ΟΜΗΡΟΣ

ΙΛΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

schooltime.gr

ΟΜΗΡΟΣ

ΙΛΙΑΔΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

schooltime.gr

Ψηφιακά εκπαιδευτικά βοηθήματα

Όμηρος, «Ιλιάδα»

Μετάφραση, Αλέξανδρος Πάλλης

Απρίλιος 2013

Επιμέλεια έκδοσης: schooltime.gr

ψηφιακά εκπαιδευτικά βοηθήματα

Τηλ.: 6977554086

e-mail: info@schooltime.gr

website: www.schooltime.gr

Το ψηφιακό βιβλίο διανέμεται ελεύθερα στο Διαδίκτυο

The Project Gutenberg EBook of Iliad, by Homer

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Iliad

Author: Homer

Translator: Alexandros Pallis

Posting Date: March 16, 2012 [EBook #36248]
First Posted: May 29, 2011

Language: Greek

Character set encoding: UTF-8

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ILIAD ***

Produced by Sophia Canoni

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ
ΜΑΛΛΙΑΡΟΥ

ΙΛΙΑΔΑ

ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΗ

ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ
THE LIVERPOOL BOOKSELLERS CO., LTD
1917

ΤΟΥ

ΞΑΚΟΥΣΤΟΥ ΜΟΥ ΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΨΥΧΑΡΗ

Ο ΛΟΓΟΣ Ο ΣΟΣ Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΕΣΤΙΝ

Note:The text has hardly any accents, therefore I have accented it myself. If you think that the rythm in the text is wrong, please accent the words differently. Line numbers are not always in the proper arithmetic order, e.g. 409, 618 and sometimes there are two line numbers in the same line e.g. 89-91. Obviously, the translator has sometimes changed the order of the original text. Rhapsody N (the battle near the ships) has not been translated.

Kazantzakis - Kakridis' translation has been dedicated to the memory of A. Pallis and in their prologue they write: "The greek public, the ones that cannot read the original Iliad, have read it in the translation of A. Pallis - Polylas translation, has a gentle text but is cold and rigid and did not help Greeks to know Homer. Palli's Iliad was published in 1904, and was one of the most significant works of that era; it still holds its glory. Pallis, adhering to theories of his time that considered many lines, scenes and whole rhapsodies spurious and that they were created by adapters and rhapsody makers later, has ommitted more than three thousand verses".

Σημείωση: Το κείμενο έχει γραφεί σχεδόν χωρίς καθόλου τόνους, οπότε ο τονισμός είναι δικός μου. Αν θεωρείτε ότι η μουσικότητα του κειμένου έχει βλαφθεί, παρακαλώ τονίστε το αλλού. Οι αριθμοί των γραμμών δεν είναι πάντοτε στη σωστή σειρά τους πχ. 409, 618, και μερικές φορές αναγράφονται 2 σε μια γραμμή π.χ. 89-91. Προφανώς ο μεταφραστής έχει ανακατατάξει τις γραμμές του πρωτοτύπου. Η Ραψωδία Ν (η μάχη στα πλοία)
δεν έχει μεταφραστεί.

Η μεταγενέστερη μετάφραση των Καζαντζάκη - Κακριδή έχει αφιερωθεί στην μνήμη του Α. Πάλλη και στον πρόλογό τους αναγράφουν: «Το ελληνικό κοινό,
αυτό που δεν μπορεί να χαρεί την Ιλιάδα στο πρωτότυπο, την έχει γνωρίσει από τη μετάφραση του Αλέξαντρου Πάλλη - η μετάφραση του Πολυλά, με πολλή
ευγένεια στο λόγο, μα ψυχρή και αλύγιστη, έχει πολύ πιο λίγο βοηθήσει τους Έλληνες να γνωρίσουν τον Όμηρο. Του Πάλλη η Ιλιάδα εκδόθηκε στα 1904, και στάθηκε ένα από τα πιο σημαντικά έργα της εποχής · και σήμερα ακόμα κρατάει όλη της την αξία. . . . Ο Πάλλης, ακολουθώντας θεωρίες κυρίαρχες στον καιρό του, που νόθευαν πλήθος στίχους, σκηνές και ραψωδίες ολόκληρες της Ιλιάδας, τάχα πώς τις είχαν πλάσει υστερότεροι διασκευαστές και ραψωδοί, παράλειψε πάνω από τρεις χιλιάδες στίχους.»

Α

.

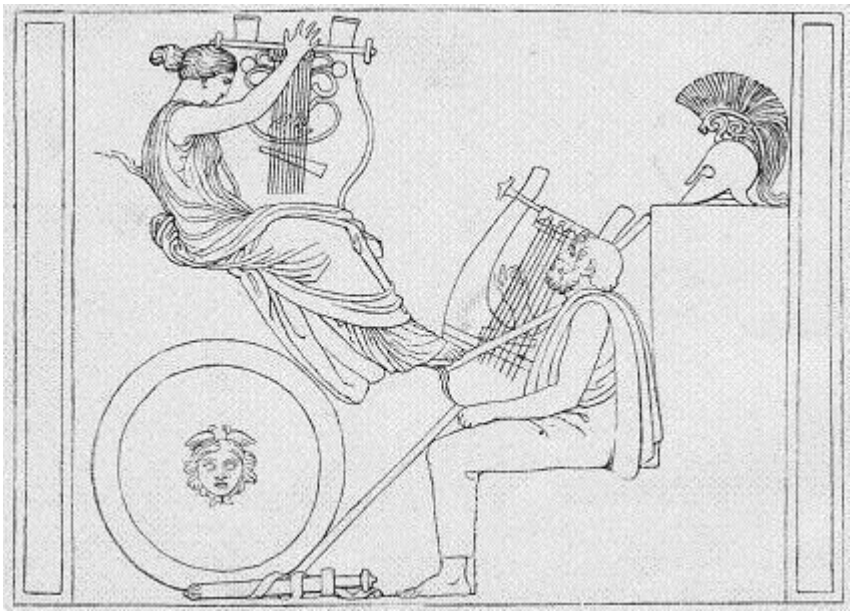

.

Μούσα, τραγούδα το θυμό του ξακουστού Αχιλέα,
τον έρμο! π' όλους πότισε τους Αχαιούς φαρμάκια,
και πλήθος έστειλε ψυχές λεβέντικες στον Άδη
οπλαρχηγώνε, κι' έθρεψε με τα κορμιά τους σκύλους
κι' όλα τα όρνια (του Διός έτσι είχε η γνώμη ορίσει), 5
απ' την αρχή σαν πιάστηκε με το γοργό Αχιλλέα
τ' Ατρέα ο πρωταφέντης γιος και χώρισαν οι διο τους.

.

Πιος τάχα λες τους έβαλε θεός να λογοφέρουν;
Του Δία ο γιος και της Λητός, που με τον Αγαμέμνο
θύμωσε κι' έρηξε κακή μες στο στρατό πανούκλα, 10
και κόσμος πέθαινε, γιατί στο λειτουργό το Χρύσα
δε θέλησε τ' Ατρέα ο γιος λίγη σπλαχνιά να δείξει.

.

Γιατί ήρθε αφτός στα γλήγορα των Αχαιών καράβια
να λευτερώσει θέλοντας την κόρη του, και πλούσια
είχε μαζί του ξαγορά, και κράταε στα διο χέρια
πάς στο χρυσόφτιαστο ραβδί, τ' Απόλλου τα στεφάνια,
κι' όλους τους άλλους Αχαιούς θερμοπερικαλούσε, 15
μα τα πρωτάτα πιο πολύ, τους διο τους γιους τ' Ατρέα
«Τ' Ατρέα οι γιοί κι' οι άλλοι εσείς χαλκοπλισμένοι Αργίτες,

σ' εσάς να δώσουνε οι θεοί να μπείτε στου Πριάμου
το κάστρο, και στα σπίτια σας με το καλό να σύρτε·
όμως κι' εμένα δώστε μου την κόρη μου, και πάρτε 20
την ξαγορά της, έτσι ο γιος να σας βοηθάει του Δία!»
.
Τότες με σέβας φώναξαν οι άλλοι Αργίτες όλοι
«πάρτε την ώρια ξαγορά, το γέρο σπλαχνιστείτε!»
μα αφτή η βουλή δεν τ' άρεσε του βασιλιά Αγαμέμνου,
μόνε τον έδιωξε άσκημα κι' είπε σφιχτό 'να λόγο 25
«Τήρα εγώ, γέρο, μη σε βρω τριγύρω στα καράβια
για τώρα ν' αργοστέκεσαι για πίσω να κοπιάσεις,
μη δε σε σώσει ούτε ραβδί ούτε θεού στεφάνι.
Την κόρη δεν τη δίνω εγώ!... παρ' όταν πια γεράσει
απ' την πατρίδα της μακριά, στο σπιτικό μου, στ' Άργος, 30
τη μέρα με τον αργαλιό, τη νύχτα στο πλεβρό μου...
Μα σύρε! μη μ' ανάφτεις πια αν θες γερός να φύγεις!»
.
Είπε, κι' ο γέρος σκιάχτηκε κι' αγρίκησε το λόγο.
Και πήρε με βαριά ψυχή την αμμουδιά άκρη άκρη
του πολυτάραχου γιαλού, κι' έτσι όλο με κατάρες 35
της πυκνοπλέξουδης Λητός το γιο περικαλούσε
«Άκου με, αργυροδόξαρε, εσύ που διαφεντέβεις
την Κίλλα με το τόσο βιος και το νησί της Χρύσας,
και που φυλάει την Τένεδο τ' ανίκητό σου χέρι.
Σμιθέα! αν στόλισα κι' εγώ την όμορφη εκκλησά σου,
αν σούκαψα καμιά βολά μεριά γιομάτα πάχος 40
αρνιών και τάβρων, ξάκουσ' τον τώρα μου αφτό τον πόθο·
με σαϊτιές σου οι Δαναοί τα δάκρια ας μου πλερώσουν!»
.
Είπε, και την κατάρα εφτύς συνάκουσε ο Απόλλος.
Και βράζοντας οχ του βουνού κατέβηκε τις ράχες,
με το δοξάρι κρεμαστό και τη σαϊτοθήκη. 45
Βρόντηξαν, όταν με θυμό τινάχτηκε, οι σαΐτες
στις πλάτες του. Και πάγαινε θολός σα μάβρη νύχτα,
Έπειτα αλάργα κάθεται απ' το στρατό και ρήχνει,
κι' άχησε ο κρότος σκιαχτερός οχ τ' αργυρό δοξάρι.
Μουλάρια πρώτα θέριζε κι' ασπροτριχάτους σκύλους, 50

μα και τους άντρες έπειτα με τις πικρές σαΐτες
βαρούσε· κι' όλο καίγανε πολλές φωτιές νεκρώνε.
.
Μέρες εννιά πυκνόπεφταν μες στο στρατό οι σαΐτες,
μα αφτού στις δέκα συντυχιά κηρύχνει ο Αχιλέας,
γιατί τον φώτισε η θεά, η κρουσταλλόκορφη Ήρα, 55
τι θλίβουνταν τους Αχαιούς σα θώραε που πεθαίνουν.
Κι' οι κράχτες σαν τους φώναξαν και μαζωχτήκαν όλοι,
σηκώθηκε ο γοργόποδος γιος του Πηλιά κι' έτσι είπε
«Τ' Ατρέα γιε, τώρα πια εμείς θαρρώ τη στράτα πάλι
θα πάρουμε και πίσω ομπρός στα σπίτια μας θα πάμε, 60
πρώτα απ' το θάνατο αν σωθεί κανείς μας, αν είναι έτσι
να μας θερίζει ο πόλεμος και να μας τρώει η πανούκλα.
Μον έλα κάνας λειτουργός ας ρωτηθεί ή προφήτης,
ή κι' ονειράτων ξηγητής — κι' αφτά τα στέλνει ο Δίας —
που να ξηγήσει τι μαθές μας χόλιασε έτσι ο Φοίβος,
μην τούλειψε εκατοβοδιά, μην τάμα ξεχασμένο, 65
αν θέλει μαλλιαρά απ' αρνιά και τάβρους ίσως τσίκνα
να λάβει, κι' απ' το φοβερό χαμό να μας γλυτώσει.»
.
Έτσι είπε αφτός και κάθησε. Κι' απάνου τότε ο Κάρχας
σηκώθη, ο πιο βαθύτερος απ' τους προφήτες όλους
που κάτεχε όλα — τωρινά, στερνά, και περασμένα — 70
και με τη μαντοσύνη του, που ο γιος του Δία ο Φοίβος
τον προίκισε, έδειξε της Τριάς το δρόμο στα καράβια.
Αφτός με το σοφό του νου τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Γιε του Πηλέα, ας θες εγώ, του Δία αγαπημένε,
να πω τ' Απόλλου το θυμό, του προφυλάχτη αφέντη, 75
καλά, στον λέω· όμως και συ ορκίσου μου και τάξε
να με βοηθήσης πρόθυμα με λόγο και κοντάρι.
Κάποιος θαρρώ θα πειραχτεί που τους Αργίτες όλους
τους ξεπερνάει σε δύναμη κι' ο λόγος του αγρικιέται.
Γιατί νικάει ο άρχοντας μ' αδύναμο αν μαλώσει, 80
και το θυμό του αν καταπιεί εκείνη εκεί την ώρα,
όμως φυλάει μες στην καρδιά το πάθος του, ως να πάρει
στερνά μια μέρα γδικιωμό. Μον τήρα αν θα με σώσεις.»
.

Και τότε ο φτερουγόποδος τ' απάντησε Αχιλέας
«Άφοβα πες και θαρρετά τι προφητιά κατέχεις. 85
Τι να! μα το μυριάκριβο του Δία γιο, που, Κάρχα,
περικαλιέσαι εσύ και λες της μοίρας τα γραμμένα,
άντρας κανείς, εγώ όσο ζω κι' έχω ανοιχτά τα μάτια,
στο τάζω, χέρι φονικό δε σου σηκώνει εσένα
εδώ στον κάμπο, ουδέ κι' αφτόν αν πεις τον Αγαμέμνο 90
που απ' όλους πρώτος βασιλιάς παινιέται εδώ πως είναι.»
.
Τότες πια θάρρεψε ο βαθύς προφήτης και τους είπε
«Δεν τούλειψε εκατοβοδιά, τάμα όχι ξεχασμένο,
μόνη αφορμή 'ναι ο λειτουργός π' αδίκησε ο αφέντης,
τι απόρριψε την ξαγορά και του βαστάει την κόρη. 95
Για τούτο ο Φοίβος συφορές μας έστειλε, κι' ακόμα
θα στείλει· και τη φονικιά πανούκλα δε θα πάψει
πριν πάλε του πατέρα της τη μαβρομάτα κόρη
απλέρωτη αξαγόραστη την ξαναδώκει πίσω,
πριν στείλουμε εκατοβοδιά και του θεού στη Χρύσα. 100
Τότ' ίσως μαλακώσει πια και ξανασάνουμ' όλοι.»
.
Είπε κι' αφτός και κάθησε. Και τότε ο Αγαμέμνος
τ' Ατρέα ο γιος σηκώθηκε, ο δυνατός αφέντης,
αφρίζοντας, κι' απ' το θυμό τα μάβρα σωθικά του
φουσκώναν, κι' έχυνε φωτιές το μάτι του και σπίθες.
Του Κάρχα πρώτα τούρηξε μια άγρια ματιά και τούπε 105
«Κακομηνήτη, πρόσχαρο ποτές δε μούπες λόγο!
Πάντα αγαπάει δυσάρεστα να προφητέβει ο νους σου,
κι' ένα καλό μήτ' έκανες, μήτ' είπες στη ζωή σου.
Τώρα στ' ασκέρι πάλι ομπρός λαλείς και προφητέβεις
πως τάχα τόσες συφορές για αφτό τους στέλνει ο Φοίβος, 110
τι εγώ στην πλούσια ξαγορά δεν έστερξα της κόρης,
που κάλια αυτή τον πύργο μου να μου στολίζει θέλω.
Ναι, κι' απ' τ' απάρθενό μου εγώ τήνε προκρίνω τέρι,
την Κλυταιμήστρα, τι μαθές χειρότερη δεν είναι
στα κάλλη, μήτε στο κορμί, στη γνώση, και στα χέρια. 115
Μα κι' έτσι πίσω πρόθυμα τη δίνω αν είναι ανάγκη·
δε θέλω εγώ να χάνεται, μον να σωθεί ο στρατός μας.

Κάνα άλλο εμένα όμως πρεσβιό κοιτάξτε να μου βρείτε,
αμέσως τώρα! Τεριαστό δεν είναι εγώ μονάχα
έτσι να μένω. Και θαρρώ αφτό το βλέπετ' όλοι,
πως η δική μου τώρα η νια μισέβει σ' άλλα χέρια.» 120
.
Μα τότε ο φτερουγόποδος τ' απάντησε Αχιλέας
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, αχόρταγότερ' όλων,
πώς άλλο να σου δώσουν θες πρεσβιό τα παληκάρια;
Δεν ξέρω πουθενά πολύ αμοίραγό μας πράμα.
Δοθήκανε όσα πήραμε πατώντας τόσες χώρες, 125
κι' είναι ντροπής απ' το λαό ξανά να μαζωχτούνε.
Μον άσ' την τώρα εσύ τη νια στο Φοίβο, κι' οι Αργίτες
διπλά θα σ'τα πλερώσουμε και τρίδιπλα αν ο Δίας
φέρει έτσι και κουρσέψουμε κάνα άλλο πλούσιο κάστρο.»
.
Τότες του κάνει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος 130
«Μη δα εσύ πούσαι γνωστικός, θεόμορφε Αχιλέα,
καμώνεσαι έτσι, κι' έφκολα δε με γελάς, δεν πείθεις.
Ή τη δική σου τάχα νια για νάχεις στην καλύβα,
με θες να κάθουμαι έτσι εγώ μ' εδώ αδιανά τα χέρια
κι' αφτή μού λες στον τόπο της ναν τήνε στείλω πίσω;
Καλά, αν μου δώσουν τα παιδιά καμιά άλλη ομορφοπούλα, 135
τέτια όπως μου ποθεί η καρδιά, ισάξια αφτής που χάνω·
αλλιώς, μονάχος τότε εγώ πηγαίνω και του Αία
ή τη δική σου παίρνω νιά, ή του Δυσσέα ακόμα
θα πάω να πάρω... κι' έπειτα ας χολοσκάει που πάθει!
Όμως αφτά κι' άλλη φορά τα ξαναμελετάμε· 140
τώρα ένα ελάτε ας ρήξουμε στη θάλασσα καράβι,
κράξτε και νάφτες διαλεχτούς, βάλτε τα βόδια μέσα,
βάλτε και την κρινόθωρη του Χρύσα θυγατέρα,
και καπετάνιος ένας μας ας σύρει απ' τους αρχόντους,
ο Αίας είτε ο Δομενιάς είτε ο σοφός Δυσσέας, 145
ή εσύ, τ' αψύτερο κορμί απ' όλους, Αχιλέα,
για να μερώσεις το θεό με των σφαχτών την τσίκνα.»
.
Τότες τον χαμοκοίταξε και τούπε ο Αχιλέας
«Ωχού μου αδιαντροπρόσωπε, κορμί με δίχως πίστη,

πώς λες θ' ακούσει πρόθυμα το λόγο σου κανείς μας 150
κι' ή σ' ανοιχτό πια πόλεμο θα τρέξει ή σε καρτέρι;
Τι εγώ δεν ήρθα απ' αφορμή των ασπιστάδων Τρώων
να πολεμήσω εδώ, γιατί δε μούφταιξαν εμένα·
μήτ' άλογα μου μ' άρπαξαν ποτές τους μήτε βόδια,
μήτ' έκαψάν μου τα σπαρτά και τα βαθιά περβόλια 155
κάτου στη Φτιά, γιατί πολλά στη μέση μας χωρίζουν,
θες κορφοβούνια απλόσκιωτα θες θάλασσα αφρισμένη·
Μον για δικό σου διάφορο, ξαδιάντροπε, εγώ βγήκα
μαζί σου, για να βρεις εσύ, κακόσουρτε, απ' τους Τρώες
κι' ο αδερφός σου ξεζημιά. Αφτά δεν τα θυμάσαι, 160
Μον τ' αψηφάς! Και τώρα δα με φοβερίζεις κιόλας
να πάρεις με το χέρι σου την κόρη, που για κείνη
αίμα έφτυσα και που ο στρατός μούχει χαρίσει εμένα.
Ίσο μ' εσένα μερτικό ποτές μου δεν κερδίζω
κάθε που πάρουμε καμιά των Τρώων πλούσια χώρα·
Μον όθενε αίμας και σπαθί, να! ετούτα εδώ τα χέρια 165
δουλέβουν πρώτα, μα αν γενεί και μοιρασά, εσύ παίρνεις
τα πιο πολλά, με λίγο εγώ, χωρίς παράπονο όμως,
πίσω γυρνάω, κι' ας έλιωσα τους Τρώες πολεμώντας.
Και τώρα φέβγω! τι πολύ πιο βολετό να σύρω
καλιά μου με τους λόχους μου, τι αψήφιστος νομίζω 170
εδώ πως δε θα μάσω βιος και θησαβρό μεγάλο.»
.
Τότες του λέει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος
«Ώρα καλή σου αν σ' έπιασε πόθος να πας! Για μένα
δε σου προσπέφτω, μη θαρρείς, να μείνεις· έχω κι' άλλους
εδώ βοηθούς μου, μάλιστα το βαθυγνώστη Δία. 175
Απ' όλους πιο σε μάχουμαι τους αρχηγούς εσένα,
τι πάντα θες λογοτριβές, θες φόνους και πολέμους.
Τάχα μου αν είσαι δυνατός, αν παλικαροσύνη
κάποιος θεός σ' την έδωκε, στη Φτιά, αν ορίζεις, σύρε
μ' όλο σου το στρατό μαζί, και πρόσταζε όσο θέλεις
τους Μυρμιδόνες· ειδέ εγώ δε νιάζουμαι αν θυμώνεις, 180
δεν τρέμω αν φέβγεις. Κι' άκουσε το λόγο που σου κραίνω·
μιας πίσω και μου τη ζητάει τη Χρυσοπούλα ο Φοίβος,
μ' αθρώπους και καράβι μου εγώ θαν του τη στείλω,

μα στο καλύβι σου θαρθώ κι' ατός μου θα σου πάρω
τη νια σου, τη ροδόσταχτη Βρισούλα, για να μάθεις 185
σαν πόσο εγώ σε ξεπερνώ, να τρέμει ακόμα κι' άλλος
όμιος μου εμένα έτσι ανοιχτά να μου προβάλνει κι' ίσος.»
.

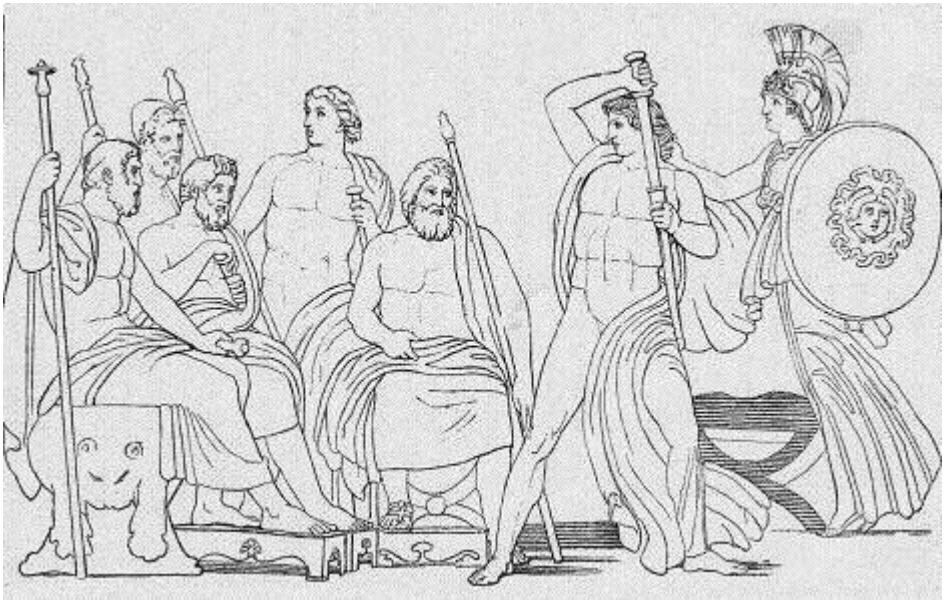

.
Είπε, κι' εκείνος άναψε ν' ακούσει τέτιο λόγο,
και του διπλόφερε η καρδιά στα λογγωμένα στήθια,
ή να τραβήξει απ' το μερί το κοφτερό λεπίδι, 190
να αναστατώσει τη βουλή, το βασιλιά να σφάξει,
ή να σωπάσει την καρδιά και το θυμό να πνίξει.
Μα εκεί π' αφτά τ' ανάδεβε μες στης καρδιάς τα βάθια
κι' όξω απ' τη θήκη γύμνωνε τη σπάθα, να τη! φτάνει
η Αθηνά οχ τον ουρανό, τι στάλθηκε απ' την Ήρα, 195
που συλλογή ίση και των διο τους είχε κι' ίση αγάπη.
Και στέκει πίσω του, του αρπάει τα καστανά μαλλιά του,
σ' αφτόν μονάχα φανερή, ανέφαντη στους άλλους.
Σάστισε εκείνος και γυρνάει, κι' αναγνωρίζει αμέσως
την Αθηνά που ξάστραφταν τα φοβερά της μάτια. 200
Και κράζοντάς την της λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Κόρη του Δία σκιαχτερή, γιατί ήρθες τώρα πάλι;
μη θες να δεις την αψηφιά του βασιλιά Αγαμέμνου;
Εγώ 'να λόγο θα σου πω που ίσως τον δεις να γίνει·
σα γλήγορα οι περφάνιες του στον Άδη θαν τον πάνε.» 205
.

Τότες τ' απάντησε η θεά, του Δία η θυγατέρα
«Ήρθα οχ τον ουρανόνε εγώ να πάψω το θυμό σου,
αν θες ν' ακούσεις, κι' η θεά μ' έχει σταλμένα η Ήρα,
που συλλογή ίση και των διο σας έχει κι' ίση αγάπη.
Μον έλα πάψε! κι' άσ' τη εκεί τη σπάθα στο φηκάρι. 210
Μα αν θες με λόγια, στόλισ' τον όσο ζητά η καρδιά σου,
γιατί το λόγο που θα πω θαν τόνε δεις να γίνει·
για αφτή την προσβολή διπλά και τρίδιπλα μια μέρα
δώρα θα λάβεις· μοναχά βαστάξου κι' άκουσέ μας.»
.
Και τότε ο γοργοπόδαρος της απαντά Αχιλέας 215
«Ας γίνει ο λόγος σας, θεά! κιας είμαι έτσι πνιγμένος
απ' το θυμό κατάκαρδα, τι πιο καλά να γίνει·
αν τους θεούς ακούς, κι' αφτοί σού συχνακούν τον πόθο.»
.
Έτσι είπε, και σταμάτησε τη σταλωμένη χούφτα
πας στ' αργυρό σπαθόχερο και μέσα στο φηκάρι
έσπρωξε πάλι το σπαθί, με δίχως ν' απιθήσει 220
στον ορισμό της Αθηνάς. Και του Διός η κόρη
πίσω πετάει στον Έλυμπο, στου Δία τα παλάτια,
εκεί να σμίξει τους θεούς και τις θεές τις άλλες.
.
Κι' εκείνος τότες ξαναρχής γυρνάει στον Αγαμέμνο
με τις βλαστήμιες, κι' ο θυμός δεν τόνε παραιτούσε
«Α κρασοζάλιστο κορμί που σκύλας έχεις μάτια, 225
μα τ' αλαφιού καρδιά! ποτές δε σου βαστάει εσένα
να βγεις μαζί με το στρατό τους Τρώες να χτυπήσεις,
ή μετά μάς τους αρχηγούς σαν πάμε σε καρτέρι·
χάρος αφτό σου φαίνεται στο νου σου και λαχτάρα.
Α ναί, πολύ καλύτερα ν' αρπάζεις τις γυναίκες
μες στο πλατύ στρατόπεδο, κανείς σα σε πειράξει. 230
Ναί! λαοφάγος βασιλιάς, γιατί δειλούς ορίζεις·
αλλιώς, αφτή σου η αρπαγή θα σούταν κι' η στερνή σου.
Μα άκου το λόγο που θα πω, τον όρκο που θ' αμώσω.
Μα ετούτο τα ραβδί που πια ποτές κλωνιά και φύλλα
δε βγάζει μιας και κόπηκε απ' τον κορμό στο λόγγο, 235
μήτ' άθια, γιατί τούφαγε τη φλούδα και τα φύλλα

τριγύρω ο κοφτερός χαλκός, και τώρα το κρατάνε
στα χέρια οι δημογέροντες και στ' όνομα του Δία
δικάζουν το λαό, κι' αφτόν βαρύ τον έχουν όρκο,
ναι θάρθει μέρα οι Δαναοί ν' αποθυμήσουν όλοι 240
τον Αχιλέα· τότε εσύ και μ' όλο σου τον πόνο
δε θα μπορείς, σ' το λέω, καμμιά βοήθια ναν τους δώκεις,
σαν πέφτουνε απ' του Έχτορα το χέρι σκωτομένοι,
και μες στα στήθια σου η καρδιά θα λαχταράει, θα λιώνει
που ντρόπιασες το πιο γερό των Αχαιών κοντάρι.»
.
Είπε, και χάμου το ραβδί αγριόθυμος τινάζει 245
με χρυσοκάρφια κεντητό, κι' έπειτα πάει καθίζει.
Κι' εκείθε ο άλλος φρένιαζε. Τότες πετιέται ολόρθος
ο χρυσολάλος Νέστορας με τη γλυκιά τη γλώσσα,
που κι' από μέλι τούχυνε φωνή πιο ζαχαρένια.
Είχε ιδομένες διο γενιές ως τότες να περάσουν 250
στην Πύλο, που γεννήθηκαν πριν στα δικά του χρόνια
και μεγαλώσαν, κι' όριζε τότες γενιά των τρίτων.
.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Ω τι κακό που πλάκωσε μεγάλο την πατρίδα!
Πώς θα πετάξει απ' τη χαρά ο Πρίαμος κι' οι γιοί του, 255
και πόσο κάθε Τρωϊκή ψυχή θ' αναγαλλιάσει,
να θε τα μάθουν όλα αφτά, πως τρώγεστε έτσι οι διο σας,
εσείς που πρώτοι στο σπαθί και στη βουλή είστε πρώτοι!
Μα να μ' ακούστε· και τους διο σάς ξεπερνάω στα χρόνια.
Γιατί στη νιότη μου έσμιξα εγώ με θεριομάχους 260
καλύτερούς σας, μα ποτές αφτοί δε μ' αψηφούσαν.
Γιατί σαν τέτιους ήρωες δεν είδα ακόμα, μήτε
θα δω σαν ένα βασιλιά Καινιά, σαν ένα Δρύα,
σαν το δεινό Πολύφημο, τον Ξάδη, τον Περίθο,
σαν το Θησιά λες πούμιαζε θεός απ' τα ουράνια. 265
Είταν εκείνοι οι πιο γεροί της γης παλικαράδες·
γεροί είτανε και με γερούς χτυπιούνταν, με βουνήσα
θεριά, κι' ο κόσμος σάστισε το πώς τα ξεπαστρέψαν.
Μ' αφτούς τότε έσμιξα κι' εγώ σαν έφτασα οχ την Πύλο,
πέρα από τόπο μακρινό, τι μ' έκραξαν μονάχοι. 270

Και πολεμούσα τότε εγώ στο μέρος τα δικό μου·
όμως δε θρέφει τώρα η γης θνητό που θα μπορούσε
να βγει μ' εκείνα τα θεριά. Τέτιοι ήρωες εμένα
στις συβουλές μου πρόσεχαν, τα λόγια μου αγρικούσαν.
Μα λέω ακούστε με κι' εσείς και δε θα μετανιώστε.
Κι' εσύ μην παίρνεις, άκου με, κι' ας δύνεσαι, την κόρη, 275
μον άσ' την μιας και δόθηκε στον Αχιλιά απ' τα' ασκέρι·
πάλε όμως με το βασιλιά κι' εσύ να λογοφέρνεις
μη θέλεις του Πηλιά γιε, κι' ενάντια να παγαίνεις.
Ίσοι δεν είμαστε όλοι μας του βασιλιά που ο Δίας
τον δόξασε και κυβερνάει βαστώντας το ραβδί του.
Αν είσαι παλικάρι εσύ, θέϊσσα αν έχεις μάννα, 280
μα σούναι αφτός ανότερος, τι πιο πολλούς ορίζει.
Μα έλα, Αγαμέμνο, πάψε εσύ! Ναι, χάρη σ' το γυρέβω,
μη το θυμό του, ας άναψε, συνεριστείς, που πάντα
σαν κάστρο αυτός ασάλεφτο μας στέκει στους πολέμους.»
.
Τότες του λέει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος 285
«Ναι, γέροντα, όλα γνωστικά τα μίλησες και δίκια.
Μα αφτός εδώ να πάντα του πρωτιά γυρέβει απ' όλους.
σ' όλους μας θέλει κεφαλή, να γίνεται κι' αφέντης,
σ' όλους να δίνει προσταγές, και πιος θαν τα σηκώσει;
Κι' αν οι αθάνατοι θεοί τον κάνανε αντριωμένο, 290
για αφτό του πρέπει προσβολές να χύνει κι' απ' τη γλώσσα;»
.
Μα τότες τον αντίσκοψε και τούπε ο Αχιλέας
«Άναντρο αλήθια θάμουνα κορμί και τιποτένιο,
αν πάντα ναι σου φώναζα, το στόμα σαν ανοίγεις·
σ' άλλους παράγγελνέ τα αφτά, δεν είναι αφτά για μένα! 295
Μα ετούτο ακόμα θα σου πω κι' εσύ στο νου σου βάλ' το. 297
Τ' άρματα δε θα πάρω εγώ να χτυπηθώ μαζί σου,
μ' εσένα εδώ είτε κι' άλλο σας. κανένα, για την κόρη,
τι εσείς τη δώκατε κι' εσείς την παίρνετέ μου πίσω·
μα απ' τ' άλλα πούχω στο γοργό και μάβρο μου καράβι 300
δε θα μ' αγγίξεις τίποτα χωρίς τη θέλησή μου.
Ειδέ έλα, αν θες, δοκίμασε, για ναν να το δουν κι' εδώ όλοι...
το μάβρο σου αίμα γλήγορα θα βάψει το κοντάρι.»

.
Έτσι σα μάλωσαν οι διο με θυμωμένα λόγια,
σηκώθηκαν, κι' η συντυχιά χωρίζει στα καράβια. 305
Κι' ο Αχιλέας πάγαινε των καλυβιών το δρόμο
αντάμα με τον Πάτροκλο και τους δικούς του αθρώπους·
κι' ο Αγαμέμνος έρηξε στη θάλασσα 'να πλοίο,
και λαμνοκόπους διάλεξε ως είκοσι ανομάτους,
κι' έμπασε μέσα τα σφαχτά του Φοίβου, και κατόπι
έφερε μέσα κι' έκατσε την ώρια Χρυσοπούλα· 310
και μέσα τέλος αρχηγός μπήκε ο σοφός Δυσσέας.
.
Μπήκαν λοιπόν κι' αρμένιζαν αφτοί στο κύμα απάνου.
κι' ο γιός ' Ατρέα πρόσταξε να παστεφτεί τ' ασκέρι
κι' αφτοί καλοπαστρέβουνταν και στο γιαλό πετούσαν
τις λέρες, κι' έσφαζαν σωστά βοϊδότραγα του Φοίβου 315
κοντά στην πολυτάραχη ακρογιαλιά· κι' η τσίκνα
στριφοκλωθούσε, στον καπνό τριγύρω, ως στα ουράνια.
.

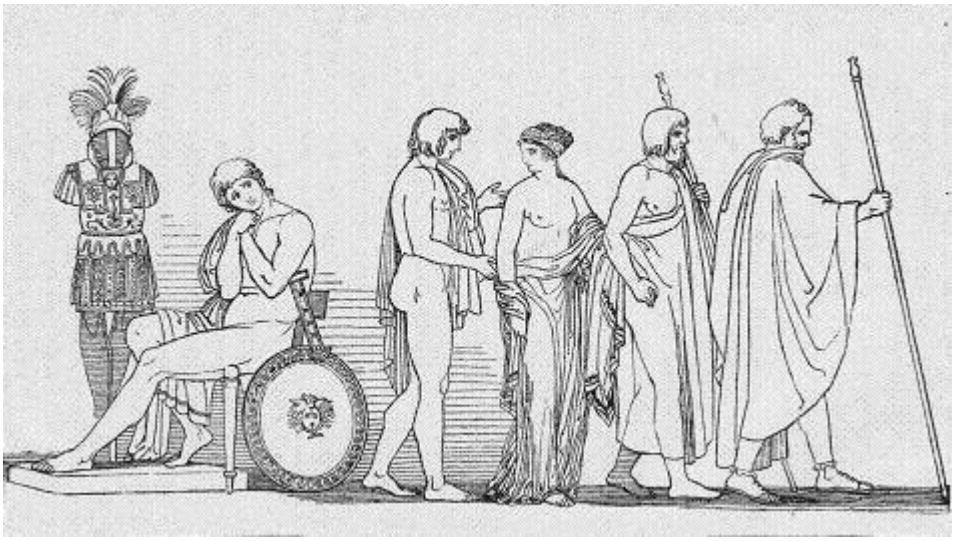

.
Τέτιες αφτοί είχανε δουλιές μες στον πλατύ τον κάμπο.
Και την αμάχη ο βασιλιάς δεν ξέχανε απ' την ώρα
που στη βουλή φοβέρισε τον ξακουστό Αχιλέα,
μον τον Ταρθύβη φώναξε και το γοργό Βρυβάδη, 320
που κράχτες του και παραγιούς τους είχε μπιστεμένους
«Αμέτε στ' Αχιλέα οι διο, και μέσα απ' την καλύβα
πάρτε απ' το χέρι τ' όμορφο και φέρτε μου κορίτσι.

Μα αν δεν τη δώσει, ξεκινώ με πιο πολλούς, κι' ατός μου
την παίρνω εγώ. Σαν πιο βαρύ θαν τούρθει αφτό νομίζω...» 325
.
Έτσι είπε και τους έστειλε με θυμωμένα λόγια.
Κι' άθελα οι κράχτες τράβηξαν σιμά σιμά την άκρη
του στειροτρύγητου γιαλού, και στο καραβοστάσι
των Μυρμιδόνων φτάσανε κι' ως τις καλύβες πέρα.
Κι ήβραν αφτόν που κάθουνταν κοντά σ' ένα καλύβι
και πλοίο του, ουδέ χάρηκε μπροστά του σαν τους είδε. 330
Μα εκείνοι ομπρός στον αρχηγό με δείλια και με σέβας
σταθήκανε, ουδέ τούκραιναν κι' ουδέ τον χαιρετούσαν.
Μα αφτός στο νου του τόνιωσε γιατί ήρθαν και τους είπε
«Καλό στους κράχτες, των θεών κι' αντρών μαντατοφόρους!
Σιμώστε... δε μου φταίτε εσείς, μου φταίει ο Αγαμέμνος 335
που για την κρινομάγουλη σάς στέλνει βρυσοπούλα.
Μον έλα, θεογέννητε Πάτροκλε, βγάλ' την κόρη
και δώσ' τη τους να τήνε παν. Κι' ας είναι αφτοί μαρτύροι
μπρος στους αθάνατους θεούς και στους θνητούς αθρώπους
και στο σκληρό το βασιλιά, αν καμιά μέρα πάλι 340
μ' έχουν ανάγκη απ' άσκημη λαχτάρα να γλιτώσω
τα' ασκέρι. Τι ζαβώθηκε και πήρε δρόμο εκείνος,
μηδέ κατέχει μια σταλιά να δει κι' ομπρός και πίσω,
πώς θαν του πολεμά άβλαβο τα' ασκέρι στα καράβια.»
.
Είπε, κι' ακούει ο Πάτροκλος τα λόγια του συντρόφου, 345
και βγάζει τη ροδόθωρη κοπέλα απ' το καλύβι
και τους τη δίνει ναν την παν. Κι' αφτοί γυρνούσαν πίσω
στον κάμπο, κι' άθελα μαζί κι' η κόρη περπατούσε.
.
Κι' ο Αχιλέας τότε ομπρός καθίζει στ' ακρογιάλι
παράμερα, κι' έκλαιγε εκεί, απ' τους συντρόφους χώρια, 350
αλάργα προς τα πέλαγα θωρώντας. Και τα χέρια
άπλωσε και τη μάννα του συχνοπερικαλούσε
«Μάννα μου, αφού με γέννησες και λιγοχρονισμένο,
ας είταν καν του Κρόνου ο γιος, ο βροντορήχτης Δίας,
να με τιμούσε· μόνε αφτός σταλιά δε με λογιάζει.
Γιατί τ' Ατρέα τώρα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους, 355

μεγάλο μούκανε άδικο· γιατί με βιά μού πήρε
κι' έχει τη νια μου που πρεσβιό μούχε ο στρατός χαρίσει.»
.
Είπε θρηνώντας, κι' άκουσε τα λόγια η κυρά μάννα,
πούταν στα βάθια του γιαλού στου γέρου της πατέρα,
και βγήκε σαν αντάρα εφτύς απ' το ψαρύ το κύμα
και στο πλεβρό του κάθησε. Κι' ενώ δακρολογούσε, 360
τον χάιδεψε έτσι τρυφερά και τούπε αγαπημένα
«Τι κλαις, παιδί μου; τι κακό σου πίκρανε τα σπλάχνα;
Πες το, να ξέρουμε κι' οι διο, και μυστικό μην τόχεις.»
.
Τότες με βαριοστεναγμούς της είπε ο Αχιλέας
«Ξέρεις — τι να σ' τα λέω αφτά; — και τάχα δεν τα ξέρεις; 365
Πέρα στη Θήβα πήγαμε, στ' Αητιού την πολιτεία,
που την κουρσέψαμε, κι' εδώ το φέραμε το πράμα.
Αφτό το μοίρασε ο στρατός με δίκιο ανάμεσό του,
και χώρισαν του βασιλιά την ώρια Χρυσοπούλα.
Ο Χρύσας τότε, ο λειτουργός του προφυλάχτη Απόλλου, 370
ήρθε από πέρα ως στα γοργά των Αχαιών καράβια
να λεφτερώσει θέλοντας την κόρη του, και πλούσια
είχε μαζί του ξαγορά, και κράταε στα διά χέρια,
πάς στο χρυσόφτιαστο ραβδί, τ' Απόλλου τα στεφάνια,
κι' όλους τους άλλους Αχαιούς θερμοπερικαλούσε,
μα τα πρωτάτα πιο πολύ, τους διο τους γιους τ' Ατρέα. 375
Τότες με σέβας φώναξαν οι άλλοι Αργίτες όλοι
πάρτε την ώρια ξαγορά, το γέρο σπλαχνιστείτε!'
μα αφτή η βουλή δεν τ' άρεσε του βασιλιά Αγαμέμνου,
μόνε τον έδιωξε άσκημα κι' είπε σφιχτό 'να λόγο.
Έτσι οργισμένος έφυγε ο γέρος πίσω πάλι, 380
κι' ο Φοίβος τότες ξάκουσε του γέρου την κατάρα,
τι είταν αγαπημένος του πολύ, και στους Αργίτες
έρηξε αρρώστια φοβερή, που απανωτοί οι στρατιώτες
πεθαίναν, κι' έπεφταν παντού οι θεϊκές σαΐτες
μέσα στον κάμπο τον πλατύ. Μας λέει τότε ο προφήτης,
σαν που τους κάτεχε βαθιά, τους ορισμούς τ' Απόλλου. 385
Πρώτος προβάλλω εφτύς εγώ το Φοίβο να μερώσουν·
μα πήρε ο βασιλιάς φωτιά, κι' όρθιος μεμιάς πετιέται

και μια φοβέρα μούρηξε που κι' είναι κανωμένη.
Τι με καράβια παν τη μια στη Χρύσα οι μαβρομάτες
Αργίτες έχοντας μαζί για το θεό σφαχτάρια, 390
και την κοπέλα οι Δαναοί που μούδωκαν εμένα,
ήρθαν πολιώρα οι κράχτες του και πίσω μού την πήραν.
Μα βόηθα, μάννα, εσύ, αν μπορείς, τον αντριωμένο γιο σου.
Σύρε να πάς στον Έλυμπο και να περικαλέσεις
το Δία, αν την καρδιά άλλοτες, ή μ' έργατα ή με λόγο, 395
μια στάλα του τη γλύκανες. Γιατί στο σπιτικό μας
σ' άκουσα εγώ πολλές φορές να λες και να παινιέσαι
πως δα το μαβροσύγνεφο του Κρόνου γιο, μονάχη
μες στους θεούς, τον γλύτωσες απ' άσκημη λαχτάρα,
τότες που θέλανε οι θεοί οι άλλοι — ο Ποσειδώνας,
η Ήρα, κι' η θεά Αθήνα — ναν τόνε τριχοδέσουν. 400
Μα απ' τις τριχιές εσύ, θεά, ναν τον γλυτώσεις πήγες.
κι' απάνου φώναξες γοργά τον εκατοχεράτο,
που Μυριοδύναμο οι θεοί τον λεν — οι άντρες όμως
Αιγαίο — γιατί στη δύναμη νικάει και το γονιό του·
αφτός στο Δία κάθησε σιμά καμαρωμένος, 405
κι' εκείνοι χέρι τράβηξαν απ' τον πολύ τους φόβο.
Μα θύμισέ του τώρα αφτά, και κάτσε εκεί, και πιάσ' του
το γόνα, μήπως τους οχτρούς θελήσει να βοηθήσει,
κι' εκείνους γύρω στο γιαλό και στο καραβοστάσι
ναν τους στρυμώξει με σφαγή μεγάλη, τους Αργίτες,
που έτσι να νιώσουν τ' όφελος του βασιλιά τους όλοι, 410
και έτσι να δει το κρίμας του κι' ο γιος τ' Ατρέα ακόμα
που ντρόπιασε το πιο γερό των Αχαιών κοντάρι.»
.
Και τότες δάκρια χύνοντας απολογιέται η Θέτη
«Αχ γιε μου, τι σ' ανάθρεφα τον πικρογεννημένο;
Ας ζούσες δίχως καν καημούς και δάκρια στα καράβια, 415
αφού κοντέβει η ώρα σου, πολύ μακριά δεν είναι.
Μον τώρα πιο λιγόζωος και πιο πικρός απ' όλους
μούγινες. . . θάτανε η στιγμή κακή σα σε γεννούσα.
Μα αφτό το λόγο σου να πω του βροντορήχτη Δία
μόνη θα πάω στον Έλυμπο το χιονοσκεπασμένο, 420
μήπως πειστεί. Μον κάθου εσύ εδώ στα πλοία τώρα,

και βάστα πάντα το θυμό και μην αγγίζεις μάχη.
Τι τούχουνε στον Ωκιανό τραπέζι οι Αιθιόποι,
και πήγε ο Δίας απ' τα ψες κι' όλοι οι θεοί μαζί του·
όμως σε μέρες δώδεκα πάλι είναι να γυρίσει, 425
και τότες στο χαλκόστρωτο τον πύργο του θα τρέξω
να πέσω ομπρός στα πόδια του, και θαν τον πείσω θέλω!»
.

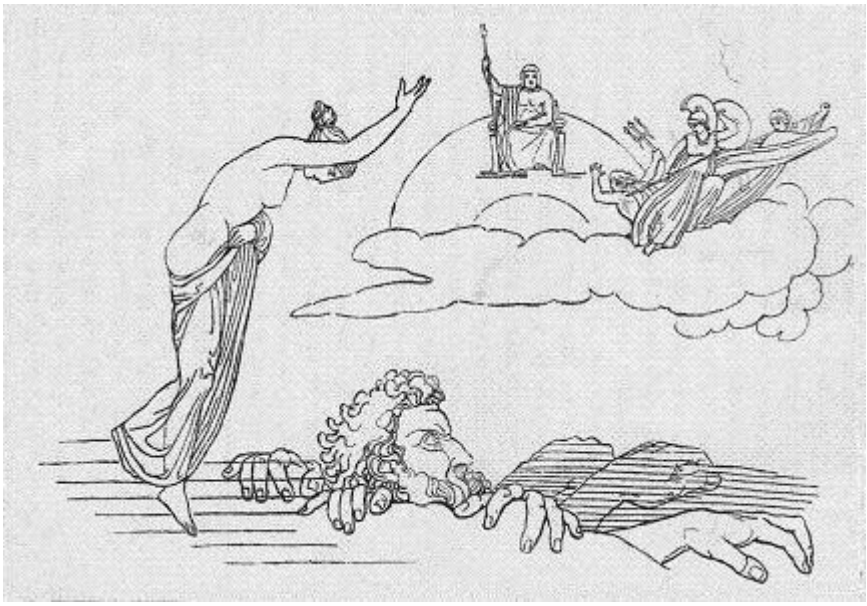

.
Έτσι είπε κι' έφυγε, κι' αφτόν τον άφισε στον κάμπο
γιομάτο οργή που τ' άρπαξαν με ζόρι κι' άθελά του
την ομορφοζωσμένη νιά. 430
.
.
Και τότες ο Δυσσέας
στη Χρύσα ζύγωνε μαζί με τα σφαχτά τ' Απόλλου.
Και μπαίνοντας μες το βαθύ λιμάνι, τα πανιά τους
διπλώνουν και μες στο γοργό καράβι τ' απιθώνουν,
και το κατάρτι στρώνουνε στην κοίτη ξαμολώντας
τα ξάρτια, κι' ως πιο μέσα εκεί στ' αραξοβόλι λάμνουν. 435
Κι' όξω τα βάρια ρήχνουνε και δένουν την πρυμάτσα,
όξω κι' ατοί τους βγαίνουνε πάς στου γιαλού την άκρη,
και βγάζουν όξω τα σφαχτά που φέρνανε του Φοίβου,
κι' η Χρυσοπούλα όξω πηδάει μέσα απ' το τρεχαντήρι.
.
Και φέρνοντάς την στο βωμό ο γνωστικός Δυσσέας, 440

στα χέρια του γερο-γονιού τη δίνει και του κάνει
«Γέρο, στη Χρύσα ο βασιλιάς με στέλνει να σου φέρω
την κόρη, κι' εκατοβοδιά να σφάξουμε του Φοίβου,
για ναν του σπλαχνιστεί η καρδιά τους Αχαιούς που τώρα
στον κάμπο πολυστέναχτες τους έστειλε λαχτάρες.» 445
.
Είπε, και του την έδωκε στα χέρια· το παιδί του
το πήρε ο γέρος με χαρά. Κι' αφτοί τριγύρω αμέσως
στον ομορφόχτιστο βωμό αράδιασαν τα βόδια,
κι' έπειτα χερονίφτηκαν και πήραν τα κριθάρια.
Τότες παράκληση άρχισε ο Χρύσας ναν τους κάνει 450
με δυνατόφωνη λαλιά και χέρια σηκωμένα
«Άκου με, αργυροδόξαρε, εσύ που διαφεντέβεις
την Κίλλα με το τόσο βιος και το νησί της Χρύσας,
και που φυλάει την Τένεδο τ' ανίκητό σου χέρι.
Κι' άλλοτες πριν συνάκουσες την προσεφκή μου εμένα,
και για το δίκιο μου έστρεξες των Αχαιών τ' ασκέρι
και παίδεψες σπαραχτικά· και τώρα πάλι, Απόλλο, 455
περικαλώ σε, ακόμα αφτόν τον πόθο ξάκουσέ μου·
λυπήσου πια τους Αχαιούς και διώξε την πανούκλα.»
.
Είπε, και την παράκληση ξακούει ο γιος του Δία.
.
Έτσι σαν είπαν δέηση κριθάρι πασπαλώντας,
πρώτα σηκώνουν των βοδιών τις κεφαλές, τα σφάζουν,
τα γδέρνουν, κόβουν τα νεφρά, και τα διπλοτυλίγουν 460
με σκέπη, και τα συγυρνάν μ' από παντού κομμάτια.
Κι' απάνου ο γέρος τάκαιγε σε σκίζες περιχώντας
ξανθό κρασί· κι' οι νιοι κοντά πεντόσουγλα κρατούσαν.
Απέ η φωτιά σα χώνεψε και φάγανε τα σπλάχνα,
λιανίζουν τ' άλλα κρέατα και τα περνάν στις σούγλες, 465
τα ψήνουν όμορφα, όμορφα κι' απ' τη φωτιά τα βγάζουν,
Και τη δουλιά σαν τέλιωσαν και τοίμασαν τραπέζι,
τρων, και δε λείπει τίποτα που να ποθεί η καρδιά τους.
Τέλος σα χόρτασαν καλά γερό με φαγοπότι,
πιάνουν οι νιοι κι' εφτύς πιοτό γιομίζουν τα κροντήρια 470
ίσα ως στα χείλια, κι' έπειτα γύρω κερνάν να πιούνε,

αφού τ' Απόλλου τούσταξαν με τα ποτήρια πρώτα.
Έτσι όλη μέρα με χαρές μαλάκωναν το Φοίβο,
του προφυλάχτη ψέλνοντας και το χαριτωμένο
δοξολογώντας γιατρεφτή· κι' άκουγε αφτός με γλύκα.
Κι' ο ήλιος σα βασίλεψε και πήρε το σκοτάδι, 475
τότες στου ξύλου πλάγιασαν κοντά το παλαμάρι.
.
Κι' έφεξε η ροδοδάχτυλη νυχτοθρεμένη Αβγούλα,
και τότες πια τα πρύμισαν πίσω να παν στον κάμπο.
Κι' ο Φοίβος τους ξαπόστειλε ένα αγεράκι πρύμο,
κι' εφτύς οι νάφτες έστησαν απάνου το κατάρτι 480
και τ' άσπρο ανοίξανε πανί, και το πανί στη μέση
απ' τον αγέρα φούσκωσε, και γύρω στην καρίνα
αχούσε σαν αρμένιζαν τ' αφροντυμένο κύμα,
κι' έτρεχε το καράβι ομπρός οργώνοντας το κύμα.
Και πια σαν ήρθαν στον πλατύ των Αχαιώνε κάμπο,
τράβηξαν όξω στην ξηρά το μελανό καράβι, 485
ψηλά στον άμμο, με μακριά το στήλωσαν φαλάγγια,
κι' ατοί τους γύρω σκόρπισαν στα πλοία και καλύβια.
.
Ωστόσο εκείνος κάθουνταν στα πλοία χολιασμένος
ο γιος ο φτερουγόποδος του ξακουστού Πηλέα,
δίχως σε προεστών βουλή ποτές του να ζυγώνει, 490
δίχως να πάει σε πόλεμο, μον τούλιωναν τα σπλάχνα
πούμενε αφτού, και τις σφαγές ποθούσε και τις μάχες.
.
Μα τέλος πια σαν πέρασαν ως μέρες διο και δέκα,
να κι' οι παντοτινοί θεοί στον Έλυμπο γυρνούσαν
όλοι μαζί, κι' ομπρός ομπρός ο Δίας περπατούσε. 495
Κι' η Θέτη τις παραγγελιές δεν ξέχασε του γιου της,
Μον βγαίνει μέσα απ' του γιαλού το κύμα, κι' ανεβαίνει
πρωΐ πρωΐ στον Έλυμπο και στα μεγάλα ουράνια.
Και βρήκε χώρια απ' τους λοιπούς θεούς το γιο του Κρόνου
πας στου μυριόκορφου βουνού την άκρη καθισμένο.
Και έκαστε ομπρός του, τούπιασε με το ζερβύ της χέρι 500
το γόνα, και με το δεξύ τού αγγίζει το πηγούνι
κι' έτσι τον πρωταφέντη γιο περικαλάει του Κρόνου

«Αφέντη Δία, αν άλλοτες μες στους θεούς με λόγο
ή μ' έργο εγώ σ' ωφέλησα, αχ κάνε μου μια χάρη!
Βόηθα τα γιο μου... αφτός ζωή στον κόσμο σαν τους άλλους 505
δεν έχει, μα κι' ο βασιλιάς, τ' Ατρέα ο γιος, να τώρα
μεγάλο τούκανε άδικο· γιατί με βιά του πήρε
κι' έχει τη νια του που πρεσβιό τούχε ο στρατός χαρίσει.
Μα εσύ καν Δία, βόηθα τον, βαθύβουλε Ελυμπήσε,
κι' ως τότες δίνε δύναμη στους Τρώες, δίνε νίκες,
ως που στο γιο μου οι Δαναοί να παν και να προσπέσουν.» 510

.

.

Είπε, μα δεν της έκρινε ο συγνεφοσυνάχτης,
Μον ώρα κάθουνταν πολλή δίχως να βγάζει λέξη.
Κι' η Θέτη καθώς τούπιασε το γόνα, το βαστούσε
πάντα σφιχτά, και ξαναρχής δεφτέρωσε το λόγο
«Πες πια το ναι έτσι αληθινά και τάξ' το μου, ή κι' αρνήσου —
και τι σε μέλει αν αρνηθείς; — να μάθω θέλω εμένα 515
πόσο πιο λίγο απ' τους λοιπούς θεούς με λογαριάζεις.»

.

Τότες βαριά στενάζοντας της είπε ο γιος του Κρόνου
«Κακές, πολύ κακές δουλιές μ' ανοίγεις με την Ήρα,
και σύχυσες, σα με κεντάει με τα πικρά της λόγια·
που κι' έτσι εκείνη αδιάκοπα μπρος στους θεούς μαλώνει 520
και μου φωνάζει πως βοηθάω τους Τρώες στους πολέμους.
Μόνε τραβήξου τώρα εσύ μήπως σε νιώσει η Ήρα,

κι' εγώ θαν τα φροντίσω αφτά να γίνουνε. Όμως στάσου
να σκύψω το κεφάλι μου, για να συχάσει ο νους σου.
Δεν έχω πιο σημαντικό με τους θεούς σημάδι, 525
τι το φυλάω ασάλεφτο κι' αληθινό, και πάντα
θα γίνει ότι κι' αν τάξω εγώ κουνώντας το κεφάλι.»
.
Έτσι είπε ο Δίας, και κουνάει τα μελανά του φρύδια,
και γύρω στο θεοτικό κεφάλι ανασαλέβουν
τ' αθάνατα του τα σγουρά, κι' ο βούναρος τραντάζει. 530
.
Έτσι σαν τα μιλήσανε, χωρίζουνται. Κι' η Θέτη
πηδά απ' τ' ολόφωτο βουνό μες στου γιαλού τα βάθια,
κι' ο Δίας πάει στον πύργο του. Κι' όλοι οι θεοί μπροστά του
αντάμα προσηκώθηκαν απ' τα καθίσματά τους,
μήτε αποκότησε κανείς να μείνει σαν τον είδαν 535
που σίμωνε, μον όλοι τους στέκουν μπροστά του ολόρθοι.
.
Τότε έτσι ο Δίας κάθησε στο θρόνο του. Κι' η Ήρα
τον είδε κι' ένιωσε βουλές πως σκάρωσε μαζί του
η Θέτη, του θαλασσινού η θυγατέρα γέρου,
κι' εφτύς με λόγια αγγιχτικά να του μιλάει αρχίζει
«Με πιόν, μαργιόλε, απ' τους θεούς είχες κουβέντες πάλι; 540
Πάντα αγαπάς, σα βρίσκουμαι μακριά, ν' αποφασίζεις
κρυφά από μένα, και ποτές δε βάσταξε η ψυχή σου
νάρθεις μονάχος να μου πεις μια λέξη απ' τις δουλιές σου.»
.
Τότες της είπε των θεών κι' ανθρώπωνε ο πατέρας
«Ήρα, δα κάθε μου σκοπό να μάθεις μην τ' ολπίζεις· 545
θαρρώ θαν τόβρεις δύσκολο κι' ας σ' έχω και γυναίκα.
Μα αν είναι τίποτα σωστό ν' ακούσεις, από σένα
δε θαν το μάθει πριν κανείς, μήτε θεός μήτ' άντρας·
μα κι' ότι θέλω απ' τους θεούς να λογαριάσω χώρια,
αφτό μην το ψιλορωτάς, μην το συχνοξετάζεις.» 550
.
Τότες του λέει η δέσποινα, η μαρμαρόλαιμη Ήρα
«Καλέ, τι κάθεσαι και λες, γιε φοβερέ του Κρόνου;
Και τόσο δα δε σ' αρωτώ, δε σε ζαλίζω ως τώρα,

μόνε ότι θέλεις, ήσυχος μπορείς και συλλογιέσαι.
Όμως πολύ είμαι ανήσυχη μη σ' έπεισε ν' αλλάξεις 555
η Θέτη, του θαλασσινού η θυγατέρα
γέρου·
τι ήρθε κοντά σου σύνταχα και σούπιασε το γόνα,
και μ' όρκο εσύ της έταξες, το βλέπω, να βοηθήσεις
τον Αχιλιά, και Δαναούς πολλούς να ξολοθρέψεις.»
.
Τότες γυρνάει του Κρόνου ο γιος και με θυμό της κάνει 560
«Καημένη, δε σε ξεγελώ, μον πάντα κάτι νιώθεις.
Όμως δε βγάζεις τίποτα, μον που θα με κρυώσεις
χειρότερα· και πιο πολύ αφτό θα σου κοστίσει.
Τάχα κι' αν έγινε ότι λες, θα πει πως έτσι θέλω.
Μον κάτσε κάτου φρόνιμα κι' αγρίκα μου τα λόγια, 565
μη σηκωθώ, κι' όλοι οι θεοί που βρίσκουνται εδώ γύρω
δε σε γλυτώνουν, έτσι εγώ χουφτιάσω τα μαλλιά σου.»
.
Είπε, και σκιάχτηκε η κυρά, η γελαδόματη Ήρα,
και την καρδιά της έσφιξε πια λέξη να μη βγάλει.
Βαριόμησαν εκεί οι Θεοί στου Δία το παλάτι, 570
κι' άρχισε πρώτα ο Ήφαιστος, ο ξακουστός τεχνίτης,
ναν τους μιλάει, και πάσκιζε τη μάννα να βοηθήσει
«Α πια θα γίνει μισερή κι' ασήκωτη η ζωή μας,
αν έτσι οι διο σας σκούζετε εδώ σαν καρακάξες
και πιάνεστε για τους θνητούς! Και το ξεφάντωμά μας 575
γλύκα δε θάχει πια καμιά, τι πήρε η φαγομάρα.
Τη μάννα εγώ περικαλώ, καθώς κι' αφτή το νιώθει,
νάναι καλή και μαλακιά με τον πατέρα Δία,
μην πιάσει τα μαλώματα ξανά, και μας χαλάσει
κι' εμάς το φαγοπότι μας. Γιατί μπορεί, σα θέλει, 580
να μας πετάξει απ' τα θρονιά ο κεραβνοτινάχτης
του Κρόνου γιός· τι είναι πολύ πιο δυνατός απ' όλους.
Μα εσύ με λόγια μαλακά καλόπιανέ τον, μάννα,
και τότε εφτύς πονετικό θαν τόνε δεις μαζί μας.»
.
Έτσι είπε, και στης μάννας του σηκώνεται και βάζει 585
τα χέρια πλουμιστό καφκί, και της λαλεί διο λόγια

«Κάνε, μαννούλα, απομονή, και μ' όλη σου την πίκρα,
μήπως σε δουν τα μάτια μου, που σ' αγαπάω, στρωμένη
στο ξύλο, και δε θα μπορώ να σε βοηθήσω τότες
κι' ας λαχταρίζω. Σα βαρύ ν' αντιφερθείς του Δία.
.
Τι ζήτησα κι' άλλη φορά εγώ να σε βοηθήσω, 590
μα από το πόδι μ' άρπαξε και μ' έρηξε ίσα κάτου
οχ το κατώφλι τ' ουρανού· κι' ολημερύς γυρνούσα,
και πια σα βράδιασε, έπεσα πας στο νησί της Λήμνος,
είχα δεν είχα πια ψυχή· πρόθυμα τότε αμέσως,
σαν έπεσα, με πήρανε να με νιαστούνε οι Σίντες.»
.
Είπε, και χαμογέλασε του Κρόνου η θυγατέρα, 595
και μες το χαμογέλιο της απ' το παιδί της παίρνει
στα χέρια το καφκί. Κι' αφτός νεχτάρι ζαχαρένιο
απ' το κροντήρι βγάζοντας, δεξά κερνούσε γύρω
και τους λοιπούς αθάνατους. Και πιάνουν κάτι γέλια
τους τρισμακάριστους θεούς!... ατέλιωτα, σαν είδαν
να συρταφέρνει ο Ήφαιστος κουτσολαχανιασμένος. 600
.
Έτσι όλη μέρα τρώγανε ώστε να πέσει ο Ήλιος,
και τάχανε όλα όσα ζητάει καλό 'να φαγοπότι,
λαγούτο θες πεντάμορφο που το βαρούσε ο Φοίβος,
θες Μούσες που τραγούδιζαν με χάρη αράδα αράδα.
.
Του ήλιου τέλος βούτηξαν οι φωτεινές αχτίδες, 605
και τότες μέσα κίνησαν να παν και να πλαγιάσουν,
οπούχε του του καθενός χτισμένα ο ξακουσμένος
πρωτοτεχνίτης Ήφαιστος με τη σοφή του τέχνη·
κι' ο Δίας ο αστραπεφτής ο συγνεφοσυνάχτης
στο στρώμα πάγαινε κι' αφτός, όπου κοιμούνταν πάντα, 610
ύπνος σαν τούρχουνταν γλυκός. Απάνου εκεί γυρμένος
κοιμούνταν, κι' η χρυσόθρονη θεά κοντά του, η Ήρα.
.
.
.

B

.

.

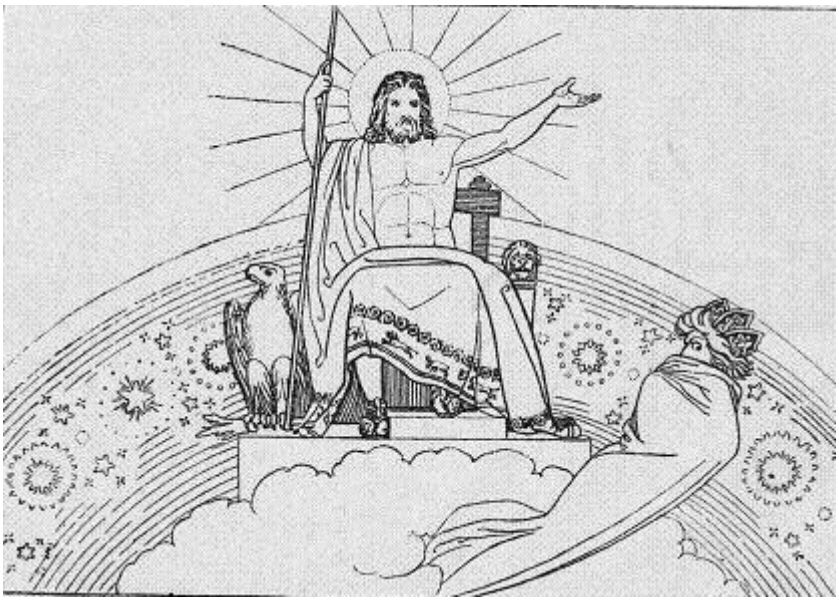

.

Κι' οι άλλοι αθρώποι και θεοί κοιμούντανε όλη νύχτα,
μα ο Δίας δεν τη χαίρουνταν του ύπνου τη γλυκάδα,
Μον μες στο νου του ανάδεβε το πώς στον Αχιλέα
δόξα να δώκει, και πολλούς να σφάξει στα καράβια.
Κι' αφτή η βουλή τού φάνηκε σαν πιο καλή στο νου του· 5
να στείλει τον Ψεφτόνειρο στον Αγαμέμνο κάτου.
Και κράζοντας τον του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Κάνε, Ψεφτόνειρε, να πάς στ' Αργίτικα καράβια.
Να τρέξεις στην καλύβα εφτύς του βασιλιά Αγαμέμνου,
κι' όλα σωστά ναν του τα πεις, καθώς σ' τα παραγγέλνω. 10
Πες του να κράξει στ' άρματα όλο τα' ασκέρι αμέσως,
που τώρα την πλατύδρομη μπορεί να πάρει Τροία,
γιατί στον Έλυμπο οι θεοί δεν έχουν πια διο γνώμες,
τι με τα περικάλια της τους γύρισε μαζί της
όλους η Ήρα, και καημοί τους Τρώες καρτεράνε.» 15

.

Είπε, και τρέχει ο Όνειρος σαν άκουσε το λόγο,
και χέρι χέρι ως στα γοργά καράβια κατεβαίνει
κι' εκεί τραβάει κατά το γιο του ξακουσμένου Ατρέα.
Και κοιμισμένο μέσα εκεί τον βρήκε στην καλύβα,
κι' ύπνος αθάνατος παντού είταν χυμένος γύρω.
Κι' απάνου απ' το κεφάλι του πάει στέκει, με του Νηλέα 20

όμοιος το γιό, που πιο πολύ απ' όλους τους αρχόντους
τόνε τιμούσε ο βασιλιάς· έτσι αλλαγμένος τότες
του μίλησε ο Ψεφτόνειρος και τούπε αφτά τα λόγια
«Κοιμάσαι, γιε του μαχητή, του φημισμένου Ατρέα;
Όλη τη νύχτα ο προεστός δεν πρέπει να κοιμάται,
πούχει πολλά να νιάζεται, λαούς να διαφεντέβει. 25
Μον γλήγορα άκου με· έρχουμαι σταλμένος απ' το Δία,
που κι' απ' αλάργα σε πονάει και σ' ακριβοφροντίζει.
Να κράξεις είπε στ' άρματα όλο τ' ασκέρι αμέσως,
που τώρα την πλατύδρομη μπορείς να πάρεις Τροία,
γιατί στον Έλυμπο οι θεοί δεν έχουν πια διο γνώμες, 30
τι με τα περικάλια της τους γύρισε μαζί της
όλους η Ήρα, και καημοί προσμένουνε απ' το Δία
τους Τρώες. Μον θυμήσου τα, και τήρα μη σε πιάσει
αλησμονιά όταν σηκωθείς απ' το βαθύ τον ύπνο.»
.
Έτσι είπε κι' έφυγε, κ' αφτού τον άφισε μονάχο 35
μ' ελπίδες μέσα στην καρδιά που να γενούν δεν είταν.
Έλεγε τάχα πως θα μπει μονήμερα στην Τροία...
τυφλός! και δε φαντάζουνταν σαν τι δουλιές ο Δίας
λογάριαζε. Τι είχε σκοπό στους Αχαιούς και Τρώες
να στείλει ακόμα στεναγμούς και πίκρες και πολέμους. 40
Και ξύπνησε, κι' η θεϊκιά φωνή είτανε χυμένη
γύρω, κι' ορθός κάθεται, και βάζει το πανώριο
σκουτί, καινούργιο μαλακό, και την πλατιά του κάπα,
κι' ώρια αμποδένει σάνταλα στα παχουλά του πόδια,
κι' ασημοκάρφωτη κρεμάει γύρω στους ώμους σπάθα· 45
έτσι, κρατώντας το ραβδί το γονικό στα χέρια,
τ' άλιωτο πάντα, κίνησε για το καραβοστάσι.
.
Και σαν ανέβηκε η θεά στον Έλυμπο, η Αβγούλα,
στο Δία κι' όλους τους θεούς να πει πως ξημερώνει,
προστάζει τους καλόφωνους τους κράχτες να φωνάξουν 50
σε συντυχιά τους Αχαιούς με τις θρεμένες χήτες.
Κι' αφτοί λαλούσαν, κι' έτρεχε το πλήθος χέρι χέρι.
.
Και πρώτα οργάνιζε βουλή των δυνατών αρχόντων

κοντά στου γερο-Νέστορα το μελανό καράβι.
Κι' αφού τους έκραξε, έστησε βαθιά βουλή μαζί τους 55
«Ακούστε, αδρέφια. Ο Όνειρος μου φάνηκε ήρθε τάχα
μες στην αθάνατη νυχτιά, στον ύπνο που κοιμόμουν,
κι' απ' όλους πιο του Νέστορα, του βασιλιά απ' την Πύλο,
λες θάμιαζε στο πρόσωπο, στ' ανάστημα, στα χρόνια.
Κι' ήρθε από πάνου στάθηκε στην κεφαλή μου κι' είπε
«'Κοιμάσαι, γιε του μαχητή, του φημισμένου Ατρέα; 60
Όλη τη νύχτα ο προεστός δεν πρέπει να κοιμάται,
πούχει πολλά να νιάζεται, λαούς να διαφεντέβει.
Μον γλήγορα άκου με· έρχουμαι σταλμένος απ' το Δία,
που κι' απ' αλάργα σε πονάει και σ' ακριβοφροντίζει.
Να κράξεις είπε στ' άρματα όλο τον λόχο αμέσως, 65
που τώρα την πλατύδρομη μπορείς να πάρεις Τροία,
γιατί στον Έλυμπο οι θεοί δεν έχουν πια διο γνώμες,
τι με τα περικάλια της τους γύρισε μαζί της
όλους η Ήρα, και καημοί προσμένουνε απ' το Δία
τους Τρώες. Μον θυμήσου τα.' Κι' εκείνος έτσι φέβγει 70
πετώντας, και ξυπνάω εγώ απ' το γλυκό τον ύπνο.
Μον πάμε, κι' ίσως βγάλουμε στον πόλεμο τ' ασκέρι.
Μα πρώτα με τα λόγια εγώ λέω ναν τους δοκιμάσω
όπως τεριάζει, και θα πω να φέβγουμε απ' την Τροία
μαζί με τα πολύσκαρμα καράβια. Μον τηράτε,
εσείς τότε άλλος απ' αλλού ναν τους κρατήστε πίσω.» 75
.
Είπε και κάθησε. Κι' εφτύς σηκώθηκε κατόπι
ναν τους μιλήσει ο βασιλιάς της αμμουδάτης Πύλος.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
αν άλλος μας τέτιο όνειρο πες είχε δει, να πούμε 80
είναι ψεφτιά, και πιο πολύ και να τραβάμε χέρι·
μα τώρα τόδε τ' όνειρο αφτός που εδώ παινιέται
πως είναι ανότερος πολύ απ' όλους τους Αργίτες.
Μον πάμε, κι' ίσως βγάλουμε στον πόλεμο τ' ασκέρι.»
.
Είπε, και πρώτος κίνησε απ' τη βουλή να σύρει.
Κι' οι άλλοι σηκωθήκανε κατά τη συβουλή του, 85

οι ραβδοφόροι προεστοί. Και πρόστρεχε τ' ασκέρι.
Κ' όπως παγαίνουν σύννεφα πυκνώνε μελισσώνε,
που βγαίνουν κι' όλο βγαίνουνε μέσα από κούφια πέτρα,
και στοίβες στοίβες στους ανθούς της άνοιξης πετάνε,
κι' εδώθες τρέχει ένας σωρός και τρέχει εκείθες άλλος· 90
έτσι σωροί κι' αφτών πολλοί κοπαδιαστοί απ' τα πλοία
κι' απ' τις καλύβες τρέχανε στη συντυχιά να πάνε,
μπρος στ' ακρογιάλι τ' αψηλό. Κι' η Φήμη ανάμεσό τους
φούντωσε και να περπατάν τους κένταε, η μηνήτρα
του Δία, και μαζέβουνταν. Και βούηζε το μεϊντάνι,
βογγούσε κάτωθες κι' η γης καθώς τοποθετιούνταν, 95
κι' είταν αντάρα και φωνή. Κι' εννιά διαλαλητάδες
τους έσκουζαν να κάτσουν πια και τη φωνή να πάψουν,
ίσως ακούσουν τους τρανούς αρχόντους τι θα πούνε.
Με κόπο κάθησε ο λαός, μα στα καθίσματά τους
σύχασαν τέλος κι' έμειναν.
.
Και τότε ο Αγαμέμνος
σηκώθηκε με το ραβδί το γονικό στα χέρια,
ψιλόφτιαστη Ηφαιστοδουλιά. Αφτός τόχε δοσμένα
στο Δία, τον αφέντη γιο του Κρόνου, πάλε ο Δίας
τόδωκε στον αργοφονιά Ερμή, τον αγωγιάτη,
και πάλε αφτός στον Πέλοπα, τεχνίτη αμαξολάτη, 105
κι' ο Πέλοπας στον βασιλιά τόσων λαών Ατρέα·
τ' άφισε αφτός πεθαίνοντας στο μυριοπλούσιο Θιέστη·
στον Αγαμέμνο τ' άφισε κι' εκείνος, που έχοντάς το,
να βασιλέβει σε πολλά νησά και στ' Άργος όλο.
Ακουμπισμένος πας σ'αφτό λόγο να βγάλει αρχίζει 110
«Βλαστάρια τ' Άρη ξακουστά, Αργίτικα ξεφτέρια,
ο Δίας μ' έχωσε βαθιά μες σε ζημιά μεγάλη,
ο έρμος! πριν που μούταξε κουνώντας το κεφάλι,
πως πριν μισέψω εγώ από δω, την Τρια θα την κουρσέψω,
και τώρα γέλασμα κακό βουλήθηκε στο νου του,
και στ' Άργος πίσω μού μηνάει να σύρω ντροπιασμένος 115
κι' ας έχασα τόσο λαό ... μα φαίνεται πως έτσι
το θέλει ο παντοδύναμος του Κρόνου γιος, που ως τώρα
πολλών χωρώνε γκρέμισε, κι' ακόμα θα γκρεμίσει,

τα κάστρα· τι στο χέρι του να κάνει ότι τ' αρέσει.
Τι είναι ντροπής ν' ακούσουνε αφτό και τα παιδιά μας,
έτσι άδικα τέτιος λαός των Αχαιών και τόσος 120
να πολεμά ανωφέλεφτο σεφέρι με μια χούφτα
μονάχα οχτρούς, κι' άκρη καμιά δε φάνηκε ως στα τώρα.
Τι μια στιγμή αν πες θέλαμε οι Δαναοί και οι Τρώες
να φιλιωθούμε, κι' έτσι οι δυο να μετρηθούμε χώρια,
οι Τρώες κάτου να στρωθούν όσοι είναι χωραΐτες, 125
και πάλε εμείς σε δεκαριές πες α θε χωριστούμε
και διάλεγε ναν την κερνάει μια μιά κι' από 'ναν Τρώα,
θάμεναν δεκαριές πολλές χωρίς τον κεραστή τους.
Σαν τόσο πιο πολλούς εγώ τους κάνω τους δικούς μας
απ' τους οχτρούς που' κάθουνται στο κάστρο· μα από χώρες 130
βοηθοί πολλές τους ήρθανε, στρατός κονταρομάχος,
που μου ζαβώνουν τους σκοπούς και μ' όλο μου τον πόθο
να πάρω δεν μ' αφήνουνε τη μυριοπλούσια Τροία.
Εννιά πια χρόνια πέρασαν του Δία, και των πλοίων
έλιωσαν τώρα τα σκοινιά και σάπισαν τα ξύλα, 135
και θα μας κάθουνται κλειστές οι δόλιες μας γυναίκες
με τα παιδιά να καρτεράν, κι' εμάς ατέλιωτη έτσι
μένει η δουλιά μας που ως εδώ μας έφερε στα ξένα.
Μον όλοι ελάτε! ας κάνουμε όπως εγώ προστάξω.
Ας φύγουμε με τα γοργά καράβια στην πατρίδα, 140
τι πια δεν το κουρσέβουμε το ξακουσμένο κάστρο.»
.
Έτσι είπε, κι' όλων την καρδιά την άγγιξε στα στήθια,
όσοι απ' το πλήθος της βουλής δεν τ' άκουσαν τα λόγια.
Κι' η συντυχιά κουνήθηκε σαν κύματα μεγάλα
μες στο Νικάριο πέλαγος, όταν ξεσπάει σιρόκος 145
ή όταν νοτιά απ' τα σύγνεφα του Δία και το δέρνει.
Κι' όπως πλακώνει απόσπερος και το βαθύ χωράφι
φυσσομανώντας το κουνά και σκύβουνε τ' αστάχια,
έτσι άκρη ως άκρη σάλεψε ολόκληρο το πλήθος.
Και τρέχανε μ' οχλοβουή στα πλοία, κι' από κάτου 150
απ' τα ποδάρια ως αψηλά ο κουρνιαχτός πηδούσε,
κι' έσκουζε ο ένας τ' άλλου εφτύς ν' αδράξουν τα καράβια
και ναν τα ρήξουν στο γιαλό, και πάστρεβαν τ' αβλάκια

κι' ως στα ουράνια ανέβαινε το σκούξιμο, ζητώντας
πίσω να πάνε, κι' έβγαζαν των πλοίων τα φαλάγγια.
.
Τότε οι Αργίτες θάφεβγαν κι' ας είταν άγραφτό τους, 155
ανίσως και της Αθήνας δεν της λαλούσε η Ήρα
«Ωχού μου, αμάλαγη θεά, του Δία θυγατέρα,
έτσι λοιπόν οι Δαναοί θα φύγουν στου πελάγου
τα στήθια απάνου τα πλατιά, να πάνε πίσω στ' Άργος,
και την Αργίτισσα Λενιό των Τρώωνε θ' αφίσουν 160
και του Πριάμου παίνεμα, που τόσοι απ' αφορμή της
στην Τροία Αργίτες χάθηκαν αλάργα απ' την πατρίδα;
Μα σύρε τώρα ως στο στρατό των Αχαιών, και τήρα
μην τους αφήσεις στο γιαλό να σέρνουν τα καράβια.» 165
.
Είπε, κι' αγρίκησε η θεά, του Δία η θυγατέρα,
κι' απ' του Ελύμπου με σπουδή κατέβηκε τις άκρες
κι' ήρθε σε λίγο ως στα γοργά των Αχαιών καράβια
Και το Δυσσέα βρήκε εκεί, άντρα σοφό σα Δία,
πούστεκε δίχως τ' άφταστο καλόδετο καράβι 170
ν' αγγίζει, τι είχε στην καρδιά φαρμάκι και στα σπλάχνα.
Εκεί σιμά του στάθηκε του Δία η κόρη κι' είπε
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε· Δυσσέα,
έτσι λοιπόν στα σπίτια σας, στο πατρικό σας χώμα,
θα φύγετε, και στα γοργά καράβια θα ριχτείτε, 175
και την Αργίτισσα Λενιό των Τρώων θενά αφίστε
και του Πριάμου παίνεμα, που τόσοι εδώ στην Τροία
για δάφτη Αργίτες χάθηκαν αλάργα απ' την πατρίδα;
Μον τρέχα τώρα μέσα εσύ στους λόχους και μη στέκεις,
κι' αμπόδιζε έναν ένανε με πειστικά σου λόγια 180
και μην αφίνεις στο γιαλό να ρήχνουν τα καράβια.»
.
Ένιωσε εκείνος τη φωνή πως η θεά λαλούσε,
και τρέχει, πέρα ρήχνοντας την κάπα· κι' ο Βρυβάδης
την πήρε, ο κράχτης ο Θιακός, που πάγαινε μαζί του·
κι' ατός του τρέχοντας κοντά στον Αγαμέμνο, παίρνει 185
εφτύς το γονικό ραβδί απ' τ' αρχηγού τα χέρια,
τ' άλιωτο πάντα, και περνάει τα πλοία πέρα δώθες.

.
Κι' όπιο σημαντικό αρχηγό ή πρόκριτο απαντούσε,
σίμωνε και με φιλικά τόνε σταμάταε λόγια
«Ντροπής σου, αδρέφι, να δειλιάς σαν πρόστυχος! Μον κάθου 190
κι' εσύ ήσυχος, περιόριζε και τ' άλλα παλικάρια.
Τι δεν καλοκατέχουμε ακόμα σαν τι πράμα
έχει στο νου τ' Ατρέα ο γιος· μας δοκιμάζει τώρα,
μα θα παιδέψει γλήγορα των Αχαιών τα' ασκέρι.
Ότο είπε μέσα στη βουλή δεν τ' αγρικήσαμε όλοι.
Μήπως θυμώσει ο βασιλιάς τηράξτε και μας βλάψει, 195
κι' είναι ο θυμός του φοβερός, και τούδωκε εξουσία
ο Δίας, και τον αγαπάει αφτόνε ο γιος του Κρόνου.»
.
Μα όπιο θωρούσε απ' το λαό να σκούζει, του τραβούσε
μια δυο ραβδιές, και τούλεγε με θυμωμένα λόγια
«Βρε μη κουνιέσαι κι' άκουγε τους άλλους τι θα πούνε, 200
πούναι απ' τα σένα ανότεροι! Εσύ δειλός κι' ανάξιος,
μες στη βουλή αλογάριαστος, αψήφιστος στη μάχη.
Δε θα ορίσουμε όλοι δα εδώ, μικροί μεγάλοι.
Κακό 'ναι η πολυκεφαλιά· μια κεφαλή μονάχα,
ένας ας είναι βασιλιάς, σ' αφτόν που ο γιος του Κρόνου
αρχής ραβδί του χάρισε και νόμους για να κρίνει.» 205
.
Έτσι λοιπόν τους πρόσταζε και πίσω τους βαρούσε,
και πάλι αφτοί στη συντυχιά προστρέχανε απ' τα πλοία
κι' απ' τις καλύβες με βουή, παρόμια σαν το κύμα
του πολυτάραχου γιαλού, που σ' ακρογιάλι απάνου
μεγάλο κοματιάζεται κι' η θάλασσα μουγκρίζει. 210
.
Κι' οι άλλοι κάθουντ' ήσυχοι στις θέσεις τους και μένουν,
μονάχα ακόμα ο φαφλατάς Θερσίτης θορυβούσε,
πούξερε πάντα ένα σωρό παλάβρες ν' αραδιάζει,
και με τους πρώτους τάβαζε, τρελά με δίχως τάξη,
ότι θα κάνει νόμιζε τους άλλους να γελάσουν. 215
Άλλο πιο μισερό κορμί δεν ήρθε πέρα απ' τ' Άργος.
Είταν αλλίθωρος, κουτσός απ' τόνα πόδι, μ' ώμους
γυρτούς που μέσα πέφτανε στα στήθια, με χουνήσο

κεφάλι, μόλις λιγοστές πασπαλισμένο τρίχες.
Αφτόνε πιο τον μάχουνταν απ' όλους ο Δυσσέας 220
κι' ο Αχιλιάς· γιατί μ' αφτούς φιλονεικούσε πάντα.
Και τότες πάλι με φωνή μεγάλη βλαστημούσε
τον Αγαμέμνο· κι' άκουγαν τα λόγια μ' αναγούλα
οι Δαναοί, και θύμωναν στα βάθια της καρδιάς τους.
Μα αφτός με βροντερές φωνές δεν έπαβε να σκούζει
«Τ' Ατρέα γιε, τι φταίξαμε και πάλι; τι σου λείπει; 225
Γιομάτο το καλύβι σου μαθές χαλκό, γυναίκες
έχεις πολλές και διαλεχτές, που πρώτα πρώτα εσένα
σ' τις δίνουμε άμα μπούμε εμείς σε κάνα πλούσιο κάστρο.
Ή το χρυσάφι ακόμα θες που τύχει να μας φέρει
και κάνας Τρώας προεστός για ξαγορά του γιου του, 230
που εγώ δεμένονε ή κανείς εδώ τον έφερε άλλος,
ή καμιά κόρη πούφερε ναν την κρατήσει χώρια
και μόνος ναν τη χαίρεται και ναν την αγκαλιάζει;
Είσαι αρχηγός μας κι' άπρεπο να μας ποτίζεις πίκρες.
Ά κολοκύθες, σίχαμα του κόσμου, Αργιτοπούλες, 235
όχι πια Αργίτες, πάρτε βρε τα πλοία να τραβάμε,
κι' ας μένει αφτός το βιος του εδώ κι' ας το ζεσταίνει μόνος,
κι' έτσι θα μάθει κι' αν εμείς φελάμε ή δε φελάμε.
Πού τώρα ακόμα πρόσβαλε τον Αχιλιά, έναν άντρα
πιο δυνατό του και πολύ· τι το πρεσβιό του πήγε
και τ' άρπαξε με το στανιό. Μα αλήθια αφτός δεν έχει 240
λίγη, Αγαμέμνο, μέσα του χολή, μον παραβλέπει·
αλλιώς, αφτή σου η αρπαγή θενάταν κι' η στερνή σου.»
.
Όμως εκεί τον αρχηγό που τον κακολογούσε,
να κι' ο Δυσσέας στη στιγμή προφταίνει και του ρήχνει
μια άγρια ματιά, και με θυμό τού σταματάει τη γλώσσα 245
«Θερσίτη παλαβόστομε, που ξέρεις να φωνάζεις,
στάσου, και μόνος μη ζητάς μ' εμάς να λογοφέρνεις!
Γιατί από σένα λέω εγώ κορμί πιο σιχαμένο
εδώ κανένα με τους γιους δεν άραξε τ' Ατρέα,
και δε σου πάει τους αρχηγούς νάχεις εσύ στο στόμα, 250
κι' όλο για κείνους μ' άτσαλα να ρητορέβεις λόγια,
και στα πανιά να στέκεσαι μη βρεις καιρό να φύγεις.

Πώς θάβγει ακόμα αφτή η δουλιά κανείς δεν καλοξέρει,
αν για καλό μας ή κακό θ' αφίναμε την Τροία. 253
Μον ένα λόγο θα σου πω που θα τον δεις να γίνει. 257
Έτσι αν σε τύχω άλλη φορά σαν τώρα να σαλιάζεις,
δε θέλω το κεφάλι μου στους ώμους πια να στέκει,
ή πίσω ζωντανό να βρω στο σπίτι το παιδί μου, 260
αν δε σε πιάσω κι' όλα σου τα ρούχα αν δεν σ'τα βγάλω —
την κάπα, το πουκάμισο, κι' όσα φοράς στη φύση —
και μ' άσκημο απ' τη συντυχιά στυλιάρι αν δε σε διώξω,
που έτσι κλαμένος και γυμνός να τρέχεις στα καράβια.»
.
Έτσι είπε, και με το ραβδί την πλάτη και τους ώμους 265
του κοπανάει γερά, κι' αφτός τη ράχη ανασηκώνει
και δάκρυ χύνει φλογερό. Και πρήξιμο στην πλάτη
αίμα γιομάτο ανέβηκε απ' του ραβδιού το χτύπο.
Και ζαρωμένος κάθησε, και νιώθοντας τον πόνο
τούρηξε μίσους μια ματιά και σφούγγισε το δάκρυ.
Κι' οι άλλοι χασκογέλασαν κι' ας είταν πικραμένοι, 270
κι' έτσι ο καθένας έλεγε στο γείτονα γυρνώντας
«Πόσα καλά κι' ωφέλιμα κάνει ο Δυσσέας πάντα,
πρώτος να δίνει συβουλές σοφές και να μας βγάζει
στη μάχη! Μα το πιο καλό αφτό 'ναι τώρα απ' όλα,
που τον αφτάδη αφτό λογά του βούβανε τη γλώσσα. 275
Δε θα κοτήσει γλήγορα και πάλι ο ξεπαρμένος
των βασιλιάδων μας βρισές να σκούζει και βλαστήμιες.»
.
Έτσι είπαν. Κι' ο καταχτητής σηκώθηκε Δυοσέας,
το χρυσοκέντηνο ραβδί κρατώντας· και σιμά του
του Δία η κόρη η Αθηνά, μ' όψη σα νάταν κράχτης, 280
φώναζε του λαού σωπή να κάνουν, για ν' ακούσουν
όλοι το λόγο οι Δαναοί, κι' οι μπροστινοί κι' οι πίσω,
και τη βουλή του βασιλιά να δουν, να καταλάβουν.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Τ' Ατρέα γιέ, έβαλαν βουλή να σε κακοντροπιάσουν
τώρα πια, αφέντη, οι Δαναοί στα μάτια των ανθρώπων, 285
κι' όσα σου τάξανε ξεχνούν ακόμα σαν κινούσαν
στην Τροία απ' τ' Άργους νάρθουνε τ' αλογοθρόφα μέρη,

να μη γυρίσουν πίσω εξόν σαν πάρουνε το κάστρο·
τι σαν ανήλικα παιδιά ή σα γυναίκες χήρες
κλαίγουνται ο ένας τ' αλλουνού και πίσω θεν να πάνε. 290
Δε λέω, μπορεί κι' ο άνθρωπος να βαρεθεί στο τέλος
τους κόπους, και στο σπίτι του να θέλει να γυρίσει.
Κι' ένα φεγγάρι εδώ αν αργείς το τέρι σου να σμίξεις,
στενάζεις μες στ' ανάφρυδο καράβι σα σε σπρώχνει
αλάργα η βαρυχειμωνιά και τ' αγριεμένο κύμα·
μα εμείς, μας βρήκε ο έννατος που κυκλοφέρνει χρόνος 295
ασάλεφτους εδώ. Για αφτό δεν είναι κατηγόρια
που τα παιδιά ανυπομονούν να φύγουν. Μα και πάλι
ντροπής καιρό να λείπουμε και να γυρίσουμε άδιοι.
Θάρρος, παιδιά! έλα ας μείνουμε μια στάλα ως που να δούμε,
τάχα μαντέβει ψέματα ο Κάρχας ή κι' αλήθια. 300
Τι το θυμόσαστε καλά ακόμα αφτό — μαρτύροι
είστε όλοι εσείς που η συνοδιά δεν άρπαξε του χάρου —
σα χτες προχτές, τη σύναξη σαν είχαν τα καράβια
μες στην Αβλίδα για να βγουν τους Τρώες να βαρέσουν,
εμείς στους άγιους τους βωμούς, στο κεφαλάρι γύρω, 305
σφάζοντας βόδια απ' τους θεούς ζητούσαμε βοήθια
στον ήσκιο ωραίας πλατανιάς, όθε έτρεχε καθάριο
το ρέμα — τότες φάνηκε μεγάλο 'να σημάδι.
Δράκος με ράχη κόκκινη σαν αίμα, φρίκη τέρας,
π' ατός του ο Δίας τόβγαλε στο φως, πηδά από κάτου
απ' το βωμό, κι' ολόισα στην πλατανιά ανεβαίνει 310
Κι' εκεϊ είταν νιόσκαστα πουλιά, έτσι μικρούλια ακόμα,
στην άκρη άκρη, στου δεντρού την πύκνα ζαρωμένα,
οχτώ, κι' η μάννα τους εννιά που τάχε κλωσσισμένα.
Και τ' άκουγες π' απάνου εκεί με κλάμα σπαρταρούσαν
μέσα στο στόμα του φιδιού. Κι' η μάννα γύρω γύρω 315
πετούσε, τα πουλάκια της θρηνώντας· μα το φίδι
γυρνάει, και μες στους θρήνους της την πιάνει απ' τη φτερούγα.
Και σαν την αποτέλιωσε κι' αφτή και τα πουλιά της,
το θάμα θέλησε ο θεός, που τόδειξε, για πάντα
γνωστό να μείνει, και άλλαξε το δράκο σε λιθάρι.
Κι' εμείς στεκόμαστε άφωνοι να δούμε τέτιο θάμα. 320
Μα μόλις είδε των θεών τα φοβερά σημάδια

ο Κάρχας στους βωμούς, κι' εφτύς μαντολογώντας είπε
Και τι σας πιάστηκε η λαλιά, Αργίτες παινεμένοι;
Σημαντικά ο βαθύβουλος του Κρόνου γιος σημάδια
για μας αφτά φανέρωσε, κι' η φήμη τους αιώνια
θα ζήσει, μα σημάδια αργά αργοκατορθωμένα. 325
Καθώς και μάννα και πουλιά τάφαγε τώρα ο δράκος,
οχτώ, κι' η μάννα τους εννιά που τάχε κλωσσισμένα,
το ίδιο εννιά κι' εμείς αφτού θα πολεμάμε χρόνια·
στα δέκα απάνου, το καστρί στα χέρια μας θα πέσει.'
Έτσι είπε, και τα λόγια του τώρα αληθέβουν όλα. 330
Ελάτε, παλικάρια μου, λοιπόν, και μείνετε όλοι
εδώ, ως που ναν την πάρουμε τη μυριοπλούσια χώρα».
.
Είπε, και ζητωκράβγασαν οι Δαναοί, και γύρω
χιλιόστομα αντιλάλησε απ' τη φωνή η αρμάδα,
κι' όλοι τα λόγια παίνεσαν του θεϊκού Δυσσέα. 335
.
Τότες τους λέει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Ω Θέ μου! αλήθια σαν παιδιά στη συντυχιά μιλάτε
αθώα, που δεν πιάσανε ποτές σπαθί στο χέρι.
Κι' οι συφωνίες μας λοιπόν τι θα γενούν κι' οι όρκοι 339
κι' οι άδολες δεξές σταλιές που παίρναμε όλοι θάρρος; 341
Φωτιά να κάψει τις βουλές και σκέψες των ανθρώπων! 340
γιατί άκαρπα μαλώνουμε με λόγια, και μια λύση
να βρούμε δε μπορέσαμε τόσον καιρό εδωπέρα.
Μα εσύ, Αγαμέμνο, αλύγιστη μ' απόφαση, σαν πρώτα,
οδήγα πάντα το λαό στους φονικούς πολέμους, 345
κι' εκείνους άσ' τους να χαθούν, έναν και διο, που χώρια
απ' το στρατό βουλήθηκαν στο νου τους — από τέτιους
δεν έχει προκοπή — να παν στον τόπο τους πριν δούμε
ψέμα για αλήθια θα φανεί το τάξιμο του Δία.
Τι ναι μας είπε, εγώ θαρρώ, απ' τα ουράνια ο Δίας 350
τη μέρα που τα γλήγορα καράβια ξεκινούσαν,
σφαγή και χάρο φέρνοντας στους Τρώες, και δεξιά μας
άστραφτε εκείνος και καλά μας έδειχνε σημάδια.
Ας μη βιαζόμαστε λοιπόν να πάμε πίσω στ' Άργος,
πριχού χορτάσουμε κι' εμείς των Τρώων τις γυναίκες 355

και της Λενιός ξοφλήσουμε τις πίκρες και ξαγρύπνιες.
Μα όπιος να φύγει βάρθηκε καλά και σώνει, ας έβγει
να βάλει χέρι στο γοργό καλόδετο καράβι,
για να κατέβει αρχύτερα των αλλωνών στον Άδη.
Μα, αφέντη, κρίνε ορθά κι' εσύ, μα αγρίκα και τους άλλους, 360
κι' ο λόγος τώρα που θα πω δεν είναι ναν τον ρήξεις.
Κατά γενιές τους Αχαιούς και κατά έθνη σάξ' τους,
γενιά βοήθια σε γενιά κι' έθνος να φέρνει σ' έθνος.
Αν έτσι κάνεις κι' ο στρατός δεν παρακούσει, τότες
θα δεις πιος αρχηγός κιοτής και πιος είναι αντριωμένος, 365
και πιο απ' τα σώματα· γιατί θα πολεμάνε χώρια·
θα πεις κι' αν θεϊκιά από οργή το κάστρο αν δεν κουρσέβεις
ή κι' από δείλια των αντρών κι' αγνωροσύνη μάχης.»
.
Τότες γυρνάει στο Νέστορα και λέει ο Αγαμέμνος
«Κανείς αλήθια, γέρο μου, στους λόγους δε σου βγαίνει. 370
Ε και αν σούχα, Δία μου κι' εσύ Αθηνά κι' Απόλλο,
ως δέκα συβουλάτορες μονάχα ναν του μιάζουν!
Γλήγορα τότες θάβλεπαν γονατιστή την Τροία
και σκλαβωμένη απ' τα βαριά να ρημαχτεί σπαθιά μας.
Μα να! ο φουρτουνοκράτης γιος μ' οργίστηκε του Κρόνου. 375
που σε μαλώματα άκαρπα με ρήχνει και διχόνιες·
που για μια νια πιαστήκαμε εγώ κι' ο Αχιλέας
με λόγια δυνατά, κι' εγώ πρωτάρχισα την έχτρα.
Μα αν πάλε οι διο μονιάσουμε κάναν καιρό, μια μέρα
δε θενά αργήσει η συφορά τους Τρώες να πλακώσει. 380
Τώρα να φάτε σύρτε εφτύς κι' ας μπούμε στο κοντάρι.
Καλά ακονίστε τα σπαθιά και σάξτε τις ασπίδες,
δώστε κριθάρι κι' άχερο στα γλήγορα φαριά σας,
και συγυρίστε ολόγυρα για πόλεμο τ' αμάξα,
για να βαστάμε οληερύς στις κονταριές, στους χτύπους. 385
Γιατί δεν έχει ανάπαψη μιας ώρας, ώστε η νύχτα
να πάρει, και των δυο στρατών τη λύσσα να χωρίσει.
Θα δρώσουν γύρω τα λουριά της κουφωτής ασπίδας
στα στήθια, απάνου στα σπαθιά τα χέρια θ' αποστάσουν,
τα ζα θα δρώσουν σέρνοντας τα τορνεμένα αμάξα. 390
Κι' όπιον να κοντοστέκει εγώ τον δω μακρυά απ' τη μάχη,

αφτού στα ταξιδιάρικα καράβια, ας μην τ' ολπίζει
πως θα γλυτώσει, μον σκυλιά θαν τον παστρέψουν κι' όρνια.»
.
Είπε, και ζητωκράβγασε τ' ασκέρι, όπως βουήζει
το κύμα απάνου σ' αψηλή ακροβραχιά, σαν έρθει 395
και το θυμώσει ο σίφουνας, σε κάβο που προβάλλει
και τον χτυπάν τα κύματα με κάθε αγέρα πάντα,
απ' όθε αν τύχει και φυσάει, θέλεις βοριά θες νότο.
Σηκώνουνται έπειτα, σκορπάν, και τρέχουν στις καλύβες
φωτιά ν' ανάψουν και ψωμί να ψυχοφάν μια στάλα.
Κι' έσφαζαν άλλοι σ' άλλονε θεό, περικαλώντας 400
απ' τ' Άρη πίσω ζωντανοί το μακελιό να σώσουν·
μα αφτός στον παντοδύναμο του Κρόνου γιο 'ναν τάβρο
παχύ πενταχρονιάτικο, ο Αγαμέμνος, σφάζει,
και στο τραπέζι προσκαλνάει τους πρώτους βασιλιάδες,
πρώτα το γερο-Νέστορα, το Δομενιά μαζί του, 405
στερνά τους Αίιδες τους διο, το φοβερό Διομήδη,
και το Δυσσέα πούφτανε στη γνώση λες το Δία·
μα μόνος του ήρθε ο θαρρετός πολεμιστής Μενέλας,
γιατί ήξερε πολλή δουλιά πως είχε ο αδερφός του.
Και τριγυρνάνε το σφαχτό βαστώντας τα κριθάρια, 410
ενώ άρχιζε τ' Ατρέα ο γιος παράκληση να κάνει
«Ω Δία μαβροσύγνεφε μεγάλε δοξασμένε,
που στα ουράνια κάθεσαι, αχ βόηθα να μην πέσει
ο ήλιος, και να μη χυθεί της νύχτας το σκοτάδι,
πριχού το πλούσιο αρχοντικό γκρεμίσω του Πριάμου 415
και κάψω μ' άσπλαχνη φωτιά τις πόρτες, και πριν κάνω
κομάτια απάνου στο κορμί του γιου του τα τσαπράζα,
κουρελιασμένα απ' το χαλκό· και γύρω του στρωμένοι
πολλοί συντρόφοι πίστομα στο αίμα ας κολυμπάνε.»
.
Έτσι είπε, μα δεν τούστρεγε ο γιος του Κρόνου ακόμα,
Μον τα σφαχτάρια δέχτηκε και πλήθαινε τις πίκρες. 420
.
Έτσι σαν είπαν προσεφκή κριθάρι πασπαλώντας,
πρώτα σηκώνουν του βοδιού την κεφαλή, το σφάζουν,
το γδέρνουν, κόβουν τα νεφρά, και τα διπλοτυλίγουν

με σκέπη, και τα συγιρνάν μ' από παντού κομμάτια
Τότες σε σκίζες άφυλλες τα καίνε. Και στη σούγλα 425
περνάν τα σπλάχνα, κι' έπειτα στην ανθρακιά τα ψήνουν.
Και τα μεριά σαν κάηκαν και φάγανε τα σπλάχνα,
λιανίζουν τ' άλλα κρέατα και τα περνάν στις σούγλες,
τα ψήνουν όμορφα όμορφα, κι' απ' τη φωτιά τα βγάζουν.
Και τη δουλιά σαν τέλιωσαν και τοίμασαν τραπέζι, 430
τρων, και δε λείπει τίποτα που να ποθεί η καρδιά τους.
.
Τέλος σα χόρτασαν καλά γερό με φαγοπότι,
πρώτος τους λέει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
ας μην αργούμε πιο πολύ εδώ με τις κουβέντες 435
και τη δουλιά αναβάλλουμε που μας ανοίγει ο Δίας,
Μον στο καραβοστάσι ομπρός! οι κράχτες ας λαλήσουν
κι' οχ τα καλύβια ας βγάλουνε τα' ασκέρι αρματωμένο,
κι' εμείς στον κάμπο οι αρχηγοί με δίχως χασομέρια
ας σύρουμε έτσι αχώριστοι, ν' αρχίζουμε κοντάρι.» 440
.
Έτσι είπε, και τ' αγρίκησε το λόγο ο Αγαμέμνος,
και τους διαλαλητάδες του προστάζει εφτύς να κράξουν
στον πόλεμο τους Αχαιούς με τις θρεμένες χήτες·
κι' αφτοί λαλούσαν, κι' έτρεχε το πλήθος χέρι χέρι.
Κι' οι θεογέννητοι αρχηγοί γοργά, κι' ο γιος τ' Ατρέα, 445
τους λόχους τους παράταζαν, κι' η Αθήνα μαζί τους
με την αγέραστη άλιωτη τη μυριοπλούσια ασπίδα,
που ως εκατό της κρέμουνταν μαλαματένια κρόσα
καλοπλεμένα, ως εκατό βοδιώνε το καθένα,
μ' αφτή στα χέρια αστραφτερή τ' ασκέρι δρασκελούσε 450
και γκάρδιωνε τους Αχαιούς στον πόλεμο να πάνε
μες στην ψυχή αναστύλωσε του καθενός το θάρρος,
που έτσι χωρίς αποκοπή να πολεμάν και σφάζουν·
κι' άξαφνα πιο γλυκιά ολωνών τους ήρθε τότε η μάχη
παρά να παν στην ποθητή πατρίδα με τα πλοία.
.
Κι' όπως φουντώνει αχόρταγη φωτιά μεγάλο δάσος 455
στα κορφοβούνια, και θωρείς τη λάμψη μίλια αλάργα,

όμια άστραφτε ως στον ουρανό περνώντας τον αιθέρα
κι' η λάμψη απ' το θεόσταλτο χαλκό σα ροβολούσαν.
.
Πώς και πετάμενων πουλιών αμέτρητα κοπάδια,
κύκνοι λεφκοί μακρόλαιμοι για γερανοί για χήνες, 460
γύρω απ' του Κάϋστρου τα νερά, μες στ' Ασινό λιβάδι,
καμαρωμένα εδώ κι' εκεί πετούν φτεροκοπώντας,
και το λιβάδι απ' τις φωνές βουήζει σαν καθίζουν·
έτσι έθνη χύνουνταν πολλά κι' αφτών οχ τις καλύβες
στον κάμπο το Σκαμαντρινό, κι' η γης βροντοβολούσε 465
κάτου απ' τα πόδια, σκιαχτερή κι' αφτών και των αλόγων
Και στέκουν στο Σκαμαντρινό ανθόστρωτο λιβάδι,
χιλιάδες, σαν της άνοιξης τα λούλουδα και φύλλα.
.
Και σα μεγάλα σύγνεφα μυιγώνε σωρεφτώνε
που πλημμυρούν την άνοιξη σε προβατήσα στάνη, 470
τότες που γύρω ξεχειλάει το γάλα στις καρδάρες,
τόσοι στον κάμπο στέκουνταν κι' οι Δαναοί στους Τρώες
αγνάντια, και δεν έβλεπαν την ώρα ναν τους σκίσουν.
.
Κι' όπως γιδάδες έφκολα πλατιά γιδιών κοπάδια
τα ξεχωρίζουν στη βοσκή σαν ανακατωθούνε, 475
έτσι κι' αφτούς παράταζαν κι' οι καπετάνιοι απ' τό 'να
κι' απ' τ' άλλο μέρος, για να παν στη μάχη· και στο κέντρο
ο Αγαμέμνος, μιάζοντας του Ποσειδού στα στήθια,
στην όψη και στην κεφαλή με τον κεραβνοκράτη
του Κρόνου γιο, στη λεβεντιά με το γοργό τον Άρη.
Σαν τάβρο που όλα ξεπερνάει τα βόδια στο κοπάδι 480
κι' απ' όλες ξεχωρίζεται στη στάνη τις γελάδες,
τέτιονε ο Δίας έκανε κι' αφτόν τη μέρα εκείνη,
ξεχωριστό κατάλαμπρο στων αρχηγών τη μέση.
.
Και τώρα, Μούσες, πέστε μου, των ουρανών νυφούλες —
θέαινες είστε, κι' είστε εκεί και ξέρετε τα πάντα, 485
μα φήμες μόνο ακούμε εμείς χωρίς να βλέπουμε έργα —
πιοί στρατηγοί των Αχαιών και πιοι είταν βασιλιάδες.
Ειδέ τα πλήθη εγώ να πω και ναν τα νοματίσω,

κι' αν είχα δέκα στόματα και γλώσσες δε μπορούσα,
κι' αν άσπαστη είχα τη λαλιά και σίδερο τα στήθια. 490
Όμως θα πω τους αρχηγούς και χώρια κάθε αρμάδα.
* *
* *

.
.
.

Γ

.
.
.

Σαν έσαξε κάθε αρχηγός τους λόχους τους δικούς του,
οι Τρώες με φωνή κι' αχό σαν όρνια ροβολούσαν,
όπως στον ουρανό αψηλά οι γερανοί φωνάζουν,
π' αφού σωθούνε από βαριά βροχή κι' ανεμοζάλη,
κοπάδι στ' Ωκιανού πετάν με λαλητά το ρέμα 5
φέρνοντας φόνους κι' όλεθρο μακριά στους Σπιθαμένιους·
πόλεμο εκεί αρχινούν κακό μόλις χαράξει η μέρα.
Ήσυχοι οι άλλοι βάδιζαν παλικαριά γιομάτοι,
οι Δαναοί, μ' απόφαση στη μάχη να βοηθιούνται.
.
Κι' όπως ο νότος καταχνιά στα ραχοβούνια απλώνει, 10
καταραμένη απ' τους βοσκούς, καλή για νυχτοκλέφτη,
κι' όσονε δρόμο πάει πετριά τόσο θωράει το μάτι·
έτσι ενώ βάδιζαν πυκνή σηκώνουνταν η σκόνη
κάτου απ' τα πόδια, και γοργά διαβαίνανε τον κάμπο.
.
Και σα ζυγώσανε οι στρατοί με τ' άρματα στα χέρια, 15
των Τρώων είταν κεφαλή ο παινεμένος Πάρης,
φορώντας παρδαλόπροβια στους ώμους και δοξάρι
και σπάθα· και κοντάρια διο χαλκοπλισμένα σιώντας
προκάλναε τάχα ομπρός να βγουν τα πρώτα παληκάρια
των Αχαιών κι' αντίκρυ του να μετρηθούν στη μάχη. 20
.
Και τότε ο πολεμόχαρος Μενέλας σαν τον είδε
που τρανταχτά δρασκέλιζε ολόμπροστα απ' τους άλλους,

χάρηκε σάμπως λέοντας που βρίσκει ένα μεγάλο
κόματο, ή διπλοκέρατο ζαρκάδι ή αγριογίδι,
πεινώντας· τι μ' απόφαση το χάφτει κι' αν ακόμα 25
τον διώχνουν τα γοργά σκυλιά κι' οι νιοι οι παλικαράδες·
έτσι ο Μενέλας χάρηκε σαν είδε το λεβέντη
Αλέξαντρο — τι είπε στο νου «θα γδικιωθώ τον κλέφτη!» —
και χάμου αμέσως πήδηξε με τ' άρματα οχ τ' αμάξι.
.
Μα μόλις ο θεόμορφος Αλέξαντρος τον είδε 30
μες στους προμάχους άξαφνα, τον πιάνει λες αντράλα,
και πίσω ως στους συντρόφους του κολώνει μη την πάθει.
Πώς ο διαβάτης του βουνού τη λαγκαδιά σα βλέπει
δαγκάρα οχιά, ξανάστροφα τραβιέται τρομασμένος,
και πίσω φέβγει και χλωμιά τα μάγουλά του βάφει· 35
έτσι κι' αφτός φοβήθηκε τον καστανό Μενέλα
και πίσω χώθηκε ξανά μες στο σωρό των Τρώων.
.
Και σαν τον είδε ο Έχτορας, του λέει πικρά δυο λόγια
«Βρε σκύλο-Πάρη, ομορφονιέ, γυναικολυσσασμένε,
ξελογιαστή, που νάχε πας δίχως παντριά και κλήρο! 40
Κάλια κι' αφτό, και θάμαστε πολύ πιο κερδισμένοι,
παρά που σ' αναθεματάει και σ' αγριοβλέπει ο κόσμος.
Πώς θα γελάνε οι Δαναοί, πούλεγαν δα πως είσαι
κάποιος γενναίος αρχηγός σαν είδαν τη θωριά σου
την όμορφη ... μα πού καρδιά και παλικαροσύνη! 45
Μωρέ χαράς στον ήρωα που μούπαιρνε καράβια
και το γιαλό ταξίδεβε με φίλους της καρδιάς του,
κι' έσμιγε μ' αλλοχωριανούς, κι' από μακριά οχ τα ξένα
γυναίκα εδώ μας έφερνε αγγελοκαμωμένη,
συγγένισσα παλικαριών, για συφορά μεγάλη
του τόπου κι' όλου του λαού και του γερογονιού του, 50
για αιώνια των οχτρών χαρά, πίκρα μου πάντα εμένα!
Λοιπόν δε θα σταθείς μπροστά στο βασιλιά Μενέλα;
Θάβλεπες τίνου αντρός βαστάς τη λυγερή γυναίκα...
Δε θα φελούσε η λύρα σου και της θεάς τα δώρα,
τα κάλλη αφτά και τα σγουρά, σα σ' έστρωνε στο χώμα. 55
Έχε όμως χάρη π' άκακα τάχουν τα σπλάχνα οι Τρώες·

αλλιώς, θα σε ξεπάστρεβαν με τα λιθάρια ως τώρα,
για να ξοφλήσουν τους καημούς που τόσους σου χρωστάνε.»
.
Και τότε ο θεοκάμωτος απολογιέται Πάρης
«Έχτορα, αφού με μάλωσες όχι άδικα, μον δίκια...
Πάντα η καρδιά σου 'ναι σκληρή σαν το μπαλτά όταν σκίζει 60
λέφκας κορμό, και την ορμή πληθαίνει του τεχνίτη
που καραβόξυλο όμορφα την πελεκάει να φτιάσει·
έτσι καρδιά άσπλαχνη κι' εσύ έχεις στα στήθια μέσα.
Μη μου χτυπάς τα ζηλεφτά της Αφροδίτης δώρα·
δεν είναι δα ακατάδεχτα τα τιμημένα δώρα 65
που μας χαρίζουνε οι θεοί... ειδέ κανείς μονάχος
δεν τ' αποχτάει. Μα αν τώρα θες να πολεμήσω, ας είναι,
πες τους, των άλλων Αχαιών και Τρώων, να καθήσουν
και βάλτε εμένα με το γιο τ' Ατρέα εκεί στη μέση
για τη Λενιό κι' όλο το βιος να χτυπηθούμε οι δυο μας. 70
Κι' όποιος νικήσει και φανεί πιο άξιος, τη γυναίκα
κι' όλο ας το πάρει λέω το βιος κι' ας πάει στο σπιτικό του
τότες ν' αμώστε οι άλλοι σας όρκους πιστούς αγάπης,
και χαίρεστε την Τροία εσείς, κι' εκείνοι πίσω ας πάνε
στ' Άργος που θρέφει ομορφονιές και ζηλεφτά πουλάρια.» 75
.
Είπε, κι' εκείνος χάρηκε σαν άκουσε το λόγο,
και μες στους Τρώες τρέχοντας τους λόχους σταματούσε,
τ' όπλο απ' τη μέση σφίγγοντας. Και στάθηκαν οι λόχοι.
Μα άρχισαν κείθε οι Δαναοί ναν τόνε σημαδέβουν,
και σαϊτιές του ρήχνανε και τον πετροβολούσαν. 80
Τότε έκραξε με μια φωνή μεγάλη ο Αγαμέμνος
«Σταθείτε, παλικάρια μου! Αργίτες, μη βαράτε!
Σα να ζητάει ο Έχτορας να μας μιλήσει κάτι.»
.
Έτσι είπε, κι' απ' τον πόλεμο κρατιούνται αφτοί, κι' αμέσως
σωπαίνουν. Τότε ο Έχτορας και των διονών τους είπε 85
«Τρώες, ακουστέ με, κι' εσείς, Αργίτες παινεμένοι,
τι λέει ο Πάρης π' αφορμή μάς στάθηκε διαμάχης.
Προβάλλει οι Τρώες οι λοιποί κι' όλοι οι Αργίτες τώρα
τα μυριοπλούμιστα άρματα ναν τ' απιθώσουν χάμου,

κι' ατός του με το μαχητή Μενέλα μες στη μέση 90
για τη Λενιό κι' όλο το βιος να χτυπηθούν μονάχοι·
κι' όπιος νικήσει και φανεί πιο άξιος, τη γυναίκα
κι' όλο ας το πάρει λέει το βιος κι' ας πάει στο σπιτικό του·
κι' οι άλλοι εμείς ν' αμώσουμε όρκους πιστούς αγάπης.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι σώπασαν οι άλλοι δίχως λέξη. 95
Μα πρόβαλε ο πολεμιστής Μενέλας και τους είπε
«Κι' εμένα τώρα ακούστε με! τι πιο πολύ η δική μου
καρδιά πικραίνεται. Θαρρώ πως να χωρίστε τώρα
οι διο σας πια, γιατί πολλά περάσατε μαρτύρια
για τη δική μου διαφορά και τ' άδικο του Πάρη. 100
Κι' όπιου μας είναι εδώ απ' τους διο γραφτό του να πεθάνει,
ας πέσει! μόνε οι άλλοι σας αμέσως να χωρίστε.
Πρόβατο φέρτε ολόασπρο και προβατίνα μάβρη,
του Ήλιου και της Γης, κι' εμείς ένα άλλο για το Δία.
Φέρτε όμως και τον Πρίαμο, ατός του για ν' αμώσει 105
τον όρκο, τι είναι αψήφιστοι, με δίχως πίστη, οι γιοί του,
μήπως τους όρκους του Διός αλόγιαστα πατήσουν.
Πάντα αλαφρόμιαλοι είναι οι νιοί, μα μ' όσους τύχει ο γέρος,
ο γέρος βλέπει πίσω του, βλέπει κι' ομπρός του ο γέρος,
πώς πιο καλύτερα η δουλιά να βγει και για τους διο τους.» 110
.
Είπε, κι' εκείνοι χάρηκαν, οι Δαναοί κι' οι Τρώες,
με την ολπίδα απ' τους σκληρούς πολέμους να γλυτώσουν.
Σταίνουν αράδες τ' άλογα, και βγαίνουνε απ' τ' αμάξια,
έπειτα βγάζουν τ' άρματα κι' εκεί τ' αφίνουν χάμου,
σιμά κι' οι διο, και λίγη γης τους χώριζε στη μέση. 115
Κι' ο Έχτορας τότε έστειλε διο κράχτες μες στη χώρα
να φέρουν γλήγορα τ' αρνιά, το γέροντα να κράξουν.
Κι' ο Αγαμέμνος πρόσταξε τον κράχτη του Ταρθύβη
να πάει στα πλοία τα γοργά και το σφαχτό να φέρει·
κι' ο κράχτης πρόθυμα άκουσε του βασιλιά το λόγο. 120
.
Τότες η Ίριδα πετάει την είδηση να δώκει
στην αρχοντόκορμη Λενιό, με μια της αντραδέρφη,
τη Λαοδίκη, μιάζοντας, του Ελικά το τέρι,

την πιο όμορφη του βασιλιά Πριάμου τις κοπέλες.
Κι' έφτασε, και στον αργαλιό την ήβρε που μεγάλο 125
σκουτί τότε έφαινε διπλό, αλικοπλουμισμένο
με ξόμπλια που ζουγράφιζαν των διο στρατών τα πάθια,
που τόσα με τον πόλεμο για λόγου της τραβούσαν.
Κι' η γληγορόποδη Ίριδα σιμώνει και την κράζει
«Για σήκω, νύφη μου καλή, κι' έλα να δεις κομάτι 130
δουλιές, που δε σ' τις βάνει ο νους, των Αχαιών και Τρώων·
που πρώτα αφτοί σφαζόντουσαν δίχως σπλαχνιά στον κάμπο
κι' άγριο διψούσαν πόλεμο, μα τώρα χωρίς μάχες
ήσυχοι στέκουν, στις λαμπρές ακουμπισμένοι ασπίδες,
κι' έχουν σιμά τους μες στη γης μπηγμένα τα κοντάρια. 135
Και τώρα ο πολεμόχαρος Μενέλας με τον Πάρη
για σένα παν να χτυπηθούν με τα μακριά κοντάρια,
κι' όπιος νικήσει, τέρι του αφτός θα σε κερδίσει.»
.
Είπε, κι' αποθυμιά γλυκιά μες στην ψυχή της χύνει
τον πρώτο για τον άντρα της, τη Σπάρτη, τους γονιούς της. 140
Και ρήχνει απάνου βιαστικά την κάτασπρή της μπόλια,
κι' απ' το γιατάκι ξεκινάει στα δάκρια βουτημένη,
όχι μονάχη, πάγαιναν μαζί διο παρακόρες,
η Αίθρα η κόρη του Πιθιά, κι' η καστανιά Κλυμένη.
Κι' απέ σε λίγο σώσανε κοντά στο Ζερβοπόρτι. 145
.
Κι' εκεί είταν — με τον Πρίαμο, τον Πάνθο, το Θυμοίτη.
το Λάμπο, τ' Άρη ξακουστό βλαστάρι, τον Κλυτίο,
τον Ικετά — ο Αντήνορας κι' ο Ουκαλέγος, άντρες
με νου κι' οι διο και πρόκριτοι, στον πύργο καθισμένοι.
Σα γέροι, πια δεν πήγαιναν στις μάχες, μα ρητόροι 150
σπουδαίοι, σα διο λες τσίντζικες που κάθουνται σε δέντρο
και μες στο δάσος με φωνή λαλούν κατιφεδένια·
τέτιοι στον πύργο κάθουνταν κι' οι προεστοί των Τρώων.
Αφτοί σαν είδαν τη Λενιό π' ανέβαινε τον πύργο,
μίλησε ο ένας τ' αλλουνού αγάλια αγάλια κι' είπε 155
«Όχι! για πλάσμα σαν κι' αφτή δεν είναι κατηγόρια
τόσον καιρό που σφάζονται οι Δαναοί κι' οι Τρώες!
Αλήθια αθάνατη θεά λες είναι σαν τη βλέπεις.

Μα κι' έτσι ας πάει, και μ' όλα της τα κάλλη, πίσω στ' Άργος
με τα καράβια τα γοργά, πάρα στερνά να μείνει
και να μας φέρνει συφορές κι' εμάς και των παιδιών μας.» 160
.
Έτσι είπανε, κι' ο Πρίαμος φωνάζει την Ελένη
«Πέρασε εδώθες, κόρη μου, και κάθησε κοντά μου
να δεις τον πρώτονε άντρα σου, τους φίλους, τους δικούς σου —
τίποτα εσύ δε μούφταιξες, πάρα οι θεοί μου φταίνε
που μούστειλαν τον πόλεμο και τα πολλά του δάκρια — 165
κι' εκείνο το θεόρατο για πες μου εκεί τον άντρα,
πιος νάναι αφτός ο Δαναός, σφανταχτερός μεγάλος.
Σ' ανάστημα, κι' άλλοι είναι εκεί και πιο αψηλοί· μα τέτιο
λεβέντη ακόμα εγώ ποτές δεν είδα, μήτε τόσο
αρχοντικό ναι, βασιλιάς μα την αλήθια μιάζει.» 170
.
Τότες τ' απάντησε η Λενιό, η λατρεφτή γυναίκα
«Σε κλαίει, καλέ μου πεθερέ, σε συμπονά η ψυχή μου . . .
Αχ άμποτε έτσι θάνατο κακό να προτιμούσα,
τότες που ξέκοψα κι' εδώ μαζί ήρθα με το γιο σου,
κι' άφισα σπίτι και δικούς κι' απάρθενή μου κόρη
και τόσες μου συντρόφισσες, λαχταριστές νυφούλες! 175
Όμως δε γένηκε ... για αφτό και λιώνω μες στα δάκρια.
Όσο για αφτό που με ρωτάς, εγώ να σ' το ξηγήσω.
Αφτός εκεί είναι ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος,
δίκιος αντάμα βασιλιάς κι' ακοντιστής παράξιος·
κουνιάδο εγώ η κακόσουρτη έναν καιρό τον είχα.» 180
.
Είπε, κι' ο γέρος τον τηράει με θιαμασμό και κράζει
«Ω καλομοίρη ζηλεφτέ πλουτόθρεφτε Αγαμέμνο,
πόσους αλήθια Δαναούς ορίζει η δύναμή σου!
Και στην αμπελωτή Φρυγιά μούτυχε εγώ να σύρω,
και Φρύγες είδα αμέτρητους με παρδαλά πουλάρια, 185
του ξακουσμένου Μύγδονα και του Οτριά τ' ασκέρια
που τότες είχαν σύνοδο στου Σαγγαριού τους όχτους·
τι πήγα εκεί βοηθός κι' εγώ κι' ενώθηκα μαζί τους
το χρόνο που οι αντρόκαρδες πλακώσανε Αμαζόνες·
μα τόσοι σαν τους Δαναούς δεν είταν μήτε εκείνοι.» 190

.
Και το Δυσσέα βλέποντας ξαναρωτάει ο γέρος
«Τήρα κι' εκείνον, κόρη μου, και πες μου αφτός πιος είναι.
Δεν έχει την κορμοστασά του βασιλιά Αγαμέμνου,
μα φαίνεται σαν πιο φαρδύς στις πλάτες και στα στήθια.
Τάχει βαλμένα κατά γης τα πλουμιστά άρματά του, 195
και πηγαινόρχεται κοντά στους λόχους σα μπροστάρης.
Έτσι ναι μιάζει, ακούρεφτο σαν κριάρι που διαβαίνει
κοπάδι λες αρίφνητο απ' άσπρες προβατίνες.»
.
Τότες τ' απάντησε η Λενιό, του Δία η θυγατέρα
«Αφτόν τον λεν πολύξερο Δυσσέα του Λαέρτη. 200
Στο Θιάκι, ένα πετρόνησο, γεννήθηκε, και ξέρει
θες πονηριές κάθε λογής θες δύσκολες σοφίες.»
.
Γυρνάει τότε ο Αντήνορας και της Λενιός της κάνει
«Ναι, κόρη μου, πολύ σωστά το λόγο αφτό τον είπες.
Γιατί ήρθε μια φορά κι' εδώ ο θεϊκός Δυσσέας, 205
σταλμένος με το βασιλιά Μενέλα απ' αφορμή σου.
Κι' έγινα εγώ προστάτης τους, τους φίλεψα στο σπίτι,
κι' είδα τη γνώμη και των διο και τις βαθιές τους σκέψες.
Τότες σαν πήγαν κι' έσμιξαν τη συντυχιά των Τρώων,
όρθιοι, τους ώμους πιο αψηλά τους κράταε ο Μενέλας· 210
κάθουνταν, και πιο αρχοντικός φαινότανε ο Δυσσέας.
Κι' όταν απέ έφτασε η στιγμή στο πλήθος να λαλήσουν,
τότε ο Μενέλας γλήγορα και λίγα μίλαε λόγια,
μα λίγα και καλά, επειδής πολύλογος δεν είταν
και φωνακλάς μωρόγλωσσος ... ή σαν πιο νιος στα χρόνια. 215
Μα ολόρθος σαν τινάζουνταν ο γνωστικός Δυσσέας,
έστεκε, χάμου βλέποντας, με μάτια στυλωμένα
στη γης, και το ραβδί μπροστά για πίσω δεν κουνούσε,
παρά το βάσταε ασάλεφτο σαν άπραχτος κανένας·
λες είταν άθρωπος ζαβός, ξεκουτιασμένος έτσι. 220
Μα τη μεγάλη όμως φωνή σαν έχυνε απ' τα στήθια
κι' οι λόγοι τούβγαιναν πυκνοί σα χιόνια το χειμώνα,
θνητό δεν είχε πουθενά να φτάνει το Δυσσέα.
Τότ' όχι! δεν τον βλέπαμε με τόση καταφρόνια.»

.
Τρίτο τον Αία βλέποντας ρωτάει ο γέρος πάλι 225
«Κι' αφτός πιος είναι ο Δαναός, ο αψηλός κι' ασίκης,
που στο κεφάλι ξεπερνάει τους άλλους και στους ώμους;»
.
Τότες τ' απάντησε η Λενιό με το συρτό φουστάνι
«Ο γίγας Αίας είναι αφτός, των Αχαιώνε πύργος.
Και κοίτα εκεί το Δομενιά που στέκει απ' τ' άλλο μέρος 230
όμιος μ' αθάνατο θεό στων λόχων του τη μέση
με γύρω του των Κρητικών τα πρώτα παλικάρια.
Συχνά τον φιλοξένεβε ο καστανός Μενέλας
σπίτι μας, πέρα οχ το νησί σαν έρχουνταν της Κρήτης.
Και τώρα αχ! όλους βλέπω εγώ τους άλλους καπετάνιους
όσους γνωρίζω και να πω κατέχω τ' όνομά τους· 235
μα διο δε βρίσκω μοναχά, τον αλογοτεχνίτη
τον Κάστορα και το γερό στους γρόθους Πολυδέφκη,
τους διο μου σύσπλαχνους που μια μας γέννησε μητέρα.
Καν απ' τη λουλουδόστρωτη δε βγήκαν Λακωνία,
καν φτάσανε ως εδώ κι' αφτοί με τα θαλάσσια πλοία, 240
μα τώρα στων αντρών δε θεν τη μάχη να προβάλουν
σα ντροπιασμένοι απ' τις πολλές πομπές μου κι' ατιμίες.»
.
Έτσι είπε, μα τους διο αδερφούς το χώμα τους κρατούσε
στη Σπάρτη εκεί μες στης γλυκιάς πατρίδας τους τον κόρφο.
Και μέσα τότες στο καστρί οι διο διαλαλητάδες 245
κατέβαιναν με των θεών τα σεβαστά ορκιστήρια,
με διο σφαχτά και πρόσγλυκο κρασί, της γης το θρέμμα,
μες σ' ένα ασκί γιδίτικο. Και τα χρυσά ποτήρια
μ' ένα κροντήρι π' άστραφτε κρατώντας ο Νιδαίος,
πήγε στο γέροντα σιμά και τον παρακινούσε
«Σήκω, του Λαουμέδου γιε, οι στρατηγοί σε κράζουν 250
των αντριωμένωνε Αχαιών, των αλογάδων Τρώων,
να πάς στον κάμπο με σκοπό όρκους πιστούς να πάρτε.
Τι τώρα ο πολεμόχαρος Μενέλας με τον Πάρη
για τη Λενιό θα χτυπηθούν με τα μακριά κοντάρια,
κι' ο νικητής λεν τη Λενιό κι' ας πάρει και το πράμα, 255
κι' όρκους εμείς ας κάνουμε αγάπης και φιλίας·

έτσι την Τρια εμείς θάχουμε, κι' εκείνοι θα γυρίσουν
στ' Άργος που θρέφει ομορφονιές και ζηλεφτά πουλάρια.»
.
Είπε, κι' ο γέρος σκιάχτηκε και κράζει στους συντρόφους
να ζέψουν τ' άλογα· κι' αφτοί τα ζέβουν χέρι χέρι. 260
Απάνου τότε ανέβηκε και τα βοϊδήσα γέμια
τέντωσε πίσω, κι' έπειτα στο πλουμισμένο αμάξι
ανέβηκε ο Αντήνορας του βασιλιά από δίπλα·
και μέσα απ' τη Ζερβόπορτα τραβάν κατά τον κάμπο.
.
Κι' όταν σε λίγο φτάσανε σιμά στα διο τ' ασκέρια,
τότες ξεπέζεψαν στη γης που θρέφει κάθε πλάσμα, 265
και μες στη μέση πρόβαιναν των Αχαιών και Τρώων.
Τότ' όρθιος τ' Άργους μονομιάς σηκώθηκε ο αφέντης,
όρθιος και του Λαέρτη ο γιος. Κι' οι φημισμένοι κράχτες
τα βάλανε όλα των θεών τα ορκιστήρια αντάμα,
και το κρασί ανακάτωσαν μες στο λαμπρό κροντήρι,
κι' έχυσαν να χεροπλυθούν νερό των βασιλιάδων. 270
Και σέρνοντας τ' Ατρέα ο γιος την κάμα πούχε πάντα
κοντά στης σπάθας το μακρύ φηκάρι κρεμασμένη,
τρίχες αρχίζει απ' των αρνιών να κόβει τα κεφάλια.
Κι' οι κράχτες σαν τις μοίρασαν στους πρώτους καπετάνιους
των Τρώων και των Αχαιών, στη μέση ο Αγαμέμνος
αψά παράκληση άρχισε με σηκωμένα χέρια 275
«Δία πατέρα π' αψηλά ορίζεις απ' την Ίδα,
μεγάλε μυριοδόξαστε! κι' εσύ Ήλιε που τα πάντα
βλέπεις κι' ακούς! και Ποταμοί και Γης! κι' εσείς στον Άδη
που σαν πεθάνει ο ψέφτορκος θνητός τον τιμωράτε,
μαρτύροι νάστε και πιστούς φυλάτε εσείς τους όρκους! 280
Αν λάχει ο Πάρης σήμερα και σφάξει το Μενέλα,
αφτός ας έχει τη Λενιό μ' όλο το βιός, και πίσω
να πάμε εμείς στα σπίτια μας με τα θαλάσσια πλοία.
Μα πες τον Πάρη ο καστανός πώς έσφαξε Μενέλας,
οι Τρώες πίσω τη Λενιό μ' όλο το βιος να δώσουν 285
πλερώνοντάς μας πρόστιμο καθώς τεριάζει κιόλας,
που να σταθεί παράδειγμα και των στερνών ανθρώπων.
Μα αν δε θελήσει ο Πρίαμος κι' οι γιοί του να πλερώσουν

το πρόστιμο, σα σκοτωθεί ο Πάρης, τότε ακόμα
εγώ και για την πλερωμή θα μείνω εδώ, και πάντα 290
θα πολεμάω ως που να βρω την άκρη του πολέμου.»
.
Είπε, και κόβει των αρνιών με τ' άσπλαχνο λεπίδι
τους λάρυγγες, και κατά γης σπαρταριστά τ' αφίνει
ενώ ψοφούσαν· τι ο χαλκός τους πήρε τη ζωή τους.
Κι' απ' το κροντήρι βγάζοντας κρασί με τα ποτήρια, 295
στάζουν και στους παντοτινούς θεούς περικαλιούνται.
Κι' αφτούς τους λόγους έλεγε κάθ' Αχαιός και Τρώας
«Δία κι' αθάνατοι θεοί, μεγάλοι δοξασμένοι!
όπιοι τους όρκους βλάψουνε και πρωτοκακουργήσουν,
έτσι όπως τρέχει το κρασί αφτό, και τα μιαλά τους 300
χάμου να τρέξουνε στη γης, κι' αφτών και των παιδιών τους,
και το γυναικολόγι τους ας το χορτάσουν άλλοι.»
.
Και τότε ο γερο-Πρίαμος τους μίλησε δυο λόγια
«Τρώες, ακούστε με, κι' εσείς Αργίτες παινεμένοι!
Εγώ στ' ανεμοφύσητο καστρί γυρίζω πίσω, 305
τι δε βαστάν τα μάτια μου να δούνε το παιδί μου
όταν με τον παληκαρά Μενέλα θα χτυπιέται.
Μα αφτό, θαρρώ, του Κρόνου ο γιος το ξέρει, κι' οι αιώνιοι
άλλοι θεοί, σε πιόνε τους γραφτό 'ναι να πεθάνει.»
.
Είπε ο ισόθεος θνητός, και στ' όμορφο του αμάξι 310
έβαλε μέσα τα σφαχτά, κι' ανέβηκε κι' ατός του,
έπειτα πίσω τέντωσε τα γιαλισμένα γκέμια.
Σιμά του κι' ο Αντήνορας ανέβηκε στ' αμάξι.
.
Αφτοί έτσι γύριζαν λοιπόν στο κάστρο ξαναπίσω·
Κι' ο Έχτορας κι' ο θεϊκός Δυσσέας πρώτα πρώτα
μετρούσαν την απόσταση. Και τους λαχνούς κατόπι 315
παίρνουν και μες σε χάλκινη περικεφαλιά τους σείνουν,
πιος θα πρωτόρηχνε απ' τους διο το κοφτερό κοντάρι.
Εκεί οι στρατοί τότ' άρχισαν παράκληση να κάνουν,
προς τους αθάνατους θεούς σηκώνοντας τα χέρια.
Κι' αφτούς τους λόγους έλεγε κάθε Αχαιός και Τρώας

«Δία πατέρα π' αψηλά ορίζεις απ' την Ίδα, 320
μεγάλε μυριοδόξαστε! όπιος αφτά τα πάθια
ανάμεσό μας τάβαλε, ναι κάνε αφτός να πέσει
και στ' Άδη τα εφτάβαθα ως μέσα να κατέβει,
κι' εμείς ας κάνουμε ξανά όρκους πιστούς αγάπης.»
.
Έτσι είπανε. Και τους λαχνούς ο Έχτορας κουνούσε
τηρώντας πίσω· κι' αλαφρός του Πάρη πήδησ' όξω. 325
Κάθουνται τότες στη σειρά οι άλλοι, εκεί καθένας
πούχε αφισμένα τ' άρματα, τα πίλαλά του ζώα.
Κι' εκείνος βάζει στο κορμί την πλούσια αρματωσά του,
της ομορφόμαλλης Λενιός ο ζηλεμένος άντρας.
Έβαλε πρώτα τα γερά τουσλούκια στα καλάμια, 330
πανώρια, πούταν μ' αργυρά θηλύκια αρμοδεμένα.
Κατόπι γύρω φόρεσε τα δίχουφτα στο στήθος
τσαπράζα τ' αδερφού Λυκά, και τούρθαν στο κορμί του.
Έπειτα γύρωθε κρεμάει στους ώμους του τη σπάθα,
μ' ασημοκάρφια κεντητή και λεπιδοχαλκένια,
κρεμάει και τη θεόρατη στεριόφτιαστή του ασπίδα. 335
Κι' έβαλε στο λεβέντικο κεφάλι τη φαντούσσα
περκεφαλιά, που έτσι αγριωπή η αλογόφουντά της
πας στην κορφή κυμάτιζε, και πήρε τ' αντριωμένο
κοντάρι που του πάγαινε στη χούφτα του. Παρόμια,
φορούσε κι' ο παλικαράς Μενέλας τ' άρματά του.
.
Σαν αρματώθηκαν λοιπόν, στο μέρος του ο καθένας, 340
μέσα στη μέση πρόβαιναν των Αχαιών και Τρώων,
ρήχνοντας φοβερές ματιές, που πήγαν να παγώσουν
οι Δαναοί οι χαλκόπλιστοι κι' οι αλογάδες Τρώες.
Και τ' άρματα ανεμίζοντας, να φαγωθούν λυσσώντας,
σταθήκανε, κοντά κοντά, στο μετρημένον τόπο. 345
.
Πρώτος ο Πάρης έρηξε το γλήγορο κοντάρι,
και βρήκε την ολόιση ασπίδα του Μενέλα·
μά δεν την τρύπησε ο χαλκός, μον στην ασπίδα μέσα
στράβωσε η μύτη. Δέφτερος κινάει ο γιος τ' Ατρέα
με το κοντάρι, κι' έκανε παράκληση στο Δία 350

«Αφέντη Δία, αχ βόηθα με τον άντρα να ξοφλήσω
π' άρχισε πρώτος τ' άδικο, το θεϊκόνε Πάρη,
και σκότωσ' τον τον άπιστο με το δικό μου χέρι,
έτσι να μην κοτάει κανείς κι' απ' τους στερνούς αθρώπους
να βλάφτει το φιλόξενο που δείχνει καλοσύνη!»
.
Είπε, και σιώντας τίναξε το γλήγορο κοντάρι 355
και χτύπησε τη στρογγυλή ασπίδα τ' Αλεξάντρου.
Και το κοντάρι του περνάει τη φωτοβόλα ασπίδα,
και μες στα μαστροδούλεφτα τού χώνεται τσαπράζα,
και το σκουτί ίσα εκεί κοντά του σκίζει στο λαγγόνι·
μά 'γυρε αφτός και σώθηκε απ' τον πικρό το χάρο. 360
Τότε ο Μενέλας βγάζοντας τη σπάθα, τη σηκώνει
και μια του ζάφτει εκεί σπαθιά στου κράνου του το γρόμπο·
μα τ' αργυρόκαρφο σπαθί τσακίστη απά στο γρόμπο
σε τριά σε τέσσερα, κι' εφτύς του ξέπεσε απ' τα χέρια.
Τότες τηράει τον ουρανό και ρήχνει μια βλαστήμια
«Δία, από σένα λέω θεό δεν έχει πιο γρουσούζη! 365
Είπα δα πως την απιστιά θα γδικιωθώ του Πάρη·
μα δές! στα χέρια μούσπασε η σπάθα, κι' απ' τη χούφτα
τίναξα τ' όπλο έτσι άδικα χωρίς νάν τον καρφώσω!»
.
Είπε, και μ' ένα πήδημα τον άδραξε απ' τη φούντα,
κι' έστριψε και στων Αχαιών το μέρος τον τραβούσε. 370
Και τ' ολοκέντητο λουρί τον έπνιγε από κάτου
απ' τα καλόθρεφτα λαιμά, που τεντωτό κρατούσε
τη χάλκινη περκεφαλιά δεμένη στο πηγούνι.
.

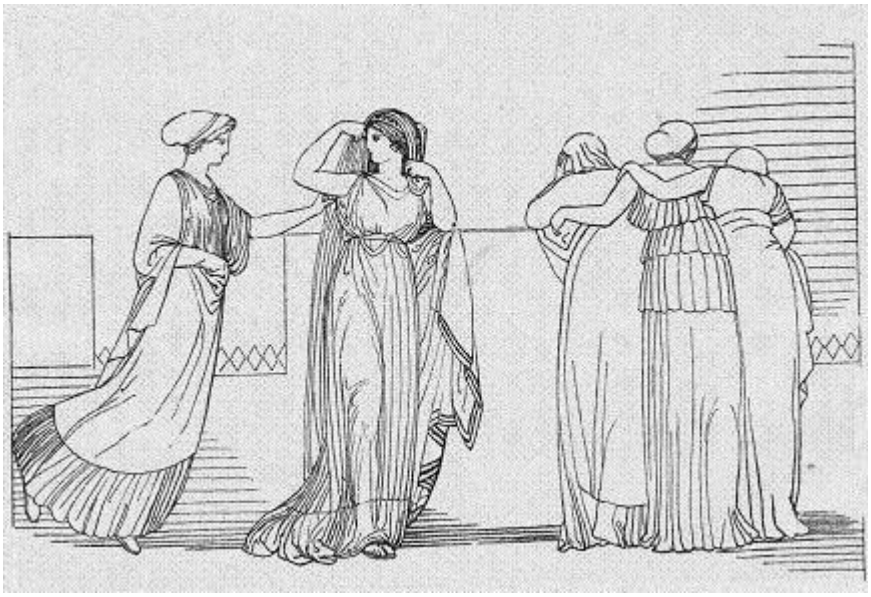

.

Και τότες θαν τον έπαιρνε και θ' αποχτούσε δόξα
αφάνταση, μον στη στιγμή τον είδε η Αφροδίτη
και το βοϊδόλουρο τού σπάει· κι' η περικεφαλαία 375
έτσι άδια πάγαινε μαζί με τ' αντριωμένο χέρι.
Τότες αφτή την τίναξε στριφογυρίζοντάς την
προς τους δικούς του, όπου οι πιστοί την πήρανε συντρόφοι·
κι' ατός του πίσω πήδησε με το χαλκένιο φράξο,
ναν τον σκοτώσει αφρίζοντας. Μονάχα η Αφροδίτη 380
τον άρπαξε έφκολα έφκολα, σα θέαινα, απ' τη μέση,
τον σκέπασε μ' ένα πυκνό σκοτάδι, και τον πήγε
και μες το μοσκομύριστο τον κάθισε γιατάκι.
Έπειτα πήγε τη Λενιό να κράξει. Και τη βρήκε
στον πύργο απάνου με πολλές τριγύρω παρακόρες,
και με το χέρι την τραβάει οχ τ' αραχνιό φουστάνι, 385
όμια με μια παλαιϊκιά γηριά μαλλοτεχνίτρα,
που τα πολύτιμα μαλλιά τής δούλεβε σαν είταν
στον τόπο της, και πιο πολύ την αγαπούσε απ' όλες·
όμια μ' αφτή, της μίλησε η ρόδινη Αφροδίτη
«Έλα, κι' ο Πάρης σε ζητάει στον πύργο να γυρίσεις. 390
Αχ στολισμένο α θε τον δεις απ' ομορφιά πώς λάμπει
μες το γιατάκι, απάνου εκεί στο τορνεφτό κρεβάτι!
Λες από μάχη δε γυρνάει, λες σε χορό πως βγαίνει,
ή το χορό πως τέλιωσε και τώρα πάει να κάτσει.»

.

Έτσι είπε, και της τάραξε τα σπλάχνα μες στα στήθια. 395
Σαν ένιωσε όμως της θεάς τ' αχτιδοβόλα μάτια.
τα χαριτόμορφα λαιμά, τα στήθια που μαγέβουν,
σκιάχτηκε τότες κι' άνοιξε τα χείλια ναν της κρίνει
«Καλότυχη, τι θες μ' αφτά το νου να μου πλανέσεις;
Μη θες πιο πέρα να με πας σε κάμια πλούσια χώρα, 400
στη Μαιονιά είτε στη Φρυγιά με τα πολλά τ' αμπέλια,
αν έχεις κάνα νιο κι' εκεί ακριβαγαπημένο;
Πώς τάχα τώρα νίκησε τον Πάρη ο γιος τ' Ατρέα
και θέλει πίσω σπίτι του την έρμα να με πάρει,
τώρα γι' αφτό μού κόπιασες με τα πλανέματά σου; 405
Σύρε σιμά του κάθησε και τους θεούς παραίτα,
κι' ας μη σε παν τα πόδια σου στον Έλυμπο πια πίσω,
Μον πάντα τυραγνιού μ' αφτόν και βλέπε τον στα μάτια
ως που ή γυναίκα ή σκλάβα του στο τέλος να σε κάνει.
Εγώ όμως δεν πηγαίνω εκεί μαζί του να πλαγιάσω. 410
Ντροπή είναι, και τι θάλεγαν οι Τρώισσες για μένα
να θε τ' ακούσουν;... Φτάνει πια όσα με τρων σκουλήκια.»
.
Τότες του Δία θύμωσε η κόρη και της είπε
«Μη μ' ερεθίζεις, άμοιρη, κι' απ' το θυμό σ' αφήκω,
«και τόσο σ' οχτρεφτώ όσο πριν σ' αγάπησα περίσσα, 415
και πλέξω τρομερούς σκοπούς ανάμεσα στους διο τους,
τους Τρώες και τους Αχαιούς, κι άσκημα εσύ τελειώσεις.»
.
Είπε, και τρόμαξε η Λενιό η διογεννημένη,
κι' έφυγε αγάλια — σκεπαστή με την κατάσπρη μπόλια —
κρυφά απ' τους Τρώες· κι' η θεά πήρε το δρόμο πρώτη. 420
Κι' άμα στου Πάρη φτάσανε τ' αρχοντικό παλάτι,
τρέξανε αμέσως στη δουλιά οι άξιες παρακόρες,
κι' εκείνη απάνω ανέβηκε, η λατρεφτή γυναίκα.
Και πήρε τότε ένα σκαμνί η χρυσωπή Αφροδίτη
και πήγε και τ' απίθωσε καταντικρύ του Πάρη. 425
Εκεί τότε έκατσε η Λενιό, του Δία η θυγατέρα,
με μάτια προς τη γης σκυφτά, και τάψαλε τ' αντρός της
«Ξανάρθες απ' τον πόλεμο... που έτσι να σ' είχε σφάξει
ατον πόλεμο ο παλικαράς π' άντρα μου εγώ τον είχα!

Εσύ παινιόσουν δα άλλοτες τον καστανό Μενέλα 430
πως τον νικάς στη δύναμη, στα χέρια, στο κοντάρι·
μα σύρε κι' αντροκάλεσ' τον στήθος με στήθος τώρα
να ξαναβγείτε ... Όμως εγώ σ' το λέω για το καλό σου,
να πάψεις, κι' ασυλλόγιστα πολέμους μη γυρέβεις
και μάχες με το βασιλιά Μενέλα να μου σταίνεις, 435
μήπως σε στρώσει γλήγορα με το κοντάρι χάμου.»
.
Κι' ο Πάρης τότε απάντησε και της Λενιός της είπε
«Γυναίκα, μη με κατεχάς με τα πικρά σου λόγια.
Τι τώρα με την Αθήνα με νίκησε ο Μενέλας,
μα άλλοτε αφτόν κι' εγώ. Θεοί κι' εμάς μας παραστέκουν. 440
Μον πάμε τώρα το φιλί στο στρώμα να χαρούμε·
τι τέτια φλόγα στην καρδιά δεν ένιωσα ποτές μου,
μήτ' όταν πρώτα σ' άρπαξα απ' την πανώρια Σπάρτη
και με τα πελαγόδρομα ταξίδεβα καράβια
και στην Κρανιά εκεί σ' έσφιξα στην αγκαλιά, όσο τώρα 445
σε λαχταράω κι' αποθυμιά γλυκιά με κυριέβει.»
.
Έτσι είπε, και ξεκίνησε μπροστά κατά το στρώμα,
και πίσωθε η ροδόθωρη Λενιό τον ακλουθούσε.
.

.
Αφτοί λοιπόν πλαγιάσανε στο τορνεφτό κρεβάτι,
κι' ο γιος τ' Ατριά λες σα θεριό γυρνούσε μες στο πλήθος,

ίσως ξανοίξει πουθενά το θεϊκόνε Πάρη. 450
Μα δε μπορούσε απ' τους βοηθούς κανείς μήτ' απ' τους Τρώες
να δείξει τον Αλέξαντρο στον καστανό Μενέλα.
Κι' όχι τον είδαν, και να πεις τον κρύβανε απ' αγάπη,
τι σαν το μάβρο θάνατο τόνε μισούσαν όλοι.
.
Τότες τους είπε ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος 455
«Ακούστε, Τρώες και βοηθοί, κι' ακούστε με, Δαρδάνοι!
Η νίκη φάνηκε θαρρώ του βασιλιά Μενέλα,
και τώρα βγάλτε δώστε μας το βιος με την Ελένη,
κι' έτσι όσο πρέπει πρόστιμο πλερώστε ακόμα, τέτιο
που να σταθεί παράδειγμα και των στερνών ανθρώπων.» 460
.
Έτσι τους είπε, κι' οι λοιποί ζητωκραβγάνε Αργίτες.
.
.
.
Δ
.
.
.
Και στο χρυσόστρωτο οι θεοί τον πύργο με το Δία
κάθουνταν κι' είχανε βουλή, και τους κερνούσε γύρω
νεχτάρι η Ήβα· κι' οι θεοί με τα χρυσά ποτήρια
ένας τον άλλο φίλεβε, κατά την Τρια τηρώντας.
Άξαφνα ο Δίας βάλθηκε την Ήρα να κεντήσει 5
μ' ένα διο λόγια αγγιχτικά, κι' ορθά κοφτά μιλούσε
«Έχει προστάτρες διο θεές ο βασιλιάς Μενέλας,
την Ήρα την Αργίτισσα, την Αθηνά τη Σώστρα.
Μα αφτές μακριά του κάθουνται και μόνο κάνουν χάζι
τον κάμπο, μα η ροδόγελη όμως θεά Αφροδίτη 10
στον Πάρη πάντα 'ναι κοντά, τον βγάζει οχ τους κιντύνους,
και τώρα μέσα απ' του φιδιού τον γλύτωσε το στόμα.
Δεν έχει ωστόσο, νίκησε ο καστανός Μενέλας.
Κι' εμείς ας δούμε αφτή η δουλιά πώς πρέπει να τελειώσει·
θ' ανάψουμε άγριο πόλεμο και μάχες ξαναπίσω, 15
για λέτε πια να βάλουμε αγάπη ανάμεσό τους;

Μα αν πάλι σας καλόρχεται και δε σας πολυνιάζει,
ας μείνει η χώρα απείραγη του βασιλιά Πριάμου,
και πίσω στ' Άργος η Λενιό ας πάει με το Μενέλα.»
.

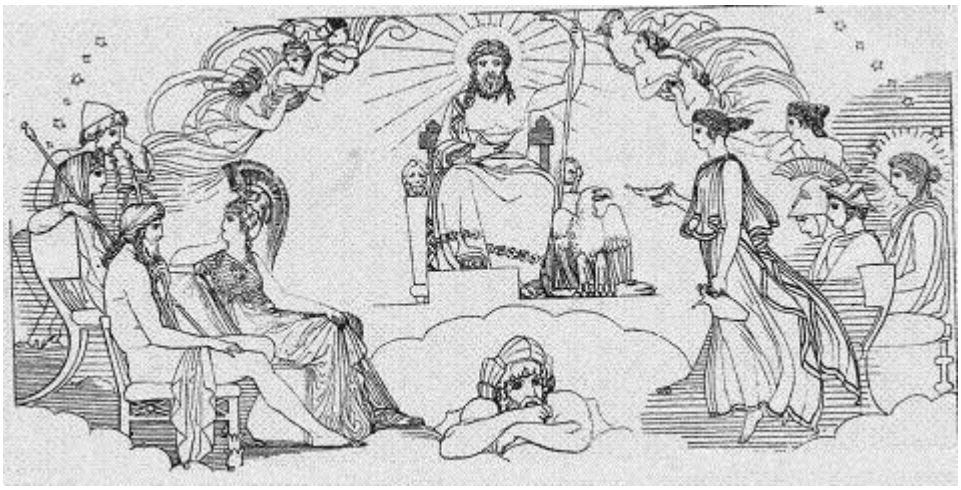

.
Είπε, κι' αφτές κατσούφιασαν, η Αθηνά κι' η Ήρα. 20
Οι διο τους κάθουνταν, η μια κοντά κοντά στην άλλη,
και για τους Τρώες συφορές στο νου τους μελετούσαν.
Κι' η Αθηνά δεν έβγαλε μια λέξη, μον σωπούσε,
κι' άγρια ας την έπιανε ο θυμός σκασμένη με το Δία·
μα απ' το θυμό ξεχείλισε η Ήρα και του κάνει
Τι είναι που κάθεσαι και λες, γιε φοβερέ του Κρόνου; 25
Πώς θες τους κόπους άδικα στη μέση να μ' αφήκεις,
όσο ίδρωσα ίδρο κι' έσπασα τα ζα στρατολογώντας,
τι του Πριάμου είχα στο νου το σόι να ξεκληρίσω.
Κάν' το! όμως μερικοί θεοί, σ'το λέω, θα πικραθούμε.»
.
Τότες ο Δίας απαντάει βαριά αγαναχτισμένος 30
«Καλότυχη, μα τι λοιπόν! τόσα κακά σου κάνουν
ο Πρίαμος κι' όλοι του οι γιοί, που πολεμάς αιώνια
να τους ρημάξεις σύριζα τη μυριοπλούσια χώρα;
Ας δύνουσουν μονάχα εσύ να μπεις στο κάστρο μέσα
κι' ωμό να φας τον Πρίαμο, να φας και τα παιδιά του 35
μ' όλους τους Τρώες, τότες πια θα χόρταινε ο θυμός σου.
Κάνε όπως θες! μα κοίταζε μη βγάλει αφτή η διχόνια
ανάμεσό μας έπειτα καμιά μεγάλη αμάχη.
Μα άκου, ένα λόγο θα σου πω και να μου τον θυμάσαι.

Σαν κάνω απόφαση κι' εγώ και θέλω να χαλάσω 40
κάστρο κανένα όπου ίσως ζουν αθρώποι αγαπητοί σου,
να μη μου φέρνεις στο θυμό αμπόδια, μον ν' αφήκεις.
Σούδωκα θέλοντας κι' εγώ, και μ' άθελα όμως σπλάχνα.
Γιατί όσες χώρες βρίσκουνται στον ήλιονε από κάτου
και στον αστρόφωτο ουρανό θνητοκατοικημένες, 45
απ' όλες πιο πολύτιμη αφτή είταν της καρδιάς μου,
η Τρία η μεγάλη, ο Πρίαμος, κι' ο ξακουστός λαός του.
Τι προσφορές δεν έλειπαν ποτές απ' το βωμό μου,
σταλιές και τσίκνα· αφτό κι' εμάς μας έλαχε πρεσβιό μας.»
.
Τότες τ' απάντησε η κυρά, η μαρμαρόλαιμη Ήρα 50
«Τώρα τρεις χώρες έχω εγώ πολύ πιο λατρεμένες,
τ' Άργος, και την πλατύδρομη Μυκήνα, και τη Σπάρτη,
και ρήμαξε τες αν ποτές τις οχτρεφτεί η καρδιά σου·
κι' αφτές δε σ' τις αρνιέμαι εγώ και δεν τις διαφεντέβω.
Τι κι' αν αρνιέμαι κι' αν ζητώ αμπόδια να σου βάλω, 55
τι κατορθώνω πούσαι εσύ πολύ πιο δυνατός μου;
Όμως δεν πρέπει να χαθεί μήτε ο δικός μου ο κόπος,
τι είμαι θεά μαθές κι' εγώ, ίδια μαζί σου φύτρα,
και πιο ολωνώνε σεβαστή γεννήθηκα απ' τον Κρόνο,
κι' ως πρώτη γέννα κι' επειδής με λεν δικό σου τέρι, 60
εσένα π' όλων των θεών είσαι οριστής κι' αφέντης.
Μα παραχώρησες σ' αφτά θα κάνουμε κι' οι διο μας,
εμένα εσύ και πάλι εγώ εσένα θα σου κάνω,
κι' οι άλλοι αθάνατοι θεοί θα παν κατά πώς πάμε.
Μον τώρα πες της, μην αργείς, της Αθηνάς να τρέξει
στους πολυτάραχους στρατούς των Αχαιών και Τρώων, 65
κι' έτσι να κάνει π' άπιστα ν' αρχίσουν πρώτοι οι Τρώες
και να χτυπάν τους Αχαιούς που κέρδισαν τη νίκη.»
.
Έτσι είπε, και την άκουσε ο κεραβνοτινάχτης,
και λέει εφτύς της Αθηνάς δυο φτερωμένα λόγια
«Πήγαινε κάτου στο στρατό δίχως στιγμή να χάσεις, 70
κι' έτσι να κάνεις π' άπιστα ν' αρχίσουν πρώτοι οι Τρώες
και να χτυπάν τους Αχαιούς που κέρδισαν τη νίκη.»
.

Έτσι είπε, και ξαπόστειλε την Αθηνά στα πλήθη,
όπως κι' εκείνη ώρα πολλή να τρέξει λαχταρούσε,
κι' απ' του Ελύμπου χύθηκε, τα κορφοβούνια κάτου.
Πώς τ' άστρο φαίνεται που ο γιος του Κρόνου σφεντονίζει, 75
κι' είναι σημάδι ή σε λαό πολύστρατο ή σε νάφτες,
λαμπρό, και σπίθες άπειρες στο δρόμο του σκορπάνε·
σαν τέτιο αστέρι χύθηκε κι' αφτή ίσια προς τον κάμπο,
κι' έπεσε ανάμεσα στους διό. Και κοίταζαν με τρόμο
οι φτερουγόποδοι Αχαιοί κι' οι αλογάδες Τρώες. 80
Κι' έτσι ο καθένας έλεγε, στο γείτονα γυρνώντας
«Για πάλι πόλεμος κακός θ' ανάψει κι' άγρια μάχη,
για βάζει ανάμεσα στους διο αγάπη ο γιος του Κρόνου,
πούναι στον κόσμο μοιραστής στημένος του πολέμου.»
.
Έτσι ο καθένας έλεγε των Αχαιών και Τρώων. 85
Κι' εκείνη μ' άντρα μιάζοντας, μ' ακοντιστή ψημένο,
το Λαοδόκο, χώθηκε μες στο σωρό των Τρώων,
παντού τον άξιο Πάνταρο πούθε να βρει ζητώντας.
Και βρήκε του Λυκά το γιο, λεβεντονιό πανώριο,
πούστεκε, κι' είχε τους γερούς των ασπιστάδων λόχους 90
τριγύρω, π' απ' τα ρέματα τους έφερε του Αίσπου.
Και πάει σιμά και του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Τάχατες θες το λόγο μου, γιε του Λυκά, ν' ακούσεις:
Γοργή σαΐτα σου βαστάει να ρήξεις του Μενέλα;
Θα σ' τόχουν χάρη οι Τρώιδες, θα σε παινέσουν όλοι, 95
κι' απ' όλους χάρη πιο πολύ θα σ' το γνωρίζει ο Πάρης,
και πρώτος μ' αξετίμωτα θα σε πλουτίσει δώρα
αν δει τον πολεμόχαρο Μενέλα ξαπλωμένο
πας στην πολύπικρη φωτιά, της σαϊτιάς σου θύμα.
Μον έλα, ομπρός! σαΐτεψ' τον το βασιλιά Μενέλα, 100
και κάνε τάμα του θεού, τ' αχτιδοστάλτη Απόλλου,
πλήθος αρνιά πρωτόλουβα να σφάξεις στο βωμό του,
πίσω σαν πας στον τόπο σου, τη βλογημένη Ζέλια.»
.
Μ' αφτά τα λόγια τ' άμιαλου του πείθει το μιαλό του.
Ίσα γυμνώνει στη στιγμή τ' ωριόξυστο δοξάρι, 105
τ' αγριοτραγήσο, π' άλλοτες τον τράγο μοναχός του

κάτου απ' τα στήθια βάρεσε, εκεί που τον καρτέραε
κι' απ' το ποδόχι στον γκρεμό τον είδε να προβάλει·
κι' έπεσε χάμου ανάσκελα ο τράγος οχ το βράχο.
Κατάκορφα 'χε κέρατα μακριά δεκάξη χούφτες,
που ο κερατοπελεκητής του τάδεσε με τέχνη 110
τα γιάλισε όλα, και χρυσό τους έβαλε κοράκι.
Λοιπόν το τέντωσε καλά ακουμπισμένο χάμου,
και κατά γης τα' απίθωσε. Κι' ενώ μπροστά του ασπίδες
κρατούσανε οι συντρόφοι του, μήπως τυχόν πλακώσουν
πριν οι γενναίοι Δαναοί πριν δούνε χτυπημένο 115
τον ξακουστό τ' Ατρέα γιο, τον καστανό Μενέλα,
έβγαλε αφτός το σκέπασμα της θήκης, και σαΐτα
πήρε καινούργια φτερωτή, πηγή των μάβρων πόνων·
και τη σαΐτα απάνου εφτύς στερέωσε στην κόρδα,
κι' έκανε τάμα του θεού, τ' αχτιδοστάλτη Απόλλου,
πλήθος αρνιά πρωτόλουβα να σφάξει στο βωμό του, 120
πίσω σαν πάει στον τόπο του, στη βλογημένη Ζέλια.
Κι' έπιασε κόρδα και λαβές αντάμα και τραβούσε·
την κόρδα αγγίζει στο βυζί, τ' αγκύλι στο δοξάρι.
Και τέλος πια σαν τέντωσε το λυγιστό δοξάρι,
σφύριξε τ' όπλο... η κόρδα αψά βογγάει... πηδά η σαΐτα... 125
γοργόσταλτη, μες στο σωρό να πέσει λαχταρώντας.
.
Μονάχα δε σε ξέχασαν, Μενέλα, μήτε εσένα
οι τρισμακάριστοι θεοί, κι' η Αθηνά πιο πρώτη,
που μπήκε ομπρός και σούδιωξε την άχαρη σαΐτα.
Απ' όλο τ' άλλο του κορμί την έδιωξε, σα μάννα 130
που διώχνει μυΐγα απ' το μωρό σαν της γλυκοκοιμάται·
μα το ζουνάρι ναν του βρει την έστειλε, ίσα ίσα
εκεί που σμίγανε τα διο χρυσά θηλυκωτήρια
με πίσω διπλοτσάπραζο. Στο τεριαστό ζουνάρι
πέφτει η πικρή και το τρυπάει σαΐτα πέρα πέρα, 135
και μες στα μαστροδούλεφτα του χώνεται τσαπράζα,
και στη φασκιά που του κορμιού την είχε φυλαχτήρι
και φράχτη κάθε κονταριού, και πιο πολύ τον είχε
προφυλαγμένο, μα κι' αφτή την πέρασε ίσα πέρα.
Χάραξε εκεί έτσι ξώσαρκα του στρατηγού το κρέας,

κι' έτρεχε εφτύς απ' την πληγή μαβρόθολο το αίμα. 140
.
Σαν όταν φίλντισι καμιά γυναικά αλικοβάφει,
Λακώνισσα καν Κάρισσα, ατιού μαγουλοφόρι,
και φυλαγμένο βρίσκεται μες στο κελάρι κάτου·
πολλοί στα ζά ναν τόχανε στολίδι λαχταρούνε,
μα αφτό προσμένει βασιλιά μια μέρα να στολίσει,
να δίνει του φαριού ομορφιά, τιμή και του αλογάρη· 145
έτσι σου ματοβάφηκαν, Μενέλα, τα θρεμένα
μεριά, και κάτου τα κανιά κι' οι όμορφοι αστράγαλοι.
.
Τρόμαξε τότε ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος,
αίμα σαν είδε μελανό οχ την πληγή να τρέχει·
τρόμαξε ακόμα κι' ο γερός παλικαράς Μενέλας. 150
Όμως σαν είδε τ' άντερο απ' όξω και τ' αγκίδια,
μέσα η καρδιά συνέφερε στα στήθια πίσω πάλι.
.
Τότες βαριά στενάζοντας τους είπε ο Αγαμέμνος,
ο δοξασμένος βασιλιάς, κρατώντας απ' το χέρι
τον αδερφό του, ενώ μαζί βογγούσανε οι συντρόφοι
«Αχ αδερφέ μου, ορκίστηκα λοιπόν το θάνατό σου 155
που μόνο σ' έστησα μπροστά για μας να πολεμήσεις,
και να οι οχτροί σε λάβωσαν και πάτησαν τους όρκους.
Μα άχρηστοι οι όρκοι έτσι δεν παν και των αρνιών το αίμα,
κι' οι άδολες δεξές σταλιές που παίρναμε όλοι θάρρος.
Γιατί κι' αν δεν παιδέψει εφτύς ο Δίας, μα παιδέβει 160
ύστερα αργά, και με βαριές ζημιές ξεπαγαδιάζουν,
με τις δικές τους κεφαλές, τα γυναικόπαιδά τους.
Τι μου το λέει αλάθεφτα εμένα αφτό η ψυχή μου·
θα φέξει η μέρα μια φορά που θα χαθεί κι' η Τροία
κι' ο βασιλιάς ο Πρίαμος κι' ο ξακουστός λαός του, 165
κι' αφτούς του Κρόνου ατός του ο γιος, θυμό γιομάτος μ' όλους,
τη σκοτεινή απ' τα σύγνεφα θαν τους τραντάει φουρτούνα,
αφτού του δόλου παιδεφτής. Ναί, αφτά θα βγουν αλήθια·
μονάχα η λύπη σου, αδερφέ, τα σπλάχνα θα μου σφάζει
αν πάς εσύ και της ζωής αν σου κοπεί το νήμα, 170
τι ντροπιασμένος κι' άτιμος θα σύρω πίσω στ' Άργος,

τι την πατρίδα οι Δαναοί θα θυμηθούν σε λίγο
και την Αργίτισσα Λενιό των Τρώων θ' αφίσουν
και του Πριάμου παίνεμα. Κι' εσένα εδώ θαμένο
με δίχως όφελος, η γης θα τρώει τα κόκκαλά σου. 175
Κι' έτσι κανείς περήφανος οχτρός θα πει μια μέρα,
ποδοπατώντας του λαμπρού Μενέλα το μνημούρι
Έτσι ναί! πάντα τους θυμούς ας βγάζει ο Αγαμέμνος,
όπως και τώρα στράτεμα έφερε εδώ του κάκου,
μα πίσω στ' Άργος γύρισε, στην ποθητή πατρίδα, 180
μ' άδια καράβια, αφίνοντος τον ξακουστό Μενέλα. '
Έτσι ίσως πει ... το χάσμα του τότε ας μ' ανοίξει ο Άδης!»
.
Μα τότες τούδωκε καρδιά ο καστανός Μενέλας
«Θάρρος! και μη φοβίζεις πια των Αχαιών τ' ασκέρι
Δε μπήκε μες στο ψυχικό η κοφτερή σαΐτα· 185
μ' έσωσε ομπρός το πλουμιστό ζουνάρι, κι' από κάτου
με γλύτωσε η ζωστή η φασκιά που φτιάσανε οι χαλκιάδες.»
Τότες του λέει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος
«Άμποτες νάναι αληθινό, Μενέλα αγαπημένε.
Και τη λαβωματιά ο γιατρός θα πιάσει, και βοτάνια 190
θα βάλει απάνου τους πικρούς να σταματήσει πόνους.»
Έτσι είπε, και το θεϊκό διαλαλητή του κράζει
«Ταρθύβη, τρέχα το Μαχά εφτύς εδώ να φέρεις,
τ' άξιο βλαστάρι τ' Ασκληπιού, τ' ασύγκριτου χερούργου,
για να κοιτάξει την πληγή του βασιλιά Μενέλα 195
που κάπιος τον σαΐτεψε, τεχνίτης στο δοξάρι,
Τρώας ή σύμμαχος, τιμή για αφτόν, για μας λαχτάρα.».
Είπε, κι' ο κράχτης άκουσε του βασιλιά το λόγο,
και τράβηξε να πάει γοργός, μες στου στρατού την πύκνα
γυρέβοντας τον αρχηγό Μαχά. Και να! τον είδε 200
πούστεκε, κι' είχε τους γερούς των ασπιστάδων λόχους
τριγύρω, π' οχ τα Τρίκκαλα τους έφερε μαζί του.
Και πάει σιμά και του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Μη στέκεις, θρέμμα τ' Ασκληπιού! Σε κράζει ο Αγαμέμνος,
για να κοιτάξεις την πληγή του βασιλιά Μενέλα 205
που κάπιος τον σαΐτεψε, τεχνίτης στο δοξάρι,
Τρώας ή σύμμαχος, τιμή για αφτόν, για μας λαχτάρα.»

Έτσι είπε, και του τάραξε τα σπλάχνα μες στα στήθια.
Κι' αμέσως κίνησαν οι διο να παν μέσα απ' το πλήθος,
του μάκρους τον απλόχωρο ακολουθώντας κάμπο.
Κι' εκεί σαν ήρθαν πούφαγε τη σαϊτιά ο Μενέλας, 210
κι' όλοι είτανε τριγύρω του οι πρώτοι μαζεμένοι,
τότε ο ισόθεος γιατρός προβάλλει ανάμεσό τους.
Κι' εφτύς τραβούσε απ' το λαμπρό ζουνάρι τη σαΐτα·
και τράβα τράβα πίσω, σπάν τα κοφτερά τ' αγκίδια.
Και τούλυσε το πλουμιστό ζουνάρι, κι' από κάτου 215
λει τη ζωσμένη του φασκιά που φτιάσανε οι χαλκιάδες.
Τότες σαν είδε την πληγή που τ' άνοιξε η σαΐτα,
ρουφάει το αίμας, κι' ύστερα κάτι καλά βοτάνια
της βάζει απάνου πούξερε, και μια φορά που τάχε
από φιλία ο Χείρωνας δοσμένα του γονιού του.
Μα εκεί τον ξακουστό αρχηγό π' αφτοί γιατρολογούσαν, 220
να κι' έφτασαν τα τάγματα των ασπιστάδων Τρώων·
κι' αφτοί ξαναρματώθηκαν να μπούνε στο κοντάρι.
Τότες δεν είδες να δειλιά το βασιλιά Αγαμέμνο,
μήτε να χάσκει δένοντας τα χέρια, μον να τρέχει
στον πόλεμο που τα καλά δοξάζει παλικάρια. 225
Τ' αμάξι το χαλκόλαμπρο με τα φαριά του αφίνει·
λαχανιασμένα ο παραγιός πίσω βαστούσε τ' άτια,
του Φτόλεμου ο πιδέξος γιος, ο δυνατός Βρυμέδος,
που σαν τον καλορμήνεψε κοντά ναν του τα φέρει
άμα αποστάσει βγάζοντας τόσο λαό στη μάχη, 230
πήγε πεζός και διάβαινε των Αχαιών τους λόχους.
Όσους Αργίτες πρόθυμα να ροβολάν θωρούσε,
ναν τους παινέσει στέκουνταν και ναν τους δώσει θάρρος
«Θάρρος, παιδιά, κι' απόφαση! και μη σας πιάνει δείλια!
Δε θα μας δώσει ψέφτικη βοήθεια ο γιος του Κρόνου, 235
τι αφτοί που πρώτοι βλάψανε, τους όρκους αθετώντας,
αφτών τα τροφαντά κορμιά οι σκύλοι θα χορτάσουν,
και στ' Άργος με τα πλοία εμείς τα γυναικόπαιδά τους
θα πάμε, σαν τους πάρουμε τη μυριοπλούσια χώρα.»
Όσους πάλε έβλεπε χωρίς ψυχή ν' αναμελάνε, 240
αφτούς τους έβριζε άσκημα με θυμωμένα λόγια
«Ντροπής, κιοτήδες Αχαιοί, δοξάρια που σας πρέπουν!

Πού βόσκετε έτσι με το νου χαμένο, σα ζαρκάδια
που σα διαβούν πηλαλητά μεγάλο κάμπο, στέκουν
αποσταμένα, κι' η καρδιά τους παραλεί στα στήθια; 245
Έτσι κι' εσείς νεκρώσατε και χέρι δεν κουνάτε!
Για καρτερείτε τους οχτρούς εδώ κοντά ως να φτάσουν
που τα γοργά μας έχουμε καράβια τραβηγμένα,
στης αφρισμένης θάλασσας την άκρη, για να δείτε
τάχα θ' απλώσει απάνου σας ο Δίας το δεξύ του;»
Έτσι προστάζοντας παντού τα τάγματα περνούσε, 250
κι' έφτασε ομπρός στους Κρητικούς σα διάβαινε το πλήθος.
Αφτοί φορούσαν τ' άρματα στου Δομενιά τριγύρω·
αφτός σαν άγριο ατρόμητος καπρί μ' ομπρός τους πρώτους,
πίσω ο Μηριόνης τους στερνούς του γκάρδιωνε ανομάτους.
Και σαν τους είδε, χάρηκε ο πρωτοκαπετάνιος, 255
κι αμέσως είπε φιλικά του Δομενιά δυο λόγια
«Εσένα απ' όλους, Δομενιά, τους Αχαιούς πιο πρώτα
στον πόλεμο εγώ σε τιμώ και στις δουλιές τις άλλες,
και στο τραπέζι όταν κρασί αρχοντικό φλογάτο
οι προεστοί νερώνουμε μες στο βαθύ κροντήρι. 260
Ναι μεν, κι' οι άλλοι πρόκριτοι θα πιουν το ταχτικό τους,
μα εσένα πάντα ξέχειλο σου στέκει το ποτήρι,
σαν το δικό μου, για να πιεις άμα ορεχτεί η καρδιά σου.
Μα ομπρός! ροβόλα ατρόμητος, σαν που παινιέσαι ως τώρα!»
.
Τότες του λέει κι' ο Δομενιάς, των Κρητικώνε ο πρώτος 265
«Πιστό, αρχηγέ μου, σύντροφο, θα μέ βρεις πάντα εμένα
κατά πώς σ' τόταξα αρχικώς και σούδωκα το χέρι.
Τους άλλους πήγαινε άκουρους Αργίτες να σηκώσεις,
κι' ας μπούμε εφτύς στον πόλεμο, τι πάτησαν τους όρκους
οι Τρώες... όμως θάνατος τους καρτεράει και κλάψες, 270
που πρώτοι αφτοί μας βλάψανε, τους όρκους αθετώντας.»
.
Είπε, κι' εκείνος πέρασε με τη χαρά στα στήθια.
Και προχωρώντας φτάνει ομπρός στους Αίιδες, κι' εκείνοι
οπλίζουνταν, και σύγνεφο πεζών τους ακλουθούσε.
Κι' όπως σα βλέπει σύγνεφο βοσκός ψηλά οχ τη ράχη 275
π' ογρό με φύσημα νοτιά στο πέλαγο αρμενίζει,

και λες σαν πίσσα μελανό του φαίνεται απ' αλάργα
καθώς πλακώνει οχ το γιαλό σιφουνογκαστρωμένο,
κι' ανήσυχος μες στη σπηλιά τα θρέμματά του μπάζει·
έτσι των θεογέννητων αντρών πυκνοί κι' οι λόχοι 280
κινούσαν με τους Αίιδες στον πόλεμο να πάνε,
θολοί, από πλήθος άρματα κι' ασπίδες δασωμένοι.
Και σαν τους είδε, χάρηκε ο πρωταφέντης τ' Άργους,
και στέκεται και τους λαλεί δυο φτερωμένα λόγια
«Αίιδες των χαλκόφραχτων αρχόντοι Δαναώνε, 285
σ' εσάς τους διο προστάγματα δεν παν, και μήτε λέξη
δε θα σας πω· τι μόνοι σας με προθυμιά, το ξέρω,
στήθος με στήθος το λαό να πολεμάει κεντάτε.
Ε και να μούταν, Δία μου κι' εσύ Αθηνά κι' Απόλλο,
σαν τη δική τους την καρδιά μες σ' ολωνών τα στήθια!
Γλήγορα τότες θάβλεπαν να γονατίσει η Τροία 290
και σκλαβωμένη απ' τα βαριά να ρημαχτεί σπαθιά μας.»
.
Είπε, κι' αφίνει αφτούς εκεί και προχωράει στους άλλους.
Αφτού το Νέστορα απαντάει, το ρήτορα της Πύλος
με τη γλυκόφωνη λαλιά, την ώρα που τους λόχους
έσαζε, και να πολεμάν τους έλεγε σαν άντρες,
με λοχαγούς τον Αίμονα, το Βίαντα, το Χρόμη, 295
τον αντριωμένο Αλάστορα, τον αψηλό Πελάγο.
Τους αλογάδες είχε ομπρός με τ' άλογα κι' αμάξα,
και να φυλάν πισώστησε πολλή και διαλεγμένη
πεζούρα, και τους αχαμνούς τους έρηξε στη μέση,
που θεν δε θένε στανικώς να πολεμάν κι' εκείνοι. 300
Των αλογάδων στην αρχή τους ξήγαε να κρατάνε
τ' άλογα, μες στην ταραχή μην τύχει και τους φύγουν.
«Κι' ας μη ζητάει κανένας σας, απ' αξιοσύνη τάχα
κι' αντριά, να πολεμάει μπροστά μονάχος απ' τους άλλους,
μήτε ας κωλώνει· δύναμη θα χάνετε μονάχα. 305
Κι' όπιος μακριά απ' τ' αμάξι του κάνα άλλο αμάξι σμίξει,
αφτός ας ρήχνει, τι πολύ καλύτερα συφέρνει.
Κούρσεβαν έτσι κι' οι παλιοί τα κάστρα και τις χώρες,
τέτια έχοντας απόφαση στα στήθια, τέτια γνώμη.»
.

Έτσι στον πόλεμο έβγαζε τα παλικάρια ο γέρος, 310
τι κάτεχε πως πολεμάν απ' τα παλιά τα χρόνια.
Κι' άμα τον είδε, χάρηκε ο πρωταφέντης τ' Άργους,
και κράζοντάς τον του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Αχ, γέροντα, όπως μέσα ο νους σούναι μεστός στα στήθια.
έτσι το χέρι ας σ' άκουγε, τα κότσα ας σου βαστούσαν!
Μόνε τα έρμα γερατιά σε τρων... που να θε πιάσουν 315
κάνα άλλονε, και με τους νιους να σ' έβλεπαν εσένα!»
.
Τότες του λέει κι' ο Νέστορας, ο βασιλιάς της Πύλος
«Τ' Ατρέα γιε, έτσι νάμουνα θαν τόθελα κι' ατός μου
σα στον καιρό όταν σκότωσα το θεϊκό Ρεφτάλη.
Μα έλα που πάντα να! οι θεοί δε μας τα δίνουν όλα· 320
νιός τότε αν είμουν, με γερνούν τα χρόνια τώρα πάλι.
Μα κι' έτσι εγώ με τα φαριά θα πάω, και θα βοηθήσω
μ' αρμήνιες, όπως τόχουμε δικαίωμα οι γερόντοι.
Ειδέ κοντάρια οι νιότεροι θα παίξουν, που δεν έχουν
τα χρόνια μου και που γερά νογάν τα κόκκαλά τους.» 325
.
Είπε, κι' εκείνος πέρασε με τη χαρά στα στήθια,
κι' ήβρε το γιο του Πετεού, που στέκουνταν με γύρω
λόχους των Αθηνιών πυκνούς, τεχνίτες του πολέμου.
Σιμά του εκεί ο πολύξερος Δυσσέας καρτερούσε,
και δίπλα των Κεφαλληνιών το δυνατό φουσάτο. 330
Τι δεν τους άκουγε ο λαός ακόμα το γιουρούσι,
μόνε των Τρώων κι' Αχαιών τα φοβερά τ΄ ασκέρια
ότι άρχιζαν να ξεκινούν, κι' εκείνοι καρτερούσαν
κάνα άλλο τάγμα Αχαιϊκό να δουν να προχωρήσει,
να δώσει τράκο των οχτρών κι' ο πόλεμος ν' ανάψει. 335
Κι' άμα τους είδε ο βασιλιάς, ναν τους μαλώνει αρχίζει,
και κράζοντος τους τούς λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Ω θεοπαίδι Μενεστιά, του Πετεού βλαστάρι,
κι' εσύ ω απάτης μάστορη, παμπόνηρο κεφάλι,
τι κρύβεστε κι' από μακριά τους άλλους καρτεράτε; 340
Έπρεπε εσείς να στέκεστε μες στη σειρά των πρώτων
και με τους πρώτους τη φωτιά της μάχης ν' αντικρύστε.
Γιατί και πρώτοι τρέχετε στο μήνημά μου πάντα

σαν τόχει και τοιμάζουμε των προεστών τραπέζι,
όπου να τρώτε βρίσκετε σφαχτά καλοψημένα, 345
και πλόσκες με γλυκό κρασί να πίνετε όταν θέτε.
Τώρα θα βλέπατε ήσυχοι κι' αν τάγματά μας δέκα
πριν από σας με τα βαριά κοντάρια αν πολεμούσαν.»
.
Τότες τον αγριοκοίταξε κι' απάντησε ο Δυσσέας
«Τι λόγο σού ξεστόμισαν, τ' Ατρέα γιε, τα χείλια; 350
Πώς τάχα λες αναμελάω τη μάχη; Σα μετρούνε
τις σπάθες τους οι Δαναοί με των οχτρών τις σπάθες,
θα δεις, αν θες κι' αποθυμάς, τον ξακουστό Δυσσέα
τους πρώτους να καταπιαστεί των αλογάδων Τρώων
στήθος με στήθος... Μον εσύ πετάς χαμένα λόγια!» 355
.
Τότες με χείλια γελαστά του κάνει ο Αγαμέμνος
σαν είδε πως πειράχτηκε, και ξείπε εφτύς το λόγο
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
μήτε σε παρακατεχώ μήτε ορισμούς σου δίνω.
Ξέρω πως κρύβει φιλικιά μέσα η ψυχή σου γνώμη, 360
γιατί ότι θέλω θες κι' εσύ. Μον πήγαινε! Ειδέ ετούτα,
κάνα κακό αν ειπώθηκε, τα σάζουμε κατόπι,
κι' έτσι όλα ο Δίας σαν καπνό ας τ' ανεμοσκορπήσει.»
.
Είπε, κι' αφίνει αφτούς εκεί και προχωράει στους άλλους.
Εκεί ήβρε το λιοντόψυχο Διομήδη, του Τυδέα 365
τον άξιο γιο, που στέκουνταν μες στο ζεμένο αμάξι,
κι' είχε κοντά το Στένελο, το γιο του Καπανέα.
Κι' άμα τον είδε ο βασιλιάς, ναν τον μαλώνει αρχίζει,
και κράζοντάς τον του μιλεί δυο φτερωμένα λόγια
«Ω κρίμας, γιε του ξακουστού παλικαρά Τυδέα! 370
Τι τρέμεις κι' αχαμνοτηράς τα διάβατα της μάχης;
Έτσι ο Τυδέας σύστημα δεν τόχε να ζαρώνει,
Μον πρόθυμα να πολεμάει για τους δικούς του πάντα,
καθώς το λέγανε όλοι τους που στη δουλιά τον είδαν.
Τι δεν τον είδα εγώ ποτές, μήτε έσμιξα μαζί του,
μα λεν πως στην παλικαριά δεν τούβγαινε κανένας. 375
Τι δίχως ήρθε πόλεμο, σα φίλος, στη Μυκήνα

στρατολογώντας μια φορά, αφτός κι' ο Πολυνείκης,
που τότες βγήκαν το καστρί της Θήβας τα πατήσουν.
Απ' τους δικούς μας ήρθανε βοήθια να γυρέψουν,
κι' αφτοί να δώσουν ήθελαν και τάζουν τη βοήθια, 380
μα ο γιος του Κρόνου μ' αχαμνά τους άλλαξε σημάδια.
Έτσι το δρόμο πήρανε και φέβγουν· και γυρνώντας
στον αψηλόβουρλο Ασωπό με τα παχιά λιβάδια,
πάλι ο στρατός τον έστειλε στη Θήβα τον Τυδέα.
Κι' αφτός παγαίνει, και πολλούς Θηβαίους πετυχαίνει 385
πούτρωγαν μες στου βασιλιά Ετεοκλή τον πύργο.
Κι' εκεί είταν ξένος ο γοργός Τυδέας, κι' οι Θηβαίοι
πολλοί κι' αφτός μονάχος του, μα πάλι δε φοβούνταν,
παρά τους αντροκάλεσε στα χέρια, κι' έναν ένα
όλους τους νίκησε έφκολα, τι τόσο τον βοηθούσε 350
του Δία η κόρη, η Αθηνά. Κι' εκείνοι απ' το κακό τους
παν και του σταίνουν δυνατή στο δρόμο του μπροσκάδα,
σα γύριζε, πενήντα νιους με δυο καπεταναίους,
το Μαίο, το γιο του Αίμονα, πούταν θεός μονάχος,
τον Πολυφόντη δέφτερο, βλαστάρι τ' Αφτοφόνου. 395
Όμως το λάκκο κι' αφτωνών τους έσκαψε ο Τυδέας·
τους σκότωσε όλους, κι' άφηκε μον ένα να γυρίσει,
το Μαίο μονάχα, στρέγοντας σε θεϊκά σημάδια.
Νά σου ο Τυδιάς το τι είτανε, μα γέννησε το γιο του
χειρότερό του στο σπαθί, καλύτερο στους λόγους!» 400
.
Είπε, μα λέξη ο δυνατός δεν έβγαλε Διομήδης,
τι σα στρατιώτης τ' αρχηγού σεβάστηκε το λόγο.
Όμως του Καπανέα ο γιος γυρίζει και του κάνει
«Ψεφτιές μη λες, τ' Ατρέα γιε, και ξέρεις την αλήθια.
Ναί, εμείς απ' τους πατέρες μας πολύ πιο παλικάρια 405
λέμε πως είμαστε. Τι εμείς ακόμα και της Θήβας
την πολιτεία πήραμε την εφταπορτωμένη,
με πιο λιγότερο στρατό πιο στεριωμένο κάστρο, 407
μα άσκημα εκείνοι τέλιωσαν με τις πολλές περφάνιες. 409
.
Έτσι ίσους μας μην μου ζητάς να βγάλεις τους γονιούς μας» 410
Τότες με μια λοξή ματιά του λάλησε ο Διομήδης

«Αδρέφι, κλείσ' το στόμα σου, τ' ακούς; Τον Αγαμέμνο
εγώ δεν τον κατηγοράω, πούναι αρχηγός μας όλων,
αν τους γενναίους Αχαιούς να πολεμάν τους βιάζει.
Τι πρώτα αφτός θα δοξαστεί αν νικηθούνε οι Τρώες 415
κι' οι Δαναοί αν σκλαβώσουνε τη βλογημένη Τροία,
για αφτόν και θάναι η συφορά μεγάλη αν νικηθούμε.
Μον έλα τώρα ας πιάσουμε κι' εμείς την άγρια μάχη!»
.
Είπε, και χάμου πήδηξε με τ' άρματα οχ τ' αμάξι,
και βρόντησε ο χαλκός φριχτά στ' αρματωμένα στήθια 420
καθώς κινούσε· θάπιανε κι' ένα άφοβο τρομάρα!
.
Κι' όπως στην πολυτάραχη ακρογιαλιά το κύμα
δίχως πλακώνει ανακοπή, βοριάς σαν το ξυπνήσει,
και πρωταρχύς στο πέλαγο φουσκώνει, μα κατόπι
σπάει στην ξηρά μουγκρίζοντας, κι' ολύγυρα στους κάβους 425
θεριέβει καθώς έρχεται κορφοστρογγυλωμένο,
κι' όξω απ' τα σπλάχνα του ξερνάει της θάλασσας την άχνη·
έτσι και τότε απανωτοί των Αχαιών οι λόχοι
μ' απόφαση να παν ομπρός στον πόλεμο κινούσαν.
Και πρόσταζαν οι στρατηγοί, καθένας τους δικούς του,
κι' άφωνοι οι άλλοι βάδιζαν — δε θάλεγες πως τόσος 430
λαός ροβόλαε έχοντας και μια φωνή στα στήθια —
με πειθαρχία κι' ήσυχα. Κι' απ' τα κορμιά ολωνώνε
αστράφτανε οι αρματωσές που πάγαιναν φορώντας.
.
Κι' οι Τρώες, όπως στέκουνται σε νοικοκύρη μάντρα,
για ν' αρμεχτούν το γάλα τους, χιλιάδες προβατίνες,
π' ακούν το κλάμα των αρνιών κι' ατέλιωτα βελάζουν, 435
τέτιος στον κάμπο ακούγουνταν κι' ο λαλητός των Τρώων.
Τι ίδια δεν είχαν τη λαλιά, μήτ' όλοι μια τη γλώσσα,
Μον πλήθος γλώσσες σα στρατός από πολλές πατρίδες.
Κι' ο Άρης οδηγούσε αφτούς, η Αθηνά τους άλλους,
κι' ο Φόβος και το Σκιάξιμο κι' η λυσσασμένη Αμάχη, 440
η αδερφή και βλάμισσα του θνητοσφάχτη τ' Άρη,
που πρώτα μικροσταίνεται, μα σε κομάτι αγγίζει
τον ουρανό με την κορφή, τη γης με τα ποδάρια,

πούρηξε μίσος άσβυστο και τότε ανάμεσό τους
και τρέχοντας μες στο στρατό τους πλήθαινε τα πάθια. 445
.
Και σα ζυγώσανε οι στρατοί με τ' άρματα στα χέρια,
κουντρούν τομάρια και σπαθιά, κουντρούνε παλικάρια
χαλκοπλισμένα, και κοντά κοντά οι αφαλωμένες
είτανε ασπίδες, κι' άναψε μια ταραχή μεγάλη.
Και κλάμα ακούς και παίνεμα αντάμα αντρών που σφάζουν 450
και σφάζουνται, κι' η γης παντού στο αίμα κολυμπούσε.
Πώς διο ποτάμια, οχ τα βουνά που κατεβούν χειμώνα,
ρήχνουν μαζί στη διχαλιά τα βρόχινα νερά τους,
από πλατιά διο στόματα μες σε βαθιά σκισμάδα,
κι' ακούει αλάργα ο πιστικός τον κρότο απάς στις ράχες· 455
έτσι κι' αφτοί, σαν έσμιγαν, φωνάζανε χτυπιούνταν.
.
Πρώτος οχτρό ο Αντίλοχος χαλκόπλιστο σκοτώνει,
το Χέπωλο, ένα απ' τα καλά των Τρώων παλικάρια·
αφτόνε πρώτος βάρεσε στου φουντερού του κράνους
τη λάμα ομπρός, και τούμπηξε στο κούτελο του τ' όπλο, 460
κι' ως μέσα η μύτη χώθηκε το κόκκαλο περνώντας,
και του σκοτείνιασε το φως· σαν πύργος τότες χάμου
γκρεμίστη ο νιος μες στην καρδιά της λυσσασμένης μάχης.
Και τότε ο Ελεφήνορας τον έπιασε απ' τα πόδια,
και τον τραβούσε — ο αρχηγός των άφοβων Αβάντων — 465
όξω απ' τους χτύπους, τι ήθελε, δίχως καιρό να χάσει,
ναν τον γυμνώσει· μα πολύ δε βάσταξε ο σκοπός του . . .
Τι το νεκρό ο Αντήνορας τον είδε που τραβούσε,
και στα πλεβρά — που φάνηκαν, σαν έσκυψε, από δίπλα
απ' την ασπίδα — τον βαρεί με το μακρύ κοντάρι,
και τόνε στρώνει κατά γης. Τότε έτσι αφτός πεθαίνει. 470
Μα άρχισε απάνου του σφαγή σκυλήσα πεισματάρα
των Τρώων και των Αχαιών, και χοίμιξαν σα λύκοι
ένας να φάει τον άλλονε, κι' άντρας κοπάνιζε άντρα.
.
Τότες καρφώνει τ' Αθεμιού το γιο ο μεγάλος Αίας,
το Σιμοήσο, λέφτερο χαριτωμένο αγόρι,
που η μάννα του τον γέννησε στην άκρη του Σιμόη,

καθώς την Ίδα μια φορά κατέβαινε, όπου πήγε 475
με τους γονιούς της να νιαστεί τα γιδοπρόβατά της
(για τούτο κι' είχε τ' όνομα), μα να γεροκομήσει
τη μάννα δεν τ' αξιώθηκε, μον τούκοψε τη νιότη
με το κοντάρι τ' άσπλαχνο ο γιος του Τελαμώνα.
Τι πρώτος καθώς έρχουνταν, τα στήθια, στο δεξύ του 480
κοντά βυζί, του τρύπησε, κι' αντίκρυ το κοντάρι
βγήκε ως στον ώμο, κι' έπεσε στη γης ο νιός, σα λέφκα
που σε πλατύ είναι και χλωρό λιβάδι φυτρωμένη,
γλιστρή, με κλώνους στην κορφή ψηλά ψηλά απλωμένους,
κι' αμαξοφτιάστης σύριζα με το μπαλτά την κόφτει, 485
τι θέλει σ' όμορφου αμαξιού κουτί να βάλει γύρο,
κι' αφτή στην ακρορεματιά ξεραίνεται στρωμένη·
όμιο με λέφκα ξάπλωσε το Σημοήσο ο Αίας,
θρέμμα του Δία. Τότε ο γιος του βασιλιά Πριάμου,
ο Άντιφος, μες στο σωρό του ρήχνει το κοντάρι, 490
μα δεν τον βρήκε, μον βαράει το Λέφκο, του Δυσσέα
ένα συντρόφι, στ' αχαμνά, καθώς τραβούσε εκείθες
του Σιμοήσου το κορμί. Έτσι απάς στο κουφάρι
έπεσε εκείνος, κι' ο νεκρός του γλίστρησε απ' τα χέρια.
Τότε ο Δυσσέας, βλέποντας το φίλο σκοτωμένο,
ανάφτει, και τους μπροστινούς λαμπρά χαλκοπλισμένος 495
περνάει, και τρέχει στέκεται σιμά σιμά, και ρήχνει
τηρώντας γύρω. Κώλωσαν οι Τρώες μόλις είδαν
κάπιον που ρήχνει. Μα άδικα δεν πήγε το κοντάρι,
παρά χτυπάει το Δημοκό, γιο του Πριάμου νόθο,
που τούχε έρθει οχ την Άβυδο, πέρα οχ τ' αλογοθρόφι. 500
Αφτόν εκεί στο μάγουλο ακόντισε ο Δυσσέας,
που για το φίλο του άναψε· κι' ως στα μηλίγγι τ' άλλο
βγήκε ο χαλκός, και χύθηκε στα διο του μάτια η νύχτα.
Και πέφτοντας βροντάει, αχούν και τ' άρματα από πάνου.
.
Πόδισε τότε ο Έχτορας κι' οι στρατηγοί των Τρώων, 505
κι' οι Δαναοί ζητωκραβγούν και τους νεκρούς τραβάνε,
και πάνε ακόμα πιο μπροστά. Μα σαν τους είδε ο Φοίβος
από ψηλά οχ την Πέργαμο, χολόσκασε και σκούζει
«Τρώες, ομπρός! Μη δείχνετε στους Αχαιούς τις πλάτες!

Δεν έχουν σίδερο κορμιά, δεν τάχουνε από πέτρα, 510
που να βαστάνε όταν χαλκό τους ρήχνουν σαρκοσφάχτη.
Λείπει απ' τον πόλεμο κι' ο γιος της χρυσομάλλως Θέτης
και τον πνιγόκαρδο θυμό χορταίνει στα καράβια.»
.
Έτσι ο πολύσκιαχτος θεός τους φώναξε απ' το κάστρο.
Και γκάρδιωνε τους Αχαιούς η Τριτογεννημένη, 515
η μυριοδόξαστη θεά, του Δία η θυγατέρα,
κι' είταν στη μέση όθε έβλεπε οκνά και πολεμούσαν.
.
Τότες το Διώρη μάτιασε το μάβρο ριζικό του.
Τι μια κοτρώνα μυτερή τον πήρε στο δεξύ του
αστράγαλο, απ' τον αρχηγό ρηγμένη των Θρακώνε,
τον Πείρο, πούρθε οχ την Αινό, βλαστάρι του Νιμπράσου. 520
Ως πέρα πέρα τ' άπονο λιθάρι τα διο νέβρα
τούσπασε και τα κόκκαλα, κι' ανάσκελα στο χώμα
έπεσε απλώνοντας τα διο τα χέρια στους συντρόφους,
και ξεψυχούσε. Ορμάει ξανά ο Πείρος και του δίνει
μια κονταριά στον αφαλό σιμά, που τ' άντερά του 525
χύθηκαν όλα κατά γης και σβύστηκε το φως του.
Μα και τον Πείρο ακόντισε ο Αιτωλός ο Θόας
στα στήθια εκεί απάς στα βυζί, και το χαλκό του μπήγει
μες στα πλεμόνια, κι' έπειτα ζυγώνει κι' οχ τα στήθια
όξω τινάζει τ' όπλο εφτύς· και το σπαθί τραβώντας 530
του μπήγει μια μες στην κοιλιά και τόνε ξεμπερδέβει.
Δεν τούβγαλε όμως τ' άρματα· τι τρέξανε τριγύρω
οι Θράκες, σιώντας τα μακριά στα χέρια τους κοντάρια,
κι' όσο κι' αν είταν δυνατός φανταχτερός μεγάλος,
πίσω τον άμπωξαν· κι' αφτός ανοίγει και κωλώνει. 535
.
Έτσι έμειναν κοντά κοντά οι διο τους ξαπλωμένοι
στις σκόνες μέσα, των Θρακών ο ένας καπετάνιος,
ο άλλος των χαλκόπλιστων πρωτάρχος Επειγώνε·
μα κι' άλλα πέφτανε πολλά τριγύρω παλικάρια.
.
Πού νάταν τότε εκεί κανείς να δει και να σαστίσει,
κάπιος π' ακόμα αλάβωτος από σπαθί ή κοντάρι 540

να γύριζε καταμεσύς, κι' η Αθηνά απ' το χέρι
κρατώντας τον, τις κονταριές μακριά του να σκουντούσε·
τι Τρώων κι' Αχαιών πολλά κορμιά τη μέρα κείνη
χάμου στα βούρκα θάβλεπε στρωμένα δίπλα δίπλα.
.
.
.
Ε
.
.
.
Πάλι καρδιά και δύναμη του φοβερού Διομήδη
τούδωκε η κόρη του Διός, για να φανεί μες σ' όλους
τους Αχαιούς κι' αθάνατο να κάνει τ' όνομά του.
Απ' την ασπίδα τούκαιγε κι' απ' το χαλκένιο κράνος
φωτιά άσβυστη, λες είτανε το θερινό τ' αστέρι, 5
π' απ' όλα αστράφτει πιο λαμπρό αφού λουστεί στο κύμα·
τέτια απ' τους ώμους τούκαιγε κι' απ' το κεφάλι φλόγα!
Και μες στη μέση, όθ' άπειροι χτυπιούνταν, τόνε στέλνει.
.
Ζούσε ένας πλούσιος άρχοντας στην Τριά, κάπιος Δάρης,
Ηφαιστολειτουργός, κι' αφτός είχε διο γιούς — Νιδιόνε 10
τους λέγαν και Φηγιά — καλούς σε πάσα μάχης είδος.
Βγήκανε τότε αφτοί μπροστά και τούπεσαν απάνου,
αφτοί οχ τ' αμάξι, και πεζός ξεκίνησε ο Διομήδης.
Κι' ορμώντας σα ζυγώσανε με τ' άρματα στα χέρια,
τίναξε πρώτος ο Φηγιάς το τροχιστό κοντάρι· 15
όμως η μύτη απάνωθες περνάει απ' του Διομήδη
τον ώμο τον αριστερό με δίχως ναν τον βλάψει.
Δέφτερος ρήχνει τότε αφτός, μα απ' το δικό του χέρι
τ' όπλο δεν πέταξε άδικα, μον του χτυπάει τα στήθια
μεσόβυζα, κι' οχ τα φαριά τόνε γκρεμίζει χάμου.
Τότε όξω πήδηξε ο Νιδιός και παραιτάει τ' αμάξι, 20
μήδ' ήβρε θάρρος να σταθεί και το κορμί να σώσει
του σκοτωμένου του αδερφού. Τι θάτρωγε κι' αφτόνε
το μάβρο φίδι, μοναχά ο Ήφαιστος τον σώζει,
και τον γλυτώνει — απλώνοντας σκοτάδι ολόγυρά του —

μήπως κι' ο γέρος με χωρίς παρηγοριά του μείνει. 24
.
Κι' οι Τρώες όταν είδανε τους γιους του γερο-Δάρη 27
που ο ένας μόλις σώθηκε, τον άλλο πούπεσε όμως
δίπλα στ' αμάξι, απ' το κακό τους μάτωσε η καρδιά τους.
.
Ωστόσο η κόρη του Διός, η Αθηνά η Παλλάδα,
παίρνει απ' το χέρι και λαλεί του λυσσασμένου τ' Άρη 30
«Άρη φονιά, ματόβρεχτε, Άρη καστροτινάχτη,
δεν τους αφίνουμε τους διο να πολεμάνε τώρα,
σ' όπιον του Κρόνου θέλει ο γιος τη νίκη να χαρίσει,
κι' ας τραβηχτούμε πίσω εμείς, μη μας θυμώσει ο Δίας.»
.
Είπε, και βγάζει απ' τη σφαγή το γιγαντόκορμο Άρη. 35
Και κάθισε τον Άρη αφτή εκεί απάς στου Σκαμάντρου
τη χλοερή ακροποταμιά τη μιμιτσοστρωμένη·
κι' οι Δαναοί τσακίζουνε τους Τρώες, και σκοτώνει
πάσα αρχηγός κάπιον οχτρό. Κι' ο Αγαμέμνος πρώτος
όξω απ' τ' αμάξι γκρέμισε τον Όδη το μεγάλο,
των Αλιζώνων στρατηγό. Γιατί καθώς γυρνούσε 40
πρώτος να φύγει, τούμπηξε στη ράχη το κοντάρι,
των ώμων του καταμεσύς, και τόβγαλε ως στα στήθια.
Και πέφτοντας βροντάει, αχούν και τ' άρματα από πάνου.
.
Κι' ο Δομενιάς ξεπάστρεψε το Φαίστο, γιο του Βώρου,
π' απ' τη λιγδεροχώραφη είταν φτασμένος Τάρνο·
αφτόν στον ώμο το δεξύ με το μακρύ του φράξο 45
τον βρήκε εκεί π' ανέβαινε στ' αμάξι του, και χάμου
έπεσε ο μάβρος, κι' άχαρο τον σκέπασε σκοτάδι.
.
Κι' όσο το Φαίστο οι Κρητικοί γυμνώνανε, ο Μενέλας
καρφώνει με το μυτερό κοντάρι το Σκαμάντρη,
του Στρόφη γιο, που γύριζε τα δάση για κυνήγι, 50
παράξο κυνηγό, επειδής η Άρτεμη έτσι ατή της
τον είχε μάθει να χτυπάει κάθε λογής αγρίμι
π' απάνου θρέφει στα βουνά ο δεντρωμένος λόγγος.
Μα τότες δεν τον βοήθησε η σαϊτέφτρα η κόρη

και τα σημάδια οπούτανε ως τότες προικισμένος,
πάρα ο πολεμοδόξαστος Μενέλας σαν τον είδε 55
κι' έφεβγε ομπρός του, τούστειλε στους ώμους το κοντάρι,
ίσα στη μέση, κι' αντικρύ τού τόβγαλε ως στα στήθια.
Κι' έπεσε μπρούμτα, κι' άχησε βαριά η αρματωσά του.
.
Του μαστρο-Κολλητή το γιο θανάτωσε ο Μηριόνης,
το Φέρεκλο, που κάτεχε να φτιάνει με τα χέρια 60
κάθε λογής ψιλοδουλιά, τι η Αθηνά περίσσα
τον αγαπούσε., που κι' αφτά μαστόρεψε τα πλοία
του Πάρη τα πρωτόκακα, που σ' όλους τους Τρώες
και στο δικό του φέρανε κεφάλι τόσες πίκρες·
τι των θεώνε τα γραφτά δεν τάχε σκολιασμένα.
Τότε ο Μηριόνης τρέχοντας κατόπι τον προφταίνει, 65
και μια του δίνει κονταριά δεξά στο κωλομέρι,
π' αντίκρυ ο στόκος πρόβαλε, στο κόκκαλα από κάτου,
κατά τη φούσκα. Κι' έπεσε στο γόνα ξεφωνώντας,
και χάρος κατασκότεινος του σφάλησε τα μάτια.
.
Τον Πήδιο ο Μέγης σκότωσε, γιο τ' Αντηνόρου νόθο,
νόθονε μα που η Θεανό τ' αντρός της για χατίρι, 70
μ' αγάπη τον μεγάλωσε, σαν ένα απ' τα παιδιά της·
αφτόν στη μάχη ο ξακουστός γιος τότες του Φυλέα
ζυγώνει και στου κεφαλιού κατά το σνίχι πίσω
τόνε χτυπάει, που θέρισε ίσα ως στα δόντια αντίκρυ
κάτου απ' τη γλώσσα του ο χαλκός. Και πέφτει μες στις σκόνες,
και σφίγγει με τα δόντια του το μέταλλο το κρύο. 75
.
Το θεϊκόνε Υψήνορα τότες ο γιος του Βαίμου,
γιο του γενναίου Δολοπιού, πούτανε του Σκαμάντρου
βαλμένος λειτουργός και λες θεό ο λαός τον είχε,
τότε ο λεβέντης Βρύπυλος τον πήρε κυνηγώντας,
κι' εκεί μπροστά του πούφεβγε, πηδάει και του καθίζει 80
στον ώμο μια με το σπαθί κι' ως πέρα ξει το χέρι.
Και ματωμένο τούπεσε στη γης το χέρι χάμου,
κι' αφτόν τον πήρε ο θάνατος κι' η άπονή του η μοίρα.
.

Σαν έτσι οι άλλοι δούλεβαν μες στη φωτιά της μάχης·
μα το Διομήδη ανάμεσα σε πιους να πολεμούσε 85
δεν τόξερες, στων Αχαιών τη μέση για των Τρώων.
Τι μες στον κάμπο χύνουνταν σα ρέμα φουσκωμένο,
που το χειμώνα αβάσταχτο σαρώνει κάθε αμπόδιο·
φράχτης πολύβλαστης φυτιάς το δρόμο δεν του κόβει 90
κι' ούτε γιοφύρια αρμαθιαστά, σαν ξαφνοκατεβάσει
τότες που πιάνει η πολυμπριά, κι' απ' το στηθάτο κύμα
πολλά χαλιούνται χτήματα καλά νυκοκυραίων·
έτσι ο Διομήδης σκόρπιζε τους πυκνωμένους λόχους,
μηδέ κανείς του αντίστεκε κιας είταν τόσο πλήθος.
.
Μα σαν τον είδε ο ξακουστός γιος του Λυκά στον κάμπο 95
που σάρωνε έτσι ανέμποδος τα τάγματα μπροστά του,
τεντώνει απάνου του γοργά το γυριστό δοξάρι,
κι' εκεί στον ώμο το δεξύ, στου τσαπραζού τη χούφτα,
καθώς ορμούσε τον βαράει. Κι' η κοφτερή σαΐτα
μέσα πετάει κι' αντίπερα προβάλλει, και το αίμας 100
πασπάλιζε του τσαπραζού τη μεταλλένια χούφτα.
Έσκουξε τότε ο Πάνταρος με μια φωνή μεγάλη
«Τρώες, ομπρός, λιοντόκαρδοι, αλόγων 'μερωτάδες!
Βρήκα τον πρώτο απ' τους οχτρούς! Πολύ δε θα βαστάξει
θαρρώ στη γοργοσαϊτιά, αλήθια αν ο αφέντης
του Δία ο γιος με σήκωσε, όταν ναρθώ κινούσα!» 105
.
Έτσι είπε και παινέφτηκε. Μα το Διομήδη η άγρια
σαΐτα δεν τον δάμασε, μον ως μπροστά στ' αμάξι
πίσω γυρνάει και στέκεται, και του συντρόφου κράζει
«Έλα, αδερφέ μου Στένελε, πήδα οχ τ' αμάξι κάτου,
για να μου βγάλεις την πικρή που μ' ήβρε εδώ σαΐτα.» 110
.
Είπε, και χάμου ο Στένελος ευτύς πηδά οχ τ' αμάξι,
και πάει σιμά του στέκεται, και τη γοργή σαΐτα
όξω απ' τον ώμο του σκουντάει κι' ίσα τη βγάζει πέρα.
Και πήδαε μες απ' τα στριφτά το αίμας του τσαπράζα.
.
Τότε έκανε παράκληση ο δυνατός Διομήδης

«Άκου με, αμάλαγη θεά, του Δία θυγατέρα! 115
Στην έρμα μάχη αν άλλοτες με την καλή σου γνώμη
βοηθούσες τον πατέρα μου, δείξε μου τώρα, αφέντρα,
κι' εμένα την αγάπη σου, και κάνε να τσακώσω
αφτόν τον άντρα, κι' ας τον βρω στου κονταριού το δρόμο,
που να μου ρήξει πρόκανε, και σκούζει με περφάνια
πως πια δε θα πολυχαρώ τ' αγνό το φως του ήλιου.» 120
.
Είπε, και την παράκλησή του ξάκουσε η Παλλάδα.
Τα μέλη τούκανε αλαφριά, πόδια και χέρια απάνου,
και στέκοντας σιμά του λέει, δυο φτερωμένα λόγια
«Άφοβα τώρα τους οχτρούς πολέμα τους, Διομήδη.
Τι μες στα στήθια σούσταξα το πατρικό σου θάρρος, 125
ατρόμητο, σαν πούκλεινε μες στην καρδιά ο Τυδέας,
και σκόρπισα την καταχνιά πούχες πριχού στα μάτια
και τώρα αλάθεφτα θεό θα ξεχωρίζεις κι' άντρα.
Λοιπόν αν έρθει εδώ κανείς θεός να δοκιμάσει,
μη θες εσύ με τους θεούς να πολεμάς τους άλλους 130
έτσι ανοιχτά· μα αν του Διός η κόρη η Αφροδίτη
έρθει στη μάχη, τρύπα την αφτή με το κοντάρι.»
.
Έτσι είπε, και τον άφισε η φοβερή Παλλάδα,
κι' εκείνος πάει στους μπροστινούς και ξανασμίγει πάλι.
Και πριν του γύρεβε η καρδιά να πολεμάει τους Τρώες, 135
μα τότες λύσσα τρίδιπλη τον πήρε, σα λιοντάρι
που πέρα, αλάργα απ' το χωριό, πηδά αψηλή μια μάντρα
να φάει αρνιά πυκνόμαλλα, κι' ο πιστικός τού ρήχνει
και το ματώνει, μα νεκρό στον τόπο δεν τ' αφίνει·
το πάθος του έτσι πλήθηνε, μα δε βοηθάει κατόπι
παρά τρυπώνει εδώ κι' εκεί, κι' έρμα τ' αρνιά σκορπάνε· 140
αφτά τα βλέπεις κατά γης σωρούς σωρούς στρωμένα,
και το λιοντάρι απ' το μαντρί πηδάει ξαγριεμένο·
με τέτια οργή τους μπήχτηκε των Τρώων κι' ο Διομήδης.
.
Τότε έσφαξε τους αρχηγούς Απείρονα κι' Αστύνο·
τον ένα στο βυζί τρυπάει, τον άλλο με τη σπάθα 145
μια του καθίζει στον αρμό, εκεί κοντά στον ώμο,

π' απ' το λαιμό τού χώρισε τον ώμο κι' απ' την πλάτη.
Κι' άφισε αυτούς και κυνηγάει τον Άβα, τον Πολύδο,
τ' Ανοιχτομάτη τα παιδιά, του γερο-ονειροκρίτη.
Τα ονείρατά τους ξέχασε ναν τους ξηγήσει ο γέρος 150
σαν ξεκινούσαν, κι' έπεσαν στα χέρια του Διομήδη.
.
Έπειτα χοίμηξε τους γιους του Φαίνοπα να πιάσει,
το Θόνα και τον Ξάνθονε, λέφτερα αγόρια ακόμα·
αφτόν τα έρμα γερατιά τότε έτρωγαν, και πια άλλον
ο δόλιος γιο δεν έκανε ν' αφήκει κληρονόμο. 155
Γιατί ο Διομήδης έκοψε και των διονών τα νιάτα,
κι' άφισε κλάψες και πικρά φαρμάκια του πατέρα,
τι δεν τους είδε ζωντανούς στο σπίτι να γυρίσουν
οχ τη σφαγή, μον μοίρασαν το βιος του οι συμπεθέροι.
.
Έπειτα τσάκωσε δυο γιους του βασιλιά Πριάμου,
διο σ' ένα αμάξι, που Χρομιό τους λέγανε κι' Εχέμο. 160
Κι' όπως λιοντάρι χύνεται σε βόδια εκεί που βόσκουν,
και σπάει το σβέρκο μοσκαριού στο λόγγο και γελάδας,
έτσι σκιαγμένους γκρέμισε κι' εκιούς τους διο ο Διομήδης
μέσα απ' τ' αμάξι, κι' έπειτα και τ' άρματά τους πήρε,
κι' έδωκε ναν του παν τα ζα οι φίλοι στα καράβια. 165
.
Τότε ο Αινείας τον θωράει που λιάνιζε τους λόχους,
και τρέχει μέσα απ' τη σφαγή και των σπαθιών τους χτύπους,
τον παινεμένο Πάνταρο πούθε να βρει ζητώντας.
Και βρήκε του Λυκά το γιο, αρχοντονιό αντριωμένο,
και πάει μπροστά του στέκεται και του μιλεί διο λόγια 170
«Πάνταρε, πούναι η φήμη σου, πού οι φτερωτές σαΐτες
και το δοξάρι, όπου κανείς εδώ άντρας δε σου βγαίνει
μήτε παινιέται στη Λυκία πως σούναι ανότερός σου;
Μόνε στο Δία σήκωσε τα χέρια, κι' έλα τώρα
τον άντρα αφτόν σαΐτεψ' τον που βλέπεις να! εκεί κάτου 175
όλους νικάει, κι' αφάνισε σημαντικά τους Τρώες,
γιατί πολλών παλικαριών τους έχει φάει το μάτι,
εξόν αν είναι αφτός θεός, που τούλειψαν σφαχτά μας
και θύμωσε έτσι. Των θεών βαριά η οργή πλακώνει.»

.
Τότε ο λεβέντης Πάνταρος γυρίζει και του κάνει
«Αινεία, δημογέροντα των αλογάδων Τρώων, 180
σαν το Διομήδη αφτόν εγώ τον απεικάζω σ' όλα,
απ' την ασπίδα κρίνοντας κι' απ' το χαλκένιο κράνος
κι' απ' τ' άτια· μα καλά θεός κι' αν είναι δεν κατέχω.
Μα αν είναι αφτός που εγώ θαρρώ, αν ο Διομήδης είναι,
με δίχως χέρι αφτός θεού δεν κάνει τόσο θρήνος, 185
Μον κάπιος δίπλα τον βοηθάει θεός, κουκουλωμένος 186
με καταχνιά. Τι τούρηξα πολιώρα και τον βρήκα 188
δεξά στον ώμο, διάμεσα του τσαπραζού ως αντίκρυ·
κι' έλεγα εγώ πως τούσκαψα το λάκκο, μα στον τόπο 190
δεν έμεινε... κάπιος μαθές θεός μας κατατρέχει.
Έπειτα εδώ με πιά άλογα κι' αμάξι θες να σύρω;
Έ στου Λυκα τ' αρχοντικό ως έντεκά 'ναι αμάξα
γερά καινούργια διαλεχτά, μ' ολόγυρα απλωμένα
σεντόνια, και στου καθενός το πλάι από 'να στέκει 195
ζεβγάρι, βίκο τρώγοντας κι' ασπρόγλυκο κριθάρι.
Σαν ξεκινούσα νάρθω εδώ, πολλές φορές μου τόπε
ο γερο-ακοντιστής Λυκάς μες στ' όμορφό μας σπίτι·
μες στο ζεμένο μούλεγε αμάξι να καθήσω
κι' έτσι στης μάχης την καρδιά να τρέχω με τους πρώτους. 200
Μα εγώ δεν άκουγα, και να! σα σκύλος μετανιώνω.
Τα ζα λυπόμουν πούμαθαν να μου καλοχορταίνουν,
μήπως τους λείψει εδώ ταγή μέσα σε τόσον ασκέρι.
Έτσι τ' αφήκα, κι' ήρθα εδώ πεζός, κι' απ' το δοξάρι
όλπιζα· μα από 'φτό καλό τα μάτια μου δεν είδαν. 205
Σε διο απ' τους πρώτους έρηξα ως τώρα, στο Διομήδη
και το Μενέλα, και τους διο τους βρήκα, κι' αίμα μάβρο
τους έβγαλα, μα πιο πολύ τους πύρωσα μονάχα.
Για αφτό δεν πήρα σε καλό το γυριστό δοξάρι
τη μέρα εκείνη απ' το καρφί, σαν ξεκινούσα ο έρμος 210
να φέρω εδώ στον Έχτορα βοήθια και στους Τρώες.
Μα να γυρίσω μια φορά και να θωρήσω πάλι
τη λατρεφτή πατρίδα μου, τ' αγαπητό μου τέρι,
και στ' αψηλόσκεπο να μπω μεγάλο αρχοντικό μας,
κι' ας μου το κόψει χέρι οχτρού αμέσως το κεφάλι,

αν δεν το σπάσω εγώ σε διο και στη φωτιά αν δε ρήξω 215
τ' όπλο που βλέπεις, επειδής το κουβαλάω του κάκου!»
.
Τότε ο Αινείας απαντάει, ο στρατηγός των Τρώων
«Μην κλαίγεσαι έτσι!... Η ατυχιά δε θα γυρίσει ωστόσο
πριν βγούμε εμείς μπροστά σ' αφτόν τον άντρα με τ' αμάξι
κι' άφοβοι εδώ μετρήσουμε μαζί του τα κοντάρια. 220
Μον έλα ανέβα δίπλα μου, να μάθεις σαν τι ζώα
είναι του Τρώα τ' άλογα, που ξέρουν μες στον κάμπο
απάνου κάτου σαν αητοί να κυνηγάν και φέβγουν,
που και στο κάστρο θα μας παν γερούς, αν πάλι ο Δίας
τη νίκη στον ασίκη γιο χαρίσει του Τυδέα. 225
Μον έλα πάρ' το καμοτσί στα χέρια και τα γέμια,
κι' εγώ στ' αμάξι θ' ανεβώ και θα τον πολεμήσω·
ή εσύ καρτέρα τον, κι' εγώ τα νιάζουμαι τα ζώα.»
.
Τότες πάλι είπε του Λυκά ο γιος ο παινεμένος
«Αινεία, ατός σου βάσταξτ' τα τα γέμια κι' άλογά σου. 230
Τι κάλια με τον αμαξά που ξέρουν θα τραβήξουν
αν ίσως πάλι φέβγουμε τον τολμηρό Διομήδη,
μήπως σκιαχτούνε κι' έπειτα κολλήσουν, κι' απ' τη μάχη
δε θέλουν να μας βγάλουνε, ποθώντας τη φωνή σου,
και τότε εμάς του αντρόκαρδου Τυδέα ο γιος χοιμήξει 235
και πάρει τα γοργά άλογα κι' εμάς μας πετσοκόψει.
Μον τράβα τα εσύ τα φαριά και τ' όμορφό σου αμάξι,
κι' αφτόνε εγώ τον καρτεράω με τ' όπλο ... κι' ας ορίσει!»
.
Είπαν αφτά κι' ανέβηκαν στο σκαλισμένο αμάξι,
κι' απάνου τράβηξαν, φωτιά γιομάτοι, στο Διομήδη· 240
Μον ο καμαρωμένος γιος του Καπανιά τους είδε
και του Διομήδη λέει εφτύς δυο φτερωμένα λόγια
«Διομήδη, του Τυδέα γιε, μυριάκριβό μου αδρέφι,
άντρες διο βλέπω δυνατούς και τρέχουνε αφρισμένοι
να σε βαρέσουν· σα βουνό έχουν αντριά κι' οι διο τους. 245
Ο ένας τους, σαΐτεφτής παράξος, καμαρώνει
που του Λυκά 'ναι τάχα γιος· κι' ο άλλος, ο Αινείας,
παινιέται πως τον έσπειρε ο ξακουστός Αχίσης,

κι' έχει και μάνα λέει θεά, τη χρυσωπή Αφροδίτη.
Μον έλα πια ας ποδίσουμε με τ' άτια, και μην τρέχεις
ομπρός έτσι ασυλλόγιστα και τη ζωή μού χάσεις.» 250
.
Τότες τον τήραξε λοξά και τούκανε ο Διομήδης
«Μην αναφέρνεις καν φεβγιό, τι μον τα λόγια χάνεις!
Δε βρήκα απ' τους γονιούς μου εγώ στον πόλεμο να τρέμω,
ή να ξεκόφτω ... βρίσκεται καρδιά εδώ μέσα ακόμα! 254
Μα αφτοί κι' οι διο απ' τα χέρια μας τα γλήγορα άλογά τους 257
πίσω δε θαν τα παν, αν δα κι' ο ένας μας ξεφύγει.
Τώρα άλλο λόγο θα σου πω και τήρα μην ξεχάσεις.
Αν η πολύβουλη Αθηνά τους διο τους μ' αξιώσει 260
να σφάξω, τότε εσύ εκειδά σταμάτα το δικό μας
γοργό ζεβγάρι, δένοντας τα γκέμια απ' το στεφάνι,
και στο δικό σου νιάσου εφτύς να πεταχτείς ζεβγάρι,
και χτύπα το ως των Αχαιών απ' των οχτρών το μέρος.
Γιατί απ' το σόϊ που χάρισε του Κρόνου ο γιος στον Τρώα 265
για του παιδιού του πλερωμή, του Γανυμήδη, τι είταν
τα πιο περίφημα άλογα σ' ανατολή και δύση,
λεν έκλεψε απ' το σόϊ αφτό ο βασιλιάς Αχίσης,
στ' άτια φοράδες βάζοντας κρυφά απ' το Λαομέδο.
Έξη πουλάρια τούκαναν στους στάβλους του οι φοράδες· 270
τέσσερα ο ίδιος στο παχνί κρατάει κι' ακριβοθρέφει,
και τ' άλλα διο τα χάρισε του γιου του τ' αντριωμένου.
Αφτά αν τα πάρουμε, λαμπρό θα γίνει τ' όνομά μας!»
.
Αφτά κουβέντιαζαν οι διό. Κι' οι άλλοι σε λιγάκι
κοντοζυγώνουν, τα γοργά χτυπώντας άλογά τους. 275
Κι' έπιασε πρώτος του Λυκά ο γιος ναν του μιλήσει
«Σκληρόκαρδε πολεμιστή, γιε του λαμπρού Τυδέα,
λοιπόν δε σ' έφαγε η γοργή ρηξά, η πικρή σαΐτα·
μα ας δούμε πάλι αν θα σε βρω με το κοντάρι τώρα!»
.
Είπε, και σιώντας τίναξε το σουγλερό κοντάρι 280
και στην ασπίδα τον βαράει· κι' εκείνη ως πέρα πέρα
πετάει, η μύτη η χάλκινη, και μπαίνει στα τσαπράζα.
Κι' έσκουξε τότε ο Πάνταρος με μια φωνή μεγάλη

«Σούσκισα ως μέσα την κοιλιά! Πολύ δε θα βαστάξεις
λέω όρθιος πια, και μούδωκες μεγάλη εμένα δόξα!» 285
.
Μα δίχως φόβο απάντησε ο δυνατός Διομήδης
«Δε βρήκες, μον αστόχησες. Μα εσείς θαρρώ ποτές σας
δε θα τελιώστε, μοναχά σαν πέσει ο ένας χάμου
κι' η γης ρουφήξει αχόρταγη το αίμας του το μάβρο.»
.
Είπε και ρήχνει. Κι' έστειλε του Δία η κόρη τ' όπλο 290
στη μύτη, εκεί στο μάτι του σιμά, κι' αντίκρυ ο στόκος
βγήκε στο σνίχι κόβοντας τα δυο σβερκοποντίκια.
Και πέφτει, κι' η αρματωσά βροντάει απάνωθές του, 294
πλούμια χαλκένια ολόλαμπρη, και φέβγουν δίπλα τ' άτια· 295
κι' άγλυκος χάρος την ψυχή του πήρε και τη νιότη.
.
Τότ' ο Αινείας πήδησε με το κοντάρι χάμου
και την ασπίδα (το νεκρό σκιάχτηκε μην του πάρουν
οι Δαναοί) και στήθηκε σιμά του σα λιοντάρι
θάρρος γιομάτος, και μπροστά τη στρογγυλή του ασπίδα
και το κοντάρι πρόβαλε — μ' απόφαση να σφάξει 300
όπιον κι' ενάντια αν τούβγαινε — τρομαχτικά αλυχτώντας.
Κι' αφτός, κοτρώνα του Τυδιά αρπάζει ο γιος στα χέρια,
μεγάλο βάρος, π' άντρες διο σαν τους θνητούς τούς τώρα
δε θαν τη σήκωναν — μα αφτός την αλαφροπετούσε
και μόνος — και του σφίγγει μια στο γοφό, εκεί που μέσα 305
γυρνάει στο γόφο το μερί και που το λένε γούβα·
κι' η πέτρα τούσπασε η τραχιά τη γούβα, και στο γόνα 307 308
πέφτει, και μένει ακουμπιστός με τ' αντριωμένο χέρι
στη γης, και νύχτα σκοτεινή του χύνεται στα μάτια. 310
.
Και τότε εκεί θα χάνουνταν ο βασιλιάς Αινείας,
Μον να! τον είδε η μάννα του, η χρυσωπή Αφροδίτη,
που στις βοσκιές τον έκανε με τον αφέντη Αχίση,
και με τ' αφράτο χέρι της αγκάλιασε το γιόκα,
κι' άπλωσε ομπρός του απ' το λαμπρό μια δίπλα φόρεμά της 315
ναν τον φυλάξει απ' τις ρηξές, μην τύχει οχτρός κανένας
και της τον σφάξει μπήγοντας στα στήθια το κοντάρι.

.
Αφτή μακριά απ' τις κονταριές το γιο της κουβαλούσε,
και τις ορμήνιες δεν ξεχνάει ο γιος του Καπανέα,
αφτές που του παράγγειλε ο φοβερός Διομήδης, 320
Μον τα μονόνυχά του ζα τα σταματάει αλάργα,
όξω απ' τη μάχη, δένοντας τα γκέμια απ' το στεφάνι,
κι' ορμάει και το καλότριχο ζεβγάρι του Αινεία
πέρα τραβάει απ' των οχτρών στων Αχαιών το μέρος.
Και τόδωκε του Δήπυλου, του γκαρδιακού του βλάμη — 325
π' απ' όλους πιο καλύτερα τον είχε τους συντρόφους,
κι' είχαν μια γνώμη πάντα οι διο — στα πλοία ναν τ' αφήκει·
κι' ο ίδιος πάλι ανέβηκε στ' αμάξι του, κι' αδράζει
τα γκέμια, κι' ίσα αβάσταχτος προς το Διομήδη τρέχει.
.
Κι' αφτός στην Κύπρη χοίμηξε με τ' άσπλαχνο κοντάρι, 330
γιατί την ήξερε άτολμη κι' όχι θεά από κείνες
που στρατηγέβουν στων αντρών τους φονικούς πολέμους,
μήτε ρημάχτρα Σκοτωσού μήτε Αθηνά μ' ασπίδα.
Και μέσα σαν την έφτασε στ' ασκέρι κυνηγώντας,
τότες τη σημαδέβει ο γιος του ξακουστού Τυδέα, 335
κι' ορμάει και ξέσκουρα χτυπά με το χαλκό το χέρι
τ' αφράτο· κι' έφκολα ο χαλκός τής τρύπησε το δέρμα —
περνώντας το θεοτικό σκουτί που οι Χάρες μόνες
τής τόφτιασαν — στη ρίζα εκεί πιο απάνου από τη χούφτα.
Κι' έτρεχε πια το αίμα της τ' αθάνατο, ο νιχώρας,
τέτιος που τρέχει απ' τους θεούς τους μυριοβλογημένους, 340
γιατί δεν πίνουν φλογωπό κρασί, δεν τρώνε στάρι,
κι' είναι για κείνο αναίματοι κι' αθάνατους τους λένε.
Κι' έρηξε αφτή με τις φωνές το γιο της οχ τα χέρια.
Αφτόν εκεί τον γλύτωσε στην αγκαλιά του ο Φοίβος
μες σ' ένα μάβρο σύγνεφο, μην τύχει οχτρός κανένας 345
και τον σκοτώσει μπήγοντας στα στήθια το κοντάρι·
και της θεάς βροντόφωνα της έκραξε ο Διομήδης
«Παραίτα, κόρη του Διός, τις μάχες και τους φόνους·
τάχα δε σώνει που δειλές γυναίκες ξελογιάζεις;
Μα αν θες πολέμους και καλά, θαρρώ μα την ψυχή μου 350
θα τρέμεις έτσι κι' αν αλλού πως πολεμάνε ακούσεις.»

.
Είπε, και σα λωλή η θεά τραβήχτη, τι πονούσε.
Κι' η ανεμόποδη Ίριδα την πιάνει, κι' απ' τ' ασκέρι
τη βγάζει, ψυχολίγωτη με τους πολλούς τους πόνους·
κι' έβλεπες το ροδόθωρο κορμί να μελανιάζει.
Κατόπι βρήκε στα ζερβά της μάχης καθισμένο 355
τον Άρη, μ' άρματα και ζα σε σύγνεφο κρυμένα·
και πέφτοντας γονατιστή, πολλά με περικάλια
τα χρυσοστέφανα άλογα ζητούσε τ' αδερφού της
«Αχ αδερφέ μου, νιάσου με, και δώσ' μου τ' άλογά σου
για ν' ανεβώ στον Έλυμπο, στα θεϊκά λημέρια. 360
Πολύ με τυραγνά η πληγή που μούδωκε ο Διομήδης,
θνητός που και το Δία πια θα πολεμούσε τώρα.»
.
Είπε, κι' ο Άρης τ' όμορφο της έδωκε ζεβγάρι.
Έτσι στ' αμάξι ανέβηκε με την καρδιά κλαμένη,
και δίπλα η ανεμόποδη θεά τα πλούσια γέμια 365
παίρνει στα χέρια, και χτυπάει τα δυο φαριά να τρέξουν.
Κι' αφτά πετούσαν πρόθυμα. Έτσι σε λίγο φτάνουν
στο χιονοσκέπαστο Έλυμπο, στα θεϊκά λημέρια.
Εκεί η θεά τα σταματάει, τα λει και τα ξεζέβει,
και την αθάνατη ταγή τούς έβαλε να φάνε.
Κι' αφτή στης Διώνης έπεσε τα πόδια, η Αφροδίτη, 370
στης μάννας της· στην αγκαλιά την πήρε τότε η Διώνη,
την πήρε και τη χάιδεψε και τρυφερά της είπε
«Πιός, φως μου, σ' έκανε σ' αφτά τα χάλια απ' τους ουράνιους,
αψήφιστα, σα νάκανες κάνα άπρεπο στο φόρο;»
.

.

Τότες η γελιαγάπητη της απαντά Αφροδίτη 375
«Με λάβωσε ο λιοντόκαρδος Διομήδης του Τυδέα,
γιατί έβγαζα όξω απ' τη σφαγή το γιο μου, τον Αινεία,
την πιο πολύτιμη ψυχή που λαχταρώ στον κόσμο.
Γιατί δεν είναι η μάχη πια τώρα Αχαιών και Τρώων,
μα αν αγαπάς οι Δαναοί και με θεούς χτυπιούνται.» 380

.

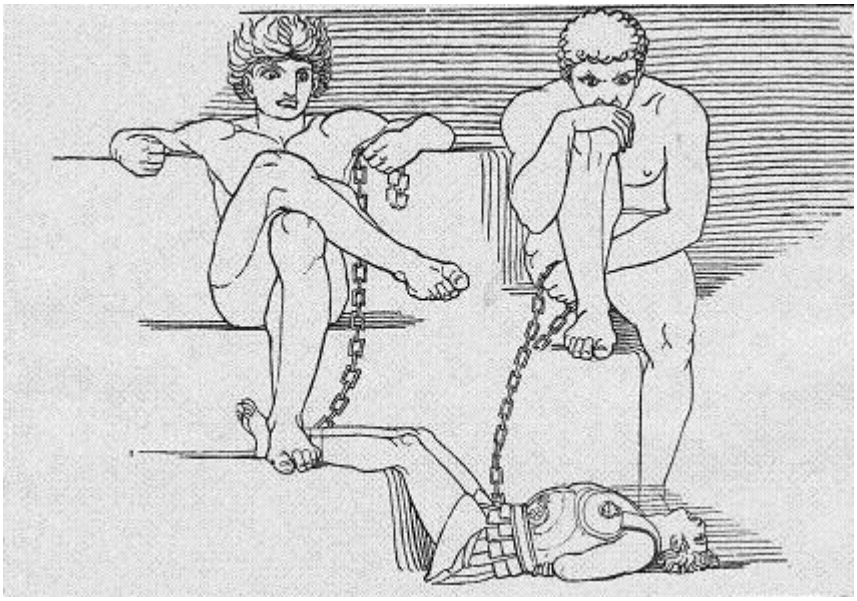

.

Κι' η Διώνη, η σεβαστή θεά, της απαντάει διο λόγια
«Παρ' το, παιδί μου, απόφαση, και μη σε τρώει η λύπη.
Πάθαμε εμείς πολλά οι θεοί ως τώρα απ' τους αθρώπους,
τα μάτια ο ένας τ' αλλουνού να βγάλουμε ζητώντας.

Έπαθε ο Άρης, τότε οι γιοί που τ' Αλωγέα, ο Ώτος 385
κι' ο σκληρό-Φιάλτης, στις τριχιές τον είχαν βαλημένα,
κλεισμένο μήνες δώδεκα μες σε κελί χαλκένιο.
Και τότε εκεί ίσως χάνουνταν ο θνητοφάγος Άρης,
Μον στον Ερμή το πρόφτασε η γλυκομάτα Ερίβια,
η μητρυιά τους, κι' ο Έρμης τον κλέβει από κει μέσα 390
σ' άσκημα χάλια, κι' η σκληρή τον έτρωγε τριχιά του.
Έπαθε η Ήρα τον καιρό που στο δεξύ βυζί της
ο θεριομάχος Ηρακλής με τρίγλωσση σαΐτα
την κάρφωσε, που πήγε πια ναν την τρελάνει ο πόνος.
Έπαθε ο Άδης ο βαθύς μια σαϊτιά κι' εκείνος, 395
όταν στη μέση των νεκρών, στην Πύλο, ο ίδιος πάλι
του Δία ο γιος τον πλήγωσε κι' αφάνισε στους πόνους.
Ο Άδης τότε ανέβηκε στου Δία τα παλάτια
και στον απέραντο Έλυμπο με την καρδιά θλιμένη,
πονώντας σ' όλο το κορμί· και τ' όπλο καρφωμένο
στην πλάτη τη βασταγερή τον κατατυραγνούσε. 400
Μα βάζοντας ο Γιρτρεφτής μαλαχτικά βοτάνια
τον γιάτρεψε· τι δα θνητός δεν είτανε πλασμένος. 402
Τώρα η κουκουβαγιόματη θεά Αθηνά κι' εσένα 405
σούστειλε αφτόν ... Θεότρελος! που δε λογιάζει ο νους του,
σαν πολεμάς με τους θεούς πως δεν πολυχρονίζεις,
ούτε απ' τον πόλεμο γυρνάς κι' απ' τη σφαγή ν' ακούσεις
στα γόνατά σου τα γλυκά λογάκια των παιδιών σου.
Έτσι ας προσέξει, όσο πολύ κι' αν είναι παλικάρι, 410
μήπως στη μάχη άλλος κανείς του βγει πιο δυνατός του,
κι' η Γιάλα η αρχοντόθρεφτη καμιά νυχτιά απ' τον ύπνο
σηκώσει με τα κλάματα το σπιτικό της όλο,
το τέρι της γυρέβοντας, τον πρώτο απ' τους Αργίτες,
η γνωστικιά του φοβερού Διομήδη γυναικούλα.» 415
.
Ετσι είπε, και της σφούγγιζε το θεϊκό νιχώρα
με τα διο χέρια· κι' έγιανε το χέρι, κι' οι βαριοί της
πόνοι μαλάκωσαν. Κι' αφτές, η Αθηνά κι' η Ήρα,
θωρούσαν, κι' έτσι αγγιχτικά πειράζανε το Δία.
Και πρώτη πήρε του Διός ναν του μιλήσει η κόρη 420
«Πατέρα Δία, κάτι τι θα πω, και μη θυμώσεις.

Σαν κάπια η Κύπρη Αργίτισσα ξελόγιαζε να φύγει
με κάναν Τρώα — γιατί αφτοί την έχουν μαγεμένα–
κάπια από 'φτές χαϊδέβοντας τις όμορφες νυφούλες
τ' αφράτο χέρι στη χρυσή θα μάτωσε καρφίτσα.» 425
.
Γέλασε τότες των θεών κι' αθρώπωνε ο πατέρας,
και τη ροδόσταχτη θεά φωνάζει και της κάνει
«Δεν είναι, κόρη μου, οι δουλιές για σένα του πολέμου.
Εσύ τις γλυκοπόθητες κοίτα δουλιές του γάμου,
κι' άφισ' τα αφτά στης Αθηνάς τα χέρια και στον Άρη.» 430
.
Τέτια μιλούσανε οι θεοί ανάμεσό τους λόγια.
.
Και στον Αινεία χοίμηξε ο φοβερός Διομήδης,
ξέροντας πως τον φύλαγε όχι άλλος, μόνε ο Φοίβος
με το δεξύ του· μα κι' αφτόν τον αψηφούσε, κι' έτσι
θεό μεγάλο, κι' έβλεπε πώς πάντα τον Αινεία
να σφάξει, και την ξακουστή να πάρει αρματωσά του. 435
Τρεις έτσι χύθηκε φορές ζητώντας να τον σφάξει,
και τρεις ο Φοίβος τούσπρωξε την λαμπρισμένη ασπίδα·
μα κι' όταν τέταρτη όρμησε σα δαίμονας μονάχος,
μπήγει ο Απόλλος μια φωνή μεγάλη και του κράζει
«Για στάσου, λιοντόκαρδε Διομήδη και στοχάσου, 440
και μη ζητάς με τους θεούς να γίνεσαι ίσα κι' ίσα!
Όμια η γενιά δεν πλάστηκε μαθές των αθανάτων
θεώνε και των κατά γης σερνάμενων αθρώπων.»
.
Είπε, και του Τυδέα ο γιος πισώκανε μια στάλα
για να γλυτώσει απ' το θυμό του προφυλάχτη Απόλλου.
Κι' αφτός αλάργα απ' τη σφαγή αφίνει τον Αινεία 445
μέσα στην άγια Πέργαμο, οπούχανε χτισμένα
την εκκλησιά του. Εκεί η Λητό κι' η Άρτεμη στο μέσα
πλατύ ιερό τον φρόντιζαν και τον γιατρολογούσαν.
Κι' ο Φοίβος ένα φάντασμα σοφίστηκε, όμιο σ' όλα
με τον Αινεία, και μ' αφτόν και στ' άρματα το ίδιο, 450
κι' ολόγυρα στο φάντασμα οι Δαναοί κι’ οι Τρώες
τρυπούσαν τις βοϊδόπετσες στρογγυλωτές ασπίδες,

και τις φτερόλαφρες προβιές στα στήθια ο ένας τ' άλλου.
.
Τότες πια ο Φοίβος φώναξε του λυσσασμένου τ' Άρη
«Άρη φονιά, ματόβρεχτε, Άρη καστροτινάχτη, 455
έλα απ' τον πόλεμο λοιπόν τον άντρα αφτόν να βγάλεις,
πούναι άξιος και τον Δία πια να πολεμήσει τώρα.
Την Κύπρη πρώτα πλήγωσε από κοντά στο χέρι,
έπειτα ακόμα σαν στειχειό μου ρίχτηκε κι' εμένα.»
.
Είπε, κι' ατός του κάθησε στης Πέργαμος την άκρη. 460
Μα ο Άρης πήγε το στρατό και γκάρδιωνε των Τρώων
όμιος σα νάταν των Θρακών ο στρατηγός Ακάμας,
και στους θεοσπαρμένους γιους φωνάζει του Πριάμου
«Γιοί του Πριάμου, των θεών βλαστάρια, ως πότε ακόμα
θ' αφίνετε έτσι απ' τους οχτρούς να σφάζεται ο λαός σας; 465
Για λέτε ως να ζυγώσουν πια στις στεριωμένες πόρτες;
Χάσαμε ένα άντρα ισότιμο του Έχτορα εδωπέρα,
το γιο του μεγαλόψυχου Αχίση, τον Αινεία.
Ομπρός! τον άξιο σύντροφο να σώσουμε απ' τους χτύπους!»
.
Μ' αφτά τα λόγια προθυμιά τους έβαλε και θάρρος. 470
.
Τότε ασκήμα κι' ο Σαρπηδός τον Έχτορα μαλώνει
«Έχτορα, πού 'ναι — δε μου λες; — η τόλμη πούχες πρώτα;
Λες ίσως πως χωρίς βοηθούς κι΄ασκέρι θα βαστάξεις
το κάστρο, με τ' αδέρφια σου και τους γαμπρούς μονάχα.
Μα τώρα εγώ κανένα τους δε βλέπω να προβάλλει, 475
μόνε ζαρώνουν σα σκυλιά τριγύρω σε λιοντάρι,
κι' εδώ όλοι εμείς, όσοι είμαστε βοηθοί σας, πολεμάμε.
Τι είμαι κι' εγώ βοηθός εδώ κι' από πολύ ήρθα αλάργα.
Τι αλάργα βρίσκεται η Λυκιά πας στο χοχλάτο Ξάνθο,
κι' εκεί 'να γόρι ανήλικο και νια άφηκα γυναίκα, 480
και βιος μεγάλο π' ο καθείς το λαχταρά αν δεν τόχει.
Μα κι' έτσι τους συντρόφους μου τους στέλνω ομπρός, κι' ατός μ ου
τρέχω μ' οχτρούς να χτυπηθώ· ωστόσο εγώ δεν έχω
δικό μου εδώ ν' αρπάξουν βιός, γυναίκες μου να πάρουν.
Κι' εσύ μου στέκεις, μήτε καν φωνάζεις στ' άλλο ασκέρι 485

να μείνουν και τα τέρια τους απ' τη σκλαβιά να σώσουν.
Τήρα μην πέστε στων οχτρών τα χέρια, σαν πιασμένοι
σε λινοβρόχι αδιάβατο, και στο σακκί σας βάλουν·
γλήγορα τότε η πλούσια σας θα σβύσει πολιτεία.
Μα πρέπει μέρα νύχτα αφτά στο νου σου εσύ ναν τάχεις, 490
και να θερμοπερικαλείς τους πρώτους των βοηθώνε
πιστοί να μείνουν, τη βαριά φοβέρα παραιτώντας.»
.
Είπε, κι' ο λόγος δάγκασε τον Έχτορα στα σπλάχνα,
και πήδηξε οχ' τ' αμάξι εφτύς αρματωμένος χάμου,
και σιώντας τα διο στομωτά κοντάρια, ολούθε τρέχει 495
δίνοντας θάρρος, κι' άναψε πεισματωμένη μάχη.
Γυρνάν οι Τρώες, τους οχτρούς με θάρρος αντικρύζουν,
μα αχώριστοι κι' οι Δαναοί βαστούν και δεν τσακάνε.
Κι' όπως λιχμίζουν χωρικοί, και τ' άχερο στ' αλώνια
παίρνει ο αγέρας, σα φυσούν άνεμοι κι' η ξανθούλα 500
θεά χωρίζει Δήμητρα απ' τ' άχερο το στάρι,
κι' ασπρολογάνε οι θημωνιές· όμια άσπρισε τους άντρες
απ' άκρη ως άκρη ο κουρνιαχτός, που σύγνεφα λες τότες
ως στον πολύχαλκο ουρανό τον τίναζαν τα πόδια
των ζώνε, σα ματάσμιγαν — τι πίσω τα γυρνούσε 505
κάθε αμαξάς — κι' οι δυο στρατοί ξανά στη μάχη ορμούσαν.
Κι' ο Άρης νύχτα ξάπλωσε στον πόλεμο τριγύρω,
κι' έτρεχε ακούραστος παντού βοηθώντας τους Δαρδάνους,
και τις αρμήνιες τέλιωνε του χρυσοσπάθη Απόλλου,
που τούχε πει και σύστησε ν' αναστυλώσει πάλι
των Τρώων την παλικαριά, σαν είδε την Παλλάδα 510
φεβγάτη· γιατί αφτή είτανε των Αχαιών προστάτρα.
.
Κι' απ' το βαθύπλουτο ιερό κι' ο Φοίβος τον Αινεία
τους στέλνει, κι' έβαλε ζωή μες στ' αρχηγού τα στήθια.
Κι' αφτός στους φίλους πάγαινε, και χάρηκαν εκείνοι
άμα τον είδαν ζωντανός που ζύγωνε κι' ακέριος, 515
θάρρος γιομάτος, μα χωρίς και ναν του πουν δυο λόγια·
τι η άλλη αμπόδιζε δουλιά που ο άγριος σήκωσε Άρης,
κι' η Έριδα η αχόρταγη κι' ο Αργυροδοξάρης.
.

Τους άλλους του Λαέρτη ο γιος κι' ο θαρρετός Διομήδης
κι' οι δυο γκαρδιώνανε Αίιδες, τους Αχαιούς, στη μάχη· 520
όμως κι' οι ίδιοι οι Δαναοί μήτ' απ' τα νταηλίκια
των Τρώων κρυφοδείλιαζαν και μήτε απ' τα γιρούσα,
Μον στέκανε απαράλλαχτοι σα σύγνεφα που σταίνει
ο Δίας σε βιδιάς καιρό στα κορφοβούνια απάνου,
ασάλεφτα, όταν του βοριά η λύσσα και πάσα άλλου
κοιμάται ανέμου ζωηρού, που με βουή μεγάλη 525
φυσούν και κάθε σύγνεφο μαβρόχρωμο σκορπίζουν·
έτσι οι Αργίτες σταθεροί τους Τρώες καρτερούσαν
δίχως να φέβγουν. Και παντού ο πρωταφέντης τ' Άργους
γυρνούσε μέσα στο σωρό και φώναζε ολοένα
«Άλα! παιδιά, και βάρτε τους! Μ' ατρόμητα τα στήθια
φιλοτιμάστε τους οχτρούς πιος πρώτος να σκορπήσει. 530
Όπου ντροπής, και πιότεροι γλυτώνουν παρά πέφτουν·
φέβγεις, και ξεπετά η τιμή με δίχως να γλυτώσεις.»
.
Είπε κι' αμέσως τίναξε μια κονταριά πιδέξια,
και βάρεσε έναν αρχηγό και του Αινεία βλάμη,
το γιο του Πέργασου Δηκό, που τον τιμούσαν ίσα 535
οι Τρώες σαν του βασιλιά τους γιους, γιατί παράξος
είταν στων πρώτων τη σειρά να πολεμάει και σφάζει
κατάσπιδα τον βάρεσε, κι' ανόφελη η ασπίδα
φάνηκε τότες, τι ο χαλκός τη διαπερνάει και μπαίνει
στα κάτου μέρη της κοιλιάς τρυπώντας το ζουνάρι.
Και πέφτοντας βροντάει, αχούν και τ' άρματα από πάνου. 540
.
Τότε ο Αινείας σκότωσε κι' αφτός διο παλικάρια
των Αχαιώνε, του Διοκλή τους γιους· τον ένα Κρήθο
τον λέγανε κι' Ορσίλοχο τον άλλονε. Ο γονιός τους
κάθουνταν στην καλόχτιστη Φηρή, σε βιος βαρβάτος,
κι' απ' το Ρουφιά κατάγουνταν, απ' το φαρδύ ποτάμι,
που κατεβαίνει διάμεσα της γης των Πυλιωτώνε, 545
και τον Ορσίλοχο έσπειρε, πολλών αφέντη ανθρώπων,
γονιό τ' ατρόμητου Διοκλή· κι' αφτός παιδιά του πάλι
έκανε εκείνους δίδυμα, σε κάθε πόλεμο άξιους.
Και σαν αντρώθηκαν οι διο, στη μυριοπλούσια Τροία 550

πήγανε με των Αχαιών τα μελανά καράβια,
βοηθώντας τ' Ατρεόπουλα να γδικιωθούν τους Τρώες·
μονάχα αφτού τους σκέπασε του χάρου το σκοτάδι.
Πώς μεγαλώνει η μάννα τους πας σε βουνού κορφάδες
λιοντάρια διο μες στην καρδιά δεντροπνιγμένου λόγγου, 555
κι' αρνιά και βόδια πρόσπαχα αρπάζουν, και τις στάνες
ρημάζουνε των χωριανών ώστε κι' αφτά να πέσουν
απ' τα μυτεροτρόχιστα των χωριανών κοντάρια·
έτσι απ' τα χέρια σφάχτηκαν κι' εκείνοι του Αινεία,
κι' έπεσαν όπως έλατα μεγάλα γέρνουν χάμου. 560
.
Μα τους λυπήθηκε ο γερός Μενέλας σαν τους είδε
πεσμένους, κι' όξω ρήχτηκε απ' τη γραμμή των πρώτων,
αστράφτοντας μες στο χαλκό και παίζοντας το φράξο·
κι' ο Άρης με τη γνώμη αυτή του πλήθαινε την τόλμη,
για ναν τον σφάξει τ' άσπλαχνο κοντάρι του Αινεία.
Όμως τον είδε ο γλήγορος Αντίλοχος, και βγήκε 565
όξω απ' τους πρώτους, τρέμοντας μην τίποτα τους πάθει
ο βασιλιάς και χάσουνε του κάκου τόσους κόπους.
Οι διο τους τότες στέκουνταν αντικρυστοί, με χέρια
και μ' άρματα τους έτοιμα, να χτυπηθούν διψώντας,
κι' έτρεξε αφτός σιμά σιμά, του βασιλιά από δίπλα. 570
Τότε ο Αινείας πόδισε κι ας είταν παλικάρι,
άντρες σαν είδε αντίκρυ διο να στέκουν δίπλα δίπλα·
κι' αφτοί τραβάνε τους νεκρούς στων Αχαιών το μέρος,
κι' όταν τους μάβρους στων δικών τους έβαλαν τα χέρια,
γύρισαν πάλι και μπροστά στη μάχη πολεμούσαν. 575
.
Τον Πυλομένη τότε οι διο, άντρα άξιο σαν τον Άρη
και πρώτο των λιοντόκαρδων σκοτώνουν Παφλαγόνων.
Αφτόν εκεί που στέκουνταν, του ρήχνει το κοντάρι
ο ξακουσμένος σκοπεφτής Μενέλας, και τον βρίσκει
απάς στην κλείδωση. Κι' ο γιος κατόπι του Νεστόρου 580
τον αμαξά του Μύδονα χτυπάει, τον αντριωμένο
τ' Ατύμνη γιο — τ' αλόγατα γυρνούσε αφτός να φύγει —
μεσάγκωνα βαρώντας τον με μια χοντρή κοτρώνα·
κι' εκείνος, χάμου τούπεσαν στις σκόνες οχ τα χέρια

τα γκέμια π' απ' του φιλντισιού τη χάρη ασπροβολούσαν.
Τότε όρμησε ο Αντίλοχος και μια στην κεφαλή του
σπαθιά του σέρνει, πούπεσε οχ τ' όμορφό του αμάξι 585
με το κεφάλι, στ' απαλό απάνου και στους ώμους,
φυσώντας, μες στα χώματα. Καιρό στεκότανε όρθιος —
γιατί άμμο βρήκε εκεί βαθύ — ως που τ' αλόγατά του
τον κλώτσησαν και χάμου εκεί τον ξάπλωσαν στο χώμα,
καθώς ο γιος του Νέστορα τα βάρεσε να τρέξουν,
κι' έτσι τα πήγε ως στα γοργά των Αχαιών καράβια.
.
Τότες τους είδε ο Έχτορας στων στρατιωτών τη μέση 590
κι' όρμησε απάνου σκούζοντας, και πίσω του ακλουθούσαν
των Τρώων τ' άγρια τάγματα, κι' έτρεχε ομπρός ο Άρης
με την αφέντρα Σκοτωσού, που της Σφαγής κρατούσε
την άκαρδη Αναστάτωση, κι' ο λυσσασμένος Άρης
ανέμισε αθεόρατο στις χούφτες του κοντάρι,
και μια μπροστά απ' τον Έχτορα μια γύριζε από πίσω. 595
.
Και σαν τον είδε, τρόμαξε ο φοβερός Διομήδης.
Πώς άντρας μαλακόψυχος περνάει μεγάλο κάμπο
και στέκει ομπρός σε ποταμού την άκρη φουσκωμένου
που τρέχει κατά το γιαλό, καθώς τον δει με κρότους
π' αφρολογάει, και βιαστικός τραβιέται πίσω πάλι·
τότε έτσι κώλωσε κι' αφτός και μίλησε στ' ασκέρι 600
«Βρε τι σαστίζουμε, παιδιά, τον Έχτορα σα δούμε
κι' είναι άφοβος πολεμιστής και στο κοντάρι πρώτος;
Μα κείνος ένα απ' τους θεούς έχει κοντά του πάντα
που τον γλυτώνει από σφαγή, σαν που και τώρα ο Άρης,
τηράτε! μ' άντρα μιάζοντας θνητό μαζί του τρέχει.
Μον με τα μάτια στους οχτρούς απάνου, πίσω πάντα 605
τραβιέστε, και με τους θεούς πολέμους μη ζητάτε.»
.
Είπε, κι' εφτύς πολύ κοντά τούς ζύγωσαν οι Τρώες.
Έσφαξε τότε ο Έχτορας καλούς διο ακοντιστάδες,
διο σ' ένα αμάξι· Αχίγιαλο τους λέγαν και Μενέστη.
Κι' ο Αίας τους σπλαχνίστηκε, πεσμένους σαν τους είδε, 610
και τρέχει αμέσως στέκεται σιμά σιμά στους διο τους

και ρήχνει το σπιθόβολο κοντάρι, και τον Άρη
σκοτώνει, του Σελάγου γιο, που στην Παισό 'χε πύργο
κι' είχε σπαρτά και βιος πολύ, μα να στην Τροία η μοίρα
τον έστειλε του βασιλιά βοηθό και των παιδιών του.
Αφτόνε ο Αίας σούγλισε στου ζουναριού τα μέρη· 615
και κάτου κάτου στην κοιλιά του μπήκε το κοντάρι,
και χάμου βρόντησε. Έτρεξε ο ξακουστός τότε Αίας
ν' αρπάξει την αρματωσά, μα τούρηξαν οι Τρώες
τα μακροδρόμα ολόλαμπρα κοντάρια· κι' η ασπίδα
άρπαξε απάνου της πολλά· κι' εκείνος στο κουφάρι
το πόδι απάνου βάζοντας, το χαλκωμένο φράξο 620
το τίναξε όξω απ' το κορμί. Όμως και τ' άλλα ακόμα
να βγάλει πλουμιστά άρματα δε μπόρεσε απ' τους ώμους,
τι οι χτυπησές τον στένεβαν. Και σκιάχτηκε των Τρώων
το δυνατό διαφέντεμα, που τόσοι εκεί, ένας κι' ένας,
στάθηκαν στο νεκρό σιμά βαστώντας τα κοντάρια,
κι' όσο κι' αν είταν δυνατός φανταχτερός μεγάλος, 625
πίσω τον άμπωξαν· κι' αφτός ανοίγει και κωλώνει.
.
Σαν έτσι οι άλλοι δούλεβαν μες στην καρδιά της μάχης.
.
Παρέκει τον Τληπόλεμο, άντρα τρανό λεβέντη,
και γιο του Ηρακλή, η σκληρή τον στέλνει μοίρα απάνου
στο Σαρπηδό που με θεούς να μετρηθεί μπορούσε.
.
Αφτοί σα ζύγωσαν κοντά με τ' άρματα στα χέρια, 630
οι διο τους αγγονός και γιος του Συγνεφοσυνάχτη,
πρώτα άνοιξε ο Τληπόλεμος το στόμα να μιλήσει
«Πια ανάγκη, αφέντη Σαρπηδό, σε βιάζει εδώ να μένεις
και να ζαρώνεις, που σπαθί σαν τι είναι εσύ δεν ξέρεις;
Ψέματα λεν πως είσαι εσύ τάχα παιδί του Δία· 635
τι είσαι πολύ χειρότερος, όχι ίσος με τους άντρες
που γέννησε του Κρόνου ο γιος στα περασμένα χρόνια.
Άλλος λεν άντρας είτανε ο ξακουστός γονιός μου,
ο Ηρακλής, πούχε άτρομη καρδιά σαν το λιοντάρι,
πούρθε για τ' άτια μια φορά εδώ του Λαομέδου 640
μ' έξη καράβια μοναχά και μετρητούς νομάτους,

κι' όμως το κάστρο κούρσεψε κι' ερήμωσε τις στράτες.
Μα εσύ, κι' εσύ είσαι ανάψυχος, ανάξιος κι' ο στρατός σου.
Μήτε θαρρώ πως έφτασες απ' τη Λυκία εδώ τώρα
κι' οι Τρώες τάχα αλάφρωση θα δουν καμιά απ' τα σένα
όσο κι' αν είσαι δυνατός, παρά απ' τ' άρματά μου 645
ξεκοιλιασμένος τη μπασιά θενά περάσεις τ' Άδη.»
.
Τότε απαντάει κι' ο Σαρπηδός, των Λυκιωτώνε ο πρώτος
«Τληπόλεμε, ναι χάλασε της Τριάς εκιός το κάστρο
απ' τις ζαβάδες του λαμπρού αφέντη Λαομέδου,
που κείνος όσο τούκανε καλό, τόσο με λόγια 650
αφτός τον πλέρωσε αχαμνά, και τ' άτια ναν του δώκει
δε θέλησε, κι ας ήρθε εδώ για αφτά από τόσο αλάργα.
Μα τώρα στάσου εσύ να δεις, τι θα σ' το πιώ το αίμας
εδώ θαρρώ, κι' απ' τ' άρματα σφαγμένος τα δικά μου,
δόξα σ' εμένα, την ψυχή στον Άδη θα χαρίσεις.»
.
Είπε, κι' εκείνος σήκωσε τα φράξο ναν του ρήξει, 655
και τα κοντάρια πήδηξαν μαζί κι' απ' τα διο χέρια.
Κι' ο ένας βρήκε, ο Σαρπηδός, κατάμεσα τη γούβα,
και διάβηκε ο πικρός χαλκός τη σάρκα ως πέρα πέρα,
και μάβρη νύχτα ανήλιαγη του σκέπασε τα μάτια.
Ο άλλος στο ζερβύ μερί τον λάβωσε, κι' η μύτη 660
ως κολλητά στο κόκκαλα σα λυσσασμένη πήγε·
όμως ακόμα απ' τη σφαγή τον γλύτωσς ο γονιός του.
.
Και το λεβέντη Σαρπηδό οι θεϊκοί συντρόφοι
τον βγάζανε όξω απ' τη σφαγή. Και το μακρύ κοντάρι
σερνόμενο τον βάραινε· μα απ' την πολλή τους βιάση 665
κανείς δε συλλογίστηκε, δεν είπε το κοντάρι
να βγάλει του όξω απ' το μερί και να σταθεί στα πόδια·
τόσο τους έσφιγγε ο οχτρός καθώς τον κουβαλούσαν.
.
Και τον Τληιτόλεμο αντικρύ οι γκαρδιακοί συντρόφοι
τον βγάζανε όξω απ' τη σφαγή. Κι' ο θεϊκός Δυσσέας
τον είδε κι' η καρτερικιά πικράθηκε ψυχή του. 670
Και τότες του διπλόφερε μέσα η καρδιά στα στήθια

ή καταπόδι του Διός το γιο να κυνηγήσει
ή να λιανίσει αλύπητα των Λυκιωτών το πλήθος.
Όμως δεν τούτανε γραφτό με το μακρύ κοντάρι
αφτός τον αντριωμένο γιο του Δία να σκοτώσει· 675
έτσι τη γνώμη η Αθήνα του γύρισε στο πλήθος.
.
Τότες με τ' όπλο το Χρομιό σκοτώνει και τον Άλη,
τον Κοίρανο, τον Άλκαντρο, τον Πρύτανη, κι' ακόμα
τον παινεμένο Αλάστορα, το γνωστικό Νοήμο.
Ακόμα κι' άλλους πιο πολλούς θα σκότωνε Λυκιώτες,
μόνε τον είδε μια στιγμή ο φουντοπλουμισμένος 680
μεγάλος Έχτορας, κι' ορμάει όξω απ' τους μπροστομάχους
χαλκόπλιστος αστραφτερός και χύνοντας τον τρόμο
μες στους Αργίτες. Χάρηκε του Δία ο γιος μια στάλα
άμα τον είδε κι' έρχουνταν, και τούπε με τα δάκρια
«Βοήθια, του Πριάμου γιε, βοήθια! Μη μ' αφήκεις
να πέσω, κι' αρπαχτάρι εδώ να γίνω των οχτρώνε. 685
Κατόπι μες στη χώρα σας ας κλείσω και τα μάτια,
μιας και δε μούτανε γραφτό πίσω κι' εγώ να σύρω.
στο σπίτι στην πατρίδα μου, και να καλοκαρδίσω
το τέρι μου το λατρεφτό, τ' ανήλικο παιδί μου.»
.
Είπε, μα δεν απάντησε ο Έχτορας μια λέξη,
Μον πέρασε σαν αστραπή, ζητώντας να χτυπήσει 690
γλήγορα πίσω τους οχτρούς και ναν τους δεκατίσει.
Έτσι οι συντρόφοι κάθισαν το Σαρπηδό από κάτου
απ' τη χαριτωμένη οξά του βροντορήχτη Δία·
κι' ένας του βλάμης γκαρδιακός, ο δυνατός Πελάγος,
του τράβηξε όξω απ' το μερί το φράξινο κοντάρι. 695
Κι' ο δύστυχος λιγοθυμάει, και γύρω μια μαβρίλα
στα μάτια του ξαπλώνεται. Μα πάλι ψυχοπιάνει,
και του βοριά το δρόσισμα, π' ολόγυρα φυσούσε,
τα στήθια του ζωντάνεβε τα βαριολιγωμένα.
.
Κι' οι Δαναοί στον Έχτορα μπροστά και στο Σκοτώστη
μήτε τις πλάτες γύριζαν κατά τα μάβρα πλοία 700
μήτε αντιπολεμούσανε ποτές, μον πάντα πίσω

κώλωναν μόλις ένιωσαν τον Άρη με τους Τρώες.
.
Τότες πιον πρώτο, πιον στερνό ο χαλκοφορεμένος
Άρης ξαρμάτωσε κι' ο γιος του βασιλιά Πριάμου;
Τον Τέφτρα τον ισόθεο, τον αλογάρη Ορέστη, 705
τον Τρήχο τον κονταριστή, της Αιτωλιάς το θρέμμα,
τον Έλενο, του Βοίνοπα βλαστάρι, το Βοινόμα,
και τον Ορέσβη, που φασκιά φορούσε πλουμισμένη
κι' είχε στην Ύλη πύργο, εκεί στους όχτους της Τοπάλιας,
δοσμένος στο θησάβρισμα, και δίπλα τα χωριά τους
είχαν κι' οι άλλοι Βοιωτοί, στο πλούτος βουτημένα. 710
.
Μα σαν τους ένιωσε η θεά, η μαρμαρόκορφη Ήρα,
που λιάνιζαν τους Αχαιούς μες στη σκληρή τη μάχη,
γυρνάει και λέει της Αθηνάς διο φτερωμένα λόγια
«Ωχού μου, αμάλαγη θεά, του Δία θυγατέρα,
τάμα λέω τάξαμε άδικο του βασιλιά Μενέλα, 715
πως πριν μισέψει, πρώτα εδώ το κάστρο θα κουρσέψει,
έτσι αν τον Άρη αφήκουμε τον έρμο να λυσσάζει.
Μον έλα! ας μπούμε πια κι' εμείς στη ζάλη του πολέμου.»
.
Είπε, κι' αγρίκησε η θεά, η σεβαστή Παλλάδα.
.
Κι' εκείνη πάει και συγυρνάει τα χρυσοστέφανα άτια, 720
η Ήρα η αρχιθέισσα, του Κρόνου η θυγατέρα.
Κι' η Ήβα πέρασε γοργά στο σιδερένιο αξόνι,
απ' τ' αμαξού τις δυο μεριές, τους στρογγυλούς χαλκένιους,
τους οχτοδράχτινους τροχούς. Μαλαματένιο γύρο
έχουν αφτοί, πάντα άλιωτο, και χάλκινα από πάνου
στεφάνια, θάμα μοναχό, με τέχνη τεριασμένα· 725
κι' είναι απ' ασήμι και τα διο τριγύρω κεφαλάρια.
Και το κουτί είναι με χρυσά λουριά και μ' ασημένια
δεμένο, και τριγυριστό από διπλά στεφάνια.
Και τ' ασημένιο τούβαλε τιμόνι, και στην άκρη
του δένει απάνου το ζυγό, λαμπρό μαλαματένιο, 730
και τα κατάχρυσα περνάει πανώρια ζυγολούρια.
Κι' έζεψε η Ήρα στο ζυγό τα γλήγορα άλογά της,

για πόλεμο ανυπόμονη και για σφαγή κι' αντάρα.
.
Στου Δία ως τόσο η Αθήνα το γονικό παλάτι
χάμου αμολάει στο πάτωμα τ' αφράτο φόρεμά της,
ξομπλιό σκουτί που κέντησε μονάχη μ' επιστήμη, 735
και στα τσαπράζα βάζοντας του Συγνεφοσυνάχτη,
φορούσε τ' άρματα να βγει στη δακροδότρα μάχη.
Πρώτα στους ώμους κρέμασε την κροσσωμένη ασπίδα,
φριχτή, που κύκλωθε παντού την τριγυρίζει ο Φόβος,
και μέσα η τόλμη, η Όχτρητα, και τ' άχαρο Κυνήγι, 740
μέσα κι' η κάρα του φριχτού τεράτου, της Γοργόνας,
άγριο κεφάλι σκιαχτερό και του Διός σημάδι.
Και στο κεφάλι φόρεσε το χρυσαφένιο κράνος,
πούχει σκαρί διπλόλαμο τετραστεφανωμένο
[και μέσα ως εκατό χωράει πολιτειών πεζούρα].
Κι' ανέβηκε στο φλογωτό τ' αμάξι, και στα χέρια 745
άδραξε το βασταγερό βαρύ τρανό κοντάρι,
που σείνει το και παραλεί των μαχητών τους λόχους,
όσους η κόρη οχτρέβεται τ' ανίκητου πατέρα.
.
Κι' η Ήρα με το καμοτσί γοργά βαράει τα ζώα.
Και τ' ουρανού αφτοθέλητη βροντάει κι' ανοίγει η πόρτα,
που τη φυλάνε οι Εποχές, που κι' έχουν τη φροντίδα 750
του Έλυμπου και τ' Ουρανού, κι' αφτές απάνου βάζουν
το πυκνωμένο σύγνεφο για το τραβούνε πίσω·
μέσα από κει αστραπότρεχα τραβούσαν τ' άλογά τους.
Και βρίσκουν χώρια απ' τους λοιπούς θεούς το γιο του Κρόνου
πας στου μυριόκορφου βουνού την άκρη καθισμένο.
Εκεί τ' αμάξι σταματάει η κρουσταλλόκορφη Ήρα, 755
κι' έτσι αρωτάει τον πάμπρωτο θεό και συντυχαίνει
«Δία πατέρα, πώς λοιπόν! αφτές δε σε πειράζουν
τ' Άρη οι ασήκωτες δουλιές; Δες τι λογής Αργίτες
και πόσους μου θανάτωσε, τρελά με δίχως τάξη.
Στενάζω εγώ, μα ξέγνιαστη το διασκεδάζει η Κύπρη 760
κι' ο χρυσοδόξαρός σου ο γιος, π' αμόλησαν αφτόνε,
ένα άμιαλο που δεν ψηφάει την τάξη και το δίκιο.
Δία πατέρα, τάχατες θα μου θυμώσεις, πες μου,

τον Άρη αν διώξω μ' άσκημο στυλιάρι όξω απ' τη μάχη;»
.
Τότες ο μαβροσύγνεφος του Κρόνου γιος της είπε
«Ομπρός λοιπόν! Αμόλα του τη νικοδότρα κόρη, 765
π' απ' όλους πιο πολύ αγαπάει να τον βαριοπαιδέβει.»
.
Είπε κι' αγρίκησε η θεά, η μαρμαρόκορφη Ήρα,
και τ' άλογα της βάρεσε. Και πρόθυμα πετούσαν
τα ζώα ανάμεσα της Γης και τ' Ουρανού με τ' άστρα.
Κι' όσο σκοπός, που κάθεται σε ξέφαντο και βλέπει 770
προς το κρασύ το πέλαγο, σκοτεινοξεχωρίζει,
τόσο πηδάνε των θεών τ' αψηλοπίλαλα άτια.
Κι' όταν στης Τριάς ζυγώσανε τ' αστέρεφτα ποτάμια,
όπου το ρέμα ο Σκάμαντρος με του Σιμόη σμίγει,
εκεί τ' αμάξι σταματάει η κρουσταλλόλαιμη Ήρα, 775
ξεζέβει τ' άτια, και πυκνή τους χύνει γύρω ομίχλη.
Και χόρτο αμάραντο να φαν τους φύτρωσε ο Σιμόης.
Έπειτα οι διο τους, πεταχτές σαν του δρυμού τρυγόνες,
πηγαίνανε, ανυπόμονες τους Αχαιούς να σώσουν.
.
Μα τέλος πια σαν έφτασαν εκεί που καρτερούσαν 780
οι πιο πολλοί και δυνατοί, τριγύρο πυκνωμένοι
στον άξιο του Τυδέα γιο, παρόμοιοι σα λιοντάρια,
ή σαν κάπρια άγρια π' αχαμνή δεν είναι η δύναμη τους,
στάθηκε εκεί και χούγιαξε η κρουσταλλόκορφη Ήρα,
μιασμένη σαν το Στέντορα πούχε φωνή χαλκένια 785
και τόσο μόνος φώναζε σαν άλλους ως πενήντα
«Ντροπής, Αργίτες! Άνατροι, φανταχτεροί στα κάλλη!
Τότες, σαν έβγαινε ο γοργός στον πόλεμο Αχιλέας,
ποτές τους δεν ξεμύτιζαν όξω απ' το κάστρο οι Τρώες,
τι τ' Αχιλέα τότρεμαν τ' αβάσταχτο κοντάρι· 790
τώρα απ' τη χώρα πολεμάν αλάργα, εδώ στα πλοία!»
.
Έτσι είπε, και τους άναψε τη λύσσα και το πάθος.
.
Τότε ίσα τρέχει η Αθηνά στο βασιλιά Διομήδη,
και τόνε βρίσκει την πληγή, που του Παντάρου τ' όπλο

τούχε ανοιγμένα, στ' αμαξού το πλάι ναν τη δροσίζει· 795
τι κάτου απ' το πλατύ λουρί της κουφωτής ασπίδας
τη σάρκα ο ίδρος τούτσουζε — εκεί τόνε πονούσε,
κι' είταν το χέρι του βαρύ — κι' απάνου σηκωμένο
κρατούσε τ' ασπιδόλουρο και σφούγγιζε το αίμας.
Κι' έπιασε εκείνη το ζυγό των διο του αλόγων κι' είπε
«Α λίγο ο γιος του τούμιασε που γέννησε ο Τυδέας! 800
Ναί, εκείνος είταν μια μπουκιά κορμί, μα παλικάρι.
Κι' ακόμα σα δεν άφινα εγώ να πολεμήσει
και να σφαντάξει, τον καιρό που πήγε με μαντάτα
στη Θήβα, έτσι ασυντρόφιαστος μες σε πολλούς Θηβαίους,
παρά στον πύργο φρόνιμα να ξεφαντώνει τούπα, 805
αφτός με την ατρόμητη καρδιά του, σαν και πρώτα,
ν' αντροκαλέσει τόλμησε τους πρώτους των Θηβαίων
να βγουν στα χέρια, κι' όλους τους τους νίκησε, έναν ένα. 807
Μα εσένα εγώ σου στέκουμαι σιμά και σε προσέχω, 809
και πρόθυμα να πολεμάς τους Τρώες σε γκαρδιώνω. 810
Μα αν ίσως φόβος άκαρδος σ' έχει παγώσει εσένα
ή κόπος πολυσάλεφτος στα ήπατα σού μπήκε,
τότες δεν είσαι θρέμμα εσύ του τολμηρού Τυδέα.»
.
Τότες γυρίζει κι' απαντάει ο δυνατός Διομήδης
«Σ' ένιωσα, αμάλαγη θεά, του Δία θυγατέρα, 815
και λέφτερα θενά σ' το πω, το λόγο δε θα κρύψω.
Εμένα φόβος άκαρδος δε μ' έπιασε και δείλια,
παρά δικές σου συμβουλές έχω στο νου μου ακόμα.
Δε μούπες να μην πολεμάω με τους θεούς τους άλλους
έτσι ανοιχτά, μον του Διός η κόρη, Αφροδίτη, 820
αν έρθει, να τρυπήσω αφτή με το βαρύ κοντάρι;
Για αφτό ποδίζω τώρα εγώ, και τους λοιπούς Αργίτες
τους πρόσταξα όλοι τους εδώ να μαζωχτούν σιμά μου,
τι ξάνοιξα μες στους οχτρούς τον Άρη π' αρχηγέβει.»
.
Τότες τ' απάντησε η θεά, του Δία η θυγατέρα 825
«Διομήδη, του Τυδέα γιε, παιδί μου αγαπημένο,
έννια σου αφτό! Μη σκιάζεσαι τον Άρη, μη φοβάσαι
θεό κανένα· τέτιο εδώ έχεις βοηθό σου, εμένα!

Μον έλα τρέχα τ' άλογα ίσα στον Άρη πρώτο,
και ζύγωσε και κάρφωσ' τον, σέβας αφτός δε θέλει, 830
τέτιος φριχτός διπρόσωπος τέτιος λυσσιάρης σκύλος,
που πριν μας τόταξε ρητά, κι' εμένα και της Ήρας
νάναι βοηθός των Αχαιών, να πολεμάει τους Τρώες,
και τώρα εκείνα τα ξεχνάει και τρέχει με τους Τρώες.»
.
Έτσι είπε, και το Στένελο τον πιάνει χέρι χέρι 835
και χάμου τον τραβάει· κι' αφτός πηδάει αμέσως κάτου.
Κι' αφτή στ' αμάξι ανέβηκε του βασιλιά από δίπλα,
η θέϊσσα ανυπόμονη· κι' ακούς βαριά να τρίξει
τ' αξόνι της βελανιδιάς απ' το μεγάλο βάρος,
τι σήκωσε δεινή θεά, παλικαρήσο κι' άντρα.
.

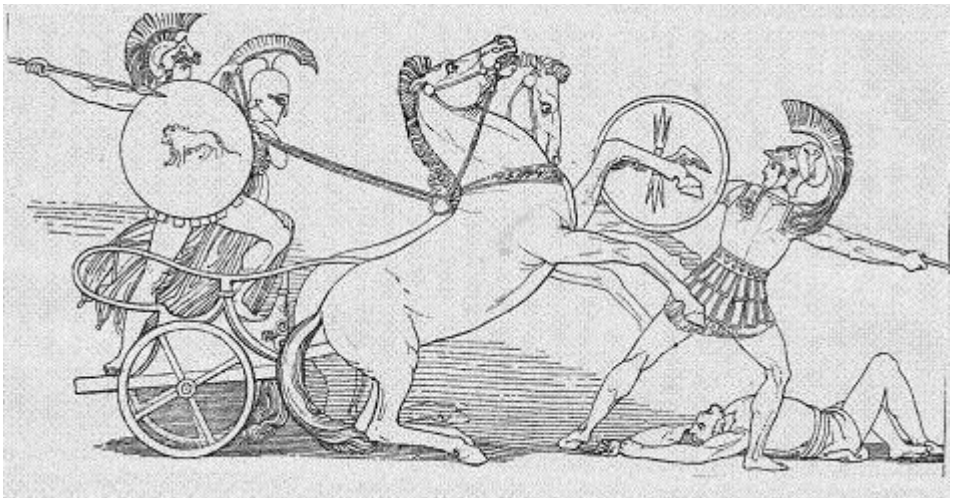

.
Τότε η θεά το καμοτσί αρπάζει και τα γέμια, 840
κι' αμέσως χτύπησε τα ζα ίσα στον Άρη πρώτο.
Αφτός εκεί ξαρμάτωνε το γίγα τον Περίφα,
του Οχήσου γιο κι' ολόπρωτο των Αιτωλών κοντάρι·
αφτόνε ο Άρης ξέγδυνε, και την περκεφαλαία
τ' Άδη φοράει η θέϊσσα μην τύχει και τη νιώσει. 845
.
Μα το Διομήδη βλέποντας ο θνητοφάγος Άρης,
αφίνει εκεί κοιτάμενο το γίγαντα Περίφα
όπου τον πρωτοσκότωσε και τη ζωή του πήρε,
κι' έτρεξε εφτύς ολόϊσα στο θαρρετό Διομήδη.
Κι' οι διο σα ζύγωσαν κοντά με τ' άρματα στα χέρια, 850

πρώτος ο Άρης τίναξε το κοφτερό κοντάρι
ψηλά, έτσι απάνου απ' το ζυγό και των φαριών τα γέμια,
τι του διψούσε τη ζωή· όμως του Δία η κόρη
το πήρε με το χέρι της και τόστειλε από πάνου
απ' το κουτί, να πάει μακριά να πέσει στα χαμένα.
Δέφτερος του Τυδέα ο γιος τινάζει το κοντάρι, 855
κι' η Αθηνά του τόμπηξε στου λαγγονιού την άκρη
οπούχε τη φασκιά ζωστή· εκεί τον πετυχαίνει
και τον τρυπάει, και τ' όμορφο κορμί του σακατέβει,
κι' ύστερα πάλι όξω τραβάει το φράξινο κοντάρι.
Κι' έσκουξε ο Άρης σαν εννιά ή σα χιλιάδες δέκα, 860
που σκούζουν όταν έρχουνται στα χέρια και χτυπιούνται.
Τρεμούλα πήρε και τα διο στρατέματα απ' το φόβο·
τόσο ξεφώνισε ο θεός που φόνους δε χορταίνει.
.
Πώς σκοτεινή στα σύγνεφα σηκώνεται μαβρίλα
σαν πιάνει κακοφύσητος αγέρας με την κάψα, 865
τέτιος κοντά στα σύγνεφα κι' ο Άρης στο Διομήδη
φαινότανε όταν στα φαρδιά πετούσε απάνου ουράνια.
Κι' ήρθε σε λίγο στων θεών τον τόπο, στου Ελύμπου
τα κορφοβούνια, κι' έκατσε με την καρδιά θλιμένη
σιμά στο Δία, κι' έδειχνε π' απ' την πληγή του μέσα 870
ανάβρυζε αίμα αθάνατο, κι' έτσι είπε με τα δάκρια
«Δία πατέρα, τα φριχτά καμώματα που βλέπεις, 872
αφτά δε σε πειράζουνε; Μ' εσένα τάχουμε όλοι, 875
τι πήγες τη σκαρτάδα αφτή και γέννησες στον κόσμο,
ανάθεμά την! που κακό πάντα ζητάει να κάνει.
Όλοι οι θεοί που βρίσκουνται στον ουρανό σ' ακούνε,
κι' όλοι είμαστε αποταχτικοί· μονάχα αφτή δε θέλεις
να περιορίσεις μια σταλιά, μον έτσι την αφίνεις, 880
τι είναι δικό σου γέννημα το διαστρεμένο πλάσμα!
Να τώρα του Τυδιά το γιο, τον άπιαστο Διομήδη,
τον έχει χέρι σε θεούς βαλμένα να σηκώνει.
Την Κύπρη πρώτα πλήγωσε από κοντά στο χέρι,
όμως κατόπι σα στειχιό μου ρήχτηκε κι' εμένα.
Μον τα γοργά με γλύτωσαν ποδάρια· αλλιώς, πιος ξέρει 885
σαν πόσα χρόνια στων νεκρών τον τόπο θα βογκούσα,

ή ζωντανός θ' απόμενα χαλκοσακατεμένος.»
.
Τότες, τον στραβοκοίταξε του Κρόνου ο γιος και τούπε
«Μην ήρθες, άστατο κορμί, κοντά μου και γκρινιάζεις!
Άλλο θεό δε μάχουμαι εγώ καθώς εσένα, 890
τι πάντα θες λογοκοπές, θες φόνους, θες πολέμους.
Της μάννας σου, πούναι άπιαστη, πούναι στουρνάρι η γνώμη,
της Ήρας, που κι' ο λόγος μου με κόπο τη δαμάζει,
απ' τις ορμήνιες της θαρρώ αφτά πως τα παθαίνεις.
Μα ας είναι τώρα, πιο πολύ να μου πονάς δε θέλω· 895
παιδί μου σ' έχω, η μάννα σου σε γέννησε μαζί μου.
Μα αν είσουν άλλου γιος θεού σαν πούσαι διαστρεμένος,
θάσουν καιρό στα τάρταρα πιο κάτου απ' τους Τιτάνους.»
.
Έτσι είπε, και το Γιατρεφτή φωνάζει ναν τον γιάνει.
Και βάζοντας του ο Γιατρεφτής μαλαχτικά βοτάνια, 900
τον γιάτρεψε· τι δα θνητός δεν είτανε πλασμένος.
Πώς τ' άσπρο γάλα κι' άπηχτο γοργή η πυτιά το πήζει
και γύρω με το χτύπημα μαζέβει χέρι χέρι,
έτσι τον Άρη γιάτρεψαν αμέσως τα βοτάνια.
Κι' η Ήβα νιόπλυτα σκουτιά τον λούζει και του βάνει· 905
κι' έτσι στο Δία κάθησε σιμά καμαρωμένος.
.
Εκείνες πάλε οι διο γυρνούν στου Δία τα παλάτια,
η σώστρα η κόρη του Διός κι' η κρουσταλλόκορφη Ήρα,
μιας κι' ο αχόρταγος θεός παράτησε τους φόνους.
.
.
.
Ζ
.
.
.
Κι' έμειναν μόνοι οι Δαναοί να πολεμάν κι' οι Τρώες·
κι' ώρα ξανάσμιγαν δεξά ώρα ζερβά στον κάμπο,
κι' έρηχναν ένας τ' αλλουνού τα φράξινα κοντάρια
ανάμεσα απ' τα ρέματα του Ξάνθου και Σιμόη.

.
Πρώτος του Τελαμώνα ο γιος, των Αχαιών το κάστρο, 5
έσπασε λόχο Τρωικό κι' αλάφρωσε τους φίλους,
άντρα λεβέντη ορθόκορμο τρυπώντας, τον Ακάμα,
που μες στους Θράκες είτανε το πιο καλό κοντάρι.
Αφτόνε πρώτος βάρεσε στου φουντοπλούμιου κράνους
τη λάμα, κι' έμπηξε μπροστά στο κούτελό του τ' όπλο· 10
κι' ως μέσα χώθηκε ο χαλκός του στόκου, διαπερνώντας
το κόκκαλα, και σκοτεινιά του σκέπασε τα μάτια.
.
Και σκότωσε τον Άξυλο ο τολμηρός Διομήδης,
του Τέφτρου γιο, που κάθουνταν στην ομορφοχτισμένη
Αρίσβα, κι' είχε βιος πολύ και φίλους τους αθρώπους,
τι φίλεβε όλους έχοντας στη στράτα απάνου σπίτι. 15
Μα πούταν τότε αφτοί μπροστά να μπουν και να προλάβουν
τη συφορά, μον και των διο τους έφαγε το μάτι,
κι' εκείνου και του παραγιού Καλήσου, που τα γέμια
του βάσταε τότες. Έτσι αφτοί πήγαν κι' οι διο στον Άδη.
.
Και τον Οφέλτη ο Βρύπυλος σκοτώνει και το Δρήσο, 20
κι' έπειτα ορμάει τον Αίσηπο και Πήδασο να πιάσει,
πούχε η νεράιδα Αβάρβαρη μια μέρα κανωμένους
με το λεβέντη Βουκολιό. Αφτός του Λαομέδου
ο πιο μεγάλος είταν γιος, κρυφά ξεγεννημένος,
και τάψησε όξω στη βοσκή με τη χρυσή νεράιδα, 25
κι' εκείνη αγόρια δίδυμα γκαστρώθηκε και κάνει.
Αφτούς, ο γιος του Μηκιστιά τους νέκρωσε τα κάλλη
και την ψυχή, και τ' άρματά τους έβγαλε απ' τους ώμους.
.
Κατόπι τον Αστύαλο ο Πολυποίτης σφάζει.
Μια του Δυσσέα κονταριά ξαπλώνει τον Πιδύτη· 30
το θεογέννητο Αρετά κι' ο Τέφκρος θανατώνει,
και κάρφωσε ο Αντίλοχος με το λαμπρό κοντάρι
τον Αβληρό. Τ' Ατρέα ο γιος τον Έλατο σκοτώνει,
πούχε πατρίδα τον γκρεμό της Πήδασος, στην άκρη
κοντά του Σάτνη πόταμου με το καθάριο ρέμα. 35
Το Φύλακο, εκεί πούφεβγε, ο αντριωμένος Λήτος,

τόνε τρυπάει· κι' ο Βρύπυλος σκοτώνει το Μελάνθη.
.
Έπειτα πιάνει ζωντανό τον Άδραστο ο Μενέλας.
Τι τ' άτια καθώς έτρεχαν στον κάμπο αλαφιασμένα,
τούμπλεξαν σε μυρχιάς κλαδί, και το καμπύλο αμάξι
του τόσπασαν μπροστά μπροστά στ' ατιμονιού την άκρη· 40
και παίρνουν τ' άτια του καστριού το δρόμο με τους άλλους
που δειλιασμένοι φέβγανε, κι' αφτός όξω απ' τ' αμάξι
κοντά στη ρόδα πίστομα κατρακυλάει και πέφτει
στα βούρκα μέσα ξαπλωτός. Εκεί ο γερός Μενέλας
σιμά του αμέσως βρέθηκε κρατώντας το κοντάρι.
.
Με περικάλια ο Άδραστος του πέφτει στα ποδάρια 45
«Πάρε με, αφέντη, ζωντανό, και ξαγορά θα λάβεις.
Έχει μεγάλους θησαβρούς στου πλούσιου μου πατέρα,
χαλκό, χρυσάφι, σίδερο δυσκολοδουλεμένο·
και θα μετρήσει ο γέρος μου πολλά για να με σώσει,
αν μάθει ακόμα ζωντανό πως μ' έχουν στα καράβια.» 50
.
Είπε, και σα ναν τούπειθε το νου στα στήθια μέσα,
κι' ότι έκανε του παραγιού ναν του τον δώκει δίπλα
ναν του τον πάει στα γλήγορα καράβια, να! τρεχάτος
ο αδερφός του απ' αντικρύ προφταίνει και του σκούζει
«Μενέλα, α μα αδερφούλη μου, τι τους φυλάς τους άντρες; 55
Σ' τόσαξαν τάχα μια χαρά το σπιτικό σου οι Τρώες!
Έτσι από δάφτους τώρα εδώ ρουθούνι μη γλυτώσει
απ' τ' Άδη τα κατάβαθα κι' απ' τα δικά μας χέρια,
μηδ' όπιο ακόμα ασερνικό μες σε κοιλιά 'ναι μάννας,
ας μη γλυτώσει μήτε αφτό, μον άφαντοι απ' την Τροία
όλοι ας χαθούνε σύγκληροι χωρίς θαφή και κλάμα!» 60
.
Μ' αφτά τα λόγια τ' αδερφού τού γύρισε τη γνώμη,
σαν που του μίλησε σωστά. Κι εκείνος με το χέρι
αμπώχνει τ' αρχοντόπουλο αλάργα από κοντά του·
κι' ο Αγαμέμνος μια ακόντια του ζάφτει στο λαγγόνι
και τον ξαπλώνει ανάσκελα, και βάζοντας το πόδι
στα στήθια απάνου, όξω τραβάει το φράξινο κοντάρι. 65

.
Χούγιαξε τότε ο Νέστορας με μια φωνή μεγάλη
«Βλαστάρια τ' Άρη ξακουστά, Αργίτικα ξεφτέρια,
μη τώρα πλιάτσικα! κανείς μην καρτεράει ξοπίσω
ζητώντας με τα πιο πολλά στα πλοία να γυρίσει,
παρά έλα ομπρός! ας σφάζουμε νομάτους, και στον κάμπο 70
στερνά τα παίρνετε ήσυχοι κι' αφτά απ' τους σκοτωμένους.»
.
Είπε, και σ' όλους έβαλε απόφαση και θάρρος.
.
Τότες οι πολεμόχαροι Αργίτες μες στο κάστρο
τους Τρώες πίσω θάκλειναν τρομοκυριεμένους,
ανίσως κι' ο λεβέντης γιος του βασιλιά Πριάμου, 75
ο Έλενος, ο πιο βαθύς απ' τους προφήτες όλους,
δεν πάγαινε στον Έχτορα να πει και στον Αινεία
«Αινεία κι' Έχτορα, επειδής σ' εσάς απάνω στέκει
απ' όλους πιο πολύ η δουλιά, και Τρώες και Λυκιώτες,
σαν που σε κάθε ανάγκη μας, θες συντυχιά θες μάχη,
είστε ολονών αξιότεροι, σταθείτε αφτού κι' ολούθες 80
τρέξτε, και το λαό μπροστά στις πόρτες σταματήστε,
πριν πάλι φύγουν και χωθούν στων γυναικών τους κόρφους
και καταντήσουμε όλοι μας ρεζίλι των οχτρών μας.
Έτσι σα βάλτε πια καρδιά στα τάγματά μας όλα,
μένουμε οι άλλοι εμείς εδώ και πολεμούμε πάντα,
τι πρέπει, κι' έτσι ας είμαστε κατασακατεμένοι· 85
Έχτορα, μόνε σύρε εσύ στη χώρα, και της μάννας
πες της σαν πας· τις προεστές ας μάσει κι' ας ανέβει
στης Αθηνάς την εκκλησά πας στου καστριού την άκρη,
και τ' άγιου χτήριου ανοίγοντας με το κλειδί την πόρτα,
όπιο έχει πέπλο πιο όμορφο κι' απ' όλα πιο μεγάλο 90
και που στον πύργο πιο πολύ το λαχταρά η καρδιά της,
αφτό στης σεβαστής θεάς τα γόνατα ας το βάλει,
και πες να τάξει δώδεκα γελάδες πως θα σφάξει
χρονιάρικες απείραγες στην εκκλησά της μέσα,
αν την πατρίδα σπλαχνιστεί τα τέρια τα παιδιά μας, 95
μήπως αλάργα απ' το καστρί βαστάξει το Διομήδη,
άγριο στρατιώτη, της σφαγής ατρόμητο τεχνίτη,

που στην αντριά ξεπέρασε θαρρώ όλους τους Αργίτες.
Τόσο ούτε καν τον Αχιλιά δεν τρέμαμε ποτές μας
που λεν πως είναι γιος θεάς· μα αφτός παραλυσσάζει, 100
και τέρι στην παλικαριά δεν έχει εδώ κανένα.»
.
Είπε, κι' εκείνος άκουσε τα λόγια τ' αδερφού του
κι' αμέσως χάμου πήδηξε με τ' άρματα απ' τ' αμάξι.
Και σιώντας τα διο κοφτερά κοντάρια πήγε ολούθες
μες στο στρατό, και φώναζε να πολεμάν και σφάζουν, 105
και σήκωσε άγριο πόλεμο. Γύρισαν τότε οι Τρώες
κι' αντίκρυσαν τους Αχαιούς· κι' αφτοί κωλώνουν πίσω
και παραιτάνε τη σφαγή, τι λέγανε στο νου τους,
κάπιος κατέβηκε θεός τους Τρώες να βοηθήσει
απ' τον αστρόφωτο ουρανό· έτσι γυρίσανε όλοι!
.
Τότες φωνάζει ο Έχτορας με μια φωνή μεγάλη 110
«Τρώες λιοντόκαρδοι, κι' εσείς κοσμάκουστοι συμμάχοι,
άντρες φανείτε, βρε παιδιά, και την παλικαριά σας
μην ξαστοχάτε, όσο που εγώ να τρέξω ως μες στη χώρα
να πω στους γεροπροεστούς και στα γλυκά μας τέρια
να τάξουν των θεών σφαχτά και προσεφκές να κάνουν.» 115
.
Είπε, και φέβγει σείνοντας πας στην κορφή τη φούντα.
Και στο κορμί ζερβόδεξα, το σνίχι κι' αστραγάλους
τού τους χτυπούσε το μουντό τομάρι, που στην άκρη
σκέπαζε της αφαλωτής ασπίδας το στεφάνι.
.
Κι' ο Γλάφκος, τ' Απολόχου ο γιος, κι' ο άσκιαχτος Διομήδης,
μαζί στη μέση των στρατών να χτυπηθούνε ορμούσαν. 120
Και σα ζυγώσανε σιμά με τ' άρματα στα χέρια
πρώτα ο Διομήδης άνοιξε το στόμα να μιλήσει
«Και πιος, ασίκη μου, είσαι εσύ απ' τους θνητούς αθρώπους;
Τι πριν δε σ' είδα εγώ ποτές στη δοξοδότρα μάχη.
Μα τώρα μίλια πέρασες πάσα αρχηγό στην τόλμη, 125
που το δικό μου αντίκρυσες μακρόδρομο κοντάρι.
Μα στην οργή μου αδιαφορούν παιδιά δυστυχισμένων...
Αν όμως είσαι τ' ουρανού θεός κατεβασμένος,

εγώ μ' αθάνατους θεούς δεν πάω να πολεμήσω.
Τι και του Δρύα ακόμα ο γιος, ο δυνατός Λυκούργος, 130
δεν πρόκοψε που με θεούς ζητούσε να μαλώνει·
που μια φορά του μανιακού Διονύσου τις βυζάχτρες
στης Νύσας το πυκνό βουνό τις πήρε κηνηγώντας,
κι' εκείνες χάμου τα δαδιά πετούσαν σαν τις χτύπαε
με τη βουκέντρα. Κι' ο θεός τρύπωσε εφτύς τρεχάτος 135
μέσα στο κύμα του γιαλού· κι' η Θέτη σαν τον είδε,
τον πήρε και τον έκρυψε μες στο λεφκό της κόρφο,
τι απ' του Λυκούργου τις φωνές τρεμούλιαζε σα φύλλο.
Έτσι οι γλυκόζωοι θεοί τον μίσησαν, κι' ο Δίας
τον τύφλωσε, και πια πολύ δεν έζησε στον κόσμο
μιας κι' οι αθάνατοι θεοί τον πήραν όλοι σ' έχτρα. 140
Έτσι ούτε εγώ με τους θεούς να πολεμάω δε θέλω.
Αν όμως είσαι απ' τους θνητούς που τρων της γης το σπέρμα
έλα κοντά να μπεις γοργά στου Χάρου τα πλεμάτια.»
.
Κι' ο Γλάφκος πάλε απάντησε και του Διομήδη, τούπε
«Τι τη γυρέβεις τη γενιά, λιοντόψυχε Διομήδη; 145
Ξέρεις των φύλλων τη γενιά; και των θνητών την ξέρεις.
Άλλα απ' τα φύλλα κατά γης σκορπάει τ' αγέρι, κι' άλλα
προβάλλουν με την άνοιξη στα φουντωμένα δάση·
έτσι κι' οι άντρες άλλοι παν και ξαναβγαίνουν άλλοι.
Μα αν ναν τα μάθεις θες κι' αφτά, και θες να καλοξέρεις 150
πιά 'ναι η γενιά μου — και πολλοί στον κόσμο την κατέχουν —
βρίσκεται στ' Άργους την καρδιά μια πολιτεία, η Κόρθο,
κι' εκεί είταν κάπιος Σίσυφος, ο πιο μαργιόλος άντρας
που ο κόσμος είδε — ο Σίσυφος, βλαστάρι του Αιόλου —
κι' αφτός το Γλάφκο γέννησε, κι' ο Γλάφκος τον ασίκη 155
Βελλεροφόντη, που οι θεοί τον στόλισαν με χάρες,
με χάρες και με λεβεντιά και παλικαροσύνη.
Όμως ο Προίτος τόβαλε στο νου ναν τον χαλάσει
κι' απ' το χωριό τον έδιωξε, τι είταν στην Κόρθο απ' όλους
πιο δυνατός, και βασιλιά τον είχε στήσει ο Δίας.
Κι' ο λόγος, γιατί η Προίταινα τρελάθηκε μαζί του, 160
η θεϊκιά Άντια, κι' ήθελε να κρυφαγκαλιαστούνε,
μα εκείνος δεν την άκουγε, σαν τίμιο παλικάρι.

Και πάει αφτή και λέει ψεφτιές του βασιλιά του Προίτου
'Προίτο, του Γλάφκου, έτσι να ζεις, το γιο ναν τον σκοτώσεις,
π' αθέλητά μου θέλησε να πάρει την τιμή μου.' 165
Πιάνει ο θυμός το βασιλιά ν' ακούσει τέτιο πράμα,
μα δεν τον σκότωσε, ως αφτού δε βάσταξε η καρδιά του,
Μον στη Λυκιά μ' απόκρυφα τον προβοδάει σημάδια
θανάτου, μες σε διπλωτό σανίδι σκαλισμένα,
και ναν τα δείξει τούλεγε στο γέρο πεθερό του, 170
για να χαθεί. Έτσι κίνησε για της Λυκιάς τα μέρη,
κι' η χάρη των αθανάτων θεών τον οδηγούσε.
Και πια σαν ήρθε στη Λυκιά π' αφροδροσίζει ο Ξάνθος,
καλόκαρδα τον δέχτηκε του τόπου ο βασιλέας·
μέρες εννιά τον φίλεβε και βόδια εννιά του σφάζει.
Και τότες, με τη δέκατη τριανταφυλλένια αβγούλα, 175
τόνε ξετάζει και ζητάει να δει σαν τι σημάδια
πέρα απ' την Κόρθο τούφερνε κι' απ' το γαμπρό του Προίτο.
Κι' εφτύς σαν είδε τ' άσκημα σημάδια του γαμπρού του,
πρώτα να πάει τον πρόσταξε τη σκιαχτερή Κατσίκα
να σφάξει. Αφτή είταν θεϊκό, κι' όχι θνητώνε θρέμμα, 180
λιοντάρι ομπρός, καταμεσύς κατσίκα, πίσω δράκος,
κι' έβγαζε φλόγες και φωτιές απ' τα πλατιά ρουθούνια.
Κάνει καρδιά από θεϊκά σημάδια και παγαίνει
και τη σκοτώνει. Δέφτερους τους ξακουστούς Σολύμους
πήγε και βάρεσε· γι' αφτό τον πόλεμο διηγούνταν 185
πως τάχα απ' όλους τούδωκε τον πιο μεγάλο κόπο.
Τρίτες τις αντροδύναμες ξεπάστρεψε Αμαζόνες.
Άλλη παγίδα ο βασιλιάς στο γυρισμό τού στήνει·
στέλνει τα πιο καλύτερα του τόπου παλικάρια
και τον παραμονέβουνε· μα πίσω πια δεν ήρθαν,
τι τους θανάτωσε ο λαμπρός Βελλεροφόντης όλους. 190
Σαν είδε θρέμμα πια θεού πως είταν αντριωμένο,
αφτού κοντά του τον κρατάει, του δίνει μια του κόρη,
και τυχερά απ' του βασιλιά μισά του δίνει απ' όλα.
Και για κυβέρνα του ο λαός και γης καλό κομάτι
του χάρισε απ' τα διαλεχτά, μ' αμπέλι και χωράφι. 195
Μα όταν κι' αφτόν τον μίσησαν όλοι οι θεοί κατόπι, 200
αφτός γυρνούσε έτσι έρημος στο Γυριστόνε κάμπο.

και με καημένη την καρδιά τ' απόμερα ζητούσε. 202
Κι' εκείνη τρία τούκανε παιδιά, η βασιλοπούλα, 196
τον Ίσαντρο, κι' Απόλοχο, τη Λαοδάμη τρίτη.
Τη Λαοδάμη αγάπησε ο καρδιογνώστης Δίας
και γέννησε το Σαρπηδό, χαλκόπλιστο λεβέντη. 199
Και σκότωσε τον Ίσαντρο ο θνητοφάγος Άρης 203
μια μέρα πούχε πόλεμο με τους τρανούς Σολύμους.
Την κόρη θύμωσε η θεά με το χρυσό δοξάρι 205
και θέρισε. Ο Απόλοχος κι' αφτός με κάνει εμένα —
ναι εκείνου γιος παινιέμαι εγώ πως είμαι — και στην Τροία
να πολεμήσω μ' έστειλε και τόσα περικάλια
μούκανε, πάντα στη σφαγή να φαίνουμαι απ' τους πρώτους
κι' απ' όλους πιο καλύτερος, μην τύχει και ντροπιάσω
«το γένος των πατέρων μου π' ατρόμητα κοντάρια
και μες στην Κόρθο στάθηκαν και στης Λυκιάς τους κάμπους. 210
Λοιπόν να η φύτρα κι' η γενιά που μ' έσπειραν εμένα.»
.
Έτσι είπε, κι' αναγάλλιασε ο τρομερός Διομήδης.
Τ' όπλο του κάρφωσε στη Γης που θρέφει κάθε πλάσμα,
κι' έτσι είπε μ' ήμερη φωνή στο στρατολάτη Γλάφκο
«Βλάμη μου σ' έχω πατρικό απ' τα παλιά τα χρόνια. 215
Γιατί ο Βοινέας μια φορά στο σπίτι το λεβέντη
Βελλεροφόντη ως είκοσι φιλοξενούσε μέρες.
Μάλιστα οι διο τους κι' άλλαξαν πανώρια θυμητάρια.
Ζουνάρι ο ένας έδωκε κοκκινολαμπρισμένο,
κι' ο γιος του Γλάφκου ένα χρυσό διπλόγουβο ποτήρι, 220
π' ακόμα σπίτι βρίσκουνταν, για δω σαν ξεκινούσα. 221
Για τούτο κι' είμαι βλάμης σου εγώ μες στ' Άργος τώρα, 224
και στη Λυκιά 'σαι πάλε εσύ όταν κι' εκεί ξεπέσω. 225
Κι' απ' τα κοντάρια μας οι διο παράμερα ας τραβάμε,
και μες στ' ανάστα της σφαγής. Και Τρώες και συμμάχους
έχει πολλούς να σφάξω εγώ όπιον μου στείλει ο Δίας
και τον προφτάσω τρέχοντας, πολλοί είναι πάλε Αργίτες
για σένα εδώ όπιον δύνεσαι στη γης να στρώσεις χάμου.
Κι' έλα ας αλλάξουμε άρματα, έτσι να δουν κι' ετούτοι 230
πως είμαστε αδερφοποιτοί απ' τους παπούληδές μας.»
.

Είπαν, και χάμου πήδησαν, και το δεξύ τους χέρι
πιάσανε ο ένας τ' αλλουνού κι' ορκίστηκαν αγάπη.
Μόνε του πήρε τα μιαλά, του Γλάφκου, τότε ο Δίας,
που πήγε κι' άλλαξε άρματα με το Διομήδη τότες, 235
χρυσά με χάλκινα, εκατό βοδιών μ' εννιά βοδιώνε.
.
Κι' ο Έχτορας τότε έφτασε μπροστά στο Ζερβοπόρτι
και στην οξά, κι' εκεί σωρός των Τρώωνε οι γυναίκες
κι' οι κόρες τρέχανε όλες τους και γύρω τον ρωτούσαν
για άντρες να μάθουν και παιδιά, για αδέλφια και για φίλους.
Κι' αφτός τους είπε στους θεούς να δεηθούνε, σ' όλους 240
με την αράδα· τι πολλές είχαν να πιούν φαρμάκια.
.
Όμως σαν ήρθε στο λαμπρό τον πύργο του Πριάμου,
φτιασμένο με διο λιακωτά καλοπελεκημένα —
.
.
πούχε πενήντα μέσα του γιατάκια στην αράδα
από πελεκητόπετρα, και του Πριάμου μέσα 245
οι γιοι πλαγιάζανε κοντά στα λατρεφτά τους τέρια·
και για τις κόρες πάλε εκεί μες στην αβλή απ' αντίκρυ
είταν ανώι και δώδεκα γιατάκια στην αράδα
από πελεκητόπετρα, και του Πριάμου μέσα
πλάγιαζαν οι γαμπροί κοντά στα λατρεφτά τους τέρια — 250
να! βγήκε ομπρός του η σπλαχνικιά μητέρα του, π' αγνάντια
στης Λαοδίκης πάγαινε, της πιο όμορφής της κόρης,
και πήγε τον αγκάλιασε και τούπε με λαχτάρα
«Παιδί μου, τι ήρθες κι' άφηκες τη λύσσα του πολέμου;
Αχ οι καταραμένοι οχτροί πολύ σας τυραγνούνε 255
γύρω στη χώρα, κι' η καρδιά εδώ σε στέλνει εσένα
στο Δία, απάνου απ' το καστρί, τα χέρια να σηκώσεις.
Μον στάσου, μια γουλιά κρασί θα τρέξω να σου φέρω,
πρώτα του Δία μια σταλιά και των θεών των άλλων
να στάξεις, κι' έπειτα να πιεις κι' εσύ να συνεφέρεις. 260
Γιατί ανασταίνει τα κρασί ξανά τους κουρασμένους,
όπως κι' εσύ κουράστηκες βοηθώντας τους δικούς σου.»
.

Τότε ο λεβέντης Έχτορας της απαντάει διο λόγια
«Μη με κερνάς καρδόγλυκο κρασί, καλή μου μάννα,
μη μ' αποστάσεις κι' όρεξη δεν έχω πια για μάχη. 265
Σκιάζουμαι κιόλας μ' άνιφτα τα χέρια το φλογάτο
κρασί στο μαβροσύγνεφο να στάξω γιο του Κρόνου·
μήτε π' ακούστηκε ποτές παράκλησες του Δία
να κάνεις μες στα αίματα χωμένος και στη λέρα.
Μον σύρε εσύ στην εκκλησά της Αθηνάς στο κάστρο,
και πάρε με θυμιάματα τις προεστές μαζί σου, 270
κι' όπιο έχεις πέπλο πιο όμορφο κι' απ' όλα πιο μεγάλο
και που στον πύργο πιο πολύ το λαχταρά η καρδιά σου,
βάλ' της το αφτό στα γόνατα της Αθηνάς, και τάξε,
μαννούλα, πως ως δώδεκα γελάδες θαν της σφάξεις
χρονιάρικες απείραγες στην εκκλησά της μέσα, 275
αν την πατρίδα σπλαχνιστεί τα τέρια τα παιδιά μας,
μήπως αλάργα απ' το καστρί βαστάξει το Διομήδη,
άγριο στρατιώτη, της σφαγής ατρόμητο τεχνίτη.
Μον σύρε εσύ στην εκκλησά της σεβαστής Παρθένας,
κι' εγώ τον Πάρη πάω να βρω και ναν τον κράξω, αν θέλει 280
και να μ' ακούσει μια φορά... έτσι π' αφτού ν' ανοίξει
η Γης και ναν τον καταπιεί! Γιατί ο μεγάλος Δίας
στον κόσμο μάς τον έστειλε για δυστυχιά και πίκρες
των Τρώων και του βασιλιά κι' εμάς των αδερφών του.
Αχ κείνον να θε τόνε δω να κατεβεί στον Άδη,
θάλεγα εδώ μου σήκωσαν απ' την καρδιά 'να βράχο!» 285
.
Είπε, και σπίτι αφτή γυρνάει τις σκλάβες να φωνάξει.
Κι' οι σκλάβες ως να μάσουνε τις προεστές στη χώρα,
αφτή στη μοσκομύριστη κατέβηκε αποθήκη,
κι' εκεί είχε αφρόπλεχτα σκουτιά, των Σιδωνιτισσώνε
δουλιά, π' ατός του τάφερε απ' τη Σιδώνα ο Πάρης 290
περνώντας τον πλατύ γιαλό, στο ίδιο το ταξίδι
σαν έφερε και τη Λενιό την αρχοντοθρεμένη.
Ένα από κείνα της θεάς διαλέγει να χαρίσει,
πούταν στα ξόμπλια πιο όμορφο κι' απ' όλα πιο μεγάλο,
λαμπρό σαν άστρο· κι' είτανε βαλμένο κάτου κάτου. 295
Και κίνησε, κι' ένα σωρό αρχόντισσες ξοπίσω.

.
Έτσι σαν ήρθαν στης θεάς την εκκλησά στο κάστρο,
την πόρτα η κρινομάγουλη γυναίκα τ' Αντηνόρου,
η Θεανό, τους άνοιξε, η κόρη του Κισσέα·
τι είχανε αφτή λειτούργισσα της Αθηνάς οι Τρώες. 300
Κι' όλες με κλάμα και φωνή σηκώσανε τα χέρια.
Και παίρνει τότε η Θεανό το πέπλο και το βάζει
στα γόνατα της Αθηνάς με τις χρυσές πλεξούδες,
κι' έπειτα αρχίζει προσεφκή και δέηση να κάνει
«Προστάτρα, δέσποινα Αθηνά, θεά μου δοξασμένη, 305
αχ του Διομήδη τ' άρματα κομάτιασ' τα, και κάνε
κι' αφτόν να πέσει πίστομα μπροστά στο Ζερβοπόρτι,
κι' αμέσως θα σου σφάξουμε ως δώδεκα γελάδες
χρονιάρικες απείραγες εδώ στην εκκλησά σου,
αν την πατρίδα σπλαχνιστείς κι' εμάς και τα παιδιά μας.» 310
.
Είπε, μα δεν τους ξάκουσε τη δέηση η Παλλάδα.
.
Έτσι οι αρχόντισσες λοιπόν θερμοπερικαλιούνταν,
κι' ο Έχτορας τότε έφτανε στον πύργο τ' Αλεξάντρου,
πού' χε τον μόνος του έξοχο φτιασμένο με μαστόρους
τους πιο καλούς που βρίσκουνταν στην Τροία τότε χτίστες 315
που σάλα τούφτιασαν κι' αβλή και τούφτιασαν γιατάκι
μες στο καστρί, στου Έχτορα σιμά και στου Πριάμου.
Και μπαίνει μέσα ο Έχτορας στα χέρια του κρατώντας
κοντάρι ως έντεκα πηχών, με το χαλκένιο στόκο
π' άστραφτε ομπρός κι' ολόχρυσο τον έσφιγγε ζουνάρι. 320
Εκεί τον Πάρη πούσαχνε τον βρήκε την πανώρια
μες στο γιατάκι αρματωσά, ασπίδα και τσαπράζα,
και που στα χέρια το κυρτό δοκίμαζε δοξάρι.
Δίπλα η Λενιό καθότανε με γύρω της τις σκλάβες
κι' είχε σ' αργόχερα ακουστά στρωμένες τις αργάτρες.
.
Και σαν τον είδε ο Έχτορας, του λέει πικρά διο λόγια 325
«Ντροπής, καημένε, αφτοί οι θυμοί που στην καρδιά σού μπήκαν!
Λιώνει ο λαός που σφάζεται μπροστά στο καστροπόρτι,
και για τα σένα οι σκοτωμοί, ο πόλεμος για σένα

είναι αναμένος στ' αψηλό καστρότειχο τριγύρω.
Έπρεπε εσύ να μάχεσαι και μ' άλλους, όθε βλέπεις 330
π' αναμελάν τον πόλεμο. Μον έλα τώρα σήκω!
μήπως τις φλόγες δεις και καιν σε λίγο την πατρίδα.»
.
Τότες ο θεοκάμωτος απολογιέται Πάρης
«Έχτορα, σα με μάλωσες όχι άδικα, μον δίκια,
για αφτά θενά σ' το ξηγηθώ· Μον άκου με και κρίνε.
Εγώ όχι τόσο από θυμό ή φταίξιμο των Τρώων 335
κλείστηκα εδώ, μον ήθελα τη λύπη να χορτάσω.
Μα τώρα μ' έπεισε η Λενιό με τα γλυκά της λόγια
να βγω στον πόλεμο· θαρρώ καλύτερα κι' ατός μου
έτσι να γίνει... σ' ένανε δε μένει πάντα η νίκη.
Μον έλα στάσου, τ' άρματα τώρ ως να βάλω· ή σύρε, 340
κ' έρχουμαι εγώ κατόπι σου. Θαρρώ θα σε προφτάσω.»
.
Είπε, κι' αφτός απάντηση δε γύρισε να δώκει.
.

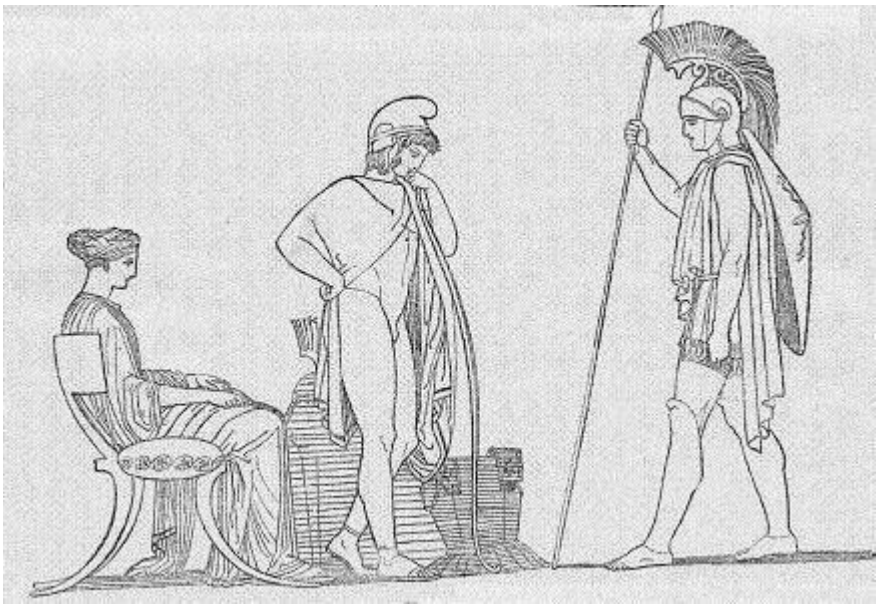

.
Τότες του μίλησε η Λενιό μ' αγαπημένα λόγια
«Κουνιάδε εμένα της λωλής, της σιχαμένης σκύλας,
αχ την αβγή που η μάννα μου με γέννησε στον κόσμο 345
να θε μ' αρπάξει μια κακή φουρτούνα, και στα όρη
να θε με φέρει ή στου γιαλού το φουσκωμένα κύμα,
όπου πριν τύχουν όλα αφτά να μ' έπνιγε το κύμα·

μα μια οι θεοί και τ' τόγραψαν τέτια κακά να τύχουν,
ας έπεφτα καν σ' άλλου αντρός, καλύτερου, τα χέρια, 350
που νιώθει από καταλαλιά και κόσμου κατηγόρια.
Μα αφτός δεν έχει διο μιαλά, μήτε ποτές του θάχει·
για κείνο που μου φαίνεται θαν το χαρεί μια μέρα.
Μον έμπα τώρα, αντράδερφε, και πάρε να καθήσεις
κοντά μου εδώ, τι σ' έπνιξαν εσένα πρώτα οι κόποι 355
απ' τ' Αλεξάντρου τ' άδικα κι' εμένανε της σκύλας,
που μάβρη μοίρα ο ουρανός μάς έχει φυλαγμένα,
έτσι που πάντα κι' οι στερνοί να μας θυμάντε αθρώποι.»
.
Τότε ο μεγάλος Έχτορας της απαντάει διο λόγια
«Άσε με, Ελένη, αν μ' αγαπάς, τι δε μπορώ να μείνω. 360
Να τρέξω τώρα βιάζουμαι τους Τρώες να βοηθήσω,
γιατί μετράνε τις στιγμές που λείπω από κοντά τους.
Μον ξύπνα τον αφτόν, Λενιό, κι' ας κουνηθεί κι' ατός του,
που μέσα ακόμα στο καστρί, πριν βγω, να με προφτάσει.
Τι εγώ να δω θα πεταχτώ στον πύργο τους δικούς μου, 365
το μυριοχάιδεφτό μου γιο, την έρμα μου γυναίκα...
Πιος ξέρει πίσω αν θα με δουν και πάλι να γυρίσω,
ή θα με σφάξουν πια οι θεοί με των οχτρών τα χέρια.»
.
Είπε, και φέβγει σείνοντας πας στην κορφή τη φούντα.
Έπειτα φτάνει γλήγορα στ' αρχοντικό του σπίτι, 370
μα μέσα δεν την πέτυχε την όμορφη Αντρομάχη,
μόνε στον πύργο είχε ανεβεί με την αφράτη βάγια
και το παιδί, κι' έκλαιγε εκεί με πόνο και βογγούσε.
Και σα δε βρήκε πουθενά το λατρεφτό του τέρι,
πάει στην μπασά και στέκεται, και κράζει στις γυναίκες 375
«Για ακούστε, σκλάβες, μια στιγμή και πέστε την αλήθια.
Πούθε η κυρά σας έκανε σα βγήκε από το παλάτι;
Μην πάει στις συνυφάδες της ή σε καμιά αντραδέρφης;
για μήπως πάει στην εκκλησά της σεβαστής Παρθένας,
όπου κι' οι άλλες δέουνται πυκνόσγουρες κυράδες;» 380
.
Τότες γυρίζει η σερπετή πιστάτρα και του κάνει
«Σα θες, αφέντη, και καλά ν' ακούσεις την αλήθια,

δεν πάει στις συνυφάδες της ή σε καμιά αντραδέρφης,
μήτε έσυρε στην εκκλησά της σεβαστής Παρθένας,
όπου κι' οι άλλες δέουνται πυκνόσγουρες κυράδες· 385
Μον πήγε στ' αψηλό πυργί, γιατί είπαν πως οι Τρώες
είναι σφιγμένοι κι' οι οχτροί νικάν μεγάλη νίκη.
Εκεί πηγαίνει, τρέχοντας σα νάχασε το νου της,
και πάει κι' η βάγια από κοντά με το παιδί στα χέρια.»

.

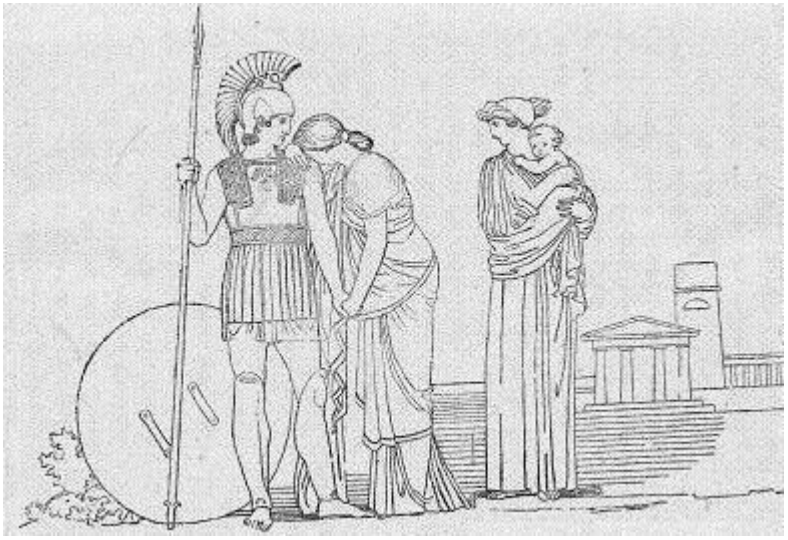

.

Είπε, κι' εκείνος έφυγε ξανά τον ίδιο δρόμο 390
και τα καλόφτιαστα στρατιά περνούσε πιλαλώντας.
Και τη στιγμή σα διάβαινε τη χώρα και θωρούσε
το Ζερβοπόρτι, όθε είτανε όξω να βγει στον κάμπο,
να τη απ' αγνάντια πρόβαλε τρεχάτη η Αντρομάχη,
τ' Αητιού του λιονταρόκαρδου η μυριοπλούσια κόρη, 395
τ' Αητιού που βασιλιά άλλοτες τον είχαν οι Κιλίκοι
πέρα στη Θήβα, στα ριζά της δασωμένης Πλάκος·
να τίνος ρήγα ο Έχτορας την κόρη είχε γυναίκα.
Που τότε εκεί τον έσμιξε, κι' η βάγια από κοντά της
περπάταε κι' είχε το παιδί γυρμένο απάς στον κόρφο, 400
έτσι δα αθώο και μωρό, το μοσκαναθρεμένο
Εχτορουδάκι πούλαμπε σαν της αβγής τ' αστέρι.
Σκαμαντρινό ο πατέρας του τούχε όνομα βαλμένα,
μα Μοναφέντης κράζουνταν απ' τους λοιπούς τους Τρώες,
τι μόνος τούς διαφέντεβε ο Έχτορας το κάστρο.
Τότε έτσι εκείνος κοίταξε σωπώντας το παιδί του

με θλιβερό χαμόγελο· κι' η όμορφη Αντρομάχη 405
ήρθε κλαμένη, τούπιασε σφιχτά το χέρι κι' είπε
«Καημένε, αχ το φιλότιμο θα σ' αφανίσει. Πες μου,
τ' αθώο αφτό δεν το πονάς, δε λυπάσαι εμένα
που μάβρη χήρα κι' έρημη σε λίγο θα μ' αφήκεις;
Τι γρήγορα όλοι οι Δαναοί θα τρέξουν να σε σφάξουν. 410
Μα αν είναι να σε στερηθώ, καλύτερα για μένα
να με σκεπάσει η μάβρη Γης! Γιατί άλλο πια αντιστύλι
δε θα μου μείνει, μον καημοί, τα μάτια σα σφαλίσεις.
Μηγάρ πατέρα εγώ 'χω πια ή τη γλυκιά μου μάννα;
Τι τον πατέρα ο θεϊκός μού σκότωσε Αχιλέας,
κι' έκαψε και των Κιλικών τη μυριοπλούσια χώρα, 415
τη Θήβα την τρανόπορτη· και σφάζοντάς τον όμως
δεν τον ξαρμάτωσε, ως αφτού δε βάσταξε η καρδιά του,
Μον σαν τον έκαψε μαζί με τα χρυσά άρματά του,
τούχτισε μνήμα, και φτελιές του φύτεψαν τριγύρω
καλές νεράιδες του βουνού, του Δία θυγατέρες. 420
Κι' εφτά μου αδέρφια π' άφισα στον πατρικό μας πύργο,
μες σε μια μέρα κι' οι εφτά κατέβηκαν στον Άδη,
τι ενώ βοσκούσαν τ' άσπρα αρνιά και τραχηλάτα βόδια
όξω στο λόγγο, του Πηλιά ο γιος τους έσφαξε όλους.
Η μάνα μου που στα ριζά βασίλεβε της Πλάκος, 425
αφτήνε εδώ την έφερε με τ' άλλο βιος αντάμα,
μα τη λεφτέρωσε έπειτα για ξαγορά μεγάλη,
κι' η Άρτεμη τη θέρισε στον πατρικό της πύργο.
Έχτορα, τώρα εσύ γονιός κι' εσύ γλυκιά μου μάννα,
εσύ είσαι εμένα κι' αδερφός και τρυφερό μου τέρι, 430
Μον πια λυπήσου με, κι' αφτού στο κάστρο μείνε απάνου,
μήπως με ρήξεις σε χηριά και το παιδί σ' αρφάνια.
Και στήσ' τους στον αρνό κοντά τους λόχους, που πατιέται
εκεί πιο ο τοίχος έφκολα κι' ανεβατή είναι η χώρα.
Γιατί από κει ήρθαν τρεις φορές και πάσκισαν να μπούνε 435
τ' Ατρέα ο γιος κι' οι Αίιδες με διαλεχτούς νομάτους,
κι' ο φημισμένος Δομενιάς κι' ο φοβερός Διομήδης.
Καν κάπιος τους αρμήνεψε καλός στις προφητείες,
«καν τους το λέει κι' η τόλμη τους και τους θαρρύνει ο νους το υς.»
.

Τότε ο μεγάλος Έχτορας της απαντάει διο λόγια 440
«Γυναίκα, ναι κι' εγώ όλα αφτά στο νου μου τ' αναδέβω·
όμως ντροπή απ' τις Τρώισσες, ντροπή 'ναι ομπρός στους Τρώες
να σέρνουμαι έτσι σαν κιοτής αλάργα απ' τους πολέμους...
μήτε το θέλει μου η καρδιά! τι πάντα παλικάρι
έμαθα νάμαι και μπροστά στις κονταριές να τρέχω, 445
μ' απόφαση το γονικό να διαφεντέψω θρόνο.
Ναι ξέρω, μου το λέει αφτό αλάθεφτα η ψυχή μου,
θα φέξει η μέρα — δεν αργεί — που θα χαθεί η πατρίδα,
κι' ο βασιλιάς ο Πρίαμος, κι' ο ξακουστός λαός του·
μα δε μου σφάζει την καρδιά, των Τρώων σα λογιάζω 450
τα πάθια, ή και των δύστυχων γονιώνε μου, ούτε τόσο
των αδερφών μου που πολλοί μες στα χρυσά τους νιάτα
θα κυλιστούν στο αίμα τους σφαγμένοι από τους Αργίτες,
όσο για σένα, όταν κανείς απ' των οχτρών τ' ασκέρι
σε σέρνει σε πικρή σκλαβιά στα δάκρια βουτημένη. 455
Κι' άλλη ίσως, στ' Άργος όταν πας, να φαίνεις θα σε βάζει,
και με τη στάμνα απ' την πηγή νερό θα πας να φέρνεις,
άθελα, δόλια, μα σκληρή θα σε στανέβει ανάγκη.
Και σα σε βλέπουν που περνάς αχνή και δακρυσμένη,
'Νά το' θα λεν 'του Έχτορα το τέρι που των Τρώων 460
είταν το πρώτο αφτός σπαθί στης Τροίας τους πολέμους'.
Έτσι ίσως πουν· κι' ο πόνος σου θα ξανανοίγει πάντα
σα βλέπεις πως απ' τη σκλαβιά να βγεις δεν έχει ολπίδα.
Μα θέλω να με φάει η γης, η μάβρη πλάκα θέλω,
πριν να βογγάς να κλαις σε δω, και σκλάβα να σε σέρνουν!» 465
.
Έτσι της είπε, κι' άπλωσε τα χέρια στο παιδί του,
μα πίσω γέρνει το παιδί στον κόρφο της βυζάχτρας
με τις φωνές, τι τόσκιαζε η όψη του γονιού του,
σαν είδε π' άστραφτε ο χαλκός σπιθόβολα οχ το κράνος,
κι' απάνου σάλεβε αγριωπή η αλογήσα φούντα. 470
Γέλασε τότε η μάννα του μια στάλα κι' ο πατέρας.
Και βγάζει απ' το κεφάλι εφτύς ο Έχτορας το κράνος
και τ' απιθώνει χάμου εκεί καθώς λαμποκοπούσε,
κι' όταν το γιο του φίλησε και χόρεψε στα χέρια,
στο Δία κι' όλους τους θεούς δεήθηκε έτσι κι' είπε 475

«Περικαλώ σε, Δία μου, θεοί, περικαλώ σας,
ας δώσει η χάρη σας κι' αφτός — ο γιος μου — μες στους Τρώες
όπως κι' εγώ να ξακουστεί, έτσι αντριωμένος πάντα
κι' άξιος της Τροίας βασιλιάς. Κι ας πουν για αφτόν μια μέρα
'Αφτός απ' τον πατέρα του πολύ πιο παλικάρι'
καθώς γυρνά απ' τον πόλεμο· και ματωμένα ας φέρνει 480
μαζί του λάφυρα, απ' οχτρό που σκότωσε παρμένα,
που ναν τον δει η μαννούλα του και να χαρεί η καρδιά της.»
.
Είπε, και βάζει το παιδί στης γυναικός τα χέρια,
κι' εκείνη πίσω τόγυρε στο μυρισμένον κόρφο
και πικροχαμογέλασε με μάτια δακρυσμένα.
Και σαν την είδε κι' έκλαιγε, την πόνεσε η ψυχή του,
και τρυφερά τη χάιδεψε και με καημό της είπε 485
«Μη μου βαριοπικραίνεσαι, γυναίκα, και κανένας,
αν δεν το γράφει η μοίρα μου, στον Άδη δε με στέλνει.
Ειδέ απ' το ριζικό κανείς δε θα σωθεί ποτές του,
θες αντριωμένος θες δειλός, μιας που βρεθεί στον κόσμο.
Μον μέσα τώρα πήγαινε να κάτσεις στις δουλιές σου, 490
στη ρόκα και στον αργαλιό, και βάλε και τις σκλάβες·
όσο για πόλεμο που λες, οι άντρες θα φροντίσουν,
όλοι κι' απ' όλους πρώτα εγώ, όσοι κι' αν ζουν στην Τροία!»
.
Είπε, και τότες σήκωσε το κράνος του από χάμου. 495
Κι' η Αντρομάχη κίνησε στον πύργο να γυρίσει,
τηρώντας πίσω, κι' έχυνε πικρά και μάβρα δάκρια.
Σε λίγο σίμωσε έπειτα στ' αρχοντικό τ' αντρός της,
στου Έχτορα τ' αντροφονιά, και μέσα μαζωμένες
βρήκε τις σκλάβες, κι' έπιασαν όλες μαζί το κλάμα.
Σπίτι του ακόμα ζωντανό έτσι όλες τον θρηνούσαν· 500
και λέγανε απ' τον πόλεμο ξανά δε θα γυρίσει
κι' απ' των οχτρών δε θα σωθεί τη λύσσα και τα χέρια.
.
Κι' ο Πάρης δε χασομεράει στον αψηλό του σπίτι,
μόνε σα χαλκοφόρεσε την πλούσια αρμάτωσά του,
περνάει τη χώρα τρέχοντας μ' ακούραστο ποδάρι. 505
Σαν άλογο, που στο παχνί αργό παραχορταίνει

και το καπίστρι σπάει κι' ορμά στον κάμπο πιλαλώντας —
γιατί να λούζεται έμαθε στα δροσερά ποτάμια —
περήφανο έτσι, κι' αψηλά βαστάει την κεφαλή του,
κι' απάνου κάτου η χήτη του στους ώμους κυματίζει, 510
κι' αφτό γιομάτο λεβεντιά, γοργά το παν τα πόδια
όπου συχνάζουν άλογα και στα λιβάδια βόσκουν·
έτσι και του Πριάμου ο γιος, αστράφτοντας σαν ήλιος
μες στη λαμπρή του αρματωσά, κατέβηκε το κάστρο
καμαρωτός, και γλήγορα τον πήγαιναν τα πόδια.
Σε λίγο αντάμωσε έπειτα τον ξακουστό αδερφό του, 515
τον Έχτορα, ότι πήγαινε στον κάμπο να γυρίσει
απ' όθες πριν ρωτιότανε με τ' ακριβό του τέρι.
.
Πρώτος ο Πάρης έπιασε διο λόγια να μιλήσει
«Πολύ σε βάσταξα, αδερφέ, κιας βιάζεσαι να σύρεις·
άργησα, κι' όπως πρόσταξες δεν έφτασα στην ώρα.»
.
Τότε ο λεβέντης Έχτορας γυρίζει και του κάνει 520
«Πάρη, κακό δε θα σου πει κανείς με δίκια γνώμη,
να θε σε δει στον πόλεμο, γιατί είσαι παλικάρι.
Μα αφίνεις μόνος και δε θες. Κι' εμένα εδώ η καρδιά μου
βογγάει στα στήθια, άμα αγρικώ και σ' αναθεματάνε
οι Τρώες που τραβούν πολλά μαρτύρια για τα σένα. 525
Μον πάμε τώρα, κι' όλα αφτά τα σάχνουμε κατόπι,
αν δώσει ο Δίας λεφτεριάς ποτήρι καμιά μέρα
να πιούμε στους παντοτινούς θεούς των ουρανώνε,
σα διώξουμε τους Αχαιούς αλάργα απ' την πατρίδα.»
.
.
.
Η
.
.
.
Είπε ο λεβέντης Έχτορας, κι' όξω απ' το τειχοπόρτι
ορμάει, κι' ο Πάρης έτρεχε μαζί του· και των διο τους
μέσα τους γύρεβε η καρδιά να σφάξουν και να θύσουν.

Κι' όπως σε νάφτες που ποθούν μια στάλα αγέρι πρύμο,
του Κρόνου τους το στέλνει ο γιος σαν τύχει κι' αποστάσουν 5
χτυπώντας με τα λάτινα καλόξυστα κουπιά τους
το κύμα, κι' είναι η μέση τους απ' τη δουλιά κομένη·
έτσι κι' αφτούς, σα φάνηκαν, οι Τρώες τους ποθούσαν.
.
Σκότωσε τότε ο ένας τους τον άρχοντα Μενέστη,
τ' Αρήθου γιο, που γέννησε στην πολυστάφυλη Άρνα 10
η ώρια η Φυλομέδουσα κι' ο ροπαλάς Αρήθος.
Κι' ο Έχτορας τον Ηονιά τρυπάει στο σνίχι πίσω
κάτου απ' το κράνος το στιλπνό, και τη ζωή του παίρνει.
Κι' ο Γλάφκος, τ' Απολόχου ο γιος, των Λυκιωτώνε ο πρώτος,
μέσα στη βράση της σφαγής καρφώνει το Βιφίνο,
του Δέξη γιο — ότι πήδηξε μες στο γοργό του αμάξι — 15
στον ώμο, κι' έπεσε νεκρός μέσα απ' τ' αμάξι χάμου.
.
Και σαν τους πήρε μυρουδιά του Δία η θυγατέρα
θεά Αθήνα, πως λιάνιζαν τους Αχαιούς στη μάχη,
χύθηκε τότε απ' την κορφή την Ελυμπήσα κάτου
να πάει στον κάμπο τον πλατύ. Αντίθετά της τρέχει 20
κι' ο γιος του Δία, ο σκοπεφτής Απόλλος αφρισμένος
ψηλά απ' το κάστρο, κι' ήθελε τους Τρώες να νικήσουν.
Κι' έσμιξαν στην οξά σιμά, και πρώτος είπε ο Φοίβος
«Τι ήρθες ξανά οχ τον Έλυμπο με τόση φρένια πάλι,
του Δία κόρη, κι' η τρανή σε φτέρωσε καρδιά σου; 25
Ξέρω, ζητάς των Αχαιών μονοδοξάστρα νίκη
να δώκεις· τι δα αν χάνουνται και Τρώες, δε σε μέλει.
Μα άκου με, αν θέλεις, κι' ίσως βγει πολύ καλύτερά μας·
τώρα την έρμα ας πάψουμε σφαγή και τους πολέμους
σήμερα· απέ έπειτα ξανά χτυπιούνται ως που την άκρη 30
της Τριάς να βρούνε, αφού μαθές τ' αποφασίσατε έτσι
εσείς οι διο οι αθάνατες, να φάτε αφτό το κάστρο.»
.
Τότε απαντά η θεά Αθήνα, του Δία η θυγατέρα
«Ναι έτσι, προφυλαχτή, ας γένει, και με την ίδια γνώμη
ήρθα κι' εγώ οχ τον Έλυμπο κατά τα διο τα' ασκέρια. 35
Μον έλα, πώς τον πόλεμο σκοπέβεις ναν τους πάψεις;»

.
Τότες της είπε ο σκοπεφτής αφέντης γιος του Δία
«Τον Έχτορα ας σηκώσουμε, τον άφοβο αλογάρη,
μήπως τυχόν κάνα Αχαιό μονάχος με μονάχο
αντροκαλέσει σε σκληρή να μετρηθούνε μάχη, 40
κι' αφτοί ίσως φιλοτιμηθούν και βγάλουν, οι Αργίτες,
τον Αία με τον Έχτορα να χαλκοπολεμήσει.»
.
Έτσι είπε, κι' η θεά Αθήνα κατά πώς είπε κάνει.
.
Και τους νογάει ο Έλενος, του γέρου ο γιος Πριάμου,
το τι βουλή αποφάσισαν οι διο θεοί μιλώντας, 45
και πάει στον Έχτορα σιμά και στέκει και του κάνει
«Έχτορα, του Πριάμου γιε, ισόγνωμε του Δία,
τάχα ότι πω το λόγο μου θ' ακούσεις; — αδερφό σου
μ' έχεις μαθές — τους διο στρατούς βάλ' τους να κάτσουν τώρα,
μα έναν ατός σου απ' τους οχτρούς, τον πιο καλύτερό τους, 50
σε μάχη κράξ' τον άπονη να μετρηθεί αντικρύ σου.
Δε σούναι ακόμα ριζικό να κατεβείς στον Άδη,
γιατί έτσι εγώ άκουσα φωνή θεών παντοτινώνε.»
.
Είπε, κι' εκείνος χάρηκε σαν άκουσε το λόγο,
και μες στους Τρώες τρέχοντας τους λόχους σταματούσε, 55
τ' όπλο απ' τη μέση σφίγγοντας. Και στέκουν όλοι οι λόχοι.
Χάμου τ' Ατρέα εφτύς κι' ο γιος τους Αχαιούς καθίζει,
κάθεται κι' η θεά Αθηνά κι' ο Αργυροδοξάρης
— παρόμιοι μ' όρνια αρπαχτικά — στην τρανοκόρμα απάνου
του βροντορήχτη Δία οξά, και χαίρουνταν θωρώντας 60
τους άντρες πούτανε πυκνές αράδες καθισμένοι,
απ' όπλα, κράνα χάλκινα κι' ασπίδες δασωμένοι.
Πώς μπάτη χνώτο χύνεται πας στου γιαλού την άπλα
όταν πρωτοσηκώνεται, και τα νερά σουφρώνουν,
τέτιοι κι' οι λόχοι κάθουνταν των διο στρατών στον κάμπο. 65
.
Κι' είπε στη μέση ο Έχτορας των Αχαιών και Τρώων
«Τρώες, ακούστε με, κι' εσείς Αργίτες παινεμένοι,
για να σας πω όσα μου ζητάει μέσα η καρδιά στα στήθια.

Τους όρκους δεν τους έβγαλε δεξά ο μεγάλος Δίας,
μον μηχανέβει όλο κακά και για τους διο στο νου του, 70
ως που ή τ' ομορφοπύργωτο να μας ρημάξτε κάστρο
ή εσείς να δαμαστείτε ομπρός στα πελαγήσα πλοία.
Όμως μαζί σας ήρθανε ολούθες παλικάρια,
κι' ομπρός! όπιου βαστά η καρδιά, ας έρθει ομπρός απ' όλους
μ' εμένα εδώ τον Έχτορα να πρωταγωνιστήσει. 75
Και να! τι λέω, κι' ας είναι ο γιος του Κρόνου μάρτυράς μας·
αφτός αν με το δίκοφτο χαλκό με σφάξει εμένα,
ας μου τα βγάλει τ' άρματα και στα καράβια ας σύρει,
μα ας δώκει πίσω το κορμί, που καν το λείψανό μου
οι Τρώες και των Τρώωνε να κάψουν οι γυναίκες. 80
Μα εγώ αν τον σφάξω, αν δώκει μου τέτιο καμάρι ο Φοίβος,
θαν τον γυμνώσω απ' τ' άρματα και θαν τα πάω στο κάστρο
ναν τα κρεμάσω μέσα εκεί στην εκκλησά τα' Απόλλου,
δίνοντας πίσω το κορμί στ' ανάφρυδα καράβια,
για να στολίσουν το νεκρό οι παινεμένοι Αργίτες 85
και μνήμα απάς στ' απλόχωρο περγιάλι ναν του στήσουν.
Κι' ίσως μια μέρα πει κανείς απ' τους στερνούς ανθρώπους,
πολύκουπα αρμενίζοντας πας στο γαλάζο κύμα
Να! μνήμα εκεί παλικαριού που στα παλιά τα χρόνια
του κοσμοξάκουστου Έχτορα τον σκότωσε το χέρι.' 90
Έτσι ίσως πουν, κι' η δόξα μου θα ζήσει πάντα εμένα.»
.
Είπε, κι' εκείνοι απόμειναν χωρίς να βγάζουν λέξη·
όχι να πούνε ντράπηκαν, ναι δείλιασαν να πούνε.
Μα με καιρό πετιέται πια και τους λαλεί ο Μενέλας
με τις βρισές, και τούβραζε μέσα η καρδιά απ' το πάθος 95
«Ωχού μου παινεσιάρηδες, γυναίκες κι' όχι πια άντρες,
πάει πια, του κόσμου σιχαμός θα γίνουμε, αν εδώ όλοι
μπροστά στον Έχτορα τ' αφτιά τα κατεβάσουμε έτσι.
Μα αμέτε στην οργή όλοι εσείς — φωτιά που να σας κάψει! —
που αφτού σαν ψόφιοι, έτσι άδοξα, μου κάθεστε ένας ένας· 100
αφτόν εγώ θ' αρματωθώ ναν τον βαρέσω ατός μου.
Το τι θα βγει, είναι στων θεών απάνου εκεί τα χέρια.»
.
Είπε, κι' αμέσως φόρεσε την πλούσια αρματωσά του.

Τότες πια αλήθια θάβλεπες, Μενέλα, του θανάτου
το τέλος απ' του Έχτορα τη σταλωμένη χέρα, 105
τι είταν ανότερος πολύ, αν ίσως κι' οι αρχόντοι
των Αχαιών δεν τρέχανε να σε βαστάξουν πίσω.
Και πρώτα ο μυριαφέντης γιος τ' Ατρέα, ο Αγαμέμνος,
του λέει, του κραίνει, απ' το δεξύ ενώ τον κράταε χέρι
«Χαμένα τάχεις, αδερφέ . . . μα δε σου πρέπει εσένα
η τρέλα αφτή . .. Έχε απομονή, και μ' όλη σου την πίκρα 110
μη θες από φιλότιμο με πιο καλύτερό σου
να χτυπηθείς, τον Έχτορα, που τόνε τρέμουν κι' άλλοι.
Αφτόν και του Πηλέα ο γιος στη δοξοδότρα μάχη
να σμίξει δείλιαε, πούναι σου πολύ πιο παλικάρι.
Μα άμε εσύ τώρα κάτσε εκεί με τους συντρόφους, κι' άλλο 115
κοντάρι εμείς του βγάζουμε ν' αγωνιστεί μαζί του.
Κι' όσο κι' αν είναι ατρόμητος και φόνο δε χορταίνει,
χαίροντας το πλεβρό θαρρώ θα γύρει, πρώτα αν σώσει
γερός να φύγει απ' τη σφαγή κι' απ' το κονταροχτύπι.»
.
Μ' αφτά τα λόγια τ' αδερφού τού γύρισε τη γνώμη, 12 0
τι είπε σωστά· κι' ακούει αφτός. Κι' οι παραγιοί κατόπι
του πήραν την αρματωσά χαρούμενοι απ' τους ώμους.
.
Τότες σηκώθη ο Νέστορας στη μέση και τους είπε
«Ω τι κακό που πλάκωσε μεγάλο την πατρίδα!
Βαριά θα βόγγαε ο Πηλιάς, ο γερο-αλογολάτης, 125
των Μυρμιδόνων μαχητής και γνωμοδότης άξιος,
πούχερε τόσο σπίτι του ρωτώντας με μια μέρα,
και μάθαινε κάθε Αχαιού τη φύτρα, την πατρίδα·
τώρα όλοι ομπρός στον Έχτορα αν μάθαινε πως τρέμουν,
πολλές φορές θα σήκωνε στον ουρανό τα χέρια, 130
να κατεβεί οχ τα στήθια του νεκρή η ψυχή στον Άδη.
Ε νιος κι' ας είμουν, Δία μου κι' εσύ Αθηνά κι' Απόλλο,
σαν τότε απάς που στο γοργό Κελάδο συναγμένοι
χτυπιούνταν κονταρόπλιστοι Αρκάδες και Πυλιώτες,
εκεί που τρέχει ο Γιάρδανος, κοντά στης Φιάς το κάστρο. 135
Εκείνων πρωταγωνιστής βγήκε μπροστά ο Ρεφτάλης,
άντρακλας ίσος με θεούς, στους ώμους του φορώντας

τ' Αρήθου την αρματωσά, που τούχαν παρανόμι
βγαλμένα οι άντρες ρόπαλα κι' οι λυγερές γυναίκες·
τι δεν πολέμαε με μακριά κοντάρια ή με δοξάρι, 140
παρά με ρόπαλο έσπαζε τους λόχους σιδερένιο.
Σκότωσε αφτόν με μπαμπεσιά, όχι απ' αντριά ο Λυκούργος,
σ' ένα στενό, όπου απ' τη σφαγή ο σιδερένιος όγκος
δεν τόνε γλύτωσε, τι πριν προφταίνει και στη μέση
κρυφά ο Λυκούργος τον τρυπάει, κι' ανάσκελα τον στρώνει· 145
έτσι του πήρε τ' άρματα που τούχε δώσει ο Άρης.
Αφτά 'χε κι' έβγαινε έπειτα στο πανηγύρι τ' Άρη·
και σπίτι του σα γέρασε, τα δίνει του Ρεφτάλη,
τ' αγαπητού του παραγιού, ναν τα φοράει στη μάχη.
Μ' αφτά ο Ρεφτάλης τ' άρματα χαλκοπλισμένος τότες,
κάθε αρχηγού τού φώναζε να βγει να μετρηθούνε· 150
κι' αφτοί φοβούνταν ζάρωναν, μηδέ κανείς τολμούσε.
Μα εγώ μου τόπε μου η καρδιά να πάω ναν τον χτυπήσω
απ' αψηφιά μου ... είμουν μαθές πιο νιος στα χρόνια απ' όλους.
Και βγήκα εγώ, και μούδωσε νίκη τρανή η Παλλάδα.
Άλλο άντρα εγώ δε σκότωσα πιο δυνατό ή μεγάλο, 155
τι εδώ κι' ως πέρα κοίτουνταν μακρύς ξεκαρφωμένος.
Νιος έτσι ακόμα ας είμουνα, τα κότσα ας μου βαστούσαν!
δε θ' άργιε τότε ο Έχτορας να δει κοντάρι ομπρός του.
Μα εδώ από σας κι' όσοι είσαστε των Αχαιών οι πρώτοι,
κανείς τον Έχτορα όρεξη δεν έχει ν' αντικρύσει.» 160
.
Έτσι τους μάλωσε, κι' εννιά σηκώνουνται όλοι όλοι.
Σηκώθη απ' όλους πριν πολύ ο βασιλιά Αγαμέμνος,
κατόπι του Τυδέα ο γιος, ο άφοβος Διομήδης,
κατόπι οι Αίιδες οι διο, ψημένα παλικάρια,
κατόπι ο άξιος Δομενιάς, μαζί κι' ο παραγιός του 165
Μηριόνης, ισοδύναμος του θνητοφάγου τ' Άρη·
ο Βρύπυλος κατόπι, γιος καμαρωτός του Βαίμου·
όρθιος κι' ο Θόας βρέθηκε κι' ο γνωστικός Δυσσέας.
Αφτοί όλοι με τον Έχτορα να χτυπηθούν ζητούσαν.
.
Μα τους ξανάπε ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης 170
«Λαχνό όλοι τώρα ως στο στερνό τραβήξτε κι' όπιου πέσει·

γιατί από δάφτον μοναχά θα δουν καλό οι δικοί μας,
μήτε κι' αφτός τον κόπο του θα χάσει, μόνε ας έρθει
πρώτα γερός με το καλό απ' τον αγώνα πίσω.»
.
Είπε, κι' από 'να αφτοί λαχνό σημάδεψαν, και μέσα 175
στο κράνος του πρωταρχηγού τούς ρήχνουν Αγαμέμνου.
Τότε άρχισε όλος ο στρατός παράκληση να κάνει
προς τους θεούς σηκώνοντας τα χέρια· κι' ο καθένας
είπε ξανάπε, τα πλατιά κοιτάζοντας ουράνια
«Δία πατέρα, ο Αίας μας να λάχει για ο Διομήδης,
για ατός του της πολύχρυσης ο βασιλιάς Μυκήνας.» 180
.
Είπαν, κι' ο Νέστορας τους σιεί. Κι' απ' το χαλκένιο κράνος
όξω ο λαχνός πετάχτηκε που κι' όλοι αποθυμούσαν,
του Αία. Τότες στη γραμμή παντού τον πήγε ο κράχτης,
κι' απ' τα δεξά τον έδειχνε στους βασιλιάδες όλους·
κι' αφτοί σαν δεν τον γνώριζαν, όχι είπαν ένας ένας. 185
Μα δείχνοντας τον στη γραμμή παντού, σαν ήρθε τέλος
στον άντρα που τον χάραξε και στο χαλκένιο κράνος
τον είχε ρήξει, στο λαμπρό τον Αία, τότε απλώνει
το χέρι ο Αίας — πάει κοντά και του τον δίνει ο κράχτης —
τι με χαρά τον γνώρισε σαν τούδε το σημάδι.
Και χάμου τον πετάει μπροστά στα πόδια του και κράζει 190
«Δικός μου, αδρέφια μου, ο λαχνός! Και τόχω εγώ μεγάλη
χαρά, γιατί τον Έχτορα θαρρώ θαν τον νικήσω.
Μα ελάτε, εγώ όσο τ' άρματα χαλκοφοράω της μάχης,
αρχίστε εσείς παράκληση στο γιο του Κρόνου Δία,
σιγά αφτού πούστε, μην τυχόν κι' οι Τρώες καταλάβουν... 195
ή κι' ανοιχτά, τι πιον εδώ θα φοβηθούμε κιόλας;
Πιος θέλει, ας δείξει την αντριά και τέχνη του, κι' ας δούμε
αν με φοβίζει, τι θαρρώ κι' εγώ δα τόσο ανάξιος
δε βγήκα, δε μεγάλωσα, στη Σαλαμίνα πέρα.»
.
Είπε, κι' αφτοί προσέφκουνταν στο γιο του Κρόνου Δία, 200
κι' είπαν ξανάπαν, τα πλατιά κοιτάζοντας ουράνια
«Δία πατέρα, π' αψηλά ορίζεις οχ την Ίδα,
μεγάλε, μυριοδόξαστε! του Αία δώσ' του νίκη,

και βοήθησέ τον ζηλεφτό καμάρι να κερδίσει·
μα αν και τον Έχτορα αγαπάς, την συλλογή του αν έχεις,
καν ίση δώσ' τους και των διο τη δύναμη και δόξα.» 205
.
Είπαν, κι' εκείνος ζώστηκε τ' αστραφτερά άρματά του.
Κι' όλη την πλούσια αρματωσά σα φόρεσε στο σώμα,
χοίμηξε τότε, ο γίγας λες σα να ροβόλαε Άρης
που πάει σ' αντρώνε πόλεμο, αντρών που σπρώχνει ο Δίας
με λύσσα να κοματιαστούν αμάχης σπλαχνοφάγας· 210
γίγας κι' ο Αίας έτσι ορμάει, των Αχαιών ο πύργος,
κι' άγριες σπιθόχυνε ματιές, και μ' ανοιχτά τα σκέλια
δρασκέλαε παίζοντας βαρύ μακρόδρομο κοντάρι.
Κι' οι Δαναοί καμάρωναν θωρώντας, μα των Τρώων
τα ήπατα όλων φοβερή τους τάκοψε τρομάρα. 215
Λάχτιζε ακόμα κι' η καρδιά του Έχτορα στα στήθια,
μιας όμως κι' αντροκάλεσε, πάει τέλιωσε, δεν είχε
πια να ξεκόψει ή να χωθεί στο πλήθος ξαναπίσω.
.
Κι' ασπίδα ο Αίας πλάκωσε σαν πύργο κουβαλώντας
πλούμια χαλκένια εφτάβοϊδη, που τούδεσε με τέχνη 220
ο Φτιάστης, ο πιο ξακουστός πετσάς, της Ύλης θρέμμα·
που τούφτιασε εφτατόμαρη από καλοθρεμένους
τάβρους ασπίδα, μ' όγδοη λάμα χαλκού από πάνου·
μ' αφτή στα στήθια του μπροστά, τον Έχτορα ζυγώνει
σιμά σιμά, απέ στέκεται κι' αρχίζει τις φοβέρες 225
«Έχτορα, τώρα πια άλαθα θα δεις με μόνο μόνος
σαν τι κοντάρια έχουν εδώ κι' οι Δαναοί στον κάμπο
και δίχως λοχοσπάστορα λιοντόκαρδο Αχιλέα.
Ναι, αφτός στα γοργοτάξιδα φιγουρωτά καράβια
κάθεται αργός, τι χόλιασε του βασιλιά Αγαμέμνου· 230
μα να σου βγούμε εδώ 'μαστε σαν τέτιους που γυρέβεις
πολλοί, όσους θες. Μον άρχιζε τη μάχη και τους χτύπους.»
.
Τότες του λέει κι' ο Έχτορας, του γέρου ο γιος Πριάμου
«Αία, θεόσπαρτε αρχηγέ, του Τελαμώνα θρέμμα,
μη με τρομάζεις, και παιδί δεν είμαι εγώ ή γυναίκα 235
ψόφια έτσι, π' άρματα ποτές δεν έπιασε στο χέρι.

Εγώ καλά τον πόλεμο, καλά τους φόνους ξέρω·
ξέρω δεξά, ξέρω ζερβά να στρίβω τ' αργασμένο
τομάρι που γερόπετσο το κουβαλάω στις μάχες·
μες στων γοργών ξέρω αμαξών να χύνουμαι τ' ανάστα, 240
ξέρω πεζός και το χορό να πιάνω τ' άγριου τ' Άρη.
Να τι είμαι, και δε θέλω εγώ κλεφτά να σε φυλάξω
και να σε φάω· ορθάνοιχτα θα ρήξω, αν σε πετύχω.»
.
Είπε, και σιώντας έρηξε το γλήγορο κοντάρι,
και την πελόρια τού βαράει εφτάβοϊδή του ασπίδα, 245
άκρη άκρη απάς στην όγδοη χαλκοφτιασμένη δίπλα.
Έξη περνάει ο άλιωτος χαλκός και κόφτει δίπλες,
και στέκει στο στερνό πετσί. Τότε ο μεγάλος Αίας
κατόπι τίναξε κι' αυτός το στομωτό χαλκένιο
κοντάρι, και του χτύπησε τη φωτοβόλα ασπίδα. 250
Και το γερό όπλο του περνάει ως πέρα την ασπίδα
και μες στα μαστροδούλεφτα τού χώνεται τσαπράζα,
και το σκουτί ίσα εκεί κοντά του σκίζει στο λαγγόνι·
μά' γυρε αφτός και σώθηκε απ' τον πικρό το χάρο.
Τότε ύψωσαν κι' οι διο μαζί τα δέφτερα κοντάρια 255
και ρήχτηκαν· λες είτανε λιοντάρια σαρκοφάγα,
για άγρια γουρούνια π' αχαμνή δεν είναι η δύναμή τους.
Εκεί του βρήκε ο Έχτορας στη μέση την ασπίδα,
μα δεν την έσκισε ο χαλκός, τι στράβωσε στην άκρη.
Όμια κι' ο Αίας κάρφωσε πηδώντας τη δική του, 260
κι' ο στόκος ίσα διάβηκε ως μέσα — κι' ενώ ορμούσε
πίσω ξανά τον άμπωξε — και κόφτοντας του πήγε
ως στο λαιμό, κι' ανάβρυζε μαβρόθολο το αίμας.
.

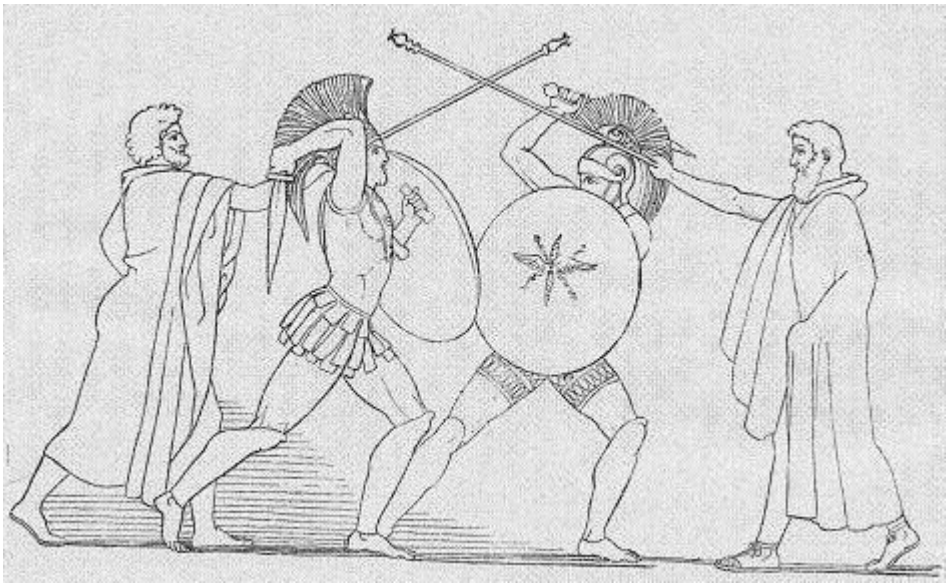

.

Όμως τη μάχη ο Έχτορας δεν παραιτούσε κι' έτσι·
κωλώνει και μια πέτρα αρπάει με την χοντρή του χέρα
πούταν στον κάμπο κατά γης, μάβρη τραχιά μεγάλη· 265
μ' αφτή του Αία βάρεσε την εφταπέτσα ασπίδα
στη μέση, απάς στον αφαλό, κι' άχησε γύρω ο βρόντος.
Τότες κι' ο Αίας άδραξε μια πιο πολύ μεγάλη
κοτρώνα, και την έσφιξε στριφογυρίζοντάς την
με δύναμη ως απάνου εκεί. Κι' ως μέσα την ασπίδα
ο μυλοπέτρας λίθαρος του σπάει, και του κλονίζει 270
τα γόνατα· κι' ανάσκελα ξαπλώθη, κουτουλώντας
με την ασπίδα. Όμως εφτύς τον σήκωσε ο Απόλλος.

.

Και τότες πια θα ζύγωναν να σπαθολιανιστούνε,
μον να! διο κράχτες — των θεών κι' αντρών μαντατοφόροι —
ήρθαν, των Τρώων ένας τους, των Αχαιών ο άλλος, 275
κι' οι διο τους γνωστικοί, ο Νιδιός κι' ο θεϊκός Ταρθύβης.
Κι' ανάμεσά τους τα ραβδιά σηκώσανε, και πρώτος
είπε ο Νιδιός, που ένα σωρό τούξερε ο νους σοφίες
«Σώνει, παιδιά μου, αφίστε πια και μη σπαθοκοπιέστε,
τι και τους διο σας αγαπάει ο Ελυμπήσος Δίας, 280
άξιοι κι' οι διο σας· τούτο δα και το κατέχουμε όλοι.
Νυχτώνει τώρα· σαν καλό ν' ακούμε και τη Νύχτα.»

.

Τότες ο Αίας τ' απαντάει, ο γιος του Τελαμώνα

«Νιδιέ, όλα αφτά του Έχτορα κοπιάστε ναν τα πείτε·
τι αφτός ζητούσε ναν του βγουν σε μάχη οι πιο καλοί μας. 285
Ας κάνει αρχή· όχι δε θα πω, αν πρώτα αφτός θελήσει.»
.
Τότε ο λεβέντης Έχτορας τ' απάντησε διο λόγια
«Αία, αφού σούδωκε ο θεός κορμοστασά αντριοσύνη
και γνώση, κι' είσαι στ' άρματα των Αχαιών ο πρώτος,
τώρα τη μάχη ας πάψουμε τις λαβωσές τους χτύπους, 290
— σήμερα· απέ έπειτα ξανά χτυπιούμαστε ως που ο Δίας
να μας χωρίσει, κι' ένας μας τη νίκη να κερδίσει·
τώρα νυχτώνει, σαν καλό ν' ακούμε και τη Νύχτα —
κι' εσύ στα πλοία πήγαινε και καλοκάρδισε όλους,
κι' απ' όλους πρώτα, τους δικούς και τους συντρόφους πούχεις, 295
και πάλι εγώ μες στο καστρί του βασιλιά Πριάμου
όλων θα γιάνω την καρδιά, κι' αντρών και γυναικώνε,
που στους θεούς θα πρόσπεσαν, τι τρέμουν μήπως πάθω.
Κι' έλα ένα δώρο ξακουστό ας δώσουμε ένας τ' άλλου,
που κάθε Τρώας κι' Αχαιός να πει σαν τέτια λόγια 300
'Πρώτα ναι μεν πολέμησαν ψυχόφαγη απ' αμάχη,
όμως μ' αγάπη χώρισαν κατόπι φιλιωμένοι.'»
.
Είπε, και μια ασημόκαρφη πάει και του δίνει πάλα
με το καλόκοφτο λουρί και με φηκάρι αντάμα·
ζουνάρι ο Αίας τούδωκε βυσσινολαμπρισμένο. 305
.
Έτσι λοιπόν σα χώρισαν, γυρνάει στη μέση ο ένας
των Αχαιών, κι' ο Έχτορας πήρε το δρόμο πίσω
κατά των Τρώων τους σωρούς. Και χάρηκαν οι Τρώες
άμα τον είδαν ζωντανό κι' ακέριο να ζυγώνει,
γερό απ' του Αία την ορμή και τ' άπιαστα τα χέρια.
Και στο καστρί τον πάγαιναν, δύσπιστοι αν ζούσε ακόμα. 310
Και πάλε αντίκρυ οι Δαναοί το παινεμένονε Αία
τον πάγαιναν στου βασιλιά χαρούμενο της νίκης.
.
Και στις καλύβες φτάνοντας του βασιλιά Αγαμέμνου,
εφτύς στον παντοδύναμο του Κρόνου γιό 'να βόδι
ο γιος τ' Ατρέα αρσενικό πεντάχρονο τους σφάζει. 315

Που γδέρνουν το και με σπουδή το ξεσπλαχνίζουν όλο
και λιανισμένο τεχνικά στις σούγλες το περνούνε,
το ψαίνουν όμορφα όμορφα, κι' απ' τη φωτιά το βγάζουν.
Απέ σαν τέλιωσε η δουλιά και τοίμασαν τραπέζι,
τρων, και δε λείπει τίποτα που να ζητά η καρδιά τους. 320
Και στο τραπέζι ο βασιλιάς τ' Ατρέα γιος τον Αία
μ' ολάκερα τον φίλεβε τ' απάκια και τιμούσε.
.
Έπειτα πια σα χόρτασαν καλά με φαγοπότι,
άρχισε ο γερο Νέστορας να δασκαλέβει πρώτος,
π' απ' όλους πιο καλή και πριν τούβγαινε πάντα η γνώμη. 325
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Τ' Ατρέα γιε κι' οι άλλοι εσείς των Αχαιών αρχόντοι,
πολλοί μαθές πυκνόμαλλοι πέσανε Αργίτες τώρα,
π' αφτού που τρέχει ο Σκάμαντρος και τ' όμορφό του ρέμα
μ' αίμα τους μάβρο πότισε ο λυσσασμένος Άρης
τους κάμπους γύρω, κι' οι ψυχές κατέβηκαν στον Άδη. 330
Για αφτό 'ναι ανάγκη σύνταχα να πάψεις τους πολέμους,
και πάμε εμείς και τους νεκρούς με βόδια και μουλάρια
φέρνουμε και τους καίμε εδώ — και στη φωτιά τριγύρω 333
μνημούρι ένα αξεχώριστο τους χτίζουμε — γυρνώντας 336
ξανά απ' τον κάμπο· και κοντά αψηλοπύργια αμέσως
ας χτίσουμε, διαφέντεμα δικό μας και των πλοίων.
Και πόρτες λέω να βάλουμε μαστορικά δεμένες,
που μέσα νάχει απ' τα πορτιά των αμαξώνε δρόμο. 340
Κι' απ' όξω ας σκάψουμε βαθύ χαντάκι ομπρός στους πύργους,
που να μας σώζει το στρατό και τ' άλογα τριγύρω,
μπας καμιάν ώρα ο πόλεμος βαρύνει των οχτρώνε.»
.
Έτσι είπε, κι' είπαν μάλιστα οι βασιλιάδες όλοι.
.
Κι' είχαν αντίκρυ συντυχιά στο κάστρο απάνου οι Τρώες 345
πυκνή χιλιόφωνη, μπροστά στου βασιλιά τον πύργο.
Και πρώτος πιάνει ο γνωστικός Αντήνορας το λόγο
«Ακούστε, Τρώες και βοηθοί, κι' ακούστε με, Δαρδάνοι,
για να σας πω όσα μου ζητάει μέσα η καρδιά στα στήθια.
Ελάτε, αδρέφια, στους οχτρούς Λενιό μαζί και πράμα 350

δώστε κι' ας φέβγουν, τι ρητούς τώρα αθετώντας όρκους
τους πολεμάμε· συφορές για αφτό μας απαντέχουν.» 352
.
Είπε και κάθησε. Έπειτα σηκώθη απάνου ο Πάρης, 354
της ροδοζύμωτης Λενιός ο ζηλεμένος άντρας. 355
Αφτός γυρνάει και τ' απαντά διο φτερωμένα λόγια
«Αντήνορα, όσα τώρα λες δεν είναι φίλου λόγια·
σου ξέρει κι' άλλη πιο καλή να κόψει ο νους σου γνώμη.
Μα αν τέτιο λόγο αληθινά τον λες με τα σωστά σου,
τότες θα πει οι αθάνατοι πως σ' έχουν ξεμωράνει. 360
Μα θα λαλήσω τώρα εγώ εδώ μπροστά στους Τρώες·
να! το κηρύχνω ορθά κοφτά, γυναίκα εγώ δε δίνω!
όμως το βιος όσό 'φερα στην Τροία απ' τ' Άργος, όλο
το δίνω, κι' απ' το πλούτος μου τους βάζω κι' άλλο ακόμα.»
.
Έτσι είπε αφτός και κάθησε. Κι' ο Πρίαμος κατόπι 365
σηκώθηκε, άντρας με μιαλό ισόβαρο του Δία.
Αφτός με λόγια φρόνιμα τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Ακούστε, Τρώες και βοηθοί, κι' ακούστε με, Δαρδάνοι,
για να σας πω όσα μου ζητάει μέσα η καρδιά στα στήθια.
Τώρα σαν πριν πηγαίνετε να φάτε μες στη χώρα, 370
κι' απέ στις βάρδιες όλοι σας! και ξάγρυπνοι όλη νύχτα.
Κι' ας σύρει ο κράχτης την αβγή στα βαθουλά καράβια
να πει στ' Ατρέα τους διο τους γιους, Μενέλα κι' Αγαμέμνο,
τι λέει ο Πάρης που για αφτόν πρωτάρχισε η διαμάχη.
Μα ας ρήξει τεχνικά κι' αφτό το λόγο, αν θεν να πάψουν 375
τον κακοκράχτη πόλεμο ως που τους σκοτωμένους
να κάψουμε· έπειτα ξανά χτυπιούμαστε, ώστε ο Δίας
να μας διαλύνει κι' ένας μας τη νίκη να κερδίσει.»
.
Είπε, κι' εφτύς τον άκουσαν κι' όχι κανείς δεν είπε. 379
.
Και πήγε ο κράχτης το πουρνό στα μελανά καράβια, 381
κι' εκεί τους βρήκε σε βουλή, τους πολεμοψημένους
Αργίτες, δίπλα στ' ακρινό του βασιλιά καράβι.
Κι' είπε, στη μέση στέκοντας, ο βροντολάλος κράχτης
«Τ' Ατρέα γιοι, κι' οι άλλοι εσείς των Αχαιών αρχόντοι, 385

μ' έστειλε ο Πρίαμος να πω κι' οι άλλοι οι αλογάδες
Τρώες — αν σας βολεί κι' εσάς και δε σας πολυνιάζει —
τι λέει ο Πάρης που για αφτόν πρωτάρχισε η διαμάχη.
Όλο το βιος όσό 'φερε μες στα γοργά καράβια
στην Τροία — που έτσι η θάλασσα να θε τον πνίξει πρώτα! — 390
το δίνει, κι' απ' το πλούτος του σας βάζει κι' άλλο ακόμα·
το τέρι όμως τ' απάρθενο του ξακουστού Μενέλα
λέει δεν το δίνει . . . ωστόσο εμείς τον βιάζουμε, δε φταίμε.
Κι' ακόμα αφτό με πρόσταξε να πω· να πάψτε, αν θέτε,
τον κακοκράχτη πόλεμο ως που τους σκοτωμένους 395
να κάψουμε· έπειτα ξανά χτυπιούμαστε, ώστε ο Δίας
να μας διαλύνει κι' ένας μας τη νίκη να κερδίσει.»
.
Είπε, κι' εκείνοι σώπασαν δίχως να βγάζουν λέξη.
Μα με καιρό τους λάλησε ο θαρρετός Διομήδης
«Τώρα όχι! α μη δεχτεί κανείς του Πάρη μήτε βιος του 400
μήτε Λενιό. Ολοφάνερο, όσο τυφλός κι' αν είσαι,
πως τώρα οι Τρώες μπλέξανε μες στου χαμού τα δίχτια.»
.
Είπε, και ζητωκράβγασαν με μια φωνή οι Αργίτες,
τι με καμάρι τ' άκουσαν τα λόγια του Διομήδη.
Τότες του κράχτη τ' απαντάει ο βασιλιά Αγαμέμνος 405
«Νιδιέ, να! ακούς και μόνος σου των Αχαιών το λόγο,
τι κραίνουν· να λοιπόν κι' εγώ τα ίδια αποφασίζω.
Μα το να κάψτε τους νεκρούς, αμπόδια δε σας βάζω·
τι μιας και πάει ο άνθρωπος, τι βλάφτει χέρι χέρι
αν μερωθεί το λείψανο με της φωτιάς τη χάρη; 410
Τ' όρκου μου ας είναι μάρτυρας ο Ελυμπήσος Δίας!»
.
Είπε, κι' υψώνει το χρυσό ραβδί προς τα ουράνια.
.
Κι' ο κράχτης πίσω μίσεψε κατά της Τριάς το κάστρο.
Και στην πλατέα αφτοί είτανε, οι Τρώες, συναγμένοι
όλοι μαζί, και κάθουνταν, τον κράχτη καρτερώντας 415
πότε θα φτάσει. Κι' έρχοντας ως στην πλατέα ο κράχτης,
καταμεσύς τους στέκεται και δίνει τα μαντάτα.
Κι' εκείνοι εφτύς σαν τ' άκουσαν, τα σύνεργα τοιμάζουν,

να παν να φέρουν τους νεκρούς, κι' άλλοι να κόψουν ξύλα. 418
Κι' απέ, σαν πρωτοχρύσωνε ο Ήλιος τα χωράφια 421
και μέσα απ' τ' Ωκιανού βαθιά τ' αγαλιοδρόμο κύμα
ανέβαινε στον ουρανό, κινούν με τα μουλάρια.
Και πού κανείς τον κάθε εκεί νεκρό να ξεδιαλύνει,
μον με νερό ξεπλαίνοντας τις ματωμένες σάρκες, 425
χύνοντας δάκρια πύρινα τους φόρτωναν στ' αμάξια.
Όμως να κλαίνε ο Πρίαμος δεν άφινε· κι' οι Τρώες
βαριόκαρδοι απάς στη φωτιά τους σώρεβαν σωπώντας·
κι' αφού τους έκαψαν, γυρνούν κατά της Τριάς το κάστρο. 429
.
Το ίδιο απ' τα καλόθρονα κι' οι Δαναοί καράβια 419
στέλνουν να φέρουν τους νεκρούς, κι' άλλους να παν για ξύλα. 420
Και τους νεκρούς σαν έφεραν, τους πήραν κι' έναν ένα 430
τους σώρεβαν πας στη φωτιά με πληγωμένα σπλάχνα·
κι' αφού τους έκαψαν, γυρνούν στ' ανάφρυδα καράβια.
.
Κι' όταν ακόμα μήτε αβγή, μον μισασπρίζει η νύχτα
τότες τριγύρω στη φωτιά συνάχτηκαν νομάτοι
των Αχαιώνε διαλεχτοί — και γύρω της μνημούρι 435
έφτιασαν ένα αχώριστο για όλους — απ' τον κάμπο
γυρνώντας· κι' έχτισαν κοντά καστρότειχο με πύργους
έτσι αψηλούς, διαφέντεμα δικό τους και των πλοίων.
Και με πορτιά τους βόλεψαν, μαστορικά δεμένα,
για νάχει μέσα απ' τα πορτιά των αμαξώνε δρόμο.
Έπειτα απ' όξω χάραξαν χαντάκι ομπρός στο κάστρο 440
βαθύ μεγάλο διάπλατο· και τούμπηξαν παλούκια.
.
Αφτά λοιπόν μαστόρεβαν οι άκουροι οι Αργίτες.
Και κάθουνταν τότε οι θεοί στον αστραποτινάχτη
Δία κοντά, και τη δουλιά θωρούσαν τη μεγάλη
των χαλκαρμάτωνε Αχαιών. Κι' ο Ποσειδός αρχίζει
και λέει, της γης ο σαλεφτής, διο φτερωμένα λόγια 445
«Δία πατέρα, τάχα ζει στον κόσμο απ' άκρη ως άκρη
άθρωπος πια που στους θεούς θ' ανοίξει την καρδιά του;
: Δε βλέπεις, πάλε εκεί μπροστά οι Δαναοί στα πλοία
έχτισαν κάστρο, κι' έσκαψαν χαντάκι γύρω γύρω,

μα δίχως δώρα και σφαχτά και των θεών να δώσουν. 450
Αφτό θα φημιστεί ως εκεί που χύνει φως ο ήλιος,
μα εκείνο εμείς που μ' ίδρο μας μεγάλο, εγώ κι' ο Φοίβος,
του Λαομέδου χτίσαμε, θαν το ξεχάσει ο κόσμος.»
.
Τότες ο Δίας τ' απαντάει, βαριά αγανακτισμένος
«Ωχού! τι λόγο, ανίκητε, μας είπες, κοσμοσείστη; 455
Καλά, άλλος τέτιο απ' τους θεούς να ξεστομίσει λόγο
που σούναι εσένα πιο αχαμνός στη δύναμη, στα χέρια.
Ναί, αφτό θα φημιστεί ως εκεί που χύνει φως ο ήλιος,
μα τι μ' αφτό; Σα φύγουνε οι παινεμένοι Αργίτες
με τα καράβια τους ξανά στην ποθητή πατρίδα, 460
τότες το κάστρο γκρέμισ' το και σκόρπα το στο κύμα,
και μ' άμμο σκέπασε ξανά τ' απλόχωρο ακρογιάλι.» 462
.
Έτσι κουβέντιαζαν οι διο. Και βασιλέβει ο ήλιος, 464
και τότες τέλιωσε η δουλιά των Αχαιών. Και πιάνουν 465
να σφάξουν και το δειλινό να φαν μες στις καλύβες.
Κι' ήρθαν καΐκια με κρασί της Λήμνος φορτωμένα
πολλά, που ο γιος τούς τάστειλε του Γιάσου, ο Καλοκράσης,
που γέννησε απ' το βασιλιά το Γιάσο η Αψιπύλη·
και χώρια για τ' Ατριά τους γιους, Μενέλα κι' Αγαμέμνο, 470
του Γιάσου ο γιος κρασί έδωκε να πάνε ως χίλια μέτρα.
Αγόραζε λοιπόν κρασί των Αχαιών το πλήθος,
πιος με λεβέτια χάλκινα και πιος με σιδερένια
και πιος μ' ασκιά βοϊδόπετσα· άλλοι με βόδια πάλι,
κι' άλλοι με σκλάβους· κι' έβαλαν ξεφάντωτο τραπέζι. 475
Κι' όλη τη νύχτα τρώγανε οι άκουροι οι Αργίτες
στον κάμπο, κι' όλοι οι Τρώιδες με τους βοηθούς στο κάστρο,
κι' όλη τη νύχτα συφορές τους μελετούσε ο Δίας,
άγρια βροντώντας· και χλωμή τους έκοβε τρομάρα.
Κι' έχυναν όλοι τους κρασί οχ τα ποτήρια χάμου, 480
μηδέ πριν τόλμησε να πιει κανείς τους, πριν να στάξει
λιγάκι πρώτα του δεινού βροντοτινάχτη Δία.
Πλάγιασαν τέλος να χαρούν και μια σταλιά τον ύπνο.
.
.

.

Θ

.

.

.

Κι' η κροκοστόλιστη η Αβγή φωτούσε κάθε στράτα,
κι' έκραξε των θεών βουλή ο βροντορήχτης Δίας
ψηλά ψηλά στον Έλυμπο με τις πολλές ραχούλες.
Κι' έλεγε αφτός, κι' όλοι οι θεοί προσεχτικά αγρικούσαν
«Ακούστε με όλες οι θεές, κι' όλοι οι θεοί αγρικάτε,, 5
για να σας πω όσα μου ζητάει μέσα η καρδιά στα στήθια·
αφτόν κανείς το λόγο μου ας μη ζητάει ν' αλλάξει,
μήτε θεός μήτε θεά, μόνε όλοι ναι να πείτε,
για να τελειώνει αφτή η δουλιά που θέλω χέρι χέρι.
Όπιο σας νιώσω χώρια μας πως μελετάει στον κάμπο 10
να κατεβεί κι' ή Δαναούς ή Τρώες να βοηθήσει,
πίσω στον Έλυμπο άσκημα θαρθεί κεραβνωμένος·
ή θαν τον ρήξω αρπώντας τον μακριά στον αραχνιάρη
τον Τάρταρο, όπου η πιο βαθιά κάτου απ' τη γη 'ναι τρούπα,
πούχει χαλκένια εκεί μπασιά και σιδερένιες πόρτες, 15
τόσο απ' τον Άδη πιο βαθιά όσο κι' η Γης απ' τ' άστρα·
τότες θα δει πόσο 'μαι εγώ πιο δυνατός σας όλων.
Ειδέ έλα, κάντε δοκιμή, να φωτιστείτε εδώ όλοι·
χρυσή τριχιά απ' τον ουρανό κρεμάστε και πιαστείτε
όλοι οι θεοί κι' οι θέαινες, μα δε θα κατορθώστε 20
ναν τον τραβήξτε εσείς στη γης απ' του ουρανού το θόλο
το Δία, ολόπρωτο οριστή, όσο πολύ κι' αν δρώστε.
Όμως να σύρω αν έπιανα κι' εγώ με τα καλά μου,
όλους σας με γιαλό και γης θα σας τραβούσα αντάμα.
Θάδενα τότες την τριχιά τριγύρω στου Ελύμπου 25
μιαν άκρη, κι' όλα θάμεναν τα πάντα στον αγέρα.
Τόσο όλους τους θεούς νικώ, νικώ όλους τους αθρώπους.» 27

.

Είπε, και ζέβει τα γοργά χαλκόποδα άλογά του 41
στ' αμάξι, πούτανε χρυσές με χήτες τριχωμένα.
Κατόπι χρυσοπλίστηκε, και το χρυσώριο πήρε
καλοφτιασμένο καμοτσί, κι' ανέβηκε στ' αμάξι.

Βάρεσε τότες τ' αλόγα τα τρέξουν· και πετούσαν 45
με ζήλο ανάμεσα της γης και τ' ουρανού τ' αστρένιου.
Έτσι ήρθε στη μυριόπηγη κυνηγοβόσκητη Ίδα,
στο Ξάγναντο, πούχε κλησιά, βωμό μοσκαχνισμένο·
εκεί τα ζα του ξέζεψε απ' το πανώριο αμάξι,
τάδεσε και με ένα πυκνό τα σκέπασε σκοτάδι. 50
Έκατσε απέκει στην κορφή δοξοκαμαρωμένος,
και μια την Τροία κοίταζε μια το καραβοστάσι.
.
Και κάτου τότες έπαιρναν οι Δαναοί να φάνε
στο πόδι· κι' άμα απόφαγαν, φορούσαν τ' άρματά τους.
Αντίκρυ πάλε οπλίζουνταν μες στο καστρί κι' οι Τρώες· 55
πιο λίγοι, κι' έτσι όμως να παν στη μάχη λαχταρούσαν
σφιχτή απ' ανάγκη, μη χαθούν τα τέρια, τα παιδιά τους.
Κι' όλες οι πόρτες άνοιξαν, κι' όλοι, πεζούρα αμάξια,
χύθηκαν όξω, και βουή σηκώθηκε μεγάλη.
.
Και σα ζυγώσανε οι στρατοί με τ' άρματα στα χέρια, 60
κουντρούν τομάρια και σπαθιά, κουντρούνε παλικάρια
χαλκοπλισμένα, και κοντά κοντά οι αφαλωμένες
είτανε ασπίδες, κι' άναψε μια ταραχή μεγάλη.
Και κλάμα ακούς και παίνεμα αντάμα αντρών που σφάζουν
και σφάζουνται, κι' η γης παντού στο αίμας κολυμπούσε. 65
.
Κι' όσο βαστούσε ακόμα αβγή και προχωρούσε η μέρα,
έβρισκαν κι' απ' τους διο οι ρηξές κι' ισόπεφτε τ' ασκέρι·
μα όταν ο ήλιος άγγιξε τα μεσουράνια απάνου,
πια τότε ο Δίας τέντωσε τη χρυσοζυγαριά του,
και βάζοντας της μοίρες διο σκοταδερού θανάτου — 70
των αντριωμένωνε Αχαιών, των αλογάδων Τρώων —
ζιάζει, απ' τη μέση πιάνοντας· κι' εφτύς των Αχαιώνε 72
γέρνει το μάβρο ριζικό. Τότε απ' την Ίδα ο Δίας 75
μπουμπούνισε άγρια, κι' αστραπή σφεντόνισε αναμένη
προς τον στρατό των Αχαιών· κι' εκείνοι σαν την είδαν,
κέρωσαν όλοι, και χλωμή τους έκοψε τρομάρα.
.
Τότες να μείνει ο Δομενιάς, να μείνει ο Αγαμέμνος

δε βάσταξε, ούτε οι Αίιδες, οι δουλεφτάδες τ' Άρη·
μονάχα ο γερο-Νέστορας έμενε ακόμα πίσω, 80
όχι όμως γιατί τόθελε, μον τ' ακρινό φαρί του
του τυραγνιούνταν, τι έφαγε μια σαϊτιά απ' τον Πάρη —
της ομορφόμαλλης Λενιός το ζηλευτό τον άντρα —
κατάκορφα, όπου στο κρανί πρωταρχινάει η χήτη,
κι' αφτή είναι η πιο βαριά πληγή. Και πήδηξε απ' τον πόνο — 85
τι μπήκε στο μιαλό ο χαλκός — και τ' άλλα μπέρδεψε άτια
καθώς κυλιούνταν στην πικρή σαΐτα καρφωμένο.
Κι' εκεί π' ο γέρος χύθηκε κι' έκοβε με την κάμα
τ' αλόγου τα παράλουρα, να! φτάνουν του Εχτόρου
τα γλήγορα άτια, κι' έφερναν τον άσκιαχτο αμαξά τους
μες στο κυνήγι. Τη ζωή θάχανε τότε ο γέρος, 90
μόνε τον είδε στη στιγμή ο θαρρετός Διομήδης
και χούγιαξε αγριοκράζοντας βοήθια του Δυσσέα
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
πού φέβγεις έτσι σαν κιοτής και γύρισες τις πλάτες;
Μωρέ ενώ τρέχεις, θα σου μπει κάνα κοντάρι πίσω ... 95
Στάσου! το μάβρο αυτό σκυλί να διώξουμε απ' το γέρο.»
.
Είπε, μα ο τετραπέρατος δεν άκουσε Δυσσέας,
Μον πέρασε σα φτερωτός κατά τα κοίλα πλοία.
.
Μα κι' όντας μόνος, ζύγωσε τους πρώτους ο Διομήδης,
κι' ομπρός στου γερο-Νέστορα σταμάτησε τ' αμάξι, 100
και κράζοντάς τον του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Γέρο μου, αχπώς σε τυραγνούν οι νιοι οι πολεμιστάδες,
τι έσβυσε η δύναμή σου πια, σε τρων τα δόλια χρόνια,
σούναι αργουλά και τ' άλογα, σαχλός ο παραγιός σου.
Μον έλα ανέβα δίπλα μου· να μάθεις σαν τι ζώα 105
είναι του Τρώα τ' άλογα, που ξέρουν μες στον κάμπο
απάνου κάτου σαν αητοί να κυνηγάν και φέβγουν,
π' απ' τον Αινεία μια φορά τα πήρα εγώ στη μάχη.
Μα αφτά οι αθρώποι ας τα νιαστούν, κι' έλα γραμμή στους Τρώες
μ' ετούτα εδώ ας χοιμήξουμε, κι' ο Έχτορας θα δει ίσως, 110
έχει ή δεν έχει μου ζωή στη φούχτα το κοντάρι.»
.

Είπε, κι' ακούει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης.
Έτσι οι γενναίοι παραγιοί τού πήραν το ζεβγάρι
ναν το νιαστούνε, ο Στένελος κι' ο σερπετός Βρυβάδης·
κι' αφτοί σα μπήκανε κι' οι διο στ' αμάξι του Διομήδη, 115
παίρνει στα χέρια ο Νέστορας τα πλουμισμένα γέμια
και τ' άλογα βαράει· κι' εφτύς τον Έχτορα ζυγώνουν.
Πού καθώς έτρεχε ίσα ομπρός, του ρήχνει ο αντριωμένος
Διομήδης, μα δεν πέτυχε, παρά τον αμαξά του
τον Ηνοπιά, τ' αράθυμου Θηβαίου γιο, καρφώνει 120
μπρόστηθα, στο βυζί κοντά, ενώ οδηγούσε τ' άτια.
Κι' όξω απ' τ' αμάξι κύλησε, πήραν και δρόμο πίσω
τα γλήγορα άτια, κι' έμεινε νεκρός εκεί στον τόπο.
Μάτωσε τότες η καρδιά του Έχτορα, μα κι' έτσι
άφισε εκεί βαριόκαρδος το σύντροφό του χάμου 125
πεσμένο, κι' άλλονε αμαξά ατρόμητο ζητούσε.
Και δίχως τ' άλογα οδηγό δεν έμειναν στο κάμπο
καιρόν πολύ· τι ήβρε το γιο σε λίγο του Βιφίτη,
τον άφοβο Αρχεπόλεμο, και μες σ' αμάξι αμέσως
τον έμπασε, και τούδωκε ναν του κρατάει τα γέμια.
.
Θάγλεπες τότες συφορά, δουλιές που θ' απορούσες, 130
και σαν αρνιά θα κλείνουνταν οι Τρώες μες στο κάστρο,
μα εφτύς τους είδε των θεών κι' αθρώπωνε ο πατέρας,
κι' αστραφτομπουμπουνίζοντας τινάζει φλογισμένο
αστροπελέκι κάτου, ομπρός στα ζώα του Διομήδη·
κι' η φλόγα πήδησε σκιαχτή απ' το καμένο θιάφι. 135
Κάπου απ' τ' αμάξι τ' άλογα ζαρώσανε απ' το φόβο,
τούπεσε κι' οχ τα δάχτυλα του γέρου τ' ώριο γκέμι —
του κόπηκε η καρδιά μαθές — και του Διομήδη τούπε
«Διομήδη, γύρνα τ' άλογα και δρόμο ξαναπίσω!
μηγάρ βοήθια δε νογάς πως δε μας στέργει ο Δίας; 140
Τώρα σ' αφτόν του Κρόνου ο γιος χαρίζει κάθε δόξα
σήμερα· απέ ύστερα κι' εμάς, αν θέλει, θα μας δώκει.
Ειδέ στου Δία τους σκοπούς αντίσταση δεν έχει,
έχε όση θες αντριά, επειδής πολύ είναι ανότερός μας.»
.
Τότες τ' απάντησε ο γερός παλικαράς Διομήδης 145

«Ναι, γέροντα, όλα γνωστικά τα μίλησες και δίκια,
μα η λύπη αφτή η βαριόκαρδη μου διαπερνάει τα σπλάχνα·
μια μέρα ο Έχτορας θα πει μιλώντας μες στους Τρώες
'Κυνήγι το Διομήδη εγώ τον πήγα ως τα καράβια.'
Έτσι ίσως παινεφτεί... μα η γης ας με ρουφήξει τότες!» 150
.
Τότες του λέει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Ωχού, τι λόγο, αδρέφι μου, σου ξεστομίζει η γλώσσα!
Μα αν πες ο Έχτορας δειλό σε πει και φοβητσάρη,
πιος Τρώας και πιος Δάρδανος, θαρρείς, θα τον πιστέψει;
πιά θα πιστέψουν θηλυκά των ασπιστάδων Τρώων, 155
πούδωκες χώμα κι' έφαγαν τα τρυφερά τους τέρια;»
.
Είπε, κι' εκείνος γύρισε φεβγάλα τ' άλογά του
πίσω μες στο κυνηγητό. Κι' ο Εχτορας κι' οι Τρώες
μ' αχό και γιούχα τούρηχναν πικρά σαϊτοκοτρώνια.
Και τούσκουξε με μια φωνή ο Έχτορας μεγάλη 160
«Διομήδη, εσένα οι Δαναοί περίσσα σε τιμούσαν
με κρέατα και με πρωτιά και ξέχειλο ποτήρια·
μα τώρα πια θα σ' αψηφούν... βρε εσύ γυναίκα εσύ είσαι!
Χάσου, βρωμόκουκλα! τι εγώ δε φέβγω, δε σ' αφίνω
να μας πατήσεις το καστρί, και να μας πάρεις στ' Άργος 165
τα τέρια μας· σου τάζω πριν πως θα σ' το πιω το αίμας.»
.
Έτσι είπε, και διπλόβουλα λογάριασε ο Διομήδης
να φέρει γύρα τ' άλογα κι' απάνου ναν του πέσει·
τρεις το λογάριασε φορές μες στης καρδιάς τα βάθια,
και τρεις βροντάει του Κρόνου ο γιος απ' τις κορφές της Ίδας, 170
στους Τρώες νιώσμα δείχνοντας μονοκερδίστρας νίκης.
.
Κι' έσκουξε τότε ο Έχτορας με μια φωνή μεγάλη
«Δαρδάνοι κονταρόπλιστοι και Τρώες και Λυκιώτες,
σαν άντρες βάρτε τους, παιδιά, σαν άξια παλικάρια!
Το βλέπω τώρα, γκαρδιακά απ' τα ουράνια ο Δίας 175
μου στέργει νίκη και τιμή, μα στους οχτρούς λαχτάρες.
Τήρα οι μουρλοί τι δα τειχιά να σοφιστούνε πήγαν,
σάπια και τιποτένια! Αφτά δε μου δειλιούν το μάτι·

έφκολα τ' άτια το σκαφτό χαντάκι θα πηδήσουν.
Μόνε σα φτάσω μια φορά ως στα γοργά καράβια, 180
το νου σας! έχετε έτοιμη φωτιά, κι' εγώ τους κάνω
στάχτη τα πλοία, κι' όλους τους σα γίδια τους παστρέβω.» 182
.
Είπε, και στ' άλογα έσκουξε να τρέξουν και τους είπε 184
«Καιρός σας τώρα τους πολλούς να μου πλερώστε κόπους 185
πούχει συχνά για σας τ' Αητιού η κόρη, η Αντρομάχη,
τι εσάς καρδόγλυκη ταγή σας βάζει πριν εμένα, 188
που ζηλεμένονε άντρα της με ξέρει ο κόσμος όλος. 190
Μόνε στα τέσσερα, κι' ομπρός! τρεχάτε καταπόδι.
Αφτούς αν πιάσουμε τους διο, ολπίζω τους Αργίτες 196
αφτή τη νύχτα στα γοργά πως θαν τους κλείσω πλοία.»
.
Κι' αφτοί, όσο ο τράφος έκλεινε απ' το τειχί ως στα πλοία, 213
πεζούρα αντάμα γιόμισε κι' αμάξα, που εκεί μέσα
στρυμώνουνταν, κι' ο Έχτορας τους στρύμωνε, παρόμιος 215
μ' Άρη γοργό, όταν τούδωκε τη νίκη ο γιος του Κρόνου.
Κι' αν θες με φλογερή φωτιά θαν τάκαιγε τα πλοία,
μόνε φωτίζει η δέσποινα τον Αγαμέμνο η Ήρα
να τρέξει ο ίδιος σύντομα τους άντρες να θαρρύνει.
Και τρέχει ομπρός απ' τη γραμμή των καλυβιών και πλοίων, 220
και με τη χέρα τη βαριά βαστούσε τη φλοκάτα,
μεγάλη κοκκινόβαφη, και πήγε στάθη απάνου
στο μελανό φαρδόσκαφο καράβι του Δυσσέα,
πούταν στη μέση για ν' ακούν καλά απ' τα διο τα μέρη. 223
Χούγιαξε εκείθες, κι' η φωνή αχούσε απ' άκρη ως άκρη 227
«Ντροπής, κιοτήδες Αχαιοί, φανταχτεροί ζορμπάδες!
Πού παν ρε οι παίνιες, πως εμείς είμαστε τάχα οι πρώτοι,
που τότες ρητορέβατε στη Λήμνο σα νταήδες 230
χάφτοντας βόδια και κρασί ρουφώντας, πως καθείς μας
Τρώες θ' αξίζαμε εκατό στον πόλεμο ή διακόσους;
Πού τώρα! μήτε μ' έναν τους δεν είμαστε καν ίσοι. 234
Δία πατέρα, αχτύφλωσες ποτές με τέτια τύφλα 236
κι' έκανες άλλο βασιλιά παντού του κόσμου μπαίγνιο;
Μα εδώ όταν μ' έφερνε η οργή, το ξέρεις με τα πλοία,
ποτές μου εγώ μυριόμορφο δεν πέρασα βωμό σου,

μα απάνου σ' όλους έκαψα βοδιών μεριά και πάχος 240
ποθώντας την καλόκαστρη να διαγουμίσω Τροία.
Μα, Δία, αφτό μου τον καημό καν ξάκουσέ μου τώρα·
δώσε καν να σωθούμε εμείς κι' απ' τα δεινά να βγούμε,
μηδ' άφινε έτσι Δαναούς να σφάζουνται από Τρώες.»
.
Έτσι είπε δάκρια χύνοντας, και συγκινάει το Δία, 245
και τούστρεξε να μη χαθεί Μον να σωθεί τ' ασκέρι.
Κι' εφτύς αητό ξαπόστειλε, τ' αληθινότατο όρνιο·
ζαρκάδι νυχοσήκωνε, γοργής λαφίνας θρέμμα,
που στον πανώριο τόρηξε σιμά βωμό του Δία,
όπου θυσίαζε ο λαός στον παντομάντη αφέντη. 250
Κι' αφτοί απ' το Δία σημαδιά θωρώντας πως τους ήρθε,
ρήχνουνται πάλι των οχτρών και ξαναβρίσκουν θάρρος.
.
Τότες απ' το Διομήδη πριν κανείς, κιας είταν τόσοι,
δεν είπε ομπρός πως τράβηξε με τ' άφταστα άλογά του,
πως το χαντάκι διάβηκε κι' αρχίνησε πελέκι, 255
Μον Τρώα αφτός πολύ πιο πριν σκοτώνει, τον Αγέλα,
το γιο του Φράδμου. Τ' άλογα γυρνούσε αφτός να φύγει·
σαν έστριψε όμως, τούμπηξε ανάμεσα στους διο ώμους —
στην πλάτη — τ' όπλο, κι' αντικρύ τού τόβγαλε ως τα στήθια.
Και πέφτει, κι' η αρματωσά βροντάει απάνωθές του. 260
.
Κατόπι παν τ' Ατρέα οι γιοί, Μενέλας κι' Αγαμέμνος,
κατόπι οι Αίιδες οι διο, γιομάτοι αντριά και θάρρος,
κατόπι ο άξιος Δομενιάς μαζί με το Μηριόνη
το σύντροφό του, ισότιμο του θνητοφάγου τ' Άρη·
Βρύπυγλος κατόπι, γιος καμαρωτός του Βαίμου. 265
Έννατος πήγε, λυγιστό τεντώνοντας δοξάρι,
ο Τέφκρος, και σταμάτησε πισάσπιδα του Αία.
Κι' άρχισε αμέσως σαϊτιές. Ο Αίας την ασπίδα
παραμερούσε· τότε αφτός τηρώντας μόλις χτύπαε
κάναν οχτρό, τον άφινε νεκρό εκειπά, και γύρναε 270
πίσω απ' τον Αία να κρυφτεί, σαν πίσω από μητέρα
παιδί· κι' αφτός τον σκέπαζε με τη λαμπρή του ασπίδα.
.

Τότες πιον πρώτο σκότωσε ο παινεμένος Τέφκρος;
Τον Αμοπά σαΐτεψε, γιο του Πολιαίμου, πρώτα,
τον Άρμενο κι' Ορσίλοχο κι' ισόθεο Οφελέστη, 275
το Δαίτορα, Μελάνιππο, Χρομιό, και Λυκοφόντη·
όλους σωρό τους έστρωσε στη γης την καρποδότρα.
Και σαν τον είδε, χάρηκε ο πρωταφέντης τ' Άργους
που Τρώων λόχους λιάνιζε απ' τ' άσπαστο δοξάρι,
και πάει κοντά του στέκεται και του λαλεί διο λόγια 280
«Τέφκρο μου, γιά στο χέρι σου, του Τελαμώνα θρέμα,
ρήχνε έτσι, μπας και δει ο στρατός φως μέρας κι' ο γονιός σου
ο Τελαμώνας, που μικρό σ' ανάθρεψε και πάντα
στον πύργο του σε φρόντιζε, κιας είσουν νοθοπαίδι·
μακριά' ναι αφτός, μα δόξασ' του στον κόσμο τ' όνομά του. 285
Κι' άκου το τι σου τάζω εγώ, που θαν το δεις να γίνει·
μια μέρα αν δώσει η Αθηνά κι' ο Ελυμπήσος Δίας
ναν την κουρσέψουμε την Τριά, τη μυριοπλούσια χώρα,
πρεσβιό στερνά από μένα εσύ θα λάβεις πρώτα πρώτα,
καν άμαξα διπλάλογη, καν τρίποδο λεβέτι, 290
καν κόρη νια που δίπλα σου τη νύχτα να πλαγιάζει.»
.
Τότες ο Τέφκος απαντάει, ο γιος του Τελαμώνα
«Τ' Ατρέα δοξασμένε γιε, τι με κεντάς να ρήχνω;
Τί, δεν το θέλω εγώ; Όσο καν πηγαίνει η δύναμή μου,
δεν πάβω, μόνε απ' τη στιγμή που τσάκισαν και φέβγουν, 295
όλο φιλέβω σαϊτιές και τους οχτρούς σκοτώνω.
Ως τώρα οχτώ τους έρηξα τριπλόδοντες σαΐτες,
κι' όλες σε σάρκες μπήχτηκαν παλικαράδων Τρώων,
μα αφτόν ν' αγγίξω δε μπορώ, το λυσσασμένο σκύλο.»
.
Έτσι είπε, κι' άλλη απ' τη χορδή του τίναξε σαΐτα 300
κατάγναντά του, κι' η καρδιά του ζήταε ναν τον σφάξει·
μα δεν τον βρήκε, μον χτυπάει το Γοργοθιό στο στήθος,
λεβέντη του Πριάμου γιο, που η μάνα του απ' τ' Αησύμι
νύφη ήρθε και τον γέννησε, η ροδοσταλαγμένη
Καστιάνειρα, πούχε θεάς κι' όχι γυναίκας κάλλη. 305
Και δίπλα ο νιος την κεφαλή γυρνάει, σαν παπαρούνα
π' άνοιξης άθια και καρπό σε κήπο φορτωμένη

λυγάει, σαν πιάσει δυνατός νοτιάς και τη φυσήσει·
έτσι έγυρε την κεφαλή που βάραινε απ' το κράνος.
.
Ξανά άλλη ο Τέφκρος τίναξε οχ τη χορδή σαΐτα
ίσια μπροστά στον Έχτορα, ζητώντας ναν τον σφάξει. 310
Μα αστόχησε κι' αφτό, γιατί τη στραβοπήγε ο Φοίβος,
μόνε τον Αρχεπόλεμο χτυπάει, τον αντριωμένο
του Έχτορα αλογοδηγό, ενώ στη μάχη ορμούσε.
κι' ομπρόστηθα, εκεί στου βυζιού τα μέρη, τον καρφώνει·
κι' όξω απ' τ' αμάξι κύλησε — πήραν και δρόμο πίσω
τα γλήγορα άτια — κι' έμεινε νεκρός αφτού στον τόπο. 315
.
Μάτωσε τότες η καρδιά του Έχτορα απ' τη λύπη·
όμως εκεί τον άφισε, κι' ας έκλαιγε το βλάμη,
και τον Κεβριόνη φώναξε τα γκέμια ναν του πιάσει,
τον αδερφό του εκεί κοντά· κι' αφτός ακούει και τρέχει.
Τότε όξω ο ίδιος πήδησε απ' το πανώριο αμάξι 320
σκούζοντας σα θεριό, κι' αρπάει στο χέρι μια κοτρώνα
κι' ίσια στον Τέφκρο χοίμησε, ναν τόνε φάει ζητώντας.
Αφτός τότε έβγαλε πικρή σαΐτα οχ τη φαρέτρα
και στη χορδή τη ζύγωσε· μα ενώ τραβούσε πίσω,
στον ώμο ο Έχτορας σιμά, όπου χωρίζει η κλείδα
λαιμό και στήθια κι' η πληγή είναι βαριά, εκεί πέρα 325
ενώ τον σκόπεβε, τ' αδρύ τού κάθισε κοτρώνι,
κι' έσπασε ο χτύπος τη χορδή. Και του μουδιάζει η χέρα
στη ρίζα, και στα γόνατα γκρεμίζεται και μένει,
κι' όξω απ' το χέρι τούπεσε το λυγιστό δοξάρι.
Μα ο Αίας δεν τον ξέχασε σαν έπεσε, μον τρέχει, 330
στέκει από πάνου του, κι' ομπρός του στήνει την ασπίδα.
Τότε από κάτου μπαίνοντας διο του πιστοί συντρόφοι,
ο Μηκιστιάς, του Έχιου ο γιος, κι' ο θεϊκός Αλάστρος,
στα πλοία τον επάγαιναν ενώ βαριά βογγούσε.
.
Πάλε του Κρόνου ο γιος καρδιά ξανάβαλε στους Τρώες 335
κι' ίσια αμπώξαν τους Αχαιούς ως στο βαθύ χαντάκι,
κι' έτρεχε ο Έχτορας φωτιά γιομάτος με τους πρώτους.
Σα σκύλος π' άγριου γουρουνιού ή ζαρκαδιού δαγκάνει

καπούλια πίσω και μεριά, με πείσμα κυνηγώντας,
και το μπερδέβει ενώ ζητάει τριγύρω να ξεφύγει· 340
έτσι ο λεβέντης Έχτορας τους κόλλησε, και πίσω
έσφαζε πάντα το στερνό· κι' εκείνοι δρόμο πάντα,
όπως μια μέρα γράφτηκε να φύγουν τα παιδιά τους.
Μα τέλος πια σα διάβηκαν χαντάκι και παλούκια
τρεχάτοι, κι' έπεσαν πολλοί απ' των οχτρών τα χέρια,
στάθηκαν τότες κι' έμεναν εκεί κοντά στα πλοία 345
σκούζοντας ένας τ' αλλουνού, και μ' απλωτά όλοι χέρια
τον κάθε φώναζαν θεό μ' αντάρα και περκάλια·
κι' ο Έχτορας τ' ωριότριχο ζεβγάρι απάνου κάτου
γύρναε, λες πλάκωσε Γοργό ή θνητοφάγος Άρης.
.
Μα σαν τους είδε, πόνεσε η μαρμαρόλαιμη Ήρα 350
κι' αμέσως λέει της Αθήνας διο φτερωμένα λόγια
«Ωχού μου, κόρη του Διός, Τι, πια δε θα νιαστούμε
μια ακόμα καν στερνή φορά τους Αχαιούς που σβύνουν;
Θάχουν θαρρώ άσκημα στερνά, και θαν τους συνεπάρει
ανεμοζάλη ενός αντρός· μα αφτός πάρα λυσσάζει, 355
ο Έχτορας, γιατί έκανε έργο πολύ και θρήνος.»
.
Τότε είπε κι' η θεά Αθηνά, του Δία η θυγατέρα
«Ναί, που ναν του κοπεί η ζωή και ναν του σβύσει η νιότη
εδώ μες στην πατρίδα του απ' Αχαιού κοντάρι!
Μα να! ο πατέρας πείσμωσε και γνώση πια δεν ξέρει, 360
ο έρμος! πάντα ανάποδος και ποθοχαλαστής μου.
:Και τα ξεχνάει πόσες φορές του γλύτωσα το γιο του,
τότε ο Βρυστιάς που μ' αγγαριές συχνά τον τυραγνούσε;
Εκείνος τότε κλαίγουνταν προς τους θεούς, κι' εμένα
ναν τον βοηθήσω μ' έστελνε οχ τα ουράνια ο Δίας. 365
Μα εγώ ας τα γνώριζα όλα αφτά, και τ' ανηλιού όταν τ' Άδη
το σκύλο κάτου στάλθηκε να φέρει οχ τη θολούρα,
δε γλύτωνε απ' την άπατη της Στύγας καταβόθρα.
Μα τώρα εμένα με μισεί, και πήγε και της Θέτης 370
το θέλημα τής τόκανε, π' ομπρός του, με το χέρι
κρατώντας το πηγούνι του, τα γόνατα φιλώντας,
του πρόσπεσε το γιόκα της ναν της καλοκαρδίσει.

Μα ας είναι, θα ξανάρθει αβγή να πει καλή μου κόρη.
Τώρα έλα εσύ συγύρισε τα γλήγορα φαριά μας,
όσο στου Δία εγώ να μπω το θεϊκό παλάτι 375
και του πολέμου τ' άρματα να βάλω, για να δούμε
αν με τα μας ο Έχτορας θ' αναγαλλιάσει τάχα
όταν στα διάβατα άξαφνα φανούμε του πολέμου,
για και θα θρέψει με ψαχνό και πάχος κάνας Τρώας
όρνια και σκύλους, πέφτοντας εκεί κοντά στα πλοία.» 380
.
Έτσι είπε, και την άκουσε η κρουσταλλόκορφη Ήρα,
και πάει ευτύς και συγυρνάει τα χρυσοστέφανα άτια,
η Ήρα η αρχιθέαινα, του Κρόνου η θυγατέρα.
Και μες στου Δία η Αθηνά το γονικό παλάτι
χάμου αμολάει στο πάτωμα τ' αφράτο φόρεμά της, 385
ξομπλιό σκουτί, που κέντησε μονάχη μ' επιστήμη,
και τα τσαπράζα βάζοντας του Συγνεφοσυνάχτη
φορούσε τ' άρματα να βγει στη δακροδότρα μάχη.
Κι' ανέβηκε στο φλογωπό τ' αμάξι, και στα χέρια
άδραξε το βασταγερό βαρύ τρανό κοντάρι, 390
που όταν το σείνει παραλεί των μαχητών τους λόχους,
όσους η κόρη οχτρέβεται τ' ανίκητου πατέρα.
Κι' η Ήρα με το καμοτσί γοργά βαράει τα ζώα.
Και τ' ουρανού αφτοθέλητη βροντάει κι' ανοίγει η πύλη,
που τη φυλάνε οι Εποχές, που κι' έχουν τη φροντίδα
του Έλυμπου και τ' Ουρανού, κι' αφτές απάνου βάζουν 395
το πυκνωμένο σύγνεφο για το τραβούνε πίσω·
μέσα από κει αστραπότρεχα τραβούσαν τ' άλογά τους.
.

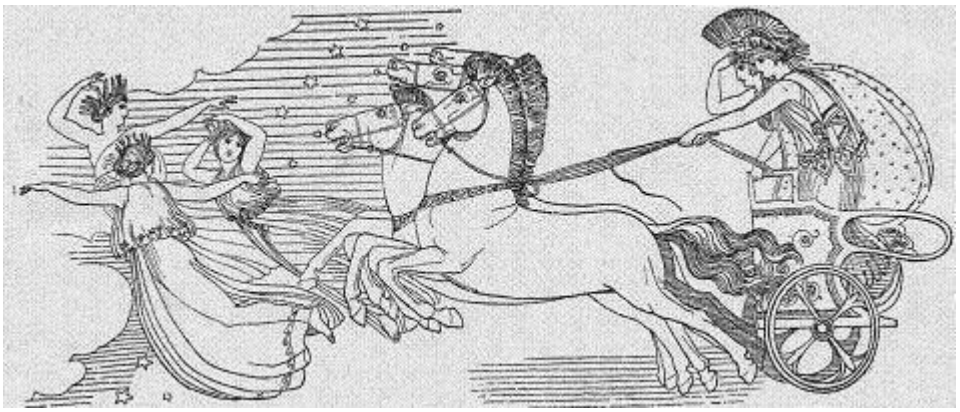

.

Πήρε φωτιά οχ την Ίδα ο γιος του Κρόνου σαν τις είδε,
και τη χρυσόφτερη Ίριδα ναν τους μιλήσει στέλνει
«Τρέχα, ανεμόποδη Ίριδα, και στείλ' τες πίσω· ενάντια
ας μη μου παν, γιατί άσκημα θα σμίξουμε στη μάχη. 400
Γιατί ένα λόγο θαν τους πω, που θ' αληθέψει κιόλας·
θα σακατέψω τ' άτια τους αφτού μες στα λουριά τους,
θάν τις γκρεμίσω κάτου αφτές, θα σπάσω και τ' αμάξι —
μηδέ σε δέκα ολοκλήρους που κυκλοφέρνουν χρόνους
δεν έχουνε γιατριά οι πληγές π' ανοίγει ο κεραβνός μου — 405
για ναν το δει η κυρά Αθηνά σαν πώς με πολεμούνε.
Ειδέ την Ήρα, αδιαφορώ, τι κάνει δε θυμώνω·
σύστημα τόχει ότι κι' αν πω να βάζει πάντα αμπόδια.»
.
Είπε, και κάτου η Ίριδα κινάει οχ τις ραχούλες
της Ίδας, και στον Έλυμπο ναν τους το πει ανεβαίνει. 410
Κι' εκεί στου μυριολόγγωτου βουνού τα πρωτοπόρτια
τις βρήκε και τις σταματάει, και λέει το τι είπε ο Δίας
«Πού τρέχετε; σαν τι λωλιά σας μπήκε στο κεφάλι;
Μην τύχει, λέει του Κρόνου ο γιος, και Δαναό βοηθήστε.
Γιατί ετσιδά φοβέρισε, που θαν το κάνει κιόλας· 415
Θα σακατέψει τ' άτια σας αφτού μες στα λουριά τους,
θα σας γκρεμίσει κάτου εσάς, τ' αμάξι θα σας σπάσει —
μηδέ σε δέκα ολόκληρους που κυκλοφέρνουν χρόνους
δεν έχουνε γιατριά οι πληγές π' ανοίγει ο κεραβνός του —
για ναν το δεις, κυρά Αθήνα, σαν πώς τον πολεμούνε. 420
Ειδέ την Ήρα, αδιαφορεί, τι κάνει δε θυμώνει·
σύστημα τόχει ότι κι αν πει να βάζει πάντα αμπόδια.
Μα εσύ, σκυλίτσα αδιάντροπη, θυμώδισσα, αν τολμήσεις
με τα σωστά σου αγνάντια του κοντάρι να σηκώσεις.»
.
Έτσι είπε η ανεμόποδη θεά και φέβγει πάλι. 425
Τότες γυρνάει την Αθηνά και συντυχαίνει η Ήρα
«Ωχού μου, αμάλαγη θεά, τώρα άσε ας μη ζητάμε
για αθρώπους να πιανόμαστε με των θεών τον πρώτο·
άλλοι από δάφτους θεν ας ζουν, θεν άλλοι ας παν στον Άδη,
έτσι όπιοι λάχουνε. Ειδέ αφτός, τον ορισμό του ας κάνει· 430
δουλιά του Τρώες κι' Αχαιούς να κυβερνά όπως κρίνει.»

.

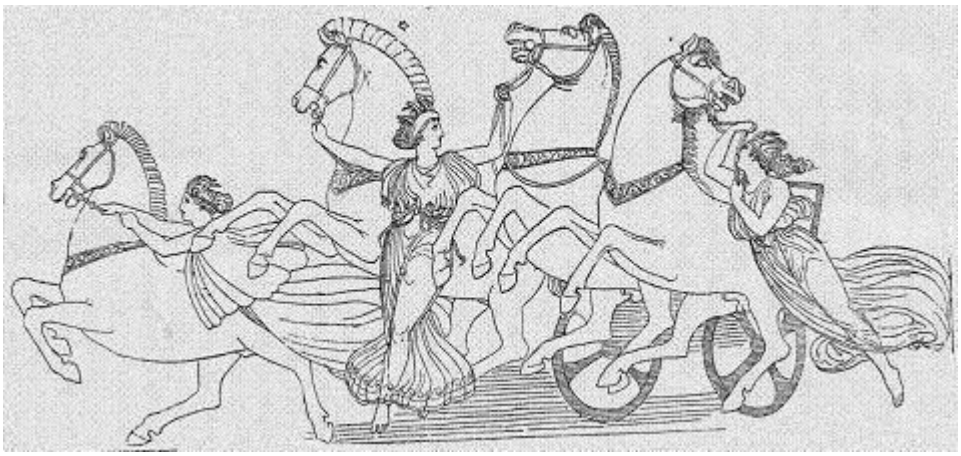

.

Είπε, και πίσω γύρισε τ' ωριότριχο ζεβγάρι.
Κι' οι Εποχές τούς ξέζεψαν τ' αψηλοπίλαλα άτια
και τάδεσαν στ' αθάνατο παχνί τους, και τ' αμάξι
τόγυραν πας στα γιαλιστά απ' όξω μπροστοτοίχια. 435
Κι' οι διο τους στα χρυσά σκαμνιά καθίζουν μες στων άλλων
θεών τον κύκλο, κι' είχανε τα σπλάχνα μαραμένα.

.

Τότε οχ την Ίδα των θεών κι' αθρώπωνε ο πατέρας
κινάει να πάει στον Έλυμπο, και σε λιγάκι φτάνει
με την καλόροδη άμαξα στα θεϊκά λημέρια.
Εκεί του λύνει ο Ποσειδός τα ζώα, και σεντόνι 440
απλώνει απάς στην άμαξα και στα στασιά τη βάζει.
Κι' αφτός σ' ολόχρυσο θρονί, ο βροντολάλος Δίας,
να κάτσει πάει, κι' ο βούναρος καθώς πατούσε σιούνταν.
Χώρια του εκεί καθήσανε οι διο θεές μονάχες
δίχως μια λέξη ναν του πουν ή ναν τον χαιρετήσουν. 445
Μα αφτός στο νου του τόνιωσε το τι είχαν και τους είπε
«Γιατί, Ήρα, τόσο, κι' Αθήνα, γιατί είστε μουδιασμένες;
Μα Τι, αποστάσατε μαθές στη δοξοδότρα μάχη
σφάζοντας Τρώες, π' άσβυστη κι' οι διο τους έχετε έχτρα;
Λαχτάρα σας! με την αντριά και δύναμη μου πούχω, 450
δε με γυρνούσαν όσοι εδώ θεοί είναι στα ουράνια·
μα εσάς τ' αφράτα στήθια σας πριν τάπιασε τρεμούλα,
πριν δείτε καν τον πόλεμο και τα φριχτά του πάθια.
Μα ακούστε τώρα τι θα πω, το τι σας καρτερούσε·
μιας και σας βάραε ο κεραβνός, σας λέω, με τ' άτια πίσω 455

πια δε θα βλέπατε Έλυμπο και θεϊκά λημέρια.»
.
Είπε, κι' αφτές βαριόμησαν, η Αθήνα κι' η Ήρα.
Οι διο τους κάθουνταν, η μια κοντά κοντά στην άλλη,
και για τους Τρώες συφορές στο νου τους μελετούσαν.
Κι' η Αθηνά δεν έβγαλε μια λέξη, μον σωπούσε,
κι' άγρια ας την έπιανε ο θυμός σκασμένη με το Δία· 460
μα απ' το θυμό ξεχείλισε η Ήρα και του κάνει
«Τι είναι που κάθεσαι και λες, γιε φοβερέ του Κρόνου;
Καλά το ξέρουμε κι' εμείς, αντριά αχαμνή δεν έχεις·
όμως μας καιν τα σπλάχνα μας των Αχαιών τα πάθια,
που θάχουν σαν κακά στερνά κι' ίσως χαθούν στα ξένα.» 465
.
Τότες γυρίζει κι' απαντάει ο Συγνεφοσυντάκτης 469
«Με το πουρνό και πιο πολύ, κυρά γελαδομάτα, 470
θα δεις τον παντοδύναμο του Κρόνου γιο, αν το θέλεις,
που θ' αφανίζει τον πυκνό των Αχαιώνε ασκέρι.
Τι δε θα πάψει ο Έχτορας τ' αλύπητο πελέκι
πριν του Πηλέα ο γιος ξανά προβάλει απ' το καράβι. 474
Γιατί έτσι η Μοίρα τόγραψε. Κι εγώ, αν εσύ θυμώνεις, 477
δε χολοσκάνω, μηδέ αν πας πέρα ως την άκρη άκρη
της γης και του πελάγου, εκεί που ο Γιαπετός κι' ο Κρόνος
κάθουνται, κι' ούτε χαίρουνται δροσαχνισμένα αγέρια 480
ούτ' ήλιο, κι' είναι ολόγυρα τα βάθια του Ταρτάρου·
αν καταντήσεις κι' ως εκεί, εγώ τα πείσματά σου
δεν τα ψηφάω, γιατί όμιο σου θεριό δε βρίσκεται άλλο.»
.
Είπε, μα δεν τ' απάντησε μηδέ μια λέξη η Ήρα.
.
Βούτηξε τότες στο γιαλό τ' όμορφο φως του ήλιου, 485
σκοτάδι απάνου σέρνοντας στη γης την καρποδότρα.
Κι' έδυσε ο ήλιος άθελα των Τρώων, μα οι Αργίτες
με πόθο μ' αναγάλλιαση τη σκοτεινή είδαν νύχτα.
.
Τότε ο λεβέντης Έχτορας με το στρατό απ' τα πλοία
τραβάει, και κάνει συντυχιά κοντά στο χόχλιο ρέμα, 490
σε λόφο απ' όθες φαίνονταν ως πέρα ο κάμπος όλος.

Και χάμου αφτοί ξεπέζεψαν ν' ακουρμαστούν το λόγο
που τους μιλούσε ο Έχτορας, στα χέρια του κρατώντας
κοντάρι ως έντεκα πηχών, με το χαλκένιο στόκο
πούλαμπε ομπρός κι' ολόχρυσο τον έσφιγγε ζουνάρι. 495
Σ' αφτό ακουμπώντας έπιασε ναν τους μιλήσει κι' είπε
«Ακούστε, Τρώες και βοηθοί, κι' ακούστε με, Δαρδάνοι!
Εγώ 'πα, πριν πως κάθε οχτρό και πλοίο θα χαλάσω,
και τότες πίσω στ' αψηλό πως θα γυρίσω κάστρο·
μα κρίμας πριν που βράδιασε, τι η νύχτα πρώτα πρώτα 500
γλύτωσε πλοία κι' Αχαιούς κοντά στο γυρογιάλι.
Μα τώρα ας την ακούσουμε τη μαβροφόρα Νύχτα,
κι' ελάτε δείπνο ας στρώσουμε. Και τ' άλογα οχ τ' αμάξια
ξεζέψτε τα και βάλτε τους λίγη ταγή να φάνε,
κι' έπειτα πλούσια πρόβατα απ' το καστρί και βόδια 505
αμέσως φέρτε, και ψωμί κρασί απ' τα σπιτικά σας.
Και σύρτε μάστε στα λογγά όσα μπορείτε ξύλα,
π' ολονυχτύς πολλές φωτιές ως να χαράξει η μέρα
να καίμε, και μεσούρανα να φτερουγίζει η λάμψη,
μήπως οι άκουροι Αχαιοί βαρθούν και νύχτα ακόμα 510
πας στα πλατιά της θάλασσας να μας ξεκόψουν στήθια.
Δίχως καν αίμα κι' ήσυχοι ας μη μπαρκαριστούνε,
μόνε ας αρπάξουν κι' ένα διο πληγές — κι' ας τις γλεντάνε
στ' Άργος εκεί — από μυτερό κοντάρι ή από σαΐτα,
ενώ πηδάν στα πλοία τους, που να μη βιάζεται άλλος 515
να καταπιάνεται άχαρους πολέμους με τους Τρώες.»
.
Είπε, και ζητωκράβγασαν οι Τρώες, και ξεζέβουν 542
οχ το ζυγό όλα τ' άλογα δρωμένα, και τα δένουν
με τα λουριά ο καθένας τους στ' αμάξι του από δίπλα.
Έπειτα πλούσια πρόβατα απ' το καστρί και βόδια 545
φέρνουν αμέσως, και ψωμί κρασί απ' τα σπιτικά τους,
και παν μαζέβουν στα λογγά όσα μπορούσαν ξύλα.
.
Έτσι όλη νύχτα κάθουνταν στις στράτες του πολέμου 553
περήφανοι όλοι, κι' έκαιγαν πολλές φωτιές τριγύρω.
Πώς τ' άστρα απάνου ολόλαμπρα, με το λεφκό φεγγάρι 555
στη μέση τους, φωτοβολούν σαν τύχει καλοσύνη,

κι' όλες οι ράχες φαίνουνται, και χαίρεται ο τσοπάνης· 559
τόσες των πλοίων μεταξύ και των νερών του Ξάνθου 560
φωτιές θαρρούσες π' άναψαν μπροστά στο κάστρο οι Τρώες.
Χίλιες στον κάμπο καίγανε φωτιές, κι' από πενήντα
κοντά σε κάθε κάθουνταν νυχτοφωτίστρα φλόγα·
και τ' άτια, βίκο τρώγοντας κι' ασπρόγλυκο κριθάρι,
την ώρια πρόσμεναν αβγή όρθια κοντά στα πλοία. 565

.
.
.

I

.
.
.

Σαν έτσι οι Τρώες φύλαγαν· μα τους Αργίτες μάβρη
τρομάρα θέριζε, φυγής συντρόφισσα ατιμάστρας,
και πλήγωνε βαρύς καημός κάθε αρχηγού τα σπλάχνα.
Πώς ψαροθρόφα θάλασσα διο άνεμοι αντάμα δέρνουν,
ο ζέφυρος με το βοριά, άμα άξαφνα πλακώσουν 5
μέσα απ' τη Θράκη, και με μιας το μελανό της κύμα
θεριέβει κι' όξω απ' το γιαλό πετάει σωρό τα φύκια·
να πώς παράδερνε η ψυχή στων Αχαιών τα στήθια.

.

Κι' ο γιος τ' Ατριά από τα δεινά κατάκαρδα θλιμένος
γύρναε παντού και πρόσταζε τους βροντολάλους κράχτες 10
χώρια έναν ένα σε βουλή τους στρατηγούς να κράξουν
δίχως φωνές· και δούλεβε κι' ατός του με τους πρώτους.
Κι' άκαρδοι παν και στη βουλή καθίζουν. Τότε εκείνος
σηκώθη δάκρυα χύνοντας, σα βρύση βουρκωμένη
που χύνει απ' αψηλό γκρεμό τα θολωπά νερά της· 15
έτσι δακριοστενάζοντας ναν τους μιλάει αρχίζει
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
ο Δίας μ' έχωσε βαθιά μες σε ζημιά μεγάλη,
ο έρμος! πριν που μούταξε κουνώντας το κεφάλι,
πως πριν μισέψω εγώ από δω, την Τριά θα την κουρσέψω, 20
και τώρα γέλασμα κακό βουλήθηκε στο νου του,
και στ' Άργος πίσω μού μηνάει να φύγω ντροπιασμένος

κιάς έχασα τόσο λαό... μα φαίνεται πως έτσι
το θέλει ο παντοδύναμος του Κρόνου γιος, που ως τώρα
πολλών χωρώνε γκρέμισε, κι' ακόμα θα γκρεμίσει,
τα κάστρα· τι στο χέρι του να κάνει ότι τ' αρέσει. 25
Μον όλοι ελάτε! ας κάνουμε όπως εγώ προστάζω·
ας φύγουμε με τα γοργά καράβια στην πατρίδα,
τι πια δεν το κουρσέβουμε το ξακουσμένο κάστρο.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι κόμπιασαν και σα βουβοί σωπούσαν.
Ώρα πολλή είταν ήσυχοι με σπλάχνα μαραμένα, 30
μα με καιρό τους μίλησε ο θαρρετός Διομήδης
«Τ' Ατρέα γιε, παραλαλείς, και θ' αντικρούσω εσένα
πρώτα — με λόγο, έτσι σωστά — κι' αφέντη, μη θυμώσεις.
Το θάρρος πρώτα μούβρισες σ' όλους μπροστά, και μούπες
είμαι κιοτής κι' απόλεμος· μα αν είμαι, εδώ οι Αργίτες 35
το ξέρουν όλοι, γέροι νιοι. Όμως εσένα τόνα
σου χάρισε μονάχα ο γιος του Κρόνου ο λοξογνώμας·
σούδωκε αρχή και πιο πολύ απ' όλους μας ορίζεις,
όμως αντριά δε σούδωκε πούχει την πρώτη αξία.
Καλότυχε, τέτια που λες, λοιπόν θαρρείς αλήθια 40
έτσι είναι τ' Άργους τα παιδιά απόλεμοι κιοτήδες;
Μα εσένα αν σ' έπιασε όρεξη να σηκωθείς να φύγεις,
σύρε! να δρόμος ανοιχτός, να πλοία στ' ακρογιάλι! 43
Όμως οι άλλοι οι Δαναοί με τις θρεμένες χήτες 45
θα μείνουν ως να πάρουμε το κάστρο. Ειδέ ας τραβάνε,
κι' αφτοί κι' οι στόλοι τους μαζί, στην ποθητή πατρίδα·
τι εμείς, εγώ κι' ο Στένελος, δεν πάβουμε ως να βρούμε
άκρη της Τριάς· γιατί θεός μας έχει εδώ φερμένους.»
.
Είπε, και ζητωκραύγασαν με μια φωνή οι Αργίτες, 50
τι με καμάρι τ' άκουσαν τα λόγια του Διομήδη.
.
Τότες ο γερο-Νέστορας σηκώθηκε όρθιος κι' είπε
«Διομήδη, και στη μάχη εσύ είσαι γερός περίσσα,
και στη βουλή όλους ξεπερνάς τους συνομήλικούς σου.
Όσοι Αχαιοί, το λόγο σου κανείς δε θ' αψηφήσει, 55
δε θ' αντιπεί· μα στης δουλιας δεν πήγες κι' ως στο βάθος.

Είσαι μαθές και νιος — και γιο θα σ' είχα εγώ στα χρόνια,
τον πιο μικρό — μα γνωστικά τα κουβεντιάζεις όμως. 58
Μον έλα εγώ, πούμαι θαρρώ πια γέρος, όλα ως πέρα 60
ας τα ξηγήσω κι' ας τα πω· κι' ας μην καταφρονέσει
κανείς το λόγο μου, ουδ' αφτός ο βασιλιά Αγαμέμνος.
Αγριάθρωπος — δίχως πατριά και κοινωνιά — 'ναι εκείνος
που αίμας γυρέβει αδερφικό, κατάρατες διχόνιες.
Όχι! διχόνιες η θολή δε θέλει τώρα νύχτα, 65
θέλει φρουρά. Και λέω ας παν κι' όξω απ' το κάστρο βάρδιες
κοντά ας πλαγιάσουν στο σκαφτό εδώ κι' εκεί χαντάκι.
Στους νιους να τι είχα ναν τους πω. Κατόπι εσύ, Αγαμέμνο,
άρχισε, πούσαι κεφαλή των βασιλιάδων όλων,
και στρώσε τους των προεστών τραπέζι. Σου τεριάζει, 70
δε σούναι ατέριαστο· κρασί γιομάτες σου οι καλύβες,
που πάσα μέρα οι Δαναοί σού κουβαλούν με πλοία
απάνου στον πλατύ γιαλό απ' αντικρύ οχ τη Θράκη.
Έχεις του κόσμου τ' αγαθά, τι τόσο ορίζεις πλήθος.
Κι' όταν συντύχουν όλοι εκεί, ακούς αφτόν που γνώμη
προβάλει πιο καλύτερη, και χρειαζόμαστε όλοι 75
μια άξια πολύ και φρόνιμη, τι καιν κοντά στα πλοία
άπειρες οι οχτροί φωτιές... που πιον δε σφάζει η πίκρα;
Ναι, το στρατό ή θα φάει αφτή η νύχτα ή θαν τον σώσει.»
.
Είπε, κι' εκείνοι πείστηκαν κι' όχι κανείς δεν είπε.
Και να φυλάξουν βγήκανε νομάτοι αρματωμένοι 80
με λοχαγούς του Νέστορα το γιο το Θρασυμήδη,
τους αδελφούς Ασκάλαφο και Γιάλμενο, γιους τ' Άρη,
το Δήπυρο, τον Αφαριά, τον άφοβο Μηριόνη,
και με το Λυκομήδη, γιο του Κρέοντα αντριωμένο.
Εφτά 'χαν οι φρουροί αρχηγούς, και νιοί εκατό ακλουθούσαν 85
κάθε αρχηγό, έχοντας μακριά στα χέρια τους κοντάρια.
Και πήγαν έκατσαν τειχιού ανάμεσα και τάρφου·
εκεί φωτιά άναψε ο καθείς κι' ετοίμασαν να φάνε.
.
Κι' ο γιος τ' Ατρέα μαζεφτούς τους πρώτους στην καλύβα
τους πήγαινε όλους, και λαμπρό τους έβαζε τραπέζι. 90
Κι' εκείνοι σ' έτοιμα άπλωσαν λιγούδια, ομπρός στρωμένα.

Κι' όταν πια τέλος χόρτασαν καλά με φαγοπότι,
άρχισε ο γέρο-Νέστορας να γνωμοπλέχνει πρώτος,
π' απ' όλων πιο καλή και πριν τούβγαινε πάντα η σκέψη.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε 95
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
τέλος κι' αρχή από σένα εγώ θα κάνω, γιατί ορίζεις
κόσμο πολύ, και σούβαλε του Κρόνου ο γιος στο χέρι
ραβδί εξουσίας για να τηράς πώς νάναι εφτυχισμένοι.
Πλείσα για αφτό εσύ πάει να δεις και κάθε χριά να κάνεις, 100
μα κι' άλλου γνώμη να δεχτείς που πιάσει να μιλήσει
επί καλού· τι κέρδος σου, σα βγει καλό στη μέση.
Μα εγώ ας σας πω τι πιο σωστό μου φαίνεται πως είναι.
Άλλο κανείς καλύτερο δε θα σκεφτεί απ' τη σκέψη
αφτή που εγώ στοχάζουμαι κι' από καιρό και τώρα, 105
ακόμα απ' όντας θύμωσες, θεόσπαρτε, και πήγες
μες στ' Αχιλιά και τ' άρπαξες την κόρη Βρισοπούλα . . .
όχι όμως και με γνώμη μας. Τι πόσα εγώ δε σούπα
να σ' αμποδίσω! όμως εσύ απ' το θυμό αγριεμένος
πείραξες άντρα ανότερο που κι' οι θεοί τιμάνε, 110
τι έχεις παρμένα του τη νιά. Όμως και τώρα ας δούμε,
πώς σωτηριά θενάβρουμε φιλιώνοντάς τον πάλι
με λόγια περικαλεστά με τιμημένα δώρα.»
.
Τότες του λέει τ' Ατρέα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους
«Γέρο, δεν τάπες ψέματα τα δύστυχά μου πάθια. 115
Έφταιξα, δεν τ' αρνιέμαι εγώ. Ναι, με στρατό μεγάλο
είν' ίσος όπιον πάρει ο γιος από καλό του Κρόνου,
σαν τώρα αφτόν που τίμησε κι' αφάνισε τ' ασκέρι.
Μιας κι' έφταιξα όμως το στρεβλό κεφάλι μου αγρικώντας,
πρόστιμο δίνω κι' έτοιμος ξανά 'μαι να φιλιώσω, 120
κι' ομπρός σας σ' όλους ξακουστά θα νοματίσω δώρα.
Εφτά τριπόδια απύρωτα, δέκα χρυσού κομάτια,
λεβέτια ως είκοσι λαμπρά, γερά άτια βραβεμένα
δώδεκα π' όλα κέρδισαν στο τρέξιμο βραβεία.
Φτωχός δε θάναι ο άνθρωπος που θε του πάνε τόσα, 125
άδιο δε θάναι από χρυσό και βιος τ' αρχοντικό του
αν έχει όσα μού κέρδισαν τ' αλόγατά μου πλούτη.

Και νιές εφτά π' αμίμητα δουλέβουν θαν του δώσω
Λέσβισσες, που σαν κούρσεψε την πλούσια Λέσβο ατός του,
τις πήρα εγώ, που τέρι τους δεν είχανε στα κάλλη. 130
Αφτές του δίνω, και μαζί τη νια που πριν του πήρα,
τη Βρισοπούλα, κι' όρκονε θαν τ' ορκιστώ μεγάλο,
ποτές πως δεν την άγγιξα, στο στρώμα της δε μπήκα,
π' όλοι στον κόσμο σύστημα γυναίκες τόχουν κι' άντρες.
Αφτά όλα θαν τα λάβει εφτύς. Μα αν των θεώνε πάλι 185
μας δώκει η χάρη το καστρί να πάρουμε των Τρώων,
ας μπει και πλοίο με χαλκό και μάλαμα ας φορτώσει
γιομάτα, σα μοιράζουμε το πράμα, και γυναίκες
όπιες τ' αρέσουν Τρώισσες ως είκοσι ας διαλέξει,
απ' τη Λενιό ύστερα τις πιο λαχταριστές στα κάλλη. 140
Κι' αν τ' Άργος, τον αφρό της γης, δούμε ξανά, τον κάνω
γαμπρό μου· την αγάπη μου σαν τον Ορέστη θάχει,
τ' αγόρι που μες στ' αγαθά μ' αντρώνεται και χάδια.
Κι' έχω μες στ' ομορφόχτιστο παλάτι μου τρεις κόρες,
τη Λαοδίκη, Ιφιάνασσα, και τη Χρυσόθεμή μου, 145
κι' όπια τους θέλει, ανέδωρη την παίρνει στου Πηλέα
τον πύργο· εγώ όμως και προικιά πολλά θα την προικίσω,
τόσα που ως τώρα κόρης του κανείς δεν έδωκε άλλος.
Τι εφτά καλοκατοίκητες θαν του χαρίσω χώρες,
τη χορταροστρωμένη Ιρή, την Καρδάμυλα, Ενόπη, 150
την όμορφη Έπια, τη Φηρά, την Άνθια πούχει τόσες
βαθιές βοσκές, την Πήδασο με τα πολλά τ' αμπέλια,
όλες στη θάλασσα κοντά, στα σύνορα της Πύλος.
Πλούσιος τις κατοικάει λαός με πρόβατα και βόδια,
που σα θεό θαν τον τιμούν με δώρα, και μπροστά του 155
θα τρέχουν τις πολύκερδες ναν τους δικάζει δίκες.
Αφτά του δίνω αν τους θυμούς ξεχάσει πια. Ας μερώσει!
Ένας, ο Άδης, μέρωση δεν ξέρει ή περικάλια,
για αφτό κι' απ' όλους τους θεούς πια τον μισούν στον κόσμο.
Κι' ας μη μου κάνει αντίσταση, τι εγώ πιο βασιλιάς του, 160
πιο — ξέρει — γεροντότερος εγώ 'μαι και στα χρόνια.»
.
Τότες του λέει ο Νέστορας ο γερο-αλογολάτης
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,

τώρα άξια δώρα και καλά προσφέρνεις τ' Αχιλέα.
Μον έλα προεστούς διο τρεις ας στείλουμε, π' αμέσως 165
να παν ως στην καλύβα του κι' εκεί ναν τον συντύχουν.
Μα στάσου, εγώ θα πω σας πιούς, κι' αφτοί όχι ας μη μας πούνε.
Πρώτος ο γερο-Φοίνικας ομπρός ας οδηγέβει,
Επειτα του Λαέρτη ο γιος κι' ο Αίας ο μεγάλος·
και κράχτες, διο ας ακολουθούν, ο Νόδιος κι' ο Βρυβάτης. 170
Και τώρα φέρτε μας νερό να νίψουμε τα χέρια
κι' όλους διατάξτε να σταθούν με σέβας, τι του Δία
θα κάνουμε μια δέηση, ανίσως μας πονέσει.»
.
Είπε, κι' εκείνοι τ' άκουσαν με προθυμιά το λόγο.
Εφτύς νερό τους έχυσαν οι κράχτες να νιφτούνε,
κι' οι νιοί κροντήρια με πιοτό γιομίσανε ως τα χείλια, 175
κι' όλους κερνούνε, απ' τους θεούς με τα καφκιά αρχινώντας
Και στάξοντας, σαν ήπιανε όσο η καρδιά ζητούσε,
σηκώνουνται απ' του βασιλιά να πάνε την καλύβα,
ενώ πολλές τους έδινε ο Μέστορας ορμήνιες,
όλα λεφτολογώντας τους, μα του Δυσσέα πρώτα 180
τούλεγε και του σύσταινε ότι μπορεί να κάνει
και του Πηλιά τον άξιο γιο να φέρει στα νερά τους.
.
Αφτοί έτσι τότες παίρνουνε την αμμουδιά άκρη άκρη
του πολυτάραχου γιαλού, πολλά περικαλώντας
της γης το σείστη Ποσειδό το θάμα του να κάνει
και την περήφανη ψυχή να πείσουν τ' Αχιλέα.
Και στα γοργά σαν έφτασαν των Μυρμιδόνων πλοία, 185
τον ήβραν που διασκέδαζε μ' ωριόφωνο λαγούτο,
ομορφοπλούμιο, κι' αργυρό είχε ζυγό από πάνου,
που διάλεξε απ' τ' Αητιού το βιος σαν πήρε το καστρί του·
μ' αφτό γλεντούσε, αρματωλών παλικαριές λαλώντας,
κι' αντίκρυ είταν ο Πάτροκλος μονάχος καθισμένος 190
ήσυχος, πότε το σκοπό θα πάψει καρτερώντας.
Κι' αφτοί προχώρησαν, μπροστά ο θεϊκός Δυσσέας,
κι' ομπρός του στάθηκαν. Κι' αφτός πετιέται ξαφνισμένος —
απ' το σκαμνί που κάθουνταν — με το λαγούτο κι' όλα·
όρθιος μαζί κι' ο Πάτροκλος σηκώθη σαν τους είδε. 195

Κι' έκραξε του Πηλέα ο γιος καλοσορίζοντάς τους
«Γιά σας, καλό σ' μας ήρθατε ... (ά κάπια σφίγγει ανάγκη!)...
αδρέφια μούστε πάντα εσείς, κιας θύμωσα των άλλων.»
.

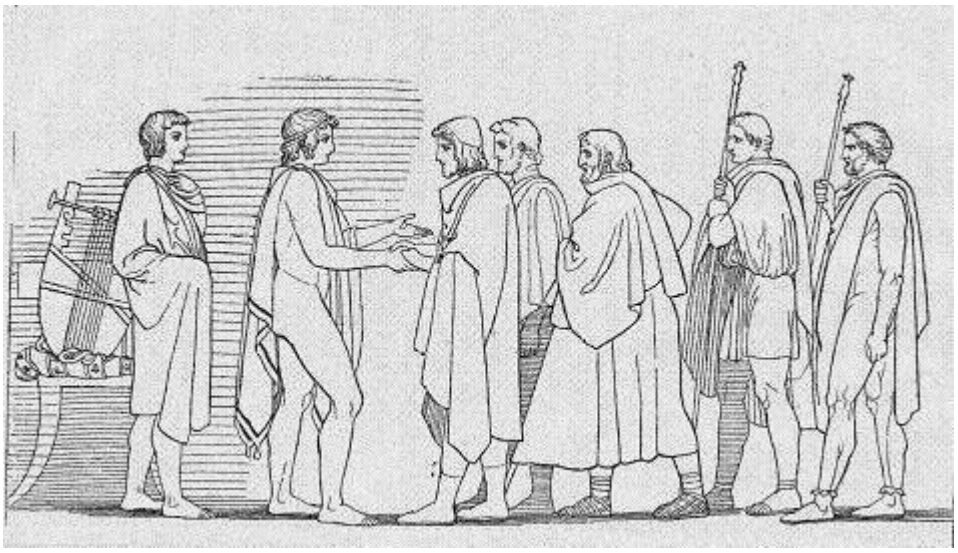

.
Έτσι είπε, και τους έφερε πιο μέσα στην καλύβα
και στα σκαμνιά τους κάθισε και τ' άλικά του πέφκια, 200
κι' εφτύς γυρνάει κι' εκεί κοντά φωνάζει του Πατρόκλου
«Βάλε εδώ ομπρός μας, Πάτροκλε, κροντήρι πιο μεγάλο,
άσ 'το έτσι το κρασί πιο αγνό, δώσε ολωνών ποτήρια·
φίλους ξενίζει η στέγη μου τους πιο λαχταρισμένους.»
.
Είπε, κι' ακούει ο Πάτροκλος τα λόγια του συντρόφου. 205
Και στρώνει αμέσως τάβλαρο με της φωτιάς τη λάμψη,
κι' απάνου αρνιού καλόθρεφτου και τράγου βάζει πλάτη,
βάζει και γουρουνόραχη γιαλιστερή του πάχους·
που ενώ του τις βαστούσε ο γιος του Δάρη, ο Αφτομέδος,
με το μαχαίρι ο θεϊκός τις έκοβε Αχιλέας,
και σαν τις καλολιάνισε, τις πέρασε στις σούγλες. 210
Κι' έκαψε ο Πάτροκλος καλή φωτιά, ο λεβέντης άντρας.
Κι' η φλόγα αφού ξεθύμανε και χώνεψαν τα ξύλα,
στρώνει τη θράκα, τα σουγλιά μ' αλάτι πασπαλίζει,
τ' απλώνει απάνου απ' τη φωτιά, ακουμπιστά στις φούρκες.
Κι' αφού πια τα καλόψησε και κένωσε σε δίσκους, 215
πήρε μες σ' ώρια κάνιστρα ψωμί, και στο τραπέζι
τόβαλε απάνου. Μοίρασε το κριάς κι' ο Αχιλέας,

κι' έπειτα κάθισε αντικρύ του θεϊκού Δυσσέα,
έτσι απ' τον άλλο τοίχο εκεί, και του Πατρόκλου τούπε
πρώτα το μέρος των θεών να πάρει και να κόψει. 220
Κι' έρηξε αφτός τις προσφορές μες στης φωτιάς τις φλόγες
Τότε όλοι σ' έτοιμα άπλωσαν φαγιά στρωμένα ομπρός τους.
.
Και πια σα χόρτασαν καλά γερό με φαγοπότι,
γνέφει του γερο-Φοίνικα ο Αίας· και θωρώντας
αφτό ο Δυσέας, ξέχειλο γιομίζει το ποτήρι
με το κρασί, και χαιρετάει το θεϊκό Αχιλέα
«Για σου, Αχιλέα! Αρχοντικό τραπέζι δε μας λείπει 225
και στην καλύβα κάτου εκεί του βασιλιά Αγαμέμνου,
τώρα κι' εδώ· τι έχει πολλά να φάμε όπως ποθούμε.
Μα ο νους μας σε ξεφάντωμα και σε χαρές δεν είναι,
Μον βλέποντας βαρύ κακό φοβούμαστε, αρχηγέ μου,
και τρέμουμε· τι είναι άγνωστο: θα μας σωθούν τα πλοία, 230
ή θα χαθούνε, εξόν εσύ κοντάρι αν ξαναπιάσεις.
Τι ομπρός στο κάστρο πέζεψαν και στο καραβοστάσι
οι Τρώες οι λιοντόψυχοι κι' οι ξακουστοί σύμμαχοι
και μες στον κάμπο καιν πολλές φωτιές, και λεν πια τώρα
πως σβάρνα ως μες στα φτερωτά καράβια θα μας πάρουν. 235
Κι' όλο του Κρόνου ο γιος δεξά σημάδια δείχνοντάς τους
αστράφτει· κάτου ο Έχτορας φωτιά γιομάτος άγρια,
παντού χειμάει ορπίζοντας στο Δία, ούτε λογιάζει
θεούς κι' αθρώπους, μον φριχτή τον συνεπήρε φρένια.
Και πότε νάβγει η ρόδινη περικαλιέται αβγούλα, 240
τι τάζει, τ' ακροφίγουρα των καραβιών θα κόψει,
κι' αφτά θα κάψει μ' άσβυστη φωτιά, και τους Αργίτες
θα πελεκήσει εκεί κοντά μες στου καπνού τη ζάλη.
Τα τρέμω αφτά κατάκαρδα, μην του τη βγάλουν πέρα
την παινεσιά οι θεοί, κι' εμάς μην είναι εδώ γραφτό μας 245
να πέσουμε όλοι δίχως πια να ξαναδούμε τ' Άργος.
Μα σήκω! αν τ' Αργιτόπουλα σε μέλει καν και τώρα
να σώσεις απ' τα βάσανα κι' απ' των οχτρών τους χτύπους.
Εσύ ύστερα θα λαχταρείς, μα τρόπο πια δε θάχει
να βρεις γιατριά, μιας το κακό και γίνει· μόνε σκέψου 250
πώς θα μας σώσεις πριν πολύ απ' την κακή την ώρα.

Μα, αδρέφι, σ' τόπε διο και τρεις ο γέρος σου πατέρας
στη Φτία, την ώρα που στο γιο τ' Ατριά σε προβοδούσε
Παιδί μου, νίκη η Αθηνά κι' η Ήρα, αν θεν, θα δώσουν, 255
μα εσύ τη μεγαλόψυχη καρδιά σου μες στα στήθια
να περιορίζεις· πιο καλά συφέρνει η πραοσύνη.
Παραίτα πια τη δύστροπη λογοτριβή, και τότες
περσότερο όλοι, γέροι νιοι, θα σ' έχουν τιμημένο.'
Να! τι σ' αρμήνεβε, μα εσύ ξεχνάς· όμως και τώρα 260
πάψε, ορέ αδρέφι, κι' άφισε το σπλαχνοφάγο πείσμα,
κι' αξίας δώρα ο βασιλιάς σου δίνει αν ξεχολιάσεις.
Μον έλα τώρα πρόσεχε, κι' εγώ όλα εδώ ένα ένα
θα πω όσα δώρα σούταζε μπροστά μας στο καλύβι.
Εφτά τριπόδια απύρωτα, δέκα χρυσού κομάτια,
λεβέτια ως είκοσι λαμπρά, γερά άτια βραβεμένα 265
δώδεκα, π' όλα κέρδισαν στο τρέξιμο βραβεία.
Φτωχός δε θάναι ο άθρωπος που θε του πάνε τόσα,
άδιο δε θάναι από χρυσό και βιος τ' αρχοντικό του
αν έχει όσα του κέρδισαν τ' αλόγατά του πλούτη.
Και νιες εφτά π' αμίμητα δουλέβουν θα σου δώσει 270
Λέσβισσες, που σαν κούρσεψες την πλούσια Λέσβο ατός σου,
τις πήρε αφτός, που τέρι τους δεν είχανε στα κάλλη·
αφτές σου δίνει, και μαζί τη νια που πριν σου πήρε,
τη Βρισοπούλα, κι' όρκονε θα σ' ορκιστεί μεγάλο
ποτές πως δεν την άγγιξε, στο στρώμα της δε μπήκε, 275
π' άντρες γυναίκες, αργηγέ, συνήθια τόχουν όλοι.
Αφτά όλα θα σ' τα δώσει εφτύς. Μα αν των θεώνε πάλι
μας δώκει η χάρη το καστρί να πάρουμε των Τρώων,
μπαίνεις και πλοίο με χαλκό και μάλαμα φορτώνεις
ξέχειλο, σα μοιράζουμε το πράμα, και γυναίκες 280
όπιες σ' αρέσουν Τρώισες ως είκοσι διαλέγεις,
απ' τη Λενιό ύστερα τις πιο λαχταριστές στα κάλλη.
Κι' αν τ' Άργος, τον αφρό της γης, δούμε ξανά, να γίνεις
γαμπρός του· την αγάπη του σαν τον Ορέστη θάχεις,
τ' αγόρι που τ' αντρώνεται μες στ' αγαθά και χάδια. 285
Κι' έχει μες στ' ομορφόχτιστο παλάτι του τρεις κόρες,
τη Λαοδίκη, Ιφιάνασσα, και τη Χρυσόθεμή του,
κι' όπια τους θες, ανέδωρη στο γονικό σου πύργο

την πας· μα αφτός και με προικιά πολλά θαν την προικίσει,
τόσα που ως τώρα κόρης του κανείς δεν έδωκε άλλος. 290
Τι εφτά καλοκατοίκητες θα σου χαρίσει χώρες,
τη χορταροστρωμένη Ιρή, την Καρδαμύλα, Ενόπη,
την όμορφη Έπια, τη Φηρά, την Άνθια πούχει τόσες
βαθιές βοσκές, την Πήδασο με τα πολλά τ' αμπέλια.
όλες στη θάλασσα κοντά, στα σύνορα της Πύλος. 295
Πλούσιος τις κατοικάει λαός με πρόβατα και βόδια
που σα θεό θα σε τιμούν με δώρα, και μπροστά σου
θα τρέχουν τις πολύκερδες ναν τους δικάζεις δίκες.
Αφτά σου δίνει αν το θυμό του στέρξεις πια ν' αφίσεις.
Μα αν πάρα σούναι μισητός τ' Ατρέα ο γιος, κι' εκείνος 300
κι' αφτά τα δώρα του, μα εμάς λυπήσου καν τους άλλους
π' όλους μάς έσφιξε ο οχτρός, κι' εμείς θα σε τιμούμε
σάμπως θεό· τι σ' ολωνών θ' ανυψωθείς τα μάτια —
σ' το τάζω — τώρα σφάζοντας τον Έχτορα, γιατί ήρθε
κοντά πολύ, σαν πούναι τος γιομάτος άγρια λύσσα, 305
τι λέει, κανένας ίσος του δεν είναι απ' τους Αργίτες,
όσοι κι' αν ήρθανε ως εδώ με την αρμάδα οχ τ' Άργος.»
.
Τότε ο γοργός τ' απάντησε γιος του Πηλέα κι' είπε
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
πρέπει το λόγο ορθά κοφτά μια να σας πω για πάντα,
το τι έχω ασάλεφτο σκοπό να κάνω, τι δε θέλω 310
να μούρχεται άλλος απ' αλλού κι' εδώ να τριζειμύζει·
τι άλλα όπιος κρύβει στην καρδιά κι' άλλα του λεν τα χείλια
τόνε μισώ όσο μισητή μούναι η μπασιά και τ' Άδη. 313
Μήτε τ' Ατρέα λέω ο γιος δε θα με πείσει εμένα 315
μήτε άλλος σας κανείς, γιατί σπολλάτη δα δε μούπαν
που δίχως πάντα ανασασμό τους Τρώες πολεμούσα.
Και τι μου μένει πούσυρα τόσα πολλά μαρτύρια 321
μ' αιώνιες μάχες, τη ζωή σαν τίποτα αψηφώντας;
Πώς πάει η κλώσσα το σπυρί στ' αφτέρωτα πουλιά της
σα βρει κανένα, κ' έπειτα ψοφά απ' την πείνα ατή της,
έτσι κι' εγώ πολλές νυχτιές περνούσα ξαγρυπνώντας, 325
και μέρες μες στα αίματα βουτούσα και στους φόνους,
και με στρατούς χτυπιόμουνα για τα δικά τους τέρια.

Δώδεκα ως τώρα κούρσεψα με τα καράβια χώρες·
πεζός, ως έντεκα θαρρώ στης Τριάς τους κάμπους γύρω·
κι' απ' όλες πήρα 'να σωρό πολύτιμα μ' αξία, 330
και πάγαινα του βασιλιά και τάδινα Αγαμέμνου.
Κι' εκείνος, πίσω μένοντας μες στο καραβοστάσι,
τάπαιρνε, λίγα μοίραζε, πολλά κρατούσε ο ίδιος,
και τ' άλλα τάδινε πρεσβιά στων Αχαιών τους πρώτους.
Αφτών δεν τ' άγγιξε κανείς· και μοναχά από μένα 335
μου πήρε και κρατάει τη νια που λαχταρούσα· τώρα
στο στρώμα ας μου τη χαίρεται! Όμως γιατί των Τρώων
να κάνουν πόλεμο έπρεπε οι Δαναοί; Πια ανάγκη
τόσο λαό τ' Ατρέα ο γιος να μάσει, κι' εδωπέρα
να φέρει; ή όχι απ' αφορμή της λυγερής Ελένης;
Τι, μόνοι τις γυναίκες τους τις αγαπούν στον κόσμο 340
τ' Ατρέα οι γιοί; Όπιος έχει νου και γνώση, τη δική του
τη θέλει και την αγαπάει, καθώς αφτή κι' ατός μου
μ' όλη αγαπούσα την καρδιά κιας τήνε πήρα σκλάβα.
Μα αφού με γέλασε, κι' αφτή την πήρε μου απ' τα χέρια,
να με δολώσει ας μη ζητάει . . . τον ξέρω, δε με πιάνει. 345
Μόνε, Δυσσέα, μ' εσένα πια και τους λοιπούς αρχόντους
ας δει να σώσει οχ της φωτιάς τις φλόγες τα καράβια.
Να! μάλιστα έφτιασε πολλές δουλιές χωρίς εμένα,
έχτισε ακόμα και τειχί, κοντά άνοιξε χαντάκι
πλατύ μεγάλο, κι' έμπηξε παλούκια απάς στο λάκκο. 350
Μα κι' έτσι τον αντροφονιά γιο του Πριάμου πίσω
ναν τον βαστάξει δε μπορεί· μα εγώ όσο πολεμούσα,
πού να τολμήσει απ' το καστρί μακριά να ξεμυτίσει!
Μον τόσο, ως στη Ζερβόπορτα και στην οξά, κοτούσε.
Εκεί με πρόσμενε μια αβγή, λίγο η στερνή του νάναι ... 355
Και τώρα αφού τον Έχτορα δε θέλω να βαρέσω,
άβριο του Δία κάνοντας θυσία και των άλλων
θεών — γιομίζοντας καλά τα πλοία αφού τα ρήξω
στη θάλασσα — θα δεις, αν θες κι' αποθυμάς, να σκίζουν
πρωΐ πρωΐ τα πλοία μου το ψαροθρόφο κύμα, 360
και μέσα νάφτες πρόθυμους με το κουπί στα χέρια.
Κι' αν πρύμο αγέρι ο σαλεφτής της γης μου προβοδήσει,
την τρίτη αβγή στην όμορφη πατρίδα μου θ' αράξω.

Εκεί άπειρα έχω π' άφισα για δω σαν πήρα δρόμο·
μα κι' άλλο βιο, όσο μούλαχε, εδώ απ' την Τριά θα πάρω, 365
χαλκό και σίδερο ψαρύ και λυγερές γυναίκες,
χρυσό θα πάρω . . . μα τη νια αφτός που μούχε δώσει
πίσω την πήρε αγέρωχα, ο βασιλιά Αγαμέμνος.
Έτσι όλα μολογήστε τα καθώς τα παραγγέλνω,
ορθάνοιχτα, που πια κανείς το φέρσιμό του Αργίτης 370
να μη σηκώνει, αν κι' άλλους σας σκοπό 'χει να γελάσει,
σαν που ψυχή δε ντρέπεται ... μα εμένα όσο κι' αν είναι
ξαδιάντροπος, θα δείλιαζε και να με δει στα μάτια.
Μαζί του εγώ πια σε βουλή δε συντροφιάζω ή μάχη·
τι μ' έβλαψε με γέλασε, και πια με λόγια πάλι 375
δε με τσακώνει — σώνει του — μον ήσυχος ας βγάζει
τα μάτια του, γιατί το νου τού πήρε ο γιος του Κρόνου.
Τα δώρα του εγώ τα κλωτσάω και σα σκουπίδια τάχω.
Μήτε κι' αν δέκα κι' είκοσι φορές μου δώκει τόσα,
όσα έχει τώρα, κι' απ' αλλού αν ήθε λάβει ακόμα, 380
μήτε όσα στον Ορχομενό, κι' όσα στη Θήβα μπαίνουν
του Μισιριού όπου βρίσκεται πιο απ' όλους βιος στον κόσμο —
κι' αφτή είναι ως εκατόπορτη, κι' όξω από κάθε πόρτα
διακόσοι βγαίνουν μ' άλογα κι' αμάξια μαχητάδες —
μηδέ κι' αν τόσα μούδινε όσα τα φύλλα ή τα άνθια, 385
μήτε έτσι δε μου πείθει πια τη γνώμη, δε μ' αλλάζει,
ως που όλη την καρδόπνιγη βρισιά να μου ξεράσει.
Μήτε με κόρη του παντριές δε θέλω, κι' αν ακόμα
παράβγαινε με τη χρυσή στην ομορφιά Αφροδίτη
και σε δουλιές κι' αργόχερα θεά Παλλάδα αν είταν, 390
μήτε έτσι δεν την παίρνω εγώ, μον άλλονε ας γυρέψει,
όπιος του πάει κι' είναι άρχοντας καλύτερος μου εμένα.
Τι δα αν με σώσουν οι θεοί και φτάσω ως στην πατρίδα,
ας είναι ο γέρος μου καλά κι' αφτός μου βρίσκει νύφη.
Να, αρχοντοπούλες βρίσκουνται στη Φτιά και στην Ελλάδα 395
πολλές, γεννήματα αρχηγών π' ορίζουν πολιτείες,
κι' όπια τους θέλω, τέρι εγώ την κάνω αγαπημένο.
Εκεί όλο μ' έβιαζε συχνά πόθος βαθύς να σύρω,
και κόρη αφού στεφανωθώ, νυφούλα ταιριασμένη,
μ' αφτή το βιος να χαίρουμαι που σώριασε ο Πηλέας. 400

Τι δε μ' αξίζουν την ψυχή εμένα μήτε κι' όσους
πλούσια χώρα θησαβρούς λεν είχε του Πριάμου
πριν έρθουν τ' Άργους τα παιδιά, στα χρόνια της ειρήνης,
μήτε όσα στη βραχότοπη Πυθό λεν μέσα κλείνει
τ' Απόλλου του προφυλαχτή το μαρμαροκατώφλι. 405
Γιατί τ' αρπάς τα πρόβατα και τραχηλάτα βόδια,
τριπόδια ακάπνιστα αποχτάς και ξανθοκέφαλα άτια,
μα αθρώπου πίσω την ψυχή μήτε αρπαγή τη φέρνει
μήτε και χρήμα, αν μια φορά διαβεί τον δοντοφράχτη·
Τι η μάννα μου η λεφκόποδη θεά μού λέει, η Θέτη, 410
πως τύχες διο λογιών με παν στο τέλος του θανάτου·
ανίσως μένω γύρω εδώ και πολεμάω το κάστρο,
πάει δε θα δω πια γυρισμό, μα αιώνια θάχω δόξα·
μα αν ξαναπάω στο σπίτι μου, στη λατρεφτή πατρίδα,
μούναι χαμένη η δόξα μου, μα μακρινή η ζωή μου. 415
Μάλιστα συβουλέβω εγώ και τους λοιπούς σας, πρύμη 417
να βάλτε για τον τόπο σας, τι πια άκρη δε θα βρείτε
της Τριάς· γιατί μ' απόφαση το χέρι του από πάνου
της έβαλε του Κρόνου ο γιος, και θάρρεψε ο λαός της. 420
Μον σύρτε οι διο σας τ' όχι μου στους αρχηγούς να πείτε,
Δυσσέα κι' Αία, τι είναι αφτό των προεστών το χρέος,
ξανά για να συλλογιστούν, κι' άλλη να βρούνε τέχνη
που ναν τους σώσει οχ του φιδιού το στόμα τα καράβια
και το στρατό, τι τώρα αφτή δε γίνεται, ας το ξέρουν. 425
Μα ο Φοίνικας ας μείνει εδώ να κοιμηθεί μαζί μας, 427
κι' αντάμα πιάνουμε κουπί για τη γλυκιά πατρίδα
άβριο... αν το θέλει· στανικά δε θέλω ναν τον πάρω.»
.
Είπε, κι' όλοι έμειναν ξεροί χωρίς να βγάλουν λέξη 430
σα σαστισμένοι· τι σφιχτά πολύ τους τόπε τ' όχι.
Μα με καιρό είπε ο Φοίνικας ο γερο-αλογολάτης,
σπώντας στα δάκρια, τι έτρεμε μην πάθουν τα καράβια
«Στο νου πια αν τόβαλες να πας, λεβέντη μου Αχιλέα,
και να βοηθήσεις μια σταλιά δε θέλεις τα καράβια 435
απ' τη φωτιά, σαν που θυμός σού πείσμωσε τα σπλάχνα,
πώς τότες θέλεις πίσω σου, παιδί μου, εδώ να μείνω
μόνος; Μ' εσένα μ' έστειλε ο γέρος σου πατέρας

τότε όταν απ' τη Φτιά στο γιο τ' Ατριά σε προβοδούσε,
αρχάρη ακόμα κι' άπραγο, ακάτεχο από μάχες 440
και συντυχές όπου αποχτούν φήμη και δόξα οι άντρες.
Για τούτο μ' έστειλε, όλα αφτά να σ' τα μαθαίνω, κι' έτσι
λόγων να γίνεις ρήτορας και δουλεφτής πολέμων.
Έτσι, παιδί μου, ξέρε το, μακριά σου εγώ δε μένω,
κι' ακόμα αν μούταζε ο θεός τα έρμα γερατιά μου 445
να ξύσει, και λεβέντη νιο σαν πρώτα να με κάνει,
σαν όταν τη ροδότσουπρη Ελλάδα πρωταφήκα
για ν' αποφύγω διαφορές με τον πατέρα Αμύντα.
Αφτός μου καρδιοθύμωσε για μια πανώρια σκλάβα
π' αγάπαε, και το πρώτο του καταφρονούσε τέρι, 450
τη μάννα μου. Κι' αφτή ήθελε τους διο ναν τα χαλάσουν,
κι' όλο με ξόρκιζε τη νια να πάω και να πλακώσω.
Την άκουσα και τόκανα. Κι' ο γέρος μου πατέρας
εφτύς σαν πήρε μυρουδιά, με φοβερές κατάρες
μ' άρχισε, κι' όλο δέουνταν στις άγριες Καταδιώχτρες
ποτές να μην καθήσει γιος στο γόνα μου, βγαλμένος 455
από σπορά μου· κι' οι θεοί ξακούνε την κατάρα,
ο Άδης κάτου στ' άνηλια της γης κι' η Περσεφόνη.
Τότε έτσι μούρθε το σπαθί να πάρω ναν τον σφάξω,
μα κάπιος με ξεχόλιασε θεός θυμίζοντάς μου
την καταδίκη του λαού, του κόσμου τις βλαστήμιες, 460
α θε με λεν πατροφονιά παντού μες στην Ελλάδα·
Μα ο γέρος να μου βαργομάει κι' εγώ στο σπίτι πάντα
να σουρταφέρνω, πια η καρδιά δε βάσταε μου στα στήθια.
Πόσα δε μούπαν όλοι τους, βλαμάκια και ξαδέρφοι,
πόσα δεν έκαναν αφτού να με βαστάξουν σπίτι! 465
Τι πλούσια θέλεις πρόβατα, τι τραχηλάτα βόδια
μούσφαζαν, τι καλόθρεφτα καψάλιζαν γουρούνια,
π' αστράφτανε του πάχους τους στρωμένα μες τις φλόγες·
πόσο κρασί δεν πιόθηκε απ' τα σταμνιά του γέρου!
Νύχτες εννιά δε μ' άφιναν, μον πλάγιαζαν τριγύρω 470
φυλάγοντας με τη σειρά, δίχως στιγμή να λείψει
φωτιά, μια κάτου απ' της αβλής τις αψηλές κολόνες,
άλλη στο πρόσπιτο, μπροστά στου γιατακιού την πόρτα.
Όμως σαν ήρθε η δέκατη συγνεφιασμένη νύχτα,

τότες πια εγώ του γιατακιού τη στεριωμένη πόρτα 475
τη σπάω και βγαίνω, κι' έφκολα τη μάντρα της αβλής μας
πηδάω χωρίς οι φύλακες να νιώσουν μήτε οι σκλάβες.
Και πήρα δρόμο έτσι μακριά περνώντας της Ελλάδας
τα φαρδοκάμπια, κι' έφτασα στην προβατογεννήτρα,
στη Φτιά τη χονδροχώματη, στου βασιλιά Πηλέα.
Κι' αφτός με καλοδέχτηκε, και μούδειξε μια αγάπη 480
σάμπως πατέρας π' αγαπάει παιδί του χαϊδεμένο,
μοναχογιό του και πολλών χτημάτων κληρονόμο·
και μούδωκε πολλά χωριά, με πλούτισε, και πέρα
στα σύνορα έκατσα της Φτιας, αφέντης των Δολόπων.
Εγώ έτσι σε μεγάλωσα, θεόμορφε Αχιλέα, 485
και σ' αγαπούσα ολόψυχα, τι μήτε σε παιχνίδι
μ' άλλον να πας δεν ήθελες μήτε να φας στο σπίτι,
παρά να σε χορταίνω εγώ στα γόνατα μου απάνου,
κριάς κόβοντάς σου και κρασί βαστώντας σου στα χείλια.
Πολλές φορές μου λέκιασες το ρούχο απάς στα στήθια 490
με το κρασί, όταν τόβγαζες χωρίς να καλονιώθεις.
Έτσι πολύ εγώ κόπιασα, πολλά 'παθα για σένα,
μ' αφτά στο νου, πως άκληρο μ' άφισε εμένα ο Δίας·
μονάχα εσένα σ' έκανα, θεόμορφε Αχιλέα,
παιδί μου, νάχω κάπιονε στα γερατιά προστάτη. 495
Όμως, παιδί μου, μέρωσ' τα τ' ανήμερά σου σπλάχνα,
δεν πρέπει σου άσπλαχνη καρδιά· τι κι' οι θεοί οι μεγάλοι
λυγούν, κιας έχουν πιο τιμή πιο δύναμη πιο αξία·
κι' αφτούς με τα θυμιάματα και με σταλιές και τσίκνες
και καλοπιάστρες προσεφκές τους μαλακώνει ο κόσμος 500
περικαλώντας, αν τυχόν τους φταίξεις κι' αμαρτήσεις.
Τι του μεγάλου 'ναι Διός κι' οι Περικάλιες κόρες,
κουτσές, με μάτια αλλίθωρα, με μούτρα ζαρωμένα,
που κούτσα κούτσα τρέχουνε της Φρένιας καταπόδι·
κι' αφτή είναι στέρια ακούραστη, για αφτό πολύ ξετρέχει 505
όλες τους, και παντού της γης προκάνει πριν και βλάφτει
κάθε θνητό, κι' οι άλλες τους κατόπι τους γιατρέβουν.
Μα του Διός αν σεβαστείς τις κόρες σα ζυγώνουν,
τότες σ' ακούν τη δέηση, μεγάλα σ' ωφελούνε·
μα χάρη όπιος τους αρνηθεί κι' όχι τους λέει με πείσμα, 510

παν τότες και περικαλούν το γιο του Κρόνου Δία
να σμίξει με τη Φρένια αφτός, για να βλαφτεί και πάθει.
Μον τίμα, αγόρι μου, κι' εσύ τις κόρες του μεγάλου
Διός, που λύγισαν πολλών νου φρόνιμο στον κόσμο.
Τι δώρα αν δε μετρούσε ο γιος τώρα τ' Ατριά, αν κατόπι 515
κι' άλλα αν δεν έταζε, άσειστα βαστώντας πάθος πάντα,
θάλεγα εγώ πως το θυμό μην παραιτάς, μην τρέχεις
ναν τους βοηθήσεις, κι' άφισ' τους μες στα στενά να ρέψουν.
Μα αφτός και δίνει εφτύς πολλά, κι' απέ έταξε πολλά άλλα,
κι' άντρες τους πρώτους διάλεξε μες στο στρατό και στέλνει 520
να σου προσπέσουν, που κι' εσύ τους έχεις κάλια απ' όλους
και που μη θες ο λόγος τους να ντροπιαστεί κι' οι κόποι·
πριν όμως το πως θύμωσες δεν έχει κατηγόρια.
Έτσι τους έχουμε ακουστά και των παλιών αρχόντων
τους μύθους, σαν τους έπιαναν θυμοί πεισματωμένοι· 525
με λόγια τους μαλάκωνες, τους γύρναες με περκάλια.
Θυμάμαι μια ιστορία εγώ — πολύ παλιά, όχι τώρα —
πώς έγινε, και θα την πω να δείτε, αδρέφια, εδώ όλοι.
Οι Αιτωλοί είχαν πόλεμο κι' οι άφοβοι Κουρήτες
γύρω στη χώρα Κάλυδο, και σφάζουνταν με πάθος, 530
τ' όμορφο κάστρο οι Αιτωλοί ζητώντας να γλυτώσουν,
κι' οι άλλοι τους με το σπαθί διψούσαν ναν το πάρουν.
Τι συφορά τους έστειλε η Άρτεμη από φούρκα,
που δεν της πρόσφερε ο Βοινιάς καρπούς μες στα δροσάτα
περβόλια, ενώ πολλά οι θεοί τρώγανε βόδια οι άλλοι, 535
κι' άφισε μόνη του Διός τη δοξασμένη κόρη·
ή ξέχασε ή δεν τούκοψε, μά 'ταν βαρύ το κρίμας.
Θύμωσε αφτή — το θεϊκό το σπέρμα, η σαϊτέφτρα —
κι' αρσενικό άγριο ασπρόδοντο τους έστειλε γουρούνι,
που του Βοινιά τού ρήμαζε τ' αμπέλια νύχτα μέρα, 540
κι' έρηξε σύγκορμα πολλά δεντρά μεγάλα χάμου
μαζί με ρίζες και μαζί και με των μήλων τ' άθια.
Μα μιαν αβγή ο Μελέαγρος το σκότωσε, ένας γιος του,
τι έμασε κυνηγούς πολλούς από 'να πλήθος χώρες
και σκύλους· τι άντρες λιγοστοί πού ναν το κάνουν ζάφτι! 545
τέτιο θεριό 'ταν, κι' έστειλε πολλές ψυχές στον τάφο.
Βάζει για αφτό τότε η θεά διχόνια αναμπουμπούλα,

για του θεριού την κεφαλή και το τριχάτο δέρμα,
κι' εφτύς Κουρήτες κι' Αιτωλοί σ' αρχίζουν το κοντάρι.
Μα όσο ο γερός ο Μελέαγρος πολέμαε, οι Κουρήτες 550
πάντα άσκημα τα πήγαιναν, μηδέ ποτές μπορούσαν
ν' αντέξουν όξω απ' το καστρί κιας είταν τόσο πλήθος·
στερνά όμως σαν τον έπιασε θυμός που τόσου κόσμου
με νου και κρίση την καρδιά φουσκώνει μες στα στήθια,
τότες αφτός, σα χόλιασε, αργός μακρυά από μάχες 555
κάθουνταν με το τέρι του, την ώρια Κλεοπάτρα,
της σφιχτοστήθως Μάρπησσας την κόρη και του Νίδα.
Μα άξαφνα αντάρα ακούστηκε κι' αχός στο καστροπόρτι 573
που τους χτυπούσαν τα πυργιά. Και τότες οι γερόντοι
του στέλνουν πρωτολειτουργούς θεών και τον ξορκίζουν 575
να βγει να διαφεντέψει τους, και τούταζαν μεγάλο
χάρισμα· οπούταν πιο παχύ της Κάλυδος το χώμα,
εκεί πανώριο τούλεγαν μετόχι να χωρίσει,
πενήντα στρέματα, μισό στον κάμπο αμπελοτόπι,
τ' άλλο μισό έτσι αφύτεφτο χωράφι να διαλέξει. 580
Πόσα δεν τούλεγε ο Βοινιάς, ο γερο-αλογολάτης,
πας στο κατώφλι στέκοντας, και σούσε με τα χέρια
τα κολλητά πορτόφυλλα ξορκίζοντας το γιο του·
πόσα και μάννα κι' αδερφές δεν τούπαν περικάλια —
μα πια πολύ πεισμάτωνε — και πόσα ακόμα οι φίλοι 585
οι πιο στενοί στην Κάλυδο και τιμημένοι πούχε.
Μα κι' έτσι μέσα την καρδιά δεν τούπειθαν στα στήθια,
ως που πια οι πόρτες έπεσαν, και τα πυργιά οι Κουρήτες
πατούσαν, κι' έβαζαν φωτιά παντού στη χώρα γύρω.
Τότες με θρήνους μ' οδυρμούς το λατρεφτό του τέρι 590
τούπεσε πια στα πόδια του, κι' όλες μια μια τις πίκρες
τ' αράδιασε των δύστυχων που τους παρθεί το κάστρο·
σφάζουνται οι άντρες, η φωτιά τα σπίτια τούς ρημάζει,
οχτροί τούς παίρνουν τα παιδιά, οχτροί και τις γυναίκες.
Κι' εκείνου τούβραζε η καρδιά π' αγρίκαε τέτια πάθια, 595
κι' ορμά να πάει, και φόρεσε τ' αστραφτερά άρματά του.
Τότε έτσι αφτός τους έσωσε απ' το χαμό, ξεχνώντας
τα περασμένα. Όμως αφτοί δεν τούδωκαν πια δώρα,
τόσα που τούπαν κι' όμορφα· τους έσωσε όμως κι' έτσι.

Μα τώρα εσύ — μη γένοιτο! — μη βάλεις μες στο νου σου, 600
παιδί μου, τέτια απόφαση· τι τάχα θα φελέσει,
όταν τα πλοία καίγουνται αν βγεις ναν τα βοηθήσεις;
Μον σύρε, κι' όλοι σα θεό θα σε τιμούν κατόπι.» 603
.
Τότε ο γοργός τ' απάντησε γιος του Πηλιά και τούπε 606
«Φοίνικα, γέρο μου νουνέ, τιμές εγώ δε θέλω·
τιμή θαρρώ πως μούδωκε, όση μου πρέπει, η Μοίρα.
Μον άλλο λόγο θα σου πω, και πρόσεχε ν' ακούσεις. 611
Με γκρίνιες και με στεναγμούς μη μου χαλνάς τα σκώτια,
για ναν του κάνες δούλεψη. Και τήρα καμιάν ώρα,
αγάπη αν τούχεις, μη γενεί αποστροφή η δική μου.
Κάλια μαζί μου να μισείς όπιον μισεί κι' εμένα. 615
Το τι είπα οι φίλοι εδώ ας του πουν· και κάλια εσύ να μείνεις 617
μ' εμάς εδώ να κοιμηθείς, κι' η χαραβγή σα φέξει,
τα λέμε, εδώ αν θα μείνουμε ή πρέπει να τραβάμε.»
.
Έτσι είπε, κι' έγνεψε άφωνα στον Πάτροκλο να στρώσει 620
του γέρου στρώμα αφρόμαλλο, για να σκεφτούνε οι άλλοι
να παν μιαν ώρα αρχύτερα οχ την καλύβα πίσω.
Μα τότε ο Αίας άνοιξε το στόμα να μιλήσει
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
πάμε! τι ουσία τίποτα, το βλέπω, εδώ δε βγαίνει. 625
Και χριά το λόγο πέρα εφτύς να πάμε, ας είναι ότι είναι,
τι ανήσυχοι θ' ακαρτερούν. Ως τόσο ο Αχιλέας
στα στήθια ανήμερη έκανε την αντρική καρδιά του,
ο έρμος! και ξεχάνει πια των φίλων την αγάπη, 630
που εμείς στα πλοία τούχαμε απ' όλους χώρια πάντα.
Άσπλαχνε! εδώ κι' αν αδερφό σου σφάξουν κι' αν παιδί σου,
όχι δε λες αν βγει ο φονιάς και θέλει να πλερώσει·
και μένει αφτού στον τόπο του πολλά ο φονιάς μετρώντας,
και του παθού η βαριά καρδιά ξεγράφει πια το μίσος 635
σα λάβει δίκια πληρωμή. Μα εσένα σούχουν βάλει
κακό άσβυστο οι θεοί θυμό στα στήθια για μια κόρη,
μία και ξερή· μα τώρα εμείς εφτά τις πιο ομορφούλες
μ' άλλα πολλά σου δίνουμε. Μα ας νιώσει πια η ψυχή σου
μια στάλα πόνο και σπλαχνιά. Σεβάσου την καλύβα 640

που να μας σώσεις ήρθαμε στη στέγη σου από κάτου,
εμείς π' απ' όλους είμαστε πιο φίλοι σου κι' αδρέφια.»
.
Τότε ο γοργός τ' απάντησε γιος του Πηλιά και τούπε
«Αία, θεόσπαρτε αρχηγέ, του Τελαμώνα θρέμμα,
ως μέσα η κάθε λέξη σου στα σωθικά μου μπήκε· 645
μα πάει η ψυχή μου απ' το θυμό να σπάσει, όταν στο νου μου
μούρθουν εκείνα, ως αφτός με ποδοκύλησε, έτσι
σαν κάνα ασήμαντο ραγιά σ' όλους μπροστά τ' ασκέρι.
Μα σύρτε τώρα πέστε του πως όχι! δε σαλέβω.
Ναί, πριν σκοπό δεν τόχω εγώ ν' αγγίξω πια κοντάρι, 650
πριν ο λεβέντης Έχτορας τους κάψει τα καράβια
και πάρει ομπρός το στράτεμα εδώ ως στα σύνορά μου.
Ειδέ όσο από καλύβα μου κι' από δικό μου πλοίο,
πίσω θαρρώ θα βασταχτεί κιας λαχταράει πολέμους.» 655
.
Είπε, κι' εκείνοι παίρνοντας διπλόγουβα ποτήρια,
ένα ο καθένας, στάλαξαν, και στο καραβοστάσι
γύριζαν πάλι, και μπροστά περπάταε ο Δυσσέας.
.
Κι' ο Πάτροκλος τους παραγιούς προστάζει και τις σκλάβες
γοργά να στρώσουν μαλακό του Φοίνικα στρωσίδι·
κι' αφτές την προσταγή τ' ακούν και του βολέβουν στρώμα — 660
προβιά, αντρομίδα, και λινό λεφτόφαντο σεντόνι.
Εκεί πεσμένος πρόσμενε ο γέρος την αβγούλα.
Κι' ο Αχιλέας πλάγιασε στης στερεής καλύβας
το βάθος, κι' η ροδόθωρη Διομήδα στο πλεβρό του,
του Φόρβα η κόρη, πούφερε οχ το νησί της Λέσβος. 665
Στην άλλη κόχη πλάγιασε κι' ο Πάτροκλος, και δίπλα
είχε κι' αφτός την Ίφισσα τη μυριοστολισμένη,
που του Πηλέα ο άξιος γιος του χάρισε σαν πήρε
την πολιτεία του Ενιά, τη βραχωμένη Σκύρο.
.
Κι' οι άλλοι μόλις έφτασαν στου βασιλιά Αγαμέμνου,
όλοι τους όρθιοι με χρυσά ποτήρια τους κερνούσαν 670
οι πρόκριτοι άλλος απ' αλλού και γύρεβαν να μάθουν.
Και πρώτος ο αφέντης γιος τους αρωτάει τ' Ατρέα

«Έλα, Δυσσέα ξακουστέ, των Αχαιώνε αθέρα,
πες μου, Τι, θέλει απ' τη φωτιά να σώσει τα καράβια,
ή όχι κι' η περήφανη καρδιά του βράζει πάντα;» 675
.
Τότε απαντά ο πολύπειρος και θεϊκός Δυσσέας
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
όχι, δε θέλει το θυμό να σβύσει, μον πιο ακόμα
αφρίζει και περιφρονάει τα δώρα σου κι' εσένα.
Μόνος σου — χαιρετίσματα σου στέλνει — να κοιτάξεις 680
πώς να γλυτώσεις το στρατό και τα γοργά καράβια,
και φοβερίζει πως αφτός στη θάλασσα, άμα φέξει,
θα ρήξει τα καλόθρονα καράβια και θα φύγει.
Και τους λοιπούς μας μάλιστα, μας είπε, συβουλέβει
όλοι να φέβγουμε, τι πια εδώ άκρη δε θα βρούμε 685
της Τριάς, γιατί μ' απόφαση το χέρι του από πάνου
της έβαλε του Κρόνου ο γιος και θάρρεψαν οι Τρώες.
Έτσι είπε· να, ας τα πουν κι' αφτοί που τάλεγε μπροστά τους,
ο Αίας κι' οι διο κράχτες μας, κι' οι διο με νου και κρίση.
Μα ο γερο-Φοίνικας εκεί κοιμήθηκε, όπως τούπε, 690
κι' έτσι θα πάει κι' αφτός μαζί στην ποθητή πατρίδα
άβριο, αν το θέλει· στανικά δε θέλει ναν τον πάρει.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι απόμειναν σαν αποσβολωμένοι,
δίχως να κραίνουν· τι πολύ σφιχτά τους τόπε τ' όχι.
Ώρα πολλή είταν άλαλοι με σπλάχνα μαραμένα, 695
μα με καιρό τους μίλησε ο θαρρετός Διομήδης
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμένο,
κρίμας και που του πρόσπεσες ποτές σου και χιλιάδες
τούταξες δώρα, γιατί αφτός περφανοφέρνει κι' έτσι,
μα τώρα πιότερο πολύ τον φούσκωσες περφάνιες. 700
Άσ' τον κι' ας κάθεται ήσυχος, είτε μισέψει ή μείνει·
όσο για μάχη, αδιάφορο! ας βγει σα θέλει ατός του,
σαν τον φωτίσουν οι θεοί και τ' ορεχτεί η καρδιά του.
Μον όλοι ελάτε ας κάνουμε σαν που θα πω σας τώρα.
Σύρτε πλαγιάστε, μα καλά με φαγοπότι πρώτα 705
χορτάστε την κοιλιά — τι αφτό δίνει ζωή και θάρρος —
και σα χαράξει η όμορφη ροδοδαχτύλω αβγούλα,

καιρό μη χάνεις, το στρατό — πεζούς κι' αμαξωμένους —
παράταξ' τους εδώ μπροστά κι' οδήγα τους στη μάχη·
μαζί μας, γιε τ' Ατριά, κι' εσύ πολέμα με τους πρώτους.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι παίνεσαν το λόγο οι βασιλιάδες, 710
και τον αλογομερωτή καμάρωσαν Διομήδη.
Και τότες στάζουν και σκορπούν τριγύρω στα καλύβια,
κι' εκεί πλαγιάζουν, μια σταλιά τον ύπνο να χαρούνε.
.
.
.
K
.
.
.
Κι' οι άλλοι στρατηγοί κοντά στα πλοία, καρωμένοι
από βαθύ ύπνο μαλακό, ολονυχτύς κοιμούνταν·
μα πού τ' Ατρέα ο άξιος γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους,
να κλείσει μάτι που πολλές τον μαρτυρέβανε έγνιες!
Πώς ρήχνει αστραπομπούμπουνα ο βροντολάλος άντρας 5
της Ήρας, φτιάνοντας βροχή και δυνατό χαλάζι,
ή χιόνι όταν οι εξοχές τριγύρω ασπρολογάνε,
ή κάπου στόμα αρπαχτικό φαρμακερού πολέμου·
Ετσι πυκνά του στέναζαν τα στήθια απ' της καρδιάς του
το βάθος, και τα σπλάχνα εντός του θέριζε η τρομάρα. 10
Το μάτι εκεί σαν έρηχνε στους Τρωικούς τους κάμπους,
σάστιζε πόσες έκαιγαν φωτιές ομπρός στο κάστρο,
τι αβλοί π' αχούσαν κι' όργανα, τι λαλητός αθρώπων·
μα πάλε όταν τα πλοία του θωρούσε και τ' ασκέρι,
τρίχες και τρίχες σύριζα τραβούσε οχ το κεφάλι 15
προς τα ουράνια κι' έκλαιγε βαριά η πικρή ψυχή του.
Κι' αφτή η βουλή τού φάνηκε σαν πιο καλή στο νου του·
πρώτα να πάει στο Νέστορα πριν άλλους κράξει αρχόντους,
μην κατεβάσει ωφέλιμη καμιά βουλή μαζί του
π' ολόκληρο απ' τη συφορά τα' ασκέρι ναν του σώσει. 20
Κι' εφτύς σηκώνεται, φοράει το ρούχο στο κορμί του
κι' ώρια αμποδένει σάνταλα στα παχουλά ποδάρια,

έπειτα βάζει παρδαλή προβιά — μακριά ως στα πόδια —
ξανθού μεγάλου λιονταριού, και παίρνει το κοντάρι.
.
Μα κι' ο Μενέλας έτρεμε το ίδιο — γιατί ο ύπνος 25
και τα δικά του βλέφαρα δεν τάγγιζε — μην πάθουν
οι Δαναοί, που χάρη του πολύ γιαλό περνώντας
ήρθαν στην Τρία, πρόθυμοι το αίμα τους να χύσουν.
Πρώτα στην πλάτη τη φαρδιά παρδαλακιό με βούλες
ρήχνει, και στο κεφάλι του σηκώνει το χαλκένιο 30
γερό του κράνος και φοράει, και παίρνει το κοντάρι
στη σταλωμένη χέρα του. Κι' έτσι ήβγε να ξυπνήσει
τον αδερφό του, π' όλους τους στην εξουσία περνούσε
τους Αχαιούς, και σα θεό τον λάτρεβε το πλήθος.
Κι' εκεί τον βρήκε, στ' ακρινό καράβι του από δίπλα, 35
πούβαζε τ' άρματα· κι' αφτός χαρούμενος τον είδε.
.
Κι' έπιασε πρώτα ο θαρρετός Μενέλας να μιλήσει
«Τι έτσι αρματώνεσαι, αδερφέ; ή κάπιο μας να στείλεις
των Τρώων θες κατάσκοπο; Όμως πολύ φοβούμαι,
δε θ' αναλάβει σου κανείς τέτια δουλιά, να σύρει
μονάχος πέρα ως στους οχτρούς και να κατασκοπέψει 40
μες στο σκοτάδι. Σαν πολύ θάχει καρδιά αντριωμένη.»
.
Τότες του κάνει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος
«Ανάγκη εγώ κι' εσύ, αδερφέ, καμιά βουλή να βρούμε
ωφέλιμη, π' απ' τα δεινά να βγάλει και να σώσει
στρατό και πλοία, τι άλλαξε ο γιος του Κρόνου γνώμη. 45
Του Έχτορα ίσως πιο πολύ λογιάζει τα σφαχτάρια.
Δεν είδα εγώ, δεν άκουσα να πουν πως ένας άντρας
σκέφτηκε ως τώρα συφορές μες σε μια μέρα τόσες,
όσα μας έκανε δεινά ο Έχτορας, που ωστόσο
θεού να πεις ή θέϊσσας δεν είναι ακριβοπαίδι. 50
Τόση είναι η βλάβη, που θαρρώ καιρό ο στρατός και χρόνια
θάν τη θυμάται· έτσι βαριά μάς έχει αφανισμένους.
Μον έλα τρέχα γλήγορα και φώναξε τον Αία,
κράξε το Δομενιά, κι' εγώ στου Νέστορα θα τρέξω
και θαν του πω να σηκωθεί, μήπως να σύρει θέλει 55

όξω ως στο τάγμα των φρουρών και διαταγές να δώκει.
Τι αφτόν θ' ακούσουν πιο καλά· τι ο γιος του των φρουρώνε
είναι αρχηγός κι' ο σύντροφος του Δομενιά ο Μηριόνης·
τι αφτούς πιο πρώτα τάξαμε στις πόρτες να φυλάξουν.»
.
Τότες του λέει ο άφοβος πολεμιστής Μενέλας 60
«Και πιά 'ναι, ξήγα μου, έπειτα η προσταγή σου; Θέλεις
να μείνω εκεί προσμένοντας μαζί τους ως να φτάσεις,
για θες να τρέξω πίσω εδώ σαν τους τα πω τα πάντα;»
.
Τότες του λέει τ' Ατρέα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους
«Εκεί καρτέρα, μην τυχόν στο δρόμο χάσει ο ένας 65
τον άλλονε, τι είναι πολλές μέσα απ' τον κάμπο οι στράτες.
Κι' όθες διαβαίνεις, φώναζε περκάλα ν' αγρυπνάνε,
και κάθε αντρός νομάτιζε τη φύτρα τον πατέρα,
τιμώντας όλους. Ξέχανε πια τώρα τις περφάνιες,
κι' έλα ας δουλέβουμε κι' εμείς, τι εμάς θαρρώ έτσι ο Δίας 70
πίκρες μας έγραψε βαριές σα μας γεννούσε η μάννα.»
.
Έτσι είπε, και τον έστειλε καλοξηγώντας τα όλα·
απέ κινάει το Νέστορα να βρει, το γέρο αφέντη.
Και στην καλύβα του κοντά τον ήβρε και στο πλοίο
σε στρώμα απάνου μαλακό, κι' ήταν σιμά του χάμου 75
η πλουμιστή του αρματωσά — ασπίδα, διο κοντάρια,
περκεφαλαία αστραφτερή — σιμά 'τανε κι' η ζώνη,
όλη στολίδια, πούζωνε ο γέρος σα φορούσε
τα χάλκινα άρματα να βγει στον πόλεμο, οδηγώντας
τους λόχους, τι από γερατιά δεν ίδρωνε τ' αφτί του.
Τότε ύψωσε την κεφαλή, στο γέρικο του αγκώνα 80
ακουμπιστός, και ρώτησε το γιο τ' Ατρέα κι' είπε
«Πιος είσαι εσύ που περπατάς στα πλοία ομπρός μονάχος
μέσα στης νύχτας την καρδιά, π' όλοι οι θνητοί κοιμούνται;
Μην κάνα σύντροφο ζητάς; μην έχασες μουλάρι;
Μίλα — άφωνος μην προχωράς — και πες μου, τι γυρέβεις;» 85
.
Τότε απαντάει τ' Ατρέα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους
«Ω γέρο, του Νηλέα γιε, των Αχαιών καμάρι,

τον Αγαμέμνο εδώ θωράς, π' απ' όλους πέρα ως πέρα
πιότερο ο Δίας μ' έψησε και θα με ψήσει ακόμα,
όσο μου μένει ανασασμός και στέκουμαι στα πόδια. 90
Γυρνώ έτσι, τι στα μάτια μου γλυκός δεν κάθεται ύπνος,
που ο πόλεμος μ' ανησυχεί και του στρατού τα πάθια.
Το τι θα γίνουν λαχταρώ, κεφάλι πια δεν έχω,
λες παραζάλη μ' έπιασε, κι' όξω η καρδιά οχ τα στήθια
πηδάει, και κάτου μου λυγούν τα γόνατα και τρέμουν. 95
Μα αν να βοηθήσεις θες, αφού και συ δεν έχεις ύπνο,
έλα και κάτου στους φρουρούς ας πάμε, για να δούμε
μήπως αυτοί απ' την κούραση και νύστα αφανισμένοι
ολότελα αποκοιμηθούν και τη φρουρά ξεχάσουν·
τι στέκουν δες! κοντά οι οχτροί, μήτε κανείς κατέχει, 100
και νύχτα αν δεν τους συνεμπεί ν' ανοίξουνε κοντάρι.»
.
Τότε απαντάει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
μη δα θαρρείς του Έχτορα ο βαθυγνώστης Δίας
θα κάνει του κάθε σκοπό που ίσως ολπίζει τώρα, 105
Μον φίδι και χειρότερο ίσως τον φάει, αν βγάλει
απ' την καρδιά τ' ανήμερο το πείσμα ο Αχιλέας.
Μα το να πάω μαζί σου εγώ, μετά χαράς πηγαίνω·
μα κι' άλλους ας σηκώσουμε, το μαχητή Διομήδη
με το Δυσσέα, του Οϊλιά τον Αία, και το Μέγη. 110
Μα ας τρέξει, αν έχεις άθρωπο, κι' αφτούς να κράξει ακόμα,
τον άρχοντα το Δομενιά, τον Αία του Τελαμώνα·
τι αφτών στην άκρη βρίσκουνται μηδέ σιμά τα πλοία.
Μα το Μενέλα, όσο αρχηγός κι' αν μούνε κι' όσο βλάμης,
συμπάθα με, όμως ξάστερα θαν τον μαλώσω, που έτσι 115
κοιμάται αφτός κι' αδιαφορεί εσύ αν δουλέβεις μόνος.
.
Σ' όλους τώρα 'ταν χρέος του τους αρχηγούς να τρέχει
ξορκίζοντάς τους· τι πολύ βαριά μας ζώνει ανάγκη.»
Τότες του κάνει ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος
«Πάππου, και χάρη άλλη φορά θα σ' τόχω αν του τα ψέλνεις, 120
τι αναμελάει πολλές φορές και προθυμιά δε δείχνει,
όχι από νου ασυλλογισά ή βαρεμό, μον βλέπει

τι εγώ θα πω κι' ακαρτερεί το σύνθημα να δώκω.
Μα τώρα πριν σηκώθηκε και να με βρει ήρθε πρώτος,
κι' εγώ ίσα ίσα αφτούς που λες τον έστειλα να κράξει. 125
Μον πάμε, κι' όλους στα πορτιά θα σμίξουμε τους άλλους
με τους φρουρούς μαζί, τι εκεί να συναχτούν τους είπα.»
.
Τότες του λέει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Έτσι δε θα στραβοθωράει κανείς μας μες στ' ασκέρι,
όχι δε θαν του λέει κανείς σα βγαίνει και προστάζει.» 130
.
Είπε, και φόρεσε γοργά στα στήθια το σκουτί του,
κι' ώρια σαντάλια αμπόδεσε στα παχουλά του πόδια,
και τη φλοκάτα στο κορμί θηλύκωσε, ποδήσα
διπλή άλικη, και κατσαρά μαλλιά 'ταν φορτωμένη.
Και πήρε το πολεμικό κοντάρι, μυτωμένο 135
με κοφτερό χαλκό, κι' εφτύς κινάει ομπρός στα πλοία.
.
Πρώτονε πήγε ο γέροντας και σήκωσε απ' τον ύπνο
τον άξιο του Λαέρτη γιο, το θεϊκό Δυσσέα,
με μια φωνή. Τότ' άξαφνα πήγε στ' αφτιά του ο ήχος,
κι' απ' την καλύβα βγαίνει εφτύς και τους μιλάει διο λόγια 140
«Τί, ορέ, έτσι μέσα στο στρατό γυρνάτε, ομπρός στα πλοία,
με τα βαθιά μεσάνυχτα; πια ανάγκη σφίγγει τόσο;»
.
Τότες του κραίνει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
συμπάθα, τι όλους μας βαρύ κακό μας συνεπήρε. 145
Μα έλα μαζί να κράξουμε και τους λοιπούς πρωτάρχους.»
.
Είπε, κι' εκείνος τρέχοντας μες στην καλύβα, ρήχνει 148
στην πλάτη ασπίδα πλουμιστή και πάει τους ξανασμίγει.
.
Πάν τότες του Τυδιά το γιο να βρουν, κι' απ' την καλύβα 150
όξω τον ήβραν παρακεί με τ' άρματα, κι' οι φίλοι
γύρω κοιμούνταν έχοντας ασπίδες προσκεφάλια.
Όρθια τα όπλα τους μ' ουρές στη γη είτανε μπηγμένες,
αλάργα αντίφεγγε ο χαλκός σαν αστραπή του Δία.

Κι' ο αρχηγός κοιμότανε με κάτω του στρωμένο 155
δέρμα βοδιού, κι' ολόλαμπρο χαλί είχε προσκεφάλι.
Κι' ο γέρος ζύγωσε κοντά και τον ξυπνάει κλωτσώντας
με το ποδάρι, κι' ανοιχτά τον μάλωσε έτσι κι' είπε
«Ξύπνα! τι οργή ψοφολογάς, γιε του Τυδιά, όλη νύχτα;
Ή δεν ακούς που κάθουνται σιμά οι οχτροί στα πλοία, 160
μόλις πια λίγα βήματα, στο καμποβούνι απάνου;»
.
Είπε, κι' εκιός σαν αστραπή σηκώθηκε οχ τον ύπνο,
και κράζοντάς τον του λαλεί διο φτερωμένα λόγια
«Γέρο, δεν τρώγεσαι, ήσυχα πώς κάθουνται δεν ξέρεις.
Μα κι' άλλοι τάχατε Αχαιοί δε βρίσκουνται πιο νιοι σου 165
παντού, να τρέξουν κι' όλους μας να κράξουν έναν ένα
τους αρχηγούς; Μα, γέρο, εσύ περιορισμό δεν έχεις.»
.
Τότες του λέει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης
«Παιδί μου, ναι όλα αφτά σωστά τα μίλησες και δίκια.
Εγώ 'χω αθρώπους και πολλούς — εγώ 'χω ναι και γιους μου 170
παράξιους — που μπορούν να παν το μήνυμα να δώκουν.
Μα το στρατό πολύ βαριά τον πλάκωσε φουρτούνα,
τι από 'να ράμα κρέμεται η τύχη μας πια τώρα,
:τάχα θα ζήσουμε ή γραφτό το ρέμα να μας πάρει.
Μον άμε του Φυλιά το γιο και το γοργό τον Αία 175
σήκωσ' τους τώρα, αν με πονάς, γιατί είσαι εσύ πιο νιος μου.»
.
Είπε, κι' εκείνος φόρεσε προβιά — μακριά ως στα πόδια —
ξανθού μεγάλου λιονταριού, και πήρε το κοντάρι.
Και πήγε και τους σήκωσε κι' εκεί τους έφερε όλους.
.
Τότες σαν πήγαν των φρουρών και σμίξανε τους λόχους, 180
δε βρήκαν — όχι — σ' ύπνο εκεί τους αρχηγούς πεσμένους,
Μον ξάγρυπνοι όλοι κάθουνταν φορώντας τ' άρματά τους.
Πώς σκύλοι ομπρός στα πρόβατα κακονυχτάν σε στρούγγα,
αν νιώσουν αιματόχαρο θεριό που το λαγκάδι
περνάει στα όρη, και πολύς από βοσκούς και σκύλους 185
κρότος κι' αχός, και δε σφαλνούν το μάτι μια στιγμούλα·
έτσι κι' αφτών στα βλέφαρα δεν τους κατέβαινε ύπνος

π' όλη τη νύχτα φύλαγαν, τι είχαν το νου τους πάντα
κατά τον κάμπο άμα άκουγαν ροβολητό των Τρώων.
Κι' άμα τους είδε, χάρηκε με την καρδιά του ο γέρος,
και πήγε και τους θάρρυνε μ' έναν καλό του λόγο 190
.
«Έτσι φυλάτε, ορές παιδιά, και μη σας πιάνει η νύστα 192
τα μάτια εδώ, μην πέσουμε στα νύχια των οχτρώνε.»
.
Είπε, και το χαντάκι εφτύς περνάει, και παν μαζί του
κι' οι καπετάνιοι, όσοι είτανε στη συντυχιά κραγμένοι. 195
Πήγε ο Μηριόνης, πήγε ο γιος του Νέστορα ο λεβέντης,
τι τους προσκάλεσαν να παν μαζί ναν τα μιλήσουν.
Και το σκαφτό σα διάβηκαν χαντάκι, παν καθίζουν
στα παστρικά, όπου φαίνουνταν στη μέση μια άδια θέση
δίχως κουφάρια κατά γης, όθενες, πίσω πάλι 200
είχε γυρίσει ο Έχτορας, σα βάραε τους Αργίτες
κι' έφτασε η νύχτα κι' έκρυψε όλα τα πάντα γύρω.
Εκεί έκατσαν κι' αρχίνησαν να λεν το τι θα κάνουν.
.
Και πρώτα ο γερο-Νέστορας πιάνει να πει διο λόγια
«Πιανού το λέει, ορέ, η καρδιά, και στο σκοτάδι μέσα
κοτάει ως στους λιοντόψυχους Δαρδάνους να ζυγώσει, 205
μήπως στις άκρες κάνα οχτρό συλλάβει, ή κι' ίσως πάρει
τίποτα λόγο τους, σαν τι στο νου τους μελετάνε,
:ναν τόχουν τάχα απόφαση αφτού να καρτερέψουν
κοντά στα πλοία, απ' το καστρί αλάργα, ή θα γυρίσουν
στη χώρα, αφού το στράτεμα μάς νίκησαν στη μάχη. 210
Ίσως τ' αφιγκραστεί όλα αφτά, κι' αν μας γυρίσει πίσω
γερός, θενάναι η φήμη του όθες διαβεί μεγάλη,
σε δύση και σ' ανατολή. Και ζηλεφτά θα λάβει
κανίσκια· τι όσοι ορίζουνε αρχόντοι στα καράβια,
όλοι από προβατίνα μια με τ' άσπρο της μαννάρι 215
θάν του χαρίσουν — σαν κι' αφτή δε βρίσκεται άλλο χτήμα —
και πάντα, όπου ξεφάντωμα κι' όπου τραπέζι, θάναι.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι απόμειναν χωρίς να βγάλουν λέξη.
Μα με καιρό τους μίλησε ο θαρρετός Διομήδης

«Γέρο, η περήφανη καρδιά μες στ' άφοβα μου στήθια 220
μου λέει, εγώ ως μες στων οχτρών τους λόχους να ζυγώσω
Μα αν γίνεται κι' άλλος κανείς ναρθεί μαζί να πάμε·
πιο συντροφιά, και πιότερο για τη δουλιά το θάρρος.
Διο παν μαζί, και πριν αφτός πριν πότε νιώθει ο άλλος
το τι συφέρνει· μα αν τυχόν και μόνος όντας νιώσεις, 225
όμως πιο οκνός σου πάντα ο νους, δε σούχει η γνώμη βάθος.»
.
Είπε, κι' αφτοί αρκετοί ήθελαν να παν με το Διομήδη,
θέλανε οι Αίιδες οι διο, τα θεοπαίδια τ' Άρη,
τόθελε ο γιος του Νέστορα και τόθελε ο Μηριόνης,
τόθελε και τ' Ατρέα ο γιος, ο μαχητής Μενέλας, 230
τόθελε ο αγονάτιστος Δυσσέας μες στους Τρώες
να μπει, τι πάντα γύρεβε τον κίντυνο η καρδιά του.
.
Τότες τους είπε ο δυνατός αφέντης Αγαμέμνος
«Διομήδη, θρέμμα του Τυδιά, μυριάκριβό μου αδρέφι
σύντροφο αν θέλεις, διάλεξε — πάρε όπιον θες ατός σου — 235
τον πιο άξιο απ' όσους πρόβαλαν, τι αποθυμούν πολλοί τους.
Μα εσύ, από σέβας τάχατες, τον πιο καλό μη θέλεις
ν' αφίσεις, και χειρότερο διαλέξεις, μήτε τήρα
φύτρα ή γενιά κι' αν είναι τος πιο βασιλιάς μεγάλος.»
.
Είπε, μα για τον καστανό Μενέλα ανησυχούσε. 240
.
Τότες τους μίλησε ξανά ο θαρρετός Διομήδης
«Αν ορισμός σας σύντροφο εγώ 'ναι να διαλέξω,
πώς τότες να ξεχάσω εγώ το θεϊκό Δυσσέα,
π' ότι κι' αν πιάσει, η τολμηρή καρδιά του δε γνωρίζει
τι είναι όκνος, κι' η θεά Αθηνά τον αγαπάει περίσσα; 245
Μ' αφτόν μαζί, κι' απ' της φωτιάς τις φλόγες μέσα οι διο μας
πίσω γυρνούμε, τι ποτές δεν του σαστίζει ο νους του.»
.
Τότες του κάνει ο θεϊκός πολύγνωρος Δυσσέας
«Γιε του Τυδιά, ασ' τις παίνιες σου και κατηγόριες τώρα·
τι αφτά που λες, τα ξέρουνε εδώ οι Αργίτες όλοι. 250
Μον πάμε! η ώρα πέρασε, η χαραβγή σιμώνει,

έγυρε η πούλια, βρίσκεται στο τέλος τώρα η νύχτα.»
.
Έτσι είπαν, και τα φοβερά φορέσανε άρματά τους. 254
Κι' έδωκε στου Τυδιά το γιο ο άξιος Θρασυμήδης 255
δίστομο λάζο — τι άφισε στα πλοία το δικό του —
κι' ασπίδα, και του φόρεσε έναν ταβρήσο σκούφο
με δίχως φούντα ή χάλκινα στεφάνια, π' απλοσκούφι
τον λεν και των παλικαριών γλυτώνει τα κεφάλια.
Και του Δυσσέα τούδωκε ο ξακουστός Μηριόνης, 260
των Κρητικώνε ο στρατηγός, δοξάρι με σαΐτες
και σπάθα· και του φόρεσε βοϊδοπετσένιο κράνος
στην κεφαλή, που μέσαθες γερά 'τανε ραμένο
μ' ένα σωρό λουριά, κι' εχτός γύρω σειρά 'χε δόντια
ασπρόδοντου αγριογουρουνιού, κοντά κοντά με τέχνη
βαλμένα· κι' είταν βολικά στη μέση φελπωμένο. 265
Απ' τον Ελιό ο Αφτόλυκος σε περασμένα χρόνια
το πήρε — όταν διαγούμισε τον πύργο τ' Αμυντόρου —
και τ' Αφιδάμα τόδωκε του Κυθηριώτη, κάτου
στη Σκάντια. Αφτός το χάρισε του Μόλου θυμητάρι,
και πάλε αφτός ναν το φοράει το χάρισε του γιου του. 270
Τότε ο Δυσσιάς το φόρεσε και τούρθε στο κεφάλι.
.
Έτσι λοιπόν σαν έβαλαν τα φοβερά άρματά τους,
κινούνε, κι' άφηκαν εκεί των προεστών το πλήθος.
Κι' απάς στο δρόμο η Αθηνά τους έστειλε μια λάκρα
δεξά· μα το καλό πουλί μες στο βαθύ σκοτάδι 275
δεν τόδαν, μόνε λάλησε κι' ακούστηκε η φωνή του.
Χάρηκε του Λαέρτη ο γιος με το καλό σημάδι
που φάνηκε, και στη θεά δεήθηκε έτσι κι' είπε
«Άκου με, κόρη αμάλαγη του Δία, εσύ που πάντα
μου παραστέκεις στα δεινά, και σαν κινώ η ματιά σου 280
με βλέπει, ω πλήθια αγάπα με, καλή θεά, και τώρα,
και κάνε να γυρίσουμε στα πλοία δοξασμένοι,
μεγάλα κατορθώνοντας που ο οχτρός ναν τα θυμάται.»
.
Κατόπι προσεφκήθηκε κι' ο μαχητής Διομήδης
«Άκου με τώρα, δέσποινα διόσπαρτη, κι' εμένα.

Έλα μαζί μου, θέαινα, σαν που στη Θήβα πήγες 285
με τον πατέρα μου άλλοτες, το θεϊκό Τυδέα,
σαν έσυρε των Αχαιών στη Θήβα αποσταλμένος.
Εκείνους δίπλα στ' Ασωπού τους άφισε το ρέμα,
και πήγε αφτός ειρηνικά μαντάτα στους Θηβαίους·
όμως γυρνώντας, συφορές τους σκάρωσε και πίκρες
μαζί σου, τι δε σάλεβες, θεά μου, απ' το πλεβρό του. 290
Τώρα έτσι βόηθα πρόθυμα, θεά, και φύλαγέ με,
κι' εγώ σου σφάζω ενός χρόνου δαμάλι κουτελάτο,
αμέρωτο που σε ζυγό δεν τόβαλαν ακόμα·
σ' το σφάζω αφτό χρυσώνοντας τα κέρατά του γύρω.»
.
Έτσι είπαν, και τους ξάκουσε τη προσεφκή η Παλλάδα. 295
.
Λοιπόν σαν προσεφκήθηκαν στην κόρη του μεγάλου
Διός, μέσα στα σκοτεινά κινούν σαν διο λιοντάρια,
περνώντας αίματα, άρματα, λαβωματιές, κουφάρια.
.
Μα και των Τρώων ο άφοβος ο Έχτορας τ' ασκέρι
δεν άφισε να κοιμηθεί, μον σε βουλή τους πρώτους 300
φωνάζει, όσοι είταν πρόκριτοι και στρατηγοί των Τρώων.
Τους έκραξε και το βαθύ κατάστρωσε σκοπό του
«Πιος να κερδίσει έχει όρεξη και τη δουλιά που θέλω
μου τάζει; Ας πει, και πλερωμή τον καρτεράει π' αξίζει.
Άμαξα εγώ και διο άλογα μ' ακούραστα τα σνίχια, 305
τα πιο γοργά που βρίσκουνται στων Αχαιών τα πλοία,
θα δώσω σ' όπιον του βαστάει με δόξα του μεγάλη
να πάει κοντά στων Αχαιών τα πλοία, και να μάθει
αν πάντα τα γοργότρεχα φυλάγουνται καράβια,
για τώρα που τα στέρια μας τους ρήμαξαν κοντάρια 310
έβαλαν πια φεβγιό στο νου, κι' απ' τους μεγάλους κόπους
σπασμένοι, δεν τους πάει η καρδιά τη νύχτα να φυλάξουν.»
.
Είπε, κι' αφτοί όλοι απόμειναν χωρίς να βγάζουν λέξη.
Μα εκεί είταν κάπιος Δόλονας, γιος βροντολάλου κράχτη,
του Καλογνώμη, σε χαλκό και σε χρουσάφι πλούσιος· 315
ναι μεν κορμί είχε ασήμαντο, μα πιλαλά τα πόδια,

και σπίτι του είταν μονογιός μες σ' αδερφάδες πέντε.
Αφτός λοιπόν του Έχτορα του λέει μπροστά στους Τρώες
«Έχτορα, ναι! η ατρόμητη μου λέει καρδιά μου εμένα
πέρα να πάω ατά μελανά καράβια και να μάθω. 320
Μον σήκωσε έλα το ραβδί, κι' ορκίσου μου στο Δία
πως χαλκοπλούμιστη άμαξα θα μου χαρίσεις κι' άτια,
αφτά που παν στον πόλεμο τον ξακουστό Αχιλέα,
κι' εγώ άκαρπος κατάσκοπος δε θα φανώ σου ή ψέφτης·
γιατί ίσα τόσο ως το στρατό θα σύρω, όσο να φτάσω 325
το πλοίο το βασιλικό, που εκεί οι αρχόντοι τώρα
θάχουν βουλή αν θα μείνουνε ή κάλια να μισέψουν.»
.
Είπε, και τότε ο Έχτορας, του γέρου ο γιος Πριάμου,
πήρε στο χέρι το ραβδί και τούκανε τον όρκο
«Στ' όνομα αμώνω του Διός που μας ακούει και βλέπει,
κανείς μας τ' άτια που ζητάς δε θ' ανεβεί, σ' το τάζω, 330
Μον πάντα θάναι στολισμός δικός σου και καμάρι.»
.
Έτσι είπε κι' είπε ψέφτορκα, μα εκείνος πήρε αέρα.
Εφτύς στους ώμους κρέμασε το γυριστό δοξάρι,
κι' έβαλε στο κορμί προβιά ψαροτριχάτου λύκου,
και σκούφο νιφιτσόπετσο στην κεφαλή, και πήρε 335
το κοφτερό κοντάρι του. Έτσι κινά απ' τον κάμπο
κατά τα πλοία... όμως γραφτό δεν τούταν να γυρίσει
και των οχτρών στον Έχτορα να πάει μαντάτα πίσω.
.
Έτσι το πλήθος των αντρών αφίνοντας κι' αλόγων,
παίρνει τη στράτα πρόθυμος. Μα ο θεϊκός Δυσσέας
τον νιώθει καθώς ζύγωνε και κάνει του Διομήδη 340
«Κάπιος, Διομήδη, ροβολάει — τήρα — μακριά απ' τους Τρώες,
δεν ξέρω, καν κατάσκοπος των καραβιών καν θέλει
καμιά να κλέψει αρματωσά απ' τα νεκρά κουφάρια.
Μον άσ' τον πρώτα δίπλα μας να προχωρήσει λίγο
όξω απ' τη στράτα, κι' έπειτα ορμάμε εμείς, κι' αμέσως 345
τον πιάνουμε. Μα αν τρέχοντας τυχόν μας προσπεράσει,
με τ' όπλο εσύ από τους οχτρούς προς τα καράβια πάντα
περιόριζέ τον, μην τυχόν στο κάστρο μας ξεφύγει.»

.
Είπαν, και παραμέρισαν όξω απ' το δρόμο, δίπλα
μες στους νεκρούς· κι' αθώα αφτός τους πέρασε τρεχάτος. 350
Μα τόσο σαν αλάργεψε όσο μουλάρια οργώνουν
μες σε μιας μέρας κάματο, τι αφτά νικούν τα βόδια
μες στο βαθύ κατεβατό όταν τραβούν τ' αλέτρι,
τότες χοιμάνε απάνου του· κι' εκείνος μες στη στράτα
στάθηκε αφτού σαν άκουσε των ποδαριών το χτύπο,
τι του κρυφόλπιζε η καρδιά πως τον ζητούσαν φίλοι 355
με προσταγή του Έχτορα ναν τον γυρίσουν πίσω.
Μα σαν τον ζύγωσαν να πεις μια κονταριά ή πιο λίγο,
νιώθοντας το πως είναι οχτροί κάνει φτερά τα πόδια,
και δρόμο! Μα κι' εκείνοι εφτύς τον πήραν καταπόδι.
Πώς διο σκυλιά καρφόδοντα κυνηγομαθημένα 360
σ' αλάφι ρήχνουνται ή λαγό και κυνηγούν με πείσμα
μέσα σε δάσος, κι' ο λαγός μπροστά όπου φύγει φύγει·
έτσι κι' αφτοί χωρίζοντας το γιο του κράχτη αλάργα
απ' τους δικούς του, επίμονα τον κυνηγούσαν πάντα.
Μα τη στιγμή που κόντεβε μες στους φρουρούς να πέσει, 365
προς τα καράβια φέβγοντας, πια τότες το Διομήδη
τον δυναμώνει η Αθηνά, μην τον προλάβουν άλλοι
και πουν π' αφτοί τον σκότωσαν, κι' έρθει κατόπι εκείνος.
Κι' έκραξε του Τυδέα ο γυιός, με το κοντάρι ορμώντας
«Στάσου, μωρέ, και σ' έφαγα! Ή στάσου ή θα σ' το μπήξω 370
όπου κι' αν είναι — κι' άκου με — στη ράχη το κοντάρι.»
.
Είπε και ρήχνει, μα χωρίς σκοπό ναν τον βαρέσει.
Και τ' όπλου η μύτη πέρασε δεξά απ' τον ώμο απάνου,
και μέσα μπήχτηκε στη γης· κι' εκείνος ξαφνιασμένος
στέκει, του φόβου πράσινος, παντού ριγοκοπώντας,
και μες στο στόμα του άκουγες τα δόντια που χτυπούσαν. 375
.
Τότες λαχανιασμένοι οι διο τον φτάνουν, και τα χέρια
του πιάνουν. Κι' είπε ο Δόλονας με κλάματα στα μάτια
«Πάρτε με τώρα ζωντανό, και ξαγορά κατόπι
σας δίνω να λεφτερωθώ· μας έχει εμάς το σπίτι
χαλκό, χρυσάφι, σίδερο δυσκολοδουλεμένο.

Για ξαγορά μου ο γέρος μου πολλά θα σας μετρήσει, 380
αν μάθει ακόμα ζωντανό πως μ' έχουν στα καράβια.»
.
Τότες τ' απάντησε ο βαθύς γιος του Λαέρτη κι' είπε
«Θάρρος, δεν έχει θάνατο να συλλογιέται ο νους σου.
Μον έλα πες μου τώρα αφτό και μίλα την αλήθια.
Γιατί έρχεσαι έτσι μόνος σου οχ το στρατό στα πλοία 385
μέσα στης νύχτας τη θολιά π' όλοι οι θνητοί κοιμάνται;
Μη θες να κλέψεις άρματα απ' τα νεκρά κουφάρια,
ή μη σε στέλνει ο Έχτορας τα πάντα να ξετάσεις
εδώ στα πλοία; Ή τόθελες κι' από δική σου γνώμη;»
.
Τότες του λέει ο Δόλονας, και τούτρεμαν τα σκέλια 390
«Με τις ψευτιές του ο Έχτορας μού πλάνεψε το νου μου,
που τ' άλογα τα ξακουστά του θεϊκού Αχιλέα
πως θα μου δώκει μούταξε με το χαλκώριο αμάξι·
και μ' έκανε μες στη γοργή να ξεθαρρέψω νύχτα
και να ζυγώσω ως στων οχτρών τ' ασκέρι, για να μάθω 395
αν πάντα τα φτερότρεχα φυλάγουνε καράβια,
ή τώρα που σας ρήμαξαν τα στέρια μας κοντάρια
βάλατε πια φεβγιά στο νου, κι' απ' τους μεγάλους κόπους
σπασμένοι, πια δε θέλετε τη νύχτα να φυλάξτε.»
.
Τότες του χαμογέλασε κι' απάντησε ο Δυσσέας 400
«Βρε δώρα αλήθια μια φορά π' ορέχτηκε η καρδιά σου!
τ' άτια που του Πηλέα ο γιος τραβάει! μα αφτά να λάβει
άλλος θνητός σα ζόρικα θαρρώ και να τα ζέψει,
εξόν αφτός που θέϊσσα τον γέννησε μητέρα.
Μον έλα πες μου τώρα αφτό και μίλα την αλήθια. 405
Όταν για δω ξεκίνησες, τον Έχτορα, για πες μου,
τώρα σαν πού τον άφισες, τον αρχηγό των Τρώων;
πούχει βαλμένα τ' άρματα, πού στέκουν τ' άλογά του;
σαν πώς φρουρούνε οι άλλοι οχτροί και πούναι πλαγιασμένοι;
Και πες σαν τι να μελετούν; μη θεν αφτού να μείνουν 410
κοντά στα πλοία, ξέμακρα του κάστρου, ή θα γυρίσουν
στη χώρα, αφού το στράτεμα μάς νίκησαν στη μάχη;»
.

Τότε απαντάει ο Δόλονας, ο γιος του Καλογνώμη
«Μετά χαράς σου, θα σ' την πω εγώ όλη την αλήθια.
Κοντά στον τάφο ο Εχτορας του θεογέννητου Ίλου
χώρια έχει τώρα συντυχιά με τους αρχόντους όλους 415
μακριά απ' τους κρότους· κι' οι φρουρές που με ρωτάς, αφέντη,
καμιά ταγμένη επίτηδες δε μας φρουράει τ' ασκέρι.
Όσά 'ναι τζάκια Τρώωνε, σαν πούναι στανεμένοι,
αφτοί αγρυπνούν, και να φυλάν παρακινούνε ο ένας
τον άλλονε· όμως οι βοηθοί π' από παντού μας ήρθαν 420
κοιμάνται και το φύλαγμα τ' αφίνουν για τους Τρώες,
τι αφτών γυναίκες και παιδιά δεν έχει εδώ να πάθουν.»
.
Τότες απάντησε ο βαθύς γιος του Λαέρτη κι' είπε
Πώς τάχα, πες, ανάκατοι μες στους σωρούς των Τρώων
κοιμάνται τώρα ή χωριστά; Πες μου καλά, να νιώσω.» 429
.
Τότε απαντάει ο Δόλονας, ο γιος του Καλογνώμη
«Μετά χαράς σου εγώ κι' αφτά θενά σ' τα πω όπως είναι.
Γιαλού μεριά 'ναι οι Παίονες με τα γυρτά δοξάρια,
οι Λέλεγες κι' οι Κάφκονες, οι Πελασγοί κι' οι Κάρες.
Της Θύμπρας έπεσε η μεριά στους αλογάδες Φρύγες, 430
στους Μήονες και στους Μυσούς, στους άσκιαχτους Λυκιώτες.
Μα τι τα θέτε τώρα αφτά; Του κάκου τα ρωτάτε.
Τι αν να χωθείτε ορέγεστε ως στο στρατό των Τρώων,
να! οι Θράκες νιοφερμένοι εκεί — στην άκρη, χώρια απ' όλους —
κι' ο Ρήσος, γιος του Ηονιά, στη μέση, ο βασιλιάς τους. 435
Σαν τ' άλογά του εγώ όμορφα δεν είδα ή πιο μεγάλα·
χιόνι δεν είναι ασπρύτερο, άνεμοι πιο δεν τρέχουν.
Τ' αμάξι του είναι τεχνικά μ' ασήμια δουλεμένο
και με χρουσάφια. Αρματωσά χρυσή ήρθε αρματωμένος,
θεόρατη αριστούργημα· τέτια άρματα δεν πρέπει 440
άντρες ναν τα φορούν θνητοί, μόνε οι θεοί οι αιώνιοι.
Μα τώρα εμένα σύρτε με στα γοργοδρόμα πλοία,
ή με τριχιά εδώ δέστε με κι' αφίστε με δεμένο,
ως που να πάτε ως στο στρατό και να με δοκιμάστε,
:σας τάπα εγώ απαράλλαχτα τα πάντα ή δε σας τάπα.» 445
.

Τότες λοξά τον κοίταξε κι' είπε ο γερός Διομήδης
«Λαμπρά, βρε Δόλονα, κι' ορθά μας τάπες, μα φεβγάλα
μην καρτεράς, αφούπεσες στα χέρια τα δικά μας.
Τι τώρα αν σ' αμολήσουμε και πούμε ας πας καλιά σου,
ξέρεις εσύ των καραβιών να ξαναβρείς το δρόμο, 450
να κάνεις ή κατασκοπιές ή να μας πολεμήσεις·
μα αν σε χαλάσει ο λάζος μου και κατεβείς στον Άδη,
δεν έχει πια των Αχαιών παιγνίδια ναν τους παίξεις.»
.
Είπε, κι' εκείνος ήθελε, πηγουνοπιάνοντάς τον
με το παχύ το χέρι του, σπλαχνιά ναν του ζητήσει, 455
Μον ο Διομήδης χοίμηξε και τούχωσε το λάζο
μεσόσβερκά του, κι' έκοψε τα δυο ποντίκια αντάμα,
κι' έφαγε χώμα η κεφαλή ενώ λαλούσε ακόμα.
Και τότες τον ξεσκούφωσαν, του πήραν και τ' ολόϊσο
κοντάρι, τη λυκοπροβιά, το λυγιστό δοξάρι·
αφτά τα σήκωσε αψηλά ο θεϊκός Δυσσέας 460
στην Αθηνά τη λαφυρού κι' έτσι είπε με καμάρι
«Πάρ' τα με γιά σου αφτά, θεά· τι εσύ πιο πρώτα απ' όλους
τους Ελυμπήσους δώρα μας θα λάβεις. Μα και πάλι
οδήγα μας, θεά, ως εκεί που πέζεψαν οι Θράκες.»
.
Έτσι είπε, και τα λάφυρα σηκώνει και τα θέτει 465
πας σε μυρχιά, κι' αλάθεφτο τους έβαλε σημάδι,
σμίγοντας τα μυρχόκλαδα με σύχλωρα καλάμια,
μήπως γυρνώντας δεν τα δουν μες στο βαθύ σκοτάδι.
.
Έπειτα μέσα απ' το πηχτό το αίμας ροβολώντας
και τα κουφάρια, παν γοργά ως στων Θρακών τους λόχους. 470
Αφτοί απ' τον κόπο αχόρταγα κοιμόντουσαν μ' ομπρός τους
όλα γυρμένα κατά γης τα χάλκινα άρματά τους,
σωστά, με τάξη, τρεις σειρές· κι' είχε ο καθένας δίπλα
τα γλήγορά του τ' άλογα· κι' ο Ρήσος μες στη μέση
κοιμούνταν, κι' είχε πρόχειρο τ' άσπρο εκειπά ζεβγάρι,
δεμένο πίσω με λουριά απ' τ' αμαξιού το γύρο. 475
.
Και πρώτος του Λαέρτη ο γιος τον είδε και τον δείχνει

«Νά σ' τον, Διομήδη, ο βασιλιάς, και να σου το ζεβγάρι
που μας μολόγαε ο Δόλονας πριν τα τινάξει ο σκύλος.
Μον έλα σφίξ' τα δόντια σου κι' ομπρός! Ντροπής να στέκεις
με τ' άρματα έτσι ανόφελα, μον λύνε το ζεβγάρι· 480
ή εσύ μαχαίρωνε, κι' εγώ βάζω στο χέρι τ' άτια.»
.
Είπε, κι' η άγγιχτη θεά φυσάει μες στο Διομήδη
καρδιά, και κάθιζε λαζιές δεξά ζερβά, κι' οι Θράκες
ρήξανε απελπισιάς στριγγιές καθώς με το μαχαίρι
τους σκότωνε, και κάτου η γης κοκκίνιζε απ' το αίμας.
Κι' όπως λιοντάρι π' απαντάει ατσόπανα κοπάδια, 485
πρόβατα ή γίδια, αιμόδιψο τους ρήχνεται στη μέση,
έτσι έπεσε και του Τυδιά ο γιος απάς στους Θράκες
ως πούφαγε άντρες δώδεκα, ενώ ο σοφός Δυσσέας,
όπιον ζυγώνοντας σιμά μαχαίρωνε ο Διομήδης,
πίσω του αφτός τον έπιανε απ' το ποδάρι, κι' όξω 490
τόνε τραβούσε, τι ήθελε τ' ασπροτριχάτα ζώα
με δίχως κόπο να διαβούν, κι' όχι κορμιά πατώντας
να φοβηθούν· τι από νεκρούς δεν ήξεραν ακόμα.
Μα τέλος πια σαν έφτασε στο βασιλιά ο Διομήδης,
στερνόνε νέκρωσε κι' αυτόν ενώ βαριά με κόπο 495
ρούχνιζε· τι κακός σβραχνάς τού πλάκωσε στον ύπνο
απ' τις ορμήνιες της θεάς τη νύχτα αφτή, ο Διομήδης.
Έσφαζε ο ένας, κι' έλυνε τα ζώα τότε ο άλλος,
κι' όξω απ' το πλήθος τάβγαλε, σ' ένα λουρί δεμένα,
βαρώντας τα με δοξαριές· τι ξέχασε στο χέρι 500
να πάρη τ' ώριο καμοτσί απ' τ' όμορφο τ' αμάξι.
Έπειτα σφύριξε σιγά να νιώσει ο σύντροφός του.
.
Μα έστεκε αφτός κι' ανάδεβε τι πιο σκυλήσο τάχα
να κάνει, ή τ' αμαξόκουτο συρτό από τ' ατιμόνι
μ' όλα τα χαλκοπλούμιστα μέσα άρματα να πάρει —
ή και ν' αρπάξει το αψηλά κουβαλητό στους ώμους — 505
για απ' των Θρακώνε το σωρό να σφάζει ακόμα κι' άλλους.
Μα εκεί π' αφτά λογάριαζε στο νου του, να! κοντά του
προφταίνει η κόρη του Διός που στέκει και του κάνει
«Γιε του λιοντόψυχου Τυδιά, καιρός πια να τραβήξεις

κατά τα πλοία, μήπως πας κυνηγημένος κιόλας, 510
αν άλλος — που μπορεί — θεός σηκώσει και τους Τρώες.»
.
Ένιωσε εκείνος τη φωνή πως η θεά λαλούσε,
και χέρι χέρι ανέβηκε στ' αμάξι· κι' ο Δυσσέας
με το δοξάρι βάρεσε τα ζώα, που πιλάλα
μέσα απ' τον κάμπο τρέχανε να πάνε στα καράβια.
.
Μα σαν τυφλός δε φύλαγε κι' ο Αργυροδοξάρης 515
σαν είδε τη θεά Αθηνά που βόηθαε το Διομήδη,
Μον σκυλιασμένος έτρεξε μες στους σωρούς των Τρώων
και σήκωσε τον Ιπποκό, πρωτάτο των Θρακώνε,
γερό του Ρήσου ξάδερφο. Κι' αφτός πηδά απ' τον ύπνο
κι' άδιο το μέρος βλέποντας πούστεκαν πριν τα ζώα, 520
και τα παιδιά που σπάραζαν λαβωματιές γιομάτοι,
ωχού, είπε, του τον έσφαξαν τον γκαρδιακό του βλάμη.
Και βούηξε απ' την ταραχή κι' απ' τις φωνές ο κάμπος
πούτρεχε ο κόσμος· κι' έβλεπαν δουλιές φαρμακωμένες
που οχτροί ήρθαν νύχτα κι' έκαναν και τόστριψαν κατόπι. 525
.
Κι' εκείνοι οι διο τους, φτάνοντας στο μέρος πούχαν σφάξει
το γιο του κράχτη, σταματούν τα ζώα, κι' ο Διομήδης
χάμου πηδάει, και βάζει του στο χέρι του Δυσσέα
τα ματωμένα πλιάτσικα. Κι' εφτύς ξανανεβαίνει
και τ' άλογα βαράει· κι' αφτά με προθυμιά πετούσαν. 530
.
Εκεί το χτύπο ο Νέστορας πρωταγρικάει και κράζει 532
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
ψέφτης θα βγω ή θα βγω σωστός; Μα θαν το πω κιας σφάλλω.
Αλόγων ποδοβολητό σα ν' άκουσαν τ' αφτιά μου. 535
Αχ και ν' αρπάξανε άλογο οι διο μας αντριωμένοι
έτσι απ' τους Τρώες άξαφνα και να γυρίζουν πίσω!
Μα τρέμει μέσα μου η καρδιά, μου τρέμει, μήπως πάθουν
οι πιο πολύτιμοι αρχηγοί απ' των οχτρών γιουρούσι.»
.
Τόχε δεν τόχε ακόμα πει, κι' οι διο τους να! προβάλλουν. 540
Κι' άμα ξεπέζεψαν, εφτύς τα χέρια οι βασιλιάδες

τους έσφιξαν χαρούμενοι με γιές με καλώς ήρθαν.
Και πρώτα ο γέρος έπιασε να πει και να ρωτήσει
«Μίλα, Δυσσέα ξακουστέ, των Αχαιών καμάρι,
πες, τ' άτια πώς τα πήρατε; Τι, μπήκατε ως στων Τρώων 545
μες στο στρατό; ή σας τάδωκε κάνας θεός στο δρόμο;
Μώρ' άλογα τα λες αφτά, για του ηλιού 'ναι αχτίδες;
Σ' όλες τις μάχες βγαίνω εγώ, μηδέ συνήθιο τόχω
θαρρώ να μένω πίσω αργός κιας είμαι τόσο γέρος·
μα τέτια ζώα ως σήμερα δεν ξάνοιξα, δεν είδα. 550
Θεού θενάναι δώρα αφτά που βρήκε σας στη στράτα ,
τι και τους διο σας αγαπάει, το ξέρω, ο Ελυμπήσος
του Κρόνου γιος κι' η Αθηνά, του Δία η θυγατέρα.»
.

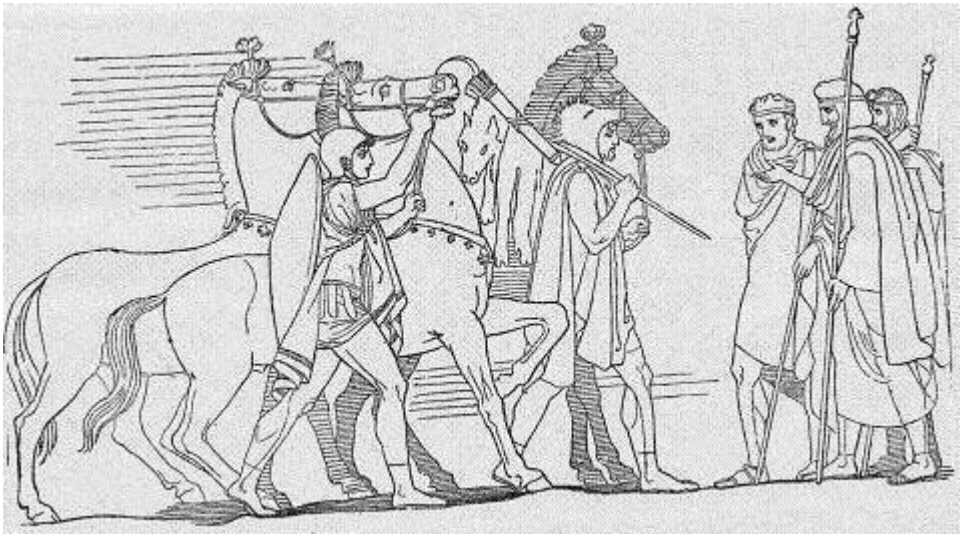

.
Τότες τ' απάντησε ο βαθύς γιος του Λαέρτη κι' είπε
«Νέστορα, του Νηλέα γιε, των Αχαιών αθέρα, 555
θεός αν θέλει, ναι έφκολα και πιο όμορφα από δάφτα
χαρίζει αλόγατα, επειδής πολύ είναι ανότεροί μας.
Μα τ' άτια, γέρο, που ρωτάς, αφτά 'ναι νιοφερμένα
πέρα οχ τη Θράκη· κι' έσφαξε ο θαρρετός Διομήδης
το νοικοκύρη μ' άλλους του ως δώδεκα νομάτους, 560
που δίπλα εκεί κοιμόντουσαν, καπεταναίους όλους.
Εδώ σιμά μάς έπεσε στα χέρια κι' ένας άλλος
οχτρός, που μας τον έστελναν κατάσκοπο απ' τους Τρώες.»
Είπε, και μ' όψη ολόγελη διαβαίνει το χαντάκι
με τα φαριά· κι' οι άλλοι τους χαρούμενοι ακλουθούσαν 565

Και στου Διομήδη φτάνοντας τη στερεή καλύβα,
δένουν τα ζώα στο παχνί με τα καλοκομένα
λουριά, στ' αχούρι οπούστεκαν και τάλλα του Διομήδη
γοργόποδα άτια κι' έτρωγαν καρδόγλυκο κριθάρι.
Και τ' άρματα του Δόλονα τ' απίθωσε ο Δυσσέας 570
μες στο καράβι, ως να ψηθεί της Αθηνάς σφαχτάρι.
Κατόπι μπαίνουν στο γιαλό κι' απ' τα κορμιά ξεπλαίνουν
τον ίδρο, από τα διο μεριά τα σκέλια το κεφάλι.
Κι' αφού το κύμα του γιαλού τούς ξέπλυνε από πάνου
τη λέρα και τον ίδρο τους κι' ανάσανε η καρδιά τους, 275
μπήκαν μες σε καλόξυστα λουτρά ν' απολουστούνε.
Κι' αφού με λάδι τρίφτηκαν, λουσμένοι και τριμένοι
καθήσανε ψωμί να φαν, και της θεάς μοσκάτο
στάζουν κρασί που κένωσαν γιομάτη από κροντήρα.

.

.

.

Λ

.

.

.

Κι' απ' του λεβέντη Τιθωνού την αγκαλιά η Αβγούλα
σηκώνουνταν να φέρει φως σ' όλους, θεούς κι' αθρώπους·
κι' έστειλε ο Δίας στα γοργά καράβια την Αμάχη

φριχτή, που πολεμόσκιαχτρο στα χέρια της βαστούσε.
Και στάθηκε η Αμάχη ομπρός στα πλοία του Δυσσέα,
πούταν στη μέση κι' άκουγες καλά απ' τα διο τα μέρη, 5
δεξά απ' τα ξυλοκάλυβα του Αία, και ζερβά σου
απ' τ' Αχιλέα, πούσυραν τα τρεχαντήρια οι διο τους
στις διο άκρες της απλογιαλιάς απ' αφοβιά και θάρρος·
εκεί η Αμάχη στάθηκε και σκούζει και στριγγλίζει 10
άγρια, και σ' όλων την καρδιά των Αχαιών πυρώνει
το θάρρος, για να πολεμάν κι' ακούραστοι να σφάζουν.
Και πιο γλυκιά άξαφνα ολωνών τους ήρθε τότε η μάχη
παρά να παν στην ποθητή πατρίδα με τα πλοία.
.
Κι' ο γιος τ' Ατριά σηκώθηκε και πρόσταξε στα όπλα 15
τους άντρες, κι' έβαλε κι' αφτός το θαμπωτή χαλκό του.
Έβαλε πρώτα τα γερά τουσλούκια στα καλάμια,
πανώρια, πούταν μ' αργυρά θηλύκια αρμοδεμένα.
Έπειτα γύρω φόρεσε στο στήθος τα τσαπράζα,
που θυμητάρι μια φορά του τάδωκε ο Κινύρης. 20
Γιατί ως στην Κύπρο τ' άκουσε τα θαυμαστά μαντάτα
πως παν μ' αρμάδα οι Δαναοί τους Τρώες να χτυπήσουν·
δώρο γι' αφτό του τόστειλε, για ναν τον καλοπιάσει.
Είχανε ως δέκα αφτά σειρές μαβρουδερό απ' ατσάλι,
κι' από καλάι ως είκοσι, και δώδεκα χρουσάφι· 25
και δράκοι κατά το λαιμό, τρεις από κάθε μέρος,
ατσάλινοι απλονόντουσαν, σα δόξες που στυλώνει
ο Δίας μες σε σύγνεφο, προς τους θνητούς σημάδι.
Έπειτα βάζει το σπαθί στους ώμους, που σφαντούσαν
τ' ατόχρυσά του τα καρφιά, κι' είχε αργυρό τριγύρω 30
φηκάρι που με χρυσωτά λουριά 'ταν κρεμασμένο.
Και πήρε την πλουμόφτιαστη κορμοσκεπάστρα ασπίδα,
ώρια άσπαστη, π' ολόγυρα θενάχε ως κύκλους δέκα
χαλκένιους, κι' είκοσι αφαλούς από καλάι στη μέση
άσπρους, κι' ακόμα έναν μουντό κατάμεσα ατσαλένιο. 35
Κατάκορφά 'χε αγριόθωρη Γοργόνα γουρλομάτα
με την Τρομάρα από δεξά, μ' από ζερβά το Φόβο.
Λουρί είχε αργυροκάμωτο, και δράκος ατσαλένιος
απάνου στριφογύριζε, μ' άγρια κεφάλια τρία

π' από 'ναν μέσα πρόβαλλαν λαιμό πλεμένα αντάμα. 40
Φόρεσε τότες πέτσινο στην κεφαλή του κράνος
μ' ένα σκαρί διπλόλαμο τετραστεφανωμένο
κι' αλόγου ουρά· και σάλεβε φριχτή από πάνου η φούντα.
Και πήρε διο του τροχιστώ γερά κοντάρια μ' άκρες
χαλκένιες, π' ως στον ουρανό ψηλά λαμποκοπούσαν. 45
Και μπουμπουνίσανε οι θεές, η Αθηνά κι' η Ήρα,
τιμώντας της πολύχρυσης το βασιλιά Μυκήνας.
.
Τότες παράγγειλε ο καθείς στον αμαξά του, τ' άτια
ναν τους βαστούνε εκεί ήσυχα με τάξη στο χαντάκι,
κι οι ίδιοι ομπρός ροβόλησαν με τ' άρματα οπλισμένοι
πεζοί· κι' ακούστηκε άσβυστη με την αβγή η αντάρα. 50
.
Κι' οι Τρώες πάλι οπλίστηκαν στο καμποβούνι απάνου 55
με στρατηγούς τον Έχτορα, το άξιο Πολυδάμα,
και τον Αινεία, που θεό λες ο στρατός τον είχε,
και μ' άλλους τρεις, τον Πόλυβο κι' Αγήνορα κι' Ακάμα —
λέφτερο νιό θεόμορφο — που γιοί είταν τ' Αντηνόρου· 60
κι' έτρεχε ομπρός ο Έχτορας βαστώντας την ασπίδα.
Κι' όπως προβάλλει απόσπερο μέσα απ' τα σύγνεφα άστρο,
μια λάμπει, μια και κρύβεται σε σύγνεφα ησκιοφόρα,
έτσι κι' αφτός μια φαίνουνταν μπροστά, και μια κατόπι
μες στους στερνούς, προστάζοντας· και χαλκωμένος όλος 65
έλαμπε λες σαν αστραπή του βροντορήχτη Δία.
.
Κι' οι διο στρατοί, όπως κόβουνε αντικρουστοί τους όργους
οι θεριστάδες σε βαθύ χωράφι νοικοκύρη,
στάρι η κριθάρι, και πυκνά τα χεροβόλια πέφτουν·
έτσι κι' αφτοί ίσα ρίχτηκαν και σφάζουνταν με λύσσα 70
δίχως κανείς κατάρατο φεβγιό να συλλογιέται.
.
Κι' όσο βαστούσε ακόμα αβγή και προχωρούσε η μέρα, 84
έβρισκαν κι' απ' τους διο οι ρηξές κι' ισόπεφτε τα' ασκέρι· 85
όμως την ώρα που ο ξυλάς ανοίγει το ταγάρι
να φάει στη βουνολαγγαδιά, τα χέρια σα μπουχτίσουν
κόβε κόβε έλατα αψηλά, και την καρδιά του πιάνει

λιγούρα, κι' ένα διο μπουκιές γυρέβει να δαγκάσει·
την ώρα αφτή τα τσάκισαν οι Δαναοί των Τρώων 90
τα τάγματα, φωνάζοντας στα παλλικάρια θάρρος
από 'να λόχο σ' άλλονε. Κι' ο Αγαμέμνος πρώτος
χοίμηξε, κι' άντρα στρατηγό, το Βιάνορα σκοτώνει,
κι' αφτόν και βλάμη του έπειτα, τον αλογάρη Οιλέα.
Τι πήδηξε οχ τ' αμάξι αφτός ναν τόνε πολεμήσει,
μα ίσα ενώ ορμούσε, τούμπηξε στο κούτελό του τ' όπλο, 95
κι' η χάλκινη περκεφαλιά το κοφτερό κοντάρι
δεν τ' αμποδάει, μον διάβηκε και κράνος και κεφάλι,
και λιώμα τούγινε ο μιαλός μες στο κεφάλι του όλος.
Έτσι η ορμή του κόπηκε. Και χάμου αφίνοντάς τους
αφού τα χάλκινα άρματα τους έβγαλε απ' τους ώμους 100
ορμάει εφτύς τον Άντιφο να σφάξει και το Βίσο,
γιους του Πριάμου, νόθονε και γνήσιο, διο νομάτους
μες σ' ένα αμάξι. Των φαριών βάσταε τα γκέμια ο νόθος,
κι' έστεκε δίπλα ο Άντιφος. Αφτούς ο Αχιλέας
τους είχε πιάσει μια φορά μες στις πλαγιές της Ίδας 105
ενώ βοσκούσαν πρόβατα, και με λυγαριοκλώνια
τους έδεσε, και ξαγορά ναν τους αφίσει πήρε.
Τότες στα στήθια ακόντισε τον ένα ο Αγαμέμνος,
εκεί ίσα στ' απανόβυζα· τον άλλο, σέρνοντάς του
μια με τη σπάθα προ τ' αφτί, τον γκρέμισε απ' τ' αμάξι.
Και βιαστικός τους έβγαλε τα τεχνικά άρματά τους 110
γνωρίζοντάς τους, τι και πριν μες στο καραβοστάσι
τους είδε, τότε απ' το βουνό π' ο Αχιλιάς τους πήγε.
Πώς λέοντας φριχτός γοργής λαφίνας ζαρκαδούλια
πάει στη μονιά τους κι' έφκολα με τα σκληρά του δόντια
τ' αρπάει και πνίγει σβύνοντας την απαλή καρδιά τους, 115
τι κι' αν η μάννα τους κοντά τα βλέπει, να βοηθήσει
δεν κατορθώνει, τι κι' αφτή τήνε θερίζει ο τρόμος,
μόνε δρωμένη βιαστικιά, περνώντας δάσα λόγγους,
φέβγει όπου φύγει, απ' το σκληρό θεριό κυνηγημένη·
έτσι κι' αφτούς απ' το χαμό να σώσουν δε μπορούσαν 120
οι Τρώες, μον τσακίσανε όλοι κι' αφτοί στον κάμπο.
.
Κατόπι τον Απόλοχο και Πείσαντρο, γενναίους

του πρόκριτου Αντιμάχου γιους — π' αφτόν με δώρα ο Πάρης
μπούκωσε απ' όλους πιο πολύ, με ζηλεφτό χρυσάφι,
κι' αμπόδαε πίσω τη Λενιό τ' αντρός της ναν τη δώκουν — 125
αφτού του προεστού διο γιους τσακώνει ο Αγαμέμνος,
διο σ' ένα αμάξι, πούστριψαν τ' αλόγατα να φύγουν.
Μα πέσανε οχ τα χέρια τους τα στολισμένα γκέμια,
και σκιάχτηκαν τα ζα. Όρμησε τότες ο γιος τ' Ατρέα
σα λύκος, κι' απ' τ' αμάξι αφτοί τόνε περικαλούσαν 130
«Πάρε μας έτσι ζωντανούς και δε θα μετανιώσεις,
τ' Ατρέα γιε! Έχει θησαβρούς μεγάλους, κι' έχει πλούτη —
χαλκό, χρυσάφι, σίδερο δυσκολοδουλεμένο —
.
.
στου μυριοπλούσιου μας γονιού, στον πύργο τ' Αντιμάχου·
για ξαγορά μας άπειρα θα σου μετρήσει ο γέρος,
αν μάθει ακόμα ζωντανούς πως μας κρατούν στα πλοία.» 135
.
Αφτά με κλάματα έλεγαν του βασιλιά, ζητώντας
ναν τον μαλάξουν· μα άκουσαν αμάλαχτο 'να λόγο
«Γιοί, καθώς λέτε, αν είστε εσείς του πρόκριτου Αντιμάχου,
πούπε στων Τρώων τη βουλή — σαν πήγε ο αδερφός μου,
θυμάστε, με το θεϊκό Δυσσέα αποσταλμένος — 140
μην τον αφίστε, σφάξτε τον που τον κρατάτε τώρα.
να! του γονιού σας τ' άδικα καιρός να μου πλερώστε.»
.
Είπε, και χάμου τίναξε τον Πείσαντρο οχ τ' αμάξι
ανάσκελα, με μια ακοντιά τρυπώντας του τα στήθια.
Να φύγει ο άλλος πήδησε· όμως κι' αφτόνε χάμου 145
τον σφάζει εκεί, θερίζοντας τα χέρια το κεφάλι,
που τόστειλε να κυλιστεί σα σφαίρα μες στο πλήθος.
.
Κι' άφισε αφτούς, και πιο πυκνοί όπου χτυπιούνταν λόχοι
χοιμάει, κι' αντάμα του οι λοιποί χαλκοπλισμένοι Αργίτες.
Πεζοί πεζούς αλώνιζαν, πούφεβγαν θεν δε θένε, 150
κι' αμαξωτούς αμαξωτοί — και τύφλωνε στον κάμπο
ο κουρνιαχτός που σήκωναν τα ζώα πιλαλώντας —
με τα κοντάρια και σπαθιά. Κι' ο βασιλιάς ξοπίσω

σκότωνε πάντα κι' έκραζε ομπρός! στα παλικάρια.
Πώς πέφτει αχόρταγη φωτιά μες σ' ακόφτονε λόγγο· 155
παντού κλωθόστριφτη ο βοριάς τήνε φυσάει, κι' οι θάμνοι
σύριζα πέφτουν, τι μ' ορμή τους συνεπαίρνει η φλόγα·
έτσι έρηχνε τ' Ατρέα ο γιος τα παλικάρια χάμου
καθώς μπροστά του φέβγανε, κι' άτια πολλά βαρβάτα
άδιες λαλούσαν άμαξες, ζητώντας αμαξάδες, 150
μες στου πολέμου τα στρατιά· μα αφτοί είταν ξαπλωμένοι
χάμου, πολύ πιο ορεχτικοί για όρνια πάρα τέρια. 162
.
Έτσι οι Δαρδάνοι, απ' τον αρνό μπροστά, κατά τον τάφο 166
του Ίλου του παλαιϊκού του Δαρδανοσπαρμένου
μέσα απ' τον κάμπο χύθηκαν να μπουν στο κάστρο μέσα·
κι' εκείνος πάντα σκούζοντας, τ' Ατρέα ο γιος, ξοπίσω
κυνήγαε, κι' αιματόβαφε τ' αζύγωτά του χέρια.
Μα πια σαν ήρθαν στην οξά κι' ως στη Ζερβιά την πόρτα, 170
στάθηκαν κι' όλους τους εκεί να φτάσουν καρτερούσαν.
Τι ακόμα λίγοι τρέχανε, σα βόδια μες στον κάμπο
που πάει λιοντάρι στην καρδιά και τα σκορπάει της νύχτας,
όλα, μα η ώρα του η στερνή μονάχα ενός σημαίνει,
που με τα δόντια του τ' αρπάει και το λαιμό του σπάζει 175
πρώτα, κι' απέ όλα χάφτει του τα σπλάχνα κι' αίματά του·
έτσι τους Τρώες πάντα ο γιος τ' Ατριά τους κυνηγούσε
και τον πιο πίσω σκότωνε. Κι' αφτοί πού! να σταθούνε
που τόσους χάμου ξάπλωσε μες απ' τ' αμάξια μπρούμτα
κι' ανάσκελα· τι βασταγμό δεν τούχε το κοντάρι. 180
.
Σε λίγο όμως σαν κόντεβε να φτάσει ομπρός στη χώρα
κάτου απ' το κάστρο τ' αψηλό, πια τότες ο πατέρας
θεών κι' αντρών κατέβηκε με κεραβνό στο χέρι
οχ τα ουράνια, κι' έκατσε στις δροσερές κορφάδες
της Ίδας της πολύπηγης. Τότε έστειλε στον κάμπο
τη χρυσοφτέρουγη Ίριδα με μήνημά του κάτου 185
«Τρέχα να πεις, γοργή Ίριδα, στον Έχτορά 'να λόγο.
Όσο θωράει ολόμπροστα το βασιλιά Αγαμέμνο
π' όλο με τ' όπλο του χοιμάει και λόχους π' αλωνίζει,
τόσο ας ποδίζει, κράζοντας στα παλικάρια, πίσω

να περιορίζουν τους οχτρούς όσο μπορούνε πάντα· 190
μα από κοντάρι αν χτυπηθεί ή φάει καμιά σαΐτα
και μπει στ' αμάξι, τότες πια θαν του χαρίσω νίκη
να σφάζει, κι' ως στα γλήγορα να κυνηγάει καράβια,
όσο να σκοτεινιάσει η γης και βασιλέψει ο ήλιος.»
.
Είπε, κι' αγρίκησε η θεά με τις χρυσές φτερούγες 195
κι' οχ τις δροσόλουστες κορφές κατέβηκε στην Τροία.
Εκεί τον άφοβο Έχτορα, του γέρου γιο Πριάμου,
τον βρήκε μέσα πούστεκε στο κολλητό του αμάξι.
Και πάει κοντά του στέκεται και του λαλεί διο λόγια
«Έχτορα, του Πριάμου γιε, ισόγνωμε του Δία, 200
σ' εσένα ο Δίας μ' έστειλε αφτά να σου μιλήσω.
Όσο θωρείς ολόμπροστα το βασιλιά Αγαμέμνο
π' όλο με τ' όπλο του χοιμάει και λόχους π' αλωνίζει,
πόδιζε ως τότες, κράζοντας στα παλικάρια, πίσω
να περιορίζουν τους οχτρούς όσο μπορούνε πάντα· 205
μα από κοντάρι αν χτυπηθεί ή φάει καμιά σαΐτα
και μπει στ' αμάξι, τότες πια θα σου χαρίσει νίκη
να σφάζεις κι' ως στα γλήγορα να κυνηγάς καράβια,
όσο να σκοτεινιάσει η γης και βασιλέψει ο ήλιος.»
.
Έτσι είπε η ανεμόποδη θεά και φέβγει πάλι. 210
Κι' εκείνος χάμου πήδησε με τ' άρματα απ' τ' αμάξι,
και σιώντας τα διο κοφτερά κοντάρια πήγε ολούθες
μες στο στρατό και φώναζε να πολεμάν να σφάζουν,
και σήκωσε άγριο πόλεμο. Γύρισαν τότε οι Τρώες
και στάθηκαν των Αχαιών καταντικρύ με θάρρος. 214
.
Και τώρα, Μούσες, πέστε μου, των ουρανών νυφούλες, 218
πιος τάχα πρωτορήχτηκε του βασιλιά Αγαμέμνου
είτε απ' τους προσκλητούς βοηθούς είτε απ' τους ντόπιους Τρώες .
.
Ο γιος τ' Αντήνορα, ο τρανός πανώριος Βιφιδάμας, 221
γέννημα της χοντρόσβωλης προβατοθρέφτρας Θράκης.
Μικρός σαν είταν, ο Κισσιάς, της μάννας του ο πατέρας,
της Θεανός, στον πύργο του τον είχε αναθρεμένα·

κι' όταν στην ώρα απέ έφτασε της λεβεντιάς και νιότης, 225
κοντά του αφτού τον βάσταξε, γαμπρό του ναν τον κάνει·
μα ότι τον πάντρεψε, άφισε τη νύφη αφτού και πήγε,
όπου άκουγε τους Αχαιούς, με δώδεκά του πλοία.
Όμως κατόπι τ' άφηκε τα πλοία στην Περκώτη
και κίνησε να πάει πεζός. Και τότες πρώτος θάρρος 230
πήρε ξανά ν' αντισταθεί του βασιλιά Αγαμέμνου.
.
Λοιπόν σα ζύγωσαν οι διο, να χτυπηθούν ζητώντας,
τ' Ατρέα ο γιος δεν πέτυχε, τι στραβοπήγε τ' όπλο·
κι' ο άλλος στο ζουνάρι εκεί, πιο κάτου απ' τα τσαπράζα,
βάρεσε κι' έβαλε όλη του τη δύναμη, κι' ολπίδες 235
απ' το βαρύ είχε χέρι του· μα τ' ολοκεντημένο
ζουνάρι δεν του τόσκισε, μον πριν πολύ τ' ασήμι
βρήκε μπροστά και στράβωσε σα μολυβένια η μύτη.
Άρπαξε τ' όπλο ο βασιλιάς, και σα θεριό κοντά του
τραβώντας, του το τίναξε όξω απ' το στέριο χέρι
με βιά· και τον προβόδησε με μια σπαθιά στο σνίχι. 240
Έτσι έπεσε, κι' εκεί ύπνονε κοιμήθηκε χαλκένιο
ξένους βοηθώντας, έρημος, αλάργα απ' τη νυφούλα,
το τέρι που δε χάρηκε κι' είχε ακριβά πλερώσει
βόδια πρώτα έδωκε εκατό, πολλά 'ταξε κατόπι,
γίδια μαζί και πρόβατα που τούβοσκαν χιλιάδες. 245
Τότες εκεί τον γύμνωσε τ' Ατρέα ο γιος, και πήγε
πίσω ν' αφίσει στο στρατό τα πλουμιστά άρματά του.
.
Μα άξαφνα ο Κόνας τον θωράει ο παινεμένος άντρας,
τ' Αντήνορα ο πρωτότοκος, κι' απ' τη βαθιά του λύπη
τα μάτια του συγνέφιασαν που πήγε ο αδερφός του. 250
Και πλάγια εφτύς με τ' όπλο του, κλεφτά απ' τον Αγαμέμνο,
στέκει, και μια μεσόχερα πιο κάτου απ' τον αγκώνα
του μπήγει, πούβγε αντίπερα τ' όπλου η χαλκένια η μύτη.
Ξαφνίστη τότε απ' την πληγή τ' Ατρέα ο γιος, μα κι' έτσι
το θάρρος του δεν τόχασε, μον χύθηκε τον Κόνα 255
να φάει με το βουνόθρεφτο κοντάρι του στο χέρι.
Αφτός εκεί τον αδερφό με βιάση από το ποδάρι
τραβούσε, κι' όλων φώναζε των αρχηγών βοήθια·

μα ενώ τον τράβαε πρόσκεντρα, μια κονταριά από κάτου
του δίνει απ' την ολόιση αφαλωμένη ασπίδα, 260
και την καρδιά του παραλεί· και τρέχοντας κοντά του
του κόβει και την κεφαλή στον αδερφό του απάνου.
Έτσι τ' Αντήνορα τους γιους, σαν πούτανε γραφτό τους,
κάτου να παν τους έστειλε στον Άδη ο Αγαμέμνος.
.
Έπειτα τ' άλλα πήρε ομπρός κοπάδια των οχτρώνε
με το κοντάρι το σπαθί και με βαριές κοτρώνες, 265
όσο έτσι οχ την πληγή ζεστό ακόμα τούτρεχε αίμας.
Μα σαν ξεράθηκε η πληγή και τούπαψε το αίμας
κι' άρχισαν πόνοι σουγλεροί ναν του μασούν τα σπλάχνα, 268
τότες στ' αμάξι ανέβηκε και τ' αμαξά στα πλοία 273
τούπε να πάει, τι να σταθεί αδύνατο απ' τους πόνους.
Κι' έσκουξε τότες κι' η φωνή αχούσε απ' άκρη ως άκρη 275
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
έλα βοηθάτε τώρα εσείς μην πάθουν τα γοργά μας
καράβια, τι ο βαθύγνωμος του Κρόνου γιος εμένα
δε μ' άφηκε τους σκυλοχτρούς ναν τους χτυπώ όλη μέρα.»
.
Είπε, και βάραε ο αμαξάς τα καλοτρίχωτα άτια 280
κατά τα πλοία· και τα ζα με προθυμιά πετούσαν.
Πασπάλαε αφρός τα στήθια τους, τ' άσπριζε γύρω η σκόνη,
σα βγάζανε απ' τον τάραχο τον πονεμένο αφέντη.
.
Και σαν τον είδε ο Έχτορας πως έφευγε οχ τη μάχη
έσκουξε σ' όλο το στρατό μ' αψιά φωνή μεγάλη 285
«Δαρδάνοι κονταρόπλιστοι και Τρώες και Λυκιώτες,
θάρρος, παιδιά, και βάρτε τους ατρόμητα σαν άντρες!
Έφυγε ο πιο παλικαράς οχτρός, κι' εμένα ο Δίας
μεγάλη δόξα μούδωκε. Μον ίσα τ' άλογά σας
απάνου τους, για ν' ακουστεί στον κόσμο τ' όνομά σας.» 290
.
Είπε, και σ' όλους έβαλε απόφαση και θάρρος.
Πώς αμολάει ο κυνηγός μες σε λαγγάδι σκύλους
πίσω από ασερνικό καπρί ή σκιαχτερό λιοντάρι,
έτσι έστελνε κι' ο Έχτορας τους αλογάδες Τρώες

να κυνηγήσουν τους οχτρούς. Κι' ο ίδιος με περφάνια 295
σαν Άρης θνητορημαχτής ροβόλαε με τους πρώτους,
κι' έπεσε μέσα στο σωρό σα δρόλαπας στηθάτος
που μενεξέθωρο γιαλό χτυπάει και τρικυμίζει, 298
κι' όρθια κυλούν τα κύματα, κι' απ' την ορμή τ' ανέμου 307
μεσούρανα πηδά ο αφρός και γίνεται κομάτια·
έτσι κι' αφτός τους Αχαιούς χτυπούσε λυσσασμένα.
.
Θάγλεπες τότε συφορά, δουλιές που θ' απορούσες, 310
και φέβγοντας οι Δαναοί θα τρύπωναν στα πλοία,
μόνε ο Δυσσέας φώναξε του θαρρετού Διομήδη
«Διομήδη, πες τι πάθαμε κι' οκνούμε σαν κιοτήδες;
Μον έλα, αδρέφι, στάσου εδώ κοντά μου. Ω τι ντροπής μας
στον κόσμο, αν τώρα ο Έχτορας μας πάρει τα καράβια!» 315
.
Τότες γυρίζει κι' απαντάει ο δυνατός Διομήδης
«Ναι, στέκω εγώ και καρτεράω· μα μακρινή δε θάναι
θαρρώ η αλάφρωση από μας, τι νίκη να μας δώσει
δε θέλει ο Δίας τώρα πια, μον να! στους Τρώες θέλει.»
.
Είπε, και χάμου το Θυμπριό τον γκρέμισε οχ τ' αμάξι 320
τρυπώντας τον στ' αριστερό βυζί του· κι' ο Δυσσέας
τον παραγιό του κάρφωσε, το θεϊκόνε Μόλιο.
Κι' αφίνοντάς τους έτσι αφτούς σακατεμένους χάμου,
πήγαν και θρήνος έκαναν μες στο σωρό, σα χοίροι
που λαγωνίκες άσκιαχτοι ορμούν και δοντοσκίζουν· 325
έτσι έστρεψαν και σκότωναν. Και με χαρά οι Αργίτες
γλυτώσανε απ' τον Έχτορα και πήρανε μια ανάσα.
.
Τότ' άμαξα έπιασαν και διο μες σ' ένα αμάξι αρχόντους,
του Περκωσιώτη Μέροπα παιδιά, που προφητείες
απ' όλους κάλια κάτεχε, μηδ' άφινε τους γιους του 330
στο θνητοφάγο πόλεμο να πάν' μα πού! ν' ακούσουν
οι έρμοι που τους έσπρωχνε το μάβρο ριζικό τους.
Αφτούς τότε ο κοσμάκουστος ακοντιστής Διομήδης
ζωή κι' αντριά τους έκλεψε και πήρε τ' άρματά τους. 334
.

Τότ' ίση ο Δίας άπλωσε και για τους διο τη μάχη, 336
ενώ απ' την Ίδα κοίταζε· κι' αφτοί χτυπιούνταν κάτου.
Εκεί άρπαξε ο Αγάστροφος ο στρατηγός στο μπούτι
μια απ' το Διομήδη κονταριά· και να σωθεί δεν είχε
κοντά του αμάξι, κι' ακριβά το πλέρωσε το λάθος. 340
Τι αφτά τα βάσταε ο παραγιός μακριά, και με τους πρώτους
πεζός ο ίδιος έτρεχε ως που τον βρήκε ο χάρος.
Μα εκεί στη μέση ο Έχτορας τους είδε, κι' αλυχτώντας
τους πέφτει απάνου· κι' έτρεχαν οι λόχοι του κατόπι.
.
Και σαν τον είδε, τρόμαξε ο φοβερός Διομήδης, 345
και του Δυσσέα τούπε εφτύς που στέκουνταν κοντά του
«Να, δες τον, πάλι πλάκωσε ο σκύλος να μας πνίξει·
Μον στάσου εδώ μ' απόφαση κι' εγώ σ' τον συγυρίζω.»
.
Είπε, και σιώντας τίναξε το φράξινο κοντάρι
και βρήκε — δεν απότυχε — κατάκορφα, τραβώντας 350
στην κεφαλή· μα οχ το χαλκό αλάργεψε ο χαλκός του
δίχως να φτάσει ως στο πετσί, τι αμπόδισε το κράνος,
χουνήσο κράνος τρίδιπλο, που τούχε δώσει ο Φοίβος.
Οργιές εφτύς πισώτρεξε ο Έχτορας και μπήκε
μες στο σωρό, κι' εκεί έπεσε στα γόνατα, ακουμπώντας 355
το χέρι χάμου, και το φως του θόλωσε στα μάτια.
Κι' ενώ ο Διομήδης έτρεχε κατά το δρόμο τ' όπλου —
εκεί στο χώμα τούπεσε — μέσα απ' τους πρωτομάχους,
τότες αφτός συνέφερε, και πίσω μες στ' αμάξι
πηδά και τρέχει ως στους στερνούς και σώζεται απ' το χάρο. 360
.
Κι' έσκουξε του Τυδέα ο γιος, με το κοντάρι ορμώντας
«Πάλε απ' το χάρο σώθηκες, σκυλί! Μιά τρίχα ακόμα
και σ' έτρωγα. Σε γλύτωσε πάλε, σκυλί, ο Απόλλος,
π' όλο και θαν του κλαίγεσαι σαν έρχεσαι στη μάχη.
Μον έννια σου! κι' άλλη φορά σε βρίσκω εγώ, και τότες 365
σε ξεμπερδέβω, αν δα βπηθούς κι' εγώ έχω στα ουράνια.
Τώρα θα πάρω τους λοιπούς κυνήγι, κι' όπιον πιάσω.»
.
Είπε, και τον Αγάστροφο να ξαρματώνει αρχίζει.

Μα τότε ο Πάρης, της Λενιός ο ζηλεμένος άντρας,
του τέντωσε το γυριστό δοξάρι, ακουμπισμένος 370
πίσω από στήλη, πούστεκε στ' αντροφτιασμένο μνήμα
του Ίλου, του Δαρδάνου γιου, παλιού δημογερόντου.
Έλυνε εκιός τα πλουμιστά τσαπράζα απ' τ' Αγαστρόφου
τα στήθια, κι' απ' τους ώμους του την πετσωμένη ασπίδα,
και τούβγαζε το κράνος του. Εκεί το νέβρο ο Πάρης 375
πίσω τραβάει του δοξαριού και ρήχνει, κι' η σαΐτα
έτσι άδικα απ' το χέρι του δεν πήδησε, μον βρήκε
το χτένι του δεξιού ποδιού, και διάβηκε ως αντίκρυ
στη γης και μπήκε. Γέλασε με την καρδιά του ο Πάρης,
κι' οχ την ποδόχη πήδηξε και τούπε φαντασμένα
«Σε κάρφωσα, άδικα η ρηξά δεν πήγε! Αχ και νάθε 380
σε φάω, έτσι ξεσκώντας σε στου λαγγονιού τη ρίζα,
για ν' ανασάνουν μια σταλιά κι' οι Τρώες, που σε τρέμουν
όπως λιοντάρι σκιάζουνται βελαζολάλες γίδες.»
.
Τότες χωρίς να φοβηθεί τ' απάντησε ο Διομήδης
«Δοξαριστή, μπιχλιμπιδά, γλωσσά, παρθενομπήχτη, 385
έλα κι' αντίκρυ πρόβαλε σαν άντρας, και θα μάθεις
αν τα δοξάρια σου φελάν κι' οι φτερωτές σαΐτες.
Τί, πως το χτένι μούγδαρες, για αφτό, μωρέ, παινιέσαι;
Εγώ 'να τόχω, εσύ αν βαρείς ή κι' αν παιδί ή γυναίκα,
γιατί η ρηξά 'ναι κούφια αντρός μαλάκα τιποτένιου. 390
Αν ρήξω εγώ όμως, τ' όπλο μου και μια σταλιά αν αγγίξει,
κόβει βαθιά! Σαν αστραπή σου παραλεί τα σπλάχνα·
σούχει τα δυο της μάγουλα νυχόσκιστα η γυναίκα,
μένει η φαμίλια σου αρφανή· ρέβεις κι' εσύ και βάφεις
το χώμα, μ' όρνια πιο πολλά παρά γυναίκες γύρω.» 395
.
Είπε, και του Λαέρτη ο γιος παγαίνει εφτύς κοντά του
και στέκει ομπρός του. Κάθησε τότε ο Διομήδης πίσω,
κι' εκεί όξω απ' το ποδάρι του τη γλήγορη σαΐτα
τράβαε, και πόνος τσουχτερός του διάβηκε τη σάρκα.
Τότες στ' αμάξι ανέβηκε, και τ' αμαξά στα πλοία
τούπε να πάει· τι να σταθεί αδύνατο απ' τους πόνους. 400
.

Τότε ο Δυσσέας έμεινε μονάχος και κοντά του
ψυχή δεν είχε, τι όλους τους είχε κόψει τρόμος.
Κι' έτσι είπε αναστενάζοντας μες στη γερή καρδιά του
«Ωχού, τι θα γενώ; Ντροπής αν τραβηχτώ από δείλια
στον όχλο ομπρός· χειρότερα, αν πάλι εδώ με πιάσουν 405
μονάχο, αφού το φόβισε το πλήθος τ' άλλο ο Δίας.
Μα τι τα θέλει κι' όλα αφτά ψιλολογά η καρδιά μου;
Ξέρω, απ' τον κίντυνο οι δειλοί ξεκόφτουνε, μα αν είναι
πρώτος κανείς στον πόλεμο, αφτός — δεν έχει — πρέπει
να στέκει πάντα ασάλεφτος, ή να σφαχτεί ή να σφάξει.» 410
.
Μα εκεί π' αφτά τ' ανάδεβε μες στης καρδιάς τα βάθη,
να και πλακώνουνε οι σειρές των αλογάδων Τρώων
και τόνε ζώνουν, μα κακό της κεφαλής τους βγήκε.
Σαν όταν χοίρο κυνηγούν σκυλιά και νιοι αντριωμένοι
τριγύρω, και χοιμάει αφτός όξω απ' το πυκνολόγγι, 415
δόντια τροχίζοντας λεφκά μες στο γυρτό σαγώνι,
και τρέχει εδώ και τρέχει εκεί, και των δοντιών του ο χτύπος
αχεί, μα αφτοί τον καρτερούν κιας είναι τέτιο σκιάχτρο·
τότε έτσι οι Τρώες ρήχτηκαν του θεϊκού Δυσσέα.
Μα εκείνος πρώτα λάβωσε το μαχητή Διοπίτη 420
κατά τον ώμο εκεί αψηλά, με το κοντάρι ορμώντας,
κι' έπειτα σκότωσε άλλους διο, τον Έννομο και Θόνα.
Κι' άφισε αφτούς και χοίμισε στο Χερσιδάμα πούχε
πηδήσει χάμου οχ τ' άλογα, και κάτου απ' την ασπίδα
του κάθισε μια κονταριά μες στης κοιλιάς την κόψη·
κι' έπεσε εκείνος χάμου εκεί και δάγκασε το χώμα. 425
.
Κατόπι και το Χάροπα θανάτωσε, τ' Απάσου
γιο και του Σώκου αφτάδερφο τ' αρχοντογεννημένου.
Κι' έτρεξε ναν τον σώσει αφτός, ισόθεος λες άντρας,
που πήγε ομπρός και στάθηκε κοντά κοντά του κι' είπε
«Μάστορη δόλου και σφαγής, κοσμάκουστε Δυσσέα, 430
ή και τους διο εδώ σήμερα τους γιους θα θανατώσεις
τ' Απάσου, και θα παινεφτείς πατώντας τα κορμιά τους,
ή απ' τ' όπλο μου θα κατεβείς στον Άδη σουγλισμένος.»
.

Είπε, κι' εφτύς μια κονταριά του ζάφτει στην ασπίδα
και τ' όπλο του ίσα διάβηκε τη φωτοβόλα ασπίδα 435
και μες στα μαστροδούλεφτα του χώθηκε τσαπράζα,
και ξέσκισε όλη απ' τα πλεβρά τη σάρκα, μα η Παλλάδα
μέσα τ' αντρός δεν άφισε τα σωθικά ν' αγγίξει.
.
Ένιωσε εκείνος πως βαριά δεν είτανε η πληγή του,
κι' ορμώντας πάλι, μίλησε του Σώκου αφτά τα λόγια 440
«Α σκύλε, τώρα σ' έφαγε το μάβρο φίδι αλήθια!
Ναι, τώρα εγώ δε θα μπορώ να πολεμήσω πια άλλους,
μα ώρα κακή και θάνατος θα βρει νομίζω εσένα
σήμερα εδώ, κι' απ' τ' όπλο μου σφαγμένος θα χαρίσεις
δόξα σ' εμένα, την ψυχή στον καβαλάρη χάρο.» 445
.
Είπε, κι' εκείνος γύρισε και τόκοψε φεβγάλα·
σαν έστριψε όμως, τούμπηξε στους ώμους το κοντάρι
ίσα στη μέση, κι' αντικρύ του τόβγαλε ως στα στήθια.
Κι' έπεσε αχώντας, κι' ο γερός παινέφτηκε Δυσσέας
«Ω Σώκε, γιε του μαχητή κι' αλογολάτη Απάσου, 450
δε γλύτωσες, μον πρόκανε ο χάρος και σε πήρε.
Πας, δόλιε, και τα μάτια σου δε θα σ' τα κλείσει εσένα
η μάννα κι' ο γερο-γονιός, μον όρνια σαρκοφάγα
θα σε ξεσκίσουν, γύρω σου χτυπώντας τις φτερούγες·
μα εγώ αν πεθάνω, οι Δαναοί νεκρό θα με στολίσουν.» 455
.
Έτσι είπε κι' απ' τη σάρκα του κι' αφαλωτή του ασπίδα
όξω του Σώκου ξέσερνε το δυνατό κοντάρι,
που, μόλις βγήκε, πήδησε το αίμας, και πονούσε.
Κι' οι Τρώες οι λιοντόκαρδοι σαν τούδανε το αίμας,
λόχος το λόχο κράζοντας του πέσανε όλοι απάνου, 460
μα εκείνος πίσω κώλωνε και χούγιαζε στους φίλους.
Τρεις έσκουξε έτσι όση φωνή τα στήθια του χωρούσαν,
και τρεις, σα φώναζε, φορές τον άκουσε ο Μενέλας
που σύντομα είπε εκεί κοντά στο γιο του Τελαμώνα
«Αία, θεόσπαρτε αρχηγέ, του Τελαμώνα θρέμμα, 465
φωνή θαρρώ πως άκουσαν τ' αφτιά μου απ' το Δυσσέα,
φωνή σα ναν την χώρισαν μες στην καρδιά της μάχης

κι' εκεί ίσως τον καταπονούν μοναχιασμένο οι Τρώες.
Μα ομπρός! στιγμή μη χάνουμε, ας τρέξουμε βοηθοί του.
Τρέμω, τόσο άξιος στρατηγός μονάχος μες στους Τρώες 470
μην πάθει, κι' ύστερα ολωνών πολύ θα μας στοιχίσει.»
.
Είπε και πρώτος κίνησε, και πίσω ο Αίας, άντρας
θεώνε ισάξιος. Κι' ήβρανε το σύντροφο από Τρώες
τριγυρισμένο, θάλεγες τσακάλια αιματοφάγα
γύρω σε διπλοκέρατη λαφίνα λαβωμένη, 475
π' απάς στα όρη κυνηγό ξεφέβγει πιλαλώντας
όσο το αίμα 'ναι ζεστό και την ακούει το γόνα·
όμως στερνά όταν η πικρή σαΐτα τη δαμάσει,
την τρων μέσα σ' ολόσκιωτο ρουμάνι τα τσακάλια,
στ' όρος απάνου· μα άξαφνα λιοντάρι αν φέρει η τύχη 480
νυχάτο, θαν τη χάψει αφτό και τα τσακάλια φέβγουν·
τότε έτσι τον ατρόμητο στη μέση τους Δυσσέα
Τρώες πολλοί και δυνατοί βαρούσαν, και με τ' όπλο
αφτός ορμώντας πάσκιζε να σώσει το πετσί του.
Μα να! μ' ασπίδα σαν πυργί προβάλνει ο Αίας δίπλα 485
και στέκει· τότε εφτύς φεβγιό άλλοι απ' αλλού οι Δαρδάνοι.
Τότε ο Μενέλας τούπιασε το χέρι και τον βγάζει
οχ τη σφαγή, ως που ζύγωσε ο παραγιός με τ' άτια.
.
Κι' ο γιος του Τελαμώνα ορμάει στους Τρώες και σκοτώνει
το φημισμένο Δόρυκλο, γιο του Πριάμου νόθο, 490
έπειτα και τον Πάντοκο και Λύσαντρο καρφώνει,
καρφώνει και τον Πύρασο και το γοργό Πυλάρτη.
Πώς ποταμός βουνόπεφτος γιομάτος το χειμώνα
ορμάει στον κάμπο, από βροχή του Δία φουσκωμένος,
και πλήθος ξεροπρίναρα, και κούτσουρα 'να πλήθος,
σέρνει, και πλήθος στο γιαλό θυμάρια κατεβάζει· 495
έτσι όρμαε κι' έτσι σάρωνε τον κάμπο τότε ο Αίας
κι' έσφαζε αθρώπους κι' άλογα.
.
.
Κι' ο Έχτορας ακόμα
δεν τόξερε, τι ολόζερβα της μάχης πολεμούσε

κοντά στην ακροΣκαμαντριά, όπου κορμιά αντριωμένα
πέφτανε τόσα κι' άσβυστη βουή είταν σηκωμένη 500
γύρω στο γερο-Νέστορα, στον άξιο Δομενέα.
Εκεί πολέμαε ο Έχτορας, μ' αλογοσύνη κι' όπλο
θάματα κάνοντας κι' αντρών θερίζοντας τους λόχους·
μα βήμα ακόμα οι Δαναοί δε θα κουνούσαν πίσω,
αν το Μαχά το βασιλιά εκεί π' αντραγαθούσε 505
δεν τον σταμάταε της Λενιός ο ζηλεμένος άντρας,
πούστειλε τρίδοντη δεξά στον ώμο του σαΐτα.
Όπου για δάφτον τρόμαξαν οι αφρισμένοι Αργίτες,
μήπως τσακίσει ο πόλεμος ξανά και τον συλλάβουν,
κι' εφτύς του γερο Νέστορα του κράζει ο Δομενέας 510
«Νέστορα, του Νηλέα γιε, των Αχαιών καμάρι,
γλήγορα! και στ' αμάξι σου ανέβα — κι' ο Μαχάος
δίπλα σου — και στα τέσσερα κατά τα πλοία χτύπα.
Γιατί άθρωπος μαθές γιατρός αξίζει πλήθος άλλους·
σαΐτες βγάζει, βότανα μαλαχτικά απιθώνει.» 515
.
Είπε, κι' ακούει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης,
και μπαίνει εφτύς στ' αμάξι του — κι' ανέβηκε ο Μαχάος
κοντά του, θρέμμα τ' Ασκληπιού, παράξου γιατροπόρου —
και τ' άλογα βαράει· κι' αυτά με προθυμία πετούσαν
προς τα καράβια του, τι εκεί να φτάσει αποθυμούσε. 520
.
Τότε ο Κηβριόνης ένιωσε τους Τρώες πως σκορπούσαν
αμαξωμένος, στο πλεβρό του Έχτορα, και τούπε
«Έχτορα, εμείς με τους οχτρούς χτυπιούμαστε εδωκάτου
στην άκρη του κακόηχου πολέμου, όμως οι άλλοι
Τρώες τσακάνε ανάκατοι, πεζούρα κι' αμαξάδες. 525
Ο Αίας τους στενοχωράει, ο γιος του Τελαμώνα·
καλά τον ξέρω, την πλατιά φοράει στον ώμο ασπίδα.
Μα εκεί ίσα ας σύρουμε κι' εμείς, που πιο πυκνό τ' ασκέρι —
πεζοί κι' αμάξια — από κακή ερεθισμένη αμάχη
πετσοκοπιούνται, κι' άσβυστη βουή είναι σηκωμένη.» 530
.
Είπε, κι' αμέσως βάρεσε τ' ασπρότριχα άλογά του
με κροτολάλο καμοτσί· κι' αφτά πονώντας, πήραν

και τράβηξαν στα τέσσερα τ' αλαφροδρόμο αμάξι
νεκρούς πατώντας κι' άρματα, κι' όλο τ' αξόνι κάτου
κι' οι αμαξόγυροι είτανε πασπαλισμένοι μ' αίμας 535
απ' τις σταλιές που των τροχών πετούσαν τα στεφάνια
και τ' αλογόνυχα. Κι' αφτός μες στο σωρό να πέσει
και ναν τον σπάσει βιάζουνταν, και ταραχή μεγάλη
έρηξε σ' όλους, κι' άρχισε πελέκι χέρι χέρι. 539
.
Φόβο του Αία τούβαλε τότε ο μεγάλος Δίας. 544
Και στέκει ολόξαφνος, πετάει στη ράχη την ασπίδα, 545
κι' αφού 'δε γύρω, σα θεριό κατά το πλήθος κάνει
τηρώντας πίσω, μια σταλιά γόνα περνώντας γόνα.
Κι' όπως από μαντρί βοδιών ξανθότριχο λιοντάρι,
διώχνουν σκυλιά και χωριανοί που ξάγρυπνοι όλη νύχτα 549
φρουρούν, κι' εκείνο θέλοντας να φάει βοϊδήσο πάχος 551
χοιμάει, μα δίχως όφελος, τι απ' αντριωμένα χέρια
όπλα πολλά του πέφτουνε και κούτσουρα αναμένα
στα μάτια ομπρός, που μ' όλη του την προθυμιά το σκιάζουν
και πια αλαργέβει την αβγή με σπλάχνα πικραμένα· 555
τότε έτσι ο Αίας έφεβγε με στήθια πικραμένα
πολλά άθελα, γιατί έτρεμε μην πάθουν τα καράβια.
Πώς γάιδαρος νικάει παιδιά διαβαίνοντας χωράφι,
στανιάρης και πολλά του σπουν στη ράχη του ματσούκια,
και μπαίνει κόφτει τα βαθιά σπαρτά, και τα κοπέλια 560
τον κοπανούνε, μα άπλερη είναι έτσι η δύναμή τους,
και μόλις πια τον διώχνουνε σαν την τυλώσει πρώτα·
έτσι ακλουθούσανε το γιο του Τελαμώνα πάντα
τότε οι πολύτοποι βοηθοί κι' οι αλογάδες Τρώες
και την ασπίδα αδιάκοπα του ακόντιζαν στη μέση. 565
Κι' ο Αίας πότες φρόντιζε να πολεμάει γυρνώντας
πίσω ξανά κι' αμπόδιζε τα τάγματα των Τρώων,
ποτές γυρνούσε κι' έφεβγε· μα ως στα γοργά καράβια
να προχωρήσουνε άκοποι τους έφραζε το δρόμο. 569
.
Μα τότε εκεί ο λεβέντης γιος τον ένιωσε του Βαίμου, 575
ο Βρύπυλος, π' απ' τις πυκνές ρηξές στενοχωριούνταν,
και πάει κοντά του στέκεται και ρήχνει το κοντάρι,

κι' ένα αρχηγό, τον Απισά, βαράει, το γιο του Φάψη,
στο σκώτι, κάτου απ' τη σκεπή, κι' εφτύς τον χαντακώνει·
έπειτα ορμάει κι' απ' τ' άρματα αρχίζει να τον γδύνει. 580
Μα τότες ο θεόμορφος μόλις τον είδε Πάρης
π' αρπούσε την αρματωσά, αμέσως το δοξάρι
πισωτραβάει απάνου του, και στο δεξύ μερί του
με τη σαΐτα τον τρυπάει. Κι' έσπασε το καλάμι,
και το μερί του βάρυνε· και λίγο λίγο πίσω
προς τους συντρόφους κώλωσε για να σωθεί απ' το χάρο. 585
Έσκουξε τότες, κι' η φωνή αχούσε απ' άκρη ως άκρη
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
γυρίστε και μη φέβγετε, κι' απ' το χαμό γλυτώστε
τον Αία που τον λύσσαξαν οι κονταριές. Δε θάβγει
θαρρώ οχ της μάχης ζωντανός τους χτύπους. Μον τα στήθια 590
στήστε μπροστά στον Αία μας, το γιο του Τελαμώνα.»
.
Έτσι είπε σα λαβώθηκε. Κι' αφτοί όλοι πυκνωμένοι
στέκουν σιμά του — γέρνοντας στους ώμους τις ασπίδες —
μ' όρθια κοντάρια. Κι' έσμιξε ο Αίας στους συντρόφους,
κι' ανάμεσό τους φτάνοντας ξαναγυρνάει και στέκει. 595
.
Τότε έτσι αφτοί χτυπιόντουσαν σαν πυρκαγιά αγριεμένη.
Και βγάζανε οχ τον πόλεμο το γέρο τα γοργά του
τα ζα δρωμένα, και μαζί το στρατηγό Μαχάο.
Εκεί τον είδε κι' ένιωσε το γέρο ο Αχιλέας,
τι έστεκε ομπρός στ' απλόκοιλου τρεχαντηριού την άκρη 600
θωρώντας τη βαριά δουλιά και τ' άχαρο κυνήγι·
και κράζει εφτύς τον Πάτροκλο να βγει ναν του μιλήσει.
Κι' εκείνας μόλις άκουσε απ' την καλύβα μέσα,
βγήκε σαν Άρης... μα κακού αρχή είταν ναν του γίνει.
.
Και πρώτος ο παλικαράς γιος είπ3 του Μενοίτη 605
«Γιατί, Αχιλέα, μ' έκραξες; τι θες και με γυρέβεις;»
.
Τότε ο γοργός τ' απάντησε γιος του Πηλιά και τούπε
«Γιε του Μενοίτη θεϊκέ, μυριάκριβό μου αδρέφι,
τώρα θαρρώ πια οι Δαναοί στα πόδια θα μου πέσουν

με περικάλια, τι ψαχνό πια αγγίζει το μαχαίρι. 610
Μον σύρε εκεί το Νέστορα κι' αρώτα, Πάτροκλέ μου,
πιόν τάχα αφτόν απ' τη σφαγή να φέρνει λαβωμένο;
Πίσωθε αν κρίνεις, σ' όλα του με το Μαχά λέω μιάζει,
το θρέμμα τ' Ασκληπιού, μα ομπρός την όψη του δεν είδα,
τι ίσα τραβώντας τ' άλογα με πέρασαν τρεχάτα.» 615
.
Είπε, κι' ακούει ο Πάτροκλος τα λόγια του συντρόφου
κι' ίσια τρεχάτος ξεκινάει να σύρει ως στις καλύβες.
.
Κι' εκείνοι μόλις έφτασαν στου γέρου την καλύβα,
ατοί τους πέζεψαν στη γης που θρέφει κάθε πλάσμα,
κι' έλυσε τ' άτια ο παραγιός του γέροντα, ο Βρυμέδος. 620
Εκείνοι τότε απ' τα σκουτιά ξεστέγνωσαν τον ίδρο,
κατά τ' αγέρι στέκοντας ομπρός στ' ακροθαλάσσι·
έπειτα μέσα μπαίνουνε και στα σκαμνιά καθίζουν
Τότες τους έφτιασε χυλό η όμορφη Εκαμήδη —
π' απόχτησε απ' την Τένεδο ο γέρος, όταν πήρε 625
ο Αχιλέας το νησί — τ' Αρσίνου η θυγατέρα,
πούχαν του γέρου οι Δαναοί χωρίσει μέσα απ' όλο
το πράμα, τι είταν στη βουλή ο πιο ολωνών σοφός τους.
Αφτή τους σπρώχνει πρώτα ομπρός καλόξυστο τραπέζι
πανώριο ατσαλοπόδαρο, και σε ταψί χαλκένιο
τους βάζει μια μελόπητα, και βάζει 'να κρομμύδι 630
προσφάι να πίνουν, και κοντά σταρόψωμο τους βάζει,
βάζει κι' ολόλαμπρο καφκί πούχε απ' την Πύλο ο γέρος
φερμένα χαλκοκάρφωτο, με τέσσερα φτιασμένο
αφτιά, που περιστέρια διο ζερβόδεξα βοσκούσαν
χρυσά στο κάθε αφτί, και διο είχε από κάτω πάτους. 635
Άλλος το κούναε δύσκολα απ' το τραπέζι αν είταν
γιομάτο, μα το σήκωνε με δίχως κόπο ο γέρος.
Αφτού χυλό η θεόμορφη γυναίκα ανακατέβει
από κρασί Πραμνιώτικο, και μέσα γιδοτύρι
ξύνει με τρίφτη χάλκινο και πασπαλά άσπρο αλέβρι. 640
Και το χυλό άμα τοίμασε, τους είπε «ελάτε πιέστε.»
.
Κι' αφτοί ήπιαν, κι' η πολύστεγνη σαν κόπηκέ τους δίψα

κι' η ώρα διάβαινε ήσυχα με λόγια και κουβέντα,
να! το κατώφλι ο Πάτροκλος πατάει, θεόμιος άντρας.
Όρθιος εφτύς σηκώθηκε ο γέρος — σαν τον είδε — 645
οχ το λαμπρόφτιαστο σκαμνί, κι' απ' το δεξύ το χέρι
τον πήρε και τον έμπασε και τούλεγε να κάτσει.
Μα του Μενοίτη πάλι ο γιος δεν ήθελε και τούπε
«Δεν κάθουμαι όχι, γέρο μου, δέν ώρα για καθήσι.
Δύστροπος πάντα ο αρχηγός, και μ' έπεψε να μάθω
πιος λαβωμένος είναι αφτός που φέρνεις· μα τον βλέπω 650
και τον κατέχω μόνος μου, το βασιλιά Μαχάο.
Πάω τώρα, πρέπει τ' αρχηγού να δώκω τα μαντάτα.
Εσύ τον ξέρεις, γέρο μου, καλά, σαν τι είναι εκείνος·
δε χωρατέβει, εκεί άξαφνα του φταις χωρίς να φταίξεις.»
.
Τότες του κάνει ο Νέστορας, ο γερο-αλογολάτης 655
«Τι τάχα κλαίει τους Αχαιούς ο Αχιλέας έτσι
και δα ρωτάει πιοι πάθανε; που καν δε βάζει ο νους του
σαν τι δεινά μας πλάκωσαν! Τι οι πρώτοι από σαΐτες
κι' από κοντάρια κοίτουνται στα πλοία χτυπημένοι.
Σαΐτα του Τυδέα ο γιος, και κονταριά ο Δυσσέας, 660
έφαγε κονταριά κι' ο γιος, τ' Ατρέα, ο Αγαμέμνος·
κι' εγώ άλλον πάλε εδώ 'φερα, αφτόν, τώρα οχ τη μάχη 663
με σαϊτιάς λαβωματιά. Ωστόσο ο Αχιλέας
καρδιά 'χει, μα δε χλίβεται, δε μας πονάει κομάτι. 665
Για στέκει πια ως να καίγουνται κοντά στ' ακροθαλάσσι
τα πλοία από φωτιά άσβυστη, ενώ παραλυμένους
κι' εμάς μας σφάζουν σαν τραγιά; Τι εγώ — τί θες; — δεν έχω
πια μες στο γέρικο κορμί το νέβρο πούχα πρώτα.
Αχ νάθελ' είμουνα έτσι νιος και να βαστούσα ακόμα 670
σαν όταν πιάσαμε σπαθί εμείς με τους Ηλιώτες
από βοϊδαρπαγή, κι' εγώ τον άξιο τ' Απερόχου
γιο σκότωσα, τον Τυμονιά, ένα άρχοντα του τόπου,
ζητώντας πίσω ξεζημιά. Τι εγώ μ' αφτό το χέρι
τον κάρφωσα ενώ γλύτωνε τα βόδια του, και χάμου 675
έπεσε, κι' όλο σκόρπησε των χωριανών το πλήθος.
Και πλιάτσικα με τους σωρούς μαζέψαμε οχ τον κάμπο,
πενήντα βοϊδοκόπαδα, προβάτων άλλα τόσα,

πενήντα χοίρων, και γιδιών πλατιά κοπάδια ως τόσα,
και γλήγορα άλογα ξανθά ως εκατόν πενήντα, 680
όλα φοράδες πούθρεφαν πολλές τους και πουλάρια.
Και μες σε μια νυχτιά όλα αφτά τα πήγαμε στην Πύλο
ως στο καστρί. Αναγάλλιασε μέσα ο Νηλιάς στα στήθια
πούμουνα τόσο τυχερός μόλις σε μάχη βγήκα.
Και μόλις έφεξε η αβγή, οι κράχτες διαλαλούσαν 685
ναρθεί οπιανού στην Ήλιδα χρωστιούνταν κάπιο χρέος.
Και σα μαζώχτηκαν αφτοί, τότε οι δημογερόντοι
τους μοίραζαν· γιατί πολλών χρωστούσανε οι Ηλιώτες,
σαν πούμαστε μια χούφτα εμείς στην Πύλο, ρημασμένοι·
τι ο θεριομάχος Ηρακλής μάς ρήμαξε σαν ήρθε 690
τα χρόνια πριν, και χάθηκαν οι πιο καλοί μας όλοι.
Τι είμαστε ως γιοι πριν δώδεκα του γνωστικού Νηλέα,
κι' ενώ μονάχα απόμενα κι' όλοι είχαν πάει οι άλλοι.
Για αφτό οι χαλκόφραχτοι Επειγοί πολύ είταν ξεπαρμένοι
κι' άδικες έπαιζαν δουλιές, σαν που μας αψηφούσαν. 695
Και πήρε τότε ο γέροντας βοδιών κοπάδι, κι' άλλο
μεγάλο αρνιών, διαλέγοντας τρακόσα και τσοπάνους.
Τι και του γέρου μου μαθές τρανό χρωστιούνταν χρέος,
τέσσερα τρεξεμιά άλογα κι' οι άμαξες που πήγαν
να παραβγούν· γιατί είτανε να τρέξουν για τριπόδι, 700
μα εκεί τα κατακράτησε ο βασιλιάς Αβγείας,
κι' έδιωξε απέ τον αμαξά που θρήναε τ' άλογά του.
Για αφτά τα λόγια κι' έργατα ο γέρος σκυλιασμένος
κράτησε τόσα, κι' έδωκε να μοιραστούνε τ' άλλα
στο πλήθος, μην του πάει κανείς αδικημένος σπίτι. 705
Εμείς αφτά τα σάξαμε ένα ένα, και στο κάστρο
σφάξαμε γύρω στους θεούς. Κι' εκείνοι τρίτη μέρα
όλοι ήρθανε — οι πεζοί πολλοί, πολλοί κι' οι αλογάδες —
σύψυχοι, και μαζί διο γιοι τ' Αχτόρου αρματωμένοι,
νιοι ακόμα κι' από πόλεμο χωρίς να καλοξέρουν. 710
Κι' είναι μια χώρα, η Βούρλισσα, όρθια ραχούλα, αλάργα
απάνου στο Ρουφιά, ακρινή της αμμουδάτης Πύλος·
που ζώνοντάς την, τ' αλατιού ζητούσαν ναν την κάνουν.
Μα αφού παντού κατέβηκαν στον κάμπο, εμάς τη νύχτα
η Αθηνά οχ τον Έλυμπο γοργή ήρθε μας μηνήτρα 715

ν' αρματωθούμε, κι' άθελους δεν έμασέ μας γύρω,
όλοι είμαστε ανυπόμονοι να βγούμε στο κοντάρι,
Μα εμένα να οπλιστώ ο Νηλιάς δε μ' άφινε, και τ' άτια
μούκρυψε, τι είπε από σφαγές πως δε σκαμπάζω ακόμα.
Μα κι' έτσι εγώ όμως — και πεζός — δοξάστηκα στη μέση 720
των αμαξιών, τι η Αθηνά μούδωκε αντριά και θάρρος.
Κι' έχει ένα Μίνιο ποταμό, που δίπλα της Αρήνας
πάει στο γιαλό· με τ' άτια εκεί προσμέναμε να φέξει,
κι' άλλοι πίσω πλάκωναν, οι λόχοι των πεζώνε.
Σύψυχοι την αβγή από κει με τάξη αραδιασμένοι, 725
κρατώντας τ' άρματα, ήρθαμε ως στου Ρουφιά το ρέμα.
Εκεί ώρια καίγοντας σφαχτά του παντοκράτη Δία,
σφάζοντας τάβρο του Ρουφιά, του Ποσειδού άλλον τάβρο,
όμως της σώστρας Αθηνάς γελάδα κουτελάτη,
τότες στον κάμπο κάτσαμε να φάμε λόχοι λόχοι, 730
και κοιμηθήκαμε, όλοι μας με τ' άρματα οπλισμένοι,
γύρω στο ρέμα. Τότε εκεί να! από παντού οι οχτροί μας
ζώνουν τα κάστρο κι' ήθελαν κομάτια ναν το κάνουν.
Μα τ' Άρη φοβερή δουλιά τους έκοψε τη φόρα·
τι μόλις έφεξε τη γης ο φωτοδότης ήλιος 735
ορμούμε, Δία κι' Αθηνά περικαλώντας όλοι.
Τότες στα χέρια οι Επειγοί σαν ήρθαν κι' οι Πυλιώτες,
εγώ άντρα πρώτος σκότωσα και πήρα τ' άλογά του,
το Μόλιο τον κονταριστή, πούταν γαμπρός τ' Αβγεία
κι' είχε την πρώτη κόρη του, την καστανιά Αγαμήδη, 740
π' όσα η πλατιά φυτρώνει γης βοτάνια, τάξερ' όλα.
Αφτόν εγώ, σα ζύγωνε, του μπήγω το χαλκένιο
κοντάρι, και μακρύ πλατύ σ' τον στρώνω· και στ' αμάξι
πήδησα εγώ και στην σειρά των πρωτομάχων μπήκα.
Τότε οι λιοντόκαρδοι Επειγοί όλοι όπου φύγει φύγει 745
σκόρπησαν μόλις είδανε κι' έπεσε τέτιος άντρας,
των αλογάδων αρχηγός, πούταν στις μάχες πρώτος.
Ωστόσο εγώ τους μπήχτηκα σα μπόρα ανταρωμένη.
Πενήντα αμάξια τσάκωσα, και γύρω στο καθένα
άντρες διο δάγκασαν τη γης, απ' τ' όπλο μου σφαγμένοι.
Μα και τ' Αχτόρου τα παιδιά θα κατελούσα, ανίσως 750
της γης ο σειστής Ποσειδός δεν τάσωζε οχ το φόνο,

ο σπάρτης τους, με καταχνιά πολλή σκεπάζοντάς τους.
Νίκη τρανή τότε έδωκε των Πυλιωτώνε ο Δίας,
τι ως τόσο ομπρός τούς είχαμε μέσα απ' το πυκνοκάμπι,
άντρες βαρώντας κι' άρματα μαζώνοντας πανώρια, 755
ως που το πολυκρίθαρο πάτησαν τ' άλογά μας
Βουπράσι, και της Ωλενιάς το βράχο, και τ' Αλείση
που λεν τη ράχη· όθε η θεά μας γύρισε πια πίσω.
Εκεί στερνό άντρα σκότωσα κι' αφήκα το κυνήγι.
Κι' απ' το Βουπράσι οι Αχαιοί κατά την Πύλο τότες 760
λαλούσαν πίσω τ' άλογα, δοξολογώντας όλοι
το γιο του Κρόνου απ' τους θεούς, το Νέστορα απ' τους άντρες.
Έτσι είμουν, νιος κι' αν είμουνα! Μα απ' τ' Αχιλιά τη νιότη
ψυχή στον κόσμο δε θα δει σταλιά καλό. Μα ας είναι!
μετανιωμένος και πικρά θα κλάψει σα χαθούμε.
Όμως, αδρέφι, εσένα αφτά σου σύσταινε ο Μενοίτης 765
τότες που σ' έστελνε οχ τη Φτιά να πας στον Αγαμέμνο,
κι' είμαστε μέσα εμείς, εγώ κι' ο θεϊκός Δυσσέας,
κι' όλα καλά τ' ακούγαμε σα σ' τάλεγε στον πύργο.
Τι ήρθαμε στου Πηλέα οι διο τ' αρχοντικό, ζητώντας
στρατό μες στην πολύβοσκη να μάσουμε Αχαϊΐδα. 770
Μέσα λοιπόν εκεί ήβραμε τον αρχηγό Μενοίτη,
ήβραμε εσένα, κι' έστεκε σιμά σου ο Αχιλέας.
Τότε ο Πηλιάς μες στης αβλής τον πυργοφράχτη μπούτια
έψαινε πρόσπαχα βοδιών στο βροντορήχτη Δία,
κι' ένα ποτήρι ολόχρυσο στα χέρια του κρατώντας,
ξανθό κρασί σαν ψαίνουνταν τα μπούτια περεχούσε. 775
Κι' εσείς το κριάς φροντίζατε, μα στη μπασιά να! οι διο μας
σταθήκαμε. Όρθιος τότε εκεί πετάχτη ο Αχιλέας
σαν ξαφνισμένος, κι' έτρεξε κι' απ' το δεξύ το χέρι
μας πήρε μέσα στην αβλή, να κάτσουμε μας είπε,
μας φίλεψε όλα τα καλά που συνηθούν με ξένους.
Κι' αφού χαρήκαμε καλά το φαγοπότι, πιάνω 780
το λόγο εγώ, και νάρθετε σας έλεγα μαζί μας.
Εσείς πολύ το θέλατε, κι' αμέσως τότε εκείνοι,
κι' οι διο οι γερόντοι, αρχίνησαν πολλά να δασκαλέβουν.
Το γιό του ο γέρος ξόρκιζε, ο βασιλιάς Πηλέας,
πάντα στη μάχη ατρόμητος κι' απ' όλους νάναι πρώτος,

μα εσένα αφτά τ' Αχτόρου ο γιος σου σύσταινε, ο Μενοίτης 785
'Παιδί μου, του Πηλέα ο γιος στην αρχοντιά 'ναι ο πρώτος,
στα χρόνια εσύ· μα αν πεις αντριά, πολύ πιο αξίζει εκείνος.
Μα αρμήνεβέ τον όμοφα, την ίσια στράτα δείχνε,
δώστ' του μια γνώμη· και πια αφτός επί καλού ας σ' ακούει.
Έτσι έλεγε, μα εσύ ξεχνάς. Όμως και τώρα ακόμα 790
ίσως σ' ακούσει αν του τα πεις του φρόνιμου Αχιλέα.
:Πιος ξέρει το — πρώτα οι θεοί! — τα σπλάχνα αν δεν τ' αγγίξει
η συβουλή σου· η συβουλή καλή είναι του συντρόφου.
Μα αν την καρδιά του ίσως καμιά μαντολογιά δειλιάζει,
καμιά αν του ξέρει η σεβαστή μητέρα του απ' το Δία, 795
μα ας στείλει εσένα, και μαζί ας βγει και τ' άλλο πλήθος
των Μυρμιδόνων, μήπως δει μια στάλα φως τ' ασκέρι.
Και πες του τα λαμπρά άρματα, σα βγεις, να σου δανείσει,
μήπως θαρρώντας οι οχτροί πως είσαι τάχα εκείνος
σταθούν, κι' έτσι ανασάνουνε οι αντριωμένοι Αργίτες 800
πούλιωσαν πιά· τι λιγοστή απ' τη σφαγή είναι ανάσα.
Έφκολα ακούραστος λαός πολεμοκουρασμένους
θα διώξει κατά το καστρί αλάργα απ' τις καλύβες.»
.
Έτσι είπε, και του τ' άγγιξε τα σπλάχνα μες στα στήθια,
και ξεκινάει απ' τα πλοία ομπρός να πάει στον Αχιλέα 805
τρεχάτος. Κι' όταν έφτασε στου θεϊκού Δυσσέα
το τρεχαντήρι, οπούκαναν τις συντυχιές και δίκες
κι' οπούχανε και τους βωμούς χτισμένα των θεώνε,
να! άξαφνα ομπρός του ο Βρύπυλος, του Βαίμου θεοπαίδι,
από τη μάχη, στο μερί σαϊτολαβωμένος, 810
προβάλλει εκεί κουτσαίνοντας, και κρύος τούτρεχ' ίδρος
κάτου οχ τα ραχοκέφαλα, κι' απ' τη βαθιά πληγή του
ανάβρυζε αίμας μελανό, μα ο νους του βάσταε ακόμα.
Και σαν τον είδε ο άφοβος του γέρου γιος Μενοίτη,
τον πόνεσε και λόγια διο του μίλησε θρηνώντας 815
«Α δύστυχοι, των Αχαιών οπλαρχηγοί κι' αρχόντοι,
έτσι λοιπόν σας μέλλουνταν, αλάργα από πατρίδα
και φίλους, μ' άσπρο πάχος σας εδώ όρνια να χορτάστε.
Μον έλα πες μου Βρύπυλε, θεόσπαρτε αρχηγέ μου,
τι λες, στον Έχτορα άραγες θ' αντισταθούνε ακόμα, 820

ή θα χαθούν πια οι Δαναοί σφαγμένοι απ' το σπαθί του;»
.
Τότε απαντάει ο Βρύπυλος, ο λαβωμένος άντρας
«Όχι, άρχοντά μου Πάτροκλε, ολπίδα πια οι Αργίτες
δεν έχουν, μον μες στα γοργά θα πέσουνε καράβια·
γιατί όλοι εκείνοι, όσοι είταν πριν οι πιο καλοί μας, όλοι 825
σακατεμένοι κοίτουνται στα πλοία από κοντάρι
ή σπάθα οχτρών, και πάντα αφτών πληθαίνει η δύναμη τους.
Μα εμένα γλύτωσέ με εσύ και σύρε με στο πλοίο,
και κόψε μου όξω οχ το μερί τη φτερωτή σαΐτα,
με σύχλιο ξέπλυνε νερό το αίμας, και βοτάνια 830
βάλε καλά μαλαχτικά, π' ο άξιος Αχιλέας
λεν σ' τάμαθε και που κι' αφτόν λεν έχει μαθημένα
ο Χείρωνας, ο πιο πραγύς απ' τους Κεντάβρους όλους.
Τι ο Ποδαλείρης ο γιατρός κι' ο γιατρεφτής Μαχάος,
ο ένας με πληγή θαρρώ πως χάμου στην καλύβα
κοίτεται θέλοντας γιατρό κι' ατός του κατεχάρη· 835
στον κάμπο ο άλλος σταματάει των Τρώων το γιουρούσι..»
.
Τότες του λέει ο Πάτροκλος, ο ξακουστός λεβέντης
«Σαν πώς να κάνουμε, αρχηγέ; πώς και τα διο να γίνουν;
Πρέπει να πάω 'να λόγονε να πω στον Αχιλέα
π' ο γέρος μού παράγγειλε, ο βασιλιάς της Πύλος· 840
μα κι' έτσι δε σ' άφίνω εγώ να σε παιδέβει ο πόνος.»
.
Είπε, και στην καλύβα του τον πάει, σηκώνοντάς τον
κάτου απ' τα στήθια. Κι' είδε τον ο παραγιός και χάμου
του στρώνει βοϊδοδέρματα. Εκεί τόνε ξαπλώνει,
κι' οχ το μερί τη χάλκινη φαρμακερή σαΐτα
με το μαχαίρι τούκοψε, και τούπλυνε το αίμας 845
με χλιαρό νεράκι· απέ μια ρίζα με τα χέρια
τρίβει και βάζει του, πικρή πονοκοιμήτρα ρίζα.
Έτσι όλοι πια του λούφαξαν οι πόνοι, κι' η πληγή του
σιγά σιγά ξεράθηκε και τούπαψε το αίμας.
.
.
.

M

.

.

.

Έτσι μες στα καλύβια αφτός το λαβωμένο φίλο
γιάτρεβε, του Μενοίτη ο γιος· μα οι άλλοι πολεμούσαν
Τρώες κι' Αργίτες σωρεφτοί. Μηδ' είταν ν' αμποδίσει
πια το χαντάκι, ή το φαρδύ τειχόκαστρο από πάνου
που τόφτιασαν των καραβιών ταμπούρι, και χαντάκι 5
κυκλόσκαψαν, μα των θεών δεν πρόσφεραν σφαχτάρια
που τα πολλά τους λάφυρα να σώζει και καράβια
γύρω τριγύρω· αθέλητα σα νάταν των μεγάλων
θεών χτισμένο, και για αφτό δε βάσταξε και τόσο.
Γιατί όσο ζούσε ο Έχτορας και χόλιαε ο Αχιλέας 10
κι' είταν το κάστρο απάτητο του βασιλιά Πριάμου,
τόσο και το τρανό τειχί των Αχαιών βαστούσε.
Μα αφού των Τρώων έπεσαν όσοι εκλεχτοί είταν όλοι,
πολλοί κι' Αργίτες χάθηκαν — ή και σωθήκανε άλλοι —
κι' έπεσε χρόνο δέκατο το κάστρο του Πριάμου 15
και για την ποθητή ο στρατός τα πρύμισε πατρίδα,
τότες πια ο Φοίβος βάρθηκε κι' ο Ποσειδός να σείσουν
το καστροτείχι, μπάζοντας τα δυνατά ποτάμια
όλα όσα τρέχουν στο γιαλό οχ τα βουνά της Ίδας,
το Ρήσο τον Εφτάπορο τον Κάρησο το Ρόδη 20
το Γρανικό τον Αίσηπο το θεϊκό Σιμόη
το Σκάμαντρο, που εκεί πολλές μες στα νερά του ασπίδες
και κράνα πέσανε κι' αντρών μισόθεων βλαστάρια·
όλων αφτών τα στόματα γύρισε αντάμα ο Φοίβος,
κι' έστελνε απάνου στο τειχί μέρες εννιά το κύμα 25
— κι' όλο κι' ο Δίας έβρεχε — ζητώντας χέρι χέρι
να θαλασσώσει τα τειχιά. Κι' ομπρός, της γης ο σείστης
πάγαινε με το τρίδοντο στα χέρια, και πετούσε
στο κύμα όλα τα θέμελα, θες κούτσουρα θες πέτρες,
πούδρωσε κι' έβαλε ο στρατός· κι' εκεί έτσι τάκανε όλα
απλάδα στον Ελλήσποντο τον πελαγοδαρμένο. 30
Και το τειχί σαν γκρέμισε, τότε άμμο στο περγιάλι
ξανάστρωσε, και γύρισε τους ποταμούς να πάρουν

το δρόμο πούστελναν και πριν τ' αφρόδροσα νερά τους.
.
Λοιπόν έτσι είταν έπειτα οι δυο θεοί να κάνουν·
μα άναψε τότες στο τειχί τριγύρω ξεκουφάστρα 35
σφαγή, κι' αχούσε η ξυλική των πύργων απ' τους χτύπους.
Κεραυνωμένοι οι Δαναοί απ' την οργή του Δία
παράλυσαν, μες τ' αλαφριά καράβια στρυμωμένοι,
λείψανα ομπρός στον Έχτορα, γερό σφαγής τεχνίτη.
Κι' αφτός, σαν πάντα, μ' όργητα φουρτούνας πολεμούσε. 40
Κι' όπως στη μέση κυνηγών και σκύλωνε λιοντάρι,
ή χοίρος άγριος, απ' αντριά περήφανα γυρίζει,
και κύκλο κάνουνε σφιχτό οι κυνηγοί και στέκουν
αγνάντια, κι' όλο κονταριές συχνά πυκνά τινάζουν,
μα του θεριού η γερή καρδιά δεν του δειλιάει δε τρέμει, 45
μα η τόση του όμως αφοβιά το χαντακώνει τέλος·
έτσι κι' εκείνος τρέχοντας μες στο σωρό γυρνούσε 49
κι' όλο τους φίλους ξόρκιζε τον τάφρο να διαβούνε. 50
Μα δεν κοτούσαν τ' άλογα, μον στέκανε άκρη άκρη
στα χείλια και χλεμέντριζαν, τι το πλατύ χαντάκι
τα φόβιζε, σα δύσκολο ναν το πηδήσουν πέρα
η να διαβούν· γιατί γκρεμοί τού σκούφωναν τον όχτο
απ' άκρη ως άκρη, κι' είτανε παλούκια απάνου απάνου 55
αραδιασμένα μυτερά, που στήσανε οι Αργίτες —
πυκνά μεγάλα — διαφεντιά από γιουρούσια Τρώων.
Εκεί έφκολα άτι, σ' άμαξα καλόροδη δεμένο,
δεν έμπαινε, μα βλέπανε, πεζοί αν θα κατορθώσουν.
.

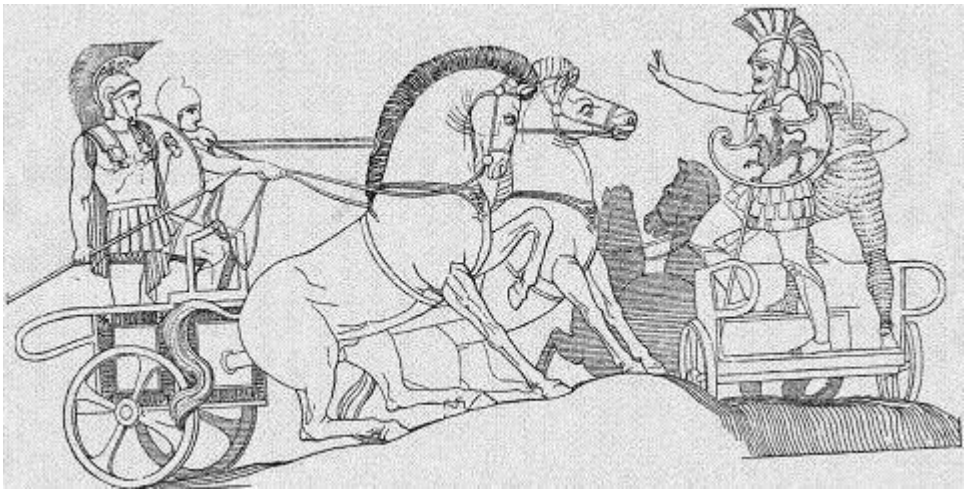

.
Εκεί όμως να! ο αψέγαδος σιμώνει Πολυδάμας 60
τον αντριωμένονε Έχτορα και λέει αφτά τα λόγια
«Έχτορα κι' οι λοιποί αρχηγοί των Τρώων και βοηθώνε,
τρελά λαλούμε διάμεσα του χαντακιού τ' αμάξια·
μα αφτό σα ζόρικο πολύ ναν το διαβείς, τι απάνου
παλούκια στέκουν μυτερά, κι' έχει τειχί παρέκει. 64
Καλά, αν ο Δίας τους μισεί και βούλεται ως στο τέλος 67
να χαντακώνει τους οχτρούς και να βοηθάει τους Τρώες —
ναι εγώ και τώρα θάθελα αφτό να γίνει αμέσως,
άχναρος να χαθεί ο οχτρός στην Τροία, αλάργα απ' τ' Άργος — 70
μα αν πόδα ομπρός γυρίσουνε και γίνει απ' τα καράβια
αντιδιωγμός και μπλέξουμε μες στο σκαφτό χαντάκι,
τότες θαρρώ και μηνητής πως πίσω δε θα φτάσει
στο κάστρο πια, όταν ο οχτρός στραφεί και μας νικήσει.
Μον τώρα ελάτε, κι' ότι εγώ σας πω ας το κάνουμε όλοι. 75
Τ' άλογα στο χαντάκι ομπρός οι παραγιοί ας βαστάξουν,
κι' εμείς πεζοί με τ' άρματα παραταγμένοι ας πάμε
μαζί όλοι με τον Έχτορα αχώριστοι· οι Αργίτες
δε θα σταθούν αν πια θεών τους κυνηγάει κατάρα.»
.
Είπε κι' εκείνου τ' άρεσε ο γνωστικός ο λόγος, 80
και πήδησε απ' τ' αμάξι εφτύς αρματωμένος χάμου.
Μηδέ έμειναν κι' οι άλλοι εκεί παραταγμένοι Τρώες
στ' αμάξια μέσα, μον πηδούν όξω όλοι σαν τον είδαν.
.
Τότε οι κοσμάκουστοι βοηθοί κι' οι άλλοι οι Τρώες όλοι 108
την άκουσαν τ' αψέγαδου τη γνώμη Πολυδάμα·
μα ο Άσος, του Αρτάκου ο γιος, ο στρατηγός των Τρώων, 110
ν' αφίσει εκεί δεν ήθελε τον παραγιό και τ' άτια,
μον με τ' αμάξι πέρασε. Μηδέ τα φύλλα βρήκε 120
σφιχτοκλεισμένα του πορτιού μήτε βαλτό το σύρτη,
Μον τα κρατούσανε ανοιχτά, μήπως γλυτώσουν ίσως
κάνα συντρόφι πούτρεχε οχ τη σφαγή στα πλοία.
Μάτιαζε εκεί ίσα κι' έτρεχε, κι' οι άλλοι ακολουθούσαν
φρικτά αλυχτώντας· τι έλεγαν πως πια δε θα βαστάξουν 125
οι Δαναοί, μον στα γοργά θα πέσουν μέσα πλοία...

λωλοί, γιατί ήβραν στο πορτί διο πρώτα παλικάρια,
κονταριστάδων Λαπιθών παιδιά καμαρωμένα,
τον ένα του Περίθου γιο, τον άξιο Πολυποίτη,
κι' άλλον το Λιοντάρα, άτρομο σαν Άρη θνητοφάγο. 130
Αφτοί στ' αψηλοπόρτι ομπρός στηθήκανε, όπως στέκουν
απάνου γιγαντόκορφες βελανιδιές στα όρη,
που πάσα μέρα σε βροχές αντέχουν και σ' ανέμους,
τι ρίζες έχουν θέμελα μεγάλες απλωμένες· 134
έτσι τον Άσο πρόσμεναν και βήμα δεν κουνούσαν, 136
σαν που τους γκάρδιωνε η αντριά κι' απάνουθε οι συντρόφοι. 153
.
Τι εκείνοι απ' τα καλόχτιστα πυργιά πετροβολούσαν
κοτρώνες, διαφεντέβοντας το στόλο το πετσί τους 155
και τα καλύβια. Κι' έπεφταν οι πέτρες σαν τολούπες,
π' ανεμοζάλη, σείνοντας ανταρωμένα γνέφια,
χύνει πυκνές απάς στης γης κάθε βοσκή και κάμπο·
έτσι έβρεχε απ' των Αχαιών τα χέρια και των Τρώων
βαριές κοτρώνες, και μ' αχό ξερόνε απ' τα λιθάρια 160
τα κράνα γύρω βούηζαν κι' οι στρογγυλές ασπίδες.
.
Τότε είταν που ξεφώνισε τα γόνατα χτυπώντας,
κι' έτσι είπε και βλαστήμησε του Αρτάκου ο γιος ο Άσος
«Δία πατέρα, να λοιπόν! κι' εσύ πλασμένος ψέφτης
ως στο μεδούλι! Τι είπα δα εγώ πως οι Αργίτες 165
δε θα βαστάξουν την ορμή και τ' άπιαστά μας χέρια·
μα τώρα αφτοί σα μέλισσες, που απάς στο μονοπάτι —
ή σφήκες παρδαλόκορμες — φωλιάζουν, μηδ' αφίνουν
στιγμή τις βαθουλές φωλιές, μον στέκουν και κεντρώνουν
τους κυνηγούς τους, θέλοντας να σώσουν τα μικρά τους· 170
έτσι κι' αφτοί, κιας είναι διο, οχ το πορτί δε θέλουν
να τραβηχτούν, πριν πέσουνε ή πριν ξαπλώσουν άλλους.»
.
Είπε, μα του Διός του νου δεν πείθει αφτά λαλώντας,
γιατί η καρδιά τον Έχτορα του ζήταε να δοξάσει. 174
.
Τότες εκεί το Δάμασο ο άξιος Πολυποίτης 182
μέσα απ' το χαλκομάγουλο τον ακοντίζει κράνος·

και δεν αμπόδισε ο χαλκός, μον πέρα ως πέρα ο στόκος
με την ορμή του ξέσκισε το κόκκαλα, και λιώμα 185
μέσα όλος τούγινε ο μιαλός και τούκοψε τη φόρα·
κατόπι και τον Όρμενο ξαρμάτωσε και Πύλο.
Κι' ο αντριωμένος Λιονταράς γιο σφάζει τ' Αντιμάχου
με τ' όπλο, τον Απόμαχο, χτυπώντας τον στη ζώνη·
απέ ξαμώνει τη βαριά απ' το φηκάρι σπάθα, 190
κι ορμώντας μέσα απ' το σωρό, τον Αντιφάτη πρώτα
από κοντά τρυπάει — κι' αφτός ανάσκελα ήρθε κάτου —
έπειτα και το Γιαμενό το Μένο τον Ορέστη,
όλους τους στρώνει απανωτούς στη γης την καρποδότρα.
.
Κι' ενόσω αφτοί τούς άρπαζαν τ' αστραφτερά άρματά τους, 195
τότε όσοι νιοι τον Έχτορα στην έφοδο ακλουθούσαν,
που πιο πολλοί είταν κι' άτρομοι και το τειχί να σπάσουν
πρώτοι ήθελαν και με φωτιά να κάψουν τα καράβια,
αφτοί έστεκαν σα δίγνωμοι μπρος στο χαντάκι ακόμα.
Τι ενώ ζητούσαν να διαβούν, να! απ' τα ζερβά τούς βγήκε 200
κακό όρνιο, αψηλοπέταχτος αητός, κρατώντας φίδι
στα νύχια κόκκινο χοντρό, που ζωντανό έτσι ακόμα
σπαρτάριζε μα την αντριά δεν είχε χάσει ωστόσο·
τι ενώ το βάσταε, πίσω αφτό γυρνάει κι' εκεί στο στήθος 204
τον τρώει, στα πλάγια του λαιμού, κι' αφτός μακριά του χάμου
τ' αμόλησε μες στου στρατού, σαν πόνεσε, τη μέση,
και πήρε δρόμο — κρώζοντας — με τ' αγεριού το χνώτο.
Πάγωσαν όλοι ιδόντας το το πλουμισμένο φίδι
χάμου στη μέση, του Διός του αστραπεφτή σημάδι.
.
Τότες αμέσως σίμωσε ο άξιος Πολυδάμας 210
τον αντριωμένονε Έχτορα· και τούπε αφτά τα λόγια
«Έχτορα, πάντα, όταν μιλώ, σαν κάπως μ' αποπαίρνεις,
κιάς λέω σωστά, τι τάχας μου μηδέ τεριάζει, εγώ όντας
απλός πολίτης, σε βουλές ή μάχες ν' αντιστέκω·
χρέος μου λες να σέβουμαι τους ορισμούς σου πάντα.
.
Πάλι όμως τώρα θαν το πω το τι θαρρώ συφέρνει. 215
Μην πάμε να χτυπήσουμε των Αχαιών τα πλοία·

τι έτσι φοβάμαι θα μας βγει, αν τ' όρνιο αφτό, όπως τόδες,
απ' τα ζερβά μας φάνηκε σαν είταν να διαβούμε,
κακό όρνιο, αψηλοπέταχτος αητός, κρατώντας φίδι
.
στα νύχια κόκκινο χοντρό, που μέσα του είχε ακόμα 220
ζωή, μα τόρηξ' άξαφνα πριν φτάσει ως στη φωλιά του,
μήτε να πάει κατόρθωσε στ' αητούδια ναν το δώκει·
έτσι κι' εμείς, κι' αν σπάσουμε τειχί και καστροπόρτι
με την ορμή μας κι' οι οχτροί κωλώσουν, μα με χάλια
τον ίδιο δρόμο θάρθουμε οχ τα καράβια πίσω. 225
Κι' ίσως πολλούς αφίσουμε δικούς μας, που οι Αργίτες.
τα πλοία διαφεντέβοντας, με το χαλκό θα σφάξουν.
Να, μαντολόγο αν ξέταζες, τι θα σου πει, αν κατέχει
από σημάδια θεϊκά κι' αληθινό τον ξέρουν.»
.
Τότες ο Έχτορας λοξά τον κοίταξε και τούπε 230
«Τώρα όσα, Πολυδάμα, λες δεν είναι φίλου λόγια.
Σου ξέρει κι' άλλη πιο καλή να κόψει ο νους σου γνώμη.
Μα αν τέτιο λόγο αληθινά τον λες με τα σωστά σου,
τότες θα πει οι αθάνατοι πως σ' έχουν ξεμωράνει,
που εδώ μου ψέλνεις ορισμούς του Δία ν' αστοχήσω 235
και κάλια θες εγώ πουλιά κι' αητούς μ' οργιά φτερούγες
ν' ακούσω... που δεν τους ψηφάω, στο νου μου δεν τους βάνω,
θένε δεξά ας πηγαίνουνε όθε ανατέλνει ο ήλιος,
θένε ζερβά, κατάισα κατά τη μάβρη δύση. 240
Εμείς τη γνώμη του Διός ν' ακούμε πρέπει, π' όλους
ορίζει αθρώπους και θεούς. Ένα πουλί είναι απ' όλα
το πιο καλό, να πολεμάς για τη γλυκιά πατρίδα.
Τι τάχα εσύ τον πόλεμο φοβάσαι και τους φόνους;
Τι κι' αν οι άλλοι πέφτουμε με τις χιλιάδες όλοι 245
στα πλοία ομπρός, μα φόβο εσύ να σκοτωθείς δεν έχει,
τι είναι η καρδιά σου απόλεμη, δειλιάζει αν δει κοντάρι.
Μα άκου, απ' τη μάχη αν τραβηχτείς ή πας και ξελογιάσεις
κάνα άλλονε κι' οχ τη σφαγή τόνε γυρίσεις πίσω,
σ' έφαγα εφτύς καρφώνοντας μες στην καρδιά σου τ' όπλο.» 250
.
Είπε και κίνησε μπροστά, κι' οι άλλοι ακολουθούσαν

με χλαλοή που κούφαινε. Κι' ανεμοζάλη ο Δίας
οχ' τα βουνά τους έστειλε της Ίδας, που στα πλοία
φύσαε γραμμή τον κουρνιαχτό, και ζάβωνε τα μάτια
των Αχαιών μα πλήθαινε τη δύναμη των Τρώων. 255
Απ' τα σημάδια του έτσι αφτά κι' απ' την αντριά τους θάρρος
πήραν, και το τρανό τειχί να σπάσουν προσπαθούσαν.
Τραβούσαν πυργαγκώναρα και γκρέμιζαν μπροστήθια,
τα προβαλμένα μόχλεβαν στηρίδια, που οι Αργίτες
τάστησαν πρώτα μες στη γη για να βαστούν τους πύργους. 260
Αφτά τραβούσαν, κι' όλπιζαν των Αχαιών το κάστρο
να σπάσουν· όμως βήμα αφτοί δε σάλεβαν ακόμα,
Μον τα μπροστήθια φράζοντας μ' ασπίδες βοϊδοπέτσες
χτυπούσαν τον οχτρό από κει καθώς ορμούσε απάνου. 264
.
Μα δε θα σπούσε ο Έχτορας κι' οι αλογάδες Τρώες 290
τότες ακόμα το πορτί και το μακρύ το σύρτη,
να μη θε στείλει στους οχτρούς απάνου τότε ο Δίας,
σα μες σε βόδια λέοντα, το Σαρπηδό το γιο του.
Αμέσως την ολόιση πρόβαλε ομπρός του ασπίδα,
ώρια χαλκένια χτυπητή, π' ένας χαλκιάς με τέχνη 295
τη χτύπησε, και σ' απλωτά χρυσά ραβδιά από μέσα
πολλά 'ραψε βοϊδόπετσα τριγύρω στο στεφάνι·
αφτή κρατώντας μπρόστηθα, διο παίζοντας κοντάρια,
κινάει σα λαγκαδόθρεφτο λιοντάρι που του λείψει
καιρό το κριάς, κι' η άφοβη του λέει καρδιά του κριάρια 300
να δοκιμάσει κι' αν μαντρί γερό 'ναι να πατήσει·
σαν έτσι τότες πύρωσε το Σαρπηδό η καρδιά του, 307
πηδώντας τότες στο τειχί να σπάσει τα μπροστήθια.
.
Κι' εφτύς το Γλάφκο φώναξε και τούπε αφτά τα λόγια
«Γλάφκο, τι τάχα στη Λυκιά εμάς τιμούν πιο πρώτα 310
με κρέατα και με πρωτιά και ξέχειλο ως απάνου
ποτήρια, κι' όλοι σα θεούς στα μάτια μάς θωρούνε;
Εκεί τρανό χαιρόμαστε μετόχι απάς στου Ξάνθου
τις άκρες, πλούσιο σε φυτιά και κάμπο σταροδότη.
Τώρα για αφτό να στέκουμε μάς πρέπει με τους πρώτους 315
και με τους πρώτους στη φωτιά να μπαίνουμε της μάχης,

που τέτια και να πει κανείς χαλκόφραχτος Λυκιώτης
Όχι! εκεί πέρα στη Λυκιά ανάξια δεν ορίζουν
οι βασιλιάδες μας εμάς, και τρων παχιά θρεφτάρια
ή διαλεχτό τραβούν κρασί γλυκόπιοτο, μον έχουν 320
κι' αντριά λαμπρή, τι πολεμούν μες στη σειρά των πρώτων.'
Μα, αδρέφι, αν είταν απ' αφτή τη μάχη να σωθούμε
και να μη δούμε πια ποτές γεράματα και χάρο,
τότες κι' εγώ δε θάτρεχα μπροστά να πολεμήσω
μήτε κι' εσένα θάστελνα στη δοξοδότρα μάχη· 325
μα τώρα αφού μας καρτερούν κι' έτσι θανάτου τύχες
χίλιες, που δε μπορεί κανείς θνητός ναν τους γλυτώσει,
πάμε, ή να δώσουμε τιμή ή και στους διο μας άλλος.»
.
Είπε, κι' ο Γλάφκος άκουσε με προθυμιά το λόγο,
κι' όρμησαν ίσα, τον πυκνό στρατό τους οδηγώντας. 330
.
Και σαν τους είδε ο Μενεστιάς, του κόπηκε το αίμα,
τι αφτόν να σβύσουν έτρεχαν και στο πυργί του ορμούσαν,
και το τειχί ζερβόδεξα κοιτάζει, μήπως δει ίσως
κάνα αρχηγό π' οχ τα δεινά τους άντρες ναν του σώσει.
Εκεί είδε τους διο Αίιδες τους μαχολιμασμένους 335
πούστεκαν — και τον Τέφκρο εκεί π' ότι ήρθε οχ την καλύβα —
κοντά· μα πού να φώναζε και ν' ακουστεί η φωνή του!
τόση βουή είταν, κι' έφτανε στον ουρανό η αντάρα,
καθώς βαρούσαν άπαφτα ασπίδες κράνα πόρτες·
τι όρμησαν σ' όλα τα πορτιά, κι' ομπρός τους πλήθος Τρώες 340
ναν τις γκρεμίσουν πάσκιζαν με ζόρι και να μπούνε.
.
Κι' έστειλε εφτύς στους Αίιδες τον κράχτη του το Θότη
«Ξεκίνα, Θότη θεϊκέ, τον Αία τρέξε κράξ' τον —
ας έρθουν μάλιστα κι' οι διο — πες τους πως κάλια οι διο τους
νάρθουν, τι γλήγορα άσκημη θα δούμε εδώ φουρτούνα· 345
τι έτσι οι Λυκιώτες αρχηγοί μας έσφιξαν, που αιώνια
μες στις σφαγές σα σίφουνας τα πάντα συνεπαίρνουν.
Μα αν κόρωσε κι' εκεί η δουλιά και πολεμούν, μα ας έρθει
μονάχος ο παλικαράς καν γιος του Τελαμώνα,
κι' αντάμα ο Τέφκρος που καλά κατέχει από δοξάρια.» 350

.
Είπε, κι' ο κράχτης άκουσε του βασιλιά το λόγο,
και παίρνει δρόμο, το τειχί τρεχάτα ακολουθώντας,
έπειτα ομπρός στους Αίιδες πάει στέκει και τους κάνει
«Αίιδες, των χαλκόφραχτων αρχόντοι Δαναώνε,
ο γιος του θεογέννητου του Πετεού σας κράζει 355
να πάτε εκεί, και μια σταλιά στη μάχη να βοηθήστε —
μάλιστα αν γίνεται κι' οι διο — καλυτέρα κι' οι διο σας
να πάτε, τι άσκημη θα δουν γλήγορα εκεί φουρτούνα,
τι έτσι οι Λυκιώτες αρχηγοί τον έσφιξαν, που αιώνια
μες στις σφαγές σα σίφουνας τα πάντα συνεπαίρνουν. 360
Μα αν κόρωσε κι' εδώ η δουλιά και πολεμάτε, ας έρθει
και μόνος ο παλικαράς καν γιος του Τελαμώνα,
κι' αντάμα ο Τέφκρος που καλά κατέχει από δοξάρια.»
.
Είπε, κι' εκείνος έστρεξε, ο γιγαντένιος Αίας,
και λέει του συνονόματου διο φτερωμένα λόγια 365
«Αδρέφι, οι διο σας τώρα, εσύ κι' ο άξιος Λυκομήδης,
βαστάτε εδώ και δίνενε καρδιά στα παλικάρια
να πολεμούν μ' απόφαση, κι' εγώ θα τρέξω πέρα
ναν τους βοηθήσω στη σφαγή· μα πάλι θα γυρίσω
γλήγορος σαν τους σώσω πριν και φόβο πια δεν έχει.»
.
Έτσι είπε ο Αίας κι' έσυρε, κι' αντάμα πήγε ο Τέφκρος 370
ο αδερφός του απ' άλληνε μητέρα και μαζί τους
ο Πάντης με το λυγιστό του Τέφκρου πάει δοξάρι.
Κι' ότι έφτασαν στου Μενεστιά τον πύργο ροβολώντας
μέσα απ' το κάστρο — και δεινά τους ήβρανε σφιγμένους —
να! τότε οι άλλοι σα θολή τις πολεμίστρες μπόρα 375
ανέβαιναν, των Λυκιωτών οι στρατηγοί κι' αρχόντοι·
μα αφτοί τούς πέφτουν σα θεριά και το πελέκι αρχίζει.
.
Πρώτος νομάτο σκότωσε ο αντριωμένος Αίας
το λιονταρόψυχο Επικλή, του Σαρπηδού συντρόφι,
ρήχνοντας πλάκα, π' άξυστη μεγάλη, απάνου απάνου 380
κοίτουνταν μέσα απ' το τειχί κοντά στην πολεμίστρα.
Τέτια έφκολα δεν κουβαλάει, όσο γερός κι' αν είναι,

με διο του χέρια άντρας θνητός σαν τους θνητούς τούς τώρα·
μα μ' ένα αφτός τη σήκωνε. Και ρήχνοντάς την σπα του
το κράνο το χαλκόσκαρο, και θρούβαλα του κάνει
της κεφαλής τα κόκκαλα χωρίς μισό ν' αφίσει. 385
Και χάμου εκείνος έπεσε απ' τον ολόρθο πύργο
σα βουτηχτής, κι' οχ το κορμί φτερούγιασε η ψυχή του.
.
Κι' ο Τέφκρος τον Ατρόμητο γιο τ' Απολόχου Γλάφκο
με τη σαΐτα, ενώτρεχε στ' αψηλοπύργι απάνου,
τον κάρφωσε εκεί πούδε τον μ' αφύλαχτο βραχιόνι,
και τούκοψε την προθυμιά. Κι' αφτός κλεφτά οχ τον πύργο 390
πίσω πηδάει, μην τόνε δει κάνα Αχαιού το μάτι
πως έφαγε λαβωματιά και παινεσές φωνάξει.
Τούρθε κακό του Σαρπηδού που τούφεβγε έτσι ο βλάμης,
άμα τον είδε· μα έμεινε ν' αγωνιστεί και μόνος,
και καθώς είδε τον Αλκμά του μπήγει το κοντάρι
κι' όξω το σέρνει· τότε αφτός τ' όπλο ακλουθώντας πέφτει 395
μπρούμτα, κι' αχεί η χαλκόπλουμη τριγύρω αρματωσά του.
Τότε άρπαξε με τη γερή χερούκλα το μπροστήθι
και τράβαε, κι' έπεσε όλο του ως πέρα, και του κάστρου
άνοιξε δρόμο σε πολλούς γυμνώνοντάς του απάνου.
.
Όμως αφτόνε οι διο αδερφοί ενώθηκαν, κι' ο ένας 400
τον σαϊτέβει στο λαμπρό λουρί της αντροσώστρας
γύρω στα στήθια ασπίδας του — μα απ' το παιδί του ο Δίας
διώχνει το χάρο, μη σφαχτεί σιμά στ' ακροκαράβια —
κι' ο Αίας την ασπίδα ορμάει και του τρυπάει, μα μέσα
δε μπήκε η μύτη, μοναχά τον άμπωξε ενώ ορμούσε. 405
Έτσι λιγάκι κώλωσε οχ το τειχί, μα πάλι
δεν τράβαε χέρι, τι η καρδιά τη νίκη του διψούσε.
.
Γύρισε τότες κι' έκραξε στων Λυκιωτών τ' ασκέρι
«Λυκιώτες, τι έτσι τη σκληρή αναμελάτε μάχη;
Δύσκολο μόνος, βρε παιδιά, κιας είμαι παλικάρι, 410
να σπάσω κάστρο, και στρατί ν' ανοίξω ως τα καράβια.
Μον όλοι ομπρός! τι πιο η δουλιά των πιο πολλώνε αξίζει.»
.

Είπε, κι' αφτοί σεβάστηκαν την προσταγή τ' αφέντη
κι' όλοι μαζί του πλάκωσαν με πιο μεγάλο πείσμα. 414
Μα κι' έτσι που τους Αχαιούς ναν τους τσακίσουν πίσω! 432
Μον στέκανε όπως ζυγαριά της τίμιας στέκει αργάτρας,
που έχοντας ζύγι και μαλλιά ζερβόδεξα ισοζιάζει
σωστά, τι θέλει το ψωμί να βγάλει των παιδιών της· 435
έτσι ίσα αφτών είχε απλωθεί ο πόλεμος κι' η μάχη,
ως πούδωκε του Έχτορα ο Δίας πιο μεγάλη
τέλος τιμή, και πήδηξε μέσα στο κάστρο πρώτος.
.
Έσκουξε τότες, κι' η φωνή αχούσε απ' άκρη ως άκρη
«Τρώες, ομπρός, λιοντόκαρδοι! Των Αχαιών το κάστρο 440
σπάστε το, και θεόκαφτη βάλτε φωτιά στα πλοία!»
.
Έτσι τους πύρωσε, κι' αφτοί κάνουν αφτιά κι' ακούνε,
κι' όλοι ενωμένοι ομπρός τραβάν μες στο τειχί να μπούνε.
Κι' ενόσω απ' τ' αγκωνάρια αφτοί σκαρφάλωναν κρατώντας
κοντάρια χαλκοτρόχιστα, να! ο Έχτορας μια πέτρα 445
αρπάει και φέρνει, πούστεκε εκεί μπροστά στην πόρτα, .
χοντρή με μυτερή κορφή· τέτια από χάμου πέτρα
γεροί διο αργάτες έφκολα δεν τη φορτώνουν τώρα
μέσα σε κάρο, όμως αφτός τη χόρεβε και μόνος. 449
Πώς ο τσοπάνης έφκολα κριαριού κουρά με τόνα 451
σηκώνει χέρι και πολύ δεν τον λυγάει το βάρος,
έτσι την πέτρα σήκωσε, και στις σανίδες ίσα
πήγε, στις φράχτρες της μπασιάς, μαστροσφιγμένες στέριες
αψηλοδίφυλλες, που διο απανωτοί από μέσα 455
σύρτες τις κλιούσαν με μονό καρφί συγκρατημένοι.
Και πήγε στάθηκε σιμά και μες τη μέση μ' άχτι
τις χτύπησε, ριζώνοντας τα σκέλια που η ρηξά του
να κάνει θρήνος, και τους διο τους τσάκισε ρεζέδες.
Μέσα απ' το βάρος έπεσε η πέτρα, και τριγύρω
βούηξε η πόρτα δυνατά· κι' οι σύρτες δεν αντέχουν, 460
Μον σπάει η ξυλική άλλη αλλού με την ορμή της πέτρας.
Πήδηξε τότε ο φοβερός γιος του Πριάμου μέσα
μ' όψη άγρια σα γοργής Νυχτός — και ξάστραφτε απ' το σκιάχτη
χαλκό που φόραε στο κορμί — βαστώντας διο κοντάρια

μέσα στις χούφτες του. Κανείς, νάθε προβάλει ομπρός του, 465
δεν τον σταμάταε εξόν θεός την ώρα που πηδούσε
μες στη μπασιά, και λες φωτιές τα μάτια του πετούσαν.
Γύρισε τότες κι' έκραξε προς το στρατό των Τρώων
να μπούνε απάνου απ' το τειχί· κι' εκείνοι ακούν το λόγο,
κι' άλλοι από πάνου μονομιάς πηδούσαν, άλλοι πάλι
χύνουνταν μέσα απ' τη μπασιά. Σκορπούν τότε οι Αργίτες 470
κατά τα πλοία εδώ κι' εκεί, και γόνα πήγε ο κρότος.

.

.

.

N

.

[Δεν έχει μεταφραστεί]

.

.

[Ξ

.

.

.

Εκεί να! ακούει, κιας έπινε, ο Νέστορας τα ζήτω,
και στ' Ασκληπιού λαλεί το γιο διο φτερωμένα λόγια
«Σκέψου, τι λες να κάνουμε, Μαχά θεοσπαρμένε.
Σαν πιο μεγάλο σάλαγο τώρα αγρικάω απ' τη μάχη.
Μον κάθου εδώ του λόγου σου κι' ήσυχος πίνε μόνος, 5
ως να ζεστάνει ένα λουτρό η λυγερή Εκαμήδη
θερμό, και της πικρής πληγής το αίμας να ξεπλύνει·
τι τρέχει, εγώ στο ξέφαντο θα πεταχτώ να μάθω.»

.

Έτσι είπε, και του γιου του εφτύς του Θρασυμήδη παίρνει
στέρια μια ασπίδα αστραφτερή, εκεί βαλμένη δίπλα 10
στην κόχη — τι του γέροντα την είχε ο Θρασυμήδης-
και παίρνει ακρόχαλκο γερό κοντάρι ακονισμένο.
Κι' όξω ότι βγήκε, απ' τη μπασιά δουλιά άχαρη ξανοίγει,
τους Αχαιούς που τσάκιζαν και Τρώες καταπόδι
που τους βαρούσαν· κι' είταν πια και το τειχί πεσμένο. 15
Πώς τον απέραντο γιαλό μουγκό θολώνει κύμα —

τι ανέμων λάλωνε μηνάει σιφουνιαστό δρολάπι,
κύμα με δίχως να κυλάει απ' τόνα ή τ' άλλο μέρος
ως να κατέβει οριστικό κάνα απ' το Δία αγέρι·
να πώς μελέταε ο γέροντας με σπλάχνα ανταρωμένα 20
διπλόβουλα, ή για το σωρό των Αχαιών να κάνει
είτε να πάει στ' Ατριά το γιο, στο βασιλιά Αγαμέμνο.
Μα αφτή η βουλή τού δόκησε σαν πιο καλή, να σύρει
στο βασιλιά. Κι' οι διο στρατοί στην μάχη πελεκιούνταν
με πείσμα, κι' άλιωτος χαλκός γύρω στα στήθια αχούσε 25
καθώς χτυπιούνταν με σπαθιά και δίστομα κοντάρια.
.
Εκεί οι θεόσπαρτοι έσμιξαν το γέρο βασιλιάδες —
τι απ' τα καράβια ανέβαιναν — όσοι είταν λαβωμένοι,
τ' Ατρέα ο γιος, και του Τυδιά ο γιος, και του Λαέρτη.
Γιατί ως πολύ είτανε αψηλά τα πλοία τραβηγμένα 30
αλάργα απ' το μαβύ γιαλό, τι τράβηξαν στον κάμπο
τα πρώτα, κι' έχτισαν τειχί σιμά στ' ακροκαράβια·
τι το περγιάλι είταν πλατύ, μα δε μπορούσε κι' όλα
ναν τα χωρέσει, κι' ο στρατός πολύ είταν στρυμωγμένος.
Για αφτό σκαλιά τ' αράδιασαν, και γιόμισε όλη η άπλα 35
της αμμουδιάς ως πέρα εκεί που φράζανε οι διο άκρες.
Εκεί οι αρχόντοι πάγαιναν συμαζωχτοί, ακουμπώντας
πας στα κοντάρια, για να δουν την ταραχή, και βόγγαε
μέσα η καρδιά στα στήθια τους. Εκεί απαντούν το γέρο, 39
κι' ο πρωταφέντης γιος τ' Ατριά τον φώναξε και τούπε 41
«Νέστορα, του Νηλέα γιε, των Αχαιών καμάρι,
εδώ γιατί ήρθες κι' άφισες την αντροφάγα μάχη;
Τρέμω το λόγο ο Έχτορας μη μας τον βγάλει αλήθια,
που μια φορά φοβέρισε μιλώντας μες στους Τρώες, 45
πως οχ τα πλοία στο καστρί δε θα γυρίσει πίσω
αν στάχτη δεν τα κάνει πριν κι' αν όλους δε μας σφάξει.
Έτσι έλεγε, και τώρα αφτά βλέπω αληθέβουν όλα.
Ω δυστυχιά, κι' οι άλλοι τους καλοπλισμένοι Αργίτες
μαζί μου κρυφοχόλιασαν, και σαν τον Αχιλέα 50
δε θεν να πολεμήσουν πια για τ' ακρινά καράβια.»
.
Τότες του λέει ο Νέστορας, ο γέρο-αλογολάτης

«Τέλιωσαν ναι έτσι αφτά όπως λες — αφτή είναι η μάβρη αλήθεια —
κι' αλλιώς δεν τα τελιώνει πια μήτε ο μεγάλος Δίας·
τι το τειχί πάει έπεσε, π' ολπίζαμε θα μείνει 55
κάστρο για μας απάτητο, ταμπούρι της αρμάδας,
κι' αφτοί σα σκύλοι πολεμούν, με πείσμα, να μας πάρουν
τα πλοία, και δε βγάζεις πια, και μια και διο αν κοιτάξεις,
που πιο ο στρατός — ζερβά ή δεξά — τσακάει κακοπαθαίνει·
τόσο έτσι πέφτει ανάκατα, κι' αχεί η φωνή ως στα ύψη. 60
Μα ας δούμε, αδρέφια, αφτή η δουλιά πώς να γενεί, αν μας βγάλε ι
τίποτα η σκέψη· όμως εμείς δε γίνεται να μπούμε
μες στη σφαγή, τι δε βαστάει σε μάχη ο λαβωμένος.»
.
Τότες του λέει τ' Ατρέα ο γιος, ο βασιλιά Αγαμέμνος
«Γέρο, αφού τώρα πολεμούν ως στ' ακρινά καράβια, 65
κι' άφελο βγήκε το χτιστό τειχί και το χαντάκι
που να γενεί μας παίδεψε και κρυφολπίζαμ' όλοι
κάστρο θαν τόχουμε άσπαστο κι' εμείς και τα καράβια,
θα πει έτσι ο παντοδύναμος το θέλει γιος του Κρόνου,
άχναροι να χαθούμε εδώ αλάργα απ' την πατρίδα. 70
Τι τόξερα όταν γκαρδιακά μας βόηθαε, και το ξέρω
και τώρα που έτσι σα θεούς μακαριστούς δοξάζει
τους Τρώες, και τα χέρια εμάς μας κόβει και το θάρρος.
Μα ελάτε, κι' ότι εγώ σας πω, αφτό ας το κάνουμ' όλοι.
Ρήξτε τα πλοία στο γιαλό, τα πρώτα εκεί που στέκουν 75
κοντά στην ακροθαλασσά, και στ' ανοιχτά τραβώντας
εκεί ας τ' αφίσουμε δετά στα βάρια ως που να φτάσει
η νύχτα η αστροστόλιστη, αν δα και τότε αν πάψουν
τη μάχη οι Τρώες· έπειτα τραβούμε κι' όλα τ' άλλα.
Ντροπής δεν έχει να σωθείς, κι' αν ξεκινήσεις νύχτα.» 80
.
Τότες λοξά τον κοίταξε κι' είπε ο σοφός Δυσσέας 82
«Τι λόγια αφτού, τ' Ατρέα γιε, σου ξεστομίζει η γλώσσα;
Δύστυχε! Κάλια ας όριζες κάνα άλλο ασκέρι — ψόφιο —
όχι άντρες τέτιους σαν κι' εμάς, εμάς που ο γιος του Κρόνου 85
από παιδιά μας προίκισε σε μάχες και πολέμους
να ζούμε πάντα ως στη στιγμή που θα μας φάει το χώμα.
Έτσι λοιπόν, ορέγεσαι την πλατοδρόμα Τροία

ν' αφίσεις π' άπειρα για αφτή βάσανα εδώ τραβούμε;
Σώπα! μην τύχει σου κανείς το λόγο και σ' ακούσει, 90
λόγο που δα άντρας καθαφτός δε βγάζει έτσι οχ το στόμα
ποτές του, αν ξέρει το σωστό να κατεβάσει ο νους του,
τα χρέη αν ξέρει τ' αρχηγού κι' ορίζει τόσο πλήθος. 93
Μα πάει! σ' τον ξέγραψα το νου μ' αφτό το λόγο πούπες, 95
που θες την ώρα που η σφαγή κι' η μάχη βράζει ακόμα
να ρήξουμε μες στο γιαλό τα πλοία και να γίνει
πιο ακόμα ότι οι οχτροί ποθούν, που μας νικάνε κιόλας,
και να μας συνεπάρει πια το ρέμα· τι οι Αργίτες
δε θάχουν νου για πόλεμο, παρά θα παραλύσουν 100
κι' αλλού θα βλέπουν σαν τραβάς μες στο γιαλό τα πλοία.
Θα δεις τότε αν μας ρήμαξε αφτή η βουλή σου, αφέντη.»
.
Τότε απαντάει τ' Ατρέα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους
«Βαρύς, Δυασέα, ο λόγος σου και σα μαχαίρι μπήκε
μες στην καρδιά μου· μα άθελα δε θέλω εγώ οι Αργίτες 105
να ρήξουν τα καλόθρονα μες στο γιαλό καράβια.
Και τώρα, πιο καλό όποιος σας ξέρει στρατί, ας μιλήσει,
γέρος ή νιός· τι με χαρά το λόγο εγώ θ' ακούσω.»
.
Τότες του λέει ο ξακουστός παλικαράς Διομήδης
«Εδώ' ναι αφτός — μην τρέχετε πιο αλάργα — αν θέτε ως τόσο 110
ν' ακούστε κι' ότι εγώ θα πω κι' αν δεν κακοφανεί σας
που τάχατε είμαι απ' όλους σας πιο νιος εδώ στα χρόνια.
Μα απ' άρχοντα γονιό κι' εγώ πως σπάρθηκα παινιέμαι,
απ' τον Τυδιά που γης χυτή στη Θήβα τον σκεπάζει.
Γιατί ο Πορθιάς τρεις έκανε λεβεντονιούς — κι' οι τρεις τους 115
την Κάλυδο και της Πλεβρός τα πλάγια κατοικούσαν —
το Μέλα και τον Άγριονε και τον παππού Βοινέα,
πούταν στα χρόνια ο τρίτος τους μα στην αντριά 'ταν πρώτος.
Μα έμεινε εκείνος στην Πλεβρό, και μίσεψε ο γονιός μου
στ' Άργος κι' εκεί σπιτώθηκε, γιατί ίσως έτσι ο Δίας 120
κι' οι άλλοι τόθελαν θεοί. Κι' εκεί απ' τ' Αδράστου πήρε
μια κόρη, κι' είχε αρχοντικά γιομότο βιος και πλούτη,
κι' είχε χωράφια 'να σωρό σταρόκαρπα με γύρω
πολλές φυτιάς δεντροσειρές· και ζωντανά 'χε πλήθος,

κι' είταν κι' απ' όλους τους το πιο γερό κοντάρι στ' Άργος.
Μα αφτά ακουστά θαν τάχετε, αν είναι ή όχι αλήθια. 125
Έτσι τυχόντα ή άναντρο δεν έχει να με πείτε
και ν' αψηφίστε ότι σας πω, με λόγο αν σας μιλήσω.
Ομπρός! στη μάχη, — τι είναι χριά — και λαβωμένοι ας πάμε!
Και τότε εκεί δε μπαίνουμε στους χτύπους, μον παρέκει
στέκουμε εμείς, μη φάει πληγή πας σε πληγή κανείς μας· 130
μα άλλους εκεί προστάζουμε να παν ομπρός, π' ως τώρα
έτσι αγαπούν και τόρηξαν απ' οκνηρία όξω κι' όξω.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι πείστηκαν στο γνωστικό του λόγο,
και ξεκινούν, κι' ομπρός ομπρός περπάταε ο γιος τ' Ατρέα.
.
Μα σαν τυφλός δε βίγλιζε της γης ο τραντοσείστης, 135
μον τρέχει εφτύς κατόπι τους μ' έτσι μορφή σα γέρος,
και πάει το χέρι το δεξύ και πιάνει τ' Αγαμέμνου,
και κράζοντάς τον του μιλάει διο φτερωμένα λόγια
«Τ' Ατρέα γιε, θα χαίρεται στα στήθια τ' Αχιλέα
τώρα η καρδιά του η άχαρη, που βλέπει τη φεβγάλα 140
των Αχαιών και τη σφαγή, τι νου σταλιά δεν έχει,
που έτσι καλό τα μάτια του ποτές του να μη δούνε!
Μα εσένα ακόμα δα οι θεοί δε σε μισούν και τόσο,
παρά και μέλλεται — έννια σου! — στους αρχηγούς των Τρώων
να φύγουν όλοι πίσω ομπρός, και θαν τους δεις στον κάμπο, 145
σ' το τάζω, να τσακίζουνται πιος να γλυτώσει πρώτος.»
.
Είπε και χουγιοχούγιαξε, στον κάμπο ροβολώντας.
Όσο στον πόλεμο ως εννιά ή κι' ως χιλιάδες δέκα
άντρες φωνάζουν πιάνοντας κονταροκόπι τ' Άρη,
τόση φωνή απ' τα στήθια του της γης ο τραντοσείστης 150
έβγαλε εκεί και γιόμισε κάθε Αχαιού τα σπλάχνα
με φρένια, για να πολεμάν κι' αλύπητα να σφάζουν.
.
Κι' είδε η θεά οχ τον Έλυμπο, η χρυσοθρόνα η Ήρα,
απ' τ' ακροβούνι πούστεκε, και να! ξανοίγει κάτου
τον αδερφό κι' αντράδερφο, στη δοξοδότρα μάχη 155
που πηγαινόρχουνταν γοργός και χάρηκε η καρδιά της·

κι' είδε το Δία στην κορφή της ρεματούσας Ίδας
ψηλά ψηλά που κάθουνταν, και μισητός της ήρθε.
Και τότε η δέσποινα θεά, η βοϊδομάτα η Ήρα,
πήρε να δει πώς του Διός το νου να ξεγελάσει. 160
Κι' αφτή η βουλή τής φάνηκε σαν πιο καλή στο νου της·
να πάει στην Ίδα μ' όλες της τις χάρες στολισμένη,
μήπως ποθήσει άμα τη δει ναν της χαρεί τα κάλλη,
κι' ύπνο θαν τούχυνε στερνά βαθύ και ξεκουράστη
πας στα βαριά του βλέφαρα και λιγωμένα σπλάχνα. 165
.
Και στον οντά να πάει κινάει που ο Ήφαιστος ο γιος της
της έφτιασε με τεριαστά στους παραστάτες φύλλα
κι' άγνωρο κλείστρο· αφτό θεός κανείς δεν τόξερ' άλλος.
Και μπήκε μέσα κ' έκλεισε τ' αχτιδοβόλα φύλλα.
Και πρώτα οχ το λαχταριστό κορμί της κάθε λέρα 170
βγάζει μ' αθάνατο νερό, και τρίβεται με λάδι,
πούχε ένα σπάνιο αθάνατο μυρουδικά γιομάτο,
λάδι π' απ' τον καλόστρωτο κι' αν το κουνάς του Δία
τον πύργο, πάλε η μυρουδιά γης κι' ουρανό ποτίζει·
μ' αυτό έτριψε τ' αφράτο της κορμί, και με τα χέρια 175
χτενίζει τα πυκνόσγουρα και πλέχνει τα πλεξούδια,
πλούσια πλεξούδια απ' όμορφο θεοτικό κεφάλι.
Και θάμα φόρεσε σκουτί που η Αθηνά της τόχε
ψιλοδουλέψει και πολλά τούχε βαλμένα ξόμπλια·
και με χρυσές το κούμπωσε στα στήθια ομπρός καρφίτσες. 180
Έπειτα τρίπετρα φοράει στ' αφτιά της σκουλαρίκια
ροδόχρωμα, π' απ' την πολλή λαμποκοπούσαν χάρη.
Κι' έβαλε η σεβαστή θεά στην κεφαλή της γύρω
δεσιά καινούργια — και λεφκή έτσι είταν λες σαν ήλιος — 185
κι' ώρια σαντάλια απέ έδεσε στα λιμπιστά της πόδια.
.
Έτσι σα φόρεσε όλα της στο σώμα τα στολίδια,
βγαίνει να σύρει, κ' έπειτα την Αφροδίτη κράζει
χώρια απ' τους άλλους τους θεούς και της μιλά 'να λόγο
«Μια χάρη, φως μου, σου ζητώ, και πες μου, θαν την κάνεις, 190
ή μήπως τάχα θ' αρνηθείς κι' έχει η καρδιά σου κάκια
που εγώ βοηθάω τους Αχαιούς κι' εσύ βοηθάς τους Τρώες;»

.
Τότες η κόρη απάντησε του Δία, η Αφροδίτη
«Ήρα μου, σεβαστή θεά, του Κρόνου θυγατέρα,
λέγε τι θες· μετά χαράς θα κάνω ότι μ' ορίσεις, 195
αν γίνεται η δουλιά που λες κι' αν μου περνά απ' το χέρι.»
.
Τότες της λέει με διαβολιά η κρουσταλλόκορφη Ήρα
«Δώσ' μου λοιπόν τον έρωτα, και δώσ' μου την αγάπη
π' όλους στον κόσμο εσύ νικάς μ' αφτή, θεούς κι' αθρώπους.
Τι πάω να δω τα πέρατα της γης, και τη μητέρα 200
Τηθύνα και τον Ωκιανό, πηγή των ουρανήσων,
που μ' είχαν πάντα τους μικρή κι' ανάθρεφαν με χάδια,
όταν με πήραν απ' της Ριάς τα χέρια στο πυργί τους,
τότες τον Κρόνο πούρηξε ο βροντολάλος Δίας
κάτου οχ την καρποδότρα γης κι' οχ το γιαλό το στείρο.
Πάω ναν τους δω κι' ένα σωρό παλιές τους δυσαρέσκιες 205
ναν τους διαλύνω, τι καιρό τώρα δεν παν να σμίξουν
σε στρώμα αγάπης, επειδής πεισμάτωσε η ψυχή τους.
Αν την καρδιά τούς πείσω εγώ με διο καλά λογάκια
και φιλιωμένοι αγκαλιαστούν σαν πριν σ' αγάπης στρώμα,
πάντα ακριβή τους θα με λεν και λατρεφτή θα μ' έχουν.» 210
.
Και τότε η φιλογέλαστη της απαντά Αφροδίτη
«Χάρη σου εσένα ν' αρνηθώ δεν πρέπει ουδέ τεριάζει,
γιατί στου πρώτου των θεών την αγκαλιά κοιμάσαι.»
.
Είπε, και λει απ' τα στήθια της το κεντητό ζουνάρι
μυριόχρωμο, πούναι όλα της τα μάγια εκεί πλεγμένα. 215
Εκεί είναι ο Πόθος κι' Έρωτας, εκεί είναι η ξελογιάστρα
Γλυκομιλιά που και το νου τον πιο γερό τρελαίνει.
Στα χέρια αφτό της τόδωκε και μίλησε έτσι κι' είπε
«Να, ζώσε αφτό στη μέση σου τ' ωριόχρωμο ζουνάρι·
όλα θαν τάβρεις μέσα εκεί πλεγμένα, και σ'το τάζω 220
πως ακατόρθωτα δεν πας, ότι αν σκοπέβει ο νους σου.»
.
Έτσι είπε, και γλυκογελάει η γελαδόματη Ήρα,
γλυκογελάει και το λουρί στη μέση ομορφοζώνει.

.
Στον πύργο τότες γύρισε η ρόδινη Αφροδίτη,
μα η Ήρα πήρε κι' έφυγε πιλάλα οχ τ' ακρολόφι. 225
Κι' απ' την ανθόστρωτη Αμαθιά κι' απ' την Πιεριά περνώντας
τρέχει ίσα προς τ' ασπρόχιονα βουνά των αλογάδων
Θρακών, άκρη άκρη και τη γης δεν πάταε με τα πόδια·
όπου απ' τον Άθο στου γιαλού το κύμα κατεβαίνει
και πάει στου Θόα το νησί, στη βλογημένη Λήμνο. 230
Εκεί τον Ύπνο αντάμωσε, τ' αδέρφι του θανάτου,
και πιάνοντας το χέρι του τού μίλησε έτσι κι' είπε
«Ύπνε μου, αφέντη των θεών και των θνητών αφέντη,
κι' άλλοτε εσύ το λόγο μου τον άκουσες, και τώρα
μη μ' αρνηθείς, και πάντα εγώ θα σου γνωρίζω χάρη. 235
Τώρα αφτό θέλω, κοίμισε τα μάτια τ' αχτιδένια
του Δία, εφτύς που σ' αγκαλιά κρυφοσφιχτούμε αγάπης.
Και δώρο εγώ όμορφο θρονί χρυσό θα σου χαρίσω
πάντα άλιωτο, που ο Ήφαιστος ο γιος μου θα του φτιάσει
μ' ώρια στολίδια, και σκαμνί στη βάση θαν του βάλει 240
για ν' ακουμπάς τα παχουλά σαν ξεφαντώνεις πόδια.»
.
Τότες απάντησε ο βαθύς και ξεκουράστης Ύπνος
«Ήρα μου, σεβαστή θεά, του Κρόνου θυγατέρα.
έφκολα εγώ ναι αν άλλον πεις θεό μεγάλο αιώνιο
σου τον κοιμίζω, κι' αν μου πεις του ποταμού το ρέμα, 245
του Ωκιανού, που πλάστηκε πηγή μες σ' όλους πρώτη·
όμως το Δία εγώ, το γιο του Κρόνου, δεν αγγίζω,
δεν τον κοιμίζω, εξόν αφτός αφτόθελα αν προστάξει.
Τι δα οι ορμήνιες σου και πριν με πρόκοψαν, θυμάσαι,
τη μέρα που ο λιοντόψυχος γιος του μεγάλου Δία 250
πίσω απ' την Τροία αρμένιζε, σαν κούρσεψε το κάστρο.
Εγώ το νου τού κάρωσα βαθύς χυμένος
γύρω,
και για το γιο του εσύ έβαλες κακούς σκοπούς στο νου σου
κι' άγρια στο κύμα στέλνοντας ανεμοζάλη, ως πέρα
στην πλούσια Κο τον έσπρωξες, αλάργα απ' τους δικούς του. 255
Κι' άξαφνα ο Δίας ξύπνησε, κι' απόπαιρνε χτυπούσε
μες στην αβλή όλους τους θεούς, μα εμένα πιο ζητούσε,

και θα με τίναζε άφαντο στο κύμα οχ τα ουράνια,
η Νύχτα αν των θεών κι' αντρών δε μ' έσωζε η νικήτρα.
Εκεί έφυγα και γλύτωσα, τι μ' όλους τους θυμούς του 260
σταμάτησε από σεβασμό, μη χολοσκάσει η Νύχτα.
Τώρα άλλη πάλε αφτή μου λες δουλιά άπρεπη να κάνω.»

.

.

Τότες τ' απάντησε η θεά, η μαρμαρόλαιμη Ήρα
«Ύπνε, τι τα θυμάσαι αφτά και τι τα βάζει ο νους σου
Μα τι, τους Τρώες έτσι λες θα διαφεντέψει ο Δίας 265
σαν όπως για τον Ηρακλή σού θύμωσε το γιο του;
Μον έλα πήγαινε, κι' εγώ μια απ' τις πιο νιές τις Χάρες
σου δίνω ναν την παντρεφτείς και τέρι ναν την κάνεις,
την Πασιθιά π' ορέγεσαι νύχτα και μέρα πάντα.»

.

Είπε, κι' ο Ύπνος χάρηκε κι' απάντησε έτσι κι' είπε 270
«Έλα λοιπόν ορκίσου μου στης Στύγας τ' αγιονέρι —
με τόνα χέρι σου άγγιζε τη Γης τη μυριοθρόφα,
με τ' άλλο τον αντίλαμπο Γιαλό, για νάναι κάτου
μαρτύροι μας όλοι οι θεοί που τριγυρνούν τον Κρόνο —
πως ναι απ' τις Χάρες τις πιο νιές τη μια θα μου χαρίσεις, 275
την Πασιθιά π' ορέγουμαι νύχτα και μέρα πάντα.»

.

Έτσι είπε, κι' έστρεξε η θεά, η κρουσταλλόκορφη Ήρα,
κι' όπως της είπε ορκίστηκε, και τους νομάτισ' όλους
τους κατατάρταρους θεούς που λέγουνται Τιτάνες.
.
Έτσι λοιπόν σαν άμωσε και τέλιωσε τον όρκο, 280
φέβγουν κι' αφίνουν τα νησά της Λήμνος και της Νίμπρος,
κόβοντας δρόμο γλήγορα, σε καταχνιά χωμένοι.
Έτσι ήρθαν στη μυριόβρυση κυνηγοβόσκητη Ίδα,
και στο Λεχτό πρωτάφισαν τη θάλασσα, και βγήκαν
όξω κι' οι διο τους στη στεριά, και τα γοργά τους πόδια
ψηλά στις άκρες σάλεβαν τα φυλλωμένα δέντρα. 285
Κι' ο Ύπνος στέκει εκεί — πριχού πάει στου Διός τα μάτια —
απάς σε θόρατο έλατο, που απάς στην Ίδα τότες
απ' όλους πιο τρανόκορμος ψηλά κορφοπετούσε·
εδέκει μες στα σύμπυκνα κρυμένος δεντροκλάδια
καθότανε, όμιος με πουλί γλυκόφωνο που οι άντρες 290
το λεν στα όρη κύμιντα και που οι θεοί χαλκούδα.
.
Μα η Ήρα ανέβηκε γοργά στο Ξέφαντο, την άκρη
της Ίδας· και την είδε εκεί του Κρόνου ο γιος ο Δίας,
την είδε κι' έρωτας βαθύς του διάβηκε τα σπλάχνα,
σαν τότε όταν πρωτόσμιγαν και πάγαιναν μ' αγάπη 295
συχνά να κλεφταγκαλιαστούν κρυφά από τους διο γονιούς τους.
Και πάει κοντά της στέκεται και της λαλεί διο λόγια
«Ήρα, για πού με το καλό; Και στο βουνό γιατί ήρθες
τόσο άξαφνα; Όμως άμαξα δε βλέπω νάχεις κι' άτια.»
.
Τότες του λέει με διαβολιά η αφροσάρκωτη Ήρα 300
«Να, πάω να δω τα πέρατα της γης, και τη μητέρα
Τηθύνα και τον Ωκιανό, πηγή των ουρανήσων,
που μ' είχαν πάντα τους μικρή κι' ανάθρεφαν με χάδια.
Πάω ναν τους δω κι' ένα σωρό παλιές τους δυσαρέσκιες
ναν τους διαλύνω, τι καιρό τώρα δεν παν να σμίξουν 305
σε στρώμα αγάπης, επειδής πεισμάτωσε η καρδιά τους.
Αν την καρδιά τους πείσω εγώ με διο καλά λογάκια
και φιλιωμένοι αγκαλιαστούν σαν πριν σ' αγάπης στρώμα
πάντα ακριβή τους θα με λεν και λατρεφτή θα μ' έχουν.

Φαριά αν ρωτάς, να κάτου εκεί στο ριζοβούνι στέκουν
της Ίδας, άξια να με παν από στεριά και κύμα.
Ήρθα εδώ τώρα ως στο βουνό για σένα, τι δε θέλω
να μου θυμώσεις ύστερα, αν έτσι, δίχως λέξη, 310
μισέψω ως πέρα στ' άπατου του Ωκιανού τον πύργο.»
.
Μα τότες ο αστραπεφτής της είπε γιος του Κρόνου
«Ήρα, για κει είναι κι' έπειτα καιρός να μου μισέψεις,
Μον έλα εμείς τον έρωτα μια στάλα να χαρούμε,
τι ως τώρα πόθος γυναικός ή και θεάς ποτές μου 315
στα στήθια δε μου χύθηκε, δε μ' άγγιξε τα σπλάχνα,
όσο σε θέλω και γλυκιά τώρα με φλέγει αγάπη.» 328
.
Τότες του λέει με διαβολιά η κρουσταλλόκορφη Ήρα
«Τι λόγος πάλι αφτός που λες, γιε σεβαστέ του Κρόνου; 330
Αν τώρα αγάπη να χαρείς αποθυμάς στης Ίδας
το Ξέφαντο — κι' είναι όλα τους ορθάνοιχτα τριγύρω —
μα τι θα κάνουμε αν μας δει κάνας θεός αιώνιος
αγκαλιασμένους κι' έπειτα ναν το προφτάσει τρέξει
μες στους θεούς; Πώς τότες θες να σηκωθώ απ' αγάπες 335
και να φανώ στον πύργο σου μες στη γλωσσιά στα λόγια;
Μα αν πια το θέλεις κι' η καρδιά σ' τ' αποθυμάει, να! έχεις
γιατάκι που στον Έλυμπο σούχει φτιασμένα ο γιος σου,
ο Ήφαιστος, με ταιριαστά στους παραστάτες φύλλα·
εκεί σα θέλεις αγκαλιά, εκεί στο στρώμα ας πάμε.» 340
.
Τότες της Ήρας απάντησε ο γιος του Κρόνου κι' είπε
«Ήρα, πως θαν το δει θεός είτ' άντρας μη φοβάσαι·
τι εγώ με τέτιο σύγνεφο θα σε σκεπάσω γύρω
χρυσό, που διάμεσα κι' αφτός δε θα μας βλέπει ο Ήλιος
πούναι το φως του για να δει πιο διαπεράτο απ' όλα.» 345
.
Είπε, κι' αρπάει το τέρι του στην αγκαλιά του ο Δίας.
Κι' η Γης τους βγάζει νιόβλαστο και μαλακό χορτάρι,
γιούλια τους βγάζει ολόδροσα βασιλικούς και κρίνους
πυκνούς, που έτσι αψηλά απ' της γης το χώμα τους κρατούσαν.
Πέσανε εκεί, μες σε χρυσό κουκουλωμένοι γνέφι, 350

πανώριο γνέφι πούσταζε δροσιές αχτιδοβόλες.
.
Έτσι κοιμότανε ήσυχος στην άκρη, ναρκωμένος
απ' ύπνο ο Δίας κι' έρωτα, κι' είχε αγκαλιά την Ήρα.
Και τρέχει ο Ύπνος ο βαθύς να σύρει στα καράβια
και κάτου εκεί του Ποσειδού την είδηση να δώκει. 355
Και πάει κοντά του στέκεται και του μιλάει διο λόγιαο
«Βόηθα, του Κρόνου, τώρα, γιε, τους Αχαιούς με θάρρος,
κι' ώρα καν λίγη χάρισ' τους τη νίκη, ενώ κοιμάται
ακόμα ο Δίας, γιατί εγώ του σκέπασα τα σπλάχνα
με μαλακιά αποκάρωση, κι' η γελαδόματη Ήρα
τον γέλασε κι' ερωτικά να κοιμηθούν την πήρε.» 360
.
Είπε, και πήγε τότε αφτός στ' αθρώπινα κοπάδια,
κι' ο Ποσειδός πια πρόθυμα θαρρέβει να βοηθήσει.
Εφτύς πηδάει μια ως στη γραμμή των μπροστινών και σκούζει
«Αργίτες, τι, στον Έχτορα θ' αφίσουμε έτσι λέτε
τη νίκη; Τι, θα δοξαστεί καράβια μας πατώντας; 365
Έτσι παινιέται τώρα αφτός και λέει, τι ο Άχιλέας
πέρα στα πλοία μένει αργός που πείσμωσε η καρδιά του.
Μα όλοι αν βοηθάτε, ας λείπει αφτός, η νίκη 'ναι δική μας. 369
Ελάτε! εγώ θα τρέξω ομπρός, και τώρα θα τσακίσει — 374
έτσι εγώ λέω — ο Έχτορας, όση κι' αν έχει φρένια.» 375
.
Είπε, και σ' όλους έβαλε απόφαση και θάρρος. 378
.
Τότες συνέρια τέντωσαν σκυλίτικη πολέμου 389
εδώ ο λεβέντης Έχτορας, εκείθε ο γιος του Κρόνου, 390
βοηθός ο ένας Αχαιών, βοηθός ο άλλος Τρώων.
Γιόμισε τ' ακρογιάλι εκεί μπροστά στα πλοία λόχους
παντού, κι' ορμούσαν οι στρατοί με ξεκουφάστρα αντάρα.
Τόσο σε ξέρα θάλασσας το κύμα δε βουήζει,
σαν το θεριέβει οχ τα βαθιά κακού βοριά φουρτούνα· 395
τόσο δεν τριζοσαλαγάει μήτε η φωτιά, άμα αρχίσει
πέφκους να καίει αρίφνητους σε βουνοπλαγιά κι' όρη·
τόσο δε σκούζει ο άνεμος σ' ορθόκλαρα τριγύρω
λογγόφραξα, όπου πιο πολύ μουγκρίζει σα φρενιάσει,

όση φωνή τότε άχησε απ' Αχαιούς και Τρώες, 400
σα χοίμισαν να φαγωθούν κακόστριγγα αλυχτώντας.
.
Και πρώτα πρώτα ο Έχτορας ακόντισε με τ' όπλο
τον Αία, εκεί ίσα απάνου του π' ορμούσε, και τον ήβρε
οπούναι ομπρός τα διο λουριά στο στήθος τεντωμένα,
τόνα αργυρόκαρφου σπαθιού και της ασπίδας τ' άλλο. 405
Αφτά τ' αφράτο τούσωσαν κορμί. Και του Πριάμου
τότες ο γιος λυπήθηκε που το γοργό κοντάρι
πήγε άδικα οχ το χέρι του, και πίσω στων συντρόφων
γυρνάει τους λόχους μην του βγει λαχτάρα στο κεφάλι.
Μα εκεί που γύριζε, να! ο γιος του Τελαμώνα ο Αίας
μια πέτρα — που πολλές εκεί των καραβιών στηρίδια 410
μπροστά είταν σκόρπιες στων αντρών τα πόδια — μιά από δάφτες
σηκώνει, κι' έτσι πρόσλαιμα απάνου απ' την ασπίδα
τόνε βαράει, στα στήθια ομπρός, μια πέτρα που σα σφαίρα
του πέταξε ίσα απάνου του στριφογυρίζοντάς την.
Πώς του Διός ο κεραβνός χάμου ξαπλώνει λέφκα
με ρίζες κι' όλα, και φριχτά βρωμάει το θιάφι γύρω, 415
κι' άξαφνα αν τύχει και τον δεις, σε κόβει κρύος ίδρος
κοντά αν βρεθείς, τι του Διός δε χωρατέβει ο χτύπος·
το ίδιο αμέσως στρώθηκε κι' εκείνος μες στις σκόνες.
Μέσα απ' τη χούφτα τούφυγε το χάλκινο κοντάρι,
του πήγε αλλού το κράνος του, του πήγε άλλου η ασπίδα,
κι' η χαλκοπλούμιστη άχησε τριγύρω αρματωσά του. 420
.
Όρμησαν άγρια σκούζοντας οι Δαναοί μ' ολπίδα
ναν τον τραβήξουν, κι' έρηχναν συχνά πυκνά κοντάρια·
όμως δεν μπόρεσε κανείς με σπάθα ή με κοντάρι
ναν τον βαρέσει, τι μπροστά πριν στάθηκαν οι πρώτοι
των Τρώων όλοι, Αγήνορας Αινείας Πολυδάμας, 425
κι' οι στρατηγοί των Λυκιωτών, ο Σαρπηδός κι' ο Γλάφκος.
Μηδ' άλλος τον αμέλησε κανείς τους, μόνε ομπρός του
κρατούν τις ομορφόκυκλες ασπίδες, και κατόπι
τον παίρνουν κι' όξω οχ τη σφαγή στα χέρια τους τον βγάζουν,
ως πούρθαν στα γοργά άλογα που καρτερούσαν πίσω 430
όξω απ' τη μάχη μ' αμαξά και με πανώριο αμάξι,

κι' έτσι τον παν προς το καστρί ενώ βαριά βογγούσε.
Κι' όταν στο πέρασμα έφτασαν τ' ασώπαστου Σκαμάντρου,
πλήθιου ποταμού πούκανε ο βροχοδότης Δίας,
εκεί τον βάζουν κατά γης και δροσερό του ρήχνουν 435
νερό· κι' αφτός ανάσανε, κι' ανοίγοντας τα μάτια
στα γόνατα του κάθησε και ξέρασε αίμας μάβρο.
Μα έγυρε πάλι πίσωθες, και χάμου τού πλακώνει
το φως θολούρα, τι η πληγή τον δαιμονούσε ακόμα.
.
Κι' οι Δαναοί, θωρώντας τον πως έφεβγε απ' τη μάχη, 440
πιο ορμούν απάνου στους οχτρούς και ξαναβρίσκουν θάρρος.
Τότες ο Αίας του Οϊλιά με το βαρύ κοντάρι
πολύ πιο πρώτος πήδησε και κάρφωσε το Σάτνη,
γιο ξωθικιάς, π' αψέγαδη τον έκανε νεράιδα
με τον ξεστήθια Βήνοπα σαν έβοσκε τα βόδια
κοντά στου Σάτνη ποταμού τους ανθοπλήθιους όχτους 445
Αφτόν ζυγώνει και τρυπάει με τ' όπλο στο λαγγόνι,
και τον ξαπλώνει ανάσκελα, και γύρω στο κουφάρι
έπιασαν Τρώες κι' Αχαιοί πεισματωμένη μάχη.
Μα ναν το σώσει τρέχει ευτύς ο άξιος Πολυδάμας,
του Πάνθου ο φιός, και ΄βαρεσε τον γιόνε τ' Αρηλύκου 450
δεξά στον ώμο, ως αντικρύ τρυπώντας του τον ώμο·
κι' έπεσε εκείνος κι' έσφιξε τη γης στην αγκαλιά του.
Τότες εκεί του Πάνθου ο γιος κατακαμαρωμένος
παινέφτηκε με μια φωνή π' ακούστη απ' άκρη ως άκρη
«Πιος είπε λέει πως άδικα μέσα απ' τη στέρια χούφτα
του Πολυδάμα πήδηξε το χαλκωμένο φράξο; 455
Στη σάρκα κάπιος τ' άρπαξε, κι' απάνω του ακουμπώντας
τώρα εγώ λέω θα κατεβεί ως στ' Άδη τα λημέρια.»
.
Έτσι είπε, και τους Αχαιούς σκυλιάζει η παινεσιά του,
μα απ' όλους πιότερο η χολή ταράχτηκε του Αία, 459
κι' ενώφεβγε γοργά γοργά, του ρήχνει το κοντάρι. 461
Μα ατός του ο γιος τ' απόφυγε του Πάνθου, μ' έναν πήδο
στα πλάγια, κι' ο Αρχέλοχος, γιος τ' Αντηνόρου, αρπάζει
το χτύπο... αφτόν μαθέ οι θεοί προτίμησαν να πέσει.
Γιατί τον βρήκε στο στερνό σφοντύλι, εκεί που σμίγουν 465

ο σβέρκος με την κεφαλή, και τούκοψε τα διο του
ποντίκια· και σαν έπεσε, κεφάλια στόμας μύτες
έφαγαν χώμα πριν πολύ, πριν σκέλος φάει και γόνα.
Τότες ο Αίας φώναξε στον άρχο Πολυδάμα
«Λόγιασε εδώ, του Πάνθου γιε, και πες μου την αλήθια. 470
Τι λες; Αξιζει αφτός εδώ ο άντρας τ' Αρηλύκου
τον άξιο γιό; Όχι ποταπός και ποταπώνε σπέρμα,
Μον σα να φαίνεται αδερφός του ξακουστού Αντηνόρου
ή γιος· τι εκείνου πιο θαρρώ κορμοστασά 'χει κι' όψη.»
.
Έτσι είπε τάχα — μα καλά τον ήξερε — και πίκρα 475
μπήκε στων Τρώων την καρδιά. Τότες τρυπά ο Ακάμας
τον Πρόμαχο το Βοιωτό, τι πήγε να γλυτώσει
τον αδερφό που ο Πρόμαχος πισώσερνε απ' τα πόδια.
Και σαν τον σκότωσε, έπειτα κατακαμαρωμένος
παινέφτηκε μ' αψιά φωνή π' ακούστη απ' άκρη ως άκρη
«Δοξαρομάχοι Δαναοί, της παινεσάς μαστόροι,
όχι δα! συφορές εμείς δε θα τραβούμε μόνοι, 480
παρά θα τύχει λέω εδώ κι' εσείς νεκροί να πέστε.
Κοιτάξτε, πώς ο Πρόμαχος σφαμένος σάς κοιμάται,
που τ' αδερφού μου αξώφλητος καιρό δα να μη μένει
ο σκοτωμός εδώ. Για αφτό και συγγενή ν' αφίσει
πίσω περικαλάει κανείς, λαχτάρας ξεχρεώστη.» 485
.
Έτσι είπε, και τους Αχαιούς σκυλιάζει η παινεσά του,
μα απ' όλους πιότερο η χολή ταράχτη του Πηνέλα
κι' όρμησε εφτύς απάνου του. Μα κώλωσε ο Ακάμας
σαν είδε το γιουρούσι του, κι' αφτός το Βιλιονέα
χτυπάει του μυριοπρόβατου Φόρβα 'να γιο, τον Τρώα 490
π' αγάπαε πιο πολύ ο Ερμής και τούχε βιος χαρίσει,
τι η μάννα του μοναχογιό τον έκανε μαζί του·
αφτόν στη ρίζα του ματιού κάτου απ' τα φρύδια τότες
βαρώντας, τούβγαλε το φώς· και πέρασε ο χαλκός του
το μάτι, κι' όξω διάβηκε ίσα ως στο σνίχι αντίκρυ. 495
Κι' έκατσε χάμου, απλώνοντας ο νιος τα διο βραχιόνια.
Τότε ο Πηνέλας σέρνοντας τη σπάθα τού καθίζει
μια δυνατή κατάσβερκα, που κεφαλή και κράνος

κύλησαν χάμου αχώριστα, ενώταν μέσα ακόμα
στο μάτι τ' όπλο. Τότε αφτά τα σήκωσε από χάμου,
και στους οχτρούς γυρίζοντας φωνάζει με περφάνια 500
«Πέστε από μένα, Τρώιδες, στη μάννα και στον κύρη
του Βιλιονιά ν' αρχίσουνε τα μοιρολόγια σπίτι·
γιατί κι' εκείνη, η λυγερή γυναίκα του Προμάχου,
δε θα δεχτεί τον άντρα της χαρούμενη όταν τέλος
ξανά απ' την Τρία γυρίσουμε στην ποθητή πατρίδα.» 505
.
Έτσι είπε, κι' λοων κόπηκαν τα ήπατα απ' τον τρόμο,
και κάθε Τρώας κοίταζε πού να σωθεί οχ το χάρο.
.
Και τώρα, Μούσες, πέστε μου, των ουρανών νυφούλες,
πιος τάχα πρώτος Αχαιός να πήρε ματωμένες
αρματωσές, σαν έγυρε τη μάχη ο Τραντοσείστης. 510
.
Πρώτος του Τελαμώνα ο γιος τον Ύρτη με το φράξο
παστρέβει, των λιοντόκαρδων οπλαρχηγό Μυσώνε·
και γύμνωσε ο Αντίλοχος το Μέρμερο και Φάλκη·
και τον Ιππότη ξάπλωσε και Μόρη ο γιος του Μόλου·
και πήρε ο Τέφκρος τ' άρματα του Πρόθου και Περφήτη. 515
Τον Απερήνορα έπειτα βαράει μες στο λαγγόνι
ο γιος τ' Ατριά, και τ' άντερα ως μέσα το καντάρι
του θέρισε, και βιαστικά πετά οχ την ανοιγμένη
πληγή η ψυχή του, και βαθύ τον σκέπασε σκοτάδι.
Κι' ένα σωρό έφαγε ο γοργός γιος του Οϊλέα ο Αίας, 520
τι αφτός δεν είχε τέρι του σαν έπαιρνε κυνήγι
στρατούς στον κάμπο, πούσπασαν όταν τα σκιάζει ο Δίας.
.
.
.
Ο
.
.
.
Μα τέλος πια σα διάβηκαν παλούκια και χαντάκι
τρεχάτοι, κι' έπεφαν πολλοί απ' Αχαιών κοντάρια,

στάθηκαν τότες κι' έμεναν εκεί κοντά στ' αμάξια
χλωμοί του φόβου, τρέμοντας· και στην κορφή της Ίδας
ξύπνησε ο Δίας άξαφνα απ' το πλεβρό της Ήρας. 5
Κι' όρθιος πηδάει, και στέκοντας θωράει τα διο τ' ασκέρια,
τους Τρώες πούχαν νικηθεί, και πίσω τους Αργίτες
που τους βαρούσαν κι' έτρεχε ο Ποσειδός μαζύ τους.
Κι' είδε στον κάμπο κατά γης τον Έχτορα βαλμένο,
κι' οι φίλοι γύρω κάθουνταν, κι' αφτός αγκομαχούσε 10
βαριά φυσώντας, που η ψυχή λες τούβγαινε, και ξέρναε
αίμας, τι δεν τον βάρεσε ο πιο αχαμνός Αργίτης.
Κάηκε σαν τον είδε εκεί, κι' έρηξε εφτύς της Ήρας
λοξή ματιά και τρομερό της μίλησε ένα λόγο
«Άσφαλτα ο δόλος σου, άπιστη, τον Έχτορα απ' τη μάχη
μούπαψε εκεί ο κακόβουλος και τσάκισε τους Τρώες. 15
Δεν ξέρω αλήθια αν πρώτη εσύ δεν πρέπει να πλερώσεις
τα μπλέκουδά σου με βεργιές και ναν τους δεις τη γλύκα.
Ή δε θυμάσαι όταν ψηλά σε κρέμασα κι' αμόνια
διο σούδεσα στα πόδια σου και σούσφιξα τα χέρια
μ' άσπαστη ολόχρυση τριχιά, κι' εσύ έτσι κρεμασμένη 20
έμενες μες στο λιόφωτο και στ' ουρανού τα γνέφια;
Και στο τρανό βουνό οι θεοί βαρυγομούσαν όλοι,
μα δεν τολμούσαν και κοντά να παν και να σε λύσουν,
τι όπιον αρπούσα τίναζα οχ το κατώφλι κάτου,
κι' εκείνος έφτανε στη γης με την ψυχή στο στόμα.
Μα κι' έτσι δεν ξεθύμανα απ' τη βαριά εγώ λύπη 25
του θεογέννητου Ηρακλή, που εσύ τ' Ανεμοβρόχια
ξελόγιασες και το Βοριά με τους κακούς σκοπούς σου,
και θαλασσόδαρτο ως την Κο τον έσπρωξες αλάργα.
Μα εγώ τον έσωσα από κει και τόνε πήγα πίσω
στερνά από τόσα βάσανα στ' αλογοθρόφο τ' Άργος. 30
Λείψε απ' τις διαβολιές λοιπόν, μη σ' τα θυμίσω πάλι
και δεις αν βγάζεις τίποτα από φιλιά κι' αγάπες,
πούρθες κλεφτά και μούπεσες στην αγκαλιά μ' απάτη.»
.
Είπε, και σκιάχτηκε η θεά, η γελαδόματη Ήρα,
και φοβισμένη απάντησε διο φτερωμένα λόγια 35
«Σ' αμώνω τώρα μα τη Γης, μα τα ουράνια απάνου,

και μα τη μελανόχυτη της Φρίκιας καταβόθρα,
π' όρκος ο πιό 'ναι φοβερός με τους θεούς και δέτης,
μα τη σεπτή σου κεφαλή, το νυφικό μας στρώμα,
το στρώμα εγώ που ψέφτορκα στο στόμα μου δεν πιάνω, 40
σου τάζω ο σείστης Ποσειδός δε βλάφτει απ' αφορμή μου
τους Τρώες και τον Έχτορα, ή και βοηθάει Αργίτες,
Μον θαν τον σπρώχνει αφτόθελα μέσα η καρδιά, γιατί είδε
και πόνεσε τους Αχαιούς πούταν στενά ζωσμένοι.
Αν με ρωτά, εγώ θαν του πω, κάλια κι' αφτός να σύρει 45
εσύ όπως, Μαβροσύγνεφε, μας οδηγάς στη στράτα.»
.
Είπε, και τότες των θεών κι' αθρώπων ο πατέρας
μ' ένα χαμόγελο ήμερο της μίλησε έτσι κι' είπε
«Αν τότες, Ήρα, δέσποινα γελαδομάτα, μένεις
ήσυχη εδώ μες στους θεούς και πας καθώς παγαίνω, 50
γλήγορα τότε ο Ποσειδός θαρρώ σκοπό θ' αλλάξει
όπως εμείς τα θέλουμε, κιας προτιμά άλλη στράτα.
Όμως αλήθια αφτά αν τα λες κι' όχι έτσι τάχα λόγια,
σύρε ως στους θεϊκούς σωρούς κι' αμέσως κράξε τώρα
Την ανεμόποδη Ίριδα ναρθεί και τον Απόλλο, 55
για να κατέβει η Ίριδα στων Αχαιών τους λόχους
κι' ας πει του σείστη Ποσειδού ν' αφίσει τους πολέμους
και να τραβάει στον πύργο του μες στου γιαλού τα βαθιά·
κι' ας στείλει ο Φοίβος πάλε ομπρός τον Έχτορα στη μάχη,
μέσα ξανά φυσώντας του ζωή σαν του γιατρέψει 60
τους πόνους που τον τυραννούν, και τους Αργίτες πίσω
ας τους γυρίσει με φεβγιό δειλόκαρδο σκιαγμένους,
που αβάσταχτοι ως στα φτερωτά να τσακιστούν καράβια. 63
Μα πριν δεν ξεθυμώνω εγώ, μήτε θεό κανέναν 72
άλλονε αφήνω εδώ βοηθός των Αχαιών να τρέξει,
πριν ως στην άκρη ο πόθος του τελειώσει τ' Αχιλέα
που τούταξα — τη θεϊκιά κουνώντας κεφαλή μου — 75
τη μέρα π' άγγιξε η θεά τα γόνατά μου, η Θέτη,
και να τιμήσω κλάφτηκε τον καστροπάρτη γιο της.»
.
Είπε, κι' εφτύς τον άκουσε του Κρόνου η κόρη η Ήρα,
και στον τρανό πήγε Έλυμπο οχ τις κορφές της Ίδας.

Σαν πώς πετάει ο νους αντρός κοσμοταξιδεμένου 80
όταν στης μάβρης του καρδιάς τα βάθια λογαριάζει
«εδώ 'μουνα κι' εκεί 'μουνα,» και τα παλιά θυμάται·
έτσι γοργά πετάχτηκε πιλάλα η σεβαστή Ήρα.
Και τους θεούς, σαν έφτασε, τους βρήκε συναγμένους
στον πύργο μέσα του Διός, κι' όταν την είδαν, όλοι 85
σηκώθηκαν κι' εφτύς να πιει της πρόσφερναν ποτήρια.
Μα αφτή τους άλλους άφισε, και παίρνει το ποτήρι
τη Θέμης, πρώτη πούτρεξε να την καλοσορίσει
και πρώτη που της μίλησε δυο φτερωμένα λόγια
«Ήρα, γιατί ήρθες; Φαίνεσαι σαν τρομασμένη. Ξέρω, 90
θα σ' αποπήρε ο άντρας σου, ο γιος του γέρο-Κρόνου.»
.
Τότες απάντησε η θεά, η μαρμαρόκορφη Ήρα
«Θέμη θεά, μην τα ρωτάς! Κι' εσύ εκείνου την ξέρεις
τη γνώμη τι είναι, ανήμερη δίχως ψηφιά και σπλάχνος.
Μα κάτσε κι' άρχισε να τρως, γιατί οι θεοί προσμένουν, 95
και θαν τα πω εγώ σ' όλους τους τι μας μηνάει ο Δίας,
άσκημες μας μηνάει δουλιές, που δε θαρρώ θ' ανοίξουν
την όρεξη όντου ζωντανού, ούτε θεού ούτ' ανθρώπου,
τώρα αν ακόμα μ' ήσυχο κεφάλι τρώει κανείς τους.»
.
Έτσι είπε η Ήρα κι' έκατσε — και στου Διός τον πύργο 100
όλοι οι θεοί βαριόμησαν — -και γέλασε, μα γέλιο
στα χείλια μόνο κι' έμεινε ανταριασμένη η όψη,
κι' έπειτα πήρε με πικρά ναν τους μιλήσει λόγια
«Αλί μας που έτσι αλόγιαστα θυμώνουμε του Δία
κι' ακόμα ναν του βάλουμε περιορισμό ζητούμε 105
μ' αντριές μας και φοβέρες μας! Μα εκείνος τι τον μέλει
που κάθεται κι' αδιαφορεί. Τι απ' τους θεούς παινιέται
πως ξάστερά 'ναι ανότερος, πιο δυνατός απ' όλους.
Για αφτό ότι στέλνει σας, καλό κακό, σπολλάτη πάντα.
Να! που και τώρα στεναγμοί τον Άρη καρτερούνε, 110
τι τον πιο λατρεφτό θνητό τού σκότωσαν στη μάχη,
το γιο του τον Ασκάλαφο που τόνε λέει δικό του.»
.
Είπε, κι' ο Άρης χτύπησε το σαρκωτό του γόνα

με τις παλάμες των χεριών, και φώναξε θρηνώντας
«Δε φταίω πια τώρα εγώ, θεοί, αν τρέξω στα καράβια 115
των Αχαιών και τη σφαγή του γιου μου ξεχρεώσω,
κι' αν μέλλεταί μου ο κεραβνός του Δία να με ρήξει
χάμου ξερό μες στους νεκρούς στο ματωμένο κάμπο.»
.
Είπε και βάζει τ' άρματα και πρόσταξε να ζέψουν
στ' αμάξι του τα δυο ψαριά, το Φόβο και τον Τρόμο. 120
.
Τότε οι θεοί χειρότερα πιο ακόμα των παθών τους
τον τάραχο ίσως πάθαιναν απ' τους θυμούς του Δία,
μόνε από φόβο η Αθηνά, όλοι οι θεοί μην πάθουν,
όξω χοιμά οχ το πρόσπιτο κι' αφίνει το θρονί της,
κι' έτρεξε αμέσως τούβγαλε τα κράνο απ' το κεφάλι 125
και την ασπίδα απ' το κορμί, και τ' άσπαστο κοντάρι
του τ' άρπαξε απ' τη χέρα του και τόστησε στην κόχη.
Έπειτα με χοντρά άρχισε ναν του τα ψέλνει λόγια
«Βλάκα σκαρτάδο, σούστριψε! Λοιπόν τ' αφτιά του κάκου
τάχεις ν' ακούς, γιατί έχασες κάθε ντροπής και γνώση.
Μα δεν ακούς τι είπε η θεά, η κρουσταλλόκορφη Ήρα, 130
που τώρα μόλις έφτασε στον Έλυμπο απ' του Δία;
Ή θες κι' εσύ κακά πολλά να πάθεις, να γυρίσεις
άναβλα εδώ στον Έλυμπο με την καρδιά καμένη,
κι' εμάς των άλλων συφορές να βάλεις στο κεφάλι;
Τι ίσια τους λιονταρόψυχους Αργίτες και τους Τρώες 135
θ' αφίσει, και θα τρέξει εδώ σ' εμάς να ξεθυμάνει,
κι' όλους θ' αρπάξει στη σειρά, σφάλλεις ξεσφάλλεις όλους.
Έτσι — άκου με — μη χολοσκάς για το παιδί σου τώρα·
τι κι' άλλοι ακόμα πιο καλοί στη δύναμη στα χέρια
ή σφαχτήκανε ή θα σφαχτούν και σαν πολλά γυρέβεις, 140
απάθεφτη κάθε θεού νάναι η γενιά και φύτρα.»
.
Έτσι είπε, και τον έβαλε σ' ένα θρονί να κάτσει.
.
Τότ' όξω η Ήρα φώναξε την Ίριδα οχ τον πύργο —
π' αφτή είταν των παντοτινών θεών μαντατοφόρα —
και τον Απόλλο, και τους λέει διο φτερωμένα λόγια 145

«Στήν Ίδα εφτύς του Κρόνου ο γιος να πάτε σας προστάζει.
Εκεί σα φτάστε κι' έρθετε στο Δία ομπρός, κοιτάξτε
πρόθυμα κάντε — ακούστε με — ότι σας πει και θέλει.»
.
Είπε, και μέσα γύρισε η σεβαστή Ήρα πάλι
κι' έκατσε στο θρονί. Κι' αφτοί τρεχάτοι πήραν δρόμο. 150
Έτσι ήρθαν στη μυριόπηγη κυνηγοβόσκητη Ίδα,
κι' ήβραν το Δία στου βουνού την άκρη καθισμένο,
στο Ξέφαντο· κι' είχε άλωνα μοσκαχνισμένο γνέφι.
Κι' ομπρός σαν ήρθαν στων θεών κι' αθρώπων τον πατέρα,
στέκουν και καρδιοχάρηκε, άμα τους είδε, ο Δίας 155
που έτσι τα λόγια τ' άκουσαν της γυναικός του αμέσως.
Κι' άρχισε πρώτα κι' έλεγε της Ίριδας διο λόγια
«Τρέχα, γοργή Ίριδα, να πας, κι' αφτά άκου να μηνήσεις
όλα τ' αφέντη Ποσειδού χωρίς ν' αλλάξεις λέξη.
Πες του πολέμους και σφαγές να παραιτήσει αμέσως, 160
και μια και διο ή στη θάλασσα ή στων θεών τον κύκλο.
Μα αν δεν πειστεί στα λόγια μου κι' αψήφιστα σ' ακούσει,
ας λογαριάσει κι' ας σκεφτεί πως, δυνατός κι' αν είναι,
δεν έχει να μ' αντισταθεί σαν πιάσω αστροπελέκι
και του ρηχτώ, τι εγώ θαρρώ πολύ είμαι ανότερός του 165
και πριν στα χρόνια· ωστόσο αφτός σαν ίσος μου να βγαίνει
λες δε δειλιάζει, εμένανε που με φοβάνται κι' άλλοι.»
.
Είπε, κι' ακούει η γλήγορη θεά, και χέρι χέρι
έτρεξε κάτου απ' τις κορφές της Ίδας ως στον κάμπο.
Πώς αψηλά οχ τα σύγνεφα πέφτει χαλάζι ή χιόνι 170
κατάκριο, σα φυσάει βοριάς και φέρνει παγοκαίρι,
έτσι γοργόποδη η θεά πιλάλησε ως τον κάμπο.
Εκεί στο σείστη Ποσειδό πήγε σιμά και τούπε
«Ήρθα ως εδώ 'να μήνημα, αφέντη γιε του Κρόνου,
να φέρω απ' τον αστραπεφτή φουρτουνοκράτη Δία. 175
Λέει από μάχες και σφαγές να τραβηχτείς, και μέσα
στη θάλασσα ή στα θεϊκά λημέρια να γυρίσεις.
Μα αν δεν πειστείς στα λόγια του κι' αψήφιστα μ' ακούσεις,
φοβέριζε κι' αφτός εδώ πως να σε πολεμήσει
θάρθει ανοιχτά, μα κάλια σου να τραβηχτείς νομίζει, 180

μη σου ρηχτεί, τι αφτός μαθές πολύ είναι ανότερός σου
και πριν στα χρόνια· ωστόσο εσύ έτσι ίσος του να βγαίνεις
λέει δε δειλιάζεις, του Διός που τον φοβάνται κι' άλλοι.»
.
Τότες βαριά αγανάχτησε της γης ο σείστης κι' είπε
«Ω φαντασία! Τι, δυνατός γιατί είναι, θα μ' ορίζει 185
με ζόρι εμένα κι' άθελα, που εγώ 'μαι ισόβαθμός του;
Τι είμαστε τρία αδέρφια εμείς, του Κρόνου οι γιοι απ' τη Ρέα,
εγώ κ' ο Δίας κι' έπειτα ο νεκρορήγας Άδης.
Κι' όλα σε τρία μοιράστηκαν, του κάθε γιου ένα θέμα·
εγώ, σα ρήχναμε λαχνό, πήρα να ορίζω πάντα 190
τα κύμα, ο Δίας τα πλατιά ουράνια μες στα γνέφια
και στο λιοπύρι, κι' έπεσαν στον Άδη τα σκοτάδια·
μα η Γης κοινή κι' ο Έλυμπος μένει ολονώνε ως τώρα.
Έτσι ορισμούς του ή προσταγές δεν παίρνω εγώ, κι' ας μένει
εκεί ήσυχος στο θέμα του, όσο τρανός κι' αν είναι. 195
Κι' ας μη με σκιάζει — έτσι δειλός δεν είμαι — μ' αστραπές του .
Πιο γνωστικό 'ναι κόρες του να παραπάει και γιους του
με λόγια του έτσι αγέρωχα, τι σαν παιδιά του πούναι,
χρέος τους, θεν δε θένε, αφτοί ν' ακούν ότι προστάζει.»
.
Τότε η γοργόποδη Ίριδα τ' απάντησε και τούπε 200
«Έτσι λοιπόν, αφτά να πω, Τραντάχτη μαβρομάλλη,
στο Δία θες τα λόγια σου — σφιχτά πεισματωμένα —
ή θες ν' αλλάξεις; Αλλαχτή του γνωστικού 'ναι η γνώμη.
Τους πιο μεγάλους πως βοηθούν το ξέρεις οι Κακίστρες.»
.
Τότες της είπε ο Ποσειδός, ο μαβρομάλλης σείστης 205
«Σωστός πολύ, Ίριδα θεά, ο λόγος σου. Στόν κόσμο
καλό κι' αφτό όταν έχει νου γερό ο μαντατοφόρος.
Καημό όμως τόχω της καρδιάς, πάει να μου φέρει φρένια,
που εμένα τον ισότιμο, γραμμένονε όμιας μοίρας,
να μ' αποπαίρνει όλο ζητάει με θυμωμένα λόγια. 210
Μα τώρα — εγώ τον σέβουμαι — δεν επιμένω, ας είναι.
Μα άκου, άλλο λόγο θα σου πω, που δέν απλή φοβέρα.
Αν θέλει εμάς στο πείσμα μας, της Αθηνάς κι' εμένα 213
να λυπηθεί τ' ορθόβραχο καστρί και ναν τ' αφίσει 215

ολόρθο, και των Αχαιών να μην τους δώσει νίκη,
ας μάθει αφτό, πως άσβυστο θάχουμε πάντα πάθος.»
.
Είπε, κι' αφίνει το στρατό και πάει και μέσα μπαίνει
στο κύμα, κι' αποθύμησαν τον Ποσειδό οι Αργίτες.
.
Τότες ο Δίας φώναξε το γιο του Φοίβου κι' είπε 220
«Πήγαινε τώρα Απόλλο μου, τον Έχτορα και βόηθα,
τι τώρα ο σείστης Ποσειδός μες στο ψαρύ του κύμα
ξανάμπε, κι' έτσι γλύτωσε από το βαρύ θυμό μου.
Τι κι' άλλοι θάκουγαν θεοί τη μάχη μας στον κόσμο,
κι' όσοι είναι ακόμα μες στης γης τα βάθια με τον Κρόνο. 225
Μα κέρδος είναι και των διο που έτσι η δουλιά δεν πήγε
πιο κει, και που τα χέρια μου απόφυγε από σέβας·
ειδέ, σ' το λέω πως άδρωτα δε θάχε ξεδιαλούδια.
Μα πάρε εσύ στα χέρια σου την κροσσωτή μου αιγίδα,
και σκιάζε σκιάζε σιώντας την των Αχαιών τ' ασκέρι. 230
Κι' έχε διπλά, προφυλαχτή, στον Έχτορα τα μάτια,
το πάθος του πάντα άναβε στα στήθια, ως που οι Αργίτες
τρεχάτοι ως στον Ελλήσποντο να φτάσουν κι' ως στα πλοία.
Δική μου απέκει 'ναι δουλιά το τι θα πω ή θα κάνω,
ξανά οι Αργίτες για να δουν απ' τον αγώνα ανάσα.» 235
.
Είπε, κι' εκείνος άκουσε την προσταγή του Δία,
και χύθη κάτου απ' τα βουνά της Ίδας σαν αγιούπας,
σα φασσοφάγος άφταστος πούναι στον κόσμο απ' όλα
το πιο γοργόφτερο πουλί. Και βρήκε του Πριάμου
το γιο τον κοσμοξάκουστο στον κάμπο εκεί, όχι χάμου
στρωμένο πια, μον κάθουνταν, κι' ότι είχε συνεφέρει 240
και γύρω γνώριζε ξανά, κι' ο ίδρος το ζιχούνι
σταμάταε, αφού τον ξύπνησε τ' Αστράφτη πάλε η γνώμη.
Και πήγε στάθηκε κοντά του Δία ο γιος και τούπε
«Λεβέντη του Πριάμου γιε, πώς χώρια απ' όλους στέκεις
εδώ μισόνεκρος; Σαν τι κακό σε βασανίζει;» 245
.
Τότες εκείνος τ' απαντάει με την ψυχή στο στόμα
«Πιος είσαι εσύ, θεούλη μου, που μ' αρωτάς αγνάντια;

Δε σ' τόπαν πως σαν έσφαζα τους Αχαιούς στα κοίλα
καράβια ομπρός, με βάρεσε στα στήθια με μια πέτρα
του Τελαμώνα ο άξιος γιος και μ' έβγαλε απ' τη μάχη; 250
Και μια στιγμή είπα, σήμερα πως στα λημέρια τ' Άδη
και στους νεκρούς θα βραδιαστώ, γιατί είχα ψυχομάχη.»
.
Τότες του λέει ο φυλαχτής αφέντης γιος του Δία
«Τώρα καρδιά! τι τέτιο δες βοηθό οχ την Ίδα ο Δίας
να σε προσέχει σούστειλε και δίπλα σου να στέκει, 255
το Φοίβο εμένα, φυλαχτή του Δία γιο, που πάντα
κι' εσένα σώζω ως σήμερα και τ' ορθωμένο κάστρο.
Μον έλα τώρα πρόσταξε τ' αμαξωτό σου ασκέρι
ίσα ως στα πλοία τις γοργές φοράδες να λαλήσουν,
κι' εγώ μπροστά τους τρέχοντας το δρόμο θαν τους σιάξω 260
ίσο έτσι, και των Αχαιών τους λόχους θα τσακίσω.»
.
Είπε, και φύσησε άπειρο μες στην καρδιά του θάρρος.
Πώς το βαρβάτο σε παχνί αργό παραχορταίνει
και το καπίστρι σπάει κι' ορμάει στον κάμπο πιλαλώντας —
γιατί να λούζεται έμαθε στα δροσερά ποτάμια — 265
περήφανο έτσι, κι' αψηλά βαστάει την κεφαλή του
κι' απάνου κάτου η χήτη του στους ώμους κυματίζει,
κι' αφτό γιομάτο λεβεντιά γοργά το παν τα πόδια
όπου συχνάζουν αλόγα και στα λειβάδια βόσκουν·
έτσι κι' εκείνος γόνατα και πόδια γοργοκούναε,
κι' έκραζε ομπρός! άμα άκουσε τα θεϊκά τα λόγια. 270
.
Κι' αφτοί, όπως διπλοκέρατο αλάφι ή αγριογίδι
παίρνουν κυνήγι οι χωριανοί κι' ασπροτριχάτοι σκύλοι,
μα φέβγει αφτό σε σγουμπουλά βουνά και δασωμένες
λογγιές, μηδέ γραφτό μαθές δεν είταν ναν το πιάσουν,
τι απ' τις φωνές τους λέοντας αρχοντικός στο δρόμο 275
προβάλνει κι' όλους θεν δε θεν σε μια άχνα τους κωλώνει·
έτσι οι Αργίτες σωρεφτοί πριν κυνηγούσαν πάντα
όλο χτυπώντας με σπαθιά και δίστομα κοντάρια,
μα άμα τον Έχτορα είδανε π' ορμούσε απάς στους λόχους,
δείλιασαν κι' όλων θρούβαλα τους έγινε το θάρρος. 280

.
Τότε είπε και τους λάλησε τ' Αντραίμου ο γιος ο Θόας,
πρώτο των Αιτωλών σπαθί, πιδέξος με κοντάρι,
γερός και σ' αμαξοσφαγή, και λίγοι τον νικούσαν
στη συντυχιά όταν όλοι οι νιοι παράβγαιναν στο λόγο.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε 285
«Ωχού, κι' αφτό ναι απ' τ' άγραφα που βλέπω τώρα ομπρός μου!
Τήρα, απ' το χάρο γλύτωσε ο Έχτορας, και βγήκε
ξανά στη μάχη φοβερός, που εμείς κρυφή μια ολπίδα
τόχαμε πια πως τούφαγε την κεφαλή του ο Αίας.
Μα κάπιος του ξανάδωκε θεός τη γιά του πάλι 290
και γλύτωσε ... τηράτε, αφτός π' αφάνισε πολλούς μας,
όπως και τώρα λέω ξανά θα γίνει, τι δε στέκει
με τόση αντριά έτσι ολόμπροστα δίχως του Δία γνώμη.
Μα ελάτε κι' ότι εγώ σας πω, τώρα έτσι ας κάνουμ' όλοι.
Το πλήθος πρώτα ας στείλουμε να σύρει στα καράβια, 295
κι' εμείς που λέμε του στρατού πως είμαστε ο αθέρας
μ' όρθια ας σταθούμε αντίκρυ του κοντάρια, και το δρόμο
μπροστά ας του κόψουμε, κι' αφτός θαρρώ, όσο κι αν λυσσάζει,
θάν το σκεφτεί ως στων Αχαιών τους λόχους να βουτήξει.»
.
Είπε, κι' εφτύς τον άκουσαν κι' όχι κανείς δεν τούπε. 300
Και με τον Αία όσοι είτανε και Δομενιά και Τέφκρο
και με το Μέγη τον γερό και με το γιο του Μόλου
σφιχτογραμμίζουν — κράζοντας τους πιο καλούς κοντά τους —
κατάγναντα στον Έχτορα και στο στρατό των Τρώων,
και πίσω οι άλλοι πόδιζαν, το πλήθος, προς τα πλοία. 305
.
Κι' οι Τρώες ίσια μαζωχτοί ορμούνε, κι' οδηγούσε
ο Έχτορας με δρασκελιές μεγάλες, και μπροστά του
πάγαινε ο Φοίβος, σκεπαστός με σύγνεφο στους ώμους,
και σκιάχτρα αιγίδα χάλκινη στα χέρια του κρατούσε
με κρόσσα γύρω ολόλαμπρα, που ο Ήφαιστος του Δία
την έδωκε, ο λαμπρός χαλκιάς, ναν τη φοράει στη μάχη· 310
αφτή βαστώντας το στρατό μπροστά μπροστά οδηγούσε.
Μα αχώριστοι κι' οι Δαναοί βαστούνε, κι' άγρια αντάρα
σηκώσανε οι στρατοί κι' οι διο, κι' οχ τις χορδές πηδούσαν

σαΐτες, κι' οχ τις δυνατές τα στεριοφράξα χούφτες
άλλα σε σάρκες μπήγουνταν αντρών παλικαράδων, 315
όμως πολλά και πέφτανε — πριν άσπρο κριάς αγγίξουν —
στη μέση χάμου, αθρώπινη σάρκα να φαν διψώντας.
.
Έτσι όσο ακίνητη ο θεός κρατούσε την αιγίδα,
βρίσκανε κι' απ' τους διο οι ρηξές κι' ισόπεφτε τ' ασκέρι·
μα όταν κατάματα έπειτα θωρώντας τους Αργίτες 320
την τράνταξε, κι' απέ έσκουξε σκουξιά φριχτή μεγάλη,
τότες τους νάρκωσε το νου, παράλυσε η καρδιά τους.
Τότε όπως διο θεριά άξαφνα σε μάβρης νύχτας πίσσα
πλακώνουν κι' άπειρο σκορπούν προβάτινο κοπάδι
η μουγκροβόδικο σωρό ενώ ο τσοπάνης λείπει· 325
έτσι άναντρα έφυγαν κι' αφτοί, γιατί τρομάρα ο Φοίβος
τους έβαλε μες στην καρδιά και δόξαζε τους Τρώες.
.
Κι' έσφαξε τότε ο Έχτορας το Στίχη κι' Αρκεσίλα, 329
τον ένα των χαλκόφραχτων πρωτάρχο Βοιωτώνε, 330
τον άλλο τ' άξιου Μηκιστιά συντρόφι μπιστεμένο.
Κι' ο γιος τ' Αχίσα γύμνωσε το Μέδο και το Γιάσο.
Νόθος ο πρώτος είταν γιος του θεϊκού Οΐλέα,
του Αία — ο Μέδος — αδερφός, και στη Φυλάκη αλάργα
σε ξένους τόπους κάθουνταν, τι της μητριάς Εριώπης, 335
πούχε την τέρι ο Οΐλιάς, ξαδέρφι 'χε σκοτώσει·
κι' είταν ο άλλος στρατηγός απ' την Αθήνα, ο Γιάσος,
και γιος του Σφήλου πούταν γιος του μαχητή Βουκόλου.
Και μες στη μπροστινή σειρά σκοτώνει ο Πολυδάμας
το Μηκιστιά, κι' ο θεϊκός Αγήνορας τον Κλόνη,
και θανατώνει τον Εχιό ο γλήγορος Πολίτης. 340
Κι' ο Πάρης μες στους μπροστινούς το Διόχο, ενώ γυρνούσε
να φύγει, χαλκοβάρεσε στη ρίζα πίσω τ' ώμου,
κι' ο στόκος ίσα ως αντικρύ του σούγλισε τον ώμο.
.
Κι' ενόσω αφτοί τους γύμνωναν, να! πέφτουν οι Αργίτες
στο χάντακα και στα μπηχτά παλούκια, και πιλάλα
ζερβόδεξα κακήν κακώς μες στο τειχί τραβιούνται. 345
Έκραξε τότε ο Έχτορας με μια φωνή μεγάλη

«Δεν έχει τώρα πλιάτσικα, μόν' όλοι ομπρός! στα πλοία.
Αλλού κανένα σας αν δω, αλάργα απ' τα καράβια,
αφτού θαν του το φάω εγώ το μάτι, και στην Τροία
δε θαν του κλάψουν το νεκρό αδέρφια και ξαδέρφια, 350
μον σκύλοι ομπρός στο κάστρο μας κοψίδια θαν τον κάνουν.»
.
Είπε και τα φαριά χτυπάει στους ώμους, και φωνάζει
να τρέξουν όλοι οι λόχοι ομπρός. Και μ' ένα ζήτω οι Τρώες
όλοι μαζί του τρέξανε μ' αλόγατα κι' αμάξα,
κι' η ταραχή λες κούφαινε. Κι' ομπρός τους τότε ο Φοίβος, 355
του βαθυχάντακου έφκολα γκρεμίζοντας τα χείλια
με μια κλωτσά, τα πέταξε στον πάτο, κι' έτσι δρόμο
μακρύ γιοφύρωσε, φαρδύ τόσο όσο πάει κοντάρι
που νιος τινάζει για να δει σαν πόση η δύναμή του·
εκεί — μπροστά ο θεός — χοιμούν οι Τρώες λόχοι λόχοι. 360
.
Κι' ο Πάτροκλος, όσο οι στρατοί ακόμα πολεμούσαν 390
τριγύρω εκεί στο χάντακα όξω απ' τα πλοία ακόμα,
αφτός ως τότες κάθουνταν στου στρατηγού Βρυπύλου,
με λόγια τον διασκέδαζε, και στην πικρή πληγή του
βοτάνια απίθωνε, γιατριά καταραμένων πόνων.
Μα καθώς είδε στα γοργά καράβια πως χοιμούσαν 395
οι Τρώες, και μ' οχλοβουή πως φέβγανε οι Αργίτες,
τότε ώχουμου ξεφώνισε, και μ' ανοικτές τις χούφτες
τα διο του γόνατα χτυπάει και λέει θρηνολογώντας
«Βρύπυλε, εγώ πια δε μπορώ, κιας έχεις τόσο ανάγκη,
να μένω εδώ, τι κοίτα να! κακό μεγάλο ανάβει· 400
ο παραγιός σου ας σε νιαστεί. Εγώ στον Αχιλέα
θα τρέξω, και στον πόλεμο να βγει θαν του προσπέσω.
Πρώτα οι θεοί, ίσως την καρδιά τα λόγια μου — πιος ξέρει; —
τ' αγγίξουν· τι πολλά μπορούν του βλάμη τα περκάλια.»
.
Είπε και φέβγει ακράτητος. Κι' οι Δαναοί τους Τρώες 405
μ' απόφαση, ενώ πλάκωναν, προσμένουν· μα πού τρόπος
πίσω ναν τους βαρέσουν πια, κιας είτανε πιο λίγοι.
Μήτε κι' οι Τρώες μπόρεσαν τους Αχαιούς να σπάσουν
κι' ως στα καλύβια μια φορά και πλοία να ζυγώσουν. 409

Γιατί τους λόχους σφίγγοντας βαστούσαν λες σα βράχος 618
μεγάλος κρεμαστός μπροστά σε θάλασσα οργισμένη,
άσειστος βράχος κιας βογγάει τριγύρω ανεμοζάλη 620
κι' άπαφτα ας του ξερνάει αφρούς το κύμα θεριεμένο·
έτσι έστεκαν κι' αφτοί άσειστοι και βήμα δεν κουνούσαν.
.
Κι' ο Αίας όλο φώναζε στα παλικάρια γύρω 501
«Παιδιά, ντροπής μας! Έφτασε στιγμή κι' ή θα χαθούμε,
ή θα σωθούμε αν σώσουμε απ' το χαμό τα πλοία.
Μη δα θαρρείτε, τώρα εδώ αν πάρουν τα καράβια,
πως περπατώντας το γιαλό ως στ' Άργος θα διαβείτε; 505
Για δεν ακούτε στους οχτρούς τον Έχτορα που σ' όλους
κράζει να τρέξουν και λυσσάει να κάψει την αρμάδα;
Σε πόλεμο, όχι σε χορό, το ξέρτε, τους φωνάζει.
Μα, αδρέφια, γνώμη πιο καλή για μας δε μένει τώρα
παρά ας σταθούμε αποκοντά, και την παλικαριά μας
μαζί τους ας μετρήσουμε και τα βαριά μας φράξα. 510
Κάλια ή να πάμε μια φορά για πάντα ή να σωθούμε,
κι' όχι να λιώνουμε άδικα σε μάχη δίχως άκρη,
εδώ να! από μια φούχτα οχτρούς στα πλοία στρυμωγμένοι.»
.
Έτσι είπε, κι' άφριζαν κι' αφτοί ναν τους χτυπήσουν πίσω, 565
και πρόθυμοι στα πλοία ομπρός στήνουν χαλκένιο φράχτη·
μα και τους Τρώες πύρωσε του Κρόνου ο γιος ο Δίας.
.
Και τότες πάλι εκεί σφαγή αρχίζει απελπισμένη. 696
Λες δροσεροί κι' απλήγωτοι πως κι' Αχαιοί και Τρώες
σε μάχη πρωτοσμίγανε· τόσο άγρια εκεί χτυπιούνταν!
Και πολεμώντας είχε αφτά στο νου το κάθε ασκέρι·
πως πια δε μένει γλυτωμός οι Δαναοί θαρρούσαν 700
μόνε όλοι εκεί θα σκοτωθούν, μα μες στα στήθια οι Τρώες
είχαν ολπίδα πως στρατό κι' αρμάδα θα ρημάξουν·
αφτά θαρρώντας στήθηκαν τα διο τ' ασκέρια αντίκρυ.
.
Τότε ο γενναίος Έχτορας το Σκέδη χαντακώνει, 515
άξιο του Περιμήδη γιο, των Φωκιωτών τον πρώτο·
κι' ο Αίας τ' Αντηνόρου γιο χαριτωμένο σφάζει,

το Λαοδάμα, των πεζών, πιδέξο πολεμάρχη·
κι' ο Πολυδάμας γύμνωσε τον Ώτο απ' την Κυλλήνη,
των Επειγών το στρατηγό και σύντροφο του Μέγη.
Μα τόδε του Φυλέα ο γιος κι' ομπρός πηδάει και ρήχνει, 520
μα δεν τον πήρε — τι έκανε παρέκει, κι' ο Απόλλος
του Πάνθου γιο δεν άφινε να πέσει εκεί στους πρώτους —
Μον μες στα στήθια κάρφωσε τον Κροίσμο, που βροντώντας
πέφτει βαρύς. Τότε έπιασε ναν τον γυμνώσει ο Μέγης·
μα του πλακώνει ο Δόλοπας, πολεμιστής ψημένος, 525
του Λάμπου ο γιος, που ξακουστός τον έκανε πατέρας,
κι' από κοντά τού τρύπησε στη μέση την ασπίδα 528
με το χαλκό, μα τα γερά τον γλύτωσαν τσαπράζα
που διπλοχουφτοτέριαστα τα φόραε. Απ' την Εφύρα 530
άλλοτες τάφερε ο Φυλιάς, απ' του Σελλή το ρέμα,
και βλάμης τού τα χάρισε, ο βασιλιάς Εφήτης,
που σαν κινάει για πόλεμο ναν τα φοράει μπροστήθι·
όπως και τότες τούσωσαν το γιο του από το χάρο.
Μα τούπαιξε κι' ο Μέγης μια με το βαρύ κοντάρι 535
κατάκορφα στο χάλκινο φουντολοφήσο
κράνος,
κι' όλη τη φούντα τούσπασε· κι' η φούντα μες στις σκόνες
πέφτει όλη χάμου, νιόβαφη μ' άλικο πλούσιο χρώμα.
Μα ενώ τη μάχη αφτός βαστάει κι' ολπίζει πάντα νίκη,
να σου ο Μενέλας άξαφνα φτάνει βοηθός του Μέγη, 540
και πλάγια στέκοντας κρυφά του ρήχνει το κοντάρι
πίσω στον ώμο. Σαν τρελό περνάει τα στήθια τ' όπλο
πετώντας ομπρός, κι' ο Δόλοπας σωριάστη με τα μούτρα.
.

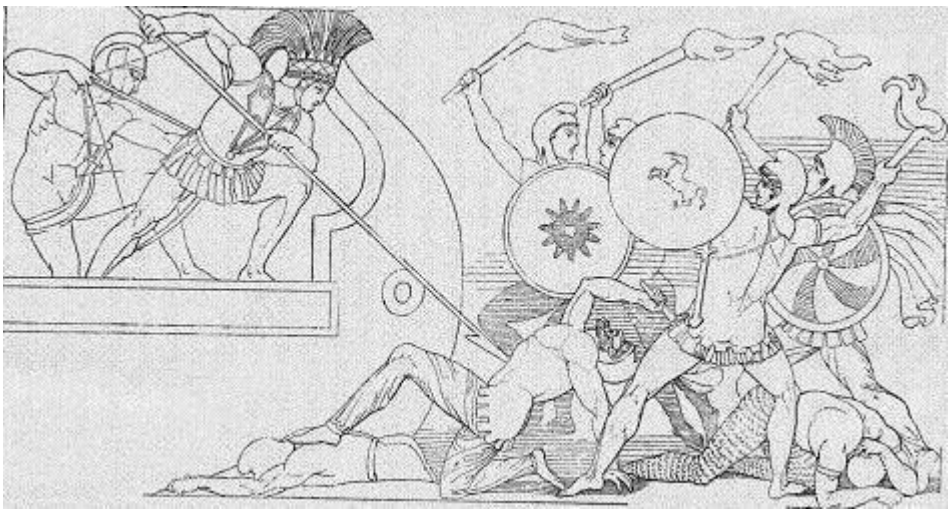

.

Όμως στον Αία ο Έχτορας τον ξακουστό χοιμίζει. 415
Και γιά 'να πλοίο πιάστηκαν οι διο, μα δε μπορούσαν
μήτε τον Αία διώχνοντας να κάψει αφτός το πλοίο,
και μήτε ο Αίας πάλε αφτόν να τον αμπώξει πίσω
μιας και του Δία ο ορισμός τον πήγε ως στην αρμάδα.
Εκεί τον Κράχτη, τ' Ακουστού το γιο, ο λαμπρός ο Αίας
τρυπάει στα στήθια ενώφερνε φωτιά για το καράβι· 420
κι' έπεσε αχώντας, κι' ο δαβλός του γλύστρησε απ' τα χέρια.
Μα μόλις είδε ο Έχτορας νεκρό τον ξάδερφό του
πούπεφτε χάμου, ομπρός εκεί στο μελανό καράβι,
έκραξε σ' όλο το στρατό μ' αψιά φωνή μεγάλη
«Δαρδάνοι κονταρόπλιστοι και Τρώες και Λυκιώτες, 425
μη χαλαρώστε, μον καρδιά λιγάκι αφτή την ώρα
και σώστε τ' Ακουστού το γιο, μη λάχει εδώ οι Αργίτες
και τον γυμνώσουν πούπεσε μες στο καραβοστάσι.»

.

Είπε, και σφίγγει το λαμπρό κοντάρι του στον Αία,
μα δεν τον ήβρε, μον το γιο του Μάστορα Λυκόφρο, 430
τον Κυθηριώτη, σύντροφο του Αία — που φεβγάτος
για φόνο οχ τ' όμορφο νησί στου Αία κατοικούσε —
αφτόν χτυπάει στην κεφαλή, εκεί στ' αφτί από πάνου,
ενώστεκε κοντά κοντά στο γιο του Τελαμώνα·
κι' έπεσε χάμου ανάσκελα ξερός μπροστά στο πλοίο. 435

.

Πάγωσε ο Αίας κι' έκραξε παρέκει τ' αδερφού του
«Τέφκρο μου, πάει πια χάσαμε το μπιστεμένο φίλο,

το γιο του Μάστορα, που εμείς σαν ήρθε απ' το νησί του
πατέρα λες τον είχαμε στον πύργο μας. Να, τώρα
του Έχτορα τον σκότωσε η χέρα η μεστωμένη. 440
Μα πούναι τώρα οι φτερωτές σαΐτες σου, αδερφέ μου,
και το δοξάρι σου που ο γιος σου χάρισε του Δία;»
.
Είπε, κι' εκιός τον άκουσε κι' ήρθε σιμά τρεχάτος,
κι' είχε στα χέρια φονικές σαΐτες και δοξάρι
πισώσυρτο· κι' αρχίζει εφτύς να ρήχνει στα γιομάτα.
Και του Πεισάνορα βαράει το γιο, τον άξιο Κλείτο, 445
το σύντροφο του φημιστού λεβέντη Πολυδάμα,
ενώταν μες στην άμαξα. Τα γκέμια αφτός κρατούσε
κι' έτρεχε εκεί που πιο πυκνοί χτυπιόντουσαν οι λόχοι,
του αντρειωμένου Έχτορα ζητώντας και τους Τρώες
να καλοπιάσει· μα κακό του βγήκε στο κεφάλι, 450
κακό που δεν του πρόλαβαν κιας λαχταρούσαν όλοι,
τι πίσω μπήκε η άχαρη σαΐτα μες στο σνίχι.
Κι' όξω οχ τ' αμάξι κύλησε, γυρνούν και τα γοργά άτια
πίσω ξανά, την άμαξα κατρακυλώντας άδια.
Μα τάδε εκεί ο αφέντης τους ο Πολυδάμας πρώτος
κι' έτρεξε ναν τα πιάσει έφτύς. Και τότες στον Αστύνο 455
τάδωκε, στου Πρωτιά το γιο, και τούπε και ξανάπε
νάχει τα μάτια τέσσερα κι' αλάργα να μη στέκει·
κι' ο ίδιος πάει τους μπροστινούς και ξανασμίγει πάλι.
.
Κι' ο Τέφκρος βγάζει δέφτερη σαΐτα να τραβήξει
στον Έχτορα, και θάπαβε τη μάχη ομπρός στα πλοία
αν τον βαρούσε πούτανε το πιο γερό κοντάρι. 460
Μα τον Διός δε γέλασε το μάτι, π' αγρυπνούσε
μην πάθει ο Έχτορας, κι' αφτή τη δόξα δεν τ' αφίνει,
Μον την καλόστριφτη του σπάει χορδή του στο δοξάρι
καθώς τραβούσε απάνου του. Και πάει στραβά η σαΐτα,
κι' όξω απ' το χέρι τούπεσε το λυγιστό δοξάρι. 465
.
Και το δοξάρι ο Έχτορας πως χάλασε σαν είδε, 484
κράζει με δυνατή φωνή τους Τρώες και Λυκιώτες 485
«Δαρδάνοι κονταρόπλιστοι και Τρώες και Λυκιώτες,

σαν άντρες βάρτε τους, παιδιά, σαν άξια παλικάρια
στα πλοία ομπρός· γιατί είδα εγώ μ' αφτά τα μάτια τώρα
πούσπασε ο Δίας στρατηγού μεγάλου το δοξάρι.
Λάθος δεν κάνεις, ξάστερη του Δία 'ναι η βοήθια, 490
και σ' όσους θέλει την τιμή της νίκης να χαρίσει
κι' όσους αφίνει αβοηθήτους δίχως καρδιά και θάρρος,
σαν όπως τώρα εμάς βοηθάει και τους οχτρούς δειλιάζει.
Μον πολεμάτε αχώριστοι εδώ μπροστά στα πλοία!
Κι' όπιος νεκρός από σπαθί για από κοντάρι πέσει, 495
ας πέσει! Δεν είναι ατιμιά να πέσεις πολεμώντας
για την πατρίδα· λέφτερα τα τέρια τα παιδιά μας,
τα γονικά μας άβλαφτα κι' οι πύργοι μας θα μείνουν,
οχτρούς και πλοία αν σύψυχους τους φάει το μάβρο φίδι!»
.
Είπε, και σ' όλους έβαλε απόφαση και θάρρος. 500
Και σα λιοντάρια οι λόχοι εφτύς ορμούν ζωντανοφάγα 592
ίσια στα πλοία, κι' έκαναν τους ορισμούς του Δία,
π' όλο τους λύσσαε, μα άρπαζε τη νίκη απ' τους Αργίτες
και την αντριά τους χάβνωνε, μα πύρωνε τους Τρώες. 595
Γιατί είταν πάντα ο πόθος του οι Τρώες να νικήσουν
κι' άσβυστη ο Έχτορας φωτιά θεόκαφτη να βάλει
στα πλοία, κ' έτσι να γενεί της Θέτης η κατάρα. 598
Κι' αφτός σαν Άρης φρένιαζε, σα φλόγα λες ρημάχτρα 605
που σε βουνήσας λαγκαδιάς λυσσομανάει την πύκνα,
κι' έχυνε αφρούς το στόμα του και σπίθιζαν τα μάτια
κάτου απ' τα φρύδια τα σμιχτά, κι' ενώ πολέμαε αχούσε
με φρίκη στα μηλίγγια του ζερβόδεξα το κράνος. 609
Κι' έτσι τους πέφτει όπως ορμάει σε τρεχαντήρι κύμα
ανεμοθέριεφτο άρπαγο, και χάνεται το πλοίο 625
όλο μες σε νερά κι' αφρούς, και στα πανιά μουγκρίζει
σκιαχτό το σιφουνόφυλλο, κι' οι νάφτες καρδιοτρέμουν,
τι λεν θαν τους ρουφήξει εφτύς η μάβρη καταβόθρα. 628
.
Κι' άδραξε τότε ο Έχτορας πελαγοδρόμο πλοίο 704
πανώριο φτεροτάξιδο, πούχε στην Τριά φερμένα 705
τον Πρωτεσίλα, μα ξανά και στ' Άργος δεν τον πήγε.
Για αφτό αφρισμένοι οι Δαναοί κι' οι Τρώες το καράβι

ένας τον άλλο από κοντά βαρούσαν, κι' απ' αλάργα
δεν καρτερούσαν δοξαριών ρηξές και κονταριώνε,
Μον έστεκαν σιμά σιμά, κι' οι δυο τους μ' ίδιο πάθος, 710
και με μπαλτάδες κοφτερούς χτυπιόντουσαν κι' αξίνες
και με θεόρατα σπαθιά και δίστομες μαχαίρες.
Κι' είταν στρωμένη χάμου η γης μαβροδεμένες πάλες
πλατιές πανώριες, και κορμιά με γυμνωμένα στήθια.
και λες ποτάμια τρέχανε μαβρόθολα απ' το αίμας. 715
.
Μα ο Αίας ο τρανόκαρδος δεν έστεκε εκεί χάμου 674
να πολεμήσει όπου οι λοιποί Αργίτες πολεμούσαν,
Μον με μεγάλα βήματα τα ξύλα δρασκελούσε
του πλοίου, σιώντας ναφτικό στις χούφτες του κοντάρι,
πήχες εικοσιδιό μακρύ ζουναροκολλημένο. 678
Κι' όλο στους άντρες έβαζε φωτιά θεριοφωνώντας 732
«Βλαστάρια τ' Άρη ξακουστά, Αργίτικα ξεφτέρια,
σαν άντρες βάρτε τους, παιδιά, σαν άξια παλικάρια!
Μην ξέρτε κι' άλλους πίσω μας βοηθούς που καρτεράνε, 735
ή κάναν πύργο πιο γερό που στέκει να μας σώσει;
Κάστρο δεν ξέρω εγώ κοντά πυργόφραχτο κανένα
που μ' άλλη δύναμη από κει ξανά ν' αντισταθούμε.
Τρώες εδώ μας τριγυρνούν με σπάθες με κοντάρια,
κι' εμείς σπρωγμένοι ως στο γιαλό αλάργα απ' την πατρίδα. 740
Έτσι η ολπίδα στο σπαθί, όχι σε δείλια κι' όκνο.»
.
Είπε, και σ' όλους έβαλε απόφαση και θάρρος. 667
.
Μα μιας την πρύμη ο Έχτορας και μπόρεσε να πιάσει, 716
πια δεν την άφινε στιγμή κρατώντας τη φιγούρα
με τα διο χέρια δυνατά, και φώναξε τους Τρώες
«Φέρτε φωτιά, κι' ως στο στερνό σα σκύλοι πολεμάτε!
Έφεξε τώρα αβγή για μας η πιο χαριτωμένη
τα πλοία ναν τους κάψουμε, που στων θεών το πείσμα 720
ήρθαν κι' εδώ μας ρήμαξαν, απ' των γερόντων δείλια
που πάντα, εγώ σα γύρεβα να βγω ναν τα βαρέσω,
οι έρμοι αφτοί μ' αμπόδιζαν και το στρατό κρατούσαν.
Μα τότες κι' αν μας τύφλωνε ο βροντολάλος Δίας,

να! αδρέφια, πάλε μας βοηθάει και μας θαρρύνει τώρα.» 725
.
Είπε, κι' οι Τρώες ρήχτηκαν με πιο μεγάλη λύσσα.
Και θεν δε θένε οι Δαναοί τραβιούνται απ' τα καράβια 655
τα πρώτα, κι' έμειναν εκεί πούταν κοντά οι καλύβες,
άσπαστοι μήτε σκόρπισαν στον κάμπο· τι τους βάσταε
ντροπής και σέβας, τι έσκουζαν ένας στον άλλο θάρρος.
.
.
.
Π
.
.
.
Σαν έτσι αφτοί για τ' όμορφο καράβι πολεμούσαν.
Και τότες φτάνει ο Πάτροκλος μπροστά στον Αχιλέα
χύνοντας δάκρια φλογερά, σα βρύση βουρκωμένη
π' απ' ορθολίθι τα θολά κατρακυλάει νερά της.
Και σαν τον είδε ο θεϊκός τον πόνεσε Αχιλέας, 5
και κράζοντάς τον του λαλεί διο φτερωμένα λόγια.
«Τι κλαις σαν κόρη, Πάτροκλε, μικρούλα που της μάννας
ζητάει, μαζί της τρέχοντας, στα χέρια ναν την πάρει,
και την τραβά ενώ βιάζεται, κι' ως που ναν τη σηκώσει
τη βλέπει πάντα ολόδακρη πιασμένη απ' την ποδιά της; 10
Έτσι τα δάκρια, Πάτροκλε, σαν κοπελούδι χύνεις.
Μην ξέρεις τίποτα κακό για τα παιδιά ή για μένα;
μην άκουσες εσύ καμιά πικρή είδηση απ' τη Φτία;
Ωστόσο ζει ο Μενοίτης λεν, τ' Αχτόρου ο γιος, ακόμα,
ζει κι' ο Πηλιάς, του Αιακού ο γιος, μες στα βουνά μας, 15
που να κλαφτούμε, αν πέθαναν, βαριόκαρδα κι' οι διο μας.
Μα πες τι κλαις, να ξέρουμε κι' οι διο μας, μην το κρύβεις.» 19
.
Τότ' είπες, Πάτροκλε αλογά, με στεναγμούς και κλάμα 20
«Ω αδέρφι, του Πηλέα γιε, των Αχαιών αθέρα,
συμπάθα· τι άγρια το στρατό φουρτούνα συνεπήρε.
Τι όσοι είταν πριν οι πιο καλοί, από σαΐτες όλοι
κι' από κοντάρια κοίτουνται στα πλοία χτυπημένοι.

Σαΐτα του Τυδέα ο γιος, και κονταριά ο Δυσσέας, 25
έφαγε κονταριά κι' ο γιος τ' Ατρέα ο Αγαμέμνος·
κι' έχει αρπαγμένα στο μερί σαΐτα ο γιος του Βαίμου.
Αφτούς γιατροί με τα πολλά βοτάνια τους κοιτάζουν
και τους γιατρέβουν τις πληγές. Μα εσύ καρδιά δεν έχεις!
Σαν τέτιο πάθος που βαστάς πεισματικά στα στήθια 30
θεός να σώζει, ω της κακής της ώρας παλικάρι!
Πιος άλλος, πες, κι' απ' τους στερνούς θα δει καλό από σένα
αν οχ τη μάβρη συφορά τους Αχαιούς δε βγάλεις;
Άσπλαχνε, η Θέτη μάννα σου, πατέρας σου ο Πηλέας
δεν είναι· εσένα θάλασσα σε γέννησε αφρισμένη
και γκρεμοβράχια, τι θεριού καρδιά 'χεις μες στα στήθια. 35
Μα αν ίσως σου δειλιάει καμιά το νου σου προφητεία
πούχε απ' το Δία ακούσει πριν η σεβαστή σου η μάννα,
μα άφισε καν να σύρω εγώ, μαζί μου ας βγουν και τάλλα
τα παλικάρια μήπως δει μια στάλα φως τ' ασκέρι .
Και δάνεισε μου τ' άρματα, σα βγω, τ' αστραφτερά σου, 40
ίσως ότι είμαι τάχα εσύ νομίζοντας με οι Τρώες
σταθούν, κι' έτσι ανασάνουνε οι παινεμένοι Αργίτες
πούλιωσαν πια· τι λιγοστή απ' τη σφαγή είναι ανάσα.
Έφκολα ακούραστος λαός πολεμοκουρασμένους
θα διώξει πίσω ως στο καστρί αλάργα απ' τις καλύβες.» 45
.
Έτσι είπε περκαλώντας τον ... α τι τυφλός, γιατί είταν
δικό του χάρο και κακό να περκαλέσει τέλος!
.
Τότε αναστέναξε βαθιά και τούπε ο Αχιλέας
«Ωχού, τι λόγο, Πάτροκλε θεόσπαρτε, μου κραίνεις!
Δε συλλογιέμαι εγώ καμιά μαντολογιά που ξέρω, 50
λόγο δε μούπε η σεβαστή μητέρα μου απ' το Δία·
λάβρα όμως τόχω της καρδιάς, πάει να μου φέρει φρένια,
όταν κανείς τον ίσο του να παραπάει γυρέβει
και πίσω αρπά του το πρεσβιό, τι πιό 'ναι δυνατός του.
Αφτός με τυραγνά ο καημός, τι μάτωσε η καρδιά μου, 55
γιατί τη νια που χώρισε πρεσβιό ο στρατός για μένα
και πήρα με τη σπάθα μου πατώντας καστροχώρια,
αφτή ξανά οχ τα χέρια μου την πήρε ο Αγαμέμνος,

τ' Ατρέα ο γιος, σα νάμουνα λες του σωρού ραγιάς του.
Μα τώρα αφτά ας κουρέβουνται· γραφτό 'ταν να μη μείνει 60
πάντα η καρδιά μου αμέρωτη, κι' εγώ δα πούπε ο νους μου
πως πριν δεν πάβω το θυμό πριν καταντήσει πρώτα
ως στα καράβια αφτά μου εδώ η μάχη κι' η αντάρα.
Τώρα έλα βάλε, Πάτροκλε, τα ξακουστά άρματά μου
να πας στη μάχη τα παιδιά που λαχταρούν κοντάρι, 65
τι μάβρο σύγνεφο, οι οχτροί, δες! πλάκωσαν τα πλοία
βαριά, κι' είναι όλοι οι Δαναοί ρηγμένοι στ' ακροβράχια
άκρη άκρη· λίγο κι' ο γιαλός θαν τους χωνέψει πίσω.
Τι όλο όξω βγήκε οχ το καστρί της Τριάς το ψυχομέτρι....
πώς όχι; Ομπρός τους δε θωρούν του κράνου μου την όψη 70
ν' αστράφτει· ειδέ θα γιόμιζε κουφάρια κάθε αβλάκι
μεμιάς αν ήξερε ο τρανός τι μ' άξιζε Αγαμέμνος.
Μα να τα τώρα, ας χαίρεται, τα πλοία του βαρούνε.
Τι δόντια πια δε δείχνει εκεί Διομήδικο κοντάρι, 75
γύρω δεν άκουσα να βγει λαλιά οχ τον Αγαμέμνο,
το σκύλο αφτό τον άπιστο· μα ο Έχτορας θα σκάσει
απ' τ' άπαφτο λες σκούξιμο, που στέλνει Τρώες γύρω
παντού, και μες στον κάμπο αφτοί κάθε Αχαιό σαρώνουν.
Μα τρέξε — πρέπει — Πάτροκλε, να σώσεις την αρμάδα 80
απ' τη φωτιά, μην τους καεί και πια δε δουν πατρίδα.
Μα άκου καλά τι θα σου πω και τήρα μην ξεχάσεις. 83
Διώξε οχ τα πλοία τους οχτρούς, και πίσω εφτύς! Και νίκη 87
όταν σου δώκει και χαρείς ο βροντολάλος Δίας,
μη σε μεθήσει ο πόλεμος και πάρα θες αλάργα 8 9 91
δίχως μου ως στο καστρί να πας, ομπρός σου οχτρούς βαρώντας,
μην τύχει κι' απ' τον Έλυμπο κανείς θεός αιώνιος
στη μέση μπει, τι αφτούς πολύ τους προστατέβει ο Φοίβος·
μον πόδα πίσω γύρισε, τα πλοία άμα αλαφρύνεις, 95
κι' εκείνους άσ' τους όσο θεν να φαγωθούν στον κάμπο.»
.
Έτσι κουβέντιαζαν οι διο. Κι' ο Αίας πια στο πλοίο 101
δεν έστεκε, τι οι κονταριές τον έσφιγγαν των Τρώων.
Του Δία τον νικούσε ο νους κι' οι τόσοι αντάμα Τρώες
βαρώντας· κι' έβγαζε φριχτή τριγύρω στα μηλίγγια,
σαν το χτυπούσαν, ταραχή τ' αστραφτερό του κράνος, 105

γιατί όλο στα καλόφτιαστα στεφάνια το βαρούσαν.
Κομένος τούταν ο ζερβύς ο νώμος που του κράταε
πάντα γερά τη σκαλιστή εφτάπετσή του ασπίδα, 107
τον είχε πιάσει και βαρύ λαχάνιασμα, κι' ολούθες 109
τούτρεχε βρύση απ' το κορμί ο ίδρος, μηδ' ανάσα 110
στιγμή δεν είχε, και σωρός πλακώνανε οι λαχτάρες.
.
Και τώρα, Μούσες, πέστε μου, των ουρανών νυφούλες,
πώς πρώτα νάπεσε η φωτιά μες στην αρμάδα τάχα.
Στον Αία πήγε ο Έχτορας σιμά, κι' έτσι με τέχνη
μια τ' άστραψε καλή σπαθιά στο φράξινο κοντάρι 115
κοντά στης μύτης το καρφί, και τόκοψε ίσα πέρα.
Αφτό έτσι, ο Αίας κολοβό το σούσε μες στη χούφτα,
κι' αλάργα αχώντας τούπεσε χάμου ο χαλκένιος στόκος.
Τούνιωσε τότε η αντρικιά καρδιά — και τούρθε σύγκρια —
το θεϊκό το δάχτυλο, πως κάθε μάχης τέχνη 120
του χάλναε ο Δίας κι' ήθελε τους Τρώες να νικήσουν.
Τότε έτσι ο Αίας κώλωσε οχ τα κοντάρια πίσω,
κι' εκείνοι ακούραστη φωτιά στο σπαθωτό καθίζουν
σκαφί· και φλόγα απάνου εφτύς του χύθηκε ρημάχτρα.
.
Σαν έτσι τότρωγε η φωτιά. Και τότε ο Αχιλλέας
χτυπάει τα διο του γόνατα και κράζει του Πατρόκλου 125
«Πάτροκλε, ομπρός, θεόσπαρτε, γενναίε αμαξομάχε,
να! βλέπω γλώσσα ανήμερη φωτιάς κοντά στα πλοία.
Τρέχα, μην πια τα κάψουνε και γλυτωμό δεν έχει.
Οπλίσου, μην αργείς, κι' εγώ τους άντρες παρατάζω.»
.
Είπε, κι' αφτός οπλίστηκε το θαμπωτή χαλκό του. 130
Έβαλε πρώτα τα γερά τουσλούκια στα καλάμια,
πανώρια, πούταν μ' αργυρά θηλύκια αρμοδεμένα.
Έπειτα πήρε φόρεσε στο στήθος τα τσαπράζα,
αστρένια παρδαλόμορφα, του φτερωτού Αχιλλέα.
Κατόπι γύρωθε κρεμάει στους ώμους του την πάλα, 135
μ' ασημοκάρφια κεντητή και λεπιδοχαλκένια,
κρεμάει και τη θεόρατη στεριόφτιαστή του ασπίδα.
Κι' έβαλε στ' αρχοντόμορφο κεφάλι τη φαντούσα

περκεφαλιά, που έτσι αγριωπή η αλογόφουντά της
πας στην κορφή κυμάτιζε, και πήρε διο αντριωμένα
κοντάρια που του πάγαιναν στη δυνατή του χούφτα. 139
.
Και ναν του ζέψει τ' άλογο τον Αφτομέδο ορίζει, 145
που τον αγάπαε πιο πολύ στερνά απ' τον λοχοσπάστη
γιο του Πηλιά, και τα πιστά που τούχε, πως στη μάχη
έφοδο οχτρού δε θα σκιαχτεί. Και πάει ο Αφτομέδος
κι' εφτύς τον Ξάνθο στο ζυγό και τον Ψαρύ του ζέβει,
τα πιλαλά άτια, που μαζί πετούσαν με τ' αγέρια,
που με το Ζέφυρο άνεμο τάχε μια λάμια κάνει, 150
η Λεφκοπόδα, ενώβοσκε μια μέρα στο λιβάδι
κοντά στο ρέμα τ' Ωκιανού. Και μες στα παραλούρια
το γάβρο δένει Πήδασο — που ο Αχιλιάς τον πήρε
τότες τ' Αητιού σαν πάτησε το στεριωμένο κάστρο —
πούτρεχε μ' άτια αθάνατα, θνητό κιας είταν θρέμμα.
.
Πάει τότε ο Αχιλιάς παντού από καλύβα σ' άλλη 155
κι' όλους φωνάζει στ' άρματα. Κι' εκείνοι αμέσως όξω 156 166
πρόστρεξαν όλοι, κι' έστεκε στη μέση ο Αχιλέας
αμαξωτούς θαρρύνοντας κι' ασπιδωμένους άντρες.
.
Πενήντα θάταν τα γοργά καράβια που στην Τροία
οδήγαε του Πηλέα ο γιος με λαμνοκόπους μέσα 170
από πενήντα αντρόκαρδους. Και κάνοντάς τους λόχους
διόρισε πέντε οπλαρχηγούς που τα πιστά τους είχε. 171
.
Τον πρώτο λόχο αρχήγεβε ο παρδαλοτσαπράζης 173
Μενέστης, σπέρμα του Σπερχιού, διόθρεφτου ποτάμου,
πούκανε η κόρη του Πηλιά, η ωραία Πολυδώρα, 175
με τον ακούραστο Σπερχιό, γυναίκα με θεόνε·
μά 'λέγαν τάχα με το γιο — το Βώρο του Περγήρη,
που την παντρέφτηκε ανοιχτά βαριά αγοράζοντάς την.
Τον άλλο λόχο ο Έβδωρος οδήγαε, γεννημένος
δίχως στεφάνι απ' την καλή χορέφτρα Πολυμήλα, 180
κόρη του Φύλα. Αφτή ο γερός την πόθησε Αργοσφάχτης
όταν την είδε μ' άλλες νιες που χόρεβε στη σκόλη

της χρυσοδόξαρης θεάς, της κυνηγήτρας κόρης,
κι' εφτύς ανέβηο άκακος Ερμής κρυφά στον πύργο
και την αγκάλιασε, και γιο της έσπειρε λεβέντη, 185
γοργό πολύ στο τρέξιμο, στις κονταριές τεχνίτη·
π' όταν κατόπι η Λεφτερό, των πόνων η χαρίστρα,
έβγαλε το παιδί στο φως και του ήλιου 'δε αχτίδα,
τότες την κόρη ο Εχεκλής, τ' αφέντη ο γιος Αχτόρου,
την πήρε τέρι σπίτι του βαριά πλερώνοντάς την, 190
και το παιδί τ' ανάθρεψε με χάδια ο γέρο-Φύλας,
ολόψυχα αγαπώντας το σα νάταν γιος δικός του.
Τον τρίτο λόχο ο Πείσαντρος οδήγαε, ο φημισμένος
γιος του Μαιμάλου, πούτανε το πιο γερό κοντάρι
των Μυρμιδόνων ύστερα απ' τ' Αχιλιά το βλάμη. 195
Ο γέρος πάλε Φοίνικας τον τέταρτο οδηγούσε.
Τον πέμτο του Λαέρτη ο γιος, ο άξιος Αλκιμέδος.
.
Και πια άμα με τους αρχηγούς τ' ασκέρι ο Αχιλέας
καλά 'στησε και χώρισε, τότες σφιχτό 'πε λόγο
«Παιδιά, κανείς μη μου ξεχνάει τι λόγια για τους Τρώες 200
εδώ παχιά μού κόβατε, και τα παράπονά σας
στιγμή δεν πάβατε όλοι σας σαν είμουν θυμωμένος
Έρμε αρχηγέ, έτσι για θυμούς σ' έκανε εσένα η μάννα,
που, άκαρδε, τα παιδιά βαστάς με το στανιό απ' τη μάχη.
Κάλια στη Φτιά ας γυρίσουμε με τα θαλάσσια πλοία 205
ξανά, αφού μπήκε σου κακός έτσι θυμός στα σπλάχνα.'
Τέτια συχνά όλοι σωρεφτοί μου σκούζατε· να! τώρα
σφαγής βαριά άνοιξε δουλιά πούχατε πριν σας πόθο,
και σύρτε μ' άτρομη όλοι σας καρδιά να πολεμήστε.»
.
Έτσι είπε, και τους έβαλε απόφαση και θάρρος, 210
και πιο όλοι οι λόφοι πύρωσαν μ' τ' αρχηγού το λόγο.
Πώς αραδιάζει ο μάστορης σε τοίχο ολόρθου πύργου
πυκνές τις πέτρες, που βοριά να μην τις σπάει δρολάπι,
έτσι τα κράνα γράμμιζαν κι' αφαλωμένα ασπίδια.
Ασπίδα ασπίδα στήριζε, άντρα άντρας, κράνος κράνος, 215
κι' άγγιζαν τα φουντόκρανα με τους χαλκένιους γρόμπους
σα σκύβανε· έτσι στη σειρά πυκνοί σταθήκανε όλοι.

Κι' ομπρός ομπρός διο στέκουνταν μ' τ' άρματά τους άντρες,
ο δοξασμένος Πάτροκλος κι ο άξιος Αφτομέδος,
διο μ' έναν πόθο, ολόμπροστα να θανατώνουν Τρώες. 220
.
Ωστόσο του Πηλέα ο γιος γυρίζει στην καλύβα
κι' ανοίγει εκεί το σκέπασμα κουτιού πλουμουδισμένου,
που η αργυρόποδη θεά του τόχε βάλει, η Θέτη,
να πάρει μες στο πλοίο του, καλά στοιβάζοντάς το
με φλοκοπέφκια, ρουχικά, κι' ανεμοκόφτρες κάπες.
Ποτήρι φύλαε μέσα εκεί καλόφτιαστο, π' ούτ' άντρας 225
μ' αφτά άλλος έπινε κρασί, μήτ' έπιανε να στάξει
αλλού θεού ποτές του εξόν του Δία του πατέρα.
Το πήρε τότε απ' το κουτί, το πάστρεψε με θιάφι
πρώτα, και τόπλυνε έπειτα μ' αγνό νερό οχ τη βρύση.
Κατόπι νίβοντας κι' αφτός τα χέρια, το γιομίζει 230
μάβρο κρασί, και στέκεται μες στης αβλής τη μέση.
Κι' έσταζε τότε εκεί κρασί θωρώντας τα ουράνια
και δέουνταν, και του Διός δεν ξέφυγε το μάτι
«Ω Δία Δωδωνάρχοντα, Πελασγικέ, π' ορίζεις
μακριά τη μυριοχιόνιστη Δωδώνη, και χωριά 'χουν
γύρω οι Σελλοί, οι λερόποδοι χαμόστρωτοί σου μάντες, 235
κι' άλλοτες πριν μου ξάκουσες την προσεφκή μου εμένα,
και για το δίκιο μου έστρεξες των Αχαιών τ' ασκέρι
και παίδεψες σπαραχτικά· και τώρα πάλι, ω Δία,
περικαλώ σε, ακόμα αφτό τον πόθο ξάκουσέ μου.
Εγώ θα μείνω τώρα εδώ, μα μ' όλους μου τους λόχους
αδέρφι στέλνω αγαπητό να πάει να πολεμήσει, 240
και δόξασ' τον, δυνάμωσ' του, ω βροντολάλε Δία,
μέσα στα στήθια την καρδιά, που ο Έχτορας να μάθει,
κι' αν μοναχός του ο βλάβης μου να πολεμάει κατέχει,
ή τότες μόνο του λυσσούν τ' αζύγωτά του χέρια
όταν μαζί του πάω κι' εγώ στο πανηγύρι τ' Άρη. 245
Μα όταν πια διώξει τη σφαγή κι' αντάρα οχ τα καράβια,
άπαθος κάνε τότε εδώ να μου γυρίσει πίσω
μ' όλα μου τ' άρματα, μαζί και τ' άσκιαχτο μου ασκέρι.»
.
Έτσι είπε και την άκουσε τη δέηση του ο Δίας.

Για τόνα τούπε μάλιστα, για τ' άλλο τούπε τ' όχι· 250
ναν τα γλυτώσει τούστρεξε οχ τα χαμό τα πλοία,
ναν τούρθει πίσω ζωντανός, όχι είπε πως δε θάρθει.
.
Έτσι λοιπόν σαν έσταξε του Δία, εφτύς γυρίζει
μέσα ξανά, και το καφκί μες στο κουτί απιθώνει.
Έπειτα βγαίνει εκεί μπροστά και στέκει στην καλύβα, 255
τι καν τα μάτια του να δουν τον πόλεμο ποθούσε.
.
Τότες γυρνάει ο Πάτροκλος και στους συντρόφους κράζει 268
«Παιδιά, της Φτιας σταβραετοί, συντρόφοι τ' Αχιλέα,
άντρες φανείτε κι' όλοι σας σα σκύλοι πολεμήστε. 270
Έτσι, παιδιά, θα δοξαστεί κι' ο αρχηγός, που πρώτος
είναι, τον ξέρουν, στη φωτιά, και πρώτοι οι παραγιοί του·
έτσι θα δει το κρίμας του κι' ο γιος τ' Ατρέα ακόμα
π' αψήφισε το πιο γερό των Αχαιών κοντάρι.»
.
Έτσι είπε, και τους έβαλε απόφαση και θάρρος. 275
Κι' ομπρός όλοι ίσια χύθηκαν απ' το καραβοστάσι, 257 259
σα σφήκες πούχουνε φωλιές σε μονοπάτι απάνου, 260
και τα παιδιά 'χουν σύστημα ναν τις πεισμώνουν πάντα,
έτσι από σκανταλιά, κι' αφτές μ' ατρόμητο όλες θάρρος 262 264
ίσα τους πέφτουν θέλοντας να σώσουν τα μικρά τους· 265
έτσι όλοι χύθηκαν τυφλά οι Μυρμιδόνες τότες
οχ τα καράβια με φωνή και ξεκουφάστρα αντάρα,
κι' έπεσαν τους οχτρούς να φαν, κι' ολόγυρα η αρμάδα 276
τρομαχτικά αντιβούηξε απ' του στρατού τα ζήτω.
.
Και πρώτος τότε ο Πάτροκλος τινάζει το κοντάρι 284
ίσα στη μέση, οπούτανε πιο πυκνωμένη η μάχη, 285
στ' ακροκαράβι εκεί κοντά τ' αρχόντου Πρωτεσίλα,
και τον Πυραίχμη κάρφωσε πούχε απ' τ' Αξιού το ρέμα
αμαξοπλίτες Παίονες της Αμυδός
φερμένα.
Στον ώμο βρήκε τον δεξά, κι' εκείνος ξεφωνώντας
πέφτει στα βούρκα ανάσκελα, και γύρω του οι συντρόφοι 290
σκορπούν, τι σ' όλους έβαλε μες στην ψυχή τρομάρα

σα σκότωσε τον αρχηγό πούταν στη μάχη ο πρώτος.
Και διώχνοντάς τους έσβυσε τις φλόγες, και το πλοίο
έμεινε εκεί μισόκαφτο, και πόδισαν οι Τρώες. 294
.
Κι' όπως απ' αψηλή κορφή βουνού μεγάλου ο Δίας 297
πυκνό αλαργέβει σύγνεφο, και γύρω τ' ακροτήρια
προβάλνουν και τα ξέφαντα και τροφαντά λιβάδια,
τι κάτου πλημμυράει το φως οχ τ' ουρανού το θόλο· 300
έτσι είδαν φως οι Δαναοί σα γλύτωσε η αρμάδα 301 302
απ' τη φωτιά και κώλωσαν αναγκασμένοι οι Τρώες. 303 305
Και πρώτος χάνει ο Έχτορας το θάρρος, και πηδώντας 656
στ' αμάξι φέβγει ακράτητος, και πρόσταζε όλοι πίσω
να φύγουν, τι είδε του Διός πως είχε αλλάξει η γνώμη. 658
.
Τότες πώς κλέφτες λύκοι παν οχ το βυζί της μάννας 352
αρνιά ν' αρπάξουν και τραγιά, κι' οι μάννες μες στο λόγγο
σκορπούν απ' του βοσκού ατζαμιά, και σαν το δουν οι λύκοι
γλήγορα γύρω αρπούν κι' αφτές παράλυτες του φόβου· 355
έτσι όρμησαν οι Δαναοί να φαν οχτρούς, κι' οι Τρώες
φύγει όπου φύγει, κι' άτιμος τους συνεπήρε τρόμος.
Τι πίσω πλάκωνε στοιχιό ο Πάτροκλος, και πάντα 372
ομπρός! στους άντρες φώναζε, που οι Τρώες σαστισμένοι
και σκούζοντας κάθε στρατί πλημμύρησαν, και τ' άτια 374 375
άναβλα πήραν του καστριού στα τέσσερα το δρόμο. 375 376
.
Τον Πρόνο τότες σούγλισε με το λαμπρό όπλο πρώτα — 399
στα στήθια εκεί σαν τάδειξε ασπιδογυμνωμένα — 400
πούπεσε αχώντας και νεκρός απόμεινε στον τόπο.
Δέφτερο εκεί το Θέστορα, με το βαρύ κοντάρι
ορμώντας — κάθουνταν αφτός στ' αμάξι ζαρωμένος,
τι τάχασε και τούπεσαν τα γκέμια του απ' τα χέρια —
αφτόν δεξά στα μάγουλο ζυγώνει και του μπήγει 405
μια κονταριά και του τρυπάει το δοντοφράχτη ως πέρα.
Έτσι όξω από την άμαξα πιασμένο στο κοντάρι
τόνε τραβούσε, σαν ψαράς που στέκει σ' ακροβράχι
και ψάρι βγάζει οχ το γιαλό μ' αρμίδι και μ' αγκύστρι·
έτσι έσερνε ανοιχτόστομο το Θέστορα με τ' όπλο

οχ το κουτί, και πίστομα τον πέταξ' άψυχο όξω. 410
Έπειτα τρέχει και χτυπάει με πέτρα τον Ερύλα
κατάμεσα της κεφαλής, που μες στο στέριο κράνος
άνοιξε σε κομάτια διό· κι' έπεσε εκείνος μπρούμπα,
κι' ανήλιος γύρω θάνατος του χύθηκε στα μάτια.
Κατόπι τον Τληπόλεμο κι' Αφοτερό κι' Επάλτη, 415
τον Έχιο και τον Έβιππο και το Βιφιά και Πύρη
και τον Ερύμα και το γιο του πρωταρχόντου Αργέα,
τους έστρωσε όλους σωρεφτούς στη γης την πλουτοδότρα.
.
Μα άμα τότ' είδε ο Σαρπηδός τους άφασκιους συντρόφους
π' απ' τ' αντριωμένου σφάχτηκαν Πατρόκλου το κοντάρι, 420
γυρνάει με λόγια αγγιχτικά και σκούζει στους Λυκιώτες
«Παιδιά, πού φέβγετε; Ντροπής! Σταθείτε, ορέ, με θάρρος,
τι εγώ σ' αφτόν θα βγω μπροστά τον άντρα, για να μάθω
πιος είναι αφτός που μας νικάει κι' έκανε τόσο θρήνος,
γιατί πολλών παλικαριών έφαγε εδώ το μάτι.» 425
.
Είπε, και χάμου πήδηξε με τ' άρματα απ' τ' αμάξι,
πήδηξε κι' όξω ο Πάτροκλος άμα αντικρύ τον είδε.
Κι' οι διο, όπως διο γαντζόμυτοι αητοί καρφονυχάτοι
μ' άγριες στριγγιές ξεσκίζουνται σε σύραχο βουνήσο,
έτσι κι' αφτοί στριγγίζοντας να φαγωθούν χοιμούνε. 430
.
Και σαν τους είδε, πόνεσε μέσα η καρδιά του Δία,
κι' εφτύς της Ήρας λάλησε διο φτερωμένα λόγια
«Ωχού, γραφτό 'ναι ο Σαρπηδός — θνητός που κάλια απ' όλους
λατρέβω εγώ — να μου σφαχτεί με του Πατρόκλου χέρι.
Και συλλογιέμαι, κι' η καρδιά διπλόγνωμα με σέρνει· 435
πότες μου λέει πως άρπαξ' τον απ' τη σφαγή και σύρ' τον,
έστι όσο ζει, ως μες στης Λυκιάς την πλούσια του πατρίδα,
και πότες, τώρα πια ας σφαχτεί με του Πατρόκλου τ' όπλο.»
.
Τότες του λέει η δέσποινα, η μαρμαρόλαιμη Ήρα
«μα αλήθια τώρα αφτό το λες, γιε σεβαστέ του Κρόνου; 440
Άντρα θνητόνε, από καιρούς σημαδεφτό της μοίρας,
θες πάλι απ' τον κακόκραχτο να λεφτερώσεις χάρο;

Κάν' το· όμως μερικοί θεοί, σ' το λέω, θα πικραθούμε.
Τώρα ένα λόγο θα σου πω και πρόσεξε ν' ακούσεις.
Αν πας κι' αφτόν στον τόπο του τον στείλεις ζωντανόνε, 445
τότ' ίσως κι' άλλος μας θεός γυρέψει, συλλογίσου,
να βγάλει οχ τη σκληρή σφαγή παιδί του αγαπημένο,
τι γύρω του τρανού καστριού της Τροίας πολεμούνε
κι' άλλων πολλά παιδιά θεών που θα σκυλιάσουν όλοι. 449
Μα αν σούναι ακριβαγάπητος κι' αν σ' τον θρηνούν τα σπλάχνα,
τώρα άφισ' τον κι' ας σκοτωθεί με του Πατρόκλου χέρι,
μα όταν ανάσα και ζωή πια τον αφήσουν, στείλε
το θάνατο και το βαθύ τον Ύπνο ναν τον πάρουν,
ως ναν τον πάνε στης πλατιάς μες στα χωριά Λυκίας, 455
όπου ξαδέρφοι κι' αδερφοί με μνήμα και με στήλη
θάν τον στολίσουν· τι πρεσβιό αφτό 'ναι των νέκρωνε.»
.
Είπε, και των θεών κι' αντρών την άκουσε ο πατέρας.
Και ματωμένες έβρεχε κατά τη γης ψιχάλες
τιμώντας τον καλό του γιο, πούταν στης Τριάς τους κάμπους 460
ναν του σφαχτεί τότε άδικα αλάργα απ' την πατρίδα.
.
Κι' οι διο αρχηγοί σα ζύγωσαν με τ' άρματα στα χέρια,
τότε ο αφέντης Πάτροκλος τον κοσμοξακουσμένο
Θρασύδημο, που παραγιός του Σαρπηδού 'ταν άξιος,
τρυπάει στη ρίζα της κοιλιάς και τη ζωή του κόφτει. 465
Κι' ο Σαρπηδός με το λαμπρό κοντάρι δεν τον ήβρε
κατόπι ορμώντας, μα βαράει δεξά στον ώμο τ' άτι
τ' αποξινό, τον Πήδασο, που μούγκριζε φυσούσε,
κι' απέ έπεσε μ' αχό βαρύ και πέταξε η ψυχή του.
Χώρισαν τ' άλλα διο... ο ζυγός τους έτριζε... τα γέμια 470
μπερδέφτηκαν σα στρώθηκε τ' αποξινό στις σκόνες.
Σ' αφτό όμως βρήκε εφτύς γιατριά ο άξιος Αφτομέδος·
δεν τάχασε, μον σέρνοντας οχ το παχύ μερί του
την κάμα, τρέχει τα λουριά και κόβει του Πηδάσου,
κι' έτσι τ' αλόγατα έσιαξαν και μπήκαν στα λουριά τους. 475
.
Ξανά τότε όρμησαν οι διο μ' αμάχη ψυχοφάγα.
Κι' ο Σαρπηδός αστόχησε με το κοντάρι πάλι,

τι η μύτη απάνου πέρασε απ' τα ζερβύ τον ώμο
δίχως να βρει. Κατόπι ορμά με το χαλκό ο Πατρόκλης,
που έτσι του κάκου τ' όπλο του δεν πήδησε απ' το χέρι, 480
Μον μπήκε εκεί που την καρδιά την κλιούν τα σπλάχνα γύρω.
Σαν έλατο ή βελανιδιά σωριάστηκε ή σα λέφκα
χοντρή, που κόβει ο μάστορης στα όρη με τσεκούρι
νιοτρόχιστο, όταν ξυλική τρεχαντηριού συνάζει·
έτσι στρωμένος κατά γης σ' άτια μπροστά κι' αμάξι 485
μούγκριζε νυχοσφίγγοντας το ματωμένο χώμα.
Τότε ο λεβέντης Πάτροκλος του βάζει το ποδάρι 503
στα στήθια απάνου, κι' έσυρε το χαλκωμένο φράξο
οχ το κορμί, και βγήκε εφτύς στόκος μαζί και σπλάχνα.
Δε στέκουν τότες, μον σκορπούν κι' οι δυνατοί Λυκιώτες 659
όλοι, σαν είδαν κι' έπεσε στη μάχη ο βασιλιάς τους·
κι' αρπούν τα όπλα οι Δαναοί απ' του νεκρού τους ώμους, 663
αχτιδοβόλα χάλκινα, που σ' ένα διο συντρόφους
τάδωκε του Μενοίτη ο γιος ναν του τα παν στα πλοία. 665
.
Τότες στο Φοίβο γύρισε κι' είπε ο μεγάλος Δίας
«Φοίβε μου γιε μου, πήγαινε το Σαρπηδό να βγάλεις
αλάργα τώρα απ' τις ρηξές, και πάρε οχ το ποτάμι
αγνό νερό και πλύνε του τις ματωμένες σάρκες,
άλειψ' τον λάδι αθάνατο κι' άλιωτα βάλ' του ρούχα. 670
Και στείλε διο οδηγούς γοργούς μαζί να τον σηκώσουν,
το Χάρο κι' Ύπνο, δίδυμα διο αδέρφια, που σε λίγο
θάν τόνε παν ως στης Λυκιάς μες στα χωριά τα πλούσια,
κι' εκεί ξαδέρφοι κι' αδερφοί με μνήμα και με στήλη
θάν τον στολίσουν· τι πρεσβιό αφτό 'ναι των νεκρώνε.» 675
.
Είπε και του πατέρα εφτύς το λόγο ακούει ο Φοίβος,
και κάτου τρέχει οχ τα βουνά της Ίδας ως στον κάμπο,
κι' όξω μακριά το Σαρπηδό απ' τις ρηξές σηκώνει,
πολύ μακριά, μ' αγνό νερό τον πλαίνει ποταμήσο,
του αλείφει λάδι αθάνατο, του βάζει αιώνια ρούχα, 680
και στέλνει διο οδηγούς γοργούς μαζί να τον σηκώσουν,
το Χάρο κι' Ύπνο, δίδυμα διο αδέρφια, που σε λίγο
ως στης Λυκιάς τον πήγανε μες στα χωριά τα πλούσια.

.

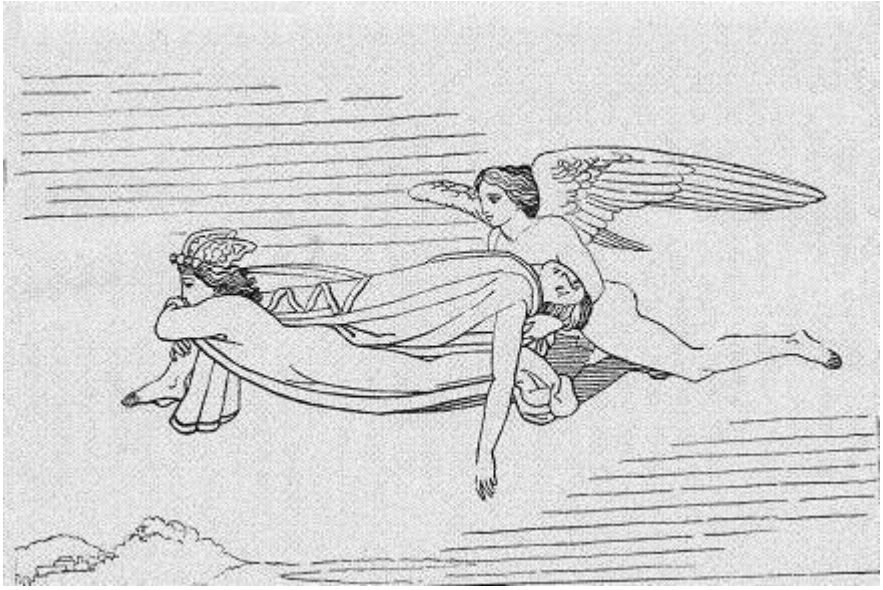

.

Κι' ο Πάτροκλος φωνάζει ομπρός! στον αμαξά στα ζώα,
και τρέχει πίσω απ' τους οχτρούς ... ω τι βαρύ το λάθος, 685
γιατί αν ο έρμος τ' αρχηγού τα λόγια δεν ξεχνούσε,
θάχε σωθεί απ' το θάνατο κι' απ' τα σκοτάδια τ' Άδη.
Μα πάντα να! νικάει ο νους του Δία, κι' όχι αθρώπων, 688
που έτσι και τότες την καρδιά του φτέρωσε στα στήθια. 691

.

Τότε πιους πρώτους, Πάτροκλε, πιους ρήμαξες κατόπι,
όταν τα βρόχια πια οι θεοί σού στήσανε του χάρου;
Τον Άδραστο θανάτωσες και το Μεγάδη πρώτους,
το Έλασο το Βίστορα τον Έχεκλο τον Πέρμο, 695
κατόπι το Μελάνιππο το Μόλη τον Πυλάρτη·
όλους αφτούς, ενώφεβγαν αλαφιασμένοι οι άλλοι.

.

Ωστόσο ο Έχτορας βαστάει στο Ζερβοπόρτι τ' άτια 712
κι' εκεί λογάριαζε αν ξανά θα τρέξει στην αντάρα.
να πολεμήσει, ή το στρατό θα κλείσει μες στο κάστρο.
Κι' ενώ τ' ανάδεβε, να! εκεί προβάλλει ομπρός του ο Φοίβος, 715
μιασμένος μ' άντρα δυνατό, τον Άση τον ξεστήθια,
πούτανε θιός του, αφτάδερφος της σεβαστής Εκάβης,
και τ' αρχηγού του Δύμα γιος που στης Φρυγιάς τα μέρη
βασίλεβε, τριγύρω εκεί στου Σαγγαριού το ρέμα·
έτσι μιασμένος τότε ο γιος τούπε του Δία, ο Φοίβος 720

«Κρίμας τη φήμη σου, Έχτορα! Τι παραιτάς τη μάχη;
Τι να σου κάνω πούσαι εσύ πιο δυνατό κοντάρι!
αλλιώς, εφτύς θα σούδειχνα πώς παραιτούν πολέμους.
Μον έλα λάλα τ' άλογα κατά τον Πάτροκλο ίσια,
μήπως τον σφάξεις αν τυχόν σου δώκει νίκη ο Φοίβος.» 725
.
Έτσι είπε κι' έφυγε ο Θεός. Και τότε εκεί προστάζει
ο ξακουσμένος Έχτορας τον άφοβο Κεβριόνη
ξανά με τα γοργά άλογα στον κάμπο να γυρίσει.
.
Κι' ο Φοίβος πάει ως στων στρατών και χώνεται την πύκνα,
κι' άσκημη ρήχνει ταραχή στων Αχαιών τους λόχους,
μα δόξα δίνει κι' αφοβιά στον Έχτορα στους Τρώες, 730
κι' άξαφνα γύρισαν γραμμή τους Αχαιούς να φάνε, 552
μ' ομπρός ομπρός τον Έχτορα, το φοβερό λιοντάρι.
Αφτός καθ' άλλον άφινε οχτρό και δε βαρούσε, 731
κι' ίσια στον Πάτροκλο όρμησε. Κι' ο Πάτροκλος αντίκρυ
πήδηξε χάμου οχ τ' άλογα, και κράταε το κοντάρι
με το ζερβύ, κι' αδράζοντας με το δεξύ μια πέτρα,
χοντρή κοτρώνα που όλη του του γιόμισε τη χούφτα, 735
ρήχνει μ' ορμή, τι δα καιρό δεν άφισε ν' αγιάσουν·
μήδ' είταν άστοχη η ρηξά, τι τον Κεβριόνη, νόθο
γιο του Πριάμου, κι' αμαξά του φημισμένου Εχτόρου,
τον ήβρε εκεί στα κούτελο ενώ τα γκέμια βάσταε.
Κι' έσπασε η πέτρα και τα διο τα φρύδια, μηδ' αμπόδιο 740
στάθη το κόκκαλο, κι' αφτού τα μάτια ομπρός στα πόδια
τούπεσαν χάμου στα πηλά, κι' αφτός βουτά απ' τ' αμάξι
σα σφουγγαράς, κι οχ το σκαρί τού μίσεψε η ψυχή του.
.
Και τούπες τότες, Πάτροκλε λεβέντη, περγελώντας
«Ωχ ωχ, ο σκύλος τι αλαφρύς! βουτιές που σου τις παίρνει. 745
Μα αν γίνει αφτός θαλασσινός, τι λόγος, ένα πλήθος
θα θρέψει, απ' τα καΐκι του πηδώντας και στον πάτο
σφουγγάρια ψάχνοντας να βρει, κιας είναι οργιές το βάθος,
σαν που στον κάμπο να! άφοβα πηδά απ' τ' αμάξι τώρα.
Έχουν λοιπόν στο κάστρο τους κι' οι Τρώες μπεχλιβάνια.» 750
.

Είπε, κι' αμέσως χύθηκε να γδύσει τον Κεβριόνη·
θεριό 'ταν λες που χύνεται βουστάσι να ρημάξει,
μα απ' αφοβιά του χάνεται τι το βαρούν στα στήθια·
σαν έτσι, Πάτροκλε, όρμησες με λύσσα στον Κεβριόνη.
Μα κι' απ' αντίκρυ ο Έχτορας πηδά οχ τ' αμάξι χάμου, 755
και τότε αρχίζουν πόλεμο για τον Κεβριόνη οι διο τους,
σα λέοντες που έτσι κι' οι διο λεβέντες, πεινασμένοι,
σκίζουνται σε βουνού κορφή για σκοτωμένο αλάφι·
έτσι για τον Κεβριόνη οι διο της μάχης κατεχάροι,
ο Πάτροκλος κι' ο Έχτορας, τ' ατρόμητα λιοντάρια, 760
διψούσαν μ' άσπλαχνο χαλκό να πετσοκοπηθούνε.
.
Κι' ο Έχτορας μιας κι' έπιασε τ' αδερφικό κεφάλι,
δεν τ' άφινε· κι' ο Πάτροκλος αντίκρυ απ' το ποδάρι
τραβούσε, κι' έστησαν σφαγή οι άλλοι πεισματάρα.
Πώς σ' όρους διάσκελο ο βοριάς κι' ο νότος πολεμούνε 765
πιος πιο πολύ τα σύμπυκνα να σείσει δεντροκόρμια,
οξές και φράξα κι' ακρανιές με σύμπυκνα τα φύλλα,
που δυνατόλαλα χτυπούν τ' απλόβεργα κλαριά τους
τόνα με τ' άλλο, κι' η λογγιά σα σπάζουν σαλαγίζει·
έτσι όρμησαν κι' οι διο στρατοί να χτυπηθούν με λύσσα 770
και σφάζουνταν, μηδ' είχε πια φεβγιό κανείς στο νου του.
Κι' είχαν τριγύρω στο νεκρό πολλά μπηχτεί κοντάρια,
πολλές σαΐτες φτερωτές δοξαροτιναγμένες,
και τις ασπίδες έκροσγαν πολλά χοντρά κοτρώνια,
σαν πολεμούσαν κύκλω του. Κι' ο ξακουστός Κεβριόνης 775
κοίτουνταν μες στον κουρνιαχνό μακρύς εδώ κι' ως πέρα
με δίχως πια μιαλό και νου για αμαξοσύνες κι' άτια.
.
Κι' ως τότε ο Ήλιος π' άγγιζε τα μεσουράνια απάνου,
έβρισκαν κι' απ' τους διο οι ρηξές κι' ισόπεφτε τ' ασκέρι·
μα όταν το πίσω πήρε πια στρατί για να ξεζέψει,
τότες πια τέλος άγραφα νικήσανε οι Αργίτες 780
κι' έσυραν όξω το νεκρό απ' τις ρηξές, και πήγαν
πέρα μακριά και τ' άρματα του βγάλανε οχ τους ώμους.
.
Όρμησε πάλι ο Πάτροκλος να πετσοκόψει Τρώες.

Τρεις τότε χύθηκε φορές σα θνητοφάγος Άρης
φριχτά αλυχτώντας, και τις τρεις εννιά 'σφαξε ανομάτους· 785
μα κι' όταν τέταρτη όρμησε σαν το στοιχιό με τ' όπλο,
τότε αχ! η ώρα, Πάτροκλε, σου σήμανε η στερνή σου!
Τι ομπρός του βγήκε σκιαχτερός ο Φοίβος μες στη μάχη
δίχως στον τόσο αναβρασμό πως πλάκωνε να νιώσει.
Τι σκεπασμένος με πηχτή θολούρα τον ζυγώνει... 790
και στέκει πίσω... του χτυπάει ώμους πλατιούς και ράχη
μ' έτσι τη χούφτα ορθάνοιχτη που τούστριψαν τα μάτια. 792
Στάθηκε τότε ολόξαφνος, κι' εφτύς καθώς τον είδε 806
τρέχει ένας Δάρδανος κι' εκεί του στέλνει το κοντάρι
από κοντά στη ράχη του, κατάμεσα των ώμων,
του Πάνθου ο νιος ο Έφορβος που κάθε νιο νικούσε
με το κοντάρι τ' άλογα τα φτερωτά ποδάρια·
που κι' άντρες τότε ως είκοσι είχε απ' τ' αμάξια ρήξει 810
κιάς πρωτοβγήκε μ' αμαξά πώς πολεμούν να μάθει.
Μα πιος, λεβέντη Πάτροκλε, σούμπηξε τ' όπλο πρώτος·
δε σ' έσφαξε όμως, μον ξανά τ' άρπαξε εφτύς τρεχάτος
κι' έφυγε πίσω ως στο σωρό χωρίς να σε προσμείνει. 814
.
Βλαμένος τότε ο Πάτροκλος απ' του θεού το χτύπο 816
κι' απ' την πληγή του, γύριζε — για να σωθεί οχ το χάρο —
κατά των φίλων τους σωρούς· μα ο Έχτορας τον είδε
πως κώλωνε, από κοφτερό κοντάρι τρυπημένος,
κι' όξω πετιέται απ' τις σειρές των Τρώων, και κοντά του 820
χοιμάει και χώνει χαλκό στου ψυχικού τη ρίζα
και πέρα ως πέρα τον τρυπάει. Έπεσε τότε αχώντας,
και πλήγωσε βαθιά βαθιά κάθε Αχαιού τα σπλάχνα.
Πώς λέοντας μαχονικάει κάπρι στεριοδοντάτο —
σαν πολεμούν περήφανα σ' ολόρθο κορφοβούνι
για μια πηγούλα, τι διψούν και θεν κι' οι διο να πιούνε — 825
και το σπαράζει, ενώ φυσάει και μάχεται ως στο τέλος·
έτσι με τ' όπλο από κοντά και το Δαρδανοφάγο
γιο του Μενοίτη ο Έχτορας έστρωσε εκεί στο χώμα.
.
Έσκουξε τότε ο Έχτορας περήφανα και τούπε
«Δεν είσαι εσύ που μ' όλπιζες πως τάχα θα ρημάξεις 830

την ξακουστή πατρίδα μου και πως στης Φτιας τα μέρη
σκλάβες θα πας τα τέρια μας με τα γοργά σου πλοία;
Μουρλέ, μα ομπρός τους τ' άφταστο του Έχτορα ζεβγάρι
στη μάχη πάει με δρασκελιές, κ' είμαι κι' εγώ το πρώτο
κοντάρι αδείλιαστου στρατού που θαν τις σώσω θέλω 835
απ' τη σκλαβιά. Μα εσένα εδώ αγιούπες θα σε φάνε.
Ά δόλιε, πούταν και βοηθός δε σούρθε ο Αχιλέας;
Το παλικάρι! πούμεινε στο πλοίο, μα να στείλει
ήξερε εσένα μια χαρά, παχιά μιλώντας λόγια
'Λεβέντη... Πάτροκλε... αλογά... πριν μη γυρίσεις πόδα
κατά τα πλοία οχ τη σφαγή πριν σκίσεις τα τσαπράζα 840
στου Έχτορα τ' αντροφονιά τα ματωμένα στήθια.'
Έτσι θα σούπε, κι' άμιαλε, τον άκουσε ο μιαλός σου.»
.
Τότ' είπες, Πάτροκλε αλογά, με την ψυχή στο στόμα
«Τώρα καμάρωνε, Έχτορα, όσο μπορείς, τι ο Δίας
νίκη κι' ο Φοίβος σούδωκαν που μ' έσφαξαν εμένα· 845
τι σαν κι' εσένα κι' είκοσι να θε μου βγουν, εδώ όλοι 847
θάτρωγαν χώμα, απ' το γερό χαλκό μου καρφωμένοι.
Ναί, εμένα η έρμα η Μοίρα μου με σκότωσε κι' ο Φοίβος
κι' από θνητούς ο Έφορβος· ύστερα εσύ ήρθες, τρίτος. 850
Μα άκου, ένα λόγο θα σου πω και να μου τον θυμάσαι.
Καιρό κι' εσύ δε θα χαρείς — και ξέρε το — τι σ' έχει
από κοντά πια η Μοίρα σου κι' ο θνητοφάγος Χάρος,
π' από το χέρι είναι να πας του ξακουστού Αχιλέα.»
.
Είπε, και μάβρο σύγνεφο τον σκέπασε θανάτου, 855
και πέταξε οχ τα στήθια του να πάει η ψυχή στον Άδη,
κι' έκλαιε το μάβρο της γραφτό π' άφηκε αντριά και νιότη.
.
Μα και νεκρό έτσι ο Έχτορας του φώναξε και τούπε
«Πάτροκλε, τι μαντολογάς και τι μου ψέλνεις χάρους;
Πιος σ' τόπε αν δε θα πάει κι' ο γιος της Χρυσομάλλως Θέτης 860
στον τάφο πριν, από σκληρό χαλκό μου τρυπημένος;»
.
Έτσι είπε, και πατώντας τον τραβάει το χάλκινο όπλο
οχ την πληγή, κι' ανάσκελα τον σπρώχνει απ' το κοντάρι.

Κι' εφτύς το πήρε κι' έτρεξε κατά τον Αφτομέδο,
αμαξολάτη ισόθεο του φτερωτού Αχιλέα, 865
τι του διψούσε τη ζωή. Μα αφτόν μακριά απ' τη μάχη
τον έβγαζαν τ' αθάνατα γοργόποδα άλογά του,
δώρα λαμπρά πούχαν θεοί δοσμένα στον
Πηλέα.
.
.
.
Ρ
.
.
.
Κι' ένιωσε εφτύς τ' Ατρέα ο γιος, ο μαχητής Μενέλας,
το πώς σκοτώθη ο Πάτροκλος στον πόλεμο απ' τους Τρώες.
Και μέσα ορμά απ' τους μπροστινούς χαλκόπλιστος, και στέκει
σιμά του, θάλεγες ομπρός λαφίνα σε ζαρκάδι
χαϊδέφτρα πρωτοβύζαχτη, πριν άγνωρη από γέννα· 5
έτσι σιμά του στάθηκε ο καστανός Μενέλας
κρατώντας στο νεκρό μπροστά ασπίδα και κοντάρι,
μ' απόφαση όπιος αντικρύ του βγει ναν τον σπαράξει.
.
Όμως αδιάφορος κι' ο γιος δεν έμεινε του Πάνθου
άμα ο λεβέντης Πάτροκλος σκοτώθηκε, μον πήγε 10
κοντά του εκεί και στάθηκε και του Μενέλα τούπε
«Θεόσπαρτε τ' Ατρέα γιε, Μενέλα πολεμάρχη,
πίσω! Τα λάφυρα άσ' τα αφτού και το νεκρό παραίτα,
γιατί απ' τους ξακουστούς βοηθούς ή Τρώες πριν κανείς μου
με τ' όπλο δεν τον κάρφωσε μες στης σφαγής τ' ανάστα. 15
Έτσι άφισε να δοξαστώ μες στο στρατό των Τρώων,
μη σε βαρέσω και ξινή σου βγει η παλικαριά σου.»
.
Τότες βαριά αγανάχτησε κι' απάντησε ο Μενέλας
«Δία πατέρα, ω τι κακό η ξυπασιά κι' η παίνια!
Του λιονταριού, της πάρδαλης δεν είναι τόση η τόλμη, 20
δεν έχει τόση ο ξεσκιστής αγριόχοιρος που μέσα
στα στήθια η γίγισσα καρδιά του βράζει απ' αντριοσύνη,

όση έχουνε περφάνια οι γιοι του Πάνθου οι φαντασμένοι.
Μα λέω, κι' ο Απερήνορας δε χάρηκε ο λεβέντης
τη νιότη, όταν μ' αψήφισε και πρόβαλε αντικρύ μου, 25
κι' είπε πως είμαι τάχα εγώ το πιο αχαμνό κοντάρι
των Αχαιών· όμως θαρρώ δε θα καλοκαρδίσει
γυναίκα, και γονιούς ξανά γυρνώντας στο χωριό του.
Όπως θα ξεκοιλιάσω εδώ κι' εσένα, ορέ, σ' το τάζω,
αν μου φορτώνεσαι. Μα εγώ στο λέω για το καλό σου. 30
χάιντε πια τώρα μη ζητάς μαζί μου εδώ πολέμους,
μην πάθεις... πάντα ο φρόνιμος πριν πάθει λογαριάζει.»
.
Είπε, μα δεν τον έπεισε, παρά τ' αντείπε πάλι
«Τώρα εδώ πια, τ' Ατρέα γιε, βαριά θα μου πλερώσεις
τον αδερφό που μούσφαξες — και καμαρώνεις κιόλας — 35
και μες στο νιο νοικοκυριό τού χήρεψες το τέρι,
κι' έκανες πίκρες να ποθούν και κλάματα οι γονιοί του.
Ίσως των έρμων μια σταλιά το δάκρυ τους στεγνώσει,
αν την αρματωσά σου εγώ και το κεφάλι πάρω
και τ' απιθώσω σπίτι μας στα χέρια των γονιών του. 40
Μα αφτή η δουλιά αδοκίμαστη καιρό δε θα τραβήξει
είτε απολέμιστη... ότι βγει, καν θάνατος καν νίκη.»
.
Είπε, κι' ευτύς μια κονταριά τού σφίγγει στην ασπίδα,
μα δεν την έσκισε ο χαλκός, μον μες στη στέρια ασπίδα
στράβωσε η μύτη. Χοίμηξε κατόπι ο γιος τ' Ατρέα 45
με το κοντάρι, κάνοντας παράκληση του Δία,
κι' εκεί που πίσω κώλωνε να φύγει, του το μπήγει
στου λαρυγγιού τα θέμελα, και σπρώχνει όσο μπορούσε
με τη βαριά χερούκλα του, τόσο π' αντίκρυ βγήκε
τ' όπλου ο χαλκός διαβαίνοντας τον τροφαντό λαιμό του·
κι' έπεσε αχώντας, βούηξαν και τ' άρματα από πάνου. 50
Πώς νιο φυντάνι θρέφει ελιάς ο χωριανός σε θέση 53
ακρότοπη — όπου γάργαρα νερά απ' τη γη αναβρύζουν —
πανώριο δροσοστόλιστο, κι' αγέρια το χαϊδέβουν 55
κάθε λογής, και με πυκνά λουλούδια χρυσανθίζει,
μα άξαφνα σφίγγει ο άνεμος, κι' ορμώντας τ' αγριοκαίρι
όξω απ' τη γούβα το πετάει και χάμου το πλαγιάζει·

παρόμια το λεβέντη γιο του Πάνθου κι' ο Μενέλας
ξάπλωσε χάμου κι' έπειτα ζητούσε ναν τον γδύσει. 60
Πώς με το θάρρος των νυχιών βουνόθρεφτο λιοντάρι
γελάδα αρπάει την πιο όμορφη από σωρό που βόσκει,
και με τα δόντια τα σκληρά κρατώντας την της σπάζει
το σβέρκο πρώτα, κι' έπειτα τη σκίζει και της χάφτει
αίμας και σπλάχνα, κι' όλοι τους — και σκύλοι και τσοπάνοι — 65
γύρω απ' αλάργα σκούζουνε φωνάζουν, μα δε θέλουν
ναν του ρηχτούνε, τι χλωμός όλους τους κόβει φόβος·
έτσι απ' τους Τρώες κανενός μέσα η καρδιά στα στήθια
δεν τόλμαε να προβάλει ομπρός στο μαχητή Μενέλα.
.
Τότε ήθε πάρει μια χαρά απ' το νεκρό τα πλούσια 70
τ' άρματα, μα του ζούλεψε τη δόξα αφτή ο Απόλλος,
που σαν τον Μέντη έτσι μιαστός, τον άρχο των Κιρκόνων,
τούστειλε ομπρός τον Έχτορα, σαν Άρη γοργομάχο.
Τι πήγε και τον φώναξε και τούπε αφτά τα λόγια
«Έχτορα, τρέχεις τώρα εσύ και κυνηγάς του κάκου 75
τ' άλογα τ' Αχιλέα εδώ· μα αφτά ναν τα δαμάσει
θνητός και ζέψει σα βαρύ, αίμα αν δε φτύσει πρώτα,
άλλος παρά τον Αχιλιά π' αθάνατη έχει μάννα·
μα σύγκαιρα τ' Ατρέα ο γιος, ο μαχητής Μενέλας,
στητός μπροστά στον Πάτροκλο μάς κάρφωσε έναν πρώτο 80
παλικαρά, τον Έφορβο, και τη ζωή του πήρε.»
.
Είπε ο θεός, και γύρισε ξανά στ' αντροπελέκι.
.
Μάτωσε τότες η καρδιά του Έχτορα απ' τη λύπη,
κι' εφτύς γυρνάει τη συμπλοκή να δει, και βλέπει πέρα
τον έναν π' άρπαε τ' άρματα, τον άλλον πούταν χάμου 85
στρωμένος κι' αίμας έτρεχε οχ τη βαθιά πληγή του·
τότες περνάει χαλκόπλιστος των μπροστινών τούς λόχους
φριχτά αλυχτώντα, ανέμποδος φωτιά σα φουντωμένη.
.
Μά 'χε το νου του κι' άκουσε τ' αλύχτημα ο Μενέλας,
κι' έτσι είπε αναστενάζοντας μες στη γερή καρδιά του 90
«Ωχού, αν την πλούσια αρματωσά αφίσω, κι' αν το βλάμη

πούχασε εδώ τη νιότη του για να τιμήσει εμένα,
μήπως ρεζιλεφτώ αν κανείς με δει τυχόν δικός μας·
μα αν πάλε Τρώες κι' Έχτορα σταθώ και πολεμήσω
μονάχος, μήπως όλοι τους με ζώσουν πούναι τόσοι, 95
γιατί όλο δες! ο Έχτορας μου φέρνει το κοπάδι.
Μα τι τα θέλει κι' όλα αφτά μου τ' αναδέβει ο νους μου;
Με δίχως τύχη αν πολεμάς θεοπροστάτεφτο άντρα,
μεγάλο δεν αργεί κακό να βγει σου στο κεφάλι.
Έτσι πιος θάβρει φταίξιμο αν δει πως τάχα ομπρός του 100
τραβιούμαι, αφού στον πόλεμο θεός τον διαφεντέβει;
Μα ας είταν κάπου νάβρισκα τον αντριωμένο μου Αία!
Τότες γυρνώντας πάλε οι διο ξαναρχινούμε μάχη
κιάς έχουμε καταδρομή, κι' έτσι ίσως ενωμένοι
σώσουμε καν το λείψανο για το γοργό Αχιλέα
απ' τους οχτρούς· τώρα άλλη πια παρηγοριά δεν έχει.» 105
.
Μα εκεί π' αφτά τ' ανάδεβε μες στης καρδιάς τα βαθιά,
να! οι λόχοι φτάνουν των οχτρών κι' ο Έχτορας π' οδήγαε.
Τότες αφίνει το νεκρό, και γύρναε στους δικούς του
τηρώντας πίσω, θάλεγες λιοντάρι σαγωνάτο,
π' από βουστάσι με φωνές το διώχνουν και με φράξα 110
χωριάτες και μαντρόσκυλα, και του θεριού στα στήθια
βράζει η καρδιά του κι' άθελα οχ το μαντρί αλαργέβει·
έτσι οχ τον Πάτροκλο έφεβγε κι' ο καστανός Μενέλας.
Και στο στρατό σαν έφτασε, γυρίζει ομπρός και στέκει,
κι' ολούθες τήραζε να δει το γίγα αν θάβρισκε Αία. 115
.
Και να σε λίγο τον θωράει ζερβά ζερβά της μάχης
που γιάρδιωνε έλεγε έσκουζε στους άντρες να βαρούνε,
και πάει κοντά του στέκεται και του μιλάει διο λόγια 119
«Αία μου, ομπρός! Τον Πάτροκλο μας σκότωσαν! Ω αδρέφι, 120
μη στέκεις παρά ας τρέξουμε, κι' έτσι ίσως ενωμένοι
σώσουμε καν το λείψανο για το γοργό Αχιλέα
απ' τους οχτρούς· τώρα άλλη πια παρηγοριά δεν έχει.»
.
Είπε, κι' ανάβει την καρδιά του πολεμόχαρου Αία, 123
που μέσα ορμά απ' τους μπροστινούς, κι' αντάμα του ο Μενέλας.

.
Και τότε εκεί τον Πάτροκλο ο Έχτορας στον κάμπο 125
τον έσερνε, αφού τούβγαλε τα θαμπερά άρματά του,
για ναν του κόψει με χαλκό την κεφαλή απ' τους ώμους
και ρήξει το κορμί στης Τριάς τους σκύλους ντροπιασμένο.
Μα να! πλακώνει με τρανή σαν πύργο ασπίδα ο Αίας,
κι' ο Έχτορας κωλώνει εφτύς ως στο σωρό των Τρώων. 129
Τότες σκεπάζει το νεκρό με την πλατιά του ασπίδα 132
και στέκει ο Αίας μ' ανοιχτά τα γιγαντένια σκέλια,
σα λιονταρού που, ενώ περνά το δάσος με μικρά της,
άξαφνα βρίσκει παγανιά στο δρόμο της, και στέκει 135
στα κουταβάκια ομπρός αντριά γιομάτη, κι' όλο κάτου
τραβάει το φρυδοτόμαρο σκεπάζοντας τα μάτια·
έτσι κι' ο Αίας στάθηκε μπροστά στο σκοτωμένο. 137
.
Και τότε απ' την πολύδακρη ο Έχτορας τη μάχη 192
στάθηκε πέρα, κι' άλλαζε τα πλουμιστά άρματά του.
Και τη δική του αρματωσά στους ασπιστάδες Τρώες
τη δίνει μέσα ναν του παν στο στεριωμένο κάστρο,
κι' έβαζε αφτός τ' αθάνατα τα όπλα τ' Αχιλέα 195
που ουράνιοι στον Πηλιά θεοί τα χάρισαν, κι' εκείνος
τάδωκε πάλι γέρος πια του λατρεμένου γιου του. 196
.
Και σαν τον είδε από ψηλά ο συγνεφιάστης Δίας 198
πως τ' άρματα τότε έβαζε του θεϊκού Αχιλέα,
μες στην καρδιά του λάλησε κουνώντας το κεφάλι 200
«Α δόλιε, μηδέ καν σου πάει στο χάρο ο νους, που σ' έχει
από κοντά, παρά άλιωτη αρματωσά μού βάζεις
παλικαριού κοσμάκουστου που τόνε τρέμουν κι' άλλοι·
που βλάμη τού θανάτωσες λεβέντη κι' αντριωμένο
και την αρματωσά άπρεπα από κεφάλι κι' ώμους 205
του πήρες. Νίκη όμως τρανή θα σου χαρίσω τώρα,
αφού δεν έχει οχ τη σφαγή πίσω να πας, και μέσα
να πάρει και να σου νιαστεί τα όπλα η Αντρομάχη.»
.
Είπε, και το μαβρόσγουρο κουνάει κεφάλι ο Δίας.
.

Και τέριαξε η αρματωσά στου Έχτορα το σώμα, 210
κι' Άρης φονιάς καταλυτής του μπήκε, και τα μέλη
γιόμισαν δύναμη αντοχιά. Και στων βοηθών το μέρος
τρέχει με φοβερές φωνές, κι' οπλολαμποκοπώντας
τους φάνη σαν Αχιλέας να πλάκωνε αντριωμένος.
Και σ' όλους πήγε και φωτιά τους έβαλε, έναν έναν, 215
στο Μέδο και Θερσίλοχο, στο Μέστλη και στο Γλάφκο,
στον Ιπποθό, Δεισήνορα, κι' Αστεροπιό, και Φόρκη,
στο Χρόμιο τον παλικαρά, στον Έννομο το μάντη.
.
Σε δάφτους πήγε κι' έκραξε ναν τους φιλοτιμήσει
«Ακούστε, γείτονες βοηθοί που μούρθατε κοπάδια, 220
εγώ λαό δε γύρεβα, μήδε έθνος μούχε λείψει,
κι' εδώ όλους απ' τους τόπους σας σας μάζεψα έναν έναν,
Μον για να σώστε πρόθυμοι των Τρώων τις γυναίκες
και τα παιδιά τ' ανήλικα απ' των οχτρών τα νύχια.
Τέτια μ' ολπίδα σε θροφές και φόρους νύχτα μέρα 225
λιώνω τους Τρώες μου, κι' εσάς κάθε όρεξή σας κάνω.
Έτσι ο καθείς κατάστηθα ορμώντας θέλει ας πέσει
θέλει ας σωθεί· γιατί είναι αφτό της μάχης το παιχνίδι.
Κι' όπιος, παιδιά, κι' έτσι νεκρό τον Πάτροκλο όπως είναι
σύρει οχ τα χέρια των οχτρών και του κωλώσει ο Αίας, 230
του δίνω τα μισά άρματα να πάρει, εγώ κρατώντας
τ' άλλα μισά· κι' η δόξα του όση η δική μου θάναι.»
.
Είπε, κι' εκείνοι χύθηκαν σα δρόλαπας όλοι ίσα
μ' όρθια κοντάρια, κι' η καρδιά μια αποθυμιά τούς είχε,
ν' αρπάξουνε ως στο μέρος τους τον Πάτροκλο απ' τον Αία... 235
λωλοί! τι απάνου του έσκάψε πολλών εκεί το λάκκο.
.
Στερνά όμως είπε του άσκιαχτου Μενέλα τότε ο Αίας
«Αδρέφι, θεογέννητε Μενέλα, δεν τ' ολπίζω
κι' εμείς πως πια οχ τον πόλεμο τώρα θα πάμε πίσω.
Ναί, τώρα πια τον Πάτροκλο δε συλλογιέμαι τόσο 240
π' όρνια και σκύλους γλήγορα στο κάστρο θα χορτάσει,
όσο για το κεφάλι μου και το δικό σου τρέμω
μην πάθουν, τι όλα σκέπασε πολέμου αντάρα γύρω,

και χάσκει ρούφουλας θαρρείς ο Έχτορας μπροστά μας.
Μα φώναξε, κι' ίσως κανείς ακούσει πολεμάρχης.» 245
.
Είπε, και πρόθυμα άκουσε ο μαχητής Μενέλας,
κι' έκραξε κι' η γερή φωνή ακούστη απ' άκρη ως άκρη
«Αδρέφια, πρώτοι οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
π' απ' τα κοινά μας θρέφεστε στου βασιλιά Αγαμέμνου
και στου Μενέλα, κι' ο καθείς με την εφκή του Δία 250
τιμή και δόξα χαίρεται και το λαό του ορίζει·
χώρια εδώ μούναι δύσκολο κάθε άντρα να ξανοίξω
μέσα στο πλήθος — τι η φωτιά τόσο λυσσάει της μάχης —
μα ας τρέξει μόνος του ο καθείς, και μην καταδεχτείτε
να γίνει ο Πάτροκλος σκυλιών στο κάστρο πανηγύρι.» 255
.
Είπε, και του Οϊλιά ο γοργός αμέσως άκουσε Αίας,
κι' έφτασε πρώτος, τη σφαγή διαβαίνοντας τρεχάτος.
Κατόπι πήγε ο Δομενιάς, και πήγε ο σύντροφός του
Μηριόνης, ισοδύναμος του θνητοφάγου τ' Άρη. 259
.
Κι' οι Τρώες όλοι ορμούν μαζί, κι' ο Έχτορας οδήγαε. 262
Πώς σπάει σε κάβο ορθόβραχο το κύμα, και βουήζει 264
γύρω κάθε άκρη ενώ ο αφρός πηδάει στις πέτρες όξω, 265
με τέτοια πλάκωναν βουή. Μα κι' αντικρύ οι Αργίτες
όλοι τους μια μ' απόφαση μπροστά στο σκοτωμένο
είταν στημένοι ολόφραχτοι με τα χαλκένια ασπίδια. 268
.
Και πρώτοι οι Τρώες άμπωξαν τους άκουρους Αργίτες 274
π' αφίσαν το νεκρό εκειπά και πόδισαν, μα οι Τρώες 275
κανέναν τους δε σκότωσαν κιας είχαν τόσο πάθος,
παρά τραβούσαν το νεκρό. Μα λίγο κι' οι Αργίτες
είταν μακριά να σέρνουνται, τι πίσω εφτύς τους πήγε
ο Αίας, πρώτος σ' ομορφιά και πρώτος σε κοντάρι
μέσα στο στράτεμα όλο εξόν τον άφταστο Αχιλέα. 280
Τι σαν κάπρι λες χύθηκε τους μπροστινούς περνώντας
λογγόθρεφτο, που στα βουνά γυρνάει μέσα από δάσος
και σκύλους άκοπα σκορπάει και νιους παλικαράδες·
έτσι ο λεβέντης Αίας, γιος τ' αρχόντου Τελαμώνα,

χοιμάει και τους σωρούς σκορπάει σε μια στιγμή των Τρώων, 285
πούστεκαν στο νεκρό κοντά κι' όλοι είχαν έναν πόθο,
να δοξαστούν τραβώντας τον ως στο δικό τους κάστρο.
.
Έσερνε τότες το νεκρό μες στη σκυλήσα μάχη
οχ το ποδάρι ο Πόθος, γιος του Πελασγού του Λήθου,
δεμένο μ' ασπιδόλουρο κοντά στους αστραγάλους 290
γύρω στα νέβρα, τι ήθελε στον Έχτορα στους Τρώες
ζήλο να δείξει ... μα κακό του βγήκε στο κεφάλι,
που δεν τ' αμπόδισε κανείς κιας λαχταρούσαν τόσο.
Τι ο Αίας μέσα απ' το σωρό χοιμάει και τον σουγλίζει
από κοντά, τρυπώντας του το χαλκοστέριο κράνος, 294
κι' οχ την πληγή όξω πήδησαν κοντά στο σουληνάρι 297
ανάκατα αίμα και μιαλός. Έτσι έσβυσε η ζωή του,
κι' από τη χούφτα αφίνοντος να πέσει χάμου ο πόδας
στρώθηκε εκεί τ' απίστομα στον Πάτροκλο από πάνου, 300
μακριά απ' την πλούσια Λάρισσα, και να γεροκομήσει
γραφτό δεν τούταν τους γονιούς, μον τούκοψε τα νιάτα
ο Αίας, γίγας μαχητής, με το πικρό κοντάρι.
.
Τότες στον Αία ο Έχτορας τινάζει το κοντάρι,
που εκείνος τόδε απ' αντικρύ κι' απόφυγε το χτύπο 305
μόλις· μα του λιοντόκαρδου Βιφίτου γιο, το Σκέδη,
των Φωκιωτών τον πιο γερό, που πύργο 'χε στημένα
στο φημισμένο Πανοπιό, χωριών πολλών αφέντης,
αφτόν βαράει κατάμεσα της κλείδας, κι' ήβγε ως πέρα —
κάτου απ' τον ώμο προόριζα — τ' όπλου η χαλκένια μύτη. 310
Και πέφτοντας βροντάει, αχούν και τ' άρματα από πάνου.
.
Κι' ο Αίας πάλι ένα απ' τους γιους του Φαίνοπα, το Φόρκη —
που ομπρός στον Πόθο στάθηκε — μεσόκοιλα ακοντίζει,
και τούσπασε του τσαπραζού τη χούφτα, κι' ως στο βάθος
τούφαγε τ' άντερα ο χαλκός. Κι' ο Φόρκης μες στη σκόνη
έπεσε, κι' άδραξε τη γης σφιχτά στην αγκαλιά του. 315
.
Κωλώνει τότε ο Έχτορας κι' οι στρατηγοί των Τρώων,
και με τα ζήτω οι Δαναοί τον Πόθο και το Φόρκη

τραβάν και τις αρματωσές τούς λύνουν απ' τους ώμους.
.
Και τότε οι πολεμόχαροι Αργίτες μες στο κάστρο
τους Τρώες πίσω θάκλειναν τρομοπαραλυμένους, 320
και δοξασμένα — στου γραφτού το πείσμα — θα νικούσαν
με την αντριά και τόλμη τους, μα σύντομα ο Απόλλος
πύρωσε τον Αινεία εκεί, μιασμένος σαν τον κράχτη
Περίφα, του Φωνάκλα γιο, που σπίτι τους γερνούσε
κράχτης του γέρου του γονιού πιστός κι' αγαπημένος· 325
όμιος μ' αφτόν του μίλησε ο γιος του Δία Απόλλος
«Αινεία, πώς θα σώζατε τ' όρθιο καστρί αν η μοίρα
και κάπως δεν καλόθελε, σαν που πολλούς είδα άλλους
δίχως βοήθια θεϊκιά — με τόλμη αντριά και θάρρος
και μ' όσο αφτοί είχανε λαό — να σώζουν τα χωριά τους; 330
Μα εσάς πιο θέλει απ' των οχτρών τη νίκη σας ο Δίας,
μα να! δεν πολεμάτε εσείς, παρά δειλιάτε αιώνια.»
.
Είπε κι' εκείνος ένιωσε το Φοίβο σαν τον είδε
αγνάντια εκεί, και χούγιαξε στον Έχτορα με πάθος
«Έχτορα κι' οι λοιποί αρχηγοί των Τρώων και βοηθώνε, 335
ντροπής σας αν ως στο καστρί οι παινεμένοι Αργίτες
τώρα έτσι σβάρνα αν θα μας παν παράλυτους της δείλιας!
Μα τώρα ότι με ζύγωσε κάπιος θεός, και μούπε
το Δία, ολόπρωτο οριστή, πως μας συντρέχει πάντα·
έτσι όλοι ας τρέξουμε ίσα ομπρός, και δίχως πετσοκόπι 340
ας μην τον πάνε οι σκυλοχτροί τον Πάτροκλο ως στα πλοία.»
.
Είπε, και πρώτος χύνεται μπροστά μπροστά και στέκει
κι' όλοι γυρνάν και τους οχτρούς με θάρρος αντικρύζουν.
Κι' αφτός με το κοντάρι εφτύς το Λιόκριτο σκοτώνει,
τ' Αρίσβα γιο κι' αγαπητό του Λυκομήδη φίλο. 345
Και σαν τον είδε πούπεσε, πικράθη ο Λυκομήδης,
και τρέχει στέκει ολόκοντα και ρήχνει το λαμπρό όπλο,
και τ' όπλο του τον Απισά κάτου χτυπά απ' τη σκέπη
στο σκώτι, και τον προβοδάει, ένα άντρα πολεμάρχο,
που πέρα απ' τη χοντρόσβωλη την Παιονιά 'χε φτάσει 350
κι' είταν στερνά απ' τον Αστροπιό το πιο γερό κοντάρι.

.
Λυπήθη τότε ο Αστροπιός πεσμένο σαν τον είδε,
και τρέχει τους οχτρούς κι' αφτός με πάθος να χτυπήσει,
μα αργά το σκέφτηκε, γιατί παντού ασπιδοφραγμένοι
στέκανε γύρω στο νεκρό με πρόβαλτα κοντάρια. 355
.
Τι ο Αίας έτρεχε παντού, τους θάρρυνε τους μίλαε,
οχ το νεκρό τους σύσταινε κανείς μήτε ένα βήμα
να μην κωλώνει ή χώρια ομπρός να πολεμά απ' τους άλλους,
Μον γύρω να βαρούνε εκεί κατάκοντα στημένοι.
Έτσι έκραζε ο θεόρατος ο Αίας, κι' απ' το αίμα 360
μούσκεβε η γης το κόκκινο, και πέφτανε σφαγμένοι
γειτονικά άφοβοι βοηθοί και Τρώες, μα κι' Αργίτες
μαζί τους· τι δα απλήγωτα κι' αφτοί δεν πολεμούσαν. 363
.

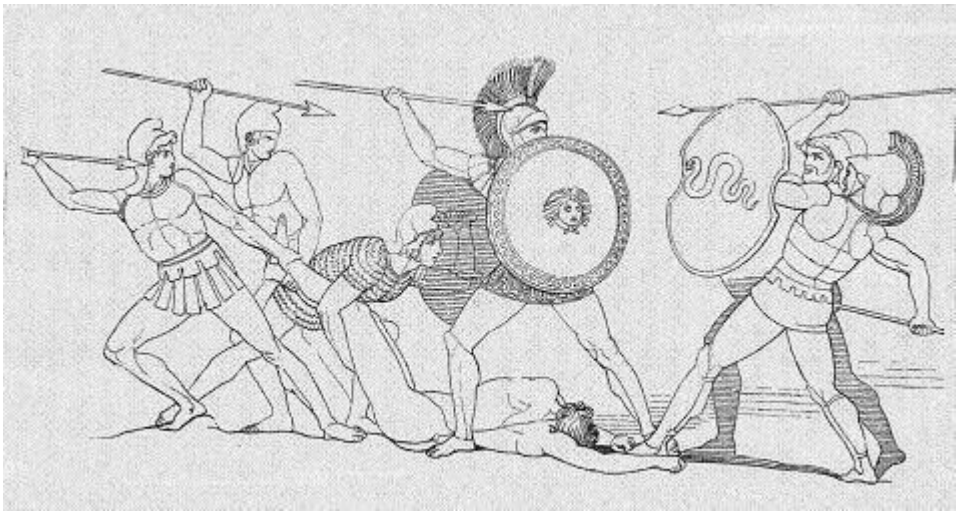

.
Έτσι άγρια ζάλη οληματρύς φουρτούνιαζε πολέμου 384
σκυλήσου. Κι' ίδρος κουρνιαχτός, δίχως στιγμής ανάσα, 385
τα μάτια κάθε μαχητή περέχαε και ρουθούνια
και χέρια πόδια γόνατα καθώς πετσοκοπιούνταν
γύρω όλοι εκεί στον παραγιό του ξακουστού Αχιλέα.
Κι' όπως σα δώσει ο μάστορης τάβρου τρανού τομάρι
σε νιους να χρίσουν μ' άλειμα και να τεντώσουν γύρω, 390
κι' οι νιοι το παίρνουν κι' ανοιχτοί κύκλω όλοι το τραβούνε
γερά, κι' η ύλη μπαίνοντας καλντίζει η δύναμή του,
κι' όλο παντού τεντώνεται καθώς τραβούνε τόσοι·
έτσι κι' οι διο τους το νεκρό τραβούσαν πέρα δώθες

μικρό σε κύκλο, κι' όλπιζαν κάθε στιγμή κι' οι διο τους 395
οι Τρώες ναν τον σύρουνε στο κάστρο, κι' οι Αργίτες
στα βαθουλά καράβια τους. Θεριά λες πολεμούσαν·
να θε τους δει θεά Αθηνά, να θε αντροσκιάχτης Άρης,
λόγο αχαμνό δε θάλεγαν, όσο κι' αν είχαν πάθος. 399
.
Έτσι πολέμαε, κι' έλεγε κάθε Αχαιός λεβέντης 414
«Ντροπής, αδρέφια, κι' ατιμιά να τραβηχτούμε πίσω! 415
Δεν έχει, σ' όλους μας εδώ μπροστά ας ανοίξει πρώτα
η μάβρη γης! Ναί, κάλια αφτό, κάλια ότι τύχει ας τύχει,
αν είναι αφτόν ν' αφίσουμε στους ασπιστάδες Τρώες
να μας τον σύρουν στο καστρί και να βουήξει ο κόσμος.»
.
Και πάλε αφτά κάθε έλεγε χαλκοπλισμένος Τρώας 420
«Αδρέφια, κι' αν μας γράφτηκε να πέσουμε όλοι αντάμα
κοντά σ' αφτόν τον ήρωα, κανείς μη φύγει βήμα!»
.
Έτσι έλεγαν, και πύρωνε την τόλμη ο ένας τ' άλλου
και δώσ' του χτύπους, κι' έφτανε ο σιδερένιος κρότος
ως στον χαλκόστρωτο ουρανό μέσα απ' τον άδιο αιθέρα. 425
.
Τέλος πια ο Αίας μίλησε στο γιο τ' Ατριά Μενέλα 651
«Τήρα, Μενέλα θεϊκέ, αν ζωντανά ίσως κάπου
δεις το λεβέντη Αντίλοχο, του γέρου γιο Νεστόρου,
και ξόρκισ' τον να τρέξει εφτύς στον Αχιλέα ως πέρα
και ναν του πει πως χάθηκε ο λατρεφτός του βλάμης.» 655
.
Είπε και πρόθυμα άκουσε ο καστανός Μενέλας,
και ξεκινάει να πάει, καθώς λιοντάρι αφίνει στάνη
σαν κουραστεί ερεθίζοντας σκυλιά και παλικάρια, 659
που όλη τη νύχτα ξάγρυπνοι φρουρούν αρματωμένοι, 660
και το λιοντάρι θέλοντας να φάει βοϊδήσο πάχος
χοιμάει, μα δίχως όφελος, τι από βαριές χερούκλες
όπλα πολλά του πέφτουνε και κούτσουρα αναμένα
στα μάτια ομπρός, που μ' όλη του την προθυμιά το σκιάζουν,
και πια αλαργέβει την αβγή με σπλάχνα πικραμένα·
έτσι έφεβγε απ' τον Πάτροκλο κι' ο θαρρετός Μενέλας 665

πολλά άθελα, γιατί έτρεμε μην τον αφίσουν όλοι
σκυλιών ξεσκλίδι, αν πανικός ακράτητος τους πιάσει.
.
Και ξόρκιζε τους Αίιδες, ξορκίζει το Μηριόνη
«Αίιδες και του Μέγη γιε, των Αχαιών αρχόντοι,
τώρα όλοι θυμηθείτε τες του δόλιου μας Πατρόκλου 670
τις χάρες. Πάντα 'να γλυκό να πει είχε σ' όλους λόγο
σα ζούσε... Αχ τώρα θάνατος τον πήρε κι' άγρια μοίρα.»
.
Έτσι τους είπε, κι' έφυγε ο καστανός Μενέλας
παντού τηρώντας, σαν αητός π' απ' του ουρανού τα όρνια
πολύ πιο διαπεραστικά το μάτι του ξανοίγει, 675
που κι' απ' τα ύψη ο γλήγορος λαγός δεν του ξεφέβγει
κρυμένος μες σε σύμπυκνα θυμάρια, μον βουτώντας
έτσι άψε σβύσε τον αρπάει και τη ζωή του κόβει·
έτσι κι' εσύ, τ' Ατρέα γιε, τ' αστραφτερά σου μάτια
κατά των λόχων τους σωρούς παντού τα γύρναες τότες, 680
αν το Αντίλοχο ίσως δεις στον κάμπο ζωντανόνε.
.
Και σε λιγάκι τον θωράει ζερβά ζερβά της μάχης
που γιάρδωνε έλεγε έσκουζε στους άντρες να βαρούνε,
και πήγε στάθηκε κοντά και τούπε αφτά τα λόγια
«Αντίλοχε, έλα γλήγορα, θεόσπαρτε, να μάθεις 685
πικρή είδηση που έτσι αχποτές ας μη μας είχε τύχει!
Τώρα το βλέπεις μόνος σου, το ξέρεις πως ο Δίας
εμάς μας βρέχει συφορές και πως νικούν οι Τρώες.
Κι' έπεσε πάει απ' όλους μας η πιο καλή μας σπάθα,
ο Πάτροκλος, και το στρατό γονάτισε ο χαμός του. 690
Μα τρέξε εσύ στα πλοία εφτύς και πες το τ' Αχιλέα,
μήπως προφτάσει το νεκρό και σώσει ως στα καράβια
γυμνό· τα όπλα βρίσκουνται στου Έχτορα τα χέρια.»
.
Είπε, κι' εκιός λες πάγωσε σαν άκουσε το λόγο.
Ώρα πολλή λογαλαλιά τον είχε, κι' η ανάσα 695
τού πιάστηκε, και γιόμισαν τα διο του μάτια δάκρια.
Μα κι' έτσι δεν αστόχησε τα λόγια του Μενέλα,
Μον τρέχει ομπρός, και τ' άρματα σ' ένα συντρόφι αφήκε,

στα Λαοδόκο, που κοντά του γύρναε τα γοργά άτια.
.
Έτσι, λεβέντη Αντίλοχε, στα δάκρια βουτημένο 700
μακριά οχ τη βράση και σφαγή σε πάγαιναν τα πόδια
να δώσεις στου Πηλιά το γιο τα θλιβερά μαντάτα.
.
Μα ο γιός τ' Ατρέα ως στο νεκρό γυρνάει τρεχάτος πίσω. 706
στέκει στους Αίιδες κοντά και λέει λαχταρισμένος
«Να, εκιόν εγώ τον έστειλα στ' ανάφρυδα καράβια,
μα αν θα προβάλει ο Αχιλιάς και τόσο δεν τ' ολπίζω
όση κι' αν τούχε μαχητά του Έχτορα και μίσος. 710
Τι πώς; Δε γίνεται άνοπλος να βγει να πολεμήσει.
Μα ας δούμε ελάτε μόνοι μας πιος τρόπος τώρα μένει
που το νεκρό να σώσουμε και πού κι' εμείς να βγούμε
απ' των οχτρών το ζώσιμο μ' ακέριο το πετσί μας.»
.
Τότες ο γιγαντένιος γιος τού λέει του Τελαμώνα 715
«Σωστά ναι λες, αδρέφι μου, κι' ελάτε γιάσου! μπάτε
γλήγορα κάτου απ' το νεκρό, εσύ με το Μηριόνη,
κι' έτσι από δω όξω πάρτε τον. Εμείς ακολουθώντας
βαρούμε οι διο τον Έχτορα και τους Δαρδάνους πίσω,
οι διο μας μ' ένα τ' όνομα και μια καρδιά, π' αντάμα 720
στέκοντας πάντα ατρόμητοι τον Άρη καρτεράμε.»
.
Είπε, κι' οι διο τους το νεκρό αγκαλιαστά από χάμου
τον σήκωσαν ψηλά ψηλά. Και σκούξανε όλοι οι Τρώες
σαν είδαν Αχαιούς μπροστά και σήκωναν το σώμα.
Κι' όρμησαν ίσα σα σωρός σκυλιά που πληγωμένο 725
καπρί να φτάσουν χύνουνται και λιώμα ναν το κάνουν· 727
έτσι όρμησαν κατόπι τους κοπαδιαστοί κι' οι Τρώες. 730
.
Μα εκείνοι με τον Πάτροκλο στους ώμους πήραν δρόμο 735
προς τα καράβια βιαστικά, τη μάχη παραιτώντας.
Πώς διο μουλάρια βάζοντας τα δυνατά τους σέρνουν 742
ή καραβόξυλο ή χοντρό οχ τα βουνά δοκάρι
σε μονοπάτι ανόμαλο, και λύνεται η καρδιά τους
ενώ τραβούν και βιάζουνται λαχανιστά δρωμένα· 745

σαν έτσι οι διο τους βιαστικά το σώμα κουβαλούσαν.
Και πίσωθε οι διο Αίιδες αμπόδιζαν τους Τρώες,
λες κάβος βραχοστήθωτος που σταματάει το κύμα 747
σαν αφροσπάει κι' ανόφελα λυσσάει ναν τον κλονίσει· 751
έτσι όλο πίσω οι Αίιδες βαρούσαν το γιουρούσι
των Τρώων, π' όλοι τους μαζί με πείσμα ακολουθούσαν,
μ' άρχους διο ομπρός ατρόμητους, τον Έχτορα κι' Αινεία.
.
.
.
Σ
.
.
.
Σαν έτσι αφτοί χτυπιόντουσαν, που λες φωτιά 'χε ανάψει.
Εκεί ο γοργός Αντίλοχος ως στ' Αχιλέα φτάνει
με τα μαντάτα, κι' ήβρε τον π' ομπρός στα τρεχαντήρια
στο νου ίσα ίσα αφτά 'βαζε που τούχαν τύχει κιόλας,
κι' έτσι έλεγε στενάζοντας μες στη γερή καρδιά του 5
«Ωχού, τι πάλι τσάκισαν ως στα καράβια τάχα
οι Δαναοί, και τρέχουνε στον κάμπο αλαφιασμένοι;
Λες οι θεοί πως τους κακούς να μούκαναν σκοπούς τους,
σαν που μου ξήγαε η μάννα μου και μούλεγε πως όσο
ακόμα ζω, ένας αρχηγός τρανός των Μυρμιδόνων 10
θ' αφίσει του ήλιου το φως από κοντάρι Τρώων;
Ωχού, ναι ο Πάτροκλος θαρρώ θα μούπεσε στη μάχη...
ο έρμος! μα δεν τούπα εγώ, σα σώσει απ' την κορώστρα
φωτιά τα πλοία, δίχως πια πολέμους να γυρίσει;»
.
Μα εκεί π' αφτά τ' ανάδεβε μες στης καρδιάς τα βάθια, 15
να! δάκρια χύνοντας θερμά του γέρου ο γιος Νεστόρου
προβάλλει ομπρός του κι' έφερνε τα θλιβερά μαντάτα
«Ωχού γιε τ' άρχοντα Πηλιά, ω τι είδηση θ' ακούσεις,
φαρμάκι, που έτσι ας είτανε ποτές να μη θε τύχει!
Έπεσε ο Πάτροκλος ... γυμνό να σώσουν πολεμάνε 20
το σώμα· τ' άρματα έμειναν στου Έχτορα τα χέρια.»
.

Είπε, κι' εκείνον καταχνιά σκεπάζει μάβρης νύχτας,
και στάχτη αρπάζει με τις διο τις χούφτες, και τη ρήχνει
στην κεφαλή ασκημίζοντας την όψη την πανώρια·
κι' η στάχτη γύρω κάθουνταν στ' αφρόφαντο του ρούχο. 25
Και στρώθηκε μακρύς πλατύς στις σκόνες ξαπλωμένος,
και σπούσε χάμου, ρήμαζε, την κόμη με τα χέρια.
Κι' οι σκλάβες, πούχαν πάρει οι διο αντάμα πολεμώντας,
ξεφώνισαν απ' τον καημό των σπλάχνων τους, κι' όξω όλες
τρέξανε αμέσως γύρω του χτυπώντας με τα χέρια 30
τ' αφράτα στήθια, κι' έπεφταν λιγόθυμες μια μια τους.
Θρήναε και του Νεστόρου ο γιος δακρολογώντας δίπλα,
κι' ενώ εκεινού η αντρόπλαστη βόγκαε καρδιά, τα χέρια
τού βάσταε, μπας και το λαιμό θερίσει με το λάζο.
.
Μούγκρισε τότες σα θεριό, κι' η μάννα του στα βάθια 35
πούμενε κάτου του γιαλού, στου γέρου της πατέρα,
τ' ακούει και σπάει στα κλάματα, και του γιαλού οι νεράιδες
μαζέβουνται όλες γύρω της, όσες βαθιά 'ναι κάτου, 38
και γιόμισε η πλατιά σπηλιά· κι' ενώ όλες τους τα στήθια 50
χτυπούσαν, τότε αρχίνησε τα μοιρολόγια η Θέτη
«Ακούστε με τη χλιβερή, νεράιδες μου αδερφούλες,
για να μου ξέρτε τι καημοί τα σπλάχνα μου σπαράζουν.
Γόϊ μου κι' αλί μου η δύστυχη πικραρχοντογεννήτρα,
που γιο αφού γέννησα λαμπρό βασταγερό, τον πρώτο 55
λεβέντη απ' όλους, κι' έρηξε λες ύψος σα φυντάνι,
σα δέντρο εγώ τον άντρωσα π' ανθίζει σε περβόλι,
κι' έτσι στην Τρια τον έστειλα να πολεμήσει Τρώες
μ' αρμάδα αναφρυδόπλωρη, μα πια δε θα γυρίσει
ξανά να τον δεχτώ η πικρή στο γονικό του πύργο. 60
Μα κι' όσο ζει και βλέπει ήλιου αχτίδα, πάλε ακόμα
πάθια τον δέρνουν και καμιά βοήθια εγώ δεν τούμαι.
Μα τώρα πάω ναν τόνε δω, ν' ακούσω απ' το παιδί μου
τι τον λυπάει ενώ κάθεται αλάργα από πολέμους.»
.
Είπε κι' αφίνει τη σπηλιά, κι' οι άλλες δακρυσμένες 65
μαζί της όλες πάγαιναν, και γύρω τους το κύμα
σπούσε. Κι' απέ σαν έφτασαν στης Τριάς τα φαρδοκάμπια,

βγαίνανε αράδα στην ξηρά, εκεί συρμένα ως όξω
πούταν πυκνά τα γλήγορα των Μυρμιδόνων πλοία
μ' άρχο τους του Πηλιά το γιο. Κι' αφτός ενώ βογγούσε, 70
να! άξαφνα ομπρός του πρόβαλε η σεβαστή του η μάννα,
και ξεφωνώντας έπιασε του γιου της το κεφάλι,
κι' άρχισε μ' αναφυλλητά ναν του μιλάει και τούπε
«Τι κλαις, παιδί μου, τι κακό σου πίκρανε τα σπλάχνα;
Πες το, μην τόχεις μυστικό. Να, σούγινε απ' το Δία
η χάρη έτσι απαράλλαχτα σαν που τα χέρια απάνου 75
σήκωσες πριν και δέουσουν, να στρυμωχτούν στα πλοία
μ' άσκημα χάλια οι Δαναοί και να σε κράζουν όλοι.»
.
Τότες βαθιά στενάζοντας τής είπε ο Αχιλέας
«Ναί, μάννα, αφτό ναι μούκανε τον πόθο ο γιος του Κρόνου,
μα :πια η χαρά μου αφού 'χασα το βλάμη της καρδιάς μου, 80
τον Πάτροκλο μου πούχα εγώ κάλια από κάθε αδέρφι,
σα φως μου· αφτός πάει χάθηκε, κι' ο Έχτορας τα όπλα
τού πήρε — αφού τον σκότωσε — πανώρια γιγαντένια,
θάμα μονάχα αν τάβλεπες, που ζηλεμένα δώρα
τάδωσαν του Πηλιά οι θεοί τη μέρα που σ' αθρώπου 85
τάδωσαν του Πηλιά οι θεοί τη μέρα που σ' αθρώπου
αφτού με τις αθάνατες της θάλασσας νεράιδες
και τέρι νάπαιρνε ο Πηλιάς απ' τις θνητές γυναίκες.
Μα να, για νάχεις την ψυχή πίκρες κι' εσύ γιομάτη
όταν το γιο σου στερηθείς, που πια δε θα γυρίσει
στη Φτιά ξανά ναν τον δεχτείς... τι μήτε εγώ δε θέλω 90
να ζω και μ' άντρες να γυρνάω, αν πρώτα εδώ στον κάμπο
δεν ξεψυχήσει ο Έχτορας απ' όπλο μου σφαγμένος
και του Πατρόκλου τη σφαγή και γύμνια αν δεν πλερώσει.»
.
Τότες η Θέτη η θέϊσσα του λέει δακροπνιγμένη
«Κοντά σημαίνει η ώρα σου, παιδί μου, αφτά που κραίνεις, 95
τι εφτύς στερνά απ' τον Έχτορα σε καρτεράει ο χάρος.»
.
Μα τότες του Πηλέα ο γιος της λέει βαρύ με πάθος
«Τώρα ας ψοφήσω! αφούτανε το βλάμη να μη σώσω
σα σφάζουνταν, μόνε έπεσε αλάργα απ' την πατρίδα,

κι' έβοσκα εγώ σα μ' έκραζε ζητώντας μου βοήθια. 100
Και τώρα τί; θα ξέρω εγώ τ' αδέρφια μου πως Τρώες 103
τα σφάζουν και θα κάθουμαι με χέρια σταβρωμένα,
της γης σαβούρα ανόφελη, στα πλοία εδώ κλεισμένος;
Εφτύς θα τρέξω ναν τον βρω, του δόλιου μου Πατρόκλου 114
το ρημαχτή τον Έχτορα, και καλώς νάρθει ο χάρος 115
σα θέλει ο Δίας κι' οι λοιποί θεοί να μου τον στείλουν!
Ας δω καν καμιά Τρώισσα, πριν σβύσω, ομορφοπούλα 122
απ' τ' απαλά της μάγουλα τα δάκρια να σφουγγίζει
διπλόχερα έτσι, αστέρεφτους με στεναγμούς και θρήνους.
Κι' όσο, μαννούλα, αν μ' αγαπάς, μη θέλεις απ' τη μάχη 126
να με κρατήσεις, γιατί εγώ δεν πείθουμαι, θα σύρω.»
.
Τότε η λεφκόποδη θεά του λέει διο λόγια, η Θέτη
«Ναί γιε μου, αφτά καλά τα λες· σωστό 'ναι τους συντρόφους,
που τυραγνιούνται, απ' το βαρύ χαμό να λεφτερώσεις.
Μα η όμορφή σου αρματωσά σε Τρώικα 'ναι χέρια, 130
χάλκινη αστραφτερή, κι' αφτή ο Έχτορας στους ώμους
καμαρωμένος τη φοράει... μα δε θα καμαρώσει
θαρρώ καιρό, τι από κοντά τον έχει τώρα ο χάρος.
Όμως κοντάρι ακόμα εσύ μην πιάσεις, πριν γυρίσω
κι' εδώ με δουν τα μάτια σου· τι μόλις φέξει ο ήλιος, 135
πρωΐ πρωΐ στον Έλυμπο θα σύρω να σου φέρω
αρματωσά απ' τον Ήφαιστο πανώρια δουλεμένη.»
.
Είπε κι' αφίνει η θέϊσσα τον ξακουσμένο γιο της,
και κάνει στις θαλασσινές γυρνώντας αδερφάδες
«Βουτήξτε εσείς μες στου γιαλού το φαρδοκόρφι τώρα 140
να δείτε το θαλασσινό γονιό μας στο πυργί του,
κι' όλα του γέρου πέστε τα. Τι εγώ θα τρέξω τώρα
στον Έλυμπο, στου ξακουστού πρωτοτεχνίτη Ηφαίστου,
αν θέλει ολόλαμπρα άρματα του γιου μου να χαρίσει.»
.

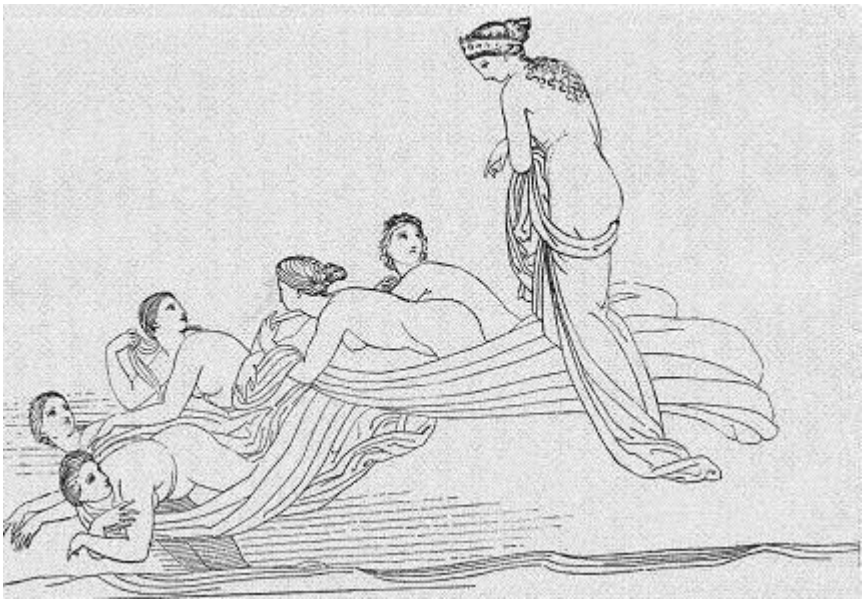

.

Έτσι είπε, κι' οι θεές βουτούν μέσα στο κύμα αμέσως. 145
Κι' αφτή ίσα προς τον Έλυμπο, η λεφκοπόδα η Θέτη,
πιλάλαε ξακουστά άρματα να φέρει του παιδιού της.

.

Μα ενόσω αφτή στον Έλυμπο την πάγαιναν τα πόδια,
αφτή την ώρα οι Δαναοί μ' αχό δαιμονισμένο
κυνηγητοί απ' τον Έχτορα τον αντροφάγο φτάνουν
τρεχάτοι ως στον Ελλήσποντο κι' ως στο καραβοστάσι. 150
Μηδ' ήθε σύρουν το νεκρό ως όξω οχ την αντάρα,
τι πάλι τους ξανάφτασαν πεζοί κι' αμαξωμένοι
κι' ο Έχτορας που θάχε λες αντριά άπιαστη σα φλόγα.
Αφτός τρεις πίσωθε φορές τον έπιασε απ' τα πόδια 155
ναν τον τραβήξει θέλοντας κι' έκραζε ομπρός! στους Τρώες
και τρεις φορές οι Αίιδες, ψημένοι μαχητάδες,
τόνε βαρούνε απ' το νεκρό. Μα αφτός γιομάτος θάρρος
πάντα πότε όρμαε στο σωρό, πότε έστεκε αλυχτώντας
τρομαχτικά, μα πίσω πια δε σάλεβε ούτε βήμα. 160
Κι' όπως λιοντάρι που ψοφάει της πείνας δε μπορούνε
βοσκοί λαγκαδοκοίμητοι από σφαχτό να διώξουν,
έτσι κι' οι Αίιδες, οι διο χαλκόφραχτοι ασπιστάδες,
τον Έχτορα απ' τον Πάτροκλο να σκιάξουν δε μπορούσαν.
Και θαν τον τράβαε μάλιστα με πάγκοσμή του δόξα, 165
μα η ανεμόποδη Ίριδα γοργή στον Αχιλέα
τρέχει μηνήτρα, και του λέει ν' αρματωθεί, τι η Ήρα

κρυφά απ' το Δία και λοιπούς την έστειλε αθανάτους.
.
Και πήγε στάθηκε κοντά και τούπε αφτά τα λόγια
«Σήκω, Αχιλέα, ολόπρωτο του κόσμου παλικάρι, 170
βόηθα για το νεκρό! Έστησαν πεισματωμένη μάχη
μπροστά στα πλοία οι διο στρατοί και σφάζουνται, ζητώντας
οι Δαναοί τον Πάτροκλο να σώσουν, κι' οι Δαρδάνοι
στ' ανεμοφύσητο καστρί λυσσάνε να τον σύρουν.
Κι' απ' όλους πρώτα ο Έχτορας ναν τον τραβήξει ως μέσα 175
τόβαλε πείσμα, τι έταξε απ' το λαιμό να κόψει
και σε παλούκια τ' όμορφο κεφάλι ναν του μπήξει.
Μα σήκω πια, μην κάθεσαι! Ντροπή η ψυχή σου ας νιώσει
μη θες σκυλιά τον Πάτροκλο στο κάστρο να χαρούνε.» 179
.
Τότε ο γοργός απάντησε γιος του Πηλέα κι' είπε 181
«Καλή Ίριδα, και πιος θεός να μου τα πεις σε στέλνει;»
.
Τότε η γοργόποδη Ίριδα τ' απάντησε και τούπε
«Η σεβαστή Ήρα μ' έστειλε, του Δία η συγκοιμήτρα.
Κι' αφτό μήτ' ο πρωτόθρονος του Κρόνου γιος μήτ' άλλος 185
το ξέρει αθάνατος θεός απ' όσους κατοικούνε
στο συχνοχιόνιστο Έλυμπο και γύρω στις ραχούλες.»
.
Τότες απάντησε ο γοργός γιος του Πηλέα κι' είπε
«Πώς θες να σύρω αφού οι οχτροί μού πήραν τ' άρματα μου;
Η μάννα πριν δεν ήθελε ν' αρματωθώ για μάχη
εδώ πριν έρθει και ξανά τα μάτια μου τη δούνε. 190
Τι μούταξε απ' τον Ήφαιστο λαμπρά άρματα να φέρει.»
.
Τότε η γοργόποδη Ίριδα του λέει κι' αφτή διο λόγια 195
«Ναί, αφτό το ξέρουμε κι' εμείς, τα όπλα πως σ' τα πήραν.
Μα σύρε κι' έτσι· πρόβαλε στου χαντακιού τον όχτο,
μήπως δειλιάσεις τους οχτρούς και πια τραβήξουν χέρι,
κι' έτσι ανασάνουν μια σταλιά κι' οι Δαναοί, που πάνε 200
να λιώσουν· λίγη 'ναι μαθές απ' τη σφαγή η ανάσα.»
.
Έτσι είπε η γλήγορη θεά και φέβγει πίσω πάλι,

κι' αφτός σηκώθηκε να πάει. Κι' η Αθηνά του βάζει
γύρω στους ώμους τους γερούς την κροσσωμένη αιγίδα.
και του στεφάνωσε η θεά με σύγνεφο την κόμη 205
χρυσό· όθες λαμπαδόφτερες κυκλοπηδούσαν φλόγες.
Πώς απ' αλαργινό νησί βγαίνει φωτιά και φτάνει
ως στον αιθέρα, από καστρί πούχουν οχτροί ζωσμένα,
τι βγαίνουν όξω οι κάτοικοι και μάχουνται οληέρα 210
σ' ανατριχιάρη πόλεμο, μα σα βουτήσει ο ήλιος
ανάβουν σύδετες φωτιές — κι' η λάμψη ως στα ουράνια
ψηλά πηδάει — για ναν τη δουν γειτόνοι κι' ίσως τρέξουν
οχ το χαμό με καραβιών βοήθια να τους σώσουν·
έτσι απ' την κόμη του έφτανε κι' η λάμψη ως στον αιθέρα.
Και πήγε απάνου στάθηκε στου χαντακιού τον όχτο, 215
παρέκει λίγο απ' το τειχί, μηδέ έσμιγε τους άλλους,
τι την ορμήνια 'χε στο νου της μάννας· κι' απ' τον όχτο
χούγιαξε ολόρθος στέκοντας, κι' η Αθηνά ως αλάργα
έσκουξε, κι' έκοψε η στριγγιά τα ήπατα των Τρώων. 218
Όλους τους έπιασε σπασμός — κι' όλες ξανά οι φοράδες 223
γυρνούν τ' αμάξια — τι έβλεπαν μπροστά ανοιχτό τον Άδη.
Κι' οι αμαξάδες σάστισαν, σαν είδαν πως η φλόγα 225
αδάμαστη τρομαχτικά στην κόμη του από πάνου
πήδαε· κι' η κόρη του Διός τη φούντωνε η Παλλάδα.
Τρεις άγρια χούγιαξε φορές απάνου απ' το χαντάκι,
και τρεις κουβάρια γίνηκαν και Τρώες και συμμάχοι.
Τότες και δώδεκα αρχηγοί σκοτώθηκαν απ' όπλα 230
κι' από δικές τους άμαξες.
.
Και τότες πια οι Αργίτες
όξω απ' τους χτύπους το νεκρό τραβούν ξαλαφρωμένοι
και τον πλαγιάζουν σε ψαθί. Κι' οι φίλοι του θρηνώντας
τον τριγυρνούν, και πίσω ο γιος περπάταε του Πηλέα
κι' έχυνε δάκρια πύρινα, σαν είδε απάς στο ξύλο 235
στρωμένο κονταρόσφαχτο το μπιστεμένο βλάμη.
Αχ ναι μ' αμάξια κι' άλογα τον έστειλε στη μάχη,
μα δεν τ' αξιώθηκε να πει το καλώς ήρθες πάλι.
.
Τον Ήλιο τότες η κυρά του Κρόνου κόρη, η Ήρα,

τον στέλνει κάτου στ' Ωκιανού το ρέμα αθέλητά του 240
πίσω να πάει. Και βούτηξε ο Ήλιος, κι' οι Αργίτες
τους χτύπους πια τους άσπλαχνους σκολνούν και τους πολέμους.
Το ίδιο οι Τρώες αντικρύ τραβιούνται οχ τη σκοτώστρα
τη μάχη και τ' αλόγατα ξεζέβουν απ' τ' αμάξα,
κι' όλοι ίσα παν στη συντυχιά πριν καν φροντίσουν δείπνο. 245
Όρθιοι έκαναν τη συντυχιά στο πόδι, ουδέ τολμούσε
κανείς να κάτσει, τι έτρεμαν π' άξαφνα ο Αχιλέας
βγήκε στον κάμπο, και καιρό σπαθί δεν είχε αγγίξει.
.
Κι' έπιασε πρώτα ο γνωστικός το λόγο Πολυδάμας,
του Πάνθου ο γιος, τι μόνο αφτός θωρούσε ομπρός και πίσω. 250
Συντρόφοι αφτός κι' ο Έχτορας, μιας νύχτας είταν γέννες·
αφτός στους λόγους, μα πολύ νικούσε στ' όπλο ο άλλος.
Αφτός με λόγια γνωστικά τους μίλησε έτσι κι' είπε
«Παιδιά, τα μάτια τέσσερα! Τι εγώ σας λέω πως πίσω
να πάμε πρέπει· εδώ ξανά μεσόκαμπα δεν πρέπει 255
να μας ξανάβρει η χαραβγή, τι το καστρί είναι αλάργα.
Τι έχτρα σαν είχε με το γιο τ' Ατρέα αφτός ο άντρας,
πιο τότες είταν οι οχτροί στη μάχη του χεριού μας.
Τόχα χαρά μου τότε εγώ ν' απλώνω την αρίδα
στα πλοία ομπρός, τι τόλπιζα πως θαν τα κάνω στάχτη. 260
Πολύ όμως τώρα σκιάζουμαι το γλήγορο Αχιλέα,
τι με το πάθος τ' άπιαστο που βγήκε αφτός, :θαρρείτε
στον κάμπο θα περιοριστεί, όπου Αχαιοί και Τρώες
μοιράζουν κονταριές, εδώ στη μέση πολεμώντας,
και δε θα στήσει πόλεμο για τέρια μας και κάστρο; 265
Μον πάμε πίσω, ακούστε με· τι να τι θα μας τύχει.
Τώρα ναι η νύχτα αμπόδισε το γλήγορο Αχιλέα
η θεϊκιά· μα αν μείνουμε κι' εδώ ταχιά αν μας πιάσει
όταν φανεί χαλκάρματος, τότε ένα διο θα κρίνουν,
σωστά αν μιλώ· τι θα βλογούν τ' αστέρια τους αν σώσουν 270
να παν στο κάστρο, και πολλοί εδώ όξω θα χορτάσουν
όρνια και σκύλους. Μα οι θεοί έτσι ας με βγάλουν ψέφτη!»
.
Τότες λοξά τον κοίταξε ο Έχτορας και τούπε 284
«Αλλού να πας τους λόγους σου να βγάζεις, Πολυδάμα, 285

που θες ξανά μες στο καστρί σα γίδια να χωθούμε!
Τί, ακόμα δε χορτάσατε σε πύργους τρυπωμένοι;
Ο κόσμος πριν τη φήμιζε τη χώρα του Πριάμου
χρυσό γιομάτη και χαλκό, μα τώρα οι θησαβροί μας
παν πια, απ' τα σπίτια χάθηκαν, κι' άλλο πολύ μας πράμα 290
το πάμε πέρα στη Φρυγιά κι' άλλες τριγύρω χώρες
και το πουλούμε, απ' τη στιγμή που μας οργίστη ο Δίας.
Μα τώρα που μου δίνει ο γιος του Κρόνου να κερδίσω
νίκη λαμπρή και τους οχτρούς ως στο γιαλό να σπρώξω,
μη μου ζητάς, μώρ' άμιαλε, τέτιες κιοτιές να βγάζεις... 295
Τρώας δε θα σ' ακούσει εδώ κανείς, τι δε θ' αφίσω.
Όμως το έχει του αν κανείς βαρέθηκε, ας το φέρει 300
εδώ, και το μοιράζω εγώ στο φτωχολόϊ των Τρώων·
πάρα οι Αργίτες, πιο καλά να το χαρούν δικοί μας.
Μον έλα κάντε εγώ ότι πω κι' όχι ας μην πει κανείς σας. 297
Καθήστε φάτε μια γωνιά στον κάμπο με τους λόχους,
και βάλτε βάρδιες να φυλάν κι' όλοι τα μάτια δέκα,
κι' άβριο άμα φέξει η χαραβγή όλοι οπλισμένοι τότες 303
μάχη θ' ανοίξουμε γερή στα βαθουλά καράβια.
Τι! Κι' απ' τα πλοία αν ο γοργός σηκώθηκε Αχιλέας 305
ταχιά, αν ορίζει, πολεμάει, τι καν εγώ οχ τη μάχη
δε φέβγω, δε θαν τον σκιαχτώ, μον στήθος ναι με στήθος
θάν του μπηχτώ, ή κερδίσει αφτός ή νίκη εγώ κερδίσω.
Χάρες δεν έχει ο πόλεμος... και σκοτωστή σκοτώνει.»
.
Είπε, και κόσμο χάλασαν γύρω απ' τα ζήτω οι Τρώες. 310
Ζαβοί! τι η Αθηνά το νου τούς πήρε απ' το κεφάλι,
και πήγαν με τον Έχτορα και τους τρελούς σκοπούς του,
μα με του Πάνθου ούτε ένας τους το γιο π' ορθά μιλούσε.
Τότε έφαγαν μες στο στρατό.
.
Κι' οι Δαναοί όλη νύχτα
με δάκρια και με στεναγμούς τον Πάτροκλο θρηνούσαν. 315
Και πρώτος του Πηλέα ο γιος το μοιρολόϊ αρχίζει,
κι' έβαλε απάς στου βλάμη του τα νεκρωμένα στήθια
τις αντροσφάχτρες χέρες του, και στέναζε βογγούσε,
σαν το λιοντάρι που μικρά του πήρε ο κυνηγάρης

κλεφτά απ' το δάσος το πυκνό, κι' αφτό σα φτάσει παίρνει 320
τρεχάτο γύρα τα λογγά βογγώντας, κι' όλο ψάχνει
πώς νάβρει αχνάρια τ' αρπαχτή, τι άγρια το πιάνει λύσσα·
έτσι βαριά στενάζοντας μοιρολογούσε κι' είπε
«Αχ ξεστομούσα αφέλεφτο τη μέρα εκείνη λόγο,
σαν γκάρδιωνα τον αρχηγό Μενοίτη στο πυργί μας 325
κι' είπα πως νικητή της Τριάς και φορτωμένο πλούτη
πίσω θαν του τον πάω εγώ τον ξακουσμένο γιο του·
μα αχ! ίσα πάντα τους σκοπούς δε μας τους βγάζει ο Δίας,
τι είναι γραφτό να βάψουμε ένα κι' οι διο μας χώμα
στα ξένα αλάργα, τι κι' εγώ δε θα γυρίσω πίσω 330
να με δεχτεί στον πύργο μας ο γέρος μου πατέρας
κι' η δόλια μάννα, μον εδώ θα με σκεπάσει η πλάκα.
Μα εγώ όμως τώρα, Πάτροκλε, στερνά σου αφού θα σβύσω,
πριν δε σε θάβω, πριν εδώ σου φέρω του Εχτόρου
την κεφαλή και τ' άρματα, τ' ατρόμητου φονιά σου, 335
και δώδεκα λεβεντονιούς πριν στη φωτιά σου δίπλα
σου σφάξω Τρώες· τι βαθιά με δάγκασε ο χαμός σου.
Μα ως τότε εδώ χωρίς θαμό θα κοίτεσαι στα πλοία,
και νύχτα μέρα γύρω σου γυναίκες των οχτρώνε
θα κλαίνε δάκρια χύνοντας, αφτές π' αντάμα οι διο μας 340
με το σπαθί σκλαβώσαμε και την παλικαριά μας,
των Τρώων σαν κουρσέβαμε αρχοντοπλούσιες χώρες.»
.
Αφτά σαν είπε, πρόσταξε τους παραγιούς να στήσουν
λεβέτι απάνου απ' τη φωτιά μεγάλο, για να πλύνουν
γλήγορα εκεί οχ το λείψανο το αίμας το πηγμένο. 345
Κι' οι νιοι λεβέτι τρίποδο παν στη φωτιά και σταίνουν,
μέσα του χύνουνε νερό, καιν από κάτου σκίζες·
και την κοιλιά του λεβετιού χαϊδέβοντας οι φλόγες
ζέσταιναν μέσα το νερό, και πια σαν πήρε βράση
πλαίνουν και τρίβουν το νεκρό με λάδι, και στο στρώμα 350
τον παν και τον σκεπάζουνε από κεφάλι ως πόδια 352
μ' ώριο σεντόνι αραχνερό κι' αφρόθωρη αντρομίδα.
.
Έτσι όλη νύχτα ολόγυρα στον ξακουστό Αχιλέα
νεκρόκλαιγαν με στεναγμούς τον Πάτροκλο οι συντρόφοι. 355

.
Κι' η Θέτη τότες έφτανε στον πύργο του Ηφαίστου, 369
άλιωτο αστρένιο, απ' των θεών πιο πίσημο των άλλων, 370
χαλκένιο, που τον έφτιασε ατός του ο Κουτσοπόδης.
Και βρήκε τον που με σπουδή στα φυσερά του κύκλω
γύρναε δρωμένος, τι έφτιανε ως είκοσι λεβέτια 373
τρίποδα, κι' έβαλε χρυσή στο κάθε πόδι ρόδα, 375
π' αφτόθελα ως μες στων θεών τη συντυχιά να τρέχουν
και πάλε μέσα να γυρνούν... πούταν το νου να χάνεις!
Κι' είταν κοντά στο τέλος της όλη η δουλιά, να τόσο
π' ακόμα ακόλλητα έμεναν τα σκαλισμένα αφτιά τους·
αφτά να φτιάσει πάσκιζε και τα καρφιά βαρούσε.
Μα εκεί που τα μαστόρεβε με τη σοφή του τέχνη, 380
να την, προβάλλει η θέϊσσα η Θέτη ομπρός στον πύργο,
κι' άμα την είδε, πρόστρεξε η λαμπροσκούφω η Χάρη
πανώρια, πούχε ο ξακουστός πρωτοτεχνίτης τέρι,
και πάει την πιάνει απ' το δεξύ και της λαλεί διο λόγια
«Τί, Θέτη ακριβοθώρητη, σε φέρνει στο πυργί μας, 385
θεά μου σεβαστή; Τι δα συχνά δε μας θυμάσαι.
Μον έλα μέσα, κόπιασε να σε φιλέψω κάτι.»
.

.
Έτσι είπε η σεβαστή θεά και την πηγαίνει μέσα.
Εκεί ασημόκαρφο θρονί της έδωκε να κάτσει,
πλούμιο ώριο, πούχε και σκαμνί για τα ποδάρια κάτου. 390

Έπειτα πήγε κι' έκραξε τον Ήφαιστο και τούπε
«Ήφαιστε, η Θέτη εδώ η θεά μάς ήρθε και σε θέλει.»
.
Τότε ο τεχνίτης απαντάει θεός απ' τ' αργαστήρι
«Τι λες, καλέ; Θεά 'ναι αφτή που σέβουμαι λατρέβω,
που μ' έσωσε όταν έπαθα — με το να πέσω αλάργα — 395
από λωλιά της μάννας μου, που η σκύλα να με κρύψει
ζητούσε, τι είμουνα χωλός. Θα σβούσα τότε ο έρμος,
η Θέτη αν δε με δέχουνταν στα βαθιά κι' η Βρυνόμη,
κόρες κι' οι διο τους τ' Ωκιανού με το πλατύ το ρέμα.
Εκεί σιμά τους χρόνια εννιά πολλά 'φτιανα στολίδια — 400
θηλύκια, χρυσολούλουδα, γιορντάνια, σκουλαρίκια —
μες στη σπηλιά την κουφωτή· και τ' αφρισμένο κύμα
με μουρμουρίσματα έτρεχε τριγύρω φουσκωμένο.
Μηδ' άλλος τόξερε θεός μηδέ θνητός κανένας,
μόνη η Βρυνόμη τόξερε που μ' έσωσε κι' η Θέτη. 405
Αφτή μας ήρθε τώρα εδώ, και να η στιγμή κι' εμένα
ότι χρωστώ που μ' έσωσε ναν της πλερώσω τώρα.
Μα καλοδέξου την εσύ και στρώσ' της τώρα δείπνο
ως που σφυριά και σύνεργα ν' αφίσω εγώ στην άκρη.»
.
Είπε, κι' αλάργα απ' τη φωτιά τα φυσερά του βάζει, 410
και σήκωσε οχ το κούτσουρο το γιγαντένιο αμόνι,
κι' όλα τα σύνεργα έπειτα που δούλεβε μαζέβει
μες σε μια γούρνα ασημωτή. Κατόπι με σφουγγάρι
τα διο του χέρια ολόγυρα ξεπλαίνει και την όψη,
το σνίχι το βασταγερό, τα δασωμένα στήθια. 415
Και ντύθη, πήρε ένα παχύ ραβδί και τράβηξ' όξω,
κι' ήρθε σε λίγο εκεί κοντά που κάθουνταν η Θέτη 422
στο λαμπροσκάλιστο θρονί. Το χέρι της με σέβας
εκεί της πιάνει, και της λέει διο αγαπημένα λόγια.
«Τί, Θέτη ακριβοθώρητη, σε φέρνει στο πυργί μας,
θεά μου σεβαστή; Τι δα συχνά δε μας θυμάσαι. 425
Μίλα τι ορίζεις· θα γενεί — σ' το τάζω — ότι διατάξεις,
αν είναι μπορετή η δουλιά κι' αν μου περνά απ' το χέρι.»
.
Τότες η Θέτη απάντησε στα δάκρια βουτημένη

«Ήφαιστε, τάχα πια θεά, στον Έλυμπο όσες είναι,
πιά — πες μου — τόσες συφορές να πέρασε και λύπες, 430
τόσο όσο εμένα διάλεξε να με πικράνει ο Δίας;
Μονάχα εμένα πάντρεψε απ' τις νεράιδες μ' άντρα
θνητόνε, κι' είχα εγώ θνητού να καταπίνω χάδια,
κιάς φώναξα κιας τσίριξα. Δε σώνει αφτός στον πύργο
που πια απ' τα μάβρα γερατιά μού κοίτεται σακάτης, 435
Μον τώρα να! άλλα βάσανα μού βγήκαν στο κεφάλι.
Γιόνε αφού μούδωκε λαμπρό της δόλιας να γεννήσω,
πρώτο λεβέντη, κι' έρηξε λες ύψος σα φυντάνι,
σα δέντρο εγώ τον άντρωσα π' ανθίζει σε περβόλι,
κι' έτσι στην Τρία τον έστειλα να πολεμήσει Τρώες 440
μ' αρμάδα αναφρυδόπλωρη, μα πια δε θα γυρίσει
ξανά ναν τον δεχτώ η πικρή στο γονικό του πύργο.
Μα κι' όσο ζει και βλέπει ήλιου αχτίδα, πάλε ακόμα
πάθια τον δέρνουν και καμιά βοήθια εγώ δεν τούμαι.
Τη νια μαθές που τούδωκαν πρεσβιό τα παλικάρια,
πήγε ξανά απ' τα χέρια του την πήρε ο γιος τ' Ατρέα. 445
Κι' ενώ απ' τη λύπη του έτρωγε τα σωθικά του ο γιος μου
για το κορίτσι, να οι οχτροί στρυμώνουν τους Αργίτες
μες στα καράβια, κι' όξω πια να βγούνε δε μπορούσαν.
Έστειλαν τότε οι πρόκριτοι και τον περικαλούσαν
να βγει, και δώρα τούταζαν πολλά και φημισμένα.
Τότε είπε, εγώ απ' τη συφορά δεν πάω ναν τους γλυτώσω, 450
μα ας πάει, αν θέλει, ο Πάτροκλος κι' ας βάλει τ' άρματά μου,
και μ' ένα πλήθος λόχους του τον προβοδάει στην μάχη.
Κι' αφτός πολέμαε οληερύς κοντά στο Ζερβοπόρτι,
και θάπαιρνε την ίδια αβγή το κάστρο, μόνε ο Φοίβος
εκεί που θρήνος έκανε στων μπροστινών τη μέση 455
τον σφάζει, και τον Έχτορα δοξάζει με τη νίκη.
Έτσι έρχουμαι στα πόδια σου να πέσω τώρα, αν θέλεις
του γοργοπέθαντου μου γιου ασπίδα ναν του δώκεις,
τσαπράζα, και τουσλούκια διο με τεριαστά θηλύκια,
και κράνος· τι όσα αν είχε πριν, παν ο πιστός του βλάμης 460
τού τάχασε, κι' αφτός βογγάει με δίχως όπλα χάμου.»
.
Τότε ο πιδέξος απαντάει και ξακουστός τεχνίτης

«Έννια σου, Θέτη· συλλογή αφτό μην τόχει ο νους σου.
Γιατί έτσι απ' τον κακόκραχτο το θάνατο ας μπορούσα
ναν τόνε κλέψω πουθενά σα φτάσει η μάβρη η ώρα, 465
όπως πεντάμορφα άρματα θα λάβει, που στον κάμπο
όλοι, όσοι τύχει να τους δουν τα κάλλη, θα σαστίζουν.»
.
Είπε, κι' αφού την άφισε και πάει στα φυσερά του,
που στη φωτιά γυρνώντας τα τους είπε να φυσούνε·
κι' αφτά όλα αντάμα, ως είκοσι, φυσούσαν μες στις γούβες 470
βγάζοντας χνώτο τεριαστό για κάθε φλόγας είδος,
πολύ για φλόγα περισσή κι' άλλοτες πάλι λίγο,
έτσι όπως τόθελε ο θεός και της δουλιάς βολούσε.
Τότε άσπαστο έβαλε χαλκό πας στη φωτιά κι' ασήμι,
καλάι κι' ένα πολύτιμο χρυσάφι, απέ στυλώνει 475
το γιγαντένιο αμόνι του στο κούτσουρο, και παίρνει
γερό σφυρί με το δεξύ, μασιά με τ' άλλο χέρι.
.
Και πρώτα πρώτα αρχίνησε μεγάλη ασπίδα στέρια,
πλούμια ως στην άκρη, και λαμπρό της έβαλε στεφάνι
τρίκλωνο γύρω αστραφτερό με το λουρί ασημένιο. 480
Τάβρου πετσί είχε ο δίσκος της πεντάδιπλο, και μέσα
τού σκάλιζε άθια ένα σωρό με τη σοφή του τέχνη.
.
Έφτιασε μέσα εκεί τη Γης, μέσα Γιαλό κι' Ουράνια,
Ήλιο εκεί μέσα ακούραστο, γιομόφωτο Φεγγάρι,
κι' όλα τα ζούδια τ' ουρανού πούχει στεφάνι γύρω, 485
Βροχάστερα και Κυνηγό λαμπρόφεγγο και Πούλια,
κι' Αρκούδα που πολλοί θνητοί κι' Αμάξι τήνε κράζουν,
που πάντα αφτού κλωθογυρνάει τον Κυνηγό θωρώντας
και μόνη αφτή μες στ' Ωκιανού δε λούζεται το κύμα.
.
Κι' έφτιασε μέσα διο όμορφες αθρώπων πολιτείες. 490
Στη μια 'χαν ξαφαντώματα και γάμους, και τις νύφες
πηγαίνανε απ' της μάννας τους με φώτα με λαμπάδες
μέσα απ' τους δρόμους, κι' έσκουζαν να ζήσουν να γεράσουν.
Κι' ορχιούνταν χορεφτάδες διο, και κόσμο λες χαλνούσαν
καταμεσύς τους τ' άργανα — ζουρνάδες και λαγούτα — 495

κι' έκαναν χάζι στέκοντας στα ξώθυρα οι γυναίκες.
.
Την άλλη χώρα σκάλισε με πύργους στεριωμένη, 509
και μέσα ο κόσμος έτρεχε μελίσσι στην πλατέα, 497
τι είχε στηθεί καβγάς και διο φιλονεικούσαν άντρες
για σκοτωμένου πληρωμή. Ορκίζουνταν ο ένας
πως κάθε πλέρωσε λεφτό και τα ποσά ξηγούσε, 500
όχεσκε ο άλλος έλεγε, πως τίποτα δεν πήρε·
τέλος κι' οι διο 'παν, μάλιστα ας κρίνει ο κατεχάρης.
Κι' έσκουζε ο κόσμος κι' έδιναν άλλοι αλλουνού το δίκιο,
μα οι κράχτες τους περιόριζαν. Κι' οι γέροι καθισμένοι
στα μαρμαρένια τους θρονιά στη στρογγυλή πλατέα,
κραχτών καλόφωνων ραβδιά στα χέρια τους κρατώντας 505
σηκώνουνταν με τη σειρά να κρίνουν ένας ένας.
Κι' είταν στη μέση διο φλουριά βαλμένα, για να πάρει
αφτός π' απ' όλους πιο σωστά το δίκιο θα ξηγούσε. 508
.
Κι' είταν απ' όξω αντρών στρατός πούρθαν κλεφτά ν' αρπάξουν
το βιος της χώρας, κι' ήθελαν καρτέρι εφτύς να στήσουν. 513
Κι' έτσι άμα εκεί ήρθαν που καλά βολούσε το καρτέρι, 520
σε ρέμα πούχε πότισμα για ζωντανά καθ' είδος,
κάθησαν τότες, με χαλκό που θάμπωνε οπλισμένοι·
και χώρια απ' το στρατό σκοποί διο κάθουνταν σε βίγλα,
πότε να δουν προσμένοντας αρνιά απ' αλάργα ή βόδια.
Κι' αφτά να! αμέσως πρόβαλαν, και διο βοσκοί ξοπίσω 525
μ' αβλούς γλεντούσαν δίχως πριν την πονηριά να νιώσουν.
Μα οι άλλοι πριν που τάδανε, χοιμούν και χέρι χέρι
πέφτουν κοπαδιαστοί κι' αρπούν τα τραχηλάτα βόδια,
σωρούς τ' αρνιά τ' ασπρομάλλα, και τους τσοπάνους σφάζουν.
Κι' απ' το καστρί όταν άκουσαν κοντά στα βόδια αντάρα 530
σα δικαζόντουσαν μπροστά στους γέρους καθισμένοι,
πηδούν στ' αμάξια μέσα εφτύς και τρέχουν ναν τους πιάσουν.
Κι' όταν σε λίγο ζύγωσαν, παράταξαν τους λόχους
κοντά στην ακρορεματιά, και πιάνουν στέρια μάχη
κι' ένας τον άλλον κάρφωνε με το χαλκένιο τ' όπλο.
Εκεί έσμιγε και Σκιάξιμο κι' Αμάχη, εκεί και Χάρος 535
κρατώντας άλλον ζωντανό βαθιά νιοπληγωμένο,

άλλον τραβούσε και νεκρό μες στη σφαγή απ' το πόδι,
και ρούχα φόραε κόκκινα στο αίμας βουτημένα. 538
.
Κι' έφτιασε μέσα λιγδερό χωράφι, πλούσιο κάμπο, 541
φαρδύ και τριπλογύριστο· κι' εκεί πολλοί οργωτάδες
ζεβγάρια στριφογύριζαν λαλώντας πέρα δώθες.
Κι' οργώνοντας σα θάφταναν στου χωραφιού την άκρη,
πήγαινε νιος κι' ένα καφκί τους έβαζε στα χέρια 545
κρασί γλυκό· και δώσ' του αφτοί όλο όργωναν τ' αβλάκια,
κι' όλο να φτάσουν σπούδαζαν στου χωραφιού την άκρη.
Και μάβριζε από πίσω η γης, λες έμιαζε οργωμένη
κιάς είταν χρυσοσκάλιστη· αφτό δα αν είταν θάμα!
.
Κι' εκεί ένα βαθυγράσιδο μέσα έφτιανε μετόχι, 550
που θεριστάδες, τροχιστά στα χέρια τους δρεπάνια
βαστώντας, δώσ' του θέριζαν· κι' απ' τις χουφτιές λες άλλες
έπεφταν χάμου απανωτές στη γης αράδα αράδα,
άλλες πάλε έπαιρναν γοργοί δετάδες ναν τις δέσουν.
Τρεις οι δετάδες π' όριζαν· και τα παιδιά από πίσω 555
δίχως να στέκουν αγκαλιές το χόρτο κουβαλούσαν
κι' έδιναν πάντα. Κι' ήσυχος παρέκει ο νοικοκύρης
ραβδί κρατώντας έστεκε χαρούμενος στον όχτο.
Και κράχτες χώρια τοίμαζαν κάτου από λέφκα δείπνο,
κι' έψηναν βόδι πούσφαξαν μεγάλο· κι' οι γυναίκες
πολλά άσπρα αλέβρια αλέθανε, ταγή των δουλεφτάδων. 560
.
Κι' έβαζε αμπέλι εκεί σιμά σταφύλια φορτωμένο
ώριο μεγάλο ολόχρυσο, μα τα σταφύλια μάβρα,
[το κάθε κλήμα μ' αργυρά παλούκια στυλωμένο].
Γύρω χαντάκι κάρφωσε σμαλτένιο, γύρω φράχτη
από καλάι, κι' είχε ανοιχτό μουντό 'να μονοπάτι, 565
στ' αμπέλι απ' όθες έμπαιναν σαν είταν να τρυγήσουν.
Και νιες και νιοι καλόκαρδοι μαζί όλοι κουβαλούσαν
το γλυκοστάφυλο καρπό μες στα πλεχτά καλάθια.
Κι' ένας τους νιος στο γυρισμό τούς βάραε το λαγούτο
γλυκά που λες σε λίγωνε, κι' αγάλι τ' αποτρύγια 570
τραγούδαε, κι' όλη η συντροφιά ξοπίσω ροβολούσε,

και ξεφωνώντας χόρεβαν μ' ανάλαφρο ποδάρι.
.
Κι' έφτιασε μέσα εκεί βοδιών κοπάδι κουτελάτων —
από καλάι τα διόρθωσε τα βόδια και χρυσάφι —
π' απ' την ταγή ίσα τρέχανε με μουγκρητά να πιούνε 575
κοντά σε ρέμα μούρμουρο, δροσάτο καλαμιώνα.
Μαζί και τέσσεροι χρυσοί τσοπάνοι μονοσκοίνι
κατέβαιναν, μ' εννιά σκυλιά π' ακολουθούσαν άσπρα. 578
.
Κι' έφτιασε μέσα ο θεϊκός τεχνίτης και λιβάδι 587
μες σε λακκιά, και πρόβατα που εδώ κι' εκεί βοσκούσαν,
κι' έφτιασε στρούγγες και μαντρί και σκεπαστές καλύβες.
.
Κι' έφτιασε μέσα αφρόσπαστο και τ' Ωκιανού το ρέμα 607
κοντά στο γύρο το στερνό της σκαλιστής ασπίδας.
.
Και τέλος πια σαν έφτιασε μεγάλη ασπίδα στέρια,
τσαπράζα φτιάνει αστραφτερά λαμπρότερα από φλόγα· 610
του φτιάνει κράνος σκαλιστό γερό και τεριασμένο
στα διο μηλίγγια, με χρυσή πούχε από πάνω φούντα.
Κι' από καλάι του τάκανε καθάριο τα τουσλούκια.
.
Έτσι με τέχνη τη δουλιά σαν την απόφτιασ' όλη,
τα άρματα παίρνει και μπροστά στη Θέτη τ' απιθώνει. 615
Και κάτω αφτή απ' τις χιονιστές κορφάδες σα γεράκι
πετάει, την αχτιδόλαμπρη αρματωσά κρατώντας.
.
.
.
Τ
.
.

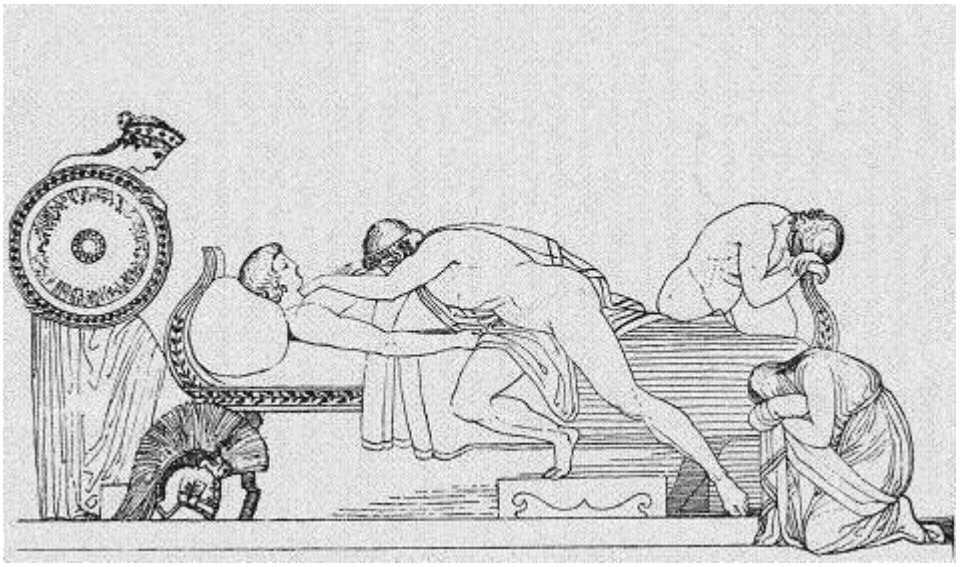

.
Κι' η κροκοστόλιστη η Αβγή οχ τ' Ωκιανού το ρέμα
ανέβαινε να φέρει φως σ' όλους, θεούς κι' αθρώπους·
και φτάνει η Θέτη φέρνοντας απ' το θεό τα δώρα
κάτου στα πλοία. Κι' ήβρε εκεί το γιο της που πεσμένος
στα στήθια απάνου του νεκρού πικρόλαλα θρηνούσε, 5
κι' ένα σωρό συντρόφοι του μοιρολογούσαν γύρω.
Κι' αφτή στη μέση πρόβαλε, η σεβαστή του η μάννα,
που πήγε τον αγκάλιασε με συμπονιά και τούπε
«Πονάς, παιδί μου, μα άφισ' τον στο νεκρικό του στρώμα
το μάβρο αφτό, αφού πήγε πια από θεών κακία,
και δέξου αφτά απ' τον Ήφαιστο τα όπλα, ξακουσμένα 10
πανώρια, π' όμια αντρός κορμί δε ζώστηκε ως στα τώρα.»
.
Έτσι είπε η σεβαστή θεά, κι' ομπρός του τα σωριάζει
χάμου· κι' εκείνα βρόντηξαν, πλουμόφτιαστα ένα κι' ένα.
Τρόμος τους έκοψε όλους τους, μηδέ ναν τ' αγναντέψει
τόλμαε κανείς, μον σκόρπισαν. Μα ο Αχιλέας όμως 15
τάδε, και πιο το πάθος του τον πήρε, και τα μάτια
φριχτές κάτου απ' τα βλέφαρα λες του πετούσαν φλόγες.
Και με χαρά τα ξέταζε στα χέρια· και σαν τάδε
και χόρτασε πια του θεού τα ζηλεμένα δώρα,
εφτύς γυρνάει της μάννας του και της μιλάει διο λόγια 29
.
«Μάννα, ο θεός μού χάρισε σαν όπλα που τεριάζει
νάναι η δουλιά απ' αθάνατο, κι' όχι απ' αθρώπου, χέρι.

Και θαν ταν βάλω τώρα εγώ. Μα ανησυχώ όμως, μάννα,
μήπως ως τότες στο νεκρό κακόμυιγες χωθούνε
περνώντας τις βαθιές πληγές, και μέσα εκεί σκουλήκια 25
γεννήσουν και το λείψανο μου βλάψουν — αχ ο μάβρος
πάει πέθανε — και το κορμί του το σαπίσουν όλο.»
.
Τότε η λεφκόποδη θεά του λέει διο λόγια, η Θέτη
«Παιδί μου, τέτοια συλλογή — άσε — μην έχει ο νους σου.
Γιατί θα διώξω τ' άγρια εγώ κοπάδια από κοντά του, 30
τις μυίγες, που τους άντρες τρων τους πολεμοσφαγμένους.
Γιατί κι' αν κάθεται άθαφτος ολόκληρο 'να χρόνο,
δε θεν' αλλάξει αφτός θωριά, ίσως και πιο ροδίσει.
Μον κράξε εσύ σε συντυχιά των Αχαιών τ' ασκέρι,
και με τ' Ατρέα αφού το γιο φιλιώσεις, τότε οπλίσου 35
για μάχη εφτύς και πόλεμο και δείξε την αντριά σου.»
.
Είπε, και μέσα τούσταξε παλικαρήσο θάρρος,
κι' έπειτα αθάνατο νερό μες στο νεκρόνε στάζει
απ' τα ρουθούνια, π' άλιωτες οι σάρκες του να μείνουν.
.
Κι' εκείνος πήρε το γιαλό άκρη άκρη, ο Αχιλέας, 40
φριχτά αλυχτώντας σήκωσε των Αχαιών τ' ασκέρι.
Κι' όλοι όσοι μένανε άλλοτες μες στο καραβοστάσι —
όλοι τιμόνια που βαστούν, που κυβερνούν καράβια,
κι' όλοι οι ταμίες του στρατού που το ψωμί μοιράζουν —
τότες κι' αφτοί στη συντυχιά πηγαίνανε, τι βγήκε 45
ο Αχιλιάς π' από καιρό σπαθί δεν είχε αγγίξει.
Κουτσαίνοντας κι' εκείνοι οι διο, οι δουλεφτάδες τ' Άρη,
πήγαιναν, του Τυδέα ο γιος κι' ο θεϊκός Δυσσέας,
έτσι ακουμπώντας σε μακριά κοντάρια, γιατί ακόμα
είχαν βαριές λαβωματιές· και παν στην πρώτη αράδα 50
και κάθουνται της συντυχιάς. Και νά, στερνός τούς ήρθε
τ' Ατριά κι' ο πρωταφέντης γιος, ο βασιλιά Αγαμέμνος,
τι είχε πληγή· γιατί κι' αφτόν στο πόδι είχε λαβώσει
ο Κόνας, τ' Αντηνόρου ο γιος, όταν βαστούσε η μάχη.
.
Έτσι όλοι αφού μαζέφτηκαν οι παινεμένοι Αργίτες,

τότες σηκώθη ο ξακουστός γιος του Πηλέα κι' είπε 55
«Τ' Ατρέα γιε, τι βγάλαμε με τους θυμούς μας τάχα —
κι' εσύ κι' εγώ — όταν πιάσαμε καρδολυσσάχτρα αμάχη
να! για μια τσούπα, και το νου μας τύφλωσε το πάθος;
Κάλια ας την είχε η Άρτεμη θερίσει στο καράβι
τη μέρα όταν την πήρα εγώ πατώντας το καστρί της! 60
Τότε έτσι από κοντάρια οχτρών τόσοι Αχαιοί και τόσοι
μ' αίμας τη γης δε θάβαφαν, σα μ' έπιασε το πείσμα.
Λες θέλαμε καλό να δουν οι Τρώες· μα οι δικοί μας
καιρό θαρρώ το πάθος μας θα λεν και ξαναλένε.
Μα έγιναν πια, ας τ' αφίσουμε και μ' όλη μας τη λύπη, 65
θέμε δε θέμε την καρδιά σωπώντας μες στα στήθια.
Τώρα εγώ πάβω το θυμό, μηδέ τεριάζει αιώνια
πείσμα να μου βαστά η ψυχή, κι' έλα — καιρό μη χάνεις —
κράξε, Αγαμέμνο, στ' άρματα τους Άκουρους Αργίτες,
τι τους οχτρούς θα βγω ξανά να δοκιμάσω, αν θέλουν 70
να καλορίσουν ως εδώ. Μα το πλεβρό θα γύρουν
χαρούμενοι σα να θαρρώ όσοι έχουν ίσως τύχη
απ' το σπαθί μου αλάβωτοι να βρουν το δρόμο πίσω.»
.
Είπε, κι' εκείνοι χάρηκαν, οι παινεμένοι Αργίτες,
που ξείπε πια ο λιοντόκαρδος γιος του Πηλιά το πείσμα. 75
.
Τότες τους είπε ο ξακουστός αφέντης Αγαμέμνος
έτσι όπως κάθουνταν, χωρίς να σηκωθεί στη μέση
«Βλαστάρια τ' Άρη ξακουστά, Αργίτικα ξεφτέρια,
καλό όταν σηκωθεί κανείς ν' ακούτε, μηδέ πρέπει
ναν τον διακόφτουν, τι κι' αφτός σαστίζει ο κατεχάρης. 80
Μα αν πλήθος θορυβάει πολύ, πώς τότες θες κανείς μας
να πει ή ν' ακούσει; Πνίγεται φωνή κι' η πιο λαλούσα.
Και τώρα τ' Αχιλέα εγώ θα ξηγηθώ· όμως όλοι
προσέξτε οι άλλοι κι' ήσυχα το λόγο μου αγρικήστε.
Συχνά μού λέγανε όλοι τους το λόγο αφτό, και πάντα 85
με κατεχούσαν, μα να εγώ δε φταίω, μον η Κατάτρα —
αφτή που στ' ανήλια γυρνάει — κι' η Μοίρα μου κι' ο Δίας,
που άγρια με φρένια πύρωσε στη συντυχιά το νου μου
τη μέρα π' άρπαξα τη νια ξανά απ' τον Αχιλέα.

Τι νάκανα όμως; που θεός τα πάντα αποφασίζει. 90
Δέσποινα κόρη του Διός π' όλους λωλαίνει η έρμα,
Λωλιά τη λεν, κι' έχει απαλά τα πόδια μηδ' αγγίζει
τη γης, μόνε κορφή κορφή πατάει θνητών κεφάλια
και τους ζημιώνει. Ζάβωσε πολλούς ως τώρα κι' άλλους,
τι και το Δία λώλανε μια μέρα πούναι απ' όλους 95
λεν πρώτος, άντρες και θεούς· μα να η Λωλιά κι' εκείνον
τον γέλασε με πονηριές, και θηλυκό όντας πλάσμα,
τη μέρα πούταν η ξανθή Αλκμήνη να γεννήσει
το θεριοσκοτωστή Ηρακλή στη στεριοπύργω Φήβα.
Τι σ' όλους τους θεούς μπροστά τότ' είπε με καμάρι 100
Ακούστε με, όλες οι θεές, κι' όλοι οι θεοί ν' ακούστε,
για να σας πω όσα μου ποθεί μέσα η καρδιά στα στήθια.
Άντρα θα βγάλει σήμερα στο φως η πονοδότρα
Λεφτέρω π' όλα θαν τον πουν τα γυροχώρια αφέντη,
άντρα από φύτρα και γενιά μ' αίμα δικό του μέσα.' 105
Τότες με πονηριά απαντάει η δολοπλέχτρα η Ήρα
Ψέμα το λες, το λόγο σου ποτές δε θ' αληθέψεις·
ειδέ έλα, Δία, ορκίσου μου όρκο μεγάλο τώρα
πως όλα αλήθια θα τον πουν τα γυροχώρια αφέντη
αφτόν που πέσει σήμερα από γυναίκας μήτρα, 110
άντρας αν είναι από γενιά μ' αίμα δικό σου μέσα.'
Είπε, κι' αφτός την πονηριά δεν ένιωσε κι' αμώνει
όρκο ένα δέτη, κι' άσκημα γελάστηκε κατόπι.
Τι η Ήρα φέβγει τρέχοντας οχ του βουνού την άκρη
και στ' Άργος κουβαλιέται εφτύς, που τ' άρχοντα Στενέλου, 115
γιου του Περσέα, εκεί ήξερε τη λυγερή γυναίκα.
Αφτή είχε αγόρι στη κοιλιά εφτά μετρώντας μήνες,
κι' όξω στο φως τής τόβγαλε, κι' εφταμηνίτικο έτσι,
και της Αλκμήνης σταματάει τη γέννα και τους πόνους.
Έπειτα τρέχει στου Διός με τα μαντάτα πάλι 120
'Πατέρα αστραποκέραβνε, του Κρόνου γιε, 'να λόγο
θα σου μιλήσω. Σήμερα γεννήθηκε ένας άντρας
λαμπρός, που θα γενεί ολωνών των Αργιτώνε αφέντης,
γιος του Στενέλου, να ο Βρυστιάς απ' του Περσιά το γένος,
αίμα δικό σου· πρέπει του να βασιλέβει στ' Άργος.'
Είπε, και λύπη φλογερή βαθιά του καίει τα σπλάχνα, 125

κι' αρπάζει αμέσως τη Λωλιά οχ τις σγουρές πλεξούδες,
μέσα απ' το πάθος βράζοντας, και βαριορκίστηκ' όρκο
το πως ποτές στον Έλυμπο, ποτές στ' αστρένια ουράνια
δε θα πατήσει πια η Λωλιά π' όλους λωλαίνει πάντα.
Είπε, και με το χέρι του στριφοκλωθάει και ρήχνει 130
οχ τα ουράνια τη Λωλιά, κι' αφτή σε λίγο φτάνει
ως στα μετόχια των θνητών. Αφτή θυμούνταν πάντα
και στέναζε, όταν έβλεπε το λατρεμένο γυιό του
που τον βασάνιζε ο Βρυστιάς και δούλεβε σα σκλάβος.
Έτσι κι' εγώ στα πλοία ομπρός σα θέριζε τους άντρες
του Έχτορα τ' ανίκητο κοντάρι, δε μπορούσα 135
να βγάλω τη Λωλιά απ' το νου που μ' είχε πριν λωλάνει.
Μα αφούσφαλα όμως, και το νου μου πήρε τότε ο Δίας,
θέλω ξανά να φιλιωθώ, να δώκω πλούσια δώρα.
Μα σήκω μ' όλο το στρατό στον πόλεμο να βγούμε,
κι' έτοιμος είμαι εγώ, όταν θες, να δώκω κάθε δώρο 140
που στην καλύβα σου ήρθε εχτές και σούταξε ο Δυσσέας.
Ειδέ καρτέρα αν προτιμάς, κιας βιάζεσαι για μάχη,
κι' οι παραγιοί απ' το πλοίο μου παν τώρα και τα φέρνουν,
και δες τα, κι' έπειτα μου λες, σαν που ποθείς αν είναι.»
.
Τότες τ' απάντησε ο γοργός γιος του Πηλέα κι' είπε 145
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
καλά! Τα δώρα δώσ' μου αν θες, σαν που τεριάζει, ή κράτα,
τ' αφίνω αφτό στο χέρι σου. Μον έλα ομπρός! στη μάχη
αμέσως τώρα! Τι άπρεπο εδώ ν' αργολογούμε,
να χάνουμ' ώρα· ατέλιωτη δουλειά μεγάλη ακόμα.» 150
.
Τότες τ' απάντησε ο σοφός γιος του Λαέρτη κι' είπε 154
«Μη δα έτσι εσύ ο τόσο καλός, θεόμορφε Αχιλέα, 155
μη θες τους λόχους νηστικοί να σηκωθούν κι' αμέσως
να πολεμήσουν τους οχτρούς, τι η μάχη λίγες ώρες
δε θα βαστάξει, αν γίνει αρχή και συμπλακούν οι άντρες
και χύσει και στους διο ο θεός μέσα στα στήθια πάθος.
Μα άσε να φαν — να πιούν και μια — μες στο καραβοστάσι 160
τα παλικάρια μας· τι αφτό δίνει ζωή και θάρρος.
Γιατί όλη μέρα πιος μπορεί ως να βουτήξει ο ήλιος

στήθια με στήθια αφάγωτος να πολεμάει στον κάμπο;
Τι ακόμα κι' αν απόφαση το κάνεις, μα βαραίνουν
τα μέλη σου όμως άνιωθα και σε λιγώνει η πείνα, 165
σε κόβει η δίψα, σου λυγάει σα ροβολάς το γόνα.
Μον έλα σκόλνα τα παιδιά, και πες τους να τσιμπήσουν 171
κάτι να φαν, κι' ο βασιλιάς τα δώρα ο Αγαμέμνος
στη συντυχιά ας τα φέρει εδώ, για ναν τα δουν εδώ όλοι
και μέσα σου θαραπαεί λίγο η ψυχή κι' εσένα.
Κι' όρκο ας σ' αμώσει στέκοντας στων Αχαιών τη μέση 175
τη νια πως δεν την άγγιξε, στο στρώμα της δε μπήκε,
π' άντρες γυναίκες, αρχηγέ, συνήθια τόχουν όλοι. 177
Τραπέζι τότε αρχοντικό να φιλιωθείτε ας δώκει, 179
τραπέζι πλούσιο, που σωστό ότι είναι να μη λείψει. 180
Και τ' άδικο πια ξέγραψ' το, τα περασμένα ξέχνα! 178
Τ' Ατρέα γιε, έπειτα κι' εσύ στοχαστικός πια μ' όλους 181
κοίτα να γίνεις, τι αρχηγό δεν είναι κατηγόρια,
πριν σαν προσβάλει ο βασιλιάς, ναν του φιλιώνει πάλι.»
.
Τότες του λέει τ' Ατρέα ο γιος, ο πρωταφέντης τ' Άργους
«Γιε του Λαέρτη, με χαρά σ' αγρίκησα το λόγο, 185
γιατί όλα τα ξεφύλλισες και ξήγησες με τάξη.
Αφτά ναι εγώ θαν τα ορκιστώ, μου το ποθεί η καρδιά μου,
μήτ' όρκο παίρνω ψέφτικο προς τους θεούς. Μα ας μείνει
ο Αχιλιάς ως τότε εδώ κιας βιάζεται για μάχη,
μείνετε κι' όλοι αχώριστοι οι άλλοι ως που να φτάσουν 190
τα δώρα εδώ όξω και πιστά να σφάξουμε ορκιστήρια.
Τώρα, Δυσσέα, ορίζω αφτό και σ' τ' αναθέτω εσένα·
διάλεξε νιους μες στο στρατό, αρχόντων γιους, και φέρε
τα δώρα οχ το καράβι μου, όλα όσα τ' Αχιλέα
εχτές ρητά του τάζαμε, και φέρτε τις γυναίκες. 195
Κι' ο κράχτης μου μες στον πλατύ τον κάμπο ας ετοιμάσει
καπρί, που εφτύς να σφάξουμε στο Δία και στον Ήλιο.»
.
Τότες τ' απάντησε ο γοργός γιος του Πηλιά και τούπε
«Τ' Ατρέα ξακουσμένε γιε, πρωτάρχοντα Αγαμέμνο,
αφτά κατόπι μάλιστα σωστό ναν τα φροντίστε, 200
σα γίνει τέλος σκόλασμα της μάχης κι' όταν μέσα

εδώ στα στήθια τα δασά δε βράζει τόσο πάθος.
Μα τώρα εκείνοι κοίτουνται σφαγμένοι απ' το κοντάρι
του Έχτορα, σαν τούδωκε τη νίκη ο γιος του Κρόνου,
κι' εσείς φαγιά μου κραίνετε. Όχι όχι! εγώ προστάζω 205
τώρα να πιάσουνε σπαθί τα παλικάρια ... αμέσως ...
απότιστοι και νηστικοί, και σα βουτήξει ο ήλιος
ας φαν όσο ποθούν, αφού ξεχρεωθεί η ζημιά μας.
Μα κάτου πριν δε γίνεται να μου κατέβει εμένα
στο στόμα εδώ φαγί ή πιοτό, αφού 'χασα το βλάμη, 210
που στην καλύβα από χαλκό μού κοίτεται σφαγμένος
τηρώντας κατά τη μπασιά, και γύρω του οι συντρόφοι
θρηνούν. Για αφτό δεν έχω νου για φαγοπότια τώρα,
παρά για φόνους αίματα και στεναγμούς και φρίκη.»
Τότες τ' απάντησε ο σοφός πολύτεχνος Δυσσέας 215
.
«Ω του Πηλέα αφέντη γιε, σπαθί μας πρώτο απ' όλους,
με τ' όπλο εσύ είσαι ανότερος, πολύ καλύτερός μου,
όμως νομίζω πως κι' εγώ σε ξεπερνάω πολύ ίσως
στη γνώμη, τι είδα κόσμο πριν και πιο πολλά κατέχω.
Έτσι έχε λίγο απομονή το τι θα πω ν' ακούσεις. 220
Πάντα οι αθρώποι γλήγορα τον πόλεμο μπουχτίζουν,
που το δρεπάνι του σωρό στρώνει το χόρτο χάμου,
μα ο θέρος τίποτα, όταν πια τη ζυγαριά του ο Δίας
τη γύρει πούναι μοιραστής στημένος των πολέμων.
Μα το νεκρό δε γίνεται με την κοιλιά οι Αργίτες 225
να κλάψουνε, τι απανωτά πλήθη πολλά όλη μέρα
πέφτουν ... πώς τότε απ' τα δεινά κανείς θα πάρει ανάσα;
Μα πρέπει αυτός να θάβεται που πέσει, και των φίλων
ας κάνει απομονή η καρδιά, μια μέρα σαν τον κλάψουν,
κι' όσοι άλλοι απ' την κατάρατη σωθούνε μάχη, πρέπει 230
να δουν να φάνε και να πιουν, για να βαστούν πιο ακόμα
σε πόλεμο με τους οχτρούς πεισματωμένο πάντα,
ζωσμένοι την αρματωσά. Τώρα άλλο πια κανείς μας
ας μην προσμένει πρόσταγμα και κοντοστέκει πίσω,
τι τ' άλλο αφτό του θαν του βγει λαχτάρα στο κεφάλι, 235
στα πλοία πίσω αν κάθεται, μον όλοι ομπρός! σα φάμε,
ας τρέξουμε ίσια τους οχτρούς ν' αρχίσουμε πελέκι.»

.
Είπε, και πήρε τους διο γιους μαζί του του Νεστόρου,
και πήρε το Μελάνιππο το Θόα το Μηριόνη
το Μέγη, θρέμμα του Φυλιά, τον άξιο Λυκομήδη, 240
και την καλύβα πήγανε του βασιλιά Αγαμέμνου.
Έτσι άψε σβύσε τέλιωσε όλη η δουλιά, τι αμέσως
φέρανε κιόλας τα εφτά τριπόδια πούχε τάξει,
τα δώδεδα άτια, κι' είκοσι λεβέτια γανωμένα,
κι' εφτά γυναίκες βγάλανε — λαμπρές, ψιλοδουλέφτρες — 245
κι' όγδοη η κρινομάγουλη περπάταε Βρισοπούλα.
Κι' αφού ο Δυσσέας έζιασε χρυσό κομμάτια δέκα
κινάει, και πάγαιναν μαζί τα δώρα οι άλλοι αρχόντοι.
.
Κι' άμα στη μέση τάβαλαν της συντυχιάς, σηκώθη
τ' Ατρέα ο γιός· και πάει κοντά ο κράχτης του ο Ταρθύβης, 250
κράχτης με θεϊκιά φωνή, βαστώντας το γουρούνι.
Τότε έσυρε τ' Ατρέα ο γιος την κάμα πούχε πάντα
κοντά στης σπάθας το μακρύ φηκάρι κρεμασμένη,
κι' έκανε αρχή απ' του γουρουνιού τις τρίχες· και το Δία
περικαλώντας σήκωσε τα χέρια, κι' όλοι οι άλλοι 255
στάθηκαν ήσυχοι εκειπά και σιωπηλά αγροικούσαν.
.
Κι' είπε τηρώντας τα πλατιά ουράνια ο γιος τ' Ατρέα
«Άκου με, Δία, πρώτα εσύ, των αθανάτων όλων
τρανότατε πρωταρχηγέ, κι' άκου με, Γη κι' εσύ Ήλιε,
κι' οι Γδίκισσες που τιμωρούν τους ψέφτορκους στον Άδη· 260
παίρνω όρκο, εγώ δεν άγγιξα ποτές τη Βρισοπούλα
μήτε ζητώντας αγκαλιά μήτε δουλιά καμμιά άλλη,
Μον τιμημένα κάθουνταν μες στην καλύβα πάντα.
Ψέφτορκα αν είπα, έτσι οι θεοί κακά άπειρα ας μου στείλουν,
τόσα όσα στέλνουν σ' όπιονε τους φταίξει ψεφτορκώντας.» 265
.
Είπε, κι' εφτύς χαλκόκοψε του χοίρου το λαρύγγι.
Έπειτα ο κράχτης τον πετάει στριφοκλωθίζοντάς τον
στ' αφρένιο κύμα του γιαλού, για ναν τον φαν τα ψάρια.
.
Τότες σηκώθηκε ο γοργός γιος του Πηλέα κι' είπε

«Δία πατέρα, ω τι βαριά στον κόσμο μας τυφλώνεις! 270
Ειδέ ποτές τα σπλάχνα μου δε θ' άναβε στα στήθια
τόσο βαθιά τ' Ατρέα ο γιος, ούτε τη νια άθελά μου
δε θάπαιρνε απ' τα χέρια μου, μα νά, ο μεγάλος Δίας,
να πέσουν ίσως ήθελε πολλά μας παλικάρια.
Τώρα να φάτε σύρτε πια για ν' αρχινούμε μάχη.» 275
.
Έτσι είπε, και τη συντυχιά σκολάζει χέρι χέρι,
κι' όλοι σκορπούνε κι' ο καθείς στο πλοίο του παγαίνει.
Έπιασαν τότε οι παραγιοί τα δώρα να φροντίσουν,
και φέβγουν πέρα ναν τα παν στου ξακουστού Αχιλέα.
Κι' αφού όλα τ' άλλα απίθωσαν μες στις καλύβες, βάζουν 280
τις νιες να κάτσουν· έπειτα τα σερπετά κοπέλια
βαρούν τ' αλόγατα να παν με το κοπάδι τ' άλλο.
.
Τότες η Βρισοπούλα, νια χρυσή σαν Αφροδίτη,
σαν είδε από σκληρό χαλκό τον Πάτροκλο σφαγμένο,
τούπεσε απάνου, κι' έμπηξε τα κλάματα, ξεσκώντας,
την όμορφη όψη τ' απαλά λαιμά της τ' άσπρα στήθια. 285
Κι' έτσι μοιρολογούσε η νια πούχε νεράιδας κάλλη
«Πάτροκλε, εσύ που η μάβρη μου σε λάτρεβε η καρδούλα,
Αχ ζωντανό εγώ σ' άφισα σαν έφεβγα, και τώρα
στο γυρισμό μου, αφέντη μου, σε βρίσκω σκοτωμένο.
Αν τόχει η μοίρα μου δεινά να με σπαράζουν πάντα. 290
Τον άντρα η μάννα μου η γλυκιά που μούδωκε κι' ο κύρης
τον είδα απ' άσπλαχνο χαλκό σφαγμένο ομπρός στο κάστρο,
και τρία αδέρφια μου που μια μας γέννησε μητέρα,
κι' αφτοί οι καημένοι χάθηκαν, κι' οι τρεις την ίδια μέρα
Όμως εσύ δε μ' άφινες — σα μούσφαξε τον άντρα 295
ο Αχιλέας κι' έκαψε το γονικό μας πύργο —
να κλαίω, μον πάντα μούταζες πως τέρι του κατόπι
θα γίνω εγώ, και θα με πας στη Φτιά με τα καράβια
να κάνεις τις χαρές μου εκεί. Για αφτό σε κλαίω με πόνο,
σε λαχταράω που πέθανες, γλυκόλογέ μου πάντα.» 300
.
Έτσι θρηνούσε, κι' έκλαιγαν κατόπι κι' οι γυναίκες,
εκείνον τάχα μα καημούς η καθεμιά δικούς της.

.
Κι' οι προεστοί των Αχαιών μαζέφτηκαν κατόπι
στον Αχιλέα ολόγυρα και τον περικαλούσαν
να φάει και κάτι, μα όχι αφτός τους έλεγε βογγώντας
«Να ζήστε, αδρέφια, αν μ' αγαπά κανείς σας, μη μου λέτε 305
ψωμί ή κρασί προτύτερα στο στόμα μου να βάλω,
γιατί έχω μες στα στήθια μου τα σπλάχνα ματωμένα.
Κι' ως να νυχτώσει αν καρτερώ, σας λέω μη με φοβάστε.»
.
Έτσι είπε, κι' έστειλε να παν τους άλλους βασιλιάδες,
μα μείνανε τ' Ατριά οι διο γιοι κι' ο θεϊκός Δυσσέας 310
κι' ο Δομενιάς κι' ο Νέστορας κι' ο Φοίνικας ο γέρος
ναν τον παρηγορήσουνε, που δίχως πια να πάψει
βόγγαε· μα τίποτα για αφτόν παρηγοριά δεν είχε,
ως νάμπει στης σφαγής ξανά το ματωμένο στόμα.
.
Και σα θυμήθη, στέναξε μέσα απ' τα βαθιά κι' είπε
«Ναί, δύστυχε, άλλοτες κι' εσύ, αγαπητό μου αδρέφι, 315
μούστρωσες δείπνο αναστικό εδώ μες στην καλύβα
γοργά γοργά και γλήγορα, σα βιάζουνταν ν' ανοίξουν
οι Δαναοί με τον οχτρό πολυδακρούσα μάχη.
Μα τώρα εσύ μου κοίτεσαι νεκρός και δε σαλέβεις,
κι' εμένα νηστικιά η καρδιά — κιας έχω τόσα ομπρός μου — 320
ποθώντας σε. Γιατί κακό χειρότερο να πάθω
άλλο δεν έχει, κι' αν μου πουν το γέρο μου πως πήγε —
που τώρα δάκρια πύρινα χύνει ίσως στην πατρίδα
που τέτιο γιο στερήθηκε, κι' αφτός στα ξένα αλάργα
για μια Λενιό ξετσίπωτη με μάχες τυραγνιέται — 325
ή αφτόν που εκεί μου αντρώνεται, τ' αγόρι μου, στη Σκύρο
«[ακόμα αν ο Νιοφτόλεμος μού ζει ο καμαρωμένος].
Τι πριν μου τ' όλπιζε η καρδιά πως τάχα εγώ μονάχα
εδώ θα βρω τον τάφο μου αλάργα απ' την πατρίδα
στης Τρίας τα μέρη, όμως εσύ πώς θα γυρίσεις πίσω, 330
για να μου βγάλεις το παιδί, σα σβύσω εγώ, οχ τη Σκύρο,
και ναν του δείξεις όλα μου ένα ένα, θησαβρούς μου
και σκλάβους μου και σκεπαστό αψηλοφτάστη πύργο.
Τι τώρα πια θαρρώ ο Πηλιάς μια και καλή απ' τον κόσμο

πως πέθανε, ή κι' αν καψοζεί λιγάκι, πως στενάζει, 335
σπασμένος απ' τα γερατιά και καρτερώντας πάντα
μάβρα μαντάτα, όταν του πουν το πως με πήρε ο χάρος.»
.
Είπε θρηνώντας, κι' έκλαιγαν κι' οι προεστοί κατόπι
θυμάμενοι όσα αφήκανε στον πύργο του ο καθένας.
.
Και σαν τους είδε πούσβυναν στο μοιρολόϊ ο Δίας 340
τους πόνεσε και λέει εφτύς της Αθήνας διο λόγια
«Παιδί μου, πάει τον αφίσες στην τύχη τέτιονε άντρα·
ή δε σ' τ' αγγίζει πια σταλιά τα σπλάχνα ο Αχιλέας;
Μα δες τον! τώρα εκεί μπροστά στ' ορθόπλωρο καράβι
κάθεται και μοιρολογάει το βλάμη, κι' όλοι οι άλλοι 345
πήγαν να φαν, μα νηστικός αφτός και διψασμένος.
«Μα σύρε στάξ' του αθάνατο νερό στα στήθια μέσα
εκεί που κλαίει, για να μπορεί στην πείνα να βαστάξει.»
.
Έτσι είπε και την έστειλε, σαν που κι' αφτή ποθούσε.
Κι' όμια με λάκρα οργιόφτερη τρανόφωνη, οχ τα ύψη 350
κάτου πετάει μέσα απ' το φως την ώρα που οι Αργίτες
παντού στον κάμπο τ' άρματα φορούσαν του πολέμου.
Κι' έσταξε αθάνατο νερό μες στ' Αχιλιά τα στήθια,
που πείνα πια κακόριστη να μην τον τρεμοβλάψει,
απέ στ' ακίνητου γονιού ξανά το στέριο πύργο 355
φέβγει,
.
.
.
Και χύθηκε ο στρατός τότ' όξω απ' τα καράβια.
Πώς οχ τον ουρανό πυκνά πέφτουν τα χιόνια κάτου,
ψυχρά, από Θρακοδρόλαπα βοριοσταλμένου φύλλο,
τότε έτσι λαμπρογιάλιστα πλήθος μεγάλο κράνα
όξω απ' τα πλοία πρόβαιναν, και πρόβαιναν ασπίδες, 360
σωρός κοντάρια φράξινα, και δίχουφτα τσαπράζα.
Η λάμψη πάει μεσούρανα, γελούνε γύρω οι κάμποι
απ' τη φεγγιά· και των αντρών αντιβροντάει το βήμα.
.

Τότες στη μέση οπλίστηκε ο άξιος Αχιλέας. 364
Έβαλε πρώτα τα γερά τουσλούκια στα καλάμια 369
πανώρια, πούταν μ' αργυρά θηλύκια αρμοδεμένα. 370
Κατόπι πήρε φόρεσε στα στήθια τα τσαπράζα,
κι' έπειτα γύρω κρέμασε στους ώμους του τη σπάθα,
χαλκένια ασημοκάρφωτη, και πήρε την ασπίδα,
στέρια, που αλάργα η λάμψη της σα φεγγαριού φωτούσε.
Πώς φαίνεται οχ το πέλαγο σε λαμνοκόπους λάμψη 375
φωτιάς που καίει, και καίει ομπρός σε προβατήσα στρούγγα
σ' όρος ψηλά, ενώ άνεμος τους νάφτες στανιοσπρώχνει
στα στήθια απάνου στου γιαλού αλάργα απ' τους δικούς τους·
έτσι έφτανε ως στον ουρανό κι' η λάμψη οχ την ασπίδα
τη λαμπροσκάλιστη. Έπειτα το κράνος βαριασκώνει 380
και το φοράει στην κεφαλή. Σαν άστρο αχτιδοβόλαε
το κράνος τ' αλογόφουντο, και σάλεβαν τριγύρω
οι φούντες πούβαλε ο θεός πυκνόχρυσες στην άκρη.
Και πήρε δοκιμάστηκε μες στ' άρματα, αν του πάνε
κι' αν κούναε μέσα λέφτερα τα μέλη, και θαρρούσες 385
είταν φτερά και σήκωναν τον αρχηγό στα ύψη.
Στερνά οχ τη θήκη του άδραξε το γονικό κοντάρι,
βαρύ μεγάλο δυνατό — άλλος αφτό να παίξει
δε μπόραε, μόνος κάτεχε ναν τ' ανεμίζει εκείνος,
ζαγόριο φράξο πούκοψε ψηλά απ' το κορφοβούνι 390
για τον Πηλέα ο Χείρονας αρματωλών ρημάχτρι.
.
Τ' άλογα τότε ο Άλκιμος κι' ο Αφτομέδος πιάνουν
και ζέβουν, κι' όμορφα λουριά τους βάζουν, και στα δόντια
τα χαλινάρια, κι' άπλωσαν τα γκέμια τους ως πίσω
στο καλοκάρφωτο κουτί. Κατόπι ο Αφτομέδος 395
πήρε στα χέρια καμοτσί λαμπρό και τεριασμένο,
και μες στ' αμάξι πήδησε. Και πίσω ο Αχιλέας
ανέβηκε — άμα οπλίστηκε — στ' αμάξι, και σκορπούσε
αχτίδες λες απ' το χαλκό σαν ήλιος φωτοδότης.
.
Και φώναξε με σκιαχτερή φωνή στα γονικά άτια
«Ψαρέ και Ξάνθο, ξακουστά παιδιά της Φτεροπόδας, 400
κοιτάξε αλλιώς τον αμαξά να ξαναφέρτε πίσω

στα πλοία εδώ, όταν πόλεμο χορτάσουμε και μάχη,
όχι όπως έμεινε νεκρός ο Πάτροκλος στον κάμπο.»
.
Τότε είπε κάτου απ' το ζυγό το παρδαλό πουλάρι,
ο Ξανθός — κι' έσκυψε πικρά την κεφαλή, κι' η χαίτη 405
ξεχύθηκε όλη απ' το ζυγό κοντά στα πόδια χάμου —
τι τούδωκε φωνή η θεά η μαρμαρόλαιμη Ήρα
«Ναί, θα σε σώσουμε — θα δεις, θεόμορφε Αχιλέα —
και τώρα ακόμα, μα η αβγή πλακώνει πια η στερνή σου.
Δε φταίμε· η μοίρα και τρανός θεός θα σ' αφανίσει. 410
Τι μήτε απ' όκνο κι' άργητα δική μας του Πατρόκλου
του πήραν τότες τ' άρματα απ' το κορμί του οι Τρώες.
Τρανός θεός τον έφαγε στων μπροστινών τη μέση,
του Δία ο γιος και της Λητός, και δόξασε τους Τρώες.
Τρέχουμε και με φύλλο εμείς ζεφύρου, αν είναι ανάγκη, 415
π' αγέρα απ' όλους πιο αλαφρύ τον λένε· όμως εσένα
σ' τόγραψε η μοίρα από θεό να σκοτωθείς κι' όχι άντρα.»
.
Είπε, κι' αμέσως τη φωνή του πήρανε οι Κατάρες.
.
Τότ' είπε του Πηλέα ο γιος βαριά αγαναχτισμένος
«Ξάνθο, θανάτους μη μηνάς, καιρός δεν είναι τώρα. 420
Ναί, ξέρω αφτό κι' εγώ καλά, γραφτό 'ναι εδώ να πέσω
μακριά απ' τους έρμους μου γονιούς. Μα κι' έτσι εγώ δε φέβγω,
πρέπει τους Τρώες πρώτα εδώ πελέκι να χορτάσω.»
.
Είπε, και λάλαε τ' άλογα μπροστά μπροστά αλυχτώντας.
.
.
.
Υ
.
.
.
Έτσι στα κοίλα πλοία ομπρός τριγύρω σου οι Αργίτες,
γιε του Πηλιά, αρματώθηκαν, αχόρταγε πολέμων·
και πάλε οι Τρώες αντικρύ στο καμποβούνι απάνου.

.
Κι' ο Δίας λέει της Θέμιστας σε συντυχιά να κράξει
κάθε θεό στου ορθόβραχου κορφοβουνιού την άκρη. 5
Κι' αφτή τρεχάτη από παντού προστάζει χέρι χέρι
κάθε θεόνε ως στου Διός τον πύργο να κοπιάσει.
Κανένα, εξόν ο Ωκιανός, δεν έλειψε ούτε ρέμα,
ξωθιά καμιά όσες χαίρουνται χορταριασμένους βάλτους
και βρύσες και πηγές νερών κι' όσες πανώρια δάσα.
Κι' όλοι σαν ήρθαν στου Διός τον πύργο, παν καθίζουν 10
στα μαρμαρόκοφτα θρονιά που του πατέρα Δία
του τάχε κάνει ο Ήφαιστος με τη σοφή του τέχνη.
.
Έτσι οι θεοί είταν στου Διός τον πύργο συναγμένοι.
Κι' όχι δεν είπε της θεάς μήτε της γης ο σείστης,
Μον πάει στον πύργο οχ του γιαλού τα βαθιά, και καθίζει 15
καταμεσύς τους κι' αρωτάει τον ορισμό του Δία
«Τι πάλι, Αργυροκέραβνε, σε συντυχιά μάς κράζεις;
Κάτι για Τρώες κι' Αχαιούς σα ν' αναδέβει ο νους σου,
τι τώρα αυτών ο πόλεμος είναι άσβυστα αναμένος.»
.
Τότε απαντάει ο συγνεφιάς του Κρόνου γιος, ο Δίας
«Σείστη της γης, μου μάντεψες με τι βουλή και γνώμη 20
σας έκραξα· ναί, συλλογή που σφάζουνται τους έχω.
Μα εγώ στα κορφοβούνια εδώ θα μείνω, κι' οχ τη ράχη
θα χαίρουμαι το θέαμα· μα εσείς οι άλλοι κάτου,
το προτιμάω, πηγαίνετε στον κάμπο, και βοηθάτε
όπιους σας συμπαθά η καρδιά, θες Αχαιούς θες Τρώες. 25
Μόνους αν του Πηλιά το γιο να πολεμάν αφίστε
τους Τρώες, πάει αδύνατο και μια στιγμή να μείνουν.
Αφτοί και πριν θωρώντας τον τρεμούλιαζαν, μα τώρα
που για το βλάμη κι' η ψυχή του μάνιασε, φοβάμαι
μήπως — γραμένο είτ' άγραφο — τη χώρα τούς πατήσει.» 30
.

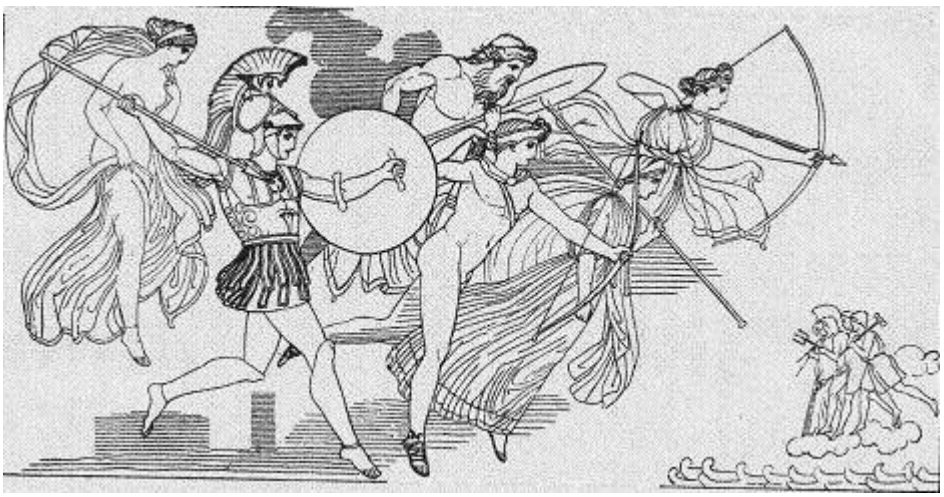

.

Είπε, και σήκωσε φριχτή πολέμου ανεμοζάλη.
Κι' εφτύς όλοι οι θεοί κινούν στον πόλεμο να πάνε
μ' αντίθετους στο νου σκοπούς. Τι στο καραβοστάσι
η Ήρα η αρχιθέαινα, κι' η Αθηνά η Παλλάδα,
κι' ο σειστής πήγε Ποσειδός, κι' Ερμής ο αγωγιάτης
που νους γερός το νιόθωρο κεφάλι του στολίζει· 35
μαζί κι' ο Ήφαιστος φωτιά γιομάτος κούτσα κούτσα
ροβόλαε... κούτσα, μα γοργά του δρόμιζαν τα πόδια.
Μα ο Άρης πήγε ο πλουμιστός στους Τρώες, και μαζί του
το ρέμα ο Ξάνθος κι' η Λητό κι' η ρόδινη Αφροδίτη
κι' η σαϊτέφτρα Άρτεμη κι' ο σγουρομάλλης Φοίβος. 40

.

Τώρα όσο στέκανε οι θεοί απ' τους αθρώπους χώρια,
τόχαν μεγάλη οι Δαναοί χαρά που ο Αχιλέας
βγήκε στον κάμπο, και καιρό σπαθί δεν είχε αγγίξει·
όμως τρέμουλα σύγκορμη τους Τρώες παραλούσε
κι' απελπισιά, που το γοργό θωρούσαν Αχιλέα 45
καθώς μες στ' άρματα άστραφτε σα θνητοφάγος Άρης.
Μα όταν μιας σμίξανε οι θεοί τ' αθρώπινα κοπάδια,
ξεσπά η Αμάχη ανήμερη, χουγιάζει κι' η Παλλάδα,
πότε όρθια απ' όξω απ' το τειχί και το σκαφτό χαντάκι,
πότε μακρόσκουζε κοντά στ' αφρόδαρτα ακρογιάλια· 50
κι' έσκουζε ο Άρης αντικρύ σα σίφουνας στους Τρώες
άγρια οχ του κάστρου την κορφή, και πότε πιλαλούσε
κοντά στο ρέμα πίσω ομπρός στ' Ωριοκολλώνι απάνου.

.

Έτσι οι παντοτινοί θεοί τους διο στρατούς τρακαίρνουν
πυρώνοντας τους, και βαρύ στη μέση ανάβει πάθος. 55
Και βρόντησε άγρια των θεών κι' αθρώπων ο πατέρας
οχ τα ούράνια· κάτωθες κι' ο Ποσειδός τραντάζει
της γης τον όγκο, των βουνών τις αψηλές κορφάδες.
Κι' όλες οι ράχες σάλεβαν της πηγοδότρας Ίδας,
σαλέβανε όλοι οι πόδες της, το κάστρο, τα καράβια. 60
Τρόμαξε κάτου ο Πλούτονας, ο νεκραφέντης τ' Άδη,
κι' εφτύς πηδάει απ' το θρονί και σκούζει, φοβισμένος
τη γη μη σπάσει ο Ποσειδός, της γης απάνου ο σείστης,
και σε θνητούς κι' αθάνατους φανεί η φριχτή φωλιά του,
μούχλα και πίσσα, που οι θεοί μ' ανατριχιά τη βλέπουν. 65
.
Κι' ο κάμπος ξέχειλος στρατό χαλκολαμποκοπούσε 156
απ' άντρες κι' άλογα, κι' η γης κροκρότιζε απ' τα πόδια.
Εκεί χοιμάει μες στων οχτρών τη μέση ο Αχιλέας 381
μ' αψές φωνές και με καρδιά αρματωμένη θάρρος.
Και πρώτος τρώει το Βιφιτιό, λεβέντη γιο του Οτρύντα,
τρανά αρχηγό, που μια ξωθιά τον γέννησε στο πλούσιο
χωριό της Ύδας, στα ριζά του χιονισμένου Τμώλου· 385
αφτόν, εκεί ίσα πούτρεχε, στης κεφαλής τη μέση
τον κρούει με τ' όπλο, π' άνοιξε σε διο κομάτια η κάρα.
Κι' έσκασε χάμου, κι' ο λαμπρός παινέφτηκε Αχιλέας
«Ψόφα του Οτρύντα γιε, κορμί πιο φαντασμένο απ' όλους!
Εδώ θα ρέψεις, κι' η γενιά ας σου βαστά απ' τη λίμνη 390
τη Γύγια, οπούχει γονικό μετόχι σας στην άκρη,
κοντά στου Χύλλου τα νερά, στα κύματα του Χέρμου.»
.
Έτσι είπε, και βασίλεψαν του Βιφιτιού τα μάτια,
κι' αφτού στη μπροστινή γραμμή της μάχης με τις ρόδες
τον λιάνιζαν των Αχαιών τα πλουμισμένα αμάξα. 395
Δέφτερο του Πηλέα ο γιος καρφώνει στο μηλίγγι
μέσα απ' το κράνο τ' όμορφο τον άρχο Λιοντοδήμο,
γιο τ' Αντηνόρου και γερό της μάχης παλικάρι·
και δεν αμπόδισε ο χαλκός, γιατί μ' ορμή περνώντας
η μύτη τ' όπλου ξέσκισε το κόκκαλα, και λιώμα
μέσα όλος τούγινε ο μιαλός και κόπηκε η αντριά του. 400

.
Τον Ιπποδάμα παρακεί, σαν πήδησε οχ τ' αμάξι
κι' έφεβγε ομπρός του, τούμπηξε στους ώμους το κοντάρι.
Κι' αφτός φυσούσε μούγκριζε, σαν τάβρος που μουγκρίζει
σαν τον τραβούνε οι νιοι μπροστά στον Ελικώνιο αφέντη
ναν του τον σφάξουν, κι' ο θεός θωρώντας καμαρώνει· 405
έτσι ενώ μούγκραε, η αντρικιά φτερούγιασε ψυχή του.
.
Κατόπι τον Πολύδωρο με το κοντάρι τρέχει
να πιάσει, του Πριάμου γιο. Πού ο γέρος του πατέρας
στη μάχη δεν τον άφινε να βγει, τι στερνοπαίδι
τον είχε ακριβογέννητο και πιο τον αγαπούσε· 410
μα τότε αφτός απ' αμιαλιά — ζητώντας γοργοσύνη
να δείξει, τι στο τρέξιμο κάθε άλλο νιο νικούσε —
πιλάλαε με τους μπροστινούς ως που τον ήβρε ο χάρος.
Γιατί στη μέση τον βαράει με τ' όπλο ο Αχιλέας —
δίπλα ενώ πέρναε φτερωτός — στου ζουναριού τα μέρη,
εκεί που σμίγανε τα διο χρυσόμορφα θηλύκια 415
με πίσω διπλοτσάτιραζο· κι' αντίκρυ τ' όπλου η μύτη
πρόβαλε, εκεί στον αφαλό. Και ξεφωνώντας πέφτει
στο γόνα ο νιός, ενώ πυκνή τον σκέπαζε θολούρα,
κι' έγυρε αρπώντας τ' άντερα σιμά του με τα χέρια.
.
Κι' ο Έχτορας τον αδερφό σαν είδε που κρατώντας
στα χέρια τ' άντερα έγερνε να πέσει, εφτύς σα ζάλη 420
τα μάτια του συγνέφιασε, και πια απ' τη μάχη αλάργα
δεν τον βαστάς ν' αργογυρνάει, μον το βαρύ κοντάρι
σιώντας στον Αχιλέα ομπρός, χοιμάει θαρρείς σα φλόγα.
Κι' αφτός τον βλέπει, εφτύς πηδάει και κράζει με περφάνια,
«Να το θεριό που την ψυχή μού μάσησε ως στη ρίζα, 425
που μούσφαξε τ' αδέρφι μου! Κρυφτούς πια εδώ δεν έχει,
παρά θα δούμε τώρα εφτύς πιος θενά φάει τον άλλο.»
.
Είπε, τον κοίταξε λοξά και του φωνάζει πάλι
«Έλα σιμά να μπεις γοργά στου χάρου τα πλεμάτια!»
.
Μα δίχως φόβο απάντησε ο Έχτορας και τούπε 430

«Γιε του Πηλέα, εγώ παιδί δεν είμαι, και με λόγια
δε με τρομάζεις, τι κι' εγώ το ίδιο αν θες κατέχω
να σου μιλήσω προσβολές και να σου πω βλαστήμιες.
Το ξέρω, εσύ είσαι δυνατός, κι' ίσως εγώ όχι τόσο·
μά 'ναι στα χέρια των θεών, χειρότερος ή όχι, 435
μπορεί ίσως να σε σφάξω εγώ και να σε στείλω πρώτος
στον Άδη, τι σα μυτερό μπροστά κι' εμένα τ' όπλο.»
.
Είπε, και σιώντας τόρηξε· μα του Διός η κόρη
με μια πνοή τ' αλάργεψε μακριά απ' τον Αχιλέα,
φυσώντας το αλαφρά αλαφρά· κι' αφτό γυρίζει πίσω 440
και πέφτει χάμου, αφτού μπροστά στου Έχτορα τα πόδια.
Χύνεται ο άλλος σα θεριό, με λύσσα κι' αλυχτώντας
φριχτά· μα του τον άρπαξε ο Φοίβος, έτσι αμέσως
σα δα θεός, και με πυκνό τον σκέπασε σκοτάδι.
Τρεις τότες χύθηκε βολές ζητώντας ναν τον σφάξει, 445
και τρεις με τ' όπλο τη βαθιά κοπάνισε θολούρα·
μα όταν και τέταρτη όρμησε λες σα στοιχιό οχ τον Άδη,
τότε έμπηξε φριχτή φωνή και τούπε αφτά τα λόγια
«Πάλε απ' το χάρο σώθηκες, σκυλί! Μιά τρίχα ακόμα
και σ' έτρωγα. Σε γλύτωσε πάλε, σκυλί, ο Απόλλος, 450
π' όλο και θαν του κλαίγεσαι σαν έρχεσαι στη μάχη.
Έννια σου! σα σε βρω ξανά, σου πίνω εγώ το αίμας,
αν έχω δα κι' εγώ θεούς βοηθητικούς μου κάπου.
Μα τώρα πάω τ' ασκέρι σου να σφάξω, όπιον πετύχω.»
.
Έτσι είπε, και μεσόσβερκα το Δρύοπα ακοντίζει 455
και τον σωριάζει εκεί μπροστά στα πόδια του. Κατόπι
αφίνει αφτόν, κι' άντρα γερό λεβέντη, το Δημούχο,
πεδούκλωσε, μια κονταριά στο γόνα σφίγγοντάς του,
και με τη σπάθα του έπειτα τον τέλιωσε για πάντα.
Ύστερα τρέχει και διο γιους του Βιά, το Λαογόνο 460
και Δάρδανο, οχ τ' αμάξι τους γκρεμίζει, τι τη σπάθα
στον ένα μπήγει από κοντά, στον άλλον το κοντάρι.
.
Τον Τρώα, τ' Αλαστόρου γιο — αφτός του πέφτει ομπρός του
στα πόδια, μην τον λυπηθεί και τη ζωή τ' αφίσει, 464

ο έρμος! :Μα δεν τόξερε πως άδικα λαλούσε, 466
τι δα απαλόκαρδη ψυχή και μαλακιά δεν είχε,
παρά θεριού. Και τούπιασε ο Τρώας με τα χέρια
τα γόνατα του, θέλοντας να πει, ναν τον ξορκίσει,
μα αφτός στο σκώτι τούμπηξε τη λάμα, και το σκώτι
του ξεκολνάει, και μελανά τα αίματα αναβρύζουν 470
και όλο τον κόρφο πλημμυρούν, κι' ενώ 'βγαινε η ψυχή του,
τα διο τα μάτια ολόμαβρο του σκέπασε σκοτάδι.
.
Τότες στο Μόλη πάει κοντά και τον τρυπάει στ' αφτί του,
κι' ως στ' άλλο του ίσα πέρασε ο τροχισμένος στόκος.
Κατόπι τ' Αγηνόρου γιο, τον Έχεκλο, σπαθίζει
στην κεφαλή κατάμεσα, π' όλη απ' το αίμα μέσα 475
ζεστάθη η σπάθα του η φαρδιά, κι' έτσι στον Άδη κάτου
τον πήγε ο μάβρος θάνατος κι' η άπονη του η μοίρα.
.
Και το Δεφκάλη ακόμα, εκεί που στον αγκώνα σμίγουν
τα διο ποντίκια, του τρυπάει με τ' όπλο το βραχιόνι.
Έτσι με χέρι αφτός βαρύ τον πρόσμενε, θωρώντας 480
το χάρο ομπρός του· μια σπαθιά τού κατεβάζει εκείνος
στο σνίχι, και πετάει μακριά κάρα μαζί και κράνο.
Οχ τα σφοντύλια πήδηξε τότε όξω το μεδούλι,
κι' εκείνος χάμου στρώθηκε μακρύς πλατύς στις σκόνες.
.
Έπειτα ορμάει τον άρχοντα να πιάσει γιο του Πείρου,
το Ρίγμο, π' οχ την καρπερή ότι είχε φτάσει Θράκη, 485
και μια του δίνει π' ο χαλκός μες στην κοιλιά του μπήκε,
κι' ήρθε απ' τ' αμάξι ανάποδα. Μα και του παραγιού του
Αρήθου, ενώ τα διο φαριά προσπάθαε να γυρίσει,
του κάθισε μια κονταριά στη ράχη, κι' οχ τ' αμάξι
έπεσε χάμου κι' έφυγαν τα ζα του σαστισμένα.
.
Πώς παίρνει σβάρνα λαγκαδιές βαθιές φωτιά μεγάλη 490
σ' όρος ξερό και καίγουνται τα πεφκοπλήθια δάση,
και φλόγα ο άνεμος παντού σκορπάει στριφοκλωθώντας·
έτσι ξοπίσω απ' τους οχτρούς σα λάμια λες με τ' όπλο
χοιμούσε σκότωνε, κι' η γης κατέβαζε αίμα μάβρο.

.
Πώς ζέβεις βόδια ασερνικά μεγάλα κουτελάτα 495
και τρίβεις σταροκρίθαρο σε μαρμαρένια αλώνια,
κι' εφτύς λιανό όλο γίνεται απ' των βοδιών τα πόδια·
έτσι και τ' άπιαστα άλογα του ξακουστού Αχιλέα
νεκρούς πατούσαν κι' άρματα, κι' όλο τ' αξόνι κάτου
κι' οι αμαξόγυροι είτανε πασπαλισμένοι μ' αίμας 500
απ' τις σταλιές που των τροχών πετούσαν τα στεφάνια
και τ' αλογόνυχα. Κι' αφτός δε χόρταινε να σφάζει,
κι' έβαφε μ' αίμας μελανό τ' αζύγωτά του χέρια.
.
.
.
Φ
.
.
.
Και πια σαν ήρθαν στου γοργού το πέρασμα ποτάμου
πούχε του Δία κάνει ο γιος, στου κυματάρη Ξάνθου,
τους κόβει εκεί, και τους μισούς στον κάμπο κυνηγούσε
κατά τη χώρα, οπούτρεχαν κατάφοβοι οι Αργίτες
τη μέρα πριν, σα μάνιαζε τ' αφέντη ο γιος Πριάμου· 5
εκεί τρεχάτοι χύθηκαν, κι' ομπρός ναν τους μπερδέψει
άπλωσε η Ήρα 'να πηχτό σκοτάδι. Οι άλλοι πάλι
σπρωχνόντουσαν προς το βαθύ αφράργυρο ποτάμι.
Και πέφτουν μέσα βάρηχα, σαλαγοσπάει το ρέμα,
οι οχτοί γύρω αντιβογγούν· και με φωνές οι Τρώες 10
κουβάρια μέσα εδώ κι' εκεί στους χόχλους κολυμπούσαν.
Πώς από λάμψη πυρκαγιάς σηκώνουνται οι ακρίδες
κι' ορμούν κατά τον ποταμό, κι' η φλόγα μιας ξεσπάσει
καίει πάντα ακούραστη, κι' αφτές πηδούν το κύμα κύμα·
έτσι κι' απ' του Πηλιά το γιο κυνηγητοί, του Ξάνθου 15
το λάλο ρέμα γιόμισαν ανάκατα άντρες κι' άτια.
.
Κι' εκείνος τ' όπλο αφίνει αφτού στον όχτο πλαγιασμένο
μες στις μυρχιές, και σα στοιχιό με το σπαθί μονάχα
πηδάει στο ρέμα — κι' έβαλε κακούς σκοπούς στο νου του —

λιανίζοντας δεξά ζερβά, και βογγητά και θρήνοι 20
όλο άπαφτα ακουγόντουσαν που πάντα τους χτυπούσε
με το σπαθί, και το νερό κοκκίνιζε απ' το αίμας.
Πώς ψάρια, όταν τρανόκορμο τα κυνηγάει δερφίνι,
σκορπούν και μες στου λιμανιού τρυπώνουν τους κρυψώνες
κατάτρομα, τι χάφτει εφτύς όπιο τυχόν συλλάβει·
το ίδιο κάτου απ' τους γκρεμούς στη ρεματιά κι' οι Τρώες 25
ζαρώνανε όλοι. Κι' όταν πια του μπούχτισαν τα χέρια
βαρώντας, τότες διάλεξε νιους δώδεκα απ' το ρέμα
για να πλερώσουν μ' αίμα τους το φόνο του Πατρόκλου.
Κι όξω τους βγάζει, σα μικρά ζαρκάδια σαστισμένους,
πίσω τα χέρια δένοντας με τα καλοκομένα 30
λουριά που γύρω τα στριφτά τους έζωναν τσαπράζα·
κι' έτσι οι συντρόφοι του δετούς τους πήγαν στα καράβια.
.
Πάλε χοιμάει στον ποταμό αχόρταγος να σφάξει,
κι' ομπρός να! το Λυκά θωράει, του γέρου γιο Πριάμου,
ενώ οχ το ρέμα ξέκοφτε, τον ίδιο πούχε πιάσει 35
κι' άλλη βολά πριν άξαφνα στο γονικό του χτήμα,
που νιόκλαρα βελανιδιάς με το μπαλτά μια νύχτα
πήγε να κόψει κι' άμαξας ροδόγυρους να φτιάσει,
μα εκεί αναπάντεχο κακό του βγήκε, ο Αχιλέας.
Τότες στης Λήμνος το νησί τον πήρε και τον πήγε 40
ναν τον πουλήσει, κι' έδωκε τα γρόσα ο Καλοκράσης.
Εκεί ένας βλάμης του, ο Αητιός, ξαναγοράζοντάς τον
με χρήματα πολλά, αντικρύ τον πήγε στην Αρίσβα.
Κι' όταν πεζός πήγε έπειτα στο γονικό του πύργο,
μέρες ξεφάντωνε έντεκα με φίλους π' απ' τη Λήμνο 45
γλύτωσε πίσω· μα ξανά τη μέρα την κατόπι
μοίρα κακή τον έρηξε στα χέρια τ' Αχιλέα,
π' άναβλα τούτανε γραφτό στον Άδη ναν τον στείλει.
Τι σαν τον είδε πούφεβγε οχ το νερό με πόδι 49
κατάκοπο απ' την κούραση, σηκώνει το κοντάρι 5 2 67
ναν τον καρφώσει, μα ο Λυκάς πριν σκύβει και σκυμένος 68
τρέχει κι' εφτύς τα γόνατα του πιάνει, κι' ίσα τ' όπλο
περνά απ' τη ράχη απάνωθες και μπήγεται τρεχάτο
στο χώμα, σάρκα ανθρωπίνη ζητώντας να δαγκάσει. 70

.
Τα περικάλια τότε ο γιος αρχίζει του Πριάμου 73
«Σπλαχνιά, Αχιλέα μου, αν θεούς λατρέβεις, σε ξορκίζω·
χάρη μου πρέπει, ισόθεε, που σαν προστάτη σ' έχω. 75
Τι εγώ απ' το χέρι σου ψωμί πρωτόφαγα στα ξένα,
σα μ' έπιασες μες στ' όμορφο μετόχι και στη Λήμνο
με πήγες και με πούλησες αλάργα απ' τους γονιούς μου,
μακριά από φίλους, κι' εκατό βιος σούφερα βοδιώνε.
Τρίδιπλα τώρα πλέρωσα και σώθηκα, κι' αφτή είναι 80
η μέρα μου η δωδέκατη που γύρισα στην Τροία
πολλά παθόντας· όμως νά, στα χέρια σου με ρήχνει
μοίρα άστοργη ξανά ... Αχ θα πει με καταράστη ο Δίας
που τώρα πάλι μ' έπιασες. Λιγόχρονο η Λαθόα
η μάννα μου αχ με γέννησε, του γέροντα Άλτη η κόρη, 85
τ' Άλτη π' ορίζει τους γερούς Λελέγους κι' έχει πύργο
μες στην ολόρθια Πήδασο στο ρέμα εκεί του Σάτνη.
Τ' Άλτη είχε κόρη ο Πρίαμος — μα 'χε ένα πλήθος κι' άλλες —
και διο μας έκανε, μα εσύ θα σφάξεις και τους διο μας.
Στων πρώτων σκότωσες πεζών τη μέση το λεβέντη 90
Πολύδωρο, τρυπώντας τον με το βαρύ κοντάρι·
χάρος κι' εμένα τώρα εδώ με βρίσκει, τι το ξέρω
δε σου γλυτώνω αφού ο θεός στα χέρια σου με στέλνει.
Μα άκου ... ένα λόγο θα σου πω μονάχα ... μη με σφάζεις,
ίδια δεν έχω μάννα εγώ κι' ο Έχτορας, που ο έρμος 95
πήγε έτσι και σου σκότωσε τ' αδέρφι της καρδιάς σου.»
.
Έτσι ο λαμπρόπλιστος Λυκάς τού κλαίγουνταν ζητώντας
ναν τον μαλάξει· μα άκουσε αμάλαχτο 'να λόγο
«Άμιαλε, χάρες μη μιλάς και ξαγορές μην κραίνεις!
Γιατί πριν πέσει ο Πάτροκλος, προτίμαε ναι η καρδιά μου 100
να μη σας σφάζω, κι' έπιασα πολλούς και σας πουλούσα·
μα τώρα πάει πια, από χαμό δε σώζεται όπιον στείλει
στα χέρια αφτά του Κρόνου ο γιος εδώ μπροστά στο κάστρο,
και κάθε οχτρό, μα μάλιστα γιο του Πριάμου αν πιάσω. 105
Μα, βλάμη, πέθανε κι' εσύ, γιατί έτσι κλαις; Να, πήγε
κι' ο Πάτροκλος που πιο πολύ σα ν' άξιζε από σένα.
Τήρα με δα πόσο κι' εγώ σφανταχτερός μεγάλος,

πατέρας μ' έσπειρε άρχοντας, θεά 'χω αν θες και μάννα·
ωστόσο τύχη ανήμερη με καρτεράει και χάρος. 110
Θα φέξει αβγούλα, ή δειλινή θα τύχει ή μεσημέρι,
όταν κι' εμένα τη ζωή στη μάχη θα μου πάρουν
ή με κοντάρι ή ρήχνοντας σαΐτα από δοξάρι.»
.
Είπε, κι' απόμεινε ο Λυκάς σα λείψανο, και τ' όπλο
χάμου αμολάει απλώνοντας τα χέρια και καθίζει. 115
Κι' εκείνος σέρνει το κοφτό σπαθί, και μια του μπήγει
κατά την κλείδα στο λαιμό κοντά, που μέσα η σπάθα
τού χώθηκε όλη. Πίστομα πέφτει ο Λυκάς και μένει
χάμου στρωτός, και γύρω η γης κοκκίνιζε απ' το αίμας.
Τότε απ' το πόδι τον αρπάει και στα νερά τον ρήχνει 120
να πάει το ρέμα, κι' έπειτα καμαρωμένος είπε
«Τα ψάρια σύρε αφτού να βρεις, π' απ' την πληγή σου γύρω
θα γλύφουν αίμα αξέγνιαστα. Στην ψάθα να σε κλάψει
δε θα σε βάλει η μάννα σου, μον το χοχλάτο ρέμα
θα σε τραβήξει ως κάτου εκεί στης θάλασσας τον κόρφο. 125
Θα ρέβετε έτσι ως που μπροστά στο κάστρο σας να φτάστε, 128
φεβγάλα εσείς και πάντα εγώ λιανίζοντας ξοπίσω.
Μηδέ έχει τ' αργυρόγοργο ποτάμι να σας σώσει, 130
ο Ξάνθος, που συχνά πολλούς του σφάζετε βουβάλους
και ζωντανά τού ρήχνετε πολλά άτια μες στο κύμα·
μα κι' έτσι θα σας τρώει οχιά, ως να πλερώστε τέλος
του βλάμη εδώ το θάνατο, των Αχαιών τα πάθια,
που στα γοργά — σαν έλειπα — τους σφάζατε καράβια.» 135
.

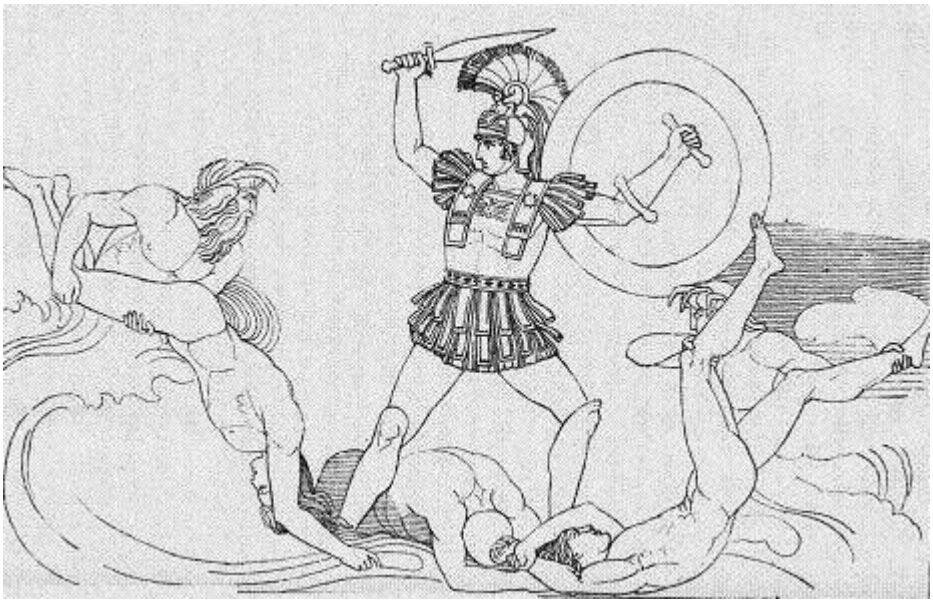

.

Έτσι είπε, κι' άναψε θυμό στα σπλάχνα του ποτάμου.
Κι' εκεί που ο κονταρόδοξος γιος του Πηλιά στη μέση 233
πήδησε κάτου οχ τον γκρεμό, τότ' ίσα το ποτάμι
χοιμάει κυματοφούσκωτο ξυπνώντας κάθε ρέμα, 235
κι' έβραζε σκούνταε τους νεκρούς, που πλήθος στα νερά του
πλέχανε μέσα, από το γιο σφαγμένοι του Πηλέα.
Όξω όλους τους ξερνούσε αφτούς με μουγκρητά σαν τάβρος, 237
κι' όρθιο το κύμα φοβερό στον Αχιλιά τριγύρω 240
έβραζε, κι' έπεφτε έσπρωχνε κατάσπιδα ουδέ μπόραε
να βασταχτεί στα πόδια του. Μα τέλος πια αγκαλιάζει
χοντρόκορμη αψηλή φτελιά, που ξεκολνά απ' τις ρίζες
και συνεπαίρνει πέφτοντας τον όχτο, κι' αμποδίζει
τ' αφροκυμάτιστα νερά με τους πυκνούς της κλώνους. 245
Τότε οχ το κύμα ξεπηδάει, και φτερωτό με πόδι
παίρνει τον κάμπο αβάσταχτος, λες είχε γληγοράδα 247
σαν του νυχτόφτερου τ' αητού, του κυνηγάρη αγιούπα, 252
πούναι πουλί το πιο γοργό, το πιο λεβέντικο όρνιο·
έτσι στο κάμπο δρόμιζε — κι' αχούσε απάς στα στήθια
φρίκη ο χαλκός του — κι' έφεβγε δεξά ζερβά γυρνώντας, 255
μα πάντα ο πόταμος μ' αχούς τού πλάκωνε ξοπίσω.
Κι' αν ίσως κάποτε έκανε ν' αντισταθεί ζητώντας 265
μια και καλή να φωτιστεί, τάχα μπροστά τον έχουν
όλοι οι θεοί που κατοικούν τα φωτισμένα ουράνια,
πάντα άγρια του πελάγωνε νεροσυρμή τους ώμους.

Κι' αφτός καρδοστενόχωρος πηδούσε, μα το ρέμα 270
πλάκωνε φρένιο κι' έσκαβε το χώμα που πατούσε.
.
Κλάφτηκε τότες τα πλατιά κοιτάζοντας ουράνια
«Δία πατέρα, μα θεό δεν έχει να με σώσει
οχ το ποτάμι τώρα εδώ; Στερνά ότι πάθω ας πάθω.
Μα δε μου φταίει άλλος κανείς θεός απ' τα ουράνια, 275
παρά μου φταίει η μάννα μου που με γελούσε η έρμα,
και μούπε, κάτου απ' το τειχί των ασπιστάδων Τρώων
πως τάχα από φοιβόσταλτες θα σκοτωθώ σαΐτες.
Ας μ' είχε αχσφάξει ο Έχτορας, το πρώτο εδώ κοντάρι!
Τότες κι' άντρας έπεφτε, καν θάχε κι' άντρας σφάξει. 280
Τώρα γραφτό μου απ' άτιμο χαμό να πάω στον τάφο
ζωσμένος σε νεροσυρμή, σαν γουρουνιών κοπέλι
που σε χαντάκι πνίγεται περνώντας το χειμώνα.»
.
Είπε, κι' εφτύς ο Ποσειδός κι' η Αθηνά κοντά του
πήγαν και στέκουν, με μορφή σαν άντρες, κι' έτσι θάρρος 285
του δίνουν, μες στα χέρια τους τα χέρια του κρατώντας.
Κι' άρχισε πρώτα ο Ποσειδός ναν του μιλάει και τούπε
«Μη φέβγεις, του Πηλέα γιε, και μην παρατρομάζεις,
τι τέτιοι εμείς θεοί ήρθαμε βοηθοί σου εδώ στον κάμπο
με στέρξιμο του Δία, εγώ κι' η Αθηνά η Παλλάδα. 290
Έτσι δεν είναι η μοίρα σου ποτάμι να σε πνίξει,
Μον τώρα θα λουφάξει αφτός, κι' εσύ θα σύρεις πίσω.
Τώρα να πιά 'ναι η συβουλή που θα σου πούμε, κι' άκου.
Μην πάβεις πριν τ' ανήμερο πελέκι, πριν στρυμώξεις
τους Τρώες, κάθε μάννας γιο, μες στ' αψηλό τειχί τους, 295
αν δα ξεφύγει και κανείς· κατόπι, σα σκοτώσεις
με το χαλκό τον Έχτορα, γύρνα στα πλοία πάλι.
Νίκη, Αχιλέα, θέλουμε και δόξα να κερδίσεις.»
.
Είπαν και παν με τους θεούς. Κι' αφτός ορμάει στον κάμπο,
γιατί την τόλμη τ' άναψαν τα θεϊκά τους λόγια.
Κι είταν ο κάμπος ξέχειλος νερά παντού χυμένα, 300
παντού νεκροί κι' αρματωσές πανώριες κολυμπούσαν·
κι' αφτός τα πήδαε έτσι αψηλά ενώ γραμμή ίσα αντίκρυ

κατά το κύμα ρήχνουνταν, μηδέ τον σταματούσε
ο αφρισμένος πόταμος, γιατί του Δία η κόρη
τούχε βαλμένα δύναμη μες στο κορμί μεγάλη.
Μηδ' άφινε κι' ο Σκάμαντρος τη λύσσα, μον πιο ακόμα 305
θυμός τον πήρε, και μ' αψύ ορθοστημένο κύμα
ορμούσε κι' όλο ανάσκελα τον άμπωχνε να πέσει. 307 327
.
Τον είδε τότες κι' έσκουξε η Ήρα, τρομασμένη 328
μήπως τον πνίξει το τρανό βαθύχοχλο ποτάμι,
και κράζει εφτύς στον Ήφαιστο, το λατρεμένο γιο της 330
«Παιδί μου κουτσοπόδη μου, ομπρός! γιατί στη μάχη
εσένα λέμε ισόπαλο πως είσαι του Σκαμάντρου.
Μα βόηθα, κι' έλα γλήγορα χύνε φωτιές και φλόγες.»
.
Είπε, κι' ο Ήφαιστος φωτιά θεόσταλη ακοντίζει, 342
κι' ανάβει ο κάμπος, τα φυτά απ' άκρη ως άκρη πιάνουν.
Καίγουνταν κύπερα φτελιές και βούρλα και τριφύλλια, 350
και καίγουνταν μυρχιές κι' ιτιές· κι' όλος ο κάμπος γύρω 351 345
ξεράθηκε, και σταματάει τ' αφροντυμένο κύμα.
Κι' όπως λεβέτι από πολλής φωτιάς πυράδα βράζει 362
μέσα με χόχλους, τι στεγνά καιν από κάτου ξύλα, 364
σαν έτσι απ' τη φωτιά άναψαν οι ρεματόχτοι γύρω, 365
κι' έβραζε τ' όμορφο νερό απ' του θεού τις φλόγες. 365 367
.
Τότες στην Ήρα τη θεά με περικάλια κι' όρκους
φώναξε κι' είπε ο Σκάμαντρος διο φτερωμένα λόγια
«Ήρα, τι τώρα βάρθηκε τα κύματά μου ο γιος σου
να βασανίσει; Όμως εγώ δε φταίω, θεά μου, τόσο, 370
όσο όλοι οι άλλοι φταιν θεοί πούναι βοηθοί των Τρώων.
Μα τώρα να! λουφάζω εγώ, αν είναι αφτό ορισμός σου,
κι' ας σταματήσει πια κι' αφτός. Εγώ σου κάνω κι' όρκο
να μη σαλέψω από χαμό να σώσω πια τους Τρώες,
μηδέ κι' η Τροία αν χάνεται, και με φωτιά πελώρια 375
αν καίγεται όλη και την καιν τα παλικάρια τ' Άργους.»
.
Αφτό σαν τ' άκουσε η θεά, η μαρμαρόλαιμη Ήρα,
γυρνάει και λέει στον Ήφαιστο, το λατρεμένο γιο της

«Ήφαιστε, στάσου, ξακουστό παιδί μου, τι δεν πρέπει
θνητώνε χάρη αθάνατο θεό να βασανίζεις.» 380
.
Είπε, και σβύνει ο Ήφαιστος τις θεϊκές του φλόγες,
και κάτου τρέχουν τα νερά ξανάστροφα στο ρέμα.
.
Κι' έστεκε ο γέρο-Πρίαμος στον πύργο, κι' από κει είδε 526
το γίγα του Πηλέα γιό· και σαν τραγιά όλοι οι Τρώες
δίχως αντίσταση έτρεχαν φύγει όπου φύγει ομπρός του.
Και ξεφωνίζει, κάτου ορμάει, και τρέχει να σηκώσει
την κοσμοξάκουστη φρουρά μπροστά στο τειχοπόρτι 530
«Βαστάτε το πορτί ανοιχτό ως που ο πανικωμένος
λαός να φτάσει ως στο καστρί, τι τήρα! ο Αχιλέας
να! εκεί τους κυνηγά . . . Ω φωτιά που θα μας κάψει τώρα!
Μα μέσα σα χωθεί ο λαός και μπούνε ν' ανασάνουν,
τα στέρια φύλλα κλείστε τα ξανά, γιατί φοβάμαι 535
μήπως — δεν τόχει τίποτα — πηδήσει μέσα ο σκύλος.»
.
Είπε, κι' ανοίγουν οι φρουροί κι' αμπώχνουν τους μαντάλους.
Κι' άσπροι απ' τη σκόνη οι Τρώιδες, κατάστεγνοι της δίψας, 540
ίσα για τ' αψηλό τειχί και για την Τριά οχ τον κάμπο
φέβγανε, ενώ με τ' όπλο εκιός λες σα θεριό ακλουθούσε,
και λύσσας φλόγα ανήμερης τούχε η ψυχή να σφάξει.
.
Τότες πια τ' Άργους τα παιδιά το κάστρο θα πατούσαν
αν το λεβέντη Αγήνορα δεν πύρωνε ο Απόλλος, 545
γιο τ' Αντηνόρου, αδείλιαστο πανώριο παλικάρι.
Στα στήθια θάρρος τούβαλε, και πάει κοντά του στέκει —
για ναν τον σώσει από βαριά κακοτυχιά θανάτου —
και στην οξιά ακουμπάει χωστός μες σε πυκνό σκοτάδι.
Κι' εκιός τον καστρομαχητή γιο του Πηλιά σαν είδε, 550
στέκει, κι' ο νους του ανάδεβε πολλά ενώ καρτερούσε
«Ωχού μου, αν πάρω δρόμο ομπρός στο φοβερό Αχιλέα
πέρα όπου σκόρπιοι φέβγουνε κι' οι άλλοι, τότες κι' έτσι
με πιάνει σα δειλό κιοτή και το λαιμό μού κόβει. 555
Μα αφτούς στο έλεός του εδώ αν τους αφίσω μόνους,
κι' αλάργα απ' το καστρότειχο το βάλω εγώ στα πόδια

μέσα απ' τον κάμπο, ως που να βγω απάνου εκεί ως στης Ίδας
τις πυκνοδέντρωτες πλαγιές και στα λογγά τρυπώσω,
τότες το βράδυ λούζουμαι στα κρύα νερά, και πίσω 560
γυρνάω στη χώρα δροσερός, τον ίδρο ξεπλυμένος ...
Μα τι τα θέλει κι' όλα αφτά τ' ανασκαλέβει ο νους μου;
Μήπως στον κάμπο οχ το καστρί με δει πως αλαργέβω,
και με τσακώσει με γοργό ποδάρι κυνηγώντας·
τι τότες πια από θάνατο και χάρο δε γλυτώνω, 565
τι δύναμη ίση σαν κι' αφτόν θνητός κανείς δεν έχει.
Μα αν πες εδώ στη χώρα ομπρός με τ' όπλο τον προσμείνω;
Τι έχει μαθές και σάρκα αφτός που την τρυπάει κοντάρι,
θνητό τον λένε, μια ψυχή έχει κι' αφτός στα στήθια.» 569
.
Είπε, και στέκει μαζεφτός ναν τον προσμείνει, κι' είχε 571
μέσα η καρδιά του απόφαση γερά να πολεμήσει.
Πώς να ξεσκίσει κυνηγό μέσα από πυκνολόγγι
όξω πετιέται η πάρδαλη, που και σκυλιά αν γαβγίζουν,
σαν τι θα πει φοβόκαρδος και δείλια δεν γνωρίζει· 575
έτσι ο Αγήνορας, ο γιος του σεβαστού Αντηνόρου, 579
πριν δοκιμάσει πόλεμο δεν ήθελε να φύγει, 580
Μον τη γερή κι' ισόκυκλη κράτησε ομπρός του ασπίδα
και βροντοφώνησε έτοιμος να ρήξει το κοντάρι
«Το ξέρω, ο νους σου τόλπιζε, θεόμορφε Αχιλέα,
να μας πατήσεις σήμερα τ' αγέρωχο μας κάστρο
τρέλα! τι ακόμα εδώ αρκετό κοντάρι πριν θα παίξει. 585
Τι άντρες πολλούς και δυνατούς εδώ 'χει, που την Τροία,
φρουροί στα τέρια μας μπροστά κι' αδύναμα παιδιά μας,
θαν τη γλυτώσουν· Μον εσύ θα βρεις εδώ τον τάφο,
πούσαι έτσι ανήμερο θεριό και φαντασμένο κι' άγριο.»
.
Είπε, κι' η χέρα του η βαριά τινάζει το κοντάρι, 590
που δίχως λάθος το κανί τού βρήκε εκεί στο γόνα.
Και γύρω το νιομέταλλο αντήχησε τουσλούκι
φριχτά· όμως τ' όπλο αντιπηδάει πίσω ξανά με δίχως
βλάβη καμιά, τι αμπόδιζαν τα δώρα του Ηφαίστου.
.
Δέφτερος τότες ναν τον φάει χοιμίζει ο Αχιλλέας, 595

μα ο Φοίβος δεν τον άφισε τη νίκη ν' απολάψει,
τι τον Αγήνορα άρπαξε, και σκεπαστό μ' αντάρα
όξω να πάει τον έστειλε χαρούμενο απ' τη μάχη.
Κατόπι του Πηλιά το γιο αλάργεβε οχ το πλήθος
μ' απάτη· τι όλος μιάζοντας ο προφυλάχτης Φοίβος 600
σαν το λεβέντη Αγήνορα, κινάει κι' ομπρός του τρέχει
γοργά, κι' εκείνος χύθηκε ξοπίσω κυνηγώντας.
.
Κι' εκεί που τον κυνήγαε αφτός στο σταροβγάλτη κάμπο,
λίγο ενώ ομπρός του ξέτρεχε — και τον γελούσε ο Φοίβος
με τέχνη, που έτσι να θαρρεί πως θα τον πιάσει πάντα — 605
τότες φεβγάλα οι Τρώιδες φτάνουν σωρός στο κάστρο
χαίροντας πια, και γιόμισε το κάστρο τρυπωμένους.
.
.
.
X
.
.
.
Μέσα έτσι οι Τρώες στο καστρί σα λάφια δειλιασμένοι
να ξεδιψάσουν έπιναν και στέγνωναν τον ίδρο
γυρμένοι απάς στα τεχνικά μπροστήθια· κι' οι Αργίτες
ζύγωναν τότες με γυρτά στις πλάτες τους τ' ασπίδια.
Μα απ' όξω αφτού τον Έχτορα η περιπαίχτρα η Μοίρα 5
να μείνει στο πορτί μπροστά τον πεδουκλώνει τότες.
.
Τότ' είπε στου Πηλιά το γιο ο φυλαχτής Απόλλος
«Γιατί, Αχιλέα, εσύ θνητός μού τρέχεις καταπόδι
εμένα τ' άλιωτου θεού; Μα τι λοιπόν, ακόμα
θεός πως είμαι δε θωράς που κυνηγάς με πείσμα; 10
Σκοπό μαθές δε θάχεις πια να δεκατίζεις Τρώες —
αφτοί παν τρύπωσαν — για αφτό στ' απόμακρα αλαργέβεις.
Μα εμένα δε μπορείς, γραφτό δε σούναι να με σφάξεις.»
.
Τότ' είπε του Μηλέα ο γιος βαριά αγαναχτισμένος
«Μ' έβλαψες, Φοίβο, εσύ θεέ πιο διαστρεμένε απ' όλους, 15

που τώρα εδώ με γύρισες· ειδέ πριν μπούνε μέσα,
πολλοί στο κάστρο ομπρός τη γης θάχαν δαγκάσει ακόμα.
Έφκολα αφτούς τους έσωσες, και μούκλεψες εμένα
δόξα τρανή, τι παιδεμό κατόπι δε φοβάσαι.
Εγώ όμως ναι σε παίδεβα αν μούστεκε στο χέρι» 20
.
Έτσι είπε, και προς το καστρί περήφανα γυρίζει
πιλάλα, λες σαν άλογο μ' αμάξι αγωνοδρόμο
που χλωροκάμπια ανάλαφρο με δρασκελιές διαβαίνει·
έτσι έπαιζε κι' αφτός γοργά τα γόνατα και πόδια.
.
Πρώτος ο γέρο-Πρίαμος τον είδε που στον κάμπο 25
δρόμιζε κάτου, αστράφτοντας σαν άστρο που προβάλλει
τον τρυγητή, κι' από πολλά τριγυρισμένο αστέρια
χύνει το φως του αλάθεφτα μες στης νυχτός την πίσσα.
Σκύλο το κράζουν Κυνηγού και πιο λαμπρά 'ναι απ' όλα,
όμως στον ουρανό κακό σημάδι 'ναι στημένο, 30
τι θέρμες φέρνει στ' άμοιρο τ' αθρωπολόϊ σα βγαίνει·
έτσι, σαν έτρεχε, ο χαλκός του ξάστραφτε απ' τα στήθια.
Και σπάει στα δάκρια ο γέροντας, κ' υψώνοντας τα χέρια
χτυπούσε το κεφάλι του, και με φωνή και κλάμα
το γιο του ξόρκιζε κ' ομπρός στο Ζερβοπόρτι ολόρθος 35
δίψαε ως στο τέλος του Πηλιά το γιο να πολεμήσει.
.
Κι' έκραξε ο γέρος, κι' άπλωνε σπαραχτικά τα χέρια
«Έχτορα, μη μου καρτεράς, παιδί μου, αφτό το σκύλο
μονάχος έτσι αβοήθητος, μη χάσεις τη ζωή σου,
παιδί μου, απ' το κοντάρι του, γιατί είναι ανότερός σου... 40
τ' άγριο θεριό! που έτσι οι θεοί τόση όση εγώ ναν τούχαν
αγάπη! Σκύλοι γλήγορα θαν τον ξεσκούσαν κι' όρνια
νεκρό, κι' εδώ το βάρος μου θα μούβγαινε απ' τα στήθια,
που γιους με στέρησε πολλούς, γιους στα χρυσά τους νιάτα
που σκότωνε είτε σε νησιά απόκεντρα τους πούλαε ... 45
Τι τώρα τον Πολύδωρο και το Λυκά, διο γιους μου,
δε βλέπω εδώ που κλείστηκαν μέσα στο κάστρο οι Τρώες,
τ' αγόρια που η αρχόντισσα μου γέννησε η Λαθόα.
Μα αν ζουν στον κάμπο, εγώ στερνά με μάλαμα κι' ασήμι

τους ξαγοράζω, τι έχουνε στον πύργο οι θησαβροί μου· 50
μα αν τώρα πια σκοτώθηκαν, στα βάθια αν είναι τ' Άδη, 52
για μας αχ που τους κάναμε, για μας θα μείνει η πίκρα,
μα ο άλλος κόσμος — τί θαρρείς; — μια αβγή θαν τους θρηνήσει
και θα ξεχάσει, εξόν κι' εσύ παιδί μου, αν μας ρημάξεις. 55
Μόνε έμπα, γιε μου, στο καστρί, εσύ που της πατρίδας
είσαι ο σωτήρας, τι ύστερα — τί βγαίνει; — θα δοξάσεις
το σκύλο αυτό, μα, γιε μου, εσύ τη λεβεντιά θα χάσεις.
Σπλαχνίσου με, όσο ακόμα ζω, τον άμοιρο κι' εμένα,
αχ ο πικρός! που στη μπασιά των γερατιών μου ο Δίας 60
θα με ξοντώσει ανήμερα, πολλά αφού δω μαρτύρια,
σφαγμένους γιους και στη σκλαβιά τις κόρες παγεμένες,
στερνά κι' εμένα που σκυλιά του δρόμου θα με κάνουν 66
κοψίδια ομπρός στα ξώθυρα, όταν κοντάρι ή σπάθα
μου ρήξει κατά γης νεκρό το γέρικο κουφάρι.»
.
Είπε, και τράβαε τα ψαρά μαλλιά του οχ το κεφάλι 77
και τα μαδούσε· μα εκεινού δεν τούπειθε τη γνώμη.
.
Και δίπλα πάλι η μάννα του θρηνούσε κι' ανοιγμένο
κρατούσε μ' ένα χέρι της τον κόρφο, και με τ' άλλο 80
σηκώνει απάνου το βυζί και κράζει με λαχτάρα
«Γιε μου Έχτορα, σεβάσου αφτά, λυπήσου με κι' εμένα,
κι' η δόλια αν σούδωκα ποτές πονομαλάχτη κόρφο,
θυμήσου το έλα, αγόρι μου, και τον οχτρό σου μέσα
έμπα και χτύπα απ' το καστρί, μην τ' αντιστέκεις μόνος, 85
τι αν σε σκοτώσει, ω γόϊ κι' αλί! στο στρώμα στολισμένο
δε θα σε κλάψω, αστέρι μου, εγώ η πικρή σου μάννα,
μήτε η γυναίκα σου η χρυσή, μόνε ταχιά μακριά μας
στα πλοία πέρα των οχτρών θα σε σπαράξουν σκύλοι.»
.
Έτσι πολλά του φώναζαν του λατρεμένου γιου τους 90
και τόνε ξόρκιζαν κι οι διο με πόνο και λαχτάρα·
μα γνώμη αφτός δεν άλλαζε, μον το γοργό Αχιλέα
καρτέραε πάντα πούφτανε θεόρατος, σα γίγας. 92
Και την ασπίδα γέρνοντας σε προβγαλμένο πύργο 97
είπε με βογγητά βαθύ μες στην τρανή καρδιά του

Ωχού μου! αν σύρω και χωθώ μέσα στο κάστρο τώρα,
άτιμος είμαι θα μου πει ο Πολυδάμας πρώτος, 100
πούθελε πίσω το στρατό να φέρω μες στο κάστρο
την έρμα εκείνη τη νυχτιά σα βγήκε ο Αχιλέας.
Μα εγώ όχι τούπα... α! θάβγαινα πολύ πιο κερδισμένος...
Μα τώρα τόσο μου στρατό σαν πήρα στο λαιμό μου
με τις περφάνιες μου, δειλιώ τους Τρώες ν' αντικρύσω, 105
μήπως γυρίσει και μου πει κανείς χειρότερός μου
'Λαμπρή η αντριά του Έχτορα που ρήμαξε τον τόπο!'
Έτσι θα πουν. Και κάλια μου εδώ ή τον Αχιλέα
να σφάξω κι' έτσι νικητής στο κάστρο να γυρίσω,
ή διαφεντέβοντάς το εγώ να πέσω και σαν άντρας.» 110
.
Αφτά στα νου 'χε κι' έστεκε, και φτάνει ο Αχιλέας, 131
φτάνει κοντά σα φονικός θεριακωμένος Άρης
σιώντας στη χούφτα τη δεξιά το φράξο το βουνήσο,
φριχτό, και γύρω του ο χαλκός σα φλόγα αντιφεγγούσε
καν φουντωμένης πυρκαγιάς καν ήλιου π' ανεβαίνει. 135
Τον βλέπει ο Έχτορας, δειλιάει κι' αφτού πια πού να μείνει! .. .
πίσω του αφίνει το καστρί και δρόμο αλαφιασμένος.
Τότες χοιμάει με γλήγορο ποδάρι ο Αχιλέας,
λες σα γεράκι στη λογγιά το πιο λεβέντικο όρνιο
που χύνεται και κυνηγάει δειλόκαρδη τρυγόνα, 140
και φέβγει εκείνη εδώ κι' εκεί, μα από κοντά στριγγλώντας
τ' όρνιο πλακώνει ακούραστο και θέλει ναν την πιάσει·
να πώς με πείσμα δρόμιζε, κι' ο Έχτορας μπροστά του
πιλάλαε κάτου απ' το καστρί γοργό κουνώντας γόνα.
.
Έτσι προς τη θεόρατη οξά και βίγλα πάντα 145
δρόμιζαν κάτου απ' το τειχί τη δημοσά ακλουθώντας,
ως που ως στις μάννες του νερού τις γάργαρες καθάριες
ζυγώσανε, όπου οι διο πηγές πηδούνε του Σκαμάντρου.
Η μια αναβρύζει χλιό νερό κι' αχνούς ολόγυρά της
σκορπάει σα ναν τη ζέσταινε καμιά φωτιά αναμένη· 150
η άλλη σα χαλάζι λες ψυχρή το καλοκαίρι
ή και σα χιόνι ή κρούσταλλο χαρίζει τα νερά της.
Και γούρνες πάντα απ' τα νερά βαθιές πετροφτιασμένες

γιομίζουνε, όπου σύχναζαν οι κόρες κι' οι γυναίκες
των Τρώων τ' απαλόφαντα σκουτιά να καλοπλύνουν, 155
πριν, στης ειρήνης τους καιρούς, πριν φτάσουν οι Αργίτες.
Εκεί από δίπλα πέρασαν τρεχάτοι, κυνηγώντας,
φεβγάλα ο άλλος — κι' έφεβγε μπροστά 'να παλικάρι,
μα πιο παλικαράς πολύ τον κυνηγούσε πίσω —
με βια, τι δα δεν είχανε σφαχτάρι ή βοϊδασπίδι
στο μάτι, που βραβεία οι νιοί στο τρέξιμο κερδίζουν, 160
μον έτρεχαν για την ψυχή του ξακουσμένου Εχτόρου.
Πώς τριποδούν στα τέσσερα γυρνώντας τα σημάδια
ιππόδρομο άτια και λαμπρό βραβείο 'ναι βαλμένο,
ή νια ή λεβέτι τρίποδο, σα θάφτουν βασιλέα·
έτσι κι' αφτοί τρεις έτρεξαν κύκλω στο κάστρο γύρους 165
με πόδια φτεροσάλεφτα.
.
.
.
Κι' όλοι οι θεοί θωρούσαν
κι' άρχισε τότες πρώτα ο γιος ναν τους μιλάει του Κρόνου
«Ω κρίμα, αγαπητό θνητό θωράω και λατρεμένο
π' ομπρός στο κάστρο κυνηγούν, και μου θρηνεί η ψυχή μου
τον Έχτορα, που στις κορφές της δασωμένης Ίδας 170
μπούτια 'να πλήθος μούκαιγε βοδιώνε, κι' άλλα πάλι
μέσα στης Τριάς τ' ακρόκαστρο· μα τώρα ο Αχιλέας
τον έχει δες! κυνήγι ομπρός στη χώρα του Πριάμου.
Μον έλα λογαριάστε τα, θεοί, κι' ας δούμε τώρα,
τι λέτε, :κάλια να σωθεί, ή θέτε ο Αχιλέας 175
ναν τον σκοτώσει, τέτιονε θεοφοβούμενο άντρα;»
.
Τότες τ' απάντησε η θεά, η Αθηνά η Παλλάδα
«Πατέρα μαβροσύγνεφε, τι λες, αστραποβγάλτη;
Άντρα θνητόνε, από καιρούς σημαδεφτό της Μοίρας,
θες πάλι απ' τον κακόκραχτο να λεφτερώσεις χάρο; 180
Κάν' το· όμως μερικοί θεοί, σ' το λέω, θα πικραθούμε.»
.
Τότες της λέει του Κρόνου ο γιος, ο βροντορήχτης Δίας
«Έννια σου, τριτογέννητη παιδί μου, δε μιλούσα

με την καρδιά μου. Όχι, εγώ να πικραθείς δε θέλω.
Σύρε — σ' αφίνω — όπου ποθείς, κι όπως ορίζεις κάνε.» 185
.
Είπε, και στέλνει τη θεά στον κάμπο χέρι χέρι,
όπως κι' εκείνη ώρα πολλή να τρέξει λαχταρούσε·
κι' απ' του Ελύμπου χύθηκε τα κορφοβούνια κάτου.
.
Και του Πηλέα ο γιος στιγμή τον Έχτορα απ' ομπρός του
δεν παραιτούσε, κι' έτρεχε με πείσμα κυνηγώντας.
Πώς σκύλος σ' όρος κυνηγάει μες σε λακκιές και πλάγια
ζαρκάδι π' όξω τάβγαλε οχ τη φωλιά της μάννας, 190
και μες σε θάμνο αν πάει κρυφτεί και χάσει το, όμως τρέχει
κι' όλο μυρίζει ψάχνοντας ως ναν του βρει τ' αχνάρια·
έτσι κι' ο Έχτορας στιγμή δεν μπόραε να ξεφύγει.
Τι κάθε π' όρμαε στο πορτί αγνάντια να ξεκόψει
κι' ως κάτου απ' τους ορθόστεκους να καταφύγει πύργους, 195
μπας κι' οι δικοί του απάνωθες με σαϊτιές βοηθήσουν,
γλήγορα ο άλλος πρόφταινε μπροστά και τον γυρνούσε
κατά τον κάμπο, κι' έτρεχε μεριά του κάστρου ο ίδιος.
Πώς σ' όνειρο να κυνηγάς δε δύνεσαι όπιον φέβγει —
κι' εσύ να πιάσεις δε μπορείς κι' ούτε να φύγει εκείνος — 200
το ίδιο δεν κατόρθωναν κι' οι διο τους πιλαλώντας
μήτε να πιάσει ο ένας τους μήτε να φύγει ο άλλος. 201
Κι' έγνεφε με την κεφαλή στ' ασκέρι ο Αχιλέας 205
κι' αμπόδαε σαϊτιές πικρές να ρήξουν, μήπως άλλος
προτύτερά του δοξαστεί τον Έχτορα βαρώντας.
.
Μα όταν και τέταρτη φορά περάσανε απ' τις βρύσες,
πια τότε ο Δίας τέντωσε τη χρυσοζυγαριά του,
και βάζοντάς της μοίρες διο σκοταδερού θανάτου — 210
τη μια για του Πηλιά το γιο, του Έχτορα την άλλη —
ζιάζει απ' τη μέση πιάνοντας, κι αμέσως του Εχτόρου 212
γέρνει το μάβρο ριζικό. Τότες στον Αχιλέα 214
τρέχει η αμάλαγη θεά, του Δία η θυγατέρα,
και πάει κοντά του στέκεται και του μιλάει διο λόγια 215
«Τώρα πια ολπίζω, ξακουστέ λεβέντη μου Αχιλέα,
με δόξα πίσω ολόλαμπρη θα πάμε στα καράβια

σφάζοντας πριν τον Έχτορα, τ' αμπούχτιστο κοντάρι.
Τι τώρα δε γλυτώνει πια, και κόσμο α θε χαλάσει 220
ο Φοίβος, και στου Δία ομπρός αν κυλιστεί τα πόδια.
Μα στάσου εδώ κι' ανάσανε, κι' αφτόν εγώ παγαίνω
και σου τον πείθω ατρόμητα να σ' αντικρύσει τώρα.»
.
Είπε, κι' αφτός την άκουσε και χάρηκε η καρδιά του.
και στέκει απάς στο στομωτό ακουμπισμένος φράξο. 225
.
Και ξεκινώντας η θεά τον Έχτορα προφταίνει,
μ' όμια μορφή και μ' άσπαστη λαλιά σαν του Δηφόβου,
και πάει κοντά του στέκεται και του μιλάει διο λόγια
«Πολύ σε τυραγνά, αδερφέ, το βλέπω, ο Αχιλέας
που έτσι τριγύρω στο καστρί σε κυνηγάει με πείσμα. 230
Μόνε ας σταθούμε τώρα οι διο... και σαν κοπιάσει, βλέπει.»
.
Τότες της λέει ο Έχτορας, ο παινεμένος άντρας
«Δήφοβε, εσύ είσουνα και πριν το πιο μου αγαπημένο
αδέρφι απ' όλους πούκανε με την Εκάβη ο γέρος·
τώρα από πριν και πιο πολύ θα σ' έχω της καρδιάς μου, 235
αφού στιγμή δε δείλιασες, σαν μ' είδες οχ το κάστρο,
να βγεις βοηθός μου, κι' όλοι τους μένουν κλεισμένοι οι άλλοι. »
.
Τότες του λέει η Αθηνά, του Δία η θυγατέρα
«Ναι, αδέρφι, μούκαναν πολλά κι' η μάννα κι' ο πατέρας,
πολλά οι συντρόφοι, κι' έπεφταν στα πόδια μου ένας ένας, 240
να μείνω αφτού· τόσο όλοι τους τον τρέμουν· μα η καρδιά μου
στα στήθια μέσα πήγαινε να σπάσει από λαχτάρα.
Μον ίσα τώρα απάνου του τραβάμε — τα κοντάρια
μη λυπηθείς — κι' ας δούμε δα, :θα σφάξει εδώ τους διο μας
και ματωμένα λάφυρα θα πάει στα τρεχαντήρια, 245
ή και θα πέσει πρώτα αφτός απ' το βαρύ σου τ' όπλο.»
.
Έτσι είπε, και με πονηριά τραβάει ομπρός η πρώτη.
.
Κι' όταν οι διο ζυγώσανε με τ' άρματα στο χέρι,
πρώτα άρχισε ο πλουμόκρανος γιος του Πριάμου κι' είπε

«Γιε του Πηλιά, πια μη θαρρείς σαν πριν πως θα με σκιάξεις 250
πούτρεξα κύκλω τρεις φορές, κι' όταν με τ' όπλο ορμούσες
να σε προσμείνω δείλιασα· μα να σταθώ η καρδιά μου
τώρα μου λέει, να μετρηθώ μαζί σου, ή σφάξω ή σφάξεις.
Μον έλα πρώτα τους θεούς ας κράξουμε μαρτύρους,
τι αφτοί μαρτύροι οι πιο πιστοί και φύλακες των όρκων. 255
Βάρβαρα εγώ όχι — ορκίζουμαι — δε θα σε βλάψω, αν θέλει
νίκη να δώκει μου ο θεός και τη ζωή σού πάρω·
Μον σα σε γδύσω απ' τ' άρματα, θα δώκω στους δικούς σου
πίσω, Αχιλιά, το λείψανο. Έτσι κι' εσύ να κάνεις.»
.
Τότες λοξά τον κοίταξε και τούπε ο Αχιλέας 260
«Έχτορα, μή, φονιά άπιστε, μη λες μαρτύρους κι' όρκους.
Αν όρκους έκαναν ποτές αθρώποι και λιοντάρια
[αν είδες λύκους πουθενά κι' αρνιά συντροφιασμένους], 263
πες τότες πως εγώ κι' εσύ θα φιλιωθούμε. Όχι! Όρκους 265
δεν έχει οι διο μας, πριν νεκρός ο ένας πέσει χάμου
κι' αίμας μπουχτίσει ο λάρυγγας του λιμασμένου τ' Άρη.
Βάλε όλα σου τα δυνατά, την επιστήμη βάλ' την·
χριά πάσα να φανείς γερό κοντάρι κι' αντριωμένο.
Δεν έχει φέβγω πια να πεις, τι η Αθηνά η Παλλάδα 270
θα σε ξεκάνει τώρα εδώ με τ' άσπλαχνό μου χέρι,
κι' ως στο στερνό μια κοπανιά τα πάθια των συντρόφων
θα σ' τα ξοφλήσω πούσφαζες βαρώντας τους με λύσσα.»
.
Είπε, και σιώντας τίναξε το χαλκωμένο φράξο·
μα τόδε ομπρός ο Έχτορας κι' απόφυγε το χτύπο,
τι έσκυψε πριν, και τρέχα αφτό του σφύριξε από πάνου 275
και πέρα μπήχτηκε στη γης. Τότες του Δία η κόρη
τ' αρπάει, χωστά απ' τον Έχτορα, και του το δίνει πάλι.
.
Τότ' είπε του Πριάμου ο γιος στο φοβερό Αχιλέα
«Βρήκες λαμπρά! Κι' εγώ 'λεγα, παχιά καθώς μιλούσες,
πως δα, καλέ μου, σούγνεψε το θάνατό μου ο Δίας. 280
Μα εσύ του νου σου ψέματα και φαντασιές λαλούσες,
για να δειλιάσω σαν παιδί, να με σαστίσει ο φόβος.
Δε φέβγω εγώ όχι, τ' όπλο σου στη ράχη δε μου μπήγεις,

Μον ίσα εδώ θα σου ρηχτώ, και τρύπα μου τα στήθια
αν σ' τόταξε ο θεός. Μα δες να μου γλυτώσεις πρώτα 285
απ' το χαλκό μου, που αχ! στο κριάς να σου χωνέψει μέσα!
Ας πας εσύ, και τότες πια σου δείχνω εγώ αν νικούνε
οι Τρώες μου· τι η πιο βαριά κατάρα εσύ τους είσαι.»
.
Είπε, και σιώντας τίναξε το χάλκινο κοντάρι
και μες στη μέση αλάθεφτα του βρήκε την ασπίδα, 290
μα τ' όπλο πήδηξε μακριά. Τον πήρε τότε η λύπη
που έτσι απ' τη χέρα του άδικα πετάχτη το γοργό όπλο.
Και στέκει με βαριά καρδιά, τι άλλο δεν είχε φράξο,
και κράζει όσο μπορούσε αψά το Δήφοβο, ζητώντας
άλλο όπλο· μα πού Δήφοβος τέτια στιγμή κοντά του! 295
Τότε ένιωσε ο πλουμόκρανος γιος του Πριάμου κι' είπε
«Ωχού, το βλέπω πια οι θεοί με κράζουνε στον Άδη!
Τι είπα μαθές πως είχα εγώ το Δήφοβο κοντά μου·
μα είταν παγίδα της θεάς, κι' είναι στο κάστρο εκείνος.
Τώρα αφού ο χάρος πλάκωσε και πια δεν έχω ολπίδα, 300
έτσι ας μην πέσω σα ραγιάς δίχως τιμή, μα ας δείξω 304
καν άξια πριν παλικαριά που να βουήξει ο κόσμος!» 305
.
Έτσι είπε, κι' όξω το σπαθί τραβάει τ' ακονισμένο
που στα πλεβρό του κρέμουνταν, στέρια μεγάλη σπάθα,
κι' αφού μαζέφτηκε, χοιμάει σαν κυνηγάρικο όρνιο,
που μάβρα γνέφια σκίζοντας κατάκαμπα πλακώνει
ν' αρπάξει ανήσυχο λαγό ή τρυφερό 'να αρνάκι· 310
έτσι όρμησε ανεμίζοντας το κοφτερό λεπίδι.
Χοιμάει και του Πηλέα ο γιος, κι' άγριο θυμό η ψυχή του
γιόμισε, και στα στήθια ομπρός κρατούσε την ασπίδα,
πλούμια γερή, κι' ανέμιζε ψηλά η ουρά στο κράνος
π' αχτιδοβόλαε, κι' έπαιζαν χρυσά τα κρόσσα γύρω 315
που πλήθος κύκλω στην ουρά τάχε ο θεός κολλήσει.
Πώς άστρο βγαίνει στης νυχτός την πίσσα μες στ' αστέρια,
ο Σείρης, τ' άστρο που ψηλά πιο στέκει ωραίο απ' όλα,
τέτια κι' η λάμψη απ' τ' όπλο του, που στο δεξύ το χέρι
τ' ανέμιζε έχοντας κακούς σκοπούς, και με το μάτι 320
θωρούσε τ' όμορφο κορμί που θ' ανοιχτεί πιο πρώτα.

Μα αφτό η χαλκένια αρματωσά τού τόκρυβε όλο τ' άλλο,
πανώρια, π' απ' τον Πάτροκλο την πήρε σφάζοντάς τον,
μά 'δειχνε εκεί που τα κλειδιά χωρίζουν σνίχι κι' ώμους,
στη γούβα, εκεί που η κονταριά πιο γλήγορα σκοτώνει· 325
εκεί τον κάρφωσε καθώς του ρήχνουνταν, κι' ως πέρα
βγήκε ο χαλκός διαβαίνοντας τον τροφαντό λαιμό του
δίχως η άκρη η σουγλερή να αγγίξει το λαρύγγι . 328
.
Χάμου εκεί πέρα ο Έχτορας σωριάστηκε στις σκόνες, 330
κι' έσκουξε του Πηλέα ο γιος περήφανα από πάνου
«Έχτορα, εσύ ίσως έλεγες, σα μούσφαζες το βλάμη,
δεν έχει φόβο, θα σωθείς, τι έτυχα εγώ μακριά σου...
Άμιαλε! πίσω ξοφλητής στα βαθουλά καράβια
καρτέραε ένας πιο γερός, εγώ που εδώ με βλέπεις,
εγώ που σ' έσφαξα. Σκυλιά τις σάπιες σου τις σάρκες 335
θα φάνε κι' όρνια, μα Αχαιοί τον Πάτροκλο θα θάψουν.»
.
Τότες του λέει ο Έχτορας με την ψυχή στο στόμα
«Ξορκίζω σε, έτσι να χαρείς το φως σου τους γονιούς σου.
μη θες στον κάμπο το κορμί να μου ντροπιάσουν σκύλοι.
Δέξου χαλκό και μάλαμα που πλήθος θα σου φέρει 340
να μ' αγοράσει η μάννα μου κι' ο δύστυχος πατέρας,
και σπίτι πίσω δώσ' τους το το λείψανο, που μέσα
να μου το κάψουν στο καστρί οι Τρώισσες κι' οι Τρώες.»
.
Τότες λοξά τον κοίταξε και τούπε ο Αχιλέας
«Σκάσε, σκυλί, και σε γονιούς και φως μη με ξορκίζεις! 345
τι το κακό που μούκανες, αχας μπορούσα ο ίδιος
έτσι να σ' τις σπαράξω ωμές και να σ' τις φάω τις σάρκες.
Έτσι όχι! απ' τα σκυλιά άθρωπος την κάρα δε σ' τη σώζει,
μηδέ κι' αν δέκα θησαβρούς κι' αν είκοσι μου φέρει
κι' εδώ μετρήσει, και πολλά κατόπι κι' άλλα αν τάξει· 350
μήτε κι' ακόμα ο Πρίαμος με μάλαμα αν σε ζιάσει,
ναι κι' έτσι νεκροστόλιστο δε θα σε κλάψει η μάννα
στο στρώμα απάνου εσένανε, των σπλάχνων της το θρέμμα,
Μον όρνια κάθε σου μπουκιά και μούργοι θα μοιράσουν.»
.

Τότες του λέει ο Έχτορας, και τούβγαινε η ψυχή του 355
«Τι σου προσπέφτω που καλά σε ξέρω; Ποιός θα πείσει
τέτιο θεριό; Τι σίδερο σούναι η καρδιά στα στήθια.
Θυμήσου με όμως, τι στοιχιό μια μέρα θα σου γίνω,
την ώρα που του Δία ο γιος κι' ο Πάρης θα σε σφάζουν
εκεί στο Ζερβοπόρτι ομπρός, κιας είσαι παλικάρι.» 360
.
Είπε, και σύγνεφο άνηλιο τον σκέπασε θανάτου,
και πέταξε οχ τα στήθια του να πάει η ψυχή στον Άδη,
κι' έκλαιε το μάβρο της γραφτό π' αφήκε αντριά και νιότη.
.
Μα και νεκρό έτσι ο Αχιλιάς του φώναξε και τούπε
«Ψόφα εσύ τώρα, κι' έπειτα ας μούρθει εμένα ο χάρος, 365
σα θέλει ο Δίας κι' οι λοιποί θεοί να μου τον στείλουν.»
.
Είπε και σέρνει απ' το κορμί το χαλκωτό κοντάρι
κι' εκεί κοντά παράμερα τ' αφίνει· και κατόπι
απ' την πανώρια αρματωσά ναν τον γυμνώνει αρχίζει
αίμας γιομάτη. Κι' έτρεξε γύρω ο στρατός να δούνε
σαν τι είταν τάχα ο Έχτορας, η όψη η λεβεντιά του 370
τα στήθια· τι έτσι αλάβωτοι πού πριν να παν κοντά του!
.
Κι' έτσι ο καθένας έλεγε, στο γείτονα γυρνώντας
«Μπα! Πόσο τώρα ξέγνιαστα τον Έχτορα μαλάζεις,
όχι όπως όταν με φωτιά μας έκαιγε τα πλοία.»
.
Έλεγε αφτά, και ζύγωνε κοντά και τον τρυπούσε. 375
.
Και τότες του Πηλέα ο γιος, τα όπλα σαν του πήρε,
στάθηκε εκεί μες στου στρατού τη μέση και τους είπε
«Τώρα όλοι ελάτε — ομπρός, παιδιά — τη νίκη τραγουδώντας 391
σηκώστε αφτόν κι' ας σύρουμε στα βαθουλά καράβια.
Μεγάλη η δόξα! Σφάξαμε λαμπρό 'να παλικάρι,
τον Έχτορα, που σα θεό τον λάτρεβαν στο κάστρο!»
.
Είπε και βάρβαρη δουλιά τού μπήκε ναν του κάνει. 395
Τα νέβρα πίσω των ποδιών τρυπώντας του απ' τη φτέρνα

ως τον αστράγαλο, περνάει λουριά βοϊδοκομένα,
και δένοντάς τον στο κουτί αφίνει το κεφάλι
χάμου να σέρνεται· έπειτα σηκώνει και στ' αμάξι
βάζει την πλούμια αρματωσά, κι' εφτύς σα μπήκε ο ίδιος
χτυπάει να τρέξουν, κι' έφεβγαν με προθυμιά τα ζώα. 400
Κι' ανέβαινε — ενώ σέρνουνταν — ο κουρνιαχτός, μαδούσε
η μάβρη κόμη, βούλιαζε στα βούρκα το κεφάλι,
κεφάλι πριν τόσο όμορφο, μα τόθελε έτσι ο Δίας
ναν το ρημάξουν τότε οχτροί στην ίδια του πατρίδα.
.
Σαν έτσι αφτόν τον έσερναν. Κι' η μάννα του τραβούσε 405
τ' άσπρα μαλλιά της, πέταξε την πλούσια σκούφια αλάργα,
και σαν τρελή ξεφώνισε σαν είδε το παιδί της.
Σπάει και στα κλάματα ο πικρός ο γέρος, κι' όλοι γύρω
θρηνούσαν, κι' όλο το καστρί βαρύ είταν μοιρολόγι.
Έτσι έμοιαζε λες το κακό, σα νάλιωναν οι φλόγες 410
την Τρια τη λεβεντόπυργη απ' την κορφή ως τον κάμπο.
Κι' οι φίλοι μόλις δύνουνταν το γέρο να βαστάξουν,
π' αντίστεκε όλο κι' ήθελε όξω να βγει οχ το κάστρο.
Κι' ενώ κυλιούνταν στα σβουνιά, τους ξόρκιζε όλους γύρω,
με τ' όνομά τους κράζοντας τους φίλους έναν έναν 415
«Ανοίχτε, αδέρφια... αφίστε με σας λέω, κιας με λυπάστε,
να βγω όξω εφτύς και μόνος μου να τρέξω ως στα καράβια
να πέσω ομπρός στα πόδια του, σ' αφτό το σαρκοφάγο...
α το φονιά... ίσως σεβαστεί τα χρόνια μου, ίσως νιώσει
σπλαχνιά για τ' άσπρα μου μαλλιά. Κι' αφτός πατέρα γέρο 420
έχει μαθές, που λες για αφτό τον έσπερνε, να γίνει
χάρος των Τρώων· μα έκαψε πιο πρώτα εμένα απ' όλους,
που τόσα μούσφαξε παιδιά μες στα χρυσά τους νιάτα.
Μα όλους δε μου τους κλαίει αφτούς τόσο βαθιά η καρδιά μου,
όσο έναν π' ως στον τάφο μου θα σύρει με ο καημός του, 425
τον Έχτορα. Ω, στα χέρια μου ας μούχε καν πεθάνει,
που οι διο καν να χορταίναμε το μοιρολόϊ το κλάμα,
εγώ κι' η μάβρη η μάννα του που τον πικρογεννούσε.»
.
Έτσι θρηνούσε, κι' έκλαιγαν μαζί του κι' όλοι οι Τρώες.
.

Τότε η Εκάβη αρχίνησε των γυναικών το κλάμα 430
«Ωχ γιε μου, εγώ η κακότυχη, τι πια να ζω στον κόσμο
τώρα που εσύ μου πέθανες, της χώρας το καμάρι,
της χώρας η παρηγοριά, π' όλοι, γυναίκες κι' άντρες,
νύχτα και μέρα σα θεό σε λάτρεβαν στο κάστρο.
Τι εσύ είσουν μόνη δόξα μας, εσύ είσουν μόνη ολπίδα, 435
σα ζούσες· τώρα αχ θάνατος, τώρα σε πήρε χάρος.»

.

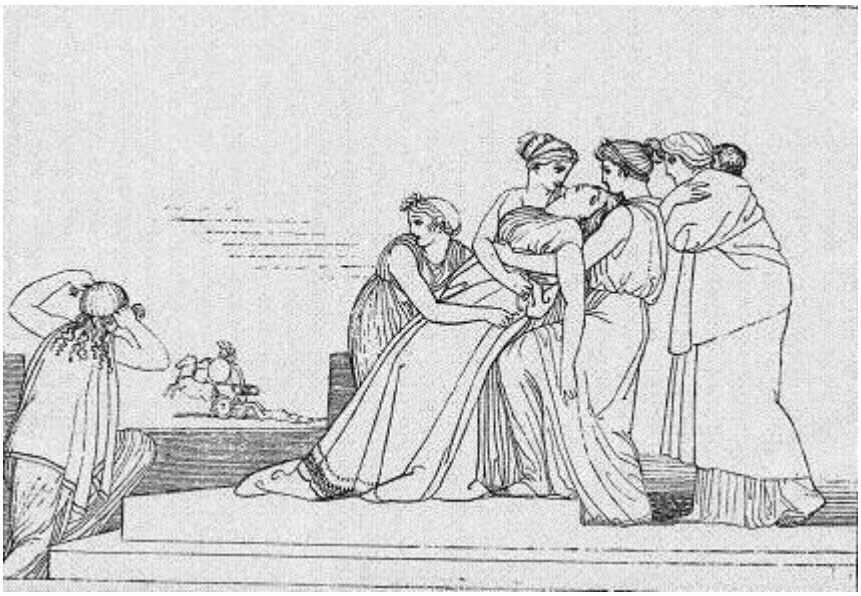

.

Έτσι έκλαιγε η γερόντισσα. Όμως ακόμα ως τότες
δεν είχε ακούσει τίποτα του Έχτορα η γυναίκα,
γιατί να πάει δε βρέθηκε σωστός μαντατοφόρος
να πει πως όξω απ' το καστρί τής έμενε ο καλός της,
Μον έφαινε άλικο σκουτί στου πύργου της τα βάθια 440
διπλό, και μέσα πλουμιστά τ' ανθοκεντούσε ξόμπλια.
Εκεί στις άξιες φώναξε τις σκλάβες μες στον πύργο
στη στια να βάλουν τρίποδο λεβέτι απ' τα μεγάλα,
για νάχει έτσι έτοιμο ζεστό λουτρό όταν κουρασμένος
πίσω γυρίσει ο Έχτορας στον πύργο του οχ τη μάχη ...
Αχ έρμα, πού να φανταστείς π' αλάργα από λουτρά σου 445
τον έσφαξε η θεά Αθηνά μ' ένα κοντάρι οχτρού του!
Μα άξαφνα ακούει ξεφωνητά οχ το τειχί και κλάψες,
και της λυγούν τα γόνατα, πέφτει η βελόνα χάμου.
Κι' αμέσως φώναξε ξανά στις λυγερές της σκλάβες
«Γλήγορα, ελάτε διο μαζί, να δω γιατί η αντάρα. 450

Κλάμα άκουσα της πεθεράς, κι' εμένα μες στα στήθια
τρέμει ως στο στόμα μου η καρδιά και με παγώνει ο φόβος.
Κάπια θενάπεσε στους γιους του βασιλιά φουρτούνα...
Μα, Δία, εμένα σώσε με από πικρά μαντάτα!» 454
.
Έτσι είπε, κι' όξω χύθηκε σαν παλαβή οχ το σπίτι 460
με σπλάχνα που της σπάραζαν, κι' οι σκλάβες ακλουθούσαν.
Κι' ως στο πυργί σαν έφτασε κι' ως στων αντρών τον κύκλο,
ρήχνει τα μάτια ... στέκεται... και βλέπει ομπρός στη χώρα
που κατά γης τον έσερναν και που γοργά τα ζώα
τόνε τραβούσαν ξέγνιαστα προς το καραβοστάσι. 465
Νύχτα τα μάτια σκοτεινή της σκέπασε, και πίσω
σωριάστηκε, μες στο λαιμό τής πιάστηκε η ανάσα,
κι' έρηξε αλάργα τη λαμπρή δεσιά οχ την κεφαλή της —
στεφάνι και χρυσόχτενο κι' ωριοπλεμένο δίχτυ —
κεφαλοδέτη πούλαβε απ' τη χρυσή Αφροδίτη, 470
τη μέρα νύφη ο Έχτορας π' από του Αητιού τον πύργο
την πήρε αφού της χάρισε μύρια στολίδια πλούσια.
Κι' έτρεξαν γύρω ένα σωρό κουνιές και συνυφάδες,
και την κρατούσαν που κοντά ναν τη σκοτώσει ο πόνος.
.
Κι' όταν ξανά συνέφερε και πήρε λίγη ανάσα, 475
στενάζει οχ την καρδιά βαθιά και μοιρολόγι αρχίζει
«Έχτορα, εγώ η κακότυχη! Με μια κι' οι διο μας μοίρα
εσύ στην Τρία γεννήθηκες, στον πύργο του Πριάμου,
κι' εγώ στη Φήβα, στα ριζά της δασωμένης Πλάκος,
στ' Αητιού το πλούσιο αρχοντικό, που δόλιος δόλια εμένα 480
μικρή μ' ανάσταινε ... Αχ γιατί ποτές του να με κάνει;
Στ' Άδη εσύ τώρα τη φωλιά κάτου απ' της γης τους κρύφτες
μισέβεις, και σε θλιβερή μ' αφίνεις λύπη εμένα,
έρμα νια χήρα· και μικρός ο γιος μας έτσι ακόμα
που εγώ κι' εσύ γεννήσαμε... που πια καλό από σένα, 485
Έχτορα, δε θα δει αφού πας, μήτε κι' εσύ από κείνον .. .
γόι το παιδάκι μου! που πριν στα γόνατά σου απάνου 500
μεδούλι μονάχα έτρωγε και τρυφερό θρεφτάρι,
κι' η νύστα σα μου τόπιανε και ξέχναε τα παιχνίδια,
τότες σε στρώμα μαλακό στην αγκαλιά την βάγιας

κλιούσε τα μάτια με καρδιά κάθε αγαθό γιομάτη·
έρμο όμως τώρα ολάρφανο πολλές θα πιει ίσως πίκρες, 505
ο Μοναφέντης που τον λεν όλοι, γυναίκες κι' άντρες,
τι μόνος του διαφέντεβες το κάστρο εσύ, καλέ μου . . .
εσύ π' αλάργα από γονιούς μπροστά σ' οχτρών καράβια
σκουλήκια τώρα θα σε φαν, αφού χορτάσεις σκύλους
γυμνός· και θα σου καίτουνται τα ρούχα μες στον πύργο, 510
ψιλά πανώρια, πούφτιασαν των γυναικώνε χέρια . . .
Μα αφτά όλα θαν τα κάψω εγώ, αχ δίχως όφελός σου,
που σάβανο σε νεκρική φωτιά δε θα σου γίνουν.» 513
.
Έτσι έκλαιγε, κι' όλες μαζί θρηνούσαν οι γυναίκες. 515
.
.
.
Ψ
.
.
.
Σαν έτσι αφτοί βογγούσανε στο κάστρο. Μα οι Αργίτες
σαν ήρθαν στον Ελλήσποντο κι' ως στα γοργά καράβια,
γύρω όλοι οι άλλοι σκόρπισαν, στο πλοίο του ο καθένας,
μα του Πηλέα ο άξιος γιός τα θαρρετά συντρόφια
δεν άφινε να διαλυθούν, παρά τους είπε πρώτα 5
«Συντρόφοι ακούστε αγαπητοί, γοργοί μου Μυρμιδόνες,
τ' άτια μη λύστε απ' τα λουριά, μον έτσι λίγο ακόμα
μ' αμάξια ας πάμε κι' άλογα να κλάψουμε μια στάλα
τον Πάτροκλο μας· τι πρεσβιό αφτό 'ναι των νεκρώνε.
Μα αφού κατόπι κλάματα χορτάσουμε και δάκρια, 10
τότες εδώ ξεζέβουμε κι' όλοι ενωμένοι τρώμε.»
.
Είπε, και σπουν στα κλάματα όλοι οι συντρόφοι αντάμα,
και πρώτος του Πηλέα ο γιος. Έτσι θρηνώντας κάνουν
τρεις γύρους κύκλω στο νεκρό με τ' αλόγα κι' αμάξια
ενώ τον πόθο του κλαμού τους συνταβλούσε η Θέτη.
Πότιζαν άμμους, πότιζαν αρματωσές τα δάκρια, 15
τι τέτιονε όλοι στέναζαν της μάχης κατεχάρη.

.
Και πρώτος του Πηλέα ο γιος τα μοιρολόγια αρχίζει
με χέρια απάς στου βλάμη του τα νεκρωμένα στήθια
«Θεός μαζί σου, Πάτροκλε, κι' ως στ' Άδη τα λιμέρια!
Όσα πριν σούταξα, όλα εγώ θα σ' τ' αληθέψω τώρα· 20
ωμό να φαν τον Έχτορα στους σκύλους θαν τον δώσω,
και δώδεκα αρχοντόπουλα των Τρώων στη φωτιά σου
θα σφάξω ομπρός, τι μ' έκανε έτσι θεριό ο σφαγμός σου.»
.
Είπε, και βάρβαρη δουλιά σοφίστηκε να κάνει, 24
και μες στα βούρκα στρώνει, ομπρός στην ψάθα του Πατρόκλου,
τον Έχτορα έτσι ανάσκελα. Απέ οι λοιποί τους βγάζουν
τα χάλκινα όπλα, κι' έλυσαν τα πολεμόχαρα άτια,
κι' ομπρός στο πλοίο κάθησαν του θεϊκού Αχιλέα,
σωροί· κι' αφτός τους έκανε νεκρόδειπνο τραπέζι.
Βόδια πολλά 'στρώσαν στη γης με τους λαιμούς κομένους, 30
πρόβατα ασπρόμαλλα πολλά κι' ακροπατούσες γίδες·
κι' ένα σωρό καψάλιζαν καλόθρεφτα γουρούνια
π' αστράφτανε του πάχους τους στρωμένα μες στις φλόγες.
Κι' έτρεχε γύρω στο νεκρό παντού το αίμας βρύση.
.
Και τότες πήραν το γοργό του γέρου γιο Πηλέα 35
στου βασιλιά οι ατρόμητοι οπλαρχηγοί, και μόλις
τον έπεισαν, τι τούκλαιγε μέσα η καρδιά το βλάμη.
Κι' όταν σε λίγο φτάσανε στου βασιλιά Αγαμέμνου,
εφτύς τους κράχτες πρόσταξαν να στήσουνε λεβέτι
μεγάλο απάνου απ' της φωτιάς τις φλόγες, μήπως πείσουν 40
τον Αχιλιά τα αίματα, να πλύνει και τη λέρα.
Μα αφτός δε σάλεβε, παρά τους πήρε ακόμα κι' όρκο
«Ναι μα το Δία, ανότατο θεό και πρώτο απ' όλους,
σας λέω την κεφαλή μου πριν λουτρό δε θα μ' αγγίξει,
πριν πρώτα ο Πάτροκλος καεί και μνήμα τον σκεπάσει, 45
πριν το νεκρό του η κόμη μου στολίσει· τι η καρδιά μου
τέτια άλλη πίκρα δε θα δει ως που να πάω στον τάφο.
Μα τώρα ας κάτσουμε άχαρα λίγο ψωμί να φάμε,
κι' άμα χαράξει πρόσταξε, τ' Ατρέα γιε, τους άντρες
να κόψουν ξύλα, κι' έπειτα τα χρειαστά να δώσουν 50

όλα όσα πρέπει πίσημος νεκρός μαζί του νάχει
σαν πάει μες στ' Άδη τ' άφωτα κι' αραχνιασμένα βάθια,
που έτσι απ' ομπρός μας το νεκρό η φλόγα χέρι χέρι
να κάψει, κι' ύστερα ο λαός να σύρει στη δουλιά του.»
.
Έτσι είπε, και τον άκουσαν κι' όχι κανείς δεν είπε.
Και χέρι χέρι ετοίμασαν δείπνο ο καθείς και πήραν 55
να φάνε, δίχως τίποτα π' ορέγουνταν να λείπει.
Κι' αφού τους χόρτασε η καρδιά καλά το φαγοπότι,
σκορπούν, και στην καλύβα του πάει ο καθείς να γύρει.
.
Κι' ο Αχιλέας στου γιαλού την πολυτάραχη άκρη
βαριά στενάζοντας έκατσε με κύκλω τους συντρόφους, 60
σε μια άπλα πούσκαζε κοντά το κύμα στα χαλίκια.
Κι' ο ύπνος σαν τον νάρκωσε γλυκά περεχυμένος,
λύπης και πόνου λυτρωτής — τι είχε αποκάνει ορμώντας
πίσω απ' τον Έχτορα, μπροστά στης Τριάς τ' ολόρθο κάστρο —
να! ομπρός του φάνηκε η ψυχή του θεϊκού Πατρόκλου, 65
όμια του σ' όλα — ανάστημα, φωνή, πεντάμορφη όψη —
και μ' ίδια στο κορμί σκουτιά σαν που και πριν φορούσε.
.
Κι' απάνου απ' το κεφάλι του πάει στέκει και του κάνει
«Πάει πια, Αχιλιά, εγώ πέθανα, και τώρα εσύ κοιμάσαι
και με ξεχνάς· σ' άλλους καιρούς με φρόντιζες, σα ζούσα. 70
Θάψε με, αδρέφι, τη μπασιά πια να διαβαίνω τ' Άδη.
Μακριά με διώχνουνε οι ψυχές των πεθαμένων ήσκιων,
το ρέμα αντίκρυ να διαβώ δε θεν και δε μ' αφίνουν,
Μον έτσι εδώ κι' εκεί γυρνώ μες στ' Άδη τη θολάδα.
Και σε ξορκίζω, αχ δώσ' μου εδώ το χέρι σου· τι πάλι 75
πια δε γυρνώ απ' τα τρίσβαθα, μιας και με φαν οι φλόγες.
Πια δε θα κάτσουμε όπως πριν χώρια απ' τους άλλους φίλους
να λογαριάσουμε όλα οι διο, μον με κατάπιε εμένα
δράκαινα η μοίρα πούλαχα σα με γεννούσε η μάννα.
Όμως κι' εσένα θεϊκέ, σου γράφτηκε, Αχιλέα, 80
κάτου απ' της Τριάς να σκοτωθείς τ' ορθοχτισμένο κάστρο.
Άλλο όμως λόγο θα σου πω, και κάν' τον, σε ξορκίζω·
να μη μου βάλουν χωριστά τα κόκκαλα, Αχιλέα,

απ' τα δικά σου, μον καθώς ζήσαμε αντάμα οι διο μας, 84
έτσι ένα και τα κόκκαλα κιβούρι ας μας σκεπάσει.» 91
.
Τότες τ' απάντησε ο γοργός γιος του Πηλιά και τούπε
«Τι ήρθες, αδρέφι μου, κι' εδώ τους πόθους της καρδιάς σου
μου παραγγέλνεις; Έννια σου, όπως ζητάς κι' ορίζεις, 95
τα πάντα θα βολέψω εγώ και σ' όλα θα σ' ακούσω.
Μόνε κοντά μου ζύγωσε... Αχ έλα αγκαλιασμένοι
μια στάλα να χορτάσουμε φαρμακερό καν κλάμα.»
.
Σαν έτσι τούπε, κι' άπλωσε τα χέρια δίχως όμως
να πιάσει. Κι' η ψυχή καπνός φέβγει και μέσα μπαίνει 100
στης γης με τσιριχτά. Κι' αφτός ολόξαφνος πετιέται,
χτυπάει το γόνα και λαλεί παραπονιάρη λόγο
«Ωχού, έχει κάπια το λοιπόν και στ' Άδη τα λημέρια
ψυχή κι' εικόνα, μα ζωή μηδ' ύπαρξη δεν έχει.
Τι του Πατρόκλου μου η ψυχή όλη τη νύχτα η δόλια 105
εδώ κοντά μου στέκουνταν, και στέναζε βογγούσε
και κάθε μούλεγε ορισμό· έτσι είταν όμως, φάσμα.»
.
Είπε, και σ' όλων την καρδιά ξυπνάει του θρήνου πόθο,
κι' όλοι θρηνούσαν — ως που πια το χαραμέρι πήρε —
γύρω στο έρμο λείψανο.
.
Ωστόσο ο Αγαμένος
μουλάρια κι' άντρες πρόσταξε απ' τις πλαγιές ολούθες
ξύλα να παν να φέρουνε· κι' ορίζει κεφαλή τους
βλάμη τ' αφέντη Δομενιά, τον αρχηγό Μηριόνη.
.
Κι' αφτοί κινούν στα χέρια τους κρατώντας τα τσικούρια
και τα πλεχτά σκοινιά μ' ομπρός τα ζα που περπατούσαν· 115
κι' ίσα λοξά ζερβά δεξά παν κάτου απάνου ολούθες.
Κι' όταν στης Ίδας έφτασαν τα δροσισμένα πλάγια,
πήραν με τροχιστό χαλκό κι' οξές αψηλοκλάρες
έκοβαν όλοι βιαστικοί, που με μεγάλους κρότους
πέφτανε χάμου. Τότε αφτοί κομάτια τις λιανίζουν, 120
τις δένουν στα μουλάρια τους, κι' αφτά γοργά πατώντας

πήραν του κάμπου το στρατί μέσα απ' τα πυκνολόγγια.
Ακόμα κι' όλοι κούτσουρα οι άντρες κουβαλούσαν —
τι τέτια διάτα διάταξε ο καπετάν Μηριόνης —
και μονοσκοίνι φτάνοντας στο περιγιάλι, χάμου 125
τα ρήχνανε όπου 'να λαμπρό μνημούρι ο Αχιλέας
μελέταε για τον Πάτροκλο να στήσει και δικό του.
.
Κι' όλα αφού σώρεψαν παντού τα ξύλα, αφτού καθίζουν
και μένουν όλοι αχώριστοι. Κι' ο Αχιλιάς τότ' όλους
τους πολεμόψητους εκεί προστάζει Μυρμιδόνες
ν' αρματωθούν και τ' άλογα να ζέψουνε στ' αμάξια. 130
Πρόθυμοι αφτοί σηκώνουνται και ζώνουν τ' άρματά τους,
κι' όλοι στ' αμάξια — κι' οδηγοί και μαχητάδες — μπαίνουν.
Μπροστά τ' αμάξια, σύγνεφο πίσω οι πεζοί ακολουθούσαν
πυκνό· κι' οι φίλοι σήκωναν το λείψανο στη μέση,
κόμες γιομάτο πούκοβαν κι' απάνου τού πετούσαν· 135
και πίσω του Πηλέα ο γιος του κράταε το κεφάλι
καταθλιμένος, τι έστελνε πιστό στον Άδη αδέρφι.
.
Κι' όταν σε λίγο φτάσανε στο μέρος που τους είπε,
βάλανε χάμου το νεκρό και σώριασαν τα ξύλα 139
ως πόδια ολόγυρα εκατό, και με καρδιά κλαμένη 164
απάνου απάνου απίθωσαν το λείψανο στη στοίβα. 165
Γδέρνουνε τότες στο σωρό μπροστά και συγυρίζουν
πλήθος αρνιά πυκνόμαλα και τραχηλάτα βόδια,
κι' απ' όλα πήρε ο γλήγορος γιος του Πηλέα πάχος
και σκέπασε όλο το νεκρό από κεφάλι ως πόδια,
κι' έπειτα γύρω σώριασε τα σκοτωμένα ζώα.
Και παίρνει κι' ακουμπάει σταμνιά με μέλι και με λάδι 170
στο νεκροκράβατο. Έπειτα βαρβάτα τέσσερα άτια
ρήχνει στενάζοντας βαριά μες στο σωρό των ξύλων.
Εννιά 'χε ο βασιλιάς λαμπρούς του τραπεζιού του σκύλους·
διο κι' από δάφτους έσφαξε. Και καταλάει κατόπι
με το μαχαίρι ως δώδεκα αρχοντονιούς των Τρώων, 175
και νιους και σκύλους μ' ανοιχτά λαρύγγια μες στα ξύλα
τους ρήχνει... α! βάρβαρη δουλιά σοφίστηκε να κάνει!
.

Φλόγα τότε έβαλε άσπλαχνη στα ξύλα να φουντώσουν,
κι' αχ ξεφωνώντας έκραξε το λατρεμένο βλάμη
«Τώρα άμε κάτου, αδέρφι μου, και πια θεός μαζί σου!
τι κάθε τάμα πούταξα σου τόχω κανωμένα. 180
Να, δώδεκα αρχοντόπουλα μαζί σου των οχτρώνε
τα τρων οι φλόγες όλα τους. Όμως τον Έχτορα όχι!
δε θαν τον δώκω της φωτιάς, μον σκύλοι θαν τον φάνε.» 183
.
Ωστόσο του νεκρού η φωτιά να λαμπαδιάσει αργούσε· 192
τότε άλλο σκέφτηκε ο γοργός γιος του Πηλιά να κάνει.
Στα ξύλα στέκοντας μπροστά, στους διο περικαλιέται
ανέμους — Ζέφυρο, Βοριά — κι' ώρια σφαχτά τους τάζει· 195
κι' όλο μ' από χρυσό σταλιές τους ξόρκιζε ποτήρι
ναρθούν, που η φλόγα τους νεκρούς να πιάσει χέρι χέρι
και να φουντώσουν σύντομα τα στοιβασμένα ξύλα.
.
Και ναν το πει η γοργή Ίριδα πηγαίνει στους ανέμους,
σαν άκουσε τις προσεφκές. Αφτοί μες στου Ζεφύρου 200
χαροκοπούσαν κι' έτρωγαν τότ' όλοι μαζεμένοι·
κι' ίσια να! η άφταστη Ίριδα προβάλνει εφτύς τρεχάτη
μπροστά στην πέτρινη μπασιά. Κι' άξαφνα σαν την είδαν,
πετιούνται, όλοι όρθιοι, κι' ο καθείς την έκραζε κοντά του.
Μα αφτή δεν ήθελε — όχεσκε — να κάτσει, μον τους είπε
«Δεν κάθουμαι, τι στ' Ωκιανού έχω να πάω το ρέμα, 205
στων Αιθιόπων τα χωριά — που των θεώνε σφάζουν
άπειρα βόδια — εκεί κι' εγώ να φάω σφαχτό μαζί τους.
Μα εσάς, Βοριά και Ζέφυρε, σας κράζει ο Αχιλέας
να τρέξτε γοργοσίφουνοι — σφαχτά σας τάζει αν τρέξτε —
και να φτερώστε τη φωτιά, όπου βαλμένος στέκει 210
ο Πάτροκλος που οι Δαναοί κλαιν όλοι το χαμό του.»
.

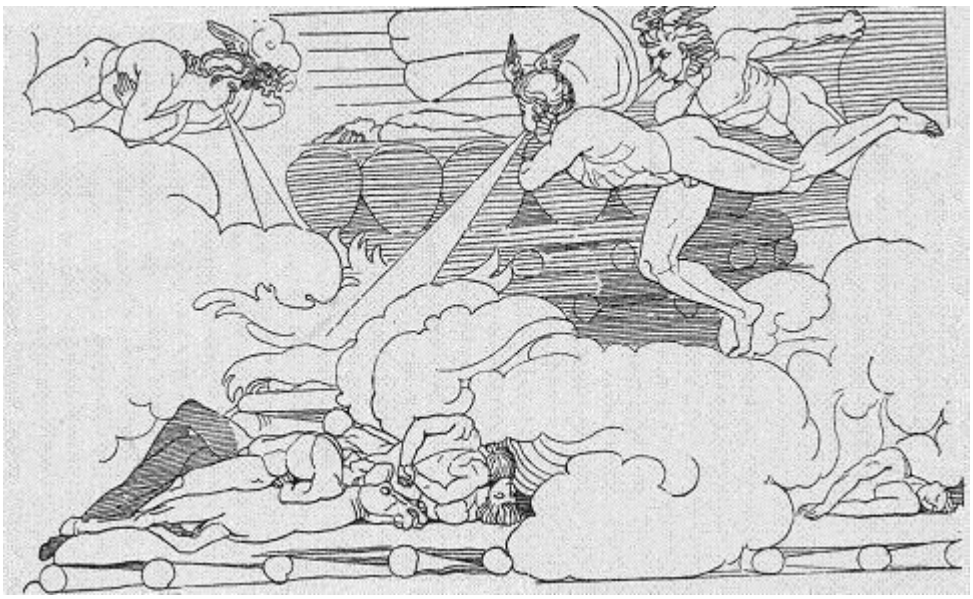

.
Είπε και φέβγει. Τότε οι διο σηκώθηκαν ανέμοι
μ' αχούς και κρότους, κι' έσπρωχναν τα σύγνεφα μπροστά τους.
Κι' ήρθαν σε λίγο στο γιαλό — και πύργωσε το κύμα
κάτου απ' το λάλο φύσημα — και φτάνοντας στην Τροία 215
πέφτουνε στη φωτιά, κι' αφτή μουγκρίζει και θεριέβει.
Έτσι όλη νύχτα οι διο μαζί στριγγόφωνα φυσώντας
τις φλόγες θρέφανε· όληνε και δίπλα ο Αχιλέας
κράταε ποτήρι δίγουβο, κι' από χρυσή κροντήρα
έπαιρνε κι' έχυνε κρασί και μούσκεβε το χώμα, 220
κι' όλο μελέταε την ψυχή του δύστυχου Πατρόκλου.
.
Κι' όταν τ' αστέρι σκάει ψηλά που φως μηνάει του κόσμου, 226
τότε η φωτιά μαράθηκε, ξεθύμαναν οι φλόγες, 228
και φέβγουν πάλι σπίτι οι διο ανέμοι να γυρίσουν
κατά της Θράκης το γιαλό π' αχούσε πυργωμένος. 230
.
Κι' ο Αχιλέας το λαό βαστάει αφτού και στήνει 257
μεγάλο αγώνα, κι' έβγαζε βραβεία οχ τα καράβια.
Νιες βγάζει ροδοστάλαχτες και κουτελάτα βόδια,
γερά μουλάρια κι' άλογα κι' απύρωτα τριπόδια, 260
βγάζει ψαρύ σιδερικό κι' από χαλκό λεβέτια.
.
Πρώτο βραβείο ζηλεφτό των αλογάδων βάνει,
γυναίκα πούξερε λαπρές δουλιές, κι' ένα τριπόδι

αφτιάδικο που εικοσιδιό χωρούσε εντός του μέτρα.
Αφτά του πρώτου· κι' έβαλε του δέφτερου φοράδα 265
έξη χρονώνε, αδάμαστη, πουλάρι γκαστρωμένη.
Του τρίτου πάλι τούβαλε απύρωτο λεβέτι
που χώραε μέτρα ως τέσσερα, στιλπνόμορφο έτσι ακόμα.
Κι' έβαλε διο του τέταρτου φλουράκια. Και του πέμπτου
λαγύνα πλουμοσκάλιστη, ανέγγιχτη καινούργια. 270
.
Και στάθηκε όρθιος στου στρατού τη μέση και τους είπε
«Τ' Ατρέα γιοι κι' οι άλλοι εσείς φτεροποδάτοι Αργίτες,
να αλόγων στέκουν έτοιμα βραβεία, αφτά μπροστά σας.
Τώρα άλλου αν είχαμε νεκρού αγώνα, εγώ το πρώτο
θα κέρδιζα και στο γοργό θα πάγαινα καράβι, 275
τι ξέρτε πόσο τ' άτια μου στο τρέξιμο νικούνε.
Αθάνατά 'ναι· ο Ποσειδός του γέρου μου πατέρα
τα χάρισε, κι' εμένα αφτός μού τάδωκε κατόπι.
Εγώ όμως δε θα παραβγώ με τ' άπιαστα άλογά μου,
τι τέτιο χάσανε αμαξά στον κόσμο ξακουσμένο, 280
κατάκαλο, που πάντα αφτός τις χαίτες τους περέχαε
λάδι ξανθό, αφού τάπλαινε μες στο καθάριο ρέμα.
Αφτόνε τ' άτια μου ποθούν, και με σκυμένο χάμου
στέκουν κεφάλι και τη γης αγγίζει η πλούσια χαίτη.
Όμως ζωστείτε οι άλλοι σας να τρέξτε εδώ, όπιος έχει 285
φαριά γερά και του βαστάει το σφηνωμένο αμάξι.»
.
Είπε, κι' εφτύς να παραβγούν σηκώνουνται αλογάδες.
Αρχύτερα ολωνών πολύ ο Έβμηλος σηκώθη,
τ' Αδμήτου ο γιος, που πρώτεβε σ' αλογοσύνης τέχνη.
Κατόπι του Τυδέα ο γιος σηκώθηκε, ο Διομήδης, 290
κι' άτια διο ζέβει Τρωϊκά, που τάχε απ' τον Αινεία
άλλοτε αρπάξει, μα έσωσε το νοικοκύρη ο Φοίβος.
Τρίτος τ' Ατριά σηκώθη ο γιος, ο καστανός Μενέλας,
του Δία θρέμμα, κι' έζεψε διο γλήγορα άλογά του,
τον Πόδαργο, δικό του ζω, και τ' αδερφού την Αίθα, 295
που ο Χέπωλος την έδωκε του βασιλιά Αγαμέμνου
ροσφέτι, τι ήθελε στην Τρία μαζί του να μη σύρει,
παρά στον τόπο του έτσι αφτού να μείνει, και το βιος του

να χαίρεται που τούδωκε χουφτιές τα πλούτη ο Δίας,
μες στη Σικιώνα που πλατιά στολίζουν χοροστάσα·
αφτή έζεβε ενώ ακράτητη να τρέξει λαχταρούσε. 300
.
Τέταρτος ο Αντίλοχος να παραβγεί σηκώθη,
του Νέστορα ο λεβέντης γιος, του στεριοστήθα γέρου,
και διο καλότριχα άλογα μ' ακούραστα ποδάρια
στ' αμάξι ζέβει, θρέμματα της αμμουδάτης Πύλος.
Εκεί να ο γέρος με σκοπό τα μάτια ναν τ' ανοίξει 305
ζυγώνει, κι' έτσι σε σοφό σοφά μιλούσε λόγια
«Ναι εσένα, γιε μου Αντίλοχε, και νιο έτσι πούσαι, ο Δίας
σ' αγάπησε κι' ο Ποσειδός, και σούμαθαν καθ' είδος
αλογοσύνες· έτσι εσύ δε θες και τόση ορμήνια.
Ξέρεις τις άκρες τεχνικά να στρίβεις· μα έλα τ' άτια
π' οκνά σού τρέχουνε, κι' αφτού θαρρώ ίσως πέσεις όξω. 310
Τώρα έλα, γιε μου, μην αργείς, μον σκέψου κάθε τρόπο 313
σκέψου καλά, μήπως τυχόν σου φύγουν τα βραβεία.
Με νου ο ξυλάς καλύτερος, κι' όχι με χέρια τόσο· 315
με νου την τράτα στου γιαλού τ' αφρογαλάζο κύμα
την κυβερνά ο αρμενιστής σα σφίξει ανεμοκαίρι·
με νου αμαξάς τον αμαξά νικάει σαν παραβγαίνουν.
Γιατί όπιος τάχατε έχοντας καλά άλογα κι' αμάξια
θαρρέβει, και συχνά άσκοπα ζερβά δεξά αλαργέβει, 320
σαστίζουν τότες τ' άλογα και βασταγμό δεν έχουν·
μα πες τραβάς πιο οκνά άλογα, μα τη δουλιά κατέχεις,
πάντα στην άκρη ίσα τηράς, ως που να φτάσει η ώρα
να δώκεις δρόμο και κοντά να στρίψεις δίχως λάθος. 324
Ξάστερη η άκρη, θα σ' την πω και δε γελιέσαι, μα άκου. 326
Όξω απ' το χώρα ως μιαν οργιά στέκει ξερό 'να ξύλο,
πέφκο ή οξά π' από βροχή σαπίλα δε γνωρίζουν·
ζερβόδεξα το συγκρατούν διο πέτρες ασπρισμένες
στο σταυροδρόμι, κι' ομαλό πάει γύρω αμαξοστράτι· 330
καν σύνορο τις έστησαν καν μνήμα οι πριν αθρώποι.
Αφτό άκρη τώρα τ' όρισε του δρόμου ο Αχιλέας.
Έριζα ξύγωσ' το έτσι αφτό σαν το διαβαίνεις γύρω·
και το κορμί πλαγιάζοντας λίγο ζερβά — να έτσι — 335
μες στο καλόδετο κουτί, μπήξ' τη φωνή, κι' αμέσως

τ' άλογο βάρα το δεξύ κι' αμόλα του το γκέμι,
μα το ζερβύ έτσι σύριζα το σύνορο ας περάσει,
τόσο που η άκρη να θαρρείς τ' αξόνι πως αγγίζει
της ρόδας· όμως πρόσεξε στην πέτρα μην τσουγκρίσεις, 340
τι τότε αλίμονο, έχε γιά κι' αλόγατα κι' αμάξι.
Οι άλλοι αφτό θαν το χαρούν, μα εσύ με πίκρα πάντα
θαν το θυμάσαι. Έτσι ανοιχτά τα μάτια και φυλάξου!
Μα μιας το σύνορο άβλαβα και το περάσεις δίπλα,
πάει πια, πού να σου βγουν ομπρός! Ας κυνηγάν, δεν πιάνουν.» 345
.
Έτσι είπε ο γέρος, και ξανά στη θέση του καθίζει 349
αφού της κάθε το κλειδί τού ξήγησε επιστήμης. 350
.
Πέμτος γοργά άλογα έζεψε να παραβγεί ο Μηριόνης.
.
Και τότες ρήχνουν τους λαχνούς, στ' αμάξια ανεβασμένοι,
και σιει τους του Πηλέα ο γιος. Και πρώτος τ' Αντιλόχου
βγήκε ο λαχνός· ο Έβμηλος πήρε σειρά κατόπι·
τρίτος κοντά τ' Ατρέα ο γιος, ο μαχητής Μενέλας· 355
κι' έλαχε τέταρτος σειρά του Μέγη ο γιος Μηριόνης·
κι' έπεσε ο κλήρος ο στερνός στον πρώτο πρώτο απ' όλους
αλογοτρέχτη, στο γερό παλικαρά Διομήδη.
.
Τότες σα μπήκαν στη γραμή, ορίζει τα σημάδια
ο Αχιλέας πέρα κει στου κάμπου την ισάδα,
και λέει του γέρο-Φοίνικα να πάει και ναν τους γίνει 360
σκοπός, και το σωστό να πει τηρώντας πώς θα τρέξουν.
.
Κι' αφτοί όλοι αντάμα στ' άλογα το καμοτσί σηκώνουν
και τα βαρούν, και σκούζοντας τους φώναζαν να τρέχουν
με θάρρος, κι' όλα αβάσταχτα πετούσαν μες στον κάμπο
πέρα απ' τα πλοία σαν αητοί, ενώ ως στα ύψη η σκόνη 355
κάτου απ' τα πόδια ανέβαινε σα σύγνεφο ή χαμψίνι,
και με το χνώτο τ' αγεριού ανέμιζαν οι χαίτες.
Κι' οι άμαξες μια αγγίζανε τη γης τη θνητοθρόφα,
μια σηκωτές αρμένιζαν. Κι' αμαξάδες μέσα
έστεκαν όρθιοι, κι' η καρδιά τους χτύπαε να νικήσουν. 370

.
Μα το στερνό σαν έτρεχαν το δρόμο τα γοργά άτια 373
πίσω ίσα στον ψαρύ γιαλό, τότε έλαμψε η αξία
του καθενός, τι τόμπηξαν στα τέσσερα, κι' αμέσως 375
όλους ομπρός ξεπέρασε ο άξιος γιος τ' Αδμήτου,
με το Διομήδη πούτρεχε τα Τρώικα βαρβάτα
κατόπι του, όχι όμως μακριά, μον έτσι πες μια στάλα,
τι όλο λες είταν ν' ανέβουν το μπροστινό τ' αμάξι,
και ζέσταινε η ανάσα τους τη ράχη του Εβμήλου 380
και τους πλατιούς τους ώμους του, τι τρέχανε με πείσμα
σα νάχαν τα κεφάλια τους απάνω του στημένα.
Κι' ή θα προσπέρναε μάλιστα ή ζήτημα θε γίνει,
αν δεν του φτόναε ο σκοπεφτής του Δία γιος τη νίκη
π' άξαφνα τ' ώριο καμοτσί του τίναξε οχ τα χέρια.
Δάκρια τού γιόμισαν θερμά τα μάτια του απ' το πείσμα, 385
π' όλο θωρούσε πιο γοργά να πιλαλούν τ' άλλα άτια,
μα αβάρετα έτσι τρέχοντας καλντούσαν τα δικά του.
.
Τον πήρε όμως της Αθηνάς το μάτι τον Απόλλο
πως το Διομήδη αδίκησε, και τρέχει και του δίνει
το καμοτσί, και δύναμη ξαναφυσάει μες στ' άτια. 390
Έπειτα ξέχειλη θυμό τον Έβμηλο προφταίνει
και του τσακίζει το ζυγό· κι' όξω τα ζα απ' τη στράτα τα άτια
του φέβγουν, και μαζί γλυστράει και πέφτει τ' ατιμόνι.
Γκρεμίστηκε κι' αφτός σιμά στη ρόδα του οχ τ' αμάξι
χάμου, και μύτες στόματα κατάγδαρε κι' αγκώνα. 395
Δίπλα ο Διομήδης μέριασε, και βάρα βάρα τ' άτια 398
απ' τους λοιπούς πολύ μπροστά ξεπέταξε, τι θάρρος
έβαλε στ' άλογα η θεά και τούδωκε τη νίκη. 400
Δέφτερος πίσω του έτρεχε ο καστανός Μενέλας.
.
Τότε έκραξε ο Αντίλοχος στο γονικό ζεβγάρι
«Ομπρός κι' εσείς στα τέσσερα με δρασκελιές μεγάλες!
Μ' εκείνα ναι δεν απαιτώ να παραβγείτε τ' άτια
που τρέχει του Τυδέα ο γιος, τι γληγοράδα τώρα 405
τους χάρισε η θεά Αθήνα και τούδωκε τη νίκη.
Μα του Μενέλα τ' άλογα προφτάξτε χέρι χέρι

και μην οκνάτε, μην τυχόν και μια φοράδα, η Αίθα,
σας μουρνταρέψει. Ομπρός, παιδιά, τι μείνατε έτσι πίσω;
Μα άκου, ένα λόγο θα σας πω που θα σας τύχει κιόλας. 410
Δεν έχει χάδια πια για σας στο γονικό μας στάβλο,
Μον θα σας κόψει αλύπητα ο λάζος τα λαρύγγια
αν πιο αχαμνά απ' τον όκνο σας κερδίσουμε βραβείο.
Μα δρόμο καταπόδι τους! Κι' εγώ έννια σας, δουλιά μου — 415
έχω το νου μου — στο στενό να προσπεράσω πρώτος.»
.
Είπε, κι' αφτά λες τάσκιαξε τ' αφεντικού η φοβέρα
και κόβουν δρόμο. Μα πολύ δεν πέρασε, και να το
θωράει της στράτας το στενό του γέρου ο γιος Νεστόρου.
Της γης εκεί είταν σπάσιμο, πούχε κατέβει ρέμα 420
με τις βροχές και τόσπασε γουβιάζοντας το δρόμο.
Εκεί ο Μενέλας έτρεχε και ζήταε ν' αποφύγει
το λάκκο ομπρός του. Μα έξαφνα αφίνει τη γραμμή του
κι' ορμάει λοξά ο Αντίλοχος χτυπώντας τ' άλογό του.
.
Τότες τ' Ατριά φοβήθηκε ο γιος και του φωνάζει 425
«Βρε αδέρφι, απρόσεχτα τραβάς, μον κράτα τ' άλογά σου!
Στενός ο δρόμος... με περνάς, πιο στ' ανοιχτά σα βγούμε...
Κράτα, μην πάθουμε κι' οι διο, σου λέω, αν με χτυπήσεις.»
.
Είπε, μα εκείνος έτρεχε και πιο με βιάση ακόμα
και βάραε με το καμοτσί σα να μην άκουε τάχα. 430
Όση είναι δίσκου πέτρινου η πιο γνωστή αλαργάδα
που ρήχνουν νιοι σα θέλουνε να δουν τη δύναμή τους,
σαν τόσο πρόστρεξαν μπροστά· και τ' άλλα — του Μενέλα —
κάλτισαν πίσω, τι έκοψε τη φόρα τους ο ίδιος,
μήπως τα ζα δρομίζοντα μες στο στενό τρακάρουν 435
κι' έρθουν τ' αμάξια ανάποδα, και γκρεμιστούν κι' οι διο τους
στις σκόνες μέσα, ενώ ζητούν πιος πρώτος να περάσει.
.
Τότες του κράζει ο καστανός με τις βρισές Μενέλας
«Δεν έχει, Αντίλοχε, κορμί σαν πούσαι εσύ χαμένο!
Κουρέβου! Κρίμας γνωστικό π' ως τώρα σε θαρρούσαν. 440
Μα κι' έτσι δίχως όρκο εσύ δεν παίρνεις το βραβείο.»

.
Είπε, κι' αμέσως έσκουξε στα ζα του και τους είπε
«Καρδιά! Μην τριποδάτε οκνά κιας σας πικραίνει η λύπη,
τι πρώτα αφτών τα γόνατα και πόδια θ' αποστάσουν
πριν από σας, τι και των διο πια πέρασαν τα νιάτα.» 445
.
Είπε, κι' αφτά λες τάσκιαξε η προσταγή τ' αφέντη
και πήραν δρόμο, κι' έφτασαν τα μπροστινά σε λίγο.
.
Και στο μεϊντάνι οι Δαναοί τριγύρω καθισμένοι
ζητούσαν τα γοργά άλογα να δουν σα θα προβάλουν·
κι' αφτά στον κάμπο δρόμιζαν κουρνιαχτοσκεπασμένα.
.
Πρώτος τους τάδε ο Δομενιάς, των Κρητικών αφέντης, 450
τι παρακεί σε ξέφαντο καρτέραε καθισμένος.
Φωνή από πέρα εκεί άκουσε — και τόνιωσε πιανού 'ταν —
κι' είδε σε λίγο τ' άλογο μπροστά που πιλαλούσε,
πανώριο, κόκκινο παντού εξόν πούχε άσπρη βούλα
λες σα φεγγάρι στρογγυλή στο κούτελο γραμένη. 455
.
Τότες εφτύς σηκώνεται και στους Αργίτες κράζει
«Πέστε μου, αδρέφια, οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
μονάχα εγώ, ή και λόγου σας θωράτε πέρα τ' άτια;
Αλλά σα να μου φαίνουνται μπροστά πως πιλαλούνε,
σαν άλλος δείχνει ο αμάξας· και τ' άλλα εκεί στον κάμπο 460
πάπαθαν πρέπει, πούτανε μπροστά σαν ξεκινούσαν.
Ή λέω τα γκέμια τούπεσαν, ή στρίβοντας την άκρη 465
δεν τούβγε πέρα π' αχαμνά κρατούσε το ζεβγάρι.
Χάμου θενάρθε εκεί θαρρώ και θάσπασε τ' αμάξι,
κι' έτσι το δρόμο τ' άλογα θα πήραν αγριεμένα.
Μα σηκωθείτε ομπρός κι' εσείς να δείτε· τι πιος είναι
δεν ξεχωρίζω εγώ καλά. Σα να θαρρώ όμως, πρώτος 470
ζυγώνει του Τυδέα ο γιος, ο θαρρετός Διομήδης.» 472
.
Τότες τον έβρισε άσκημα του Οϊλέα ο Αίας
«Τι πάντα πρώτος, Δομενιά, πετιέσαι; Εκείνα ακόμα
στον κάμπο πέρα, τρέχουνε, τ' αψηλοπίλαλα άτια. 475

Δεν είσαι νιος και τόσο δα, που τα δικά σου τάχα
πιο αλάργα να ξανοίγουνε απ' ολωνών τα μάτια.
Μα πάντα πρώτος να μιλάς σ' αρέσει... μα ντροπής σου... 478
Ζά' ναι, σου λέω, και τώρα ομπρός τα ίδια, του Εβμήλου, 480
σαν πάντα, κι' όρθιος στέκει αφτός τα γκέμια του κρατώντας.»
.
Θύμωσε τότε ο αρχηγός των Κρητικών και τούπε
«Αία, κορμί φιλόνεικο, κακόγλωσσε, άμε πάρε
παράδειγμα απ' τους άλλους νιους, τι ο νους δε σούχει σέβας.
Θες; Έλα βάλε στοίχημα... τριπόδι εδώ ή λεβέτι... 485
κι' ας γίνει ο βασιλιάς κριτής σαν πιό 'ναι το ζεβγάρι
που τρέχει πρώτο, και θα δεις σα σκάσεις το λεβέτι.»
.
Είπε, κι' εφτύς πετάχτηκε ο Αίας σκυλιασμένος,
και ν' απαντήσει πήγαινε με θυμωμένα λόγια.
Κι' ίσως το τσάκωμα πιο ομπρός θα προχωρούσε ακόμα, 490
μα τότε του Πηλέα ο γιος σηκώθηκε κι' έτσι είπε
«Μην πια θυμούς, αφίστε τες τις προσβολές κι' οι διο σας,
Αία και Δομενιά! Ντροπής π' ακούν τα παλικάρια.
Κι' αν άλλος τέτια αν κάνει, εσείς ναν τον βαστάτε πρέπει.
Μα τώρα κάτσετε ήσυχοι. Κι' έλα εδωδά καθήστε 495
μαζί μας, γιατί τ' αλόγα τη νίκη λαχταρώντας
όπου κι' αν είναι θα φανούν, κι' όλοι θα δείτε τότες
τ' άτια μαθές των αρχηγών, πιά 'ναι μπροστά, πιά πίσω.»
.
Έτσι είπε. Και κατόπιν εφτύς στα τέσσερα ο Διομήδης
ζυγώνει, κι' όλο τ' άλογα καμότσιζε στους ώμους. 500
Κι' ήρθε στη μέση στάθηκε, ενώ ποτάμι ο ίδρος 507
έτρεχε κάτου οχ των φαριών τους ώμους και τα στήθια.
Έπειτα χάμου εφτύς πηδάει οχ το πανώριο αμάξι
γοργάλαφρος, και στο ζυγό το καμοτσί του γέρνει. 510
Μηδέ έχασε ώρα ο Στένελος, μον τα βραβεία αμέσως
αρπάει, και σ' άξιους παραγιούς νια και τριπόδι δίνει
μέσα ναν του τα παν, και λει τ' αλόγατα απ' τ' αμάξι.
.
Κι' ήρθε με τα' άτια δέφτερος του γέρου ο γιος Νεστόρου,
με ζαβολιά, όχι αξία τους, περνώντας το Μενέλα. 515

Μα κι' έτσι εκείνος τούτρεχε σιμά σιμά του πάντα.
Όσο σε ρόδα τ' άλογο είναι κοντά που σέρνει
αμάξι αρχόντου ζωηρές με δρασκελιές στον κάμπο,
κι' οι ακρινές ουρότριχες λες τα στεφάνια αγγίζουν, 519
να πίσω απ' τον Αντίλοχο σαν πόσο ο γιος τ' Ατρέα 522
πιλάλαε· όμως στην άρχη κι' ως μια δισκιά 'ταν πίσω.
Μάλιστα δρόμο αν είχανε να τρέξουν λίγο ακόμα, 526
σου τον προσπέρναε δίχως καν φιλονεικία να γίνει.
.
Μα ο παινεμένος σύντροφος του Δομενιά, ο Μηριόνης,
πιο πίσω, ως πες μια κονταριά, πιλάλαε απ' το Μενέλα,
τι πιο αργοκίνητα αλόγα αφτός τραβούσε απ' όλους, 530
όντας κι' ατός του ακάτεχος σ' αμαξοσύνης τέχνες.
.
Κι' ο γιος τ' Αδμήτου ερχότανε στερνός ξεμεινεμένος,
και θώραες πέρα τ' άλογα που τούσερναν τ' αμάξι.
Και σαν τον είδε ο ξακουστός λυπήθηκε Αχιλέας,
και πάει στη μέση στέκεται και λέει αφτά τα λόγια 535
«Πιο πίσω ο πιο καλύτερος μάς έρχεται· μα ελάτε
βραβείο εδώ ας του δώσουμε σαν που του πρέπει, αδέρφια,
το δέφτερο· όμως του Τυδιά το πρώτο ο γιος ας πάρει.»
.
Έτσι είπε, κι' όπως όριζε ναι τ' απαντήσανε όλοι.
Και τη φοράδα τότε εφτύς θαν τούδινε όπως είπαν, 540
μα να! άξαφνα σηκώνεται, του γέρου ο γιος Νεστόρου
και με το δίκιο του απαντάει και λέει αφτά τα λόγια
«Θα γίνουμε από διο χωριά, γιε του Πηλέα, αν κάνεις
τώρα ό,τι λες — και πρόσεχε σου λέω, θα μ' αδικήσεις —
τάχα γιατί είχαν ατυχιά τ' αμάξια κι' άλογά του 545
κι' αφτός είναι άξιος και καλός. Μα Τι, ας περικαλιούνταν
και στους θεούς· τότε στερνός δε θάφτανε έτσι απ' όλους.
Μα αν τον λυπάται σου η καρδιά και σούναι αγαπημένος,
έχεις χρυσάφι εσύ πολύ, χαλκό 'χεις στην καλύβα,
έχεις φαριά και πρόβατα και χεροδέξες σκλάβες· 550
πάρε απ' αφτά και δώσ' του, αν θες, και πιο μεγάλο δώρο
τώρα εδώ ομπρός μας, κι' όλοι μας θενά σου πούμε γιάσου·
μα τη φοράδα εγώ όχι! αυτή δεν την αφίνω· ειδέ έλα,

ας δοκιμάσει όπιος τολμάει και βλέπει πώς την παίρνουν.»
.
Είπε, και του χαμογελάει αντίκρυ ο Αχιλέας 555
καλόκαρδα, τι βλάμη του τον είχε αγαπημένο,
κι' ήμερος έτσι τ' απαντάει διο φτερωμένα λόγια
«Αντίλοχε, αν στον Έβμηλο ένα άλλο εγώ να δώσω
θες χάρισμα, καλά, κι' αφτό μετά χαράς σου ας γίνει.
Τσαπράζα απ' τον Αστεροπιό που πήρα θαν του δώκω 560
χαλκένια, πούναι στολιστά μ' από καλάι αράδα
λαμπρή τριγύρω· βιος πολύ θα λάβει αν τα πουλήσει.»
.
Είπε, και κράζει του πιστού συντρόφου του Αφτομέδου
ναν του τα φέρει· κι' άμα αφτός του τάφερε από μέσα,
τάδωκε εφτύς στον Έβμηλο που με χαρά τα πήρε. 565
.
Τότε απ' το πάθος βράζοντας σηκώθηκε ο Μενέλας
και τον Αντίλοχο έλεγες πως ζήταε να σπαράξει.
Κι' ο κράχτης τούβαλε ραβδί στο χέρι, κι' είπε σ' όλους
σωπή να κάνουν. Κι' άρχισε έτσι ο θεόμιος άντρας
«Τι είταν εκείνα, Αντίλοχε; Κι' εγώ 'λεγα έχεις γνώση. 570
Μου ντρόπιασες τη λεβεντιά, μ' αδίκησες τα ζώα
βάζοντας τα δικά σου ομπρός που παν πολύ πιο πίσω.
Μα ελάτε τώρα, οπλαρχηγοί των Αχαιών κι' αρχόντοι,
πέστε το δίκιο εδώ μπροστά στο πλήθος... Κι' όχι χάρες·
δε θέλω εγώ να πει κανείς απ' τα παιδιά κατόπι 575
'Μέ ζόρι απ' τον Αντίλοχο, με ψέματα ο Μενέλας
τ' άλογο πήρε κι' έφυγε. Σαν πιο αχαμνά 'χε ζώα,
μά 'χε μαθές πιο δύναμη και πιο πολλή εξουσία.'
Μα αφίστε, θα δικάσω εγώ, και δε θα πει κανείς σας
πιστέβω εδώ παράπονο, τι ίσα θα πω το δίκιο. 580
Αντίλοχε, έλα πρόβαλε, θεόσπαρτε αρχηγέ μου,
«κι' όρθιος μπροστά στ' αμάξι σου το καμοτσί κρατώντας,
βάλε το χέρι στ' άλογα, και σαν που πρέπει ορκίσου
μ' απάτη αν δε μ' αμπόδισες επίτηδες τ' αμάξι.» 585
.
Τότ' απαντά ο Αντίλοχος, ο γνωστικός λεβέντης
«Συμπάθα, τι είμαι εγώ πιο νιός, αφέντη μου Μενέλα,

μα εσύ είσαι γεροντότερος και πιό 'σαι ανότερός μου.
Ξέρεις πώς σφάλλουν πάντα οι νιοι και πώς παραστρατούνε,
τι ο νους τους αφαρπάζεται, ρηχιά τους είναι η σκέψη. 590
Για αφτό μη με συνεριστείς. Να τη φοράδα, ο ίδιος
στη δίνω, κι' άλλο τίποτα καλύτερο αν ορίζεις
απ' την καλύβα μου, κι' αφτό μετά χαράς σου πάρ' το.
Κάλια ότι θες, θεόσπαρτε, μα την καλή σου γνώμη
δε χάνω εγώ, ούτε την ψυχή με ψεφτορκιές κολάζω.» 595
.
Είπε, και παίρνει τ' άλογο και πάει και του το δίνει
στα χέρια του. Τότε εκείνου γλυκάθηκε η καρδιά του,
σα στάχια που τα περεχάει πρωΐ πρωΐ η δροσούλα
τότες που ψαίνεται ο καρπός σ' ολόχνουδα χωράφια·
έτσι γλυκάθη σου η καρδιά, Μενέλα, μες στα στήθια, 600
κι' ήμερος τότες τούκρινες διο φτερωμένα λόγια
«Αντίλοχε, όχι! Ας σου γενεί κάλια η δική σου χάρη
κιάς χόλιασα. Τι ως τώρα εσύ στρεβλός κι' αναποδιάρης
δεν είσουν· έτσι μια φορά σε συνεπήρε η νιότη.
Μα άλλοτες τώρα μη ζας μ' ανότερους να παίζεις, 605
γιατί άλλος μα το ναι κανείς το νου δε μου γυρνούσε·
όμως εσύ πολλά 'παθες, πολλά 'χεις τραβηγμένα
για μένα, κι' έχει ο αδερφός κι' ο αγαθός σου γέρος,
κι' αφού μου πρόσπεσες ξεχνάω τα πάντα, ναι σου δίνω
και τ' άλογο κιας είναι αφτό δικό μου, για να μάθουν 610
κι' αφτοί πως άγρια αγέρωχα δεν έχω εγώ τα σπλάχνα.»
.
Είπε, και στο Νοήμο εκεί, συντρόφι τ' Αντιλόχου,
δίνει να πάρει τ' άλογο, κι' ο ίδιος το λεβέτι
πήρε τ' ολόλαμπρο. Έπειτα τα διο χρυσοκομάτια
πήρε ο Μηριόνης, τέταρτος σαν έφτασε με τ' άτια. 615
Πέμτο βραβείο απόμνησκε, διπλόστηστη λαγύνα·
αφτή του γέρο-Νέστορα την πήγε ο Αχιλέας
και του την έδωκε μπροστά σ' όλους εκεί και τούπε
«Να ετούτη, γέρο μου, κι' εσύ. Στο θησαυρό σου ας μείνει
να σου θυμίζει τη θαφή του δόλιου καν Πατρόκλου,
τι εκείνον δεν το βλέπεις πια. Και χάρισμα σ' τη δίνω 620
έτσι, γιατί δεν είσαι εσύ για πάλεμα και γρόθους.

Μήτε σε τρέξιμο ποδιών δε θάβγεις ή κοντάρι,
τι, γέρο, πια σε σκέβρωσαν τα χρόνια... ανάθεμά τα!»
.
Είπε, και του την έδωκε στα χέρια του, κι' ο γέρος
την πήρε με χαρά, κι' απέ τ' απάντησε διο λόγια 625
«Ναι, γιε μου, αφτά όλα γνωστικά τα μίλησες και δίκια·
τι πια, παιδί μου, δε μ' ακούν τα πόδια, ουδέ χοιμούνε
τόσο γοργά τα χέρια μου ζερβόδεξα απ' τους ώμους.
Νιός έτσι ακόμα ας είμουνα, έτσι γερά ας βαστούσα,
σαν τότες που τ' Αμαρυγκιά θαφή είχαν στο Βουπράσι, 630
του βασιλιά τους, κι' έστησαν αγώνες τότε οι γιοι του.
Εκεί κανείς τότ' ίσος μου δε βγήκε, θες Πυλιώτης,
θες Επειγός λιοντόψυχος θες Αιτωλός βουνήσος.
Στους γρόθους πρώτα νίκησα τον άξιο Κλυτομήδη·
στο πάλεμα ένα απ' την Πλεβρό λεβέντη, τον Αγκάγιο, 635
που να μου βγει σηκώθηκε. Τρέξιμο αν πεις κατόπι,
τον Ίφικλο έκανα απ' ασπρού πούχε άφταστα τα πόδια.
Και πάλε εγώ στο ρήξιμο του φράξου βγήκα πρώτος. 638
Να τι είμουν τότες. Τώρα οι νιοι ναν τις κοιτάξουν πρέπει 643
τέτιες δουλιές, κι' εγώ καιρός τα γερατιά να βόσκω.
Μ' είπαν μαθές στην ώρα μου παλικαρά κι' εμένα. 645
Μα σύρε και το βλάμη σου με τους αγώνες τίμα,
κι' αφτό με την καρδιά μου εγώ το δέχουμαι, και τόχω
καμάρι μου που δεν ξεχνάς ποτές το τι μ' αξίζει. 648
Για όλα αφτά έτσι ότι ποθείς ας σ' το χαρίζει ο Δίας.» 650
.
Είπε, και του Πηλέα ο γιος μες στο πυκνό τ' ασκέρι
γυρίζει, όταν ο γέρος πια απόειπε τα παλιά του.
.
Και τότε ανήμερης γροθιάς τους βάζει ομπρός βραβεία.
Μουλάρι δουλεφτάδικο μες στο μεϊντάνι φέρνει
κι' εκεί το δένει, αμέρωτο, έξη χρονών π' απ' όλα 655
πιο ζόρικο να μερωθεί και για το νικημένο
ποτήρι βάζει πλουμιστό. Κατόπι στάθηκε όρθιος
κι' αφτά τα λόγια μίλησε στων Αχαιών τη μέση
«Τ' Ατρέα οι γιοι κι' οι άλλοι εσείς χαλκοπλισμένοι Αργίτες,
άντρες διο θέλουμε για αφτά — τους πιο παλικαράδες —

γροθιές να παίξουν στέκοντας αγνάντια δίχως δείλια. 660
Σ' όπιον ο Φοίβος αντοχή χαρίσει κι' έβγει πρώτος
κατά πως όλοι εδώ θα δουν, αφτός να το μουλάρι
ας πάρει αφτό τ' αμέρωτο και στην καλύβα ας σύρει·
κι' ας πάρει τ' ομορφόπλουμο ποτήρι ο νικημένος.»
.
Είπε, κι' εφτύς σηκώθηκε άντρας τρανός στηθάτος,
ο γιος του Πανοπιά Επειγός, των γρόθων κατεχάρης. 665
Κι' άγγιξε εφτύς τ' ακούραστο μουλάρι και τους είπε
«Πιος είναι... ας βγει... που το διπλό ποτήρι θα κερδίσει.
Τι σας το λέω, άλλος κανείς δεν παίρνει το μουλάρι,
δε με νικάει, τι στις γροθιές — το λέω — εγώ 'μαι ο πρώτος.
Ε τι κι' αν είμαι ακάτεχος της μάχης; Σ' όλες τάχα 670
νάχει επιστήμη ο άθρωπος δε γίνεται τις τέχνες.
Μον ένα λόγο θα σας πω που, ξέρτε το, θα γίνει.
Θαν του το κάνω το κορμί λαγούμι, θαν του σπάσω
τα κόκκαλα. Όλοι εδώ κοντά οι φίλοι του ας προσμένουν,
ναν τον σηκώσουν έπειτα σαν του το φάω το μάτι.» 675
.
Έτσι είπε, κι' όλοι κέρωσαν σαν αποσβολωμένοι.
Ένας μονάχα, ο Βρύπολος, θεόμιο παλικάρι,
του αντισηκώθη τότε, ο γιος του Μηκιστιά τ' αφέντη,
εκιού που πήγε μια βολά — σαν πέθανε ο Οιδίπους —
στη Φήβα, κι' όλους νίκησε στους νεκρικούς αγώνες. 680
Αφτόν προτίμαε νικητή ο θαρρετός Διομήδης,
και πήγε και τον φρόντιζε και τούλεγε έχε θάρρος.
Ζουνάρι πρώτα τούζωσε στη μέση του τριγύρω,
κι' έπειτα τούδεσε λουριά καλόκοφτα ταβρήσα.
.
Και προχωρούν, σα ζώστηκαν στου μεϊντανιού τη μέση, 685
κι' αντίκρυ σήκωσαν μαζί τους σιδερένιους γρόθους
και ρήχτηκαν· χαλάζι λες κατέβαιναν οι χτύποι.
Βροντούσαν τα σαγώνιά τους, βρύση παντού απ' τα μέλη
έτρεχε ο ίδρος. Μα θωράει ο Επειγός τον άλλο
που κοίταζε άνοιγμα να βρει, και παίρνοντας μια φόρα 690
του κοπανάει το μάγουλο, που άλλη γροθιά ν' αρπάξει
δεν είχε ανάγκη, μόνε αφτού λες έγινε διο δίπλες.

Τότες στα χέρια ο Επειγός τον σήκωσε, και κύκλω 695
τρέχουν οι φίλοι και γοργά τον βγάζουν απ' τη μέση
ενώσερνε τα πόδια του κι' αίμας παχύ ξερνούσε
με δίπλα κεφαλή γυρτή. Τότε έτσι αλαλιασμένο
στη μέση των συντρόφων του τον απιθώνουν χάμου,
και παν αφτοί και παίρνουνε το δίγουβο ποτήρι.
.
Τρίτα άλλα φέρνει του Πηλιά ο γιος βραβεία αμέσως 700
και προσκαλνάει σε πάλεμα τους Αχαιούς σκυλήσο.
Τριπόδι φλογοδιάσκελο του νικητή τού βάζει
μεγάλο, πούλεγε ο στρατός δώδεκα βόδια κάνει·
μα ακόμα και του δέφτερου πάει και στη μέση βάζει
γυναίκα πούξερε πολλές δουλιές, και μεταξύ τους
πως κάνει ως βόδια τέσσερα τη λέγανε οι Αργίτες. 705
Και στάθηκε όρθιος κι' έκραξε μες στου στρατού τη μέση.
«Ελάτε τώρα πάλεμα, κι' ας σηκωθούνε διο σας.»
.
Είπε, κι' εφτύς ο γίγαντας προβάλλει ιμπρός τους Αίας,
κινάει και του Λαέρτη ο γιος, πολύτεχνος πανούργος.
Και προχωρούν, σα ζώστηκαν, στου μεϊντανιού τη μέση, 710
κι' εφτύς αδράζουνται αγκαλιά με τις χοντρές χερούκλες,
σαν πατερά αψηλού σπιτιού που μάστορας τα δένει
σμιχτά έτσι που του δρόλαπα να μην τα σκιάζει η λύσσα.
Τρίζανε οι ράχες, άπαφτα με πείσμα οι μεστωμένες
χέρες τραβούσαν, έτρεχε ποτάμι κάτου ο ίδρος, 715
γρόμποι παντού πετάχτηκαν στους ώμους στα πλεβρά τους
πυκνοί κι' αιματοβύσσινοι. Και σπρώχνανε τραβούσαν
δίχως ανάσα, τι ήθελαν το διάσκελο τριπόδι.
Μήτε όμως του Λαέρτη ο γιος κατάφερνε τον Αία
να ξεριζώσει, μήτε αφτόν να ρίξει χάμου ο Αίας, 720
τι είχε τα κότσα αλύγιστα. Μα τέλος να βαριούνται
σαν άρχισαν οι Δαναοί, τότες του λέει ο Αίας
«Γιε του Λαέρτη θεϊκέ, πολύτεχνε Δυσσέα,
ή σήκωσέ με ή εσένα εγώ· και πια ο θεός τι θάβγει.»
.
Έτσι είπε και τον σήκωσε. Μα αφτός τις πονηριές του 725
δεν ξέχασε, μον του πατάει κλώτσο πιδέξο πίσω

και σου τον φέρνει ανάσκελα, κι' αντάμα απάς στα στήθια
του πέφτει. Σάστισε ο λαός κι' απόμεινε σαν τόδε.
Δέφτερος πήρε ο θεϊκός Δυσσέας να σηκώσει,
και μια σταλιά τον σάλεψε, μα πού να τον σηκώσει! 730
Μον το δικό του λύγισε το γόνα, κι έτσι πέφτουν
χάμου κι' οι διο κοντά κοντά και κουρνιαχτό γιομίζουν.
.
Τότε ήθε πάλι ασηκωθούν και τρίτη να παλέψουν,
μα τρέχει και τους σταματάει ατός του ο Αχιλέας
«Σώνει, μην πολεμάτε πια και σπάζεστε του κάκου. 735
Πάρτε — είναι η νίκη ισόβαρη — ίσα κι' οι διο βραβεία
και σύρτε, τι έχουν κι' άλλοι τους ν' αγωνιστούν κατόπι.»
.
Είπε, κι' αφτοί τον άκουσαν, κι' απ' τα κορμιά σκουπίζουν
τη σκόνη κι' έπειτα ξανά τα ρούχα τους φορούνε.
.
Τότε άλλα πάλι βάζει εφτύς βραβεία γληγοράδας, 740
κροντήρα αργυροσκάλιστη, που χώραε ως έξη μέτρα
και νίκαε μες σ' ανατολή και δύση η ομορφιά της
πολύ, τι χρύσοχοι λαμπροί τη δούλεψαν Σιδόνες,
και νάφτες τον πλατύ γιαλό περνώντας ως στη Λήμνο
χάρισμα εκεί την έδωκαν του βασιλιά του Θόα 745
σαν άραξαν μες στου νησιού το σφαλιστό λιμάνι,
και ξαγορά στον Πάτροκλο την έδωκε κατόπι
για το Λυκά ο αφέντης γιος του Γιάσου, ο Καλοκράσης·
τότες του βλάμη του κι' αφτή βραβείο ο Αχιλέας
τη βάζει για τον πιο αλαφρύ με τα γοργά ποδάρια.
Και βάζει για το δέφτερο βόδι παχύ μεγάλο, 750
και για τον τρίτο ενάμισυ μαλαματιού κομάτι.
Και στάθηκε όρθιος κι' έκραζε στων Αχαιών τη μέση
«Ελάτε τώρα τρέξιμο, κι' ομπρός όσοι βαστάτε.»
.
Είπε, κι' εφτύς σηκώθηκε ο γοργοπόδης Αίας,
γιος τ' Οϊλιά, σηκώθηκε κι ο γνωστικός Δυσσέας, 755
κατόπι κι' ο Αντίλοχος, του γέρου ο γιος Νεστόρου,
γιατί όλους πάλε αφτός τους νιους στο τρέξιμο νικούσε.
Και στη σειρά σα στάθηκαν, την άκρη ο Αχιλέας

ορίζει, κι' οχ τη μάννα αφτοί χοιμούνε. Κι' άψε σβύσε
πέρασε ο Αίας, κι' έτρεχε αποκοντά ο Δυσσέας,
λες κόλναε, όπως γυναικός κοντά 'ναι το καλάμι 760
στα στήθια της, σαν το τραβάει με προκομένα χέρια
και διάμεσα του στημονιού τινάζει το μασούρι·
έτσι έτρεχε κι' αφτός κοντά, και πίσω με τα πόδια
πάταε τα χνάρια πρίν χυθεί ο κουρνιαχτός τριγύρω,
και στο κεφάλι ανασασμό τού φύσαε, πιλαλώντας 765
πάντα βαρβάτα, ενώ ο στρατός του ζητωκράβγαζ' όλος
θαρρύνοντάς τον πούκανε τα πάντα να κερδίσει.
Μα το στερνό όταν έτρεχαν πια δρόμο, τότες κάνει
παράκληση από μέσα του στης Αθηνάς τη χάρη
«Θεά, άκουσέ με! Η χάρη σου τα πόδια ας μου φτερώσει!» 770
.
Έτσι είπε και του ξάκουσε τη δέηση η Παλλάδα.
Τα μέλη τούκανε αλαφρά — τα γόνατα τα πόδια —
και στο βραβεία ότι είτανε σε λίγο να χοιμήσουν,
βλάφτει τον Αία η Αθηνά, και να! γλυστράει πατώντας
σβουνιά χυμένα πούταν κει μουγκρόφωνων βοδιώνε, 775
πούσφαζε στου Πατρόκλου πριν ο άξιος Αχιλέας·
και πέφτει, και του γιόμισαν σβουνιά το στόμα οι μύτες.
Τότες αρπάει του γέρου ο γιος Λαέρτη την κροντήρα
σαν ήρθε πρώτος· κι' έμεινε το βόδι για τον Αία.
.
Έφτυσε αφτός σα στάθηκε τον κόπρο, και το βόδι 780
κρατώντας απ' το κέρατο τους είπε αφτά τα λόγια
«Μωρέ, πώς μούβλαψε η θεά τα πόδια! που σα μάννα
αφτόν πια λες τόνε βοηθάει, τον παραστέκει πάντα.»
.
Έτσι είπε, κι' όλοι σπάσανε στα γέλια απ' την καρδιά τους.
.
Και το στερνό βραβείο ο γιος το πήρε του Νεστόρου, 785
και μες στη μέση του στρατού χαμογελώντας είπε
«Πράμα, ορέ αδέρφια, θα σας πω γνωστό σας· πως ακόμα
και τώρα τους παλαιϊκούς όλοι οι θεοί τιμούνε.
Τι ένα διο χρόνια πιότερα έχει από μένα ο Αίας,
μα αφτός εκεί είναι από γενιά κι' αθρώπους περασμένους, 790

κόκκαλο μια φορά γερό π' αδύνατο κανείς μας
στα πόδια ναν του παραβγεί... εξόν ο Αχιλέας.»
.
Είπε, και του Πηλιά το γιο να μεγαλύνει ζήταε.
Γύρισε τότες ο γοργός κι' απάντησε Αχιλέας
«Αδρέφι, ο λόγος σου ο καλός δε θα σου πάει του κάκου, 795
παρά κι' ακόμα εγώ μισό φλουρί θα σου χαρίσω.»
.
Έτσι είπε του Πηλέα ο γιος, και πάει και του απιθώνει
στα χέρια το φλουρί, κι' αφτός χαρούμενος το πήρε.
.
Κατόπι βάζει μια χοντρή ατογιομάτη σφαίρα, 826
που πριν την έρηχνε ο Αητιός, αφέντης αντριωμένος·
μα σαν τον έσφαξε ο γοργός γιος του Πηλιά, την πήρε
κι' εκεί την έφερε έπειτα με τ' άλλο πράμα αντάμα.
Και στάθηκε όρθιος κι' έκραξε στων Αχαιών τη μέση 830
«Ελάτε όσοι τη σφαίρα αυτή να δοκιμάστε θέτε.
Τι αν έχεις και βοσκές πολλές τριγύρω και χωράφια,
παρ' την και σίδερο αρκετό θενάχεις να μοιράζεις
ως πέντε χρόνια απανωτά, μηδ' έφκαιρα με χέρια
πίσω βοσκός ή σπάρτης σου θα σύρει στη δουλιά του.» 835
.
Είπε, κι' εφτύς σηκώθηκε στη μέση ο Πολυποίτης,
σηκώθηκε κι' ο Λιονταράς, στεριοδεμένος άντρας,
κι' ο Επειγός, και τέταρτος του Τελαμώνα ο Αίας,
και στάθηκαν σειρά. Κι' αρπάει ο Επειγός τη σφαίρα,
και ρήχνει αφού τη χόρεψε· και γέλασε μαζί του 840
το πλήθος όλο. Δέφτερος ο Λιονταράς τη ρήχνει.
Τρίτος την έρηξε ο τρανός του Τελαμώνα ο Αίας
με στέριο χέρι, και περνάει κάθε αλλουνού σημάδι.
Μα όταν στο χέρι ο μαχητής την πήρε Πολυποίτης,
τότες όσο σφεντονάει βοσκός αλάργα τη μαγκούρα 845
που με στροφές στροφές περνάει το βοϊδινό κοπάδι,
τόσο όλους πέρασε έφκολα. Και χούγιαξε το πλήθος.
Τότες σηκώνουνται και παν οι παραγιοί και παίρνουν
στα βαθουλά καράβια τους τ' αφεντικού τη σφαίρα.
.

Κατόπι σίδερο ψαρύ των σκοπεφτάδων βάζει, 850
δέκα απιθώνοντας μισά κι' ολόκληρα πελέκια.
Και σταίνοντας τριχαντηριού μαβρόπλωρου κατάρτι
πέρα στους άμμους, έδεσε με σπάγγο οχ το ποδάρι
δειλή τρυγόνα, κι' είπε ομπρός! να πάρουν τις σαΐτες. 854
.
Τότες γοργά σηκώθηκε ο δοξασμένος Τέφκρος, 859
σηκώθηκε κι' ο σύντροφος του Δομενιά ο Μηριόνης. 860
Και παίρνουν σείνουν τους λαχνούς μες σε χαλκένιο κράνος,
κι' ο Τέφκρος πρώτος έλαχε. Κι' αμέσως μια σαΐτα
ρήχνει γερή, μα ξέχασε να τάξει και του Φοίβου
πως ένα πλήθος πρώιμα αρνιά θα σφάξει στο βωμό του.
Έτσι δεν τόβρε το πουλί, τι αφτή τη χαρή ο Φοίβος 865
δεν τούκανε, μόνε χτυπάει σιμά σιμά στο πόδι
το σπάγγο οπούταν το πουλί δεμένο οχ το κατάρτι.
Κι' αφτή πετάει μεσούρανα, κι' ο σπάγγος κατεβαίνει 868
στη γης. Και χούγιαξε ο στρατός. Τότες εκεί ο Μηριόνης
τράβηξε πίσω στη στιγμή του δοξαριού την κόρδα — 870
μα τη σαΐτα του έτοιμη την είχε για να ρήξει —
κι' εκεί ψηλά στα σύγνεφα σαν είδε την τρυγόνα 874
πούφερνε κύκλους, τη βαράει στη μέση ενώ πετούσε 875
με τις φτερούγες ανοιχτές. Και γλήγορα η ψυχή της 880
της ήβγε μέσα απ' το κορμί, Κι' έπεσε πέρα αλάργα.
Κι' όλος τριγύρω εκεί ο στρατός θωρούσε σαστισμένος.
Πήρε έπειτα τα δέκα του πελέκια ο γιος του Μέγη
και πάει στα μισοπέλεκα ο ξακουσμένος Τέφκρος,
που παίρνοντας τα ως το βαθύ τα κουβαλάει καράβι.
.
Κατόπι του Πηλέα ο γιος μακρόδρομο κοντάρι
φέρνει, και φέρνει απύρωτο πουλουδιστό λεβέτι 885
που ως ένα βόδι θ' άξιζε, και τ' απιθώνει χάμου
Τότ' είπε ακοντιστάδες διο να βγουν με τα κοντάρια.
Όρθιος τινάζεται ο τρανός αφέντης Αγαμέμνος,
όρθιος του Μένη ακόμα ο νιός, το Κρητικό ξεφτέρι,
.
Μα τότε πάει ο γλήγορος και τους μιλά Αχιλέας
«Τ' Ατρέα γιε, το ξέρουμε πως είσαι απ' όλους πρώτος· 890

ξέρουμε, εσύ στη δύναμη νικάς και στο κοντάρι.
Μα πάρε το λεβέτι εσύ και σύρε στα καράβια,
και τ' όπλο ας το χαρίσουμε του καπετάν Μηριόνη,
αν δε σε μέλει· ωστόσο εγώ θα σ' τα γνωρίζω χάρη.»
.
Έτσι είπε, κι' όχι ο βασιλιάς δεν τούπε ο Αγαμέμνος, 895
Μον του Μηριόνη τούδωκε το χάλκινο κοντάρι·
και πήρε αφτός το πλουμιστό λεβέτι, και του κράχτη
Ταρβύθη τόδωκε έπειτα ναν του τα πάει στα πλοία.
.
.
.
Ω
.
.

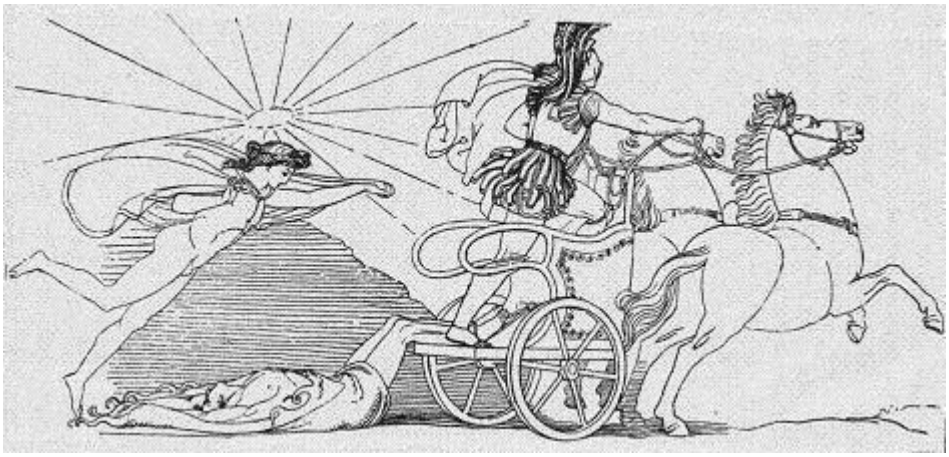

.
Και τα παιχνίδια πια σκολνούν, και γύρω στα καράβια
σκορπούν τα πλήθη εδώ κι' εκεί, και νιάζουνται να φάνε
κι' ύπνο γλυκόνε να χαρούν. Μα θρήναε ο Αχιλέας
κι' είχε στο νου τ' αγαπητό συντρόφι, μηδ' ο ύπνος,
του κόσμου ο καταπονετής, τον έπιανε, μον πάντα 5
πότε από δω πότε από κει παράδερνε γυρνώντας,
και του Πατρόκλου ανάδεβε τη λεβεντιά τη νιότη,
κι' όλα όσα τράβηξαν μαζί — τι κόπους πόσα πάθια —
με τ' άγριο κύμα του γιαλού και με στεριάς πολέμους.
Αφτά θυμούνταν κι' έχυνε πικρά και μάβρα δάκρια,
ώρες στη ράχη πλαγιαστός ή στο πλεβρό γυρμένος 10
ώρες τ' απίστομα. Άλλοτες σηκώνουνταν περπάταε

άσκοπα στ' ακρογιάλι ομπρός. Μα εφτύς το χαραμέρι
μόλις θωρούσε χρύσωνε τη θάλασσα τους άμμους,
κι' έζεβε τότες τ' άλογα στ' αμάξι, κι' από πίσω
τον Έχτορα έδενε κι' εφτύς ναν τον τραβά αρχινούσε. 15
Και κύκλω αφού τον έσερνε στον τάφο του Πατρόκλου
τρεις γύρους, τότε ησύχαζε μες στην καλύβα πάλι
και προύμτα, το νεκρό στρωτό παράταε μες στις σκόνες. 18
.
Σαν έτσι πάντα σπάραζε τον Έχτορα από πάθος. 22
Μα τέλος πια η δωδέκατη σαν ήρθε χρυσαβγούλα, 31
τότ' είπε μέσα στους θεούς του Δία ο γιος ο Φοίβος
«Χάρη δεν ξέρτε ή πόνεση, θεοί! Τι, δε σας είχε
ποτές του κάψει ο Έχτορας βοϊδοτραγήσα μπούτια;
Μα δε σας πήγε έτσι η καρδιά νεκρό καν ναν τον σώστε, 35
που ναν τον δει η γυναίκα του κι η μάννα κι' ο πατέρας
και το παιδί του κι' ο λαός, που γλήγορα στρωμένο
πας στη φωτιά του νεκρικά θαν τούρηχναν στολίδια.
Μόνε τον έρμο του Πηλιά γιο θέτε να βοηθάτε,
που δίκιο μες στα σπλάχνα του δεν ξέρει, μήτε ο νους του 40
λυγάει μια στάλα, μον λυσσάει σαν τ' άφαγο λιοντάρι,
που το κεντρώνει η δύναμη κι' η άσκιαχτη καρδιά του
και πάει αθρώπων ζωντανά να βρει και να χορτάσει·
έτσι κάθε έχασε σπλαχνιά, πια σέβας δεν κατέχει. 44
Δικό του κι' άλλος πριν μαθές και πιο λαχταρισμένο 46
θάχασε — ή γιο του, ή αδερφό από μιας μάννας σπλάχνα —
μα κλαίει, στενάζει, κι' έπειτα τελιώνει· γιατί οι Μοίρες
τα πλάσανε μ' απομονή τα σωθικά τ' αθρώπου.
Μα αφτός τον Έχτορα, αφού πριν του θέρισε τα νιάτα, 50
δετό απ' αμάξι τον τραβάει στου βλάμη του τον τάφο
γύρω τριγύρω· μα άπρεπα το κάνει, δίχως σκέψη...
Μην πια θυμώσουμε κι' εμείς, κιας είναι θεοπαίδι,
τι να μ' αφτό το πάθος του σε Γη κουφή αμαρταίνει.»
.
Θύμωσε τότες κι' απαντάει η κρουσταλλόκορφη Ήρα 55
«Θάταν κι' αφτό απ' τα λόγια σου που συνηθάς, καλέ μου,
αν δα Αχιλέα κι' Έχτορα τιμήστε έτσι ίσα κι' ίσα.
Μά 'ταν θνητός ο Έχτορας, βυζί γυναίκας πήρε,

μα ο Αχιλέας θέαινας παιδί, που εγώ που βλέπεις
με χάδια την ανάθρεψα και στον Πηλιά γυναίκα 60
την έδωκα, άντρα απ' τους θεούς περίσσα αγαπημένο.
Όλοι είστε στις χαρές, θεοί· κι' εσύ κρατώντας λύρα,
κακό κορμί, πάντα άπιστε, ξεφάντωνες στη μέση.»
.
Τότες -γυρίζει κι' απαντάει του Κρόνου ο γιος ο Δίας
«Ήρα, μη θες δα τους θεούς και τόσο ν' αποπαίρνεις 65
Όχι, ίσα δε θα τιμηθούν· μα απ' όσους καν κι' η Τροία
έχει θνητούς, κάλια οι θεοί τον Έχτορα αγαπούσαν.
Και πρώτα εγώ, τι ποθητά δε μου ξεχνούσε δώρα·
αι λειτουργιές δεν έλειπαν ποτές απ' το βωμό μου,
σταλιές και τσίκνα· αφτό πρεσβιό κι' εμάς μας έχει λάχει, 70
Μα :πιος θα πάει εδώ θεός τη Θέτη να μας κράξει, 74
κι' εγώ σωστό 'ναι θαν της πω να λάβει ο Αχιλέας 75
την ξαγορά απ' τον Πρίαμο και το νεκρό ν' αφίσει.»
.
Είπε, κι' η γλήγορη Ίριδα κινάει ναν το μηνήσει,
κι' εκεί στη Σάμο ανάμεσα και πετροβράχα Νίμπρο
πηδάει μες στο μαβύ γιαλό — και βούηξε το κύμα —
κι' ορμάει στα βαθιά σα βαρύ μολύβι, που χωμένο 80
μες σε μια σκλήθρα κέρατο λιβαδοπλάνου τάβρου
πηγαίνει ψάρια λαίμαργα στον πάτο να ρημάξει.
Κι' ήβρε μες στη βαθιά σπηλιά τη Θέτη, και τριγύρω
κάθουνταν του γιαλού οι θεές οι άλλες μαζωμένες·
κι' έκλαιγε αφτή στη μέση τους του γιου της τ' αντριωμένου 85
τη μοίρα, πούτανε γραφτό αλάργα απ' την πατρίδα
ναν της χαθεί στα λιγδερά της Τριάς τα φαρδοκάμπια.
.
Και στέκει η γλήγορη Ίριδα κοντά της και της κάνει
«Σήκω έλα, Θέτη, σε ζητάει ο βαθυγνώστης Δίας.»
.
Κι' η αργυρόποδη θεά της απαντάει, η Θέτη
«Και τι με θέλει, αφτός θεός μεγάλος; Τι δειλιάζω 90
θεούς να σμίγω, κι' αχ με τρων τόσα σκουλήκια εμένα.
Μα ας πάω! Το λόγο του, ότι πει, δε θαν τον πει του κάκου.»
.

Έτσι είπε η σεβαστή θεά, και παίρνει μια της μπόλλια
μάβρη, που πιο βαθύ σκουτί δεν είχε ο κόσμος άλλο.
Και ξεκινάει να πάει, κι' ομπρός η Ίριδα οδηγούσε, 95
γοργή θεά ανεμόποδη· και δίπλα, να περάσουν.
το λάλο παραμέριζε κι' αφροντυμένο κύμα.
Και στην ξηρά άμα ανέβηκαν, πετούν ως στα ουράνια.
Εκεί ήβραν το βροντόφωνο του Κρόνου γιο — και κύκλω
κάθουνταν μαζεφτοί οι θεοί, μακαρισμένοι αιώνιοι —
και δίπλα του έκατσε, τι εφτύς τραβήχτηκε η Παλλάδα. 100
Στο χέρι εκεί χρυσόμορφο καφκί τής βάζει η Ήρα
με καλώς ήρθες· κι' ήπιε αφτή και της το δίνει πίσω.
.
Άρχισε τότε πρώτα ο γιος ναν τους μιλάει του Κρόνου
«Ήρθες, θεά, στον Έλυμπο, κιας έχεις τόση λύπη
π' αξέχαστος σου καίει καημός τα σπλάχνα... ναι το ξέρω... 105
μα κι' έτσι θα σ' το πω γιατί σούστειλα λόγο νάρθεις.
Μέρες εννιά οι αθάνατοι θεοί λογομαχούνε
για το νεκρό τον Έχτορα και το γοργό Αχιλέα,
και θεν το λείψανο ο Ερμής να κλέψει· εγώ όμως όχι!
τέτια να πάθει συφορά δε θέλω ο Αχιλέας. 110
τι την αγάπη δεν ξεχνάω που σούχω και το σέβας.
Μα εφτύς στον κάμπο πήγαινε και πες το αφτό του γιου σου·
πες του οι θεοί πως χόλιασαν, κι' εγώ πιο πρώτα απ' όλους
του τόχω αφτό παράπονο, που στα καράβια ακόμα
βαστάει τον Έχτορα άθαφτο και δεν τον δίνει πίσω, 115
μήπως εμένα σεβαστεί και στρέξει ναν τον πάρουν.
Σύρε, κι' εγώ στον Πρίαμο μηνάω πως στα καράβια
να πάει το λατρεμένο του παιδί να ξαγοράσει
με δώρα που τα σωθικά να γιάνουν τ' Αχιλέα.»
.
Έτσι είπε, κι' άκουσε η θεά, η Θέτη η λεφκοπόδα, 120
κι' οχ του Ελύμπου τις κορφές κατέβηκε πετώντας,
και στην καλύβα απέ έφτασε του γιου της. Και τον ήβρε
πικρά που θρήναε, κι' οι πιστοί τριγύρω του συντρόφοι
είχαν δουλιές κι' ετοίμαζαν να φάνε χέρι χέρι·
κι' είχανε κριάρι μαλλιαρό σφαγμένο εκεί στην άκρη. 125
Και πήγε κάθησε κοντά κοντά η καλή του η μάννα,

που τρυφερά τον χάιδεψε και τούπε αγαπημένα
«Παιδί μου, πες μου, ως πότε πια με στεναγμούς και κλάμα
θα τρως τα σπλάχνα σου, χωρίς μήτε ψωμί ν' αγγίζεις
μήτε γυναίκα; Μα καλό και σ' αγκαλιά γυναίκας 130
να γύρεις, τι πολλή ζωή δεν έχεις πια, μον τώρα
σου στέκει δίπλα ο θάνατος κι' η άπονη σου η μοίρα.
Μα γλήγορα άκου με· έρχουμαι με μήνημα απ' το Δία,
που λέει, χολιάσανε οι θεοί, κι' αφτός πιο πρώτα απ' όλους
σου τόχει αφτό παράπονο, που στα καράβια ακόμα 135
βαστάς τον Έχτορα άθαφτο και δεν τον δίνεις πίσω.
Μον άσε πια, και του νεκρού την ξαγορά έλα, δέξου.»
.
Και τότε ο φτερογλήγορος της απαντά Αχιλέας
«Ας είναι... Ας φέρουν ξαγορά και το νεκρό τους δίνω,
αν τέτιος είναι — αφού το λες — ο ορισμός του Δία.» 140
.
Σαν έτσι οι διο τους τότε εκεί στα πλοία, γιος και μάννα·
λαλούσαν κι' έλεγαν πολλά λογάκια φτερωμένα.
.
Κι' ο Δίας λέει της Ίριδας να τρέξει προς το κάστρο
«Καιρό μη χάνεις, Ίριδα γοργή, μον τα λημέρια
τα θεϊκά τώρα άφισ' τα, και πήγαινε ως στην Τροία
να πεις του γέρου βασιλιά πως στο καραβοστάσι 145
να πάει το λατρεμένο του παιδί να ξαγοράσει
με δώρα που τα σωθικά να γιάνουν τ' Αχιλέα,
μόνος, μηδ' άλλος τους κανείς μαζί του να μη σύρει.
Μον κάναν κράχτη γέροντα ας πάρει να τραβήξει
τις μούλες με τ' ωριότριχο τ' αμάξι, και στο κάστρο 150
πάλε έπειτα το λείψανο να φέρει απ' τ' Αχιλέα.
Και πες, μη βάλει θάνατο στο νου του ή κάνα φόβο·
τέτιο οδηγό του — τον Ερμή — θα στείλουμε μαζί του,
που θαν τον πάει ως που ίσα κει να φτάσουν στ' Αχιλέα.
Μα αφού τον πάει και στ' αρχηγού τον μπάσει την καλύβα, 155
έννια του, δεν τον σφάζει πια μηδ' άλλους δε θ' αφίσει·
τυφλός δεν είναι ή άμιαλος μήτ' άσεβος, ν' αγγίξει
άντρα που χάρη του ζητάει γονατιστός μπροστά του.»
.

Είπε, κι' η Ίριδα η θεά κινά, η γοργή μηνήτρα.
Και στου Πριάμου φτάνοντας βρήκε φωνή και κλάμα. 160
Γύρω στο γέρο στην αβλή οι γιοι του καθισμένοι
πικρά με δάκρια μούσκεβαν τα ρούχα τους, κι' ο γέρος
στη μέση κάθουνταν, βαθιά χωμένος μες στην κάπα,
κι' είχε κεφάλι και λαιμό σωρούς σβουνιά γιομάτο
που με τα χέρια απάνου του πετούσε σαν κυλιούνταν. 165
Στον πύργο μέσα οι κόρες του κι' οι νύφες ξεφωνούσαν
απ' των αντρών τους τον καημό, που τόσοι και λεβέντες
στον Άδη πήγανε απ' οχτρών κοντάρια σκοτωμένοι.

.

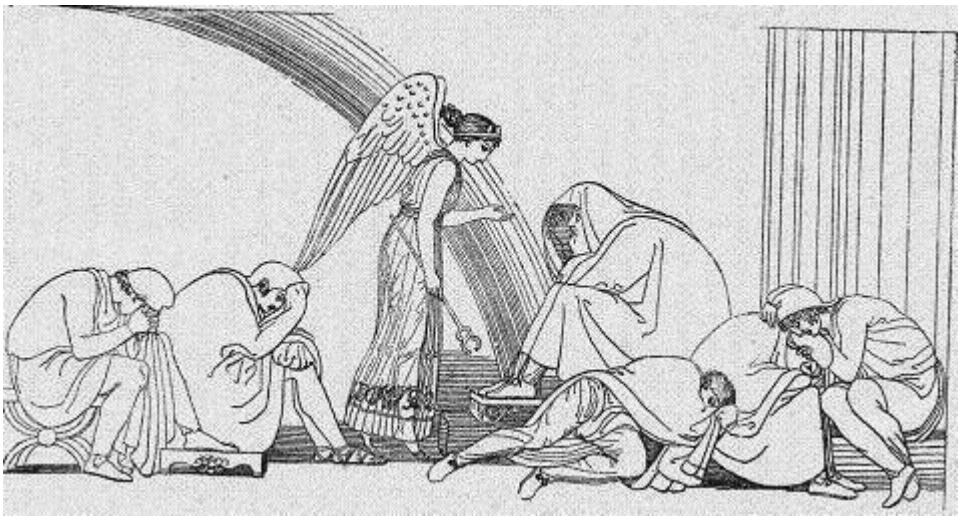

.

Και στέκει η Ίριδα σιμά στο γέρο, και τον κράζει
σιγά λαλώντας, κι' έπιασε το γέρο ως μέσα ο τρόμος 170
«Γιε του Δαρδάνου, έλα καρδιά, μη βάνει ο νους σου φόβο.
Δεν ήρθα εγώ γιατί δεινά θωρώ που σου πλακώνουν,
Μον ήρθα με καλούς σκοπούς. Του Κρόνου ο γιος με στέλνει,
που κι' απ' αλάργα σε πονάει και σε φροντίζει πάντα.
Πήγαινε — ο Δίας σου μηνάει — τον Έχτορα να πάρεις 175
με δώρα που τα σωθικά να γιάνουν τ' Αχιλέα,
μόνος, μηδ' άλλλος σας κανείς μαζί σου να μη σύρει.
Μον κάναν κράχτη γέροντα πάρε που να τραβήξει
τις μούλες με τ' ωριότροχο τ' αμάξι, και στο κάστρο
πάλε έπειτα το λείψανο να φέρει απ' τ' Αχιλέα. 180
Και λέει, μη βάλεις θάνατο στο νου σου ή άλλο φόβο·
τέτιο οδηγό σου — τον Έρμη — θα στείλουμε μαζί σου,
που θα σε πάει ως που ίσα κει να φτάστε στ' Αχιλέα.

Μα αφού σε πάει και στ' αρχηγού σε μπάσει την καλύβα,
έννια σου, δε σε σφάζει πια μηδ' άλλους δε θ' αφίσει· 185
τυφλός δεν είναι ή άμιαλος μηδ' άσεβος ν' αγγίξει
άντρα που χάρη του ζητάει γονατιστός μπροστά του.»
.
Έτσι είπε η ανεμόποδη θεά και φέβγει πίσω.
Κι' αφτός τους γιους του πρόσταξε να βγάλουν τα μουλάρια
με στέριο κάρο, και κουτί απάνου ναν του δέσουν. 190
Απέ στη μοσκομύριστη κατέβηκε αποθήκη,
πλατιά κεδρένια, που σωρούς πολύτιμα χωρούσε.
Κι' έκραξε αφτού τη σεβαστή γιριά του και της είπε.
«Γυναίκα, εδώ 'ρθε του Διός μηνήτρα οχ τα ουράνια,
και μούπε πως στα γλήγορα των Αχαιών καράβια
να πάω το λατρεφτό μας γιο να ξαγοράσω ο ίδιος 195
με δώρα που τα σωθικά να γιάνουν τ' Αχιλέα.
Μα πες κι' εσύ το τι θαρρείς, σαν πώς σ'το λέει ο νους σου;
Τι εμένα ακράτητη η καρδιά μού λαχταράει να σύρω
πέρα στα πλοία ως στον πλατύ των Αχαιώνε κάμπο.»
.
Είπε, και λύθηκε η γιριά στα κλάματα και τούπε 200
«Ωχού, κι' η γνώση σου μαθές τι γένηκε, που ως τώρα
στα ξένα και στην Τροία εδώ σε διαλαλούσαν όλοι;
Πώς θες να σύρεις στων οχτρών ως στα καράβια μόνος,
και ν' αγνατέψεις το θεριό που τόσους κι' αντριωμένους
σούσφαξε γιους σου; Σίδερο μαθέ η καρδιά σου θάναι. 205
Τι α θε σε πιάσει και σε δει μπροστά του αφτός ο σκύλος,
ο σαρκοφάγος κι' άπιστος, σπλαχνιά δε θα σου δείξει,
δε θα ντραπεί τα χρόνια σου. Μον τώρα ας κλαίμε αλάργα,
κλεισμένοι μέσα εδώ. Είδ' αφτός, ότι η σκληρή του η μοίρα
στο γεννημό του τούκλωσε σαν τον γεννούσα η μάβρη, 210
σκύλους να θρέψει αλάργα μας, σ' άσπλαχνου πόρτα αθρώπου...
π' ας είταν αχ μες στην καρδιά τα νύχια ναν του μπήξω,
ναν του τη φάω! Τότ' ίσως πια θαρχόμαστε ίσα κ' ίσα.» 213
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε 217
«Μη μ' αμποδίζεις που ποθώ να πάω, τι δε θ' αλλάξω,
και μη μου γίνεσαι κι' εσύ κακό σημάδι σπίτι.

Τι αν άλλος μου τ' αρμήνεβε — πες αν θνητός — στον κόσμο, 220
θες από σπλάχνα κρίνοντας θες όνειρα, τα πούμε
ψευτιά 'ναι κι' ίσως σε κακό πως φόβος να τελιώσει.
Μα τώρα αφού θεά άκουσα κι' ομπρός μου εγώ την είδα,
θα σύρω... τόπα, θα γενεί. Αν γράφτηκε εκεί κάτου
να σκοτωθώ, ώρα μου καλή! Εφτύς το λάζο ας πιάσει 225
κι' ας με τελιώσει ο Αχιλιάς, σαν πάρω το παιδί μου
στην αγκαλιά μου κι' ο πικρός χορτάσω μοιρολόγι.»
.
Είπε, και πήρε κι' άνοιγε τις σκαλιστές σκεπάστρες
των σεντουκιών, και δώδεκα βγάζει σκουτιά πανώρια,
μονές φλοκάτες δώδεκα, πέφκια άλλα τόσα βγάζει, 230
τόσα πουκάμισα κρουστά και τόσα
πανωφόρια,
και διο τριπόδια π' άστραφταν και τέσσερα λεβέτια· 233
βγάζει ποτήρι αμίμητο, π' όταν ταξίδι βγήκε
γνωστοί του του το χάρισαν στη Θράκη, βιος μεγάλο· 235
μα ουδέ κι' αφτό δεν τ' άφισε, τι διάπυρα η καρδιά του
ένα ποθούσε, το νεκρό να ξαγοράσει γιο του.
.
Και βγήκε, κι' οχ το λιακωτό τότ' άρχισε να διώχνει
με τις βλαστήμιες τις βρισές όλους τους Τρώες όξω
«Όξω, ασυνείδητοι, άτιμοι! Μα τι, κι' εσάς δεν έχουν
τα σπίτια κλάψες πούρθατε να με φροντίστε τάχα; 240
Για μ' αψηφάτε πια που να! με καταράστη ο Δίας
κι' έχασα τέτιο γιο λαμπρό; Όμως κι' εσείς, ας είναι,
χάθηκε εκείνος, κι' οι οχτροί θα δείτε αν θα σας ψήσουν...
Μα εμένα πριν τα μάτια μου μου δουν αχ την πατρίδα
να σβύνει να ρημάζεται, πριν στ' Άδη ας πάω τα βάθια!» 245
.
Έτσι είπε, και τους άρχισε ραβδιές, κι' οι Τρώες όξω
τραβούσαν, γιατί βιάζουνταν να ξεκινήσει ο γέρος.
Πήγε έπειτα και φώναξε με τις βρισές τους γιους του,
τον Πάρη και τον Έλενο, το θεϊκόνε Αγάθο,
τον Πάμμο, το βροντόφωνο Πολίτη και τον Πόθο, 250
το Δήφοβο κι' Αντίφονο, το Διο το ζηλεμένο.
Αφτούς φωνάζει τους εννιά και τους προστάζει ο γέρος

«Ομπρός, χαζοί κακά παιδιά, σαλέψτε! Π' άμποτε όλοι
στα πλοία αντίς τον Έχτορα νάχατε πέσει αντάμα!
Ω ο μάβρος ωχ ο σκοτεινός, που γιους τους πιο λεβέντες 255
στην Τριά... μες σ' όλη... εγώ 'κανα, μα αφτοί νά, πήγαν όλοι,
ο στηθομάχος Μήστορσς, ο θαρρετός Τρωΐλος,
ο Έχτορας που λες θεός είταν ομπρός στους άντρες,
γιος που θνητού δεν έμιαζε, μόνε θεού σα θρέμμα·
αφτούς τους πήρε ο πόλεμος, όμως τα μπαίγνια μένουν, 260
λαμπροί για πήδους και χορούς, ξεφαντωτήδες, ψέφτες,
αρνιών και τράγων κλέφτηδες απ' τους φτωχούς του τόπου ...
Λοιπόν τι κάθεστε; Έλα ομπρός! τοιμάστε μου το κάρο
και μέσα βάλτε του όλα αφτά για να τραβούμε δρόμο.»
.
Είπε κι' αφτοί μισόφοβοι απ' τις φωνές του γέρου 265
βγάζουν το κάρο σηκωτό, μουλάρικο καινούργιο
στέριο όμορφο καλόροδο, και το κουτί τού δένουν.
Και κατεβάζουν το ζυγό κατόπι οχ το παλούκι —
ζυγό πυξένιο, με καρφί και διάκια βολεμένο —
κι' όξω μαζί μ' εφτάπηχο τον φέρνουν ζυγολούρι. 270
Απέ στυλώνουν το ζυγό στ' ολόξυστο ατιμόνι
ομπρός ομπρός και του περνούν στη μύτη την κρικέλλα.
Τότες τον δένουν στο καρφί τρεις γύρους, και κατόπι
δένουν αράδα το λουρί και του λυγούν την άκρη.
Τέλος την πλούσια ξαγορά σα φέρανε από μέσα 275
κι' απάνου εκεί την έβαλαν στο πλανισμένο αμάξι,
του ζέβουν τα χοντρόνυχα βασταγερά μουλάρια,
πανώρια δώρα, απ' τους Μυσούς στο γέρο χαρισμένα.
Κι' άτια του γέρου τούζεψαν, π' ανάθρεφε δικά του
ταΐζοντάς τα από παχνί καλόξυστο στο στάβλο. 280
.
Σαν έτσι οι δυο τους βόλεβαν μες στην αβλή τ' αμάξια,
ο βασιλιάς κι' ο κράχτης του, με νου κι' οι διο και γνώση.
Εκεί τους σίμωσε η γιριά χαροκομένη Εκάβη,
κι' είχε στο χέρι το δεξύ μες σε χρυσό ποτήρι
λίγο κρασί καρδόγλυκο να στάξουν πριν κινήσουν· 285
και στάθηκε στο κάρο ομπρός και τούπε αφτά του γέρου
«Καλέ, να! στάξε του Διός, και νάρθεις περικάλα

σπίτι σου πίσω οχ τους οχτρούς, αφού ποθά η καρδιά σου
να σύρεις και καλά, χωρίς — σ' το λέω — εγώ να θέλω.
Μα αφού θα πας, έλα το γιο του Κρόνου περικάλα 290
π' όλη την Τροία εδώ θωράει οχ τις κορφές της Ίδας,
και ζήτα του όρνιο, μηνητή γοργό — που πλήθια ο ίδιος
αγάπη τούχει και νικάει στη δύναμη καθ' άλλο —
δεξύ, που με τα μάτια σου θωρώντας το να σύρεις
στον κάμπο με το θάρρος του και στο καραβοστάσι. 295
Μα μηνητή του, γέρο μου, αν δε σου στείλει ο Δίας,
τότε πια εγώ, όσο κι' αν ποθάς, σου λέω και σε ξορκίζω,
μην τύχει και στων Αχαιών ζυγώσεις τα καράβια.»
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε
«Γυναίκα, τέτιο που ζητάς, δε θα σου πω όχι· κάλια 300
στο Δία να σηκώσουμε τα χέρια, αν μας πονέσει.»
.
Είπε, και την κελάρισσα προστάζει ναν του χύσει
αγνό νερό στα χέρια του· κι' αφτή κοντά σιμώνει,
τάσι στα διο τα χέρια της κρατώντας και λεγένι.
Και νίφτηκε, κι' απ' τη γιριά σαν πήρε το ποτήρι, 305
έτσι είπε και δεήθηκε τηρώντας τα ουράνια
«Δία ω πατέρα, π' αψηλά ορίζεις απ' την Ίδα,
μεγάλε μυριοδόξαστε! Η χάρη σου ας μου δώκει
να με δεχτεί με συμπονιά κι' αγάπη ο Αχιλέας.
Και στείλε μου όρνιο, μηνητή γοργό — που πλήθια ο ίδιος 310
αγάπη τούχεις και νικάει στη δύναμη καθ' άλλο —
δεξύ, που με τα μάτια μου θωρώντας το να σύρω
στον κάμπο με το θάρρος του και στο καραβοστάσι.»
.
Είπε, κι' ακούει τη δέηση ο βαθυγνώστης Δίας,
και να! του στέλνει εφτύς αητό, το τυχερότατο όρνιο, 315
νυχοσπαράχτη κυνηγό που τόνε λεν κι' αγιούπα.
Πόσο αψηλόσκεπου σπιτιού εφτάφαρδή 'ναι η πόρτα
ανθρώπου πλούσιου, τεχνικά φτιασμένη με μαντάλους,
τόσο μεγάλες τ' άνοιγαν ζερβόδεξα οι φτερούγες.
Κι' από ψηλά διαβαίνοντας το κάστρο γοργοπέτης
βουτάει δεξά τους· κι' όλοι εκεί τον είδαν μ' αναγάλλια 320

κι' εντός τους έγιανε η καρδιά στα πληγωμένα στήθια.
.
Τότε ανεβαίνει βιαστικός στο στέριο αμάξι ο γέρος
κι' όξω τραβά απ' τ' αχόλαλο λιακό κι' απ' τ' αβλοπόρτι.
Το κάρο ομπρός — τετράροδο — τραβούσαν τα μουλάρια
που τα οδηγούσε ο φρόνιμος Νιδιός· και πίσω ο γέρος 325
βαρούσε τ' άτια, και γοργά τους φώναζε να τρέχουν
κάτου το κάστρο. Κι' οι δικοί τον συνοδέβανε όλοι
πικρά θρηνώντας, πούλεγες πως σε σφαγή παγαίνει.
.
Και κάτου πια σαν έφτασαν ως στην αρχή του κάμπου,
τότες αφτοί — οι γαμπροί κι' οι γιοί — γυρίζουν πόδα πίσω, 330
μέσα να παν. Κι' εκείνοι οι διο δεν ξέφυγαν το μάτι
του βροντολάλητου Διός σαν πρόβαλαν στον κάμπο,
Μον είδε και συμπόνεσε το γέρο ο γιος του Κρόνου,
κι' αμέσως είπε στον Ερμή το γιο του εκεί μπροστά του
«Ερμή, π' απ' όλους πιο πολύ σούναι χαρά σου εσένα 335
χωριό να κάνεις με θνητούς και συνακούς σαν κράζουν,
έλα να πας, κι' ως τα γοργά τον Πρίαμο καράβια
σύρε τον έτσι, π' Αχαιός να μην τον δει πριν άλλος,
να μην τον νιώσει καν κανείς, πριν φτάσει ως στ' Αχιλέα.»
.
Έτσι είπε, κι' ο αργοφονιάς τον άκουσε αγωγιάτης,
κι' εφτύς στα πόδια αμπόδεσε τα διο όμορφα σαντάλια, 340
χρυσά κι' αιώνια, που μαζί με τ' αγεριού το χνώτο
παντού ως στην άκρη και στεριάς τον πάνε και πελάγου.
Έπειτα πήρε το ραβδί π' αθρώπων — όσους θέλει —
μαγέβει μάτια, ή και ξυπνάει πάλε άλλους κοιμισμένους.
Μ' αφτό στα χέρια ο δυνατός πετούσε Αργοσκοτώστης, 345
και στον Ελλήσποντο κοντά σαν ήρθε και στον κάμπο
πιάνει το δρόμο, μιάζοντας παλικαράκι αρχόντου
πρωτόχνουδο, που η πιο γλυκιά τ' ανθοστολίζει νιότη.
.
Κι' οι γέροι οι διο σαν τράβηξαν παρέκει απ' το μεγάλο
του Ίλου μνήμα, σταματούν τα ζα ναν τα ποτίσουν 350
στο ρέμα· τι είχε πια στη γης και πέσει το σκοτάδι.
Κι' εκιόνε ο κράχτης, τον Ερμή, σα ζύγωνε από πέρα,

τον είδε και του βασιλιά τού φώναξε και τούπε
«Πρίαμε, σκέψου! Να δουλιά που θέλει νου και σκέψη.
Να! κάπιος κοίτα εδώ θαρρώ κομάτια θα μας κάνει. 355
Μον έλα... κάνε... με τα ζα να φέβγουμε· ειδέ τότες
γονατιστοί ας ζητήσουμε σπλαχνιά, αν μας συμπονέσει.»
.
Είπε, κι' ο νους του σάστισε του γέρου απ' την τρομάρα,
κι' όρθιες στο γέρικο κορμί τ' ασκώθηκαν οι τρίχες,
και στάθηκε έτσι σα ζαβός. Μα νά, ο Ερμης αμέσως 360
σίμωσε τότες κι' έπιασε το γέροντα απ' το χέρι,
κι' άρχισε ναν τον αρωτάει και τούπε αφτά τα λόγια
«Παππούλη μου, έτσι μ' άλογα πού τρέχεις και μουλάρια
μέσα σε νύχτας σιγαλιά π' όλοι οι θνητοί κοιμούνται;
Και των οχτρών δε σ' έσκιαξε η λύσσα και το μίσος
που τ' άχτι απάνου σου έτοιμαι κοντά 'ναι εδώ να βγάλουν; 365
Μα αν πες κανείς τους σ' έβλεπε πως πας με τόσα πλούτη
μες στο σκοτάδι τ' άχαρο, σαν τι σκοπό 'χεις τότες;
Νιός μήτε εσύ είσαι, γέροντας κι' αφτός σε συνοδέβει,
κι' αν σε πειράξουν δε φελάει βοήθια να σου δώκει.
Δε θα σε βλάψω όμως εγώ, μήτ' άλλους δε θ' αφίσω 370
να σε πειράξουν· τι θαρρώ το γέρο μου έτσι βλέπω.»
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε
«Ναι έτσι είναι, γιε μου, όπως τα λες. Μα απ' τους θεούς ως τώ ρα
κάπιος κρατά από πάνου μου κι' εμένα το δεξύ του,
που να διαβάτη τυχερό μού στέλνει ομπρός στη στράτα 375
τέτιονε εδώ όπως είσαι εσύ, καμαρωτός πανώριος,
παιδί γονιώνε ζηλεφτών, με γνώση προικισμένος.»
.
Τότε ο νεκραγωγιάτης γιος τ' απάντησε του Δία
«Ναι, γέρο μου, όλα γνωστικά τα μίλησες και δίκια.
Έλα όμως πες μου τώρα αφτά και μίλα την αλήθια· 380
μην πας στα ξένα πουθενά το τόσο βιος και πλούτος
για να σωθεί σου ανέγγιχτο, ή κι' όλοι παραιτάτε
πια τώρα το θεόχτιστο καστρί σας, τρομασμένοι
που τέτιο σάς σκοτώθηκε στη μάχη παλικάρι,
ο γιος σου; Αφτός δεν άφινε τους Αχαιούς ν' αγιάσουν.» 385

.
Τότ' είπε ο θεοπρόσωπος γιος του Δαρδάνου ο γέρος
«Πιος είσαι εσύ, καλό παιδί; πώς λέγουνται οι γονιοί σου;
Πώς μ' αρχοντιά μού παίνεσες το δύστυχο παιδί μου!»
.
Τότε ο νεκραγωγιάτης γιος τ' απάντησε του Δία
«Εμένα, γέρο, η γλώσσα σου, μα λέει το γιο η καρδιά σου. 390
Το γιο σου εγώ πολλές φορές στη δοξοδότρα μάχη
τον είδα με τα μάτια αφτά, και τότες που ως στα πλοία
πήρε μπροστά τους Αχαιούς με φονικό πελέκι·
κι' εμείς θιαμάζαμε άνεργοι, τι αμπόδαε ο Αχιλέας
να πιάσουμε κοντάρι εμείς, τότε όντας πεισμωμένος. 395
Γιατί έχω αφτόν εγώ αρχηγό σαν πούμαι Μυρμιδόνας,
κι' ένα στην Τρια μάς έφερε καλόστρωτο καράβι.
Γονιό 'χω τον Πολύχτορα, γέρο εστιδά όπως είσαι,
άρχοντα πλούσιο εφτά με γιους κι' εγώ το στερνοπαίδι·
μα εμένα απ' τους εφτά ο λαχνός μούπεσε εδώ να σύρω. 400
Κι' ήρθα οχ τα πλοία τώρα εδώ στον κάμπο· τι άμα φέξει,
θα πιάσει πόλεμο ο στρατός στο κάστρο γύρω πάλι,
τι παν να σκάσουν κάθοντας, και πού ναν τους βαστάξουν
οι στρατηγοί που πόλεμο διψούν τα παλικάρια!»
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε 405
«Έτσι απ' το στράτεμα όπως λες του ξακουστού Αχιλέα
αν είσαι, τότε — έτσι να ζεις — πες μου όλη την αλήθια·
βρίσκεται ο γιος μου ακόμα εκεί στα πλοία, ή πια κομάτια
ο Αχιλιάς τον έρηξε στους σκύλους ναν τον φάνε;»
.
Τότε ο νεκραγωγιάτης γιος απάντησε του Δία 410
«Γέρο, όχι, δεν τον άγγιξε όρνιο ως στα τώρα ή σκύλος,
Μον έτσι χάμου κοίτεται στρωμένος μες στις σκόνες,
στο πλοίο ομπρός. Να, κλείσανε δώδεκα μέρες τώρα
πούναι νεκρός, μα ασάπιστο τον βλέπεις, δεν του πιάνει
σκουλήκια ακόμα η σάρκα του που τρων τους σκοτωμένους. 415
Το μόνο, τον τραβά άσπλαχνα στου λατρεμένου βλάμη
γύρω τον τάφο, όταν φανεί η θεϊκιά η αβγούλα,
μα άλλο κακό όχι. Αν πας κι' εσύ, θα δεις πώς στέκει χάμου

ολόδροσος, με του κορμιού κάθε αίμα ξεπλυμένο. 419
Τόσο φροντίζουνε οι θεοί τον ξακουσμένο γιο σου.» 422
.
Είπε, κι' ο γέρος χάρηκε και τ' απαντάει διο λόγια 424
«Δε μετανιώνει ο άθρωπος ποτές του αν τιμημένα 425
προσφέρνει δώρα στους θεούς, τι δα — η καλή του η ώρα! —
κι' ο γιος μου μες στον πύργο μας ποτές δε λησμονούσε
τους τρισμακάριστους θεούς π' απ' τα ουράνια βλέπουν,
και δες, του το μνημόνεψαν και σαν τον βρήκε ο χάρος.
Μα δέξου αφτό, περικαλώ, το πλουμιστό ποτήρι
και σώσε με... με των θεών τη χάρη οδήγησέ με 430
ως που να φτάσω ως στ' αψηλό καλύβι τ' Αχιλέα.»
.
Τότε ο νεκραγωγιάτης γιος τ' απάντησε του Δία
«Νιός είμαι, γέρο, μα άφισε, δεν πιάνει ο πειρασμός σου
που δώρα θέλεις να δεχτώ χωρίς να ξέρει εκείνος.
Ναι, ναν τον κλέψω τόχω εγώ ντροπής μου, κι' η καρδιά μου 435
δειλιάζει, μην τυχόν μου βγει λαχτάρα στο κεφάλι.
Μα πες το, κι' οδηγός σου εγώ παγαίνω, αν θες, ως στ' Άργος
πιστά και τίμια, θες πεζός θες με γοργό καράβι·
μήδε έχε φόβο απ' τ' οδηγού αψηφισιά να πάθεις.»
.
Είπε, κι' απάνου εφτύς πηδάει στ' αλογωμένο αμάξι 440
κι' αρπά ο καλόθελος θεός το καμοτσί στα χέρια,
αρπάει τα γκέμια, και φυσάει γερή καρτεροσύνη
μες στα μουλάρια κι' άλογα. Μα τέλος πια στους πύργους
σαν έφτασαν των καραβιών και στο βαθύ χαντάκι,
εκεί οι φρουροί τότ' άρχιζαν το δείπνο να τοιμάζουν·
ύπνο όμως ο αργοφονιάς Ερμής τους περεχύνει 445
όλους, και το πορτί μεμιάς ανοίγει, και τους σύρτες
τους σπρώχνει πέρα, κι' έπειτα μπάζει το γέρο μέσα
και μπάζει τα καμαρωτά κανίσκια με το κάρο.
.
Μα στ' Αχιλέα ως πέρα πια σαν ήρθαν την καλύβα
ολόρθια, πούχαν τ' αρχηγού φτιασμένα οι Μυρμιδόνες
μ' ελάτου ξύλα πούσκισαν, κι' οχ τα λιβάδια χόρτο 450
κόβοντας σκέπασαν σκεπή πυκνόφυλλη από πάνου,

και τούφτιασαν μεγάλη αβλή τριγύρω με παλούκια
πυκνά, και κλιούσε μάνταλος την πόρτα του ελατένιος
ένας και μοναχός, που τρεις νομάτοι τον σφαλνούσαν —
και τρεις το κλείστρο το τρανό ξανάνοιγαν της πόρτας — 455
οι άλλοι, μα κι' αβοήθητος τον σφάλναε ο Αχιλέας·
τότε ο καλόθελος θεός τον άνοιξε του γέρου,
κι' έμπασε μέσα τ' αρχηγού τα ζηλεμένα δώρα.
.
Χάμου έπειτα οχ την άμαξα κατέβηκε και τούπε
«Γέρο, μαζί σου εγώ ως εδώ θεός αιώνιος ήρθα, 460
εγώ ο Ερμής, τι μ' έστειλε κάτου οδηγό σου ο Δίας.
Μα τώρα θα σ' αφίσω πια· δε θέλω να προβάλω
στα μάτια τ' Αχιλέα ομπρός, τι δα 'ναι κατηγόρια
θεός να δείχνει ορθάνοιχτα σ' αθρώπους έτσι αγάπη.
Μον έμπα εσύ τα γόνατα και πιάσε τ' Αχιλέα, 465
και στον πατέρα ξόρκιστ' τον στη λυγερή του μάννα
και στο παιδί του, και θαρρώ τα σπλάχνα θαν τ' αγγίξεις.»
.
Είπε, και στου Ελύμπου αφτός τα μακροβούνια φέβγει.
Τότες πηδώντας κατά γης ο γέρος οχ τ' αμάξι,
άφισε το Νιδιό όξω κει, που πρόσμενε βαστώντας 470
τα ζα — μουλάρια κι' αλόγα — κι' ολόϊσα ατός του κάνει
για την καλύβα όπου ο γοργός καθότανε Αχιλέας.
Αφτόν τον βρήκε μέσα εκεί, μα λείπανε οι συντρόφοι,
και μόνοι αφτοί είχανε δουλιά κοντά του, ο Αφτομέδος
κι' ο κλώνος τ' Άρη ο Άλκιμος· τι είχε τελιώσει μόλις 475
το δείπνο, μάλιστα έστεκε και το τραπέζι ακόμα.
.
Και μπαίνει πριν αφτοί τον δουν... ζυγώνει... τ' αγκαλιάζει
τα διο του ο γέρος γόνατα και του φιλάει τα χέρια,
φριχτά αντροφάγα, που πολλούς τούχανε γιους σπαράξει, 479
κι' εκεί γονατιστός του λέει με περικάλια, μ' όρκους 485
«Γέρο όπως είμαι εγώ γονιό, θεόμορφε Αχιλέα,
έχεις — θυμήσου — στη μπαστιά των έρμων γερατιώνε.
Ίσως κι' εκείνον γύρω του πέρα στη Φτιά οι γειτόνοι
τον τυραγνούν, δίχως βοηθό κοντά του ναν τον σώσει
οχ τα δεινά και βάσανα. Μα αφτός πως ζεις μαθαίνει, 490

κι' όλο η ψυχή του χαίρεται και κρυφολπίζει πάντα
να δει το λατρεφτό του γιο όταν γυρνά απ' την Τροία·
όμως εγώ ο βαριόμοιρος που γιους τούς πιο λεβέντες
σ' όλη την Τροία εγώ 'κανα, κανείς πια δε μου μένει.
Είχα πενήντα γιους εγώ σα φτάσανε οι Αργίτες, 495
που δεκαννιά τους από μια γεννήθηκαν μητέρα,
και τους λοιπούς μου γέννησαν μέσα στον πύργο οι σκλάβες.
Μα ο άγριος Άρης θέρισε τους πιο πολλούς· κι' απ' όλους
τον πιο καλό μου, που λαό διαφέντεβε και κάστρο,
τον Έχτορα, στερνά κι' αφτόν, ενώ για την πατρίδα 500
πολέμαε, εσύ τον σκότωσες. Τώρα για αφτόν στα πλοία
ήρθα ως εδώ, και ξαγορά πολύτιμη σού φέρνω
να ξαγοράσω το νεκρό. Μα τους θεούς σεβάσου ...
πόνα κι' εμένα... όπως πονάς το γέρο σου πατέρα.
Εγώ 'μαι πιο του λυπημού... όσα κανείς δεν είδε 505
πάθια τραβώ π' απ' το φονιά ζητάω του γιου μας χάρες.»
.
Είπε, και πόθο τ' άναψε το γέρο του να κλάψει,
κι' έσπρωξε αγάλια πιάνοντας τον Πρίαμο απ' το χέρι.
Και σα θυμήθηκαν κι' οι διο, ο ένας τους το γιο του
θρηνούσε, στ' Αχιλέα ομπρός τα πόδια 'να κουβάρι, 510
πικρά κι' ο άλλος έκλαιγε το γέρο του, ή και πάλι
το βλάμη του, κι' οι στεναγμοί παντού τριγύρω αχούσαν.
.
Μα πια το κλάμα ο θεϊκός σα χόρτασε Αχιλέας, 513
τότες σηκωθή οχ το θρονί, και σήκωσε απ' το χέρι 515
το γέρο — τ' άσπρα του μαλλιά πονώντας, τ' άσπρα γένια —
και με φωνή ήμερη του λέει διο φτερωμένα λόγια
«Α δόλιε, ναι πολλά η ψυχή σούπιε πικρά φαρμάκια!
Πώς, πες μου, βάσταξες εδώ ναρθείς στα πλοία μόνος
μπροστά σ' εκείνον που πολλά παιδιά σου κι' αντριωμένα 520
σούχει σφαγμένα; Σίδερο πρέπει η καρδιά σου νάναι.
Τώρα έλα κάτσε στο θρονί. Και πικραμένοι ή όχι,
άσ' τες τις πίκρες τώρα εκεί κι' ας καιν μες στην καρδιά μας,
γιατί όφελος μην καρτεράς από παγώστρα κλάψα.
Τι έχουν των δύστυχων θνητών αφτά οι θεοί κλωσμένα, 525
να ζουν με λύπες... μα καημός το τι είναι, αφτοί δεν ξέρουν.

Τι στέκουν χάμου στου Διός τον πύργο διο πιθάρια,
με δώρα τέτια που σκορπάει, κακά — ή καλά μες στ' άλλο —
κι' ο Δίας σ' όπιους κι' απ' τα διο ανάκατα χαρίσει.
πότες θα σμίξουν με χαρές και πότες με λαχτάρες· 530
μα άσκημα αν δώκει, πρόσωπο θεού ποτές δε βλέπεις,
και μυίγα σε κεντάει κακή απ' άκρες γης ως άκρες
κι' ατίμητος από θεούς λυσσογυρνάς κι' αθρώπους.
Έτσι και του Πηλιά οι θεοί καμαρωμένα δώρα
από μικρό του χάρισαν, και τους θνητούς νικούσε 535
όλους σε πλούτος κι' αγαθά, των Μυρμιδόνων άρχος,
και τέρι τούδωκαν θεά, θνητός κιας είταν έτσι.
Μα τούβαλαν και συφορές με τ' αγαθά, γιατί άλλα
στον πύργο βασιλόπουλα δεν τούστρεξαν να κάνει,
μον έκανε ένα μονογιό πανώριο· που, το βλέπεις, 540
δεν τον γεροκομάει, τι να στην άκρη εγώ του κόσμου
σέρνουμαι τα παιδιά σου εδώ να τυραγνάω κι' εσένα.
Κι' εσένα, γέρο, ακούγαμε πως μια φορά εφτυχούσες·
τι όσους της Λέσβος το νησί εντός του θρέφει αθρώπους,
κι' ο άπειρος Ελλήσποντος ή κι' η Φρυγιά από πάνου, 545
όλους σε πλούτος και σε γιους λεν, γέρο, τους νικούσες.
Μα μια οι θεοί και σούστειλαν τέτια βαριά φουρτούνα,
δεν πάβουν γύρω οι σκοτωμοί στο κάστρο σου, δεν πάβουν.
Μα θάρρος, έλα πια μην κλαις — τι βγάζεις π' αχ ο θρήνος
πίσω δε φέρνει — είναι γραφτό να μη στερέβει η πίκρα.» 550
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε
«Όχι, αρχηγέ μου, μη μου λες να κάτσω εγώ, όσο ο γιος μου
χάμου ρηγμένος κοίτεται. Μον δώσ' μου τον... τα μάτια
μου λαχταρούνε να τον δουν. Και πάρε — με χαρά σου — 555
τα πλούσια δώρα πούφερα. Κι' έτσι η εφκή του Δία
πίσω ας σε πάει στον τόπο σου για το καλό που κάνεις!» 557
.
Τότες λοξά τον κοίταξε και τούπε ο Αχιλέας 559
«Μη, γέρο, μ' ερεθίζεις πια. Τόχω κι' εγώ στο νου μου, 560
και θα σ' τον δώσω. Μούρθε εδώ απ' τους θεούς μηνήτρα
η μάννα που με γέννησε, θαλάσσιου γέρου η κόρη.
Κι' εσένα δε μου ξέφυγε — το νοιώθει, γέρο, ο νους μου —

θεός πως σ' έφερε ως εδώ στ' Αργίτικα καράβια.
Τι νάρθει ως το στρατό θνητός, και νιος αν πεις λεβέντης, 565
δε θα κοτούσε· τους φρουρούς δε διάβαινε κρυφά τους,
μήτε και σάλεβε έφκολα της πόρτας μου το σύρτη·
Έτσι άσε, γέρο μην κεντάς τη θλιβερή καρδιά μου,
μήπως — και πρόσπεφτο έτσι εδώ — κι' εσένα δε σ' αφήκω
γερό, και τότες στου Διός το λόγο θ' αμαρτήσω.» 570
.
Είπε, κι' ο γέρος σκιάχτηκε και τ' αγρικάει το λόγο.
Κι' εκείνος σα λιοντάρι λες βγαίνει όξω απ' την καλύβα,
όχι μονάχος, πάγαιναν διο παραγιοί μαζί του,
ο Αφτομέδος κι' Άλκιμος, οι διο τους π' αγαπούσε
πιο απ' όλους, τώρα ο Πάτροκλος που τούχε πια πεθάνει. 575
Αφτοί ξεζέβουν τ' άλογα κι' ακούραστα μουλάρια
και μπάζουν τον τρανόφωνο κράχτη του γέρου μέσα,
του λεν να κάτσει, κι' έπειτα απ' το πανώριο κάρο
παίρνουν την πλούσια ξαγορά του φημισμένου Εχτόρου.
Μα αφήκαν πανωφόρια διο κι' ένα σκουτί στο κάρο, 580
για να τυλίξει το νεκρό και πίσω ναν τον δώκει
ναν τόνε παν στον τόπο του. Και κράζει σκλάβες όξω,
τους λέει να πλύνουν το νεκρό, ναν τον αλείψουν λάδι,
παρέκει κάπου, μην τυχόν και δει το γιο του ο γέρος. 583
.
Κι' οι σκλάβες σαν τον έπλυναν κι' αλείψανε με λάδι, 587
τον τύλιξαν μες στο σκουτί και στ' ώριο πανωφόρι·
και τότε αφτός τον σήκωσε κι' απίθωσε στο στρώμα,
κι' οι παραγιοί τον έβαλαν κι' οι διο μαζί στο κάρο. 590
Τότε έσπασε στα κλάματα και του Πατρόκλου κράζει.
«Μη μου χολιάσεις, Πάτροκλε, σα μάθεις μες στον Άδη
πως τώρα στον πατέρα του πάει ο φονιάς σου πίσω,
τι έλαβα δίκια ξαγορά. Μα πάλι εγώ κι' εσένα
καλό, όπως πρέπει, μερτικό απ' όλα θα σου δώσω.» 595
.
Είπε, και πίσω γύρισε μες στ' αψηλό καλύβι,
και κάθησε στο σκαλιστό θρονί του πούχε αφίσει,
έτσι απ' τον άλλο τοίχο εκεί, και του Πριάμου τούπε
«Λέφτερο τώρα, γέρο μου, το λείψανο, όπως είπες,

ήσυχο εκεί στο στρώμα του. Κι' άμα χαράξει η μέρα, 600
παρ' το και σύρε στην εφκή. Μον έλα τώρα ας φάμε.
Τι να γεφτεί θυμήθηκε κι' η χρυσομάλλω η Νιόβη,
που δώδεκα έχασε παιδιά — κι' όχι ένα — στο πυργί της,
νιους έξη μες στη νιότη τους και θυγατέρες έξη.
Μα ο Φοίβος σκότωσε τους γιους με τ' αργυρό δοξάρι, 605
τι θύμωσε της μάννας τους — κι' η Άρτεμη τις κόρες —
τι ήθελε δα με τη Λητό να γίνεται ίσα κι' ίσα.
Δώδεκα εγώ, είπε, γέννησα, μα διο η Λητό μονάχα·
μα αφτοί, και διο όντας, σκότωσαν τα δώδεκά της όλα.
Μέρες στο αίμα κοίτουνταν εννιά, και ναν τους θάψει 610
δεν είχε μείνει πια κανείς, γιατί ο μεγάλος Δίας
έκανε πέτρες το λαό· μα εκεί στις δέκα μέρες
τους θάβουν τ' ουρανού οι θεοί. Κι' η Νιόβη τότες πήρε
να φάει πια, σαν κουράστηκε χύνε όλο χύνε δάκρια. 613
Έτσι έλα τώρα, γέρο μου, καιρός κι' εμείς να φάμε 618
μια στάλα· κι' έπειτα τον κλαις το γιο σου, σα γυρίσεις
στο κάστρο μέσα, και πολλοί μαζί σου θαν τον κλάψουν.» 620
.
Είπε, κι' απάνου ο γλήγορος σηκώνεται Αχιλέας
και σφάζει αρνί λεφκόμαλλο. Κι' οι μπιστικοί συντρόφοι
το γδέρνουν και το συγυρνούν καλά με κάθε τέχνη,
και λιανισμένο ταχτικά στις σούγλες το περνούνε,
το ψαίνουν όμορφα όμορφα κι' απ' τη φωτιά το βγάζουν.
Κατόπι παίρνει το ψωμί να δώσει ο Αφτομέδος 625
μες σε πανώρια κάνιστρα, και πάει και στο τραπέζι
τα βάζει απάνου· και το κριάς μοιράζει ο Αχιλέας.
Και τότες σ' έτοιμα άπλωσαν καλούδια, ομπρός στρωμένα.
.
Κι' όταν πια τέλος χόρτασαν καλά με φαγοπότι,
ο γέρος του Πηλιά το γιο καμάρωνε, πώς είταν
λαμπρός μεγάλος! λες θεό πως έμιαζε ίσα πέρα. 630
Και πάλε αφτός τον Πρίαμο καμάρωνε, θωρώντας
την όψη την αρχοντικιά, τα λόγια του αγρικώντας.
.
Μα τέλος πια σα χόρτασαν με το να βλέπουνται έτσι,
πρώτος τότε ο θεόμορφος γιος είπε του Δαρδάνου

«Μη, θεοπαίδι, τώρα αργείς, μον πες τους να μου στρώσουν, 635
για να χαρούμε μια σταλιά και το γλυκό τον ύπνο.
Τι απ' όντας βρήκε θάνατο με το σπαθί σου ο γιος μου,
στιγμή κάτου απ' τα βλέφαρα δε μούκλεισαν τα μάτια,
μον κλαίω στενάζω, τις πολλές τις πίκρες μου αναδέβω,
κι' όξω κυλιούμαι στα σβουνιά μες στης αβλής το γύρο. 640
Τώρα να κι' έφαγα ψωμί και μούβρεξε τα χείλια
λίγο κρασάκι· μα όμως πριν δεν είχα αγγίξει στάλα.»
.
Είπε, κι' αφτός τους παραγιούς προστάζει και τις σκλάβες
στο λιακωτό να βάλουνε κλινάρι, και να στρώσουν
όμορφα κόκκινα χαλιά, ν' απλώσουν αντρομίδες, 645
κι' απάνου σκέπασμα σγουρές να βάλουνε φλοκάτες.
Κι' έβγαιναν απ' τη σάλα αφτές στα χέρια φως κρατώντας,
κι' αμέσως — κάνοντας γοργά — τους στρώνουν διο κλινάρια.
.
Τότες του λέει ο Αχιλιάς γλυκόλαλα του γέρου
«Να, γέρο μου, όξω πλάγιασε, μην τύχει και προβάλει 650
κανείς εδώ άξαφνα αρχηγός, γιατί έρχουνται πολλοί τους
κι' αντάμα εδώ σαν αδερφοί κάθε δουλιά μιλάμε.
Όπιος τους μες στη φτερωτή μελανοφόρα νύχτα
σε δει, θαν το προφτάσει εφτύς του βασιλιά Αγαμέμνου,
και πια το να δοθεί ο νεκρός αναβολές θ' αρχίσουν. 655
Μον έλα πες μου τώρα αφτό και μίλα την αλήθια·
:πόσον καιρό τον Έχτορα σκοπό 'χεις να θρηνήσεις,
που ως τότε εγώ με το στρατό να μην ανοίξω μάχη.»
.
Τότε απαντά ο θεόμορφος γιος του Δαρδάνου κι' είπε
«Α θες το ξόδι του, όπως λες, του γιου μου ν' αποσώσω, 660
γιε του Πηλιά, έτσι κάνε μου και θα σχωρνώ σε πάντα.
Τι ξέρεις, μες στο κάστρο εμείς κλεισμένοι, και τα ξύλα
στο λόγγο αλάργα κι' ο λαός βαριά 'ναι φοβισμένος.
Μέρες εννιά το λείψανο θα κλαίμε μες στον πύργο,
στις δέκα θαν το θάψουμε και θα δειπνήσει ο κόσμος, 665
τη μέρα την εντέκατη θα στήσουμε το μνήμα·
κατόπι πολεμούμε πια αφού το θέλει η τύχη.»
.

Τότε ο γοργός του μίλησε γιος του Πηλιά και τούπε
«Ναι, γέρο μου, ας γενεί κι' αφτό καθώς ορίζεις, έτσι·
τι μέρες δώδεκα, όπως λες, κοντάρι δεν θα πιάσω.» 670
.
Είπε και τότες τούπιασε το χέρι το δεξύ του
εκεί στο χτένι, μην τυχόν και βάλει ο νους του φόβους.
.
Κι' εκείνοι οι διο στο πρόσπιτο, ο βασιλιάς κι' ο κράχτης,
πλαγιάζουν, κι' είχε συλλογές ο νους τους και φροντίδες.
Μα ο Αχιλέας πλάγιασε στης στερεής καλύβας 675
το βάθος, κι' η ροδόθωρη κοντά του η Βρισοπούλα.
.
Κι' οι άλλοι αθάνατοι θεοί κι' οι άντρες, καρωμένοι
από βαθύ ύπνο μαλακό, κοιμούντανε όλη νύχτα·
μα του Ερμή τ' αργοφονιά δεν του κατέβαιν' ύπνος,
τι όλο λογάριαζε το πώς να βγάλει οχ τα καράβια 680
το γέρο Πρίαμο, κλεφτά απ' των φρουρών το λόχο.
Κι' απάνου απ' το κεφάλι του πάει στέκει και του κάνει
«Γέρο, το βλέπω, οι συφορές δε σε τρομάζουν, που έτσι
κοιμάσαι ακόμα από πολλούς οχτρούς τριγυρισμένος,
τι ο Αχιλέας σ' άφισε. Και τώρα ναι τον πήρες 685
το γιο σου αδρά πλερώνοντας, μα εσένα ο Αγαμέμνος
κι' οι Δαναοί αν σε νιώσουνε, σαν τρίδιπλα οι δικοί σου
οι γιοι ίσως δώσουν, ζωντανό για να σε πάρουν πίσω.»
.
Είπε, κι' ο γέρος σκιάχτηκε κι' εφτύς ξυπνάει τον κράχτη.
Τ' άλογα τότες ο Έρμης τους ζέβει και μουλάρια, 690
και μόνος του ίσα τα χτυπάει κατά τον κάμπο πέρα
γοργά γοργά, χωρίς ψυχή να νιώσει πως περνούσαν.
Μα όταν στον πόρο φτάσανε τ' ασώπαστου Σκαμάντρου,
τ' ώριου ποτάμου πούκανε ο βροχοδότης Δίας,
τότε ο Έρμης τους άφισε στον Έλυμπο να σύρει,
και βγήκε η ρόδινη η αβγή τους κάμπους να φωτίσει. 695
.
Κι' εκείνοι οι διο με κλάματα και δάκρια προχωρούσαν
κατά την Τρία με το νεκρό μες στο πανώριο κάρο.
Και δεν τους είδε πριν κανείς, θες άντρας θες γυναίκα,

παρά η Κασσάντρα η όμορφη σα χρυσωπή Αφροδίτη
στην άκρη ανέβη και θωράει το γέρο της πατέρα 700
όρθιο με τον καλόφωνο μέσα στ' αμάξι κράχτη,
και το νεκρό 'δε πούφερναν τα διο μουλάρια πίσω
στο στρώμα απάνου πλαγιαστό. Και μπήγει εφτύς το κλάμα
και κράζει με ξεφωνητά σ' όλη τη χώρα κάτου
«Άντρες γυναίκες, τρέξτε εφτύς τον Έχτορα να δείτε...
Πασίχαρι αχ τον βλέπατε σα γύριζε οχ τη μάχη 705
σ' άλλους καιρούς, τι του λαού χαρά 'ταν και καμάρι.»
.
Είπε, κι' αφτού δεν έμεινε ψυχή — γυναίκα ή άντρας —
στη χώρα, τι όλους έπιασε αβάσταχτη σα λύπη,
μον παν τους σμίγουν στο πορτί με το νεκρό στο κάρο.
Πρώτες στο κάρο χύθηκαν μαδώντας τα μαλλιά τους 710
η μάννα κι' η γυναίκα του, και το νεκρό κεφάλι
κρατούσαν· κι' έκλαιγε ο λαός τριγύρω πυκνωμένος.
Εκεί όλη μέρα το νεκρό ως να βουτήξει ο ήλιος
με δάκρια θάκλαιγαν πικρά μπροστά στο καστροπόρτι,
μόνε απ' τ' αμάξι φώναξε σ' όλους τριγύρω ο γέρος 715
«Κάντε μου τόπο να διαβούν τ' αμάξια, και κατόπι
χορταίνετε όλοι κλάψιμο όταν τον πάω στον πύργο.»
.
Είπε, κι' αφτοί παραμερούν κι' αφίνουν να περάσει.
.

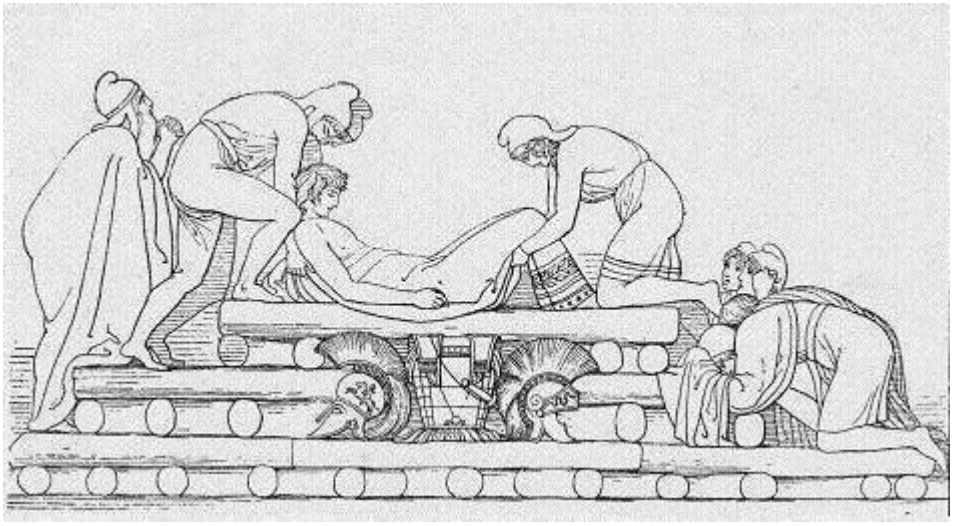

.
Έτσι σαν πήγαν το νεκρό στον όμορφό του πύργο,
τον πήραν και τον έβαλαν στο τορνεφτό κλινάρι,

κι' άρχισε εκεί των γυναικών το μοιρολόϊ τριγύρω. 720
.
Κι' η Αντρομάχη η λυγερή το κλάμα αρχίζει πρώτη, 723
την κεφαλή του Έχτορα στα χέρια της κρατώντας
«Άντρα μου, νιος μου χάθηκες και χήρα νια μ' αφίνεις 725
στον πύργο εδώ, κι' ο γιόκας μας μικρούλης έτσι ακόμα
που εσύ κι' εγώ τον κάναμε, μηδέ θα δει πια νιότη,
τι πριν — ναι, κάτι μου το λέει — η χώρα αφτή ως στο κάστρο
θα ρημαχτεί, τι εσύ ο φρουρός να! πήγες, που φρουρούσες
και κάστρο και μικρά παιδιά κι' αρχοντικές γυναίκες, 730
που τώρα με καράβια οχτρών ταχιά θα παν στα ξένα,
και θενά πάω μαζί κι' εγώ... Τότες κι' εσύ, παιδί μου,
μαζί μου ή θάρθεις στη σκλαβιά και θα σκλαβοδουλέβεις
εκεί στα ξένα από σκληρό αφέντη αγγαρεμένος,
ή — ω φρίκη! — θα σε πιάσει οχτρός, θα ρήξει σε οχ τον πύργο, 735
με πάθος που ίσως τούσφαξε ο Έχτορας το γιο του
τον πατέρα ή αδερφό· τι απ' το χαλκό του πλήθος
Αργίτες δάγκασαν της γης τ' αμέτρητα λιθάρια,
τι σα θεριό ο πατέρας σου είταν στη μάχη πάντα. 739
Για αφτό όλος τον θρηνά ο λαός μες στ' αψηλό μας κάστρο...
κι' έκανες θρήνους να ποθούν και κλάματα οι γονιοί σου,
Έχτορα· εγώ όμως θαν τα πιω τα πιο πολλά φαρμάκια,
τι ξεψυχώντας, άντρα μου, δε μ' άπλωσες τα χέρια,
δε μούπες λόγο σου γλυκό, που πάντα ... νύχτα μέρα ...
ναν τον θυμάμαι και βροχή τα δάκρια μου να τρέχουν.» 745
.
Έτσι θρηνούσε, κι' έπειτα βογγούσανε οι γυναίκες.
.
Τότε η Εκάβη δέφτερη τα μοιρολόγια στήνει
«Έχτορα, εσύ των σπλάχνων μου το λατρεφτό βλαστάρι,
είχες και πρώτα των θεών σα ζούσες την αγάπη,
μα και στου χάρου σου έπειτα σε φρόντισαν την ώρα. 750
Τι τ' άλλα μου παιδιά ο γοργός σαν τάπιανε Αχιλέας,
αντίκρυ — τον ψαρύ γιαλό περνώντας — τα πουλούσε,
στη Νίμπρο ή Λήμνο ή στο νησί της πεφκωμένης Σάμος·
μα εσένα σα σε σκότωσε με τ' άπονο κοντάρι,
όλο τριγύρω σ' έσερνε στου βλάμη του τον τάφο 755

που τούσφαξες... μα τάχα τι, μην τον ανάστησε έτσι;....
μα κοίτεσαι όμως δροσερός κι' απείραχτος στον πύργο,
σαν κάπιος που ο δοξαριστής λες ήρθε γιος του Δία
και σπίτι του τον θέρισε με τις πυκνές σαΐτες.»
.
Έτσι θρηνούσε, κι' άναψε αχόρταστο 'να κλάμα. 760
.
Τρίτη η πεντάμορφη αρχινάει Λενιό τα μοιρολόγια
«Έχτορα, ο πιο λαχταριστός κουνιάδος της καρδιάς μου,
άντρας μου ναι ο θεόμορφος ο Πάρης που στην Τροία
μ' έφερε εδώ ... που έτσι ο γιαλός να μ' είχε πνίξει πρώτα!
Τι είκοσι χρόνια πέρασαν ως τώρα που μαζί του 765
πήρα από κει τα μάτια μου κι' αφήκα την πατρίδα,
μα ακόμα λόγο ή προσβολή δεν άκουσα πικρό σου·
μα κι' άλλος να με μάλωνε στον πύργο, θες κουνιάδος
θες συνυφάδα μου ή κουνιά θες τάχα η πεθερά μου —
μα ο πεθερός γλυκόλογος λες σαν πατέρας πάντα — 770
εσύ με μια σου συμβουλή τη γνώμη τους γυρνούσες.
Για αφτό κι' εσένα κλαίω γω με σπλάχνα πληγωμένα, 773
θρηνάω μαζί κι' εμένανε· τι φίλο πια δεν έχω,
λόγο καλό δε θ' αγρικώ, τι μ' αποστρέφουνται όλοι.» 775
.
Έτσι είπε, κι' έκλαιγε έπειτα το πυκνωμένο πλήθος.
.
Και τότε ο γέρο-Πρίαμος στους Τρώες λέει διο λόγια
«Τώρα, παιδιά μου, σύρτε πια για ξύλα, δίχως φόβο
από καρτέρι των οχτρών. Τι πριν ο Αχιλέας
δε θα μας βλάψει — μούταξε σα μ' έστελνε απ' τα πλοία — 780
πριν η δωδέκατη η αβγή γλυκοχαράξει πρώτα.»
.
Είπε, κι' αφτοί στα κάρα τους τα βόδια και μουλάρια
ζέβουν, και χέρι χέρι ομπρός μαζέβουνται στη χώρα.
Μέρες εννιά σωρούς σωρούς τα ξύλα κουβαλούσαν·
μα πια σα βγήκε η δέκατη θνητοφωτίστρα αβγούλα, 785
βγάζουν τον άτρομο Έχτορα με θρήνους, και στων ξύλων
παν και τον θέτουν την κορφή, κι' απέ φωτιά τους βάζουν.
.

Και να! προβάλλει η χαραβγή απ' τα σκοτάδια πάλε,
και τότες γύρω στη φωτιά συνάζουνται όλοι οι Τρώες.
Κι' όλος σαν έφτασε ο λαός και στάθηκαν τριγύρω, 790
πρώτα με κόκκινο κρασί σβύνουν τα ξύλα, ως πέρα
που πήγε η φλόγα, κ' ύστερα τ' αδέρφια κι' οι συντρόφοι
μαζέβουν τ' άσπρα κόκκαλα μοιρολογώντας όλοι,
κι' έτρεχαν δάκρια πύρινα στα μαγουλά τους κάτου.
Έπειτα σε χρυσό σταμνί τα παίρνουν και τα βάζουν 795
που μ' άλικα το σκέπασαν σκουτιά απαλοφασμένα·
τότες σε λάκκο βαθουλό τα χώνουν, κι' από πάνου
χοντρά λιθάρια 'να σωρό σωριάζουν χέρι χέρι.
Κι' αμέσως μνήμα τούσκαψαν, κι' είχαν στημένους γύρω
παντού σκοπούς μην τύχει πριν κι' οι Δαναοί πλακώσουν. 800
Κι' αφού το μνήμα τέλειωσαν, παν πίσω· και κατόπι
μαζέβουνται όλοι ταχτικά και κάθουνται να φάνε
στον πύργο του διόσπαρτου του βασιλιά Πριάμου.
.
Έτσι τότε έγινε ο θαμός τ' αλογομάχου Εχτόρου.

Λίβερπουλ, 1 του Σταβρού 1901

End of the Project Gutenberg EBook of Iliad, by Homer

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK ILIAD ***

***** This file should be named 36248-h.htm or 36248-h.zip *****
This and all associated files of various formats will be found in:
http://www.gutenberg.org/3/6/2/4/36248/

Produced by Sophia Canoni

Updated editions will replace the previous one--the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you
do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away--you may do
practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project
Gutenberg-tm License (available with this file or online at http://gutenberg.org/license).

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm
electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to
and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy
all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession.

If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate

access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently
whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the
phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project
Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed,
copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with
almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or
re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included
with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived
from the public domain (does not contain a notice indicating that it is
posted with permission of the copyright holder), the work can be copied
and distributed to anyone in the United States without paying any fees
or charges. If you are redistributing or providing access to a work
with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the
work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1
through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the
Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or
1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted
with the permission of the copyright holder, your use and distribution
must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional
terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked
to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the
permission of the copyright holder found at the beginning of this
work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm
License terms from this work, or any files containing a part of this
work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this
electronic work, or any part of this electronic work, without
prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with
active links or immediate access to the full terms of the Project
Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary,
compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any
word processing or hypertext form. However, if you provide access to or
distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than

"Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS' WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTIBILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages.

If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the
law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the
trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance
with this agreement, and any volunteers associated with the production,
promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees,
that arise directly or indirectly from any of the following which you do
or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm
work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers
including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project
Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation web page at http://www.pglaf.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Its 501(c)(3) letter is posted at http://pglaf.org/fundraising. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at

809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887, email business@pglaf.org. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at http://pglaf.org

For additional contact information:
Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations
($1 to $5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit http://pglaf.org

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who
approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: http://pglaf.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart is the originator of the Project Gutenberg-tm
concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For thirty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily

keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

http://www.gutenberg.org

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.

schooltime.gr